

สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
State of Actual Practice and Expectation of Boy Scout and Guide Activities
Management in Islamic Private Schools under Private
Education Office, Pattani Province

ว่าที่ร้อยตรี อาทิตย์ นูระบ๊าฟ

Acting Sub.Lt.Artit Noorabaf

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ผู้เขียน ว่าที่ร้อยตรี อาทิตย์ นูระบ๊าฟ

สาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทรง)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทรง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวกูเซ็ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อับดุลฮาแกม เอ็งปียา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมมัดสกรี มั่นยูนุ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษาอิสลาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟาร์รุ่งแสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทร)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ว่าที่ร้อยตรี.....

(อาทิตย์ นูระบ้ำฟ)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ว่าที่ร้อยตรี.....

(อาทิตย์ นูระบ้ำฟ)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	ว่าที่ร้อยตรี อาทิตย์ นูระบ้ำฟ
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 2) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 3) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน 4) เปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน 5) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน 6) เปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน 7) เพื่อประมวลสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนากิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี รวมทั้งสิ้น 196 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน จำนวน 48 คน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบที (t-test) ค่าการทดสอบเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยรวมแตกต่างกัน 3) สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกัน 4) ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 6) ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 7) สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ผู้บริหารและครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ 1) ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนกลางควรกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภทจะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วยเพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน 2) งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรม ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม 3) รูปแบบและขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีควรออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมและประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ

Thesis Title	State of Actual Practice and Expectation of Boy Scout and Guide Activities Management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province
Author	Acting Sub.Lt.Artit Noorabaf
Major Program	Islamic Educational Administration and Management
Academic Year	2017

ABSTRACT

This study aimed to 1) study level of states of actual practice and expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province, 2) compare states of actual practice and expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province, 3) compare actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations and instructors, 4) compare expectation of boy scout and guide Activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations and instructors, 5) compare states of actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and school' size, 6) compare expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and school' size and 7) compile problems, provide guidelines to problem solving and develop boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province.

The samples used in this study includes 48 school administrators and 148 boy scout and guide instructors of Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province and thus making a total number of 196 samples. And additional 6 samples were included for interview. The research data was collected by using questionnaires and interview. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Multiple Comparison.

The results of this study were as follow : 1) the overall level of states of actual practice and expectation of boy scout and guide activities management in the Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province were found to be moderate, 2) the comparison of overall level between states of actual practice and

expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province were found to be significantly different, 3) the comparison of overall level of states of actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception were found to be significantly different, 4) the comparison of overall of expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception were found to be insignificantly different, 5) the overall and each dimensional level of the states of actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and schools' size were found to be significantly different, 6) the overall and each dimensional level of the expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and schools' size were found to be significantly different and 7) as regard to the problems and guidelines to solving problem and development of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province, administrators and instructors have made following reflections, arranged from high to low score : 1) there were no unified uniforms for boy scouts and guides in the Islamic private schools and thus the National Scout Organization of Thailand should set clearly the uniform and symbol for Muslim boy scouts' and guides' ware. The relevant authority should make official declaration and impose on Islamic private schools and the schools which conduct Islamic boy scouts and guide activities to use the prescribed uniform and symbol, which would be practical guides for all Islamic private schools, 2) lack of budgets for conducting boy scouts and guides activities and thus the government should give support by providing more budget for boy scouts and guides activities management so that the schools can afford to provide the related materials to be used for this activities, especially tools, equipment, and the medias, 3) Some formats and procedures of scout's and guide's ritual are contradictory to the principles of Islamic faith. Thus, the National Scout Organization of Thailand, together with Sheikhu Islam Office should collaboratively provide guidelines or methods relating to the ritual practices for Muslim boy scouts and guides. Having these guidelines or methods word enable the Islamic private schools and the schools which conducts Islamic boy scouts and guides activities to have cohesive practices with regard to this matter. In addition, these guidelines or methods must be official declared and imposed on Islamic private schools so that unified practices can be possible.

موضوع البحث	الظروف والتوقعات بإقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني
الباحث	آتيت نورأباف
التخصص	الإدارة والإقتصاد في التربية الإسلامية
العام الجامعي	1439 هجرية

مستخلص البحث

هذه الدراسة تهدف إلى ما يلي: (1) دراسة الظروف والتوقعات بإقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني. (2) دراسة مقارنة في الظروف والتوقعات بإقامة الأنشطة الكشفية لدى التلاميذ في المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني. (3) دراسة مقارنة بين آراء المدرء والمعلمين في الظروف إقامة الأنشطة الكشفية لدى التلاميذ في المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني. (4) دراسة مقارنة بين آراء المدرء والمعلمين في التوقعات بإقامة الأنشطة الكشفية لدى التلاميذ في المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني. (5) دراسة مقارنة بين آراء المدرء والمعلمين في الظروف إقامة الأنشطة الكشفية لدى التلاميذ في المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني. (6) دراسة مقارنة بين آراء المدرء والمعلمين في التوقعات بإقامة الأنشطة الكشفية لدى التلاميذ في المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني من الجوانب، منها: الجنس والعمر ومستوى الدراسة وخبرة العمل وحجم المدرسة. (7) تحديد المشاكل ودراسة طريقة إيجاد الحلول للمشاكل وطريقة تطوير إقامة الأنشطة الكشفية لدى التلاميذ في المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني.

وقام الباحث بالدراسة الميدانية في جمع المعلومات واستخدام أداة الاستبانة والمقابلة الشخصية، وكان عدد مجموع العينات 196 عينة لإجراء الدراسة، منها مدرء المدارس 48 مديرا ومعلمو الكشاف 148 معلم. وللمقابلة الشخصية 6 عينات. واستخدام الباحث أسلوب القيم الإحصائية بالنسب المئوية والتكرار والانحراف المعياري واختبار (t-test) واختبار (F-test) ومقارنة متعددة (Multiple Comparison). وتوصل الباحث إلى النتائج التالية:-

1) مستوى الآراء بين المدارس حول الظروف والتوقعات بإقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني _ على وجه العموم _ المستوى المتوسط.

- (2) مستوى مقارنة الآراء بين المدارس حول الظروف والتوقعات بإقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني _ على وجه العموم _ المستوى مختلف.
- (3) مستوى مقارنة الآراء بين المدرء والمدرسين حول الظروف في إقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني _ على وجه العموم _ المستوى مختلف.
- (4) مستوى مقارنة الآراء بين المدرء والمدرسين حول التوقعات في إقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني _ على وجه العموم _ المستوى غير مختلف.
- (5) مستوى مقارنة الآراء بين المدرء والمدرسين حول الظروف في إقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني من الجوانب، منها: الجنس والعمر ومستوى الدراسة وخبرة العمل وحجم المدرسة _ على وجه العموم _ المستوى مختلف.
- (6) مستوى مقارنة الآراء بين المدرء والمدرسين عن التوقعات في إقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني من الجوانب، منها: الجنس والعمر ومستوى الدراسة وخبرة العمل وحجم المدرسة _ على وجه العموم _ المستوى مختلف.
- (7) مستوى آراء المدرء والمدرسين عن المشكلات وطرق حلها وكيفية تطوير إقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية بمحافظة فطاني _ على وجه العموم _ المستوى عال، ومن تلك جاءت المقترحات كما يلي: (1) يرى المدرء والمدرسون أن الزي الرسمي الخاص لطلاب الكشافة غير موحد، فينبغي على مراكز الكشافة تحديد زي خاص وشعار خاص لفرق الكشافة المدارس الأهلية الإسلامية ومدرسيها ويكون العمل جاري بمقتضاها في المدارس الأهلية الإسلامية أو المدارس التي فيها تلميذ مسلم. (2) ويرى المدرء والمدرسون أن الميزانية المخصصة لا تكفي وغير مشجعة بإقامة الأنشطة الكشفية لدى تلاميذ المدارس الأهلية الإسلامية، فينبغي على الحكومة تخصيص زيادة في الميزانية لإقامة مثل هذه الأنشطة، خاصة الميزانيات التي تدعم الأدوات الكشفية وآلاتها وجميع الوسائل التي تشجع الأنشطة الكشفية. (3) ويرى المدرء والمدرسون أن بعض الأساليب في إقامة الطقوس الدينية من ضمن الأنشطة الكشفية قد تعارض وتنافي العقيدة الإسلامية الصحيحة، فينبغي على مركز الشيخ الإسلامي بتايلاند إصدار قرار أو خطاب رسمي تحاطب الجهات العليا بمراعاة أبناء المسلمين بمثل هذه الأنشطة وأن تقترح لهم أساليب تتوافق مع تعاليم دين الإسلام وتكون موحدة.

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลจักรวาล ผู้ทรงประทานความโปรดปราน ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอการประสพพร และความสันติจงประสบแด่ท่านเราะสูล ﷺ ผู้ซึ่งเป็นผู้ชี้แนะสู่แนวทางที่เที่ยงตรงและเป็นแบบฉบับอันดีงามแก่มวลมนุษยชาติ

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยีสุนทรง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ คำแนะนำ และเทคนิคต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะแวอุเซ็ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยีสุนทรง อาจารย์ ดร.อับดุลฮาแกม เอ็งเปีย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูฮัมหมัด มัญญู ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะแวอุเซ็ง อาจารย์ ดร.อับดุลฮาแกม เอ็งเปีย และว่าที่ร้อยโท ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ผู้ให้คำแนะนำและพิจารณาการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ตลอดจนต้องขอขอบคุณสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การินา ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระพันธ์ เตมะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาฟีฟี ลาเต๊ะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มะรอนิง สาแลมิง อาจารย์ ดร.ซัมซุ สาอุ Dr.Abdullai M. Kaba อาจารย์ชานูซี เบ็ญจมันท์ อาจารย์สุวรรณี หลังปุเต๊ะ อาจารย์รอฮานา วอลี อาจารย์ผู้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้วิจัยทั้งในเรื่องการเรียนและการวิจัย ขอขอบคุณ คุณรัชณี นิมา คุณสุจิตรา ยีหวังเจริญ คุณมณูศักดิ์ โต๊ะเถื่อน คุณอนนต ตุหาย คุณมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน คุณเจมูฮัมหมัด เจอามะห์ คุณฟาตีฮะห์ อะสาแม็ง คุณอาซีละห์ สามะ และบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษาทุกท่าน ขอขอบคุณ คุณเจ๊ะมารียัม สะดี ทพ.อนันต์ ดิษฐาภินันท์ ภาณุ.วันนุริมะห์ ดิษฐาภินันท์ ที่สนับสนุนทุนการศึกษา ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ถ่ายภาพลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมและผู้กำกับลูกเสือมุสลิมแต่ละประเภทเพื่อประกอบคำอธิบายในงานวิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์กาญจนา เตนอุดม หอมชื่น ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อนร่วมงานโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี ทุกท่าน อาจารย์รังสรรค์ ทองทา ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนธรรมอิสลาม มุลนิธิ และเพื่อนร่วมงานโรงเรียนธรรมอิสลาม มุลนิธิ ทุกท่าน รวมถึงพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ มุสลิมภาคกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดช่วงระยะเวลาการศึกษามหาบัณฑิตนี้

ขอขอบคุณ คุณพ่อสมบัติ นูระบ๊าฟ คุณแม่วรรณ อาดำ เด็กหญิงน้ำฝน นูระบ๊าฟ นางสาว โต๊ะแซ โต๊ะแว และญาติ พี่น้อง เหล่ามิตรสหาย ที่คอยเป็นกำลังใจอย่างดี และที่ขาดมิได้เลย คือนางสาวมารียะ ล่าญญ์ ภรรยาสุดที่รักที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะ อุตสาหะ และสามารถเผชิญอุปสรรคและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอพรจากเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดประทานความรัก ความสำเร็จและความบระอกะฮ์แก่ทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อามีน

ว่าที่ร้อยตรี อาทิตย์ นูระบ๊าฟ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(7)
مستخلص البحث	(9)
กิตติกรรมประกาศ	(11)
สารบัญ	(12)
รายการภาพ	(15)
รายการตาราง	(17)
ตารางปรัวรรตอักษร	(19)
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 คำถามในการวิจัย	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น	9
1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	10
1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ	14
2.1.1 การกำเนิดกิจการลูกเสือ	14
2.1.2 การลูกเสือ	15
2.1.3 ขบวนการลูกเสือ	15
2.1.4 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	17
2.1.5 กิจการลูกเสือในสถานศึกษา	20
2.1.6 การบริหารงานลูกเสือในโรงเรียน	21
2.1.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน	23
2.2 กฎหมายเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ	26
2.2.1 พระราชบัญญัติลูกเสือ พุทธศักราช 2551	26
2.2.2 กฎกระทรวง	31
2.2.3 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครอง หลักสูตร...	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง...	43
2.4 แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา	56
2.4.1 เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	56
2.4.2 เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม	76
2.4.3 การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา	97
2.4.4 การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิม	110
2.4.5 พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	117
2.4.6 การจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม	148
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	175
3 วิธีดำเนินการวิจัย	181
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	181
3.2 แบบแผนการวิจัย	184
3.3 เครื่องมือในการวิจัย	184
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	187
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	187
4 ผลการวิจัย	190
4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	190
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	191
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	268
5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย	268
5.2 คำถามในการวิจัย	269
5.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	269
5.4 วิธีดำเนินการวิจัย	270
5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	273
5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	273
5.7 สรุปผลการวิจัย	274
5.8 การอภิปรายผล	288
5.9 ข้อเสนอแนะ	309
บรรณานุกรม	314

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	322
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	323
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	337
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	369
ภาคผนวก ง ข้อมูลการถอดเทปการสัมภาษณ์	374
ภาคผนวก จ นิพนธ์ต้นฉบับ	415
ประวัติผู้เขียน	453

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	9
2	แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	45
3	แสดงแผนภาพแนวทางการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	48
4	แสดงขอบข่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง...	53
5	แสดงแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียน	54
6	ลูกเสือในอดีต	57
7	เครื่องแบบลูกเสือสำรอง	58
8	เครื่องแบบลูกเสือสามัญ	59
9	เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	60
10	เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ	61
11	เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ชาย	64
12	ภาพเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือในอดีต	66
13	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชาย	68
14	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองหญิง	69
15	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชาย	70
16	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชาย	70
17	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง	71
18	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง	71
19	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชาย	72
20	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หญิง	73
21	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญชาย	74
22	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญหญิง	75
23	เครื่องแบบลูกเสือสำรองสำหรับมุสลิม	81
24	เครื่องแบบลูกเสือสามัญสำหรับมุสลิม	82
25	เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สำหรับมุสลิม	83
26	เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญสำหรับมุสลิม	84
27	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชายสำหรับมุสลิม	88
28	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองหญิงสำหรับมุสลิม	89
29	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชายสำหรับมุสลิม	90
30	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิงสำหรับมุสลิม	91
31	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชายสำหรับมุสลิม	92
32	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หญิงสำหรับมุสลิม	93
33	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญชายสำหรับมุสลิม	94

รายการภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
34	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญหญิงสำหรับมุสลิม	95
35	แสดงการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี...	97
36	แสดงการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ	100

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างเวลาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	47
2	แสดงหลักสูตรลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3)	102
3	แสดงหลักสูตรลูกเสือสามัญ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)	103
4	แสดงหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)	104
5	แสดงเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ	107
6	แสดงจำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน...	181
7	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม...	182
8	แสดงการสุ่มตัวอย่างครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีตามขนาดของโรงเรียน...	183
9	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	186
10	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง	191
11	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา	192
12	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี	193
13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริง...	194
14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวัง...	194
15	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมาย...	195
16	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดกิจกรรม...	200
17	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านพิธีการ...	202
18	การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวัง...	207
19	การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี...	208
20	การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี...	209
21	การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริง จำแนกตามเพศ...	210
22	การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริง จำแนกตามอายุ ...	211
23	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมาย...	212
24	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี...	212
25	การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริง จำแนกตามระดับการศึกษา...	213
26	การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริง จำแนกตามประสบการณ์...	214
27	การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริง จำแนกตามขนาดโรงเรียน...	215
28	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมาย...	216
29	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี...	216
30	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี...	217
31	การเปรียบเทียบความคาดหวัง จำแนกตามเพศ...	218
32	การเปรียบเทียบความคาดหวัง จำแนกตามอายุ...	219
33	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี...	220

รายการตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี...	220
35	การเปรียบเทียบความคาดหวัง จำแนกตามระดับการศึกษา...	221
36	การเปรียบเทียบความคาดหวัง จำแนกตามประสบการณ์...	222
37	การเปรียบเทียบความคาดหวัง จำแนกตามขนาดโรงเรียน...	223
38	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมาย...	224
39	เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี...	224
40	ความถี่ความเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา...	225
41	ความถี่ความเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา...	230

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ - ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ا	อลีฟ	อ
ب	บ่า	บ
ء	ฮัมซะฮฺ	อ (อในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย)
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จัญ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	हाँ	ห มีข้อยกเว้น เช่น มุฮัมมัด รอฮีม
خ	คอฮ์	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	รอฮ์	ร
ز	ซาย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มุซา อีซา
ش	ชีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอฮ์	ฏ
ظ	ซอฮ์	ซ
ع	อัยน	อ
غ	ฆอยน	ฆ
ف	ฟาฮ์	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก
م	มีม	ม

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ن	นูน	น
هـ	ฮาอ	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)
و	วาว	ว
ي	ยาร์	ย
(الفتحة)		ั (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาตัม ฯ) ะ , -าะ (อี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระ ในบางกรณี เช่น อลี บนี ฯ
(الكسرة)		ิ
(الضمة)		ึ
(الفتحة الممدودة)		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบ ฯ)
(الكسرة الممدودة)		ิ
(الضمة الممدودة)		ึ
ال-الشمسية		อั-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัตติน อัฏฏีน ฯ
ال-القمرية		อัล ตามด้วยคำต่อไป โดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกุรอาน อัลลอฮ อัลอิสลาม ฯ

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ - อังกฤษ
ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ๊า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	'a, 'i, 'u
ت	ต๊า	t
ث	ซ๊า	th
ج	ญีม	j
ح	ฮ๊า	h
خ	ค็อ	kh
د	ดัล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร็อ	r
ز	ซาย	z
س	ซีน	s
ش	ชีน	sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอฮ์	t
ظ	ซอฮ์	z
ع	อัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฆอยน	gh
ف	ฟ๊า	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ل	ลาม	l
م	มีม	m
ن	นูน	n
هـ	ฮ่าฮ์	h
و	วาว	w
ي	ย่าฮ์	y
ة، ة	ตาฮ์	h,t
(الفتحة)	اَ , اِ , اُ	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	اَ	ā
(الكسرة)	اِ	i
(الكسرة الممدودة)	اِ	ī
(الضمة)	اُ	u
(الضمة الممدودة)	اُ	ū
ال-الشمسية		al-_ (al-Tirmidhiy)
ال-القمرية		al-_ (al-'Islāmiyah)
الكسرة المشددة		iyy
الضمة المشددة		uww

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกรุอานว่า

﴿فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (النهل : 43)

ความว่า “ตั้งนั้นผู้เจ้าจงถามผู้ที่มีความรู้เถิด หากแม้ไม่รู้”

(อันนะหฺล : 43)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น ได้บ่งบอกให้มนุษย์ทุกคน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะในทัศนะของอิสลามแล้วไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงทุกคนล้วนแล้วแต่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาความรู้ เพราะการศึกษาหาความรู้ นั้นเป็น ฟิรฎู¹ เหนือมุสลิมทุกคนซึ่งสอดคล้องกับวามนะของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ที่กล่าวว่า

((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ))²

ความว่า “การศึกษาหาความรู้ นั้นเป็นฟิรฎูเหนือมุสลิมทุกคน”

การศึกษาหาความรู้ นั้นจะเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาจิตวิญญาณ ร่างกาย และจิตใจ ของมนุษย์ให้เติบโตเป็นบุคลากรที่ดี มีคุณภาพ และการศึกษา นี้เองจะเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะสร้าง คนให้อยู่ในกรอบหรือครองครองธรรมที่ติงามได้ โดยเฉพาะผู้ซึ่งที่ถูกเรียกว่าเป็นมุสลิม นั้น ย่อมหนี ไม่พ้นต่อการศึกษาหาความรู้ ซึ่งอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษา เป็นบ่อเกิดแห่งความสุขของมนุษย์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า และในขณะที่การศึกษาหาความรู้ นั้นจัดอยู่ ในระดับสูงส่งอันจะนำไปสู่อารยธรรมของประชาชาติเพื่อให้เกิดความมีเกียรติในชีวิต ท่านศาสดา มุฮัมมัด ﷺ ได้ส่งเสริมประชาชาติของท่านให้มีการศึกษา เพราะการศึกษาหาความรู้ นั้นคือการเรียนรู้ ในทุกสาขาวิชาให้เป็นแนวทางสู่การเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมอิสลาม อันได้แก่ กฎกติกากี่ ประชาชาติมุสลิมใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้การศึกษาในอิสลามจึงมิใช่เป็น หน้าที่เฉพาะสถาบันการศึกษาเท่านั้นแต่เป็นความรับผิดชอบในทุกหน่วยงานของสังคม

ในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข จะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า

¹ ฟิรฎู คือ กฎข้อบังคับ

² หะดีษบันทึกโดย Ibnu Majah หะดีษหมายเลข 224

ผู้เรียนมีความสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542) สำหรับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนั้นเน้นการปฏิบัติผ่านกระบวนการลูกเสือ ซึ่งได้รับการบรรจุให้เป็นกิจกรรมในหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาต้องนำไปปฏิบัติ กิจกรรมลูกเสือเป็นกระบวนการที่ทั่วโลกยกย่องและยอมรับ เป็นวิธีการฝึกอบรมคนให้รู้จักความเป็นประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกจากนี้วิชาลูกเสือยังสอนให้นักเรียนมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ มุ่งพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ (ปรัชญา นนทะสี, 2557 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยาพร ธรณินทร์ (2537 : 22) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาด้านลูกเสือของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปี 2536 พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนที่ได้ผลดีในการสอนเด็กนักเรียนไทย คือ กิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากการจัดระบบแบบแผนการฝึกอบรมที่เป็นเอกลักษณ์ และเป็นกิจกรรมที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน

กิจกรรมลูกเสือโลกเป็นขบวนการฝึกอบรมเยาวชนที่กว้างขวางไปทั่วโลกและกำลังก้าวหน้ารุ่งเรืองขึ้นไป มีสมาชิกลูกเสือ มากกว่า 16 ล้านคน ใน 150 ประเทศ และดินแดนต่าง ๆ การลูกเสือเป็นขบวนการอาสาสมัครไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เปิดบริการเพื่อคนต่างวัย ต่างวุฒิทั่วไป วัตถุประสงค์ของการลูกเสือก็เพื่อช่วยบุคคลในการพัฒนาตนเองทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรม การลูกเสือไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2454 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ กิจกรรมลูกเสือจึงเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนา ทักษะการมนุษย์ สร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีตามความคาดหวังของสังคม โดยที่การลูกเสือมีวัตถุประสงค์ คือ การฝึกอบรมบ่มนิสัยให้ลูกเสือมีหลักการชัดเจนมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับหลักการพัฒนาการศึกษา (สมชัย วุฒิปรีชา, 2534 : 12 อ้างถึงใน บุญส่ง อันอาสา, 2556 : 1) กิจกรรมลูกเสือถือว่าเป็นกิจกรรมที่หลักสูตรกำหนดอยู่ในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการจัดกิจกรรมมาโดยตลอด แต่การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะเน้นเนื้อหาสาระโดยให้นักเรียนได้รู้โดยการฟัง หรืออ่านเพียงอย่างเดียวไม่อาจปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ ได้ เช่น ความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่เป็นไปตามกระบวนการลูกเสือ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบกิจกรรมกระบวนการลูกเสือครั้งหนึ่ง ๆ จะมีขั้นตอนการสอนประกอบด้วย พิธีเปิดประชุมกอง เพลงหรือเกม ปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหา เล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ และปิดประชุมกอง เป็นกระบวนการฝึกหรือสอนในลักษณะการปฏิบัติจริง โดยมุ่งให้ลูกเสือมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่ การฝึกให้มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นระเบียบ ว่องไว อดทน ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี อบรมในด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น รวมทั้งมีการฝึกสมาธิและรู้จักสำนึกในความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (พรศรี ศรีสุข, 2544 : 12 อ้างถึงใน บุญส่ง อันอาสา, 2556 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

คณะลูกเสือแห่งชาติเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ (พระราชบัญญัติลูกเสือ, 2551 : 2) กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่บังคับตามหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนเป็นคนดีใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 27) ทั้งนี้เพราะปรัชญาของการลูกเสือคือการทำให้นักเรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนมีทักษะการดำเนินชีวิตมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ศีลธรรมจริยธรรมรู้จักเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิดตัดสินใจแก้ปัญหา และการมีงานทำรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาของชาติ เพราะการบริหารและการจัดกิจกรรมลูกเสือที่สอดคล้องกับความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียนและปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอนจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีความรับผิดชอบต่อรู้จักแก้ปัญหาที่มีเหตุผลการช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรม (วาสนา เจริญเปลี่ยน และ นิมิตร มิ่งมีทรัพย์, 2553 : 210)

การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อจะให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการขององค์การลูกเสือโลก องค์การลูกเสือมุสลิมนานาชาติ และองค์การลูกเสือแห่งชาติหรือสมาคมลูกเสือต่าง ๆ ต้องมีระบบในการแบ่งประเภทของเสือตามความเหมาะสมและความจำเป็น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีระบบการแบ่งลูกเสือคล้าย ๆ กันหรือเหมือนกัน จะแตกต่างกันไม่มากนัก การฝึกอบรมและกิจกรรมจะเน้นเรื่องระบบหมู่ การเป็นผู้นำในระบบประชาธิปไตยฝึกการใช้ชีวิตกลางแจ้ง การผจญภัย ทักษะวิชาลูกเสือ ความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ตนถนัด ดังนั้นเพื่อสนองนโยบายการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและส่งเสริม สนับสนุนให้คนเป็นคนดี มีพลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง รู้แพ้ รู้ภัย เสียสละ อดทน มีความเห็นใจผู้อื่นโดยยึดหลักลูกเสือเป็นมิตรกับทุกคนทั่วโลก การอบรมปณิธานลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมือง ในหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจึงได้กำหนดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ลูกเสือสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และลูกเสือวิสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตามหลักการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมบริการด้านต่างๆ และฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผ่านช่วงชั้นตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาชีพลูกเสือ (คณะลูกเสือแห่งชาติ, 2551)

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสืออย่างต่อเนื่องเพื่อสนองวิสัยทัศน์และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 12 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ เช่น โครงการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น วิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้เบื้องต้น วิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นความรู้เบื้องต้น วิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้ขั้นสูง วิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้ขั้นสูง และวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นความรู้ขั้นสูง โดยมีเป้าหมายและผลผลิตเหมือนกัน คือ 1) เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย อุดมการณ์ของลูกเสือวัตถุประสงค์และการฝึกอบรมตามกลวิธีของคณะลูกเสือแห่งชาติ 2) เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความสามารถบริหารงานลูกเสือภายในกลุ่ม/กองหรือสังกัดของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาลูกเสือได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับตน และ 4) เพื่อปลูกฝังให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกระดับได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระเบียบวินัยให้เยาวชนของชาติ ด้วยวิธีการทางลูกเสือ (นัทชัย ปาลบุตร, 2552 : 3)

การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในปัจจุบันมีสภาพและปัญหาที่เด่นชัดที่สุด คือ เรื่องรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีได้ในทุก ๆ กิจกรรมและเป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพราะสภาพและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นในรายละเอียดบางอย่างขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติ จึงปฏิบัติกิจกรรมในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้ อีกทั้งสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้เป็นไปตามหลักสูตรในทุก ๆ กิจกรรม เช่น กิจกรรมการเดินทางไกล เนื่องจากจะต้องพาลูกเสือและเนตรนารีออกนอกสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเดินทางไกลและเกิดความเสี่ยงต่อนักเรียน จึงทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ ผู้เรียนจึงมีข้อจำกัดในการพัฒนาการเรียนรู้ที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้นจึงทำให้คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำแทบทุกด้าน ซึ่งในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ตามระดับชั้นให้สอดคล้องกับหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมีคุณภาพด้อย (สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอสายบุรี, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ จันทร์แรม (2546: 3) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาที่พบในการนิเทศติดตามผลของสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมลูกเสือสามัญ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างชัดเจนการจัดการเรียนการสอนไม่ครบขั้นตอน สอนไม่เต็มเวลา ไม่เต็มหลักสูตร การวัดและประเมินผลไม่มีระบบ ขาดความต่อเนื่อง ผลที่ออกมาไม่น่าพอใจ โรงเรียนขาดสื่อและอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องและขาดข้อมูลสารสนเทศ

ที่เกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ และจากการวิจัยของระวีวรรณ ไตรคุ้มตัน (2553 : 4) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของบุคลากรโรงเรียนระดับจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัญหาด้านการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาโรงเรียนขาดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนขาดหลักการเลือกเฟ้นกิจกรรม และโรงเรียนจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ รวมทั้งผู้บริหารไม่สนับสนุนให้จัดกิจกรรมลูกเสือ และผู้บริหารไม่เข้าร่วมในกิจกรรมลูกเสือ นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยของสว่าง โอฬาริกบุตร (2530 : 86) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2,3 และ 4 พบว่ามีปัญหาด้านบุคลากร คือ ปัญหาผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารกิจกรรมลูกเสือหาผู้ที่เป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้ยากและไม่ค่อยรับผิดชอบต่อกิจกรรมลูกเสือแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือในด้านการบริหารมีผลต่อผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ต้องร่วมกันวางแผนและวางนโยบายในการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับหลักการอิสลามในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามกระบวนการที่สอดคล้องกับวิถีของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้บรรลุตามวิสัยทัศน์จุดหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงระดับการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.2 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.3 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงผลการเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.4 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.5 ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในการให้การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม

1.4.6 ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่จะให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.7 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องใช้ศึกษา วางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.8 ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ได้จากการวิเคราะห์ นับเป็นองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนางานวิจัยต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหา และตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดังนี้

- 1) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
- 2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
- 3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

1.5.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาโดยแยกออกเป็น ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกเป็น ผู้บริหาร ครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดังนี้

1.1 ตัวแปรของผู้บริหาร

- 1.1.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เพศชาย และเพศหญิง
- 1.1.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 31 ปี 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป
- 1.1.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.1.4 ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เป็นผู้บริหารต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

1.1.5 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

1.2 ตัวแปรของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี

- 1.2.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เพศชาย และเพศหญิง
- 1.2.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 31 ปี 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป
- 1.2.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.2.4 ประสบการณ์ในการเป็นครู แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เป็นครูต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

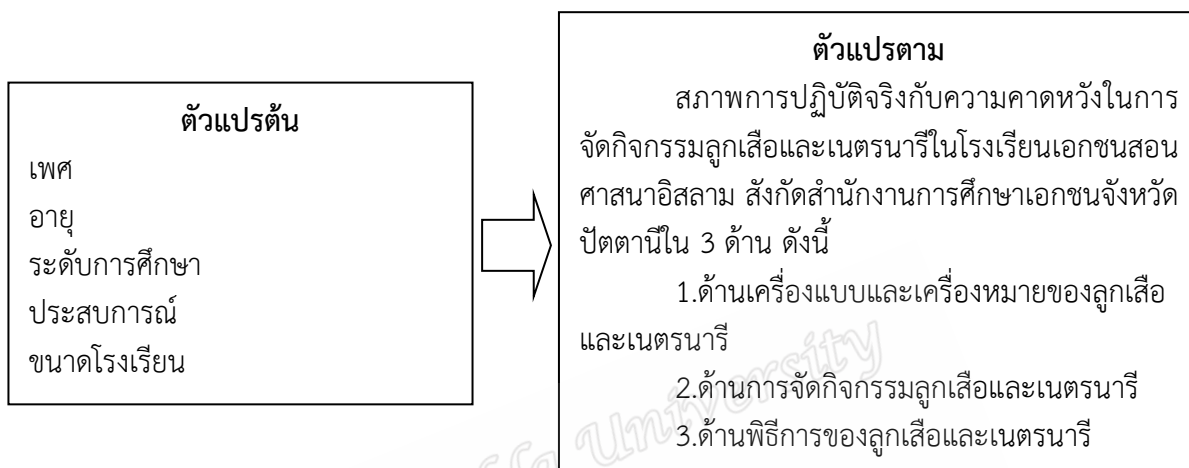
1.2.5 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
- 2.2 ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
- 2.3 ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

จากกรอบแนวคิดผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาโดยแยกเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหาร และครูผู้สอน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ตัวแปรต้นดังกล่าวจะส่งผลต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1.7.1 การอ้างอิงอัลกุรอานผู้วิจัยจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสูเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ เช่น (อันนะหฺลี : 43) หมายถึง สูเราะฮ์ อันนะหฺลี อายะฮ์ ที่ 43

1.7.2 การอ้างอิงอัลหะดีษผู้วิจัยจะอ้างถึงผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษ เช่น (หะดีษบันทึกโดย Ibnu Majah หะดีษหมายเลข 224) โดยใช้การเขียนแบบเชิงอรรถ

1.7.3 การแปลและการอธิบายความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคำภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาวาเราะฮ์ ฮ.ศ.1419

1.7.4 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม และจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.7.5 การปริวรรตอักษรอาหรับ – ไทย และ อาหรับ – อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

1.7.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี (Author – Date) โดยระบุชื่อผู้แต่งปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (...)

1.7.7 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2557 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2548

1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1.8.1 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุบหานะฮู วะตะอาลา” หมายถึง “มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์และความสูงส่ง” เป็นคำที่ใช้กล่าวสรรเสริญและยกย่องอัลลอฮ์ ﷻ หลังจากที่ได้เอนามของพระองค์

1.8.2 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ศ็อลลัลลอฮู อะลัยฮิ วะสลัลม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านเราะสูล ﷺ หลังจากที่ได้เอนามของท่าน

1.8.3 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “อะลัยฮิสสะลาม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านนะบีต่าง ๆ หลังจากที่ได้เอนามของท่าน

1.8.4 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮู” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดปรานแก่เขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติเศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เอนามของพวกเขา

1.8.5 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮุม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติบรรดาเศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เอนามของพวกเขา

1.8.6 ﴿...﴾ วงเล็บปีกกาใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.8.7 ((...)) วงเล็บคู่ จะใช้สำหรับตัวบทหะดีษ

1.8.8 (...) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.8.9 “...” อัฒประภาคจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของอูละมาอ์

1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.9.1 สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่ละประเภทแต่ง เมื่อต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางลูกเสือ โดยมีข้อกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ โดยให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิมแต่งเครื่องแบบลูกเสือตามประเภทของลูกเสือ กางเกงขายาว ส่วนนักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิมแต่งเครื่องแบบเนตรนารีแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแขกยาว และใช้ผ้าคลุมศีรษะให้มีสีตามประเภทของลูกเสือ แทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทน

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เริ่มตั้งแต่การเปิด-ปิดประชุมกอง การใช้เกมหรือการร้องเพลง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภทที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ในกิจกรรมลูกเสือซึ่งไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กิจกรรม

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมทางการลูกเสือ เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลูกเสือทุกคนจะต้องกระทำร่วมกัน หรือมีส่วนร่วม และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยการปฏิบัตินั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กระบวนการและทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ เช่น พิธีการถวายราชสดุดี กิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน การชักธงชาติ การลอดซุ้มเข้าค่าย พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม พิธีการสวนสนาม การประชุมนายหมู่ลูกเสือ พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม) พิธีการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง ตลอดจนพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ เป็นต้น

1.9.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.9.3 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีหรือผู้ทำหน้าที่ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการตั้ง การยุบ การจัดหน่วยลูกเสือ เหล่าลูกเสือและประเภทลูกเสือ โดยมีผู้กำกับกองลูกเสือหนึ่งคน และรองผู้กำกับกองลูกเสือไม่เกินสิบคน

1.9.4 เพศ หมายถึง เพศชาย และเพศหญิง

1.9.5 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.9.6 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามหลักเกณฑ์แบ่งประเภทสถานศึกษาของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ.2541 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2551) ดังนี้

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน
- 2) สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน
- 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

1.9.7 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

2.1.1 การกำเนิดกิจการลูกเสือ

2.1.2 การลูกเสือ

2.1.3 ขบวนการลูกเสือ

2.1.4 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

2.1.5 กิจการลูกเสือในสถานศึกษา

2.1.6 การบริหารงานลูกเสือในโรงเรียน

2.1.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

2.2 กฎหมายเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

2.2.1 พระราชบัญญัติลูกเสือ พุทธศักราช 2551

2.2.2 กฎกระทรวง

2.2.3 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือ พุทธศักราช 2509

2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

2.4.1 เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

2.4.2 เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

2.4.3 การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

2.4.4 การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิม

2.4.5 พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

2.4.6 การจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

2.1.1 การกำเนิดกิจการลูกเสือ

กิจการลูกเสือได้กำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกที่ประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. 1907 (พ.ศ.2450) โดย Robert Stephenson Smyth Baden - Powell หรือที่เรียกท่านย่อ ๆ ว่า B.-P. (Good,1973 อ้างถึงใน อุดม กีก้อง, 2545) สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยแซนด์เฮิสต์ (Sandhurst) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นร้อยตรีในกองทัพบกอังกฤษและถูกส่งไปประจำการที่ประเทศอินเดียและแอฟริกา ขณะที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ในแอฟริกา นั้น ชาวอังกฤษเกิดความขัดแย้งกับชนพื้นเมืองอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะชนพื้นเมืองที่ดุร้ายคือชนเผ่า อาซันติ ท่านได้รับคำสั่งให้ไปปราบปรามจนเป็นผลสำเร็จ ท่านได้ใช้ความสามารถในการสอดแนมและสะกดรอยในการปฏิบัติครั้งนี้ ท่านจึงได้แต่งหนังสือ Aids to Scouting เป็นหนังสือว่าด้วยการสอดแนมทางทหารที่ท่านจะใช้เป็นคู่มือในการฝึกอบรมทหาร ต่อมาได้เกิดสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างอังกฤษกับพวกบัวร์ (Boer) ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษในแอฟริกาใต้ พวกบัวร์ล้อมเมืองนานถึง 217 วันท่านก็ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันเมืองซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อ ใช้สติปัญญาหาวิธีแก้ปัญหาโดยใช้เด็กอาสาสมัครช่วยเหลือกองทัพ ทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวคอยส่งข่าวและเป็นยามรักษาการณ์จนได้รับความสำเร็จอย่างยิ่ง ทำให้ท่าน B.-P. เกิดความประทับใจในตัวเด็ก ๆ และเห็นว่าถ้าใช้เด็กให้ถูกทางแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างมหาศาล จึงริเริ่มตั้งขบวนการลูกเสือขึ้นในปีต่อมา และในปี พ.ศ.2441 ได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นอย่างจริงจังเป็นครั้งแรกในอังกฤษและได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ท่านมองการณ์ไกลว่าลูกเสือจะเป็นงานสำคัญที่จะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองอย่างมาก เพราะจะเป็นการฝึกหัดและอบรมเด็ก ๆ ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ ท่านจึงลาออกจากราชการทหารใน พ.ศ.2444 ท่านเดินทางรอบโลกเพื่อพบกับลูกเสือประเทศต่าง ๆ และเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทั่วโลก ในปี ค.ศ.1907 (พ.ศ.2450) ท่าน B.-P. ได้รวบรวมเด็ก ๆ จำนวน 20 คนไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี นับว่าเป็นการอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือครั้งแรกของโลก ท่านได้ทำการทดลองฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือปรากฏว่าได้ผลดีสมความมุ่งหมายและ B.-P. ได้รับการยกย่องเป็นประมุขคณะลูกเสือโลก และกิจการเนตรนารีเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1916 (พ.ศ.2459) ในปี พ.ศ.2463 มีการชุมนุมลูกเสือโลกครั้งแรกที่กรุงลอนดอน (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ,2537 : 35) สำหรับประเทศไทยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ เมื่อปี พ.ศ. 2453 ประเทศสยามตกอยู่ในภาวะที่วิกฤต ซึ่งในขณะนั้นกำลังเป็นสมัยที่มีการล่าเมืองขึ้นกันอยู่ทั่วไป พระองค์ทรงรู้ซึ่งถึงมหันตภัยทางการเมือง เพื่อให้ประเทศพ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงทรงวางแผนตั้งกองเสือป่าและกองลูกเสือขึ้น โดยทรงนำแนวคิดวิธีการของลูกเสือจากประเทศอังกฤษมาใช้จึงทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนากองเสือป่าขึ้น เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2454 เพื่อฝึกหัดข้าราชการพลเรือนทั้งหลายให้ได้เรียนรู้วิชาทหาร เพื่อเป็นกำลังสำรองในเวลาสงครามในยามสงบก็ได้ช่วยเหลือข้าราชการปราบปรามโจรผู้ร้าย หรือปราบจลาจล นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้คนรู้จักวินัย มีความรู้สึกรักพระเจ้าแผ่นดิน ประเทศชาติและศาสนาของตนเป็นการเริ่มต้นการส่งเสริมความสามัคคีปรองดองต่อกันและกันในหมู่พลเมือง ต่อมาวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2454 จึงทรงประกาศตั้งกองลูกเสือขึ้น โดยที่ทรงพระราชปรารภในการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นว่าเพื่อเป็นการฝึกหัดเด็กให้มีไหวพริบ อดทน รู้จักช่วยตนเอง รู้จักทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นการฝึกฝนทั้งในส่วน

จิตใจและร่างกายอีกด้วย กองลูกเสือกองแรกของประเทศไทยตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงหรือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน บุคคลที่ถือว่าเป็น ลูกเสือคนแรก คือ นายซัพน์ บุนนาค ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถกล่าวคำปฏิญาณของลูกเสือได้เป็นคนแรก (กรมวิชาการ, 2533 : 9)

2.1.2 การลูกเสือ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ลูกเสือ” หมายถึง เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ส่วนลูกเสือที่เป็นหญิงให้เรียกว่า “เนตรนารี”

การลูกเสือ หมายถึงกิจกรรมที่นำเอา วัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของขบวนการลูกเสือมาใช้เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติไว้ในมาตรา 8 ความว่า “คณะลูกเสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า...”

จากประสบการณ์การเป็นทหารทำการรบในอาฟริกาและอินเดีย บี - พี ได้นำเด็กมาฝึกอบรม เพื่อช่วยในการสงคราม ได้ผลดียิ่ง บี - พี ได้เขียนหนังสือ คู่มือการสอดแนม (Aids to Scouting) จนได้รับความนิยมและเกิดความคิดว่า หากนำเด็กมาพัฒนาเพื่อช่วยงานของส่วนรวมจะก่อให้เกิด คุณประโยชน์อย่างยิ่ง เมื่อวันที่ 1 - 9 สิงหาคม พ.ศ.2450 (ค.ศ. 1907) บี - พี ได้นำเด็กชายจำนวน 20 คน อายุระหว่าง 9 - 15 ปีไปอยู่ค่ายพักแรม ที่เกาะบราวน์ซี ตอนใต้ของประเทศอังกฤษ ได้จัดให้เด็กทำกิจกรรมกลางแจ้ง การอยู่ค่ายพักแรม วิชาเชิงพราน การช่วยเหลือตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น การศึกษาภูมิประเทศ และธรรมชาติ ในการอยู่ค่ายพักแรมสุดยอดของกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวันจะมารวมอยู่ที่การชุมนุมรอบกองไฟ ซึ่ง บี - พี ถือว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหลาย จบการชุมนุมรอบ กองไฟด้วยการเล่านิทาน (Campfire yarn) ซึ่งส่วนใหญ่ บี - พี จะเล่าเรื่องการผจญภัยในชีวิตจริงของตนเอง หลังจากการอยู่ค่ายพักแรมแล้ว พฤติกรรมของเด็กเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ช่วยเหลือตนเองและบิดา มารดา เป็นที่ชื่นชมของบิดา มารดา ทำให้ บี - พี เกิดแรง บันดาลใจ นำประสบการณ์ที่ได้ครั้งนั้นมาเขียนเป็นคู่มือการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชื่อ การลูกเสือสำหรับเด็กชาย (Scouting for Boys) ในปี พ.ศ. 2451 (ค.ศ.1908) คำว่า Scouting จึงเกิดขึ้นในความหมายของการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ให้สามารถช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น รักษาดี บ้านเมือง เป็นพลเมืองดี ฯลฯ หลังจากที่หนังสือการลูกเสือสำหรับเด็กชาย (Scouting for Boys) ได้แพร่หลายเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดกิจการลูกเสือขึ้นในหลายประเทศกระจายไปทั่วโลกดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปี ลูกเสือไทย เล่ม 1, 2554 : 23)

2.1.3 ขบวนการลูกเสือ

ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ (บี - พี) ได้ให้ความหมายของ ขบวนการลูกเสือ (Scout Movement) ว่า “ขบวนการลูกเสือ เป็นขบวนการที่เจริญเติบโตขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยมีได้เป็นองค์กรที่เกิดขึ้น

ตามแผนการแต่อย่างใด เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจของเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องโดยแท้ มิได้มีการบังคับ หรือชี้แนะอย่างใดทั้งสิ้น”

“ความมุ่งหมายของขบวนการลูกเสือในเรื่องการบริหารจัดการ คือ การกระจายอำนาจออกไปจากส่วนกลางให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อหลีกเลี่ยงความล่าช้าที่เกิดขึ้นกับการบริหารราชการ และพยายามที่จะให้อิสรภาพในการบริหารแก่หน่วยงานท้องถิ่นให้มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ขบวนการของเราเป็นขบวนการที่มีลักษณะเป็นพี่น้องกัน มากกว่าที่จะเป็นองค์กรที่เป็นทางการและขับเคลื่อนไปด้วยรัก ความปรารถนาดี ความซื่อสัตย์ต่อองค์กรโดยความบริสุทธิ์ใจของมวลสมาชิก โดยมีต้องพึ่งพากฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เป็นทางการแต่อย่างใดทั้งสิ้น”

“เริ่มด้วยการที่ข้าฯ เกิดมีความคิด (เรื่องลูกเสือ) แล้วข้าฯ ก็เห็นว่ามันเป็นความคิดที่ดี มีประโยชน์ ควรลงมือทำเป็นอย่างยิ่ง บัดนี้ก็เกิดเป็นขบวนการลูกเสือกระจายไปทั่วโลก แต่ถ้าพวกท่าน ไม่ระมัดระวังให้ดีละก็ขบวนการลูกเสืออาจจะเหลือแต่เพียงโครงสร้าง (ซาก) ขององค์กรลูกเสือเท่านั้น”

จากคำกล่าวของ บี - พี พอจะสรุปได้ว่า ขบวนการลูกเสือ หมายถึง ขบวนการของเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้การศึกษาพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ตามที่ซึ่งผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้ให้ไว้ โดยเน้นความเป็นอิสระในการบริหาร ความ ซื่อสัตย์ ความปรารถนาดีต่อองค์กรและความเป็นพี่น้องกันของมวลหมู่สมาชิก

หลังจากที่ บี - พี ได้นำเด็กไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี ถือว่าเป็นการเริ่มต้นกิจการลูกเสือ บี - พี ได้เขียนหนังสือ การลูกเสือสำหรับเด็กชาย (Scouting for Boys) เผยแพร่ความคิดในเรื่องขบวนการลูกเสือนี้ และได้รับความนิยมนจากประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ เป็นต้นว่า แคนาดา นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย อินเดีย ฯลฯ สำหรับประเทศไทย เป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มที่ 3 นอกเครือจักรภพ ได้นำเอาแนวทางของขบวนการลูกเสือมาดำเนินการ และรัฐถือเป็นนโยบายที่สำคัญในการใช้ขบวนการลูกเสือเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยนำขบวนการลูกเสือนี้เข้าสู่ระบบการศึกษา

ขบวนการลูกเสือได้แพร่ขยายไปทั่วโลก ได้มีการจัดงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งแรก ณ โอลิมเปีย กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ.2463 (ค.ศ.1920) ได้มีการจัดตั้งสำนักงานลูกเสือนานาชาติ (Boy Scout International Bureau) เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2463 (ค.ศ.1920) และได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานลูกเสือโลก (World Scout Bureau) เมื่อปี พ.ศ.2504 (ค.ศ.1961) ปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีประเทศสมาชิกขององค์กรลูกเสือโลก จำนวนกว่า 160 ประเทศ (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 1, 2554 : 45) และสำหรับองค์กรลูกเสือมุสลิมนานาชาติ (International Union of Muslim Scout, IUMS) ได้รับมติจัดตั้งและทำหน้าที่เป็นองค์กรผู้แทนประเทศมุสลิมในกิจการลูกเสือโลก (WOSM) จากการประชุมใหญ่ สมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 33 ณ กรุงเทพา เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2536 ปัจจุบันสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองญิดดะห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย (ศุภริย์ สะเริ่ม,ม.ป.ป. : 4)

2.1.4 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

คำปฏิญาณของลูกเสือ หมายถึง คำมั่นสัญญาที่ลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือได้ให้ไว้ในพิธีการทางการลูกเสือหรือได้ให้ไว้แก่ผู้อื่นและตนเอง ซึ่งทุกคนต้องจดจำและปฏิบัติตามคำปฏิญาณอย่างเต็มความสามารถ

ลูกเสือสำรอง กล่าวคำปฏิญาณ ดังต่อไปนี้

ข้าสัญญาว่า

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ ลูกเสือชาวบ้าน และบุคลากรทางการลูกเสือ กล่าวคำปฏิญาณว่า “ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า”

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

1) ความเป็นมา

จากหนังสือเสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์ ตอน 1 ของ จมื่นอมรรตรุณรักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช, 2514) กล่าวว่า “การกล่าวคำปฏิญาณของลูกเสือไทย เริ่มขึ้นครั้งแรก เมื่อนักเรียนมหาดเล็กหลวงชีพน์ บุณนาค ภายหลังต่อมาได้รับพระราชทานยศเป็น นายลิขิต สารสนอง ซึ่งในเวลานั้นกำลังเป็นนักเรียนมหาดเล็กหลวง รุ่งใหญ่ พอถึงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2454 เป็นวันที่เสด็จออกขุนนางที่พระที่นั่งอภิเศกดุสิต หลวงอภิรักษ์ราชฤทธิ์ ได้นำตัว น.ร.ม.ชีพน์ ไปคอยเฝ้ารับเสด็จที่ท้องพระโรงพระที่นั่งอัมพรสถาน เวลา 16.30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จลงจากอัมพรชัยขึ้นบนลงมาที่ท้องพระโรง หลวงอภิรักษ์ฯ จึงทูลเบิกตัว น.ร.ม.ชีพน์ บุณนาค ที่ได้นำตัวอย่างที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือมาถวายทอดพระเนตรตามพระราชประสงค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเข้าไปใกล้ ทรงเอื้อมพระหัตถ์ ไปเปิดหมวกที่บังหน้าอยู่ ทรงทักว่า “ไอ้ชีพน์ดอกกรี้” ต่อมาจึงมีพระราชดำรัสถาม น.ร.ม.ชีพน์ ว่า “เองท่องคำ สาบาลของลูกเสือได้รึเปล่า” น.ร.ม.ชีพน์ จึงยึดตัวตรง ยกมือแตะหมวกในท้าววันทยะหัตถ์ กราบบังคบทูลว่า “ข้าพระพุทธเจ้า ได้ท่องมาแล้ว” และลงมือกล่าวคำสาบาล คือ

1. ข้าจะมีใจจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. ข้าจะตั้งใจประพฤติตนให้สมควรเป็นลูกผู้ชาย
3. ข้าจะประพฤติตนตามข้อบังคับและแบบแผนลูกเสือ

หลังจากนั้นได้มีการนำคำสาบานมาใช้เป็นคำปฏิญาณของลูกเสือ โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับ คณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับคำปฏิญาณของลูกเสือโลก (Scout Promise) ที่ ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ ได้กำหนดไว้

2) กฎของลูกเสือ (Scout Law)

กฎของลูกเสือ หมายถึง ข้อปฏิบัติที่ลูกเสื่อยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนและ ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคนดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

กฎของลูกเสือไทย มีดังต่อไปนี้

กฎของลูกเสือสำรอง

ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่

ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

กฎของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ ลูกเสือชาวบ้าน และบุคลากรทางการลูกเสือ

ข้อ 1 ลูกเสือนับเกียรติเชื่อถือได้

ข้อ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเชื่อตรงต่อผู้มี

พระคุณ

ข้อ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก

ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย

ข้อ 6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์

ข้อ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ

ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์

ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

3) ความเป็นมา

ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ ได้พิมพ์หนังสือ “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย” (Scouting for Boys) ซึ่งเขียนขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.2451 (ค.ศ.1908) ได้ระบุกฎของลูกเสือไว้ดังต่อไปนี้

1. A Scout honour is to be trusted.

2. A Scout is loyal.

3. A Scout's duty is to be useful and to help others.

4. A Scout is a friend to all, and a brother to every other Scout, no matter to what social class the other belongs.

5. A Scout is courteous.

6. A Scout is a friend to animals.

7. A Scout obeys orders.

8. A Scout smiles and whistles.

9. A Scout is thrifty.

ในปี พ.ศ.2454 (ค.ศ.1911) ลอร์ด เบเดนโพเอลล์ ได้ปรับปรุงและพิมพ์หนังสือ “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย” อีกครั้ง และได้เพิ่มกฎขึ้นมาอีกหนึ่งข้อ คือ 10 . A Scout is clean in thought, word and deed. สมาคมลูกเสือประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้นำเอาคำปฏิญาณ (Scout Promise) มาใช้เป็นคำปฏิญาณของสมาคมลูกเสือ และยังได้ต่อเนื่องมาถึง กฎของลูกเสือ (Scout Law) ด้วย หลังจากนั้น คำปฏิญาณและกฎ (Promise and Law) จึงได้กระจายอย่างแพร่หลายไปยังสมาคมลูกเสือ ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งแต่ละประเทศอาจปรับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้ตามความเหมาะสม

พลเรือเอก สุชาติ กลศาสตร์เสนี (2553) ได้กล่าวถึง ภารกิจของการลูกเสือ (Mission Statement) ของ ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ (บี - พี) ว่า “กฎของลูกเสือเป็นศูนย์รวมใจของ ความมีระเบียบวินัยของพวกเราชาวลูกเสือทั้งหลาย กฎของลูกเสือจะไม่ใช้คำว่า “ห้าม” ปฏิบัติสิ่งใด ๆ กับเด็ก ๆ แต่ จะใช้คำว่า “ให้” ประพฤติปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ แทน

กฎของลูกเสือมีไว้เพื่อเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของลูกเสือทั้งหลาย มิได้มีไว้เพื่อ “ห้ามหรือบังคับ” มิให้เด็ก ๆ ประพฤติตนไม่ดีไม่ถูกต้องตามแบบของพวกเขา” สำหรับประเทศไทย นายเพ็ญ สุวรรณมาลิก (2475) ได้มีการแปล คำปฏิญาณของลูกเสืออังกฤษ มีข้อความดังต่อไปนี้

คำปฏิญาณ

1. ลูกเสือจะต้องพร้อมแล้วที่จะเสียสละ กำลังกาย กำลังใจ เพื่อเทิดทูน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นที่สักการะสำคัญยิ่งของพวกเรา
2. การที่จะทำตนให้สมควรที่เป็นลูกผู้ชาย ก็คือการกระทำตนให้พร้อมที่จะช่วยเหลือ ผู้อื่นตลอดจนประเทศชาติของตน

กฎของลูกเสือ 10 ประการ

1. ต้องเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้
2. ต้องเป็นผู้มีความซื่อตรงและจงรักภักดีต่อผู้มีพระคุณ
3. ต้องเป็นผู้ที่พยายามกระทำตนให้เป็นประโยชน์
4. ต้องเป็นมิตรแก่ชนทั่วไป
5. ต้องเป็นผู้มีมารยาทดีแก่คนทุกชั้น
6. ต้องเป็นผู้มีเมตตากรุณาต่อสัตว์
7. ต้องเป็นผู้เชื่อฟังคำสั่งบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาโดยสุจริตภาพ
8. ต้องเป็นผู้มีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก
9. ต้องเป็นผู้มีธรรมาจริยธรรม
10. ต้องเป็นผู้ประพฤติชอบด้วย กาย วาจา ใจ

ในปี พ.ศ.2509 ได้มีการแก้ไขปรับปรุงคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ และได้ใช้จนถึงปัจจุบัน

จากเอกสารภารกิจของการลูกเสือ (Mission Statement) ของสำนักงานลูกเสือภาคพื้น เอเชีย-แปซิฟิก ได้กล่าวถึงว่า “การลูกเสือวางอยู่บนรากฐานของระบบคุณธรรมหรือหลักการชีวิตอันทรงคุณค่า (Value System) อันได้แก่ หน้าที่ต่อพระผู้เป็นเจ้า (Duty to God)

หน้าที่ต่อผู้อื่น (Duty to Others) และหน้าที่ต่อตนเอง (Duty to self) ซึ่งสำหรับเด็กและเยาวชน หลักการชีวิตนี้ได้รับการแปลความออกมาเป็นคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ (Promise and Law) เป็นความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของลูกเสือแต่ละคนด้วยความสมัครใจ (คำปฏิญาณ) เป็นความตั้งใจจริงของลูกเสือทุกคนที่จะประพฤติปฏิบัติตนตามข้อกำหนด กฎเกณฑ์ของลูกเสือ (กฎของลูกเสือ) โดยใช้ระบบคุณธรรมที่อยู่บนรากฐาน ของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

4) คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ใช้ในโอกาสต่อไปนี้

- วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ 1 กรกฎาคม ของทุกปี
- พิธีเข้าประจำกองของลูกเสือประเภทต่าง ๆ
- พิธีการต่าง ๆ (นอกเหนือจากพิธีเข้าประจำกอง) เช่น พิธีประดับเครื่องหมายใน

หลักสูตร

- พิธีปิดการฝึกอบรมลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- พิธีประดับเครื่องหมายวูดแบดจ์ของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- ในโอกาสอื่น ๆ ที่สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในกิจการของลูกเสือ

(สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 1, 2554 : 47-51)

2.1.5 กิจการลูกเสือในสถานศึกษา

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากตั้งกองลูกเสือเพื่อฝึกผู้ใหญ่พระองค์ดำริที่จะฝึกฝนเด็กชายที่อยู่ในวัยเยาว์ โดยทรงให้มีการสอนและฝึกอบรม ณ โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน) เป็นแห่งแรกและทรงสอนด้วยพระองค์เองกิจการลูกเสือไทยจึงเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2454 เป็นต้นมา และได้ทรงพระราชทานคำขวัญให้กับลูกเสือไทยว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” ทรงโปรดเกล้าให้มีสภากรรณการกลางขึ้นเพื่อใช้ดำเนินการกิจการลูกเสือลูกเสือในสมัยนี้เน้นการฝึกแบบทหาร การป้องกันชาติความมีระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ มีการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) นักเรียนที่ศึกษาวิชาครบตามหลักสูตรและสอบไล่ได้ตามที่กำหนด ก็โปรดเกล้าพระราชทานประกาศนียบัตร มีการพระราชทานธงประจำกองแก่ลูกเสือตามความเหมาะสม

ต่อมาในรัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงส่งเสริมกิจการลูกเสือโดยส่งลูกเสือตัวแทนของประเทศไปร่วมชุมนุมลูกเสือนานาชาติ ส่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญไปอบรมต่างประเทศ และได้มีประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเสียใหม่ โดยยุบกรมการสภากรรณการจัดการลูกเสือมณฑลและให้มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดแทน หลังจากนั้นได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นให้อยู่ในความควบคุมของกรมพลศึกษาและตั้งเหล่าลูกเสือเหล่าสมุทรเสนาขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 8 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอนันตมหิตล เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศกิจการลูกเสือได้หยุดชะงักลง ทางรัฐบาลได้จัดตั้งยุวชนทหารขึ้นมาซ้อนกับกิจการลูกเสือพระองค์ทรงกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานให้ตราประจำลูกเสือแห่งชาติขึ้น

เห็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว เรียบร้อย และรอบคอบ โดยประหยัดทั้งกำลังคนกำลังงาน กำลังเงิน และทรัพยากรอื่น ๆ ได้ และได้ผลสำเร็จตามความมุ่งหมายทุกประการ (รุ่ง พูลสวัสดิ์,ม.ป.ป. : 1 อ้างถึงในตำราสวัสดิ์ ปทุมมาส,2555 : 31)

ดังนั้นการปฏิบัติงานในองค์กรใด ๆ ก็ตามย่อมต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญคือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่เหมาะสม บางครั้งอาจมีเวลาการประสานงานความสัมพันธ์ทั้งภายใน และภายนอกองค์กรประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐานดังกล่าวมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หากขาดอย่างหนึ่งอย่างใดย่อมจะมีผลต่อการปฏิบัติงานในองค์กรได้เช่นเดียวกัน กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 4 อ้างถึงในตำราสวัสดิ์ ปทุมมาส,2555 : 31) ที่กล่าวว่า การบริหารงาน หมายถึง ความพยายามที่จะใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์มากที่สุด และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานกิจการลูกเสือก็เช่นเดียวกัน เพื่อให้กิจการลูกเสือได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ และอุดมการณ์ของลูกเสือ จึงได้มีการปฏิบัติงานและการบังคับบัญชาตามโครงสร้างของคณะลูกเสือแห่งชาติได้ 3 ระดับ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2537 : 16-19) คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ แต่เมื่อพิจารณาการบังคับบัญชาขงานลูกเสือโดยทั่วไปสามารถแบ่งการบังคับบัญชาตามองค์กรต่าง ๆ ได้ 5 ระดับ ดังนี้

1. องค์กรระดับชาติ ได้แก่ สภาลูกเสือแห่งชาติ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ และกองการลูกเสือ
2. องค์กรระดับจังหวัด ได้แก่ คณะกรรมการลูกเสือจังหวัด
3. องค์กรระดับอำเภอ ได้แก่ คณะกรรมการลูกเสืออำเภอ
4. องค์กรระดับสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาหรือโรงเรียนต่าง ๆ ทุกสังกัด
5. องค์กรระดับอื่นๆ ได้แก่ เขตการศึกษา 1-12 สโมสรลูกเสือและกรุงเทพมหานคร

ดังนั้นการปฏิบัติงานตามโครงสร้างของคณะลูกเสือแห่งชาติได้ปฏิบัติงานและบังคับบัญชาตามระดับ และให้มีบทบาทอำนาจตามหน้าที่ระดับนั้น ๆ เช่น การบังคับบัญชาระดับชาติ มีเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชา การบังคับบัญชาขงานระดับอำเภอมีศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา การบังคับบัญชาขงานระดับสถานศึกษา มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาและการบังคับบัญชาขงานในระดับอื่น ๆ มีผู้ปฏิบัติของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้บังคับบัญชา

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานกิจการลูกเสือทุกระดับ จำเป็นต้องประสานงานร่วมมือกันและดำเนินการพัฒนา เพื่อให้บรรลุอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ของการลูกเสือที่มุ่งสร้างสรรค์เยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ องค์กรที่มีส่วนสำคัญและใกล้ชิดกับลูกเสือมากที่สุดและเป็นผู้จัดการดำเนินการปฏิบัติงานกิจการลูกเสือโดยตรง คือ องค์กรระดับสถานศึกษาที่นำหลักการ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของการลูกเสือนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องโดยที่องค์กรระดับอื่น ๆ เป็นฝ่ายสนับสนุนช่วยเหลือ และส่งเสริมทุกด้านดังนั้นบทบาท อำนาจ และหน้าที่ขององค์กรระดับสถานศึกษาจึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จก้าวหน้าของกิจการลูกเสือ

ซึ่งโดยปกติแล้วการปฏิบัติงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนจะมีกรรมการลูกเสือซึ่งเรียกว่า กรรมการกลุ่มลูกเสือ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2537 : 26) ประกอบด้วย

บุคคลภายนอกที่สนใจในกิจกรรมลูกเสือ ลูกเสือเก่า และผู้ปกครอง โดยมีผู้กำกับกลุ่มเป็นประธาน นอกจากนี้ยังมีที่ประชุมนายหมู่ลูกเสือ หรืออาจเรียกว่ากรรมการกองลูกเสือ โดยมีหัวหน้านายหมู่ลูกเสือเป็นประธาน มีนายหมู่ลูกเสือเป็นกรรมการ และมีผู้กำกับเป็นที่ปรึกษา

สำหรับคณะกรรมการการดำเนินงานกิจการลูกเสือในโรงเรียน ไม่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับ คณะลูกเสือแห่งชาติ จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องกำหนดเป็นระเบียบขึ้น เพื่อให้กิจการลูกเสือของโรงเรียนดำเนินไปด้วยดี เกิดความคล่องตัว จึงควรมีการแต่งตั้งกรรมการดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่โรงเรียนเลือกและแต่งตั้ง	เป็นประธานกรรมการ
ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	เป็นรองประธาน ฯ
ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ	กรรมการ
รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ	กรรมการ
ผู้กำกับลูกเสือ	กรรมการ
รองผู้กำกับลูกเสือ	กรรมการ
เจ้าหน้าที่ลูกเสือโรงเรียน	กรรมการ
ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการแต่งตั้ง	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่โรงเรียนแต่งตั้ง	กรรมการ
ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ 1 คน	กรรมการและเลขานุการ

2.1.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามหลักสูตรแต่ละชั้น สถานศึกษาอาจจัดเวลาได้ตามความเหมาะสม โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดต้องยึดตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและตรงตามหลักสูตรของแต่ละประเภท ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรมการสอน เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 พิธีเปิด (เชิญธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

1.2 เกมหรือเพลงทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรมอาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องสวดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาเสมอไป

1.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐานโดยใช้ระบบหมู่ เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

1.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่องง่าย ๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน ฯลฯ

1.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ เชิญธงลง เลิก)

2. การวัดผลประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา ซึ่งในสถานศึกษาจะต้องมีการวัดผล ประเมินผลกิจกรรมลูกเสือทั้ง 2 กิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมบังคับ เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารีผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีการวัดผลตลอดภาคเรียน โดยการ

2.1.1 สังเกต

- 1) ความสนใจ
- 2) การเข้าร่วมกิจกรรม

2.1.2 ซักถาม

2.1.3 การทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2.2 วิชาพิเศษ เป็นการวัดและประเมินผลในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

2.2.1 ผ่าน

2.2.2 ไม่ผ่าน (มผ.)

3. การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ในหลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภทจะมีวิชาพิเศษ ซึ่งในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ มีแนวปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

3.1 ทำการสอบวิชาพิเศษโดยใช้เวลานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติหรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเองทำการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ของวิชาพิเศษ แล้วขอทำการสอบหรือส่งผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้นแก่ผู้กำกับลูกเสือเพื่อขอประดับเครื่องหมาย การสอบจะจัดให้มีขึ้นกี่ครั้งก็ได้ โดยเน้นการปฏิบัติจริง เมื่อสอบผ่านแล้วให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

3.2 วิชาพิเศษลูกเสือวิชาใดที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วม ตามปกติก็ให้นำไปบูรณาการ รวมทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้น ๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้วมีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

3.3 ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การคำครุสภา

3.4 สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือ ให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาลูกเสือฯ ดังนี้

3.4.1 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2522

3.4.2 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2525

3.4.3 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2528

3.4.4 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 15) พ.ศ.2529

4. การจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างมาก เพราะลูกเสือจะได้สอบวิชาพิเศษ และประสบผลสำเร็จในการอยู่ร่วมกันตามวัตถุประสงค์ของลูกเสือ ซึ่งลูกเสือจะได้ประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ฝึกฝน ได้เพื่อน เอื้อนธาร สนุกสนาน สุขสม

การอยู่ค่ายพักแรมเป็นหัวใจของการลูกเสือ ลูกเสือทุกคนต่างก็มีโอกาสที่จะอยู่ค่ายพักแรม เนื่องจากข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ข้อ 273-279 กำหนดไว้ว่าให้ผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคืนในหนึ่งปี ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อย 1 คืน

การเดินทางไกลและแรมคืน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจำเป็นต้องวางแผนนำลูกเสือไปเดินทางไกลและแรมคืนไว้ให้พร้อมก่อนและเนิน ๗ ดังนั้นบทบาทผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกเสือ ต่องาน การอยู่ค่ายพักแรมและตามหน้าที่ของตนเอง จึงจำเป็นต้องหาโอกาสให้ลูกเสือของตนได้มีโอกาสในการอยู่ค่ายพักแรมเสมอ

อนึ่ง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องเข้าใจว่า กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมนี้ เป็นกิจกรรมสำหรับเด็ก มิใช่กิจกรรมหรับผู้ใหญ่ ความสำเร็จคือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ได้แก่การฝึกฝน การได้เพื่อน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ได้ความสนุกและความสุข พร้อมทั้งเกิดทัศนคติที่ดีต่อการพักแรมด้วย ถือว่าสิ่งนี้เป็นจุดหมายที่สำคัญ (ดาร์สวิทย์ ปทุมมาส,2555 : 29-35)

2.2 กฎหมายเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

2.2.1 พระราชบัญญัติลูกเสือ พุทธศักราช 2551

พระราชบัญญัติ โดยศัพท์ หมายถึง บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้น โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติลูกเสือ หมายถึง บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดสาระสำคัญในรายละเอียดในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจการลูกเสือนำมาใช้เป็นหลักการในการบริหารกิจการลูกเสือ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือรัตนโกสินทรศก 130 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พุทธศักราช 2554 ถือเป็นการสถาปนากิจการลูกเสือไทยขึ้นเป็นครั้งแรก ข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือฉบับนี้ นับเป็นกฎข้อบังคับเทียบได้กับพระราชบัญญัติลูกเสือฉบับแรกได้กำหนดให้ลูกเสือเป็นสาขาแห่งเสือป่า ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงพระยศเป็นนายกเสือป่าและนายกองใหญ่ ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ลูกเสือทั่วไป บรรดาผู้ตรวจการผู้กำกับนายหมู่และลูกเสือทุก ๆ คน ต้องถือว่าเป็นข้าในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตรงทุกคน ในภาคที่ 2 หมวดการปกครองกลางกำหนดให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงพระยศเป็นสภานายก ทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้มีผู้ตรวจการใหญ่ผู้หนึ่งและมีผู้ตรวจการประจำมณฑลทำหน้าที่ประจำในมณฑลลูกเสือ เป็นผู้ตรวจการปกครองและการฝึกหัดสั่งสอนให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ให้มีสภากรรณกลางตั้งในกรุงเทพฯ มีหน้าที่บังคับบัญชาวิจิตรและดำริการทั้งปวงที่เกี่ยวกับลูกเสือในมณฑลต่าง ๆ ให้มีสภากรรณการประจำมณฑล ทำหน้าที่บริหารงานลูกเสือ โดยทั่วไปเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการระบุดึงการตั้งกองลูกเสือในโรงเรียนหรือสถานที่ใดตามแต่สภากรรณการมณฑลจะเห็นสมควร กำหนดระเบียบการตั้งผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ แบ่งลูกเสือเป็น 3 ชั้น ลูกเสือสำรอง ลูกเสือโท ลูกเสือเอก กำหนดระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกออกจากทะเบียนลูกเสือ กำหนดเครื่องแต่งตัวลูกเสือข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือรัตนโกสินทร ศก 130 ได้บัญญัติข้อบังคับต่าง ๆ ไว้ 10 หมวดรวม 62 ข้อ เป็นรากฐานแนวทางให้กับบรรดาประกาศ พระราชกำหนด ข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือและพระราชบัญญัติลูกเสือฉบับต่อ ๆ มา

ใน พ.ศ.2461 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตราข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือขึ้นใหม่ ขยายความออกเป็น 132 ข้อ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องแบบธงประจำกองลูกเสือ หลักสูตรวิชาลูกเสือและการสอบไล่เพื่อเลื่อนชั้น ขั้นตอนพิธีรับลูกเสือโทเข้าประจำกอง การฝึกหัดพิเศษเป็นเหล่า ๆ เช่น เหล่าราบ เหล่าพราน เหล่าช่างเหล่าดับเพลิง เหล่าพยาบาล เหล่าสมุทรเสนา ให้มีการฝึกหัดวิชาพิเศษ 11 อย่างและเหรียญศิลปะลูกเสือ พระราชทานให้กับผู้ที่สอบไล่ได้วิชาพิเศษเหล่านั้น จัดให้มีแผ่นทองและหนังสือวานไวยเญงเพื่อประกาศชื่อลูกเสือที่มีความชอบและลูกเสือที่มีความผิด เพิ่มเรื่องการทำความเคารพ วิธีการเคารพ บุคคลและวัตถุที่ควรเคารพ

ใน พ.ศ.2476 กรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ ประกาศตั้งการลูกเสือสมุทรเสนาตามพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2476 ประกาศ ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2477 จึงถือเป็นวันสถาปนากิจการลูกเสือสมุทรไทย

ใน พ.ศ.2478 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้มีการปรับปรุงพิธีรับลูกเสือโทเข้าประจำกอง เพิ่มเติมขั้นตอนให้มีพิธีทางศาสนาและการให้สัตย์ปฏิญาณต่อหน้าธงชาติ และเมื่อเสร็จพิธีให้ลูกเสือทั้งหมดกระทำความเคารพถวายแด่พระมหากษัตริย์

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2482 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติลูกเสือขึ้นเป็นการเฉพาะ ในพ.ศ.2482 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติลูกเสือฉบับแรกโดยความเห็นชอบของรัฐสภา กำหนดให้คณะลูกเสือแห่งชาติมีสภาพเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกและอบรมกุลบุตร กุลธิดาให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่เกี่ยวข้องกัปลัทธิการเมืองใด แบ่งการจัดเหล่าลูกเสือออกเป็น 2 เหล่า คือ ลูกเสือเสนาและลูกเสือสมุทรเสนา มี 3 ชั้น ลูกเสือเอก ลูกเสือโท ลูกเสือตรี กำหนดเรื่องวินัยลูกเสือและบทลงโทษลูกเสือเมื่อผิดวินัยมี 4 สถาน ภาคทัณฑ์ ต่าหนีโทษเป็นลายลักษณ์อักษร สั่งพัก ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพชั่วคราว มีกำหนดอย่างน้อยครั้งละไม่ต่ำกว่า 1 เดือนไม่เกินกว่า 1 ปี ลบชื่อออกจากทะเบียน ให้กองลูกเสือทุกกองในทุกมณฑล จัดให้มีแผ่นทองเพื่อประกาศชื่อลูกเสือที่มีความชอบ และแผ่นดำเพื่อประกาศชื่อลูกเสือที่กระทำความผิดในเรื่องวินัยและถูกลงทัณฑ์ กำหนดให้มีเหรียญลูกเสือสรรเสริญไว้สำหรับพระราชทานลูกเสือที่ได้กระทำความดีความชอบตามเกณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น เหรียญทองคำ เหรียญเงิน เหรียญทองแดง

ใน พ.ศ.2486 รัฐบาลในสมัยนั้นได้ตราพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พ.ศ.2486 ขึ้นจัดตั้งองค์การยุวชนแห่งชาติ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 หน่วย คือ หน่วยยุวชนทหารกับหน่วยลูกเสือ และให้บรรดาทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติตกเป็นขององค์การยุวชนแห่งชาติ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2490 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งบรมราชาูปถัมภ์คณะลูกเสือแห่งชาติ ระบุว่าลูกเสือมี 3 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือวิสามัญ โดยลูกเสือสามัญมี 4 ชั้น ลูกเสือตรี ลูกเสือโท ลูกเสือเอก ลูกเสือหลวง ได้เพิ่มเหรียญลูกเสือสดุดี ให้เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้สำหรับพระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พนักงานเจ้าหน้าที่ลูกเสือและบุคคลอื่น ๆ ที่มีอุปการคุณถึงขนาดหรือได้อุทิศกำลังกาย กำลังความคิดในการประกอบกิจให้บังเกิดคุณประโยชน์แก่การลูกเสือในอีกโสดหนึ่งด้วย ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้บรรดาทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งได้โอนให้เป็นองค์การยุวชนแห่งชาติ ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติตามเดิมในวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2490 นี้เอง ได้มีพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนทหารแห่งชาติ พ.ศ. 2486 เป็นอันสิ้นสุดกิจการยุวชนแห่งชาติ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2507 กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ ให้มีสภาลูกเสือแห่งชาติ ทำหน้าที่ในด้านการกำหนดนโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติ กำหนดให้มีกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ทำหน้าที่บริหาร ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและนโยบายของสภาลูกเสือแห่งชาติ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้บริหารบังคับบัญชารับผิดชอบส่วนภูมิภาค มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน คณะกรรมการลูกเสืออำเภอ มีนายอำเภอเป็นประธาน แบ่งประเภทลูกเสือออกเป็น 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ โดยลูกเสือสำรอง แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดาวดวงที่ 1

ดาวดวงที่ 2 ดาวดวงที่ 3 ลูกเสือสามัญแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ลูกเสือตรี ลูกเสือโท ลูกเสือเอก มี 3 เหล่าคือ ลูกเสือเหล่าเสนา ลูกเสือเหล่าสมุทร ลูกเสือเหล่าอากาศ ส่วนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีชั้นเดียว 3 เหล่าเช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ และลูกเสือวิสามัญ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ เตรียมลูกเสือวิสามัญและลูกเสือวิสามัญ มี 3 เหล่าเช่นเดียวกัน สำหรับผู้ใหญ่กำหนดให้มีตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือและตำแหน่งผู้ตรวจการลูกเสือ กำหนดการลงโทษไว้ 3 สถาน ตักเตือน ทำโทษ คัดชื่อออกจากทะเบียน ความดีความชอบให้มีเหรียญลูกเสือสรรเสริญเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พระราชทานแก่ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือเจ้าหน้าที่ลูกเสือ เป็นบำเหน็จในความดีความชอบมี 3 ชั้น ให้มีเหรียญลูกเสือสดุดี เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ เจ้าหน้าที่ลูกเสือและบุคคลอื่น ๆ ที่มีอุปการคุณถึงขนาดหรือได้อุทิศกำลังกาย กำลังความคิดในการประกอบกิจให้บังเกิดคุณประโยชน์แก่การลูกเสือ ให้มีเข็มสมนาคุณไว้สำหรับตอบแทนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเพื่อบำรุงการลูกเสือ มี 4 ชั้น ให้ยกเลิกการใช้แผ่นทองประกาศชื่อลูกเสือผู้มีความดีความชอบเพิ่มบทลงโทษ สำหรับผู้จัดทำนำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อจำหน่ายซึ่งเครื่องหมายลูกเสือเอาผิดกับผู้แต่งเครื่องแบบลูกเสือโดยไม่มีสิทธิ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติ พ.ศ.2507 โดยเพิ่มเติมเรื่องห้ามมิให้ผู้ใดจัดทำหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายวัตถุเกี่ยวกับเครื่องแบบลูกเสือ รวมถึงรูปตราหรือเครื่องหมายอันเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของเครื่องแบบลูกเสือหรือประกอบเครื่องแบบลูกเสือ พร้อมบทลงโทษ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2528 แก้ไขเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติ พ.ศ.2507 มีการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือสากล บัญญัติกิจการเนตรนารีให้เป็นส่วนหนึ่งของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพิ่มอำนาจหน้าที่คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติให้มีอำนาจดูแลกิจการลูกเสือชาวบ้าน เพิ่มขึ้นเหรียญลูกเสือสดุดีเป็น 3 ชั้น

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2530 บัญญัติให้มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 เกิดขึ้นจากการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารราชการ ใน พ.ศ.2542 และการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 จึงต้องปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติลูกเสือให้เกิดความสอดคล้องกัน

1) หลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 และมีผลบังคับใช้วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2551 ด้วยเหตุผลหลักเพื่อปรับปรุงบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปโครงสร้างระเบียบบริหารราชการและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน แบ่งเป็น 6 หมวด 74 มาตรา

2) สรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติลูกเสือ ตั้งแต่ฉบับ พ.ศ.2507 ถึงฉบับ พ.ศ.2530 ระบุความหมายของลูกเสือ บุคลากรทางการลูกเสือ ลูกเสือที่เป็นหญิงให้เรียกว่า เนตรนารี บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ

กำหนดวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ เน้นแนวทาง 5 ประการ

ให้มีสภาลูกเสือไทย ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานายก รองนายกรัฐมนตรีเป็นอุปนายกกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินแปดสิบคน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามพระราชอัยาศัย เลขาธิการ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ รองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของคณะลูกเสือแห่งชาติ

ให้มีคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งสมานายกสภาลูกเสือไทยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งในจำนวนนี้ ต้องมาจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ รองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ช่วยเลขานุการมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและนโยบายของสภาลูกเสือไทย

ให้รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการคนหนึ่งทำหน้าที่เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงอื่นในกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่รองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการตามจำนวนที่เหมาะสมโดยการเสนอของเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

ให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เนนการตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ นโยบายของสภาลูกเสือไทยและดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ มีรายได้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

ให้มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการกรรมการ โดยตำแหน่งกรรมการประเภทผู้แทน ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ควบคุม ดูแลกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบของทางราชการและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ พิจารณาคำขอการจัดตั้งค่ายลูกเสือภายในจังหวัด

ให้มีสำนักงานลูกเสือจังหวัดอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 มีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เป็นหัวหน้าสำนักงานลูกเสือจังหวัด

กำหนดให้การจัดตั้งค่ายลูกเสือในจังหวัด ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด

ให้มีคณะกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการโดยตำแหน่งกรรมการประเภทผู้แทนซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่ ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของทางราชการและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ให้มีสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหัวหน้าสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

กำหนดเรื่องทรัพย์สินของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและการบริหารจัดการในเรื่องทรัพย์สินเหล่านั้น

ระบุเรื่องการจัดกลุ่ม ประเภท ตำแหน่งลูกเสือ การตั้ง การยุบ การจัดหน่วยลูกเสือเหล่าลูกเสือ และประเภทลูกเสือทั้งปวง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

กำหนดให้มีตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 16 ลำดับ ตำแหน่งผู้ตรวจการลูกเสือมีหน้าที่ตรวจตรา แนะนำ ชี้แจงและรายงานเพื่อให้บริหารงานลูกเสือเป็นไปตามนโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบ และแบบธรรมเนียมของลูกเสือ มี 11 ลำดับ

ระบุเรื่องธง เครื่องแบบและการแต่งกาย ให้มีธงคณะลูกเสือแห่งชาติ มีลักษณะพื้นเป็น

ธงไตรรงค์ กว้าง 50 ซม. ยาว 52 ซม. ตรงกลาง มีตราธรรมจักรเส้นผ่านศูนย์กลาง 32 ซม. ธงลูกเสือประจำจังหวัดโดยรับพระราชทานจากประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ มีเครื่องแบบและการแต่งกายลูกเสือให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ย้าให้ลูกเสือต้องปฏิบัติตามวินัยซึ่งกำหนดไว้ในข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติและตามแบบธรรมเนียมของลูกเสือ

ให้มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่บุคลากรทางการลูกเสือ ลูกเสือและบุคคลผู้มีความดีความชอบตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติ ลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ เหรียญลูกเสือสรรเสริญ มีสามชั้น เหรียญลูกเสือสดุดีมีสามชั้น เหรียญลูกเสือยั่งยืน เครื่องราชอิสริยาภรณ์เหล่านี้ให้เป็นสิทธิแก่ผู้ที่ได้รับพระราชทานเมื่อผู้ได้รับพระราชทานวายชนม์ให้ตกทอดแก่ทายาทเพื่อรักษาไว้เป็นที่ระลึก

ให้มีเข็มลูกเสือสมนาคุณ ไว้สำหรับตอบแทนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเพื่อบำรุงการลูกเสือ มีสี่ชั้น

ให้มีเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ

มีบทกำหนดโทษ ผู้แต่งเครื่องแบบลูกเสือหรือประดับเครื่องหมายลูกเสือโดยไม่มีสิทธิผู้ทำปลอมเข็มลูกเสือสมนาคุณ เข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเป็นเงินหรือทั้งจำทั้งปรับ

3) ความสำคัญ

พระราชบัญญัติลูกเสือเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการลูกเสือทั้งระบบ ทั้งในด้านองค์ความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมและองค์ประกอบต่าง ๆ ของกิจการลูกเสือ ระบุความหมาย วัตถุประสงค์ จำแนกแยกชั้น ประเภท บทบาทหน้าที่ ปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้น รวมทั้งวิธีการในการบริหารจัดการในส่วนรวมและส่วนย่อยทั้งระบบงาน นอกจากนี้ พระราชบัญญัติลูกเสือยังได้บัญญัติให้มีการกำหนดข้อปฏิบัติในรูปแบบกฎกระทรวง ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ เป็นหลักการ วิธีการปฏิบัติในสาระสำคัญปลีกย่อยตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ พระราชบัญญัติลูกเสือจึงเป็นแม่บทใหญ่ในการดำเนินกิจการลูกเสือที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องศึกษา เรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และยึดถือเป็นหลักปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง มั่นคง ต่อเนื่องเพื่อดำรงไว้และพัฒนาให้กิจการลูกเสือเจริญก้าวหน้าสภาพตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชบิดาของลูกเสือไทยและหลักการวิธีการของลูกเสืออย่างแท้จริง (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 4, ม.ป.ป. : 1-11)

2.2.2 กฎกระทรวง

กฎหมาย หมายถึง ข้อกำหนดทางปฏิบัติในการดำเนินงานกิจการลูกเสือที่บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติลูกเสือให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กฎกระทรวงเป็นมติของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ วิธีการให้ดำเนินงานกิจการลูกเสือในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นำเสนอกระทรวงผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 ได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ให้ดำเนินกิจการลูกเสือตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่

มาตรา 28 วรรค 2 “สำหรับการจัดระเบียบการปกครองลูกเสือในกรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งเป็นรูปแบบพิเศษให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 43 “การตั้ง การยุบ การจัดหน่วยลูกเสือ เหล่าลูกเสือ และประเภทลูกเสือทั้งปวงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 50 วรรค 2 “ให้มีรองคณะลูกเสือไทยและรองลูกเสืออื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการร่วมกิจกรรมระดับนานาชาติ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 51 “เครื่องแบบและการแต่งกายลูกเสือ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

1) กฎกระทรวงว่าด้วยการตั้ง การยุบ การจัดหน่วยลูกเสือ เหล่าลูกเสือและประเภทลูกเสือ

มีสาระสำคัญโดยสรุป คือ

การจัดประเภทลูกเสือในสถานศึกษามีสี่ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ

การจัดหน่วยลูกเสือให้จัดเป็นลำดับ คือ กลุ่มลูกเสือ กองลูกเสือ หมู่ลูกเสือ

การจัดตั้งกองลูกเสือ ประกอบด้วย หมู่ลูกเสือตั้งแต่สองหมู่ขึ้นไป แต่ไม่เกินหกหมู่มีผู้กำกับกองลูกเสือ หนึ่งคน รองผู้กำกับกองลูกเสือ ไม่เกินสิบคน

การเรียกชื่อกองลูกเสือให้เรียกตามลักษณะของสถานศึกษา ชื่อสถานศึกษา ประเภทลำดับกองลูกเสือลำดับกลุ่มลูกเสือและเหล่าลูกเสือ กองลูกเสือนอกสถานศึกษา ให้เรียกชื่อตามสถานที่ตั้งของกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือนั้น ๆ ประเภท ลำดับกองลูกเสือ ลำดับกลุ่มลูกเสือและเหล่าลูกเสือ

หมู่มูลูกเสือหนึ่งหมู่ ประกอบด้วย ลูกเสือ นายหมู่ รองนายหมู่ หมู่มูลูกเสือสำรอง จำนวนสี่ถึงหกคน หมู่มูลูกเสือสามัญ จำนวนหกถึงแปดคน หมู่มูลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวนหกถึงแปดคน หมู่มูลูกเสือวิสามัญ จำนวนสี่ถึงหกคน

การเรียกชื่อหมู่มูลูกเสือ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติกำหนดการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือในจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งเป็นรูปแบบพิเศษ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด

การจัดตั้งกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือในกรุงเทพมหานครต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เว้นแต่สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือกรุงเทพมหานคร

การกำกับกลุ่มลูกเสือ ให้มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ดังนี้ กลุ่มลูกเสือให้มีผู้กำกับกลุ่มลูกเสือหนึ่งคน รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือไม่เกินห้าคน

การยุบ กลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. สถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือเลิกสัมปราคาฎภายหลังว่าเป็นสถานที่อันไม่สมควร
2. ทำการฝึกและอบรมลูกเสือไม่เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

3. ลูกเสือในกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือประพฤติชั่วเป็นเหตุนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติคุณของคณะลูกเสือแห่งชาติ

4. มีจำนวนลูกเสือหรือผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่พอที่จะดำรงเป็นกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือต่อไปได้

ให้ผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้จัดตั้งกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือ เป็นผู้มีอำนาจในการสั่งยุบกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือ

2) กฎกระทรวงว่าด้วยธงคณะลูกเสือไทยและธงลูกเสืออื่น

มีสาระสำคัญโดยสรุป คือ

กำหนดให้มีธงคณะลูกเสือไทย มีรูปลักษณะในรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ

ธงคณะลูกเสือไทยให้ใช้ในการร่วมกิจกรรมระดับนานาชาติและในโอกาส ดังต่อไปนี้

1. ใช้ประกอบคันธงซึ่งทำด้วยไม้เนื้อแข็งหรือวัสดุอื่นขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร สูง 2 เมตร ยอดคันธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิระ สีเงิน สำหรับนำไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ
2. ใช้ประดับเสาธงในงานพิธีต่าง ๆ
3. ใช้ชักขึ้นสู่ยอดเสาในงานชุมนุมลูกเสือ

ธงลูกเสืออื่น ได้แก่ ธงประจำเหล่าลูกเสือ ธงประจำกลุ่มลูกเสือ ธงประจำกองลูกเสือ ธงประจำหมู่ลูกเสือ

ธงประจำเหล่าลูกเสือ มีธงประจำเหล่าลูกเสือเสนา ธงประจำเหล่าลูกเสือสมุทร ธงประจำเหล่าลูกเสืออากาศ มีรูปลักษณะในรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ

ธงประจำกลุ่มลูกเสือ ธงประจำกลุ่มลูกเสือใช้ในโอกาส การเดินสวนสนามใช้ประดับในงานพิธีการของกลุ่มลูกเสือและใช้ประดับในพิธีประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ธงประจำกองลูกเสือ มีธงประจำกองลูกเสือสำรอง มีธงประจำกองลูกเสือสามัญมีธงประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีธงประจำกองลูกเสือวิสามัญ มีรูปลักษณะในรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ ธงประจำกองลูกเสือให้ใช้ในโอกาสการเดินสวนสนาม ใช้ประดับในงานพิธีการของกองลูกเสือใช้ในพิธีส่งลูกเสือและพิธีเข้าประจำกองลูกเสือ

ธงประจำหมู่ลูกเสือ ทุกเหล่า ทุกประเภท ยกเว้นลูกเสือสำรอง มีรูปสัญลักษณ์ในรายละเอียดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ

การประกอบให้ใช้ด้านฐานของผืนธงผูกติดกับปลายไม้พลองของลูกเสือสามัญ และผูกติดไว้ใต้ง่ามของไม้ง่ามลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ

ธงประจำหมู่ลูกเสือให้ใช้ประจำตัวนายหมู่ลูกเสือ

3) กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

มีสาระสำคัญโดยสรุป คือ

ลูกเสือทุกเหล่า ทุกประเภท มีเครื่องแบบลูกเสือ ลูกเสือเหล่าสมุทร มีเครื่องแบบ กากีและเครื่องแบบขาว เครื่องแบบลูกเสือประกอบด้วย หมวก เสื้อแขนสั้น ลูกเสือสมุทรมีเสื้อชั้นใน ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว กางเกงขาสั้น เข็มขัด ถุงเท้า รองเท้า มีรูปลักษณะ สีขนาดตรา เครื่องประดับเป็นรายละเอียด ปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือที่เป็นชายมีเครื่องแบบประกอบด้วย หมวกมี 2 แบบ หมวกปีกกว้างสีกากีและหมวกทรงอ่อนสีเขียว เสื้อแขนสั้น ผ้าผูกคอ กางเกง เข็มขัด ถุงเท้า รองเท้า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือเหล่าสมุทรมีเครื่องแบบ กากี และเครื่องแบบขาว เครื่องแบบเหล่านี้ มีรูปลักษณะ สี ขนาด ตราเครื่องประดับเป็นรายละเอียด ปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือที่เป็นหญิง มีเครื่องแบบประกอบด้วย หมวกมี 2 แบบ หมวกปีกกว้างสีกากีและหมวกทรงอ่อนสีเขียวเสื้อ กระโปรง ผ้าผูกคอ เข็มขัด ถุงเท้า รองเท้า มีรูปลักษณะ สี ขนาด ตรา เครื่องประดับเป็นรายละเอียด ปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือใช้ในโอกาสไม่ประจำแถวหรือนำขบวนที่เป็นชาย หมวกมี 2 แบบ หมวกปีกกว้างสี กากี และหมวกทรงหม้อตาลสีกากี เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากี กางเกงขายาวสีกากี ถุงเท้าสีสีกากี รองเท้าหนังสีน้ำตาล มีรูปลักษณะ สี ขนาด ตรา เครื่องประดับเป็นรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือที่เป็นหญิง หมวกมี 2 แบบ หมวกปีกกว้างสีกากีและหมวกทรงอ่อนสีเขียวเสื่อ กระโปรงติดกันสีกากี คอแหลม ไม่มีปก เข็มขัด ถุงเท้ายาวสีเนื้อ รองเท้าส้นสูง หุ้มส้นสีน้ำตาลแก่ มีรูปลักษณะ สี ขนาด ตรา เครื่องประดับเป็นรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

ผ้าผูกคอพิเศษ ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ไปต่างประเทศ ใช้ผ้าผูกคอสีกรมท่าลักษณะเช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่ขลิบริมสีเหลือง กว้าง 0.5 เซนติเมตรที่มุมตรงข้ามกับด้านฐานมีรูปแผนที่ประเทศไทยสีเหลือง

เครื่องหมายหมู่ เครื่องหมายชั้น เครื่องหมายประจำการ เครื่องหมายสังกัดชื่อกลุ่มหรือกอง เลขกลุ่มและเลขกอง เครื่องหมายเสื่อแผ่น เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ สายยงยศ เครื่องหมายชาวเรือ เครื่องหมายการบิน เครื่องหมายลูกเสือหลวง เครื่องหมายวชิราวุธ เครื่องหมายผู้ฝึกสอน เครื่องหมายวิชาพิเศษ สายสะพาย เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบเหล่านี้ มีรูปลักษณะ สี ขนาด ตรา เครื่องหมาย วิธีประดับสำหรับลูกเสือแต่ละประเภทเป็นรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

ลูกเสือสำรองและลูกเสือสามัญ มีเครื่องแบบลูกเสือและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบแบบจำลอง โดยใช้เครื่องแบบนักเรียน มีผ้าผูกคอและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ คือ เครื่องหมายจังหวัดและเครื่องหมายรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ มีรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ประกอบด้วย เครื่องหมายจังหวัด สายนกหวีด เครื่องหมายตำแหน่ง เครื่องหมายรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เครื่องหมายสังกัด เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นสูงสุด เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบเหล่านี้ มีรูปลักษณะ สี ขนาด ตรา เครื่องหมาย วิธีประดับเป็นรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบนายหมู่ลูกเสือ รองนายหมู่ลูกเสือ ทำด้วยแถบผ้ามีรูปลักษณะ สี ขนาด เครื่องหมาย วิธีประดับสำหรับลูกเสือแต่ละประเภท เป็นรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีสายนกหวีด

เครื่องแบบและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หน่วยพิเศษได้แก่ กองลูกเสือสามัญวชิราวุธวิทยาลัย กองลูกเสือสามัญที่ 1 พระปฐมวิทยาลัยในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หน่วยสวัสดิภาพนักเรียน หน่วยดุริยางค์ หน่วยดับเพลิง หน่วยสารวัตร มีเครื่องแบบและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือที่มีรูปลักษณะ สี ขนาด ตรา เครื่องหมาย วิธีประดับเป็นรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องแบบและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือสำหรับพระประมุขคณะลูกเสือแห่งชาติ มีรูปแบบ สี ขนาด ตรา เครื่องหมาย วิธีประดับเป็นรายละเอียดปรากฏในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เมื่อแต่งเครื่องแบบลูกเสือ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เข็ม แสดงวิทยฐานะ และเครื่องหมายแสดงความสามารถได้ตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนว่าด้วยการนั้น (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 4, ม.ป.ป. : 12-19)

2.2.3 ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือ พุทธศักราช 2509

ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หมายถึง ข้อกำหนดทางปฏิบัติในการดำเนินงานกิจการลูกเสือที่บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติลูกเสือให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นมติของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ วิธีการในการดำเนินงานกิจการลูกเสือในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 ได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ให้ดำเนินงานกิจการลูกเสือ ให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 ได้บัญญัติ บทเฉพาะกาล มาตรา 74 ไว้ว่า “ในระหว่างที่ยังมีได้ออกกฎกระทรวง ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้นำกฎกระทรวง ข้อบังคับลูกเสือแห่งชาติ ระเบียบประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2507 ที่ใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” (ในช่วงเวลาที่เขียนสารานุกรมลูกเสือฉบับนี้ยังไม่มีกำหนดข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือจึงต้องนำข้อบังคับฯ ฉบับนี้มาเป็นแนวทางดำเนินงานกิจการลูกเสือไปก่อน) ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.2509 ฉบับนี้เป็นเสมือนแม่บทใหญ่ในการดำเนินกิจการลูกเสือในภาพรวม ได้กำหนดรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจการลูกเสือทุกด้าน เป็นคู่มือในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามได้มีการเปลี่ยนแปลงในระบบบริหารราชการ และได้มีการกำหนด กฎกระทรวง ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หลักเกณฑ์ ระเบียบ ฯลฯ ใหม่ออกมาบ้างในบางเรื่อง ข้อมูล ข้อกำหนดในข้อบังคับฯ นี้ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการกิจการลูกเสือต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามสภาพปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 (7), 26, 34, 36, 37, 38, 40, 44, 52 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2507 คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อบังคับนี้ เรียกว่า ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 มีหัวข้อที่เป็นสาระสำคัญ คือ

ลักษณะ 1 ว่าด้วยการปกครอง

ภาค 1 หลักการ มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ วัตถุประสงค์ วิธีการ อุทมการณ์ ประเภทและเหล่าลูกเสือ ค่าปฏิญาณของลูกเสือสำรอง ค่าปฏิญาณของลูกเสือสามัญ ค่าปฏิญาณของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และค่าปฏิญาณของลูกเสือวิสามัญ ค่าปฏิญาณของผู้บังคับบัญชาลูกเสือบุคคลอื่น กฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือสำรอง คติพจน์ของลูกเสือ นโยบายทางศาสนา นโยบายทั่วไปการร่วมพิธีกรรม

การเมืองคณะลูกเสือแห่งชาติไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง การเงิน รายได้ วัตถุประสงค์ในการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือ เงินค่าบำรุงลูกเสือ อัตราเงินค่าบำรุงลูกเสือ ระยะเวลาชำระ การเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือ การแบ่งเงินค่าบำรุงลูกเสือ การนำส่งเงิน การหาเงินรายได้ การควบคุมเงินรายได้กลุ่มหรือกองลูกเสือ หลักการจ่ายเงินรายได้ลูกเสือ อำนาจการส่งจ่ายเงินลูกเสือทุกประเภทการควบคุมทรัพย์สินเมื่อยุบกองลูกเสือ

ภาค 2 การจัดหน่วยงาน มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ ตราคณะลูกเสือแห่งชาติการจัดระเบียบบริหารสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ การแบ่งงานออกเป็นส่วนต่าง ๆ การประชุมคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ การประชุมคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด อำเภอ ผู้ตรวจการลูกเสือ เற்றுญิกหนังสือติดต่อ การโฆษณา การบริหารลูกเสือจังหวัด การบริหารลูกเสืออำเภอ

ภาค 3 การแต่งตั้ง การจำหน่าย การย้ายสังกัด ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ คุณสมบัติทั่วไป การแต่งตั้งการรายงานขอแต่งตั้ง การแต่งตั้งนายหมู่ รองนายหมู่ การจำหน่าย การย้ายสังกัด

ภาค 4 หน่วยลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือ หมวด 1 หน่วยลูกเสือมีหัวข้อสาระสำคัญ คือ การจัดหน่วยลูกเสือ การเรียกชื่อกลุ่มและกองลูกเสือ การเรียกชื่อหมู่ลูกเสือ หมวด 2 กลุ่มลูกเสือ การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ การแต่งตั้งสตรีเป็นผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ คุณสมบัติ หน้าที่ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ที่ประชุมกลุ่ม กรรมการกลุ่ม หมวด 3 กองลูกเสือสำรอง ผู้กำกับ รองผู้กำกับ หน้าที่ผู้กำกับ รองผู้กำกับสตรี ผู้ฝึกสอนลูกเสือสำรอง นายหมู่ รองนายหมู่ ที่ประชุม นายหมู่เกณฑ์อายุ ชั้นลูกเสือสำรอง หมวด 4 กองลูกเสือสามัญ ผู้กำกับ รองผู้กำกับ หน้าที่หัวหน้านายหมู่ นายหมู่ รองนายหมู่ ที่ประชุม นายหมู่ เกณฑ์อายุ ชั้นลูกเสือสามัญ หมวด 5 กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ผู้กำกับ รองผู้กำกับ หน้าที่ หัวหน้านายหมู่ นายหมู่ รองนายหมู่ ที่ประชุม นายหมู่ เกณฑ์อายุ การเข้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การอบรมและสอบ หมวด 6 กองลูกเสือวิสามัญ ความมุ่งหมาย หลักการ กองลูกเสือวิสามัญ ขออนุญาตตั้งกอง ผู้กำกับ รองผู้กำกับ หน้าที่ นายหมู่ รองนายหมู่ กรรมการประจำกอง หน้าที่ ชั้นลูกเสือวิสามัญ คุณสมบัติ พิธีเข้าประจำกอง การฝึกอบรม อดมการณ์ในการฝึกอบรม เตรียมลูกเสือวิสามัญและลูกเสือวิสามัญในกลุ่มลูกเสือที่ไม่มีกองลูกเสือวิสามัญ ภาค 5 การยุบหน่วยลูกเสือ ภาค 6 การเข้าเป็นลูกเสือ การโอนทะเบียน การจำหน่ายทะเบียน ภาค 7 วินัยลูกเสือ ผู้ปฏิบัติตามวินัย โทษผิดวินัย ภาค 8 การปกครองลูกเสือในจังหวัดพระนครและธนบุรี กองลูกเสือโรงเรียน ส่วนกลาง กองลูกเสือโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพกองลูกเสือโรงเรียนเทศบาลธนบุรี กองลูกเสือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดพระนครกองลูกเสือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดธนบุรี

ลักษณะ 2 ว่าด้วยหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ

ภาค 1 บททั่วไป มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ การคุ้มครองเครื่องหมาย หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ และวิชาพิเศษ การทดสอบ

ลักษณะ 3 ปกฉะ

ภาค 1 บททั่วไป มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ กองลูกเสือนอกโรงเรียน กองลูกเสือสำหรับเด็กพิการ สมาคมลูกเสือเก่า กองดุริยางค์ลูกเสือ การเดินทางไกลและพักแรม การเดินทางไกลไปต่างประเทศ

ภาค 2 พิธีการต่าง ๆ มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ รหัสของลูกเสือ การสัมผัส การเคารพ โอกาส แสดงการเคารพ พิธีลูกเสือสำรอง การทำแกรนด์ฮาวล์ พิธีประชุมกองลูกเสือสำรอง พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง พิธีประดับดาวดวงที่ 1 พิธีประดับดาวดวงที่ 2 พิธีประดับดาวดวงที่ 3 พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ พิธีลูกเสือสามัญ พิธีเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญ พิธีส่งลูกเสือสามัญไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พิธีลูกเสือวิสามัญ พิธีส่งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญ การสำรวจตัวเองของผู้ที่เข้าเป็นลูกเสือวิสามัญ พิธีรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ พิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ พิธีมอบเครื่องหมายวูดแบดจ์

ภาค 3 เข็มลูกเสือสมนาคุณและธงลูกเสือ มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ ชั้นเข็มลูกเสือสมนาคุณ เงื่อนไขการให้หนังสือสำคัญ ประกาศ อนุโมทนา ธงลูกเสือ

ภาค 4 การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและผู้ตรวจการลูกเสือ มีหัวข้อสาระสำคัญ คือ วัตถุประสงค์ โครงการอบรม การฝึกอบรมก่อนแต่งตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือ การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือชั้นวูดแบดจ์

1) **ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พ.ศ. 2553**

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หมายถึง ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือ รองผู้กำกับกองลูกเสือ นายหมู่ลูกเสือ และรองนายหมู่ลูกเสือ

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้สุภาพเรียบร้อย มีความประพฤติดี สมควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
2. เป็นผู้มีความศรัทธา
3. เป็นผู้ไม่มีโรคซึ่งเป็นที่รังเกียจแก่สังคม
4. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตหรือถ้าไม่มีสัญชาติไทยต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
5. เป็นผู้มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ หลักการและวิธีการของลูกเสือ
6. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลักฐานไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี
7. มีอายุและผ่านการฝึกอบรม ดังนี้

7.1 ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ให้ตั้งจากผู้อำนวยการสถานศึกษานั้นและต้องได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนให้แต่งตั้งจากรองผู้อำนวยการสถานศึกษานั้นที่ได้รับมอบหมาย และต้องได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์

ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรให้รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนไปก่อน และต้องเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้ได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

7.2 ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือมีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบแปดปีบริบูรณ์และต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตร รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือมีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์และต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตร

7.3 ผู้กำกับกองลูกเสือวิสามัญมีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์และต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรประเภทลูกเสือวิสามัญ รองผู้กำกับกองลูกเสือวิสามัญมีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบสามปีบริบูรณ์และต้องได้รับวุฒิบัตรการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น

7.4 ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบสามปีบริบูรณ์และต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรประเภทลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ รองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์และต้องได้รับวุฒิบัตรการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ขั้นความรู้เบื้องต้น

7.5 ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญมีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรประเภทลูกเสือสามัญ รองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญมีอายุไม่น้อยกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และต้องได้รับวุฒิบัตรการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น

7.6 ผู้กำกับกองลูกเสือสำรองมีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และต้องได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรประเภทลูกเสือสำรอง รองผู้กำกับกองลูกเสือสำรองมีอายุไม่น้อยกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และต้องได้รับวุฒิบัตรการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองขั้นความรู้เบื้องต้น

7.7 อายุของนายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือเป็นไปตามประเภทของลูกเสือนั้น ๆ ให้เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (ยกเว้น นายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือ) ในกรุงเทพมหานคร โดยให้ผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษานั้นเป็นผู้เสนอชื่อ

สำหรับสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (ยกเว้น นายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือ) ให้ผู้อำนวยการลูกเสือกรุงเทพมหานครเป็นผู้แต่งตั้งและรายงานต่อเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

ให้ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด เป็นผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (ยกเว้น นายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือ) ตามเขตจังหวัด โดยให้ผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเป็นผู้เสนอชื่อ

สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งเป็นรูปแบบพิเศษที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองพื้นที่จังหวัดใด ให้ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (ยกเว้น นายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือ) โดยให้หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้เสนอชื่อ

การแต่งตั้งนายหมู่ลูกเสือให้ผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้แต่งตั้ง สำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ให้มีการหารือในหมู่นั้น

การแต่งตั้งรองนายหมู่ลูกเสือให้ผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้แต่งตั้งโดยหรือนายหมู่ลูกเสือ

ในกรณีที่ตั้งกองลูกเสือใหม่ให้ผู้กำกับกองลูกเสือ หรือนายหมู่ลูกเสือในหมู่นั้นเพื่อแต่งตั้งนายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือ

ผู้กำกับกองลูกเสืออาจแต่งตั้งหัวหน้านายหมู่ลูกเสือและผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่ลูกเสือหนึ่งถึงสองคนจากนายหมู่ลูกเสือในกองลูกเสือ โดยผู้กำกับกองลูกเสือสามัญหรือที่ประชุมนายหมู่ของกองลูกเสือนั้น ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือผู้กำกับกองลูกเสือวิสามัญหรือคณะกรรมการประจำกองของกองลูกเสือวิสามัญ

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ ตาย ลาออก ย้ายสังกัด ขาดคุณสมบัติมีเหตุหนึ่งเหตุใดอันไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ผู้มีอำนาจแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เป็นผู้มีอำนาจส่งจ่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือออกจากทะเบียนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โดยให้ผู้เสนอชื่อเป็นผู้เสนอให้พ้นจากตำแหน่ง

2) ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ พ.ศ.2554

เข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์มีไว้สำหรับมอบให้แก่ลูกเสือเพื่อเป็นการส่งเสริมการที่ได้บำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือและยกย่องลูกเสือที่ได้บำเพ็ญประโยชน์อย่างดีเด่น

เข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์มีรูปลักษณะในรายละเอียดปรากฏตามข้อบังคับฯ นี้

เข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ มีสามชั้น คือ ชั้นที่หนึ่งพื้นสีแดง ชั้นที่สองพื้นสีขาวและชั้นที่สามพื้นสีน้ำเงิน

ลูกเสือที่จะได้รับเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ชั้นที่สาม ต้องมีคุณลักษณะครบทั้งห้าข้อ

โดยสรุป คือ เป็นลูกเสือมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี บำเพ็ญตนเป็นลูกเสือที่ดี ช่วยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเป็นอย่างดีโดยสม่ำเสมอ ช่วยเหลือกิจการลูกเสือในกองลูกเสือของตนบำเพ็ญประโยชน์เป็นที่ประจักษ์ต่อโรงเรียน ต่อผู้อื่นหรือกิจการที่เป็นสาธารณประโยชน์

ลูกเสือที่จะได้รับเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ชั้นที่สอง ต้องมีคุณลักษณะเพิ่มอีกสองข้อ คือ ได้รับเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ชั้นที่สามมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และบำเพ็ญประโยชน์ในสี่ข้อดังกล่าวข้างต้นเป็นที่ประจักษ์ในระดับดีอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ลูกเสือที่จะได้รับเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ชั้นที่หนึ่ง ต้องมีคุณลักษณะเพิ่มอีกสองข้อ คือ ได้รับเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ชั้นที่สองมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และบำเพ็ญประโยชน์ในสี่ข้อดังกล่าวข้างต้นเป็นที่ประจักษ์ในระดับดีอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มีการกำหนดเกณฑ์จำนวนลูกเสือที่จะขอเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ จำนวนลูกเสือตั้งแต่สิบคนขึ้นไปแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคนให้มีสิทธิขอได้หนึ่งเข็ม จำนวนลูกเสือเกินกว่าหนึ่งร้อยคนให้มีสิทธิขอได้ในอัตราส่วนลูกเสือน้อยคนต่อหนึ่งเข็ม เศษตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปมีสิทธิขอเพิ่มได้อีกหนึ่งเข็ม

วิธีการขอเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ ให้ผู้กำกับกองลูกเสือรับรองคุณลักษณะของลูกเสือเสนอผ่านต้นสังกัดตามลำดับจนเสนอต่อเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ให้เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการให้เข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ จัดทำประกาศยกย่องและ

จัดทำทะเบียนควบคุม ให้เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดประกอบ พิธีมอบเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์เป็นประจำทุกปี

3) ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยเข็มลูกเสือสมนาคุณ พ.ศ.2554

เข็มลูกเสือสมนาคุณมีไว้สำหรับตอบแทนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเพื่อ บำรุงการลูกเสือ

เข็มลูกเสือสมนาคุณมีรูปลักษณะในรายละเอียดปรากฏตามข้อบังคับฯ นี้

เข็มลูกเสือสมนาคุณมีสี่ชั้น คือ ชั้นพิเศษ หน้าเสือทำด้วยทองคำประดับเพชรใต้วชิระเหนือ หัวเสือ ชั้นที่หนึ่ง หน้าเสือทำด้วยทองคำ ชั้นที่สอง หน้าเสือทำด้วยนาค ชั้นที่สามหน้าเสือทำด้วยเงิน ชั้นพิเศษ ให้แก่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเพื่อบำรุงการลูกเสือตั้งแต่สาม แสนบาทขึ้นไป

ชั้นที่หนึ่ง ตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป

ชั้นที่สอง ตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

ชั้นที่สาม ตั้งแต่ห้าหมื่นบาทขึ้นไป

ในกรณีผู้บริจาคฯ รวมกันเป็นหมู่คณะ ให้ทำเป็นโล่ประดับด้วยเข็มลูกเสือสมนาคุณตามชั้น

ให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดทำทะเบียนควบคุมการบริจาคเงินและทรัพย์สินอย่างอื่น พร้อมกับหนังสือประกาศเกียรติคุณคู่กับเข็มลูกเสือสมนาคุณตามชั้น

4) หลักเกณฑ์ ระเบียบของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

หลักเกณฑ์ หมายถึง ข้อกำหนดทางปฏิบัติในการดำเนินงานกิจการลูกเสือที่บัญญัติไว้ใน มาตรการต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติลูกเสือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารลูกเสือ แห่งชาติกำหนด หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง หลักเกณฑ์ เป็นมติของคณะ กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กำหนดเกณฑ์ รูปแบบ วิธีการในการดำเนินงานกิจการลูกเสือในเรื่อง ใดเรื่องหนึ่ง สำนักงานลูกเสือแห่งชาติประกาศใช้

ระเบียบ หมายถึง ข้อกำหนดทางปฏิบัติในการดำเนินงานกิจการลูกเสือที่คณะกรรมการ บริหารลูกเสือแห่งชาติกำหนด โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 (8) ของพระราชบัญญัติ ลูกเสือ พ.ศ.2551 ที่บัญญัติให้คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่วางระเบียบและ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ ระเบียบ เป็นมติของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กำหนดรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อดำเนินงานกิจการลูกเสือในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สำนักงานลูกเสือแห่งชาติประกาศใช้

4.1 ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดกอง ลูกเสือเกียรติยศ พ.ศ.2519

กองลูกเสือเกียรติยศประกอบด้วยลูกเสืออย่างน้อย 2 หมู่ พร้อมด้วยผู้บังคับบัญชา ลูกเสือควบคุมอย่างน้อย 2 คน และให้มีแถวเดี่ยวด้วย

4.1.1 กองลูกเสือเกียรติยศจัดสำหรับ

- 1) พระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- 2) องค์กรอุปถัมภ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- 3) รัชทายาท
- 4) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- 5) ผู้ปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระองค์
- 6) สภานายก สภาลูกเสือแห่งชาติ
- 7) ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
- 8) ศพผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ตั้งแต่ชั้นผู้ตรวจการลูกเสือขึ้นไป กรรมการสภาลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่นที่เห็นสมควร
- 9) ธงคณะลูกเสือแห่งชาติหรือธงลูกเสือประจำจังหวัด

4.1.2 การจัดกองลูกเสือเกียรติยศ ให้จัดในโอกาสต่อไปนี้

- 1) สำหรับพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ องค์กรอุปถัมภ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและรัชทายาท ให้จัดเมื่อเสร็จในงานพระราชพิธี รัฐพิธี งานพิธีของลูกเสือ หรือเสด็จประพาสต่างท้องถิ่น
- 2) สำหรับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ให้จัดเช่นเดียวกับ ข้อ 1
- 3) สำหรับสภานายก สภาลูกเสือแห่งชาติและประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติให้จัดเมื่อไปในงานพิธีลูกเสือ
- 4) สำหรับศพผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ให้จัดเมื่อเวลาเผาหรือฝัง แต่ให้จัดจัดสำหรับศพผู้บังคับบัญชาลูกเสือซึ่งเสียชีวิตเนื่องจากกระทำผิดหรือประพฤติชั่ว
- 5) สำหรับธงคณะลูกเสือแห่งชาติหรือธงลูกเสือประจำจังหวัด ให้จัดในเมื่อเชิญธงไปในงานพิธีและเชิญกลับ

กองลูกเสือเกียรติยศสำหรับพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ องค์กรอุปถัมภ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและรัชทายาท ให้มีธงคณะลูกเสือแห่งชาติหรือธงลูกเสือประจำจังหวัดด้วย

กองลูกเสือเกียรติยศให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ลูกเสือถือไม้พลองหรือไม้ง่ามทุกคนตามประเภทของตน ส่วนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 2 คนที่ควบคุม ให้มีไม้ถือ

การจัดกองลูกเสือเกียรติยศสำหรับศพของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ให้พยายามจัดลูกเสือจากหน่วยสังกัดเดียวกับผู้เสียชีวิตหรือจากหน่วยสังกัดที่ผู้เสียชีวิตเคยบังคับบัญชาหรือเคยประจำมาก่อน

กองลูกเสือเกียรติยศจัดสำหรับผู้ใด โดยปกติ ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือกองเกียรติยศรายงานตัวต่อผู้นั้น

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือกองเกียรติยศไม่ต้องรายงานตัว เมื่อกองลูกเสือเกียรติยศจัดสำหรับพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ องค์อุปถัมภ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ รัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในงานพระราชพิธีหรือรัฐพิธีต่าง ๆ ซึ่งหมายกำหนดการของสำนักงานพระราชวัง

การที่จะจัดกองลูกเสือเกียรติยศในส่วนกลาง ให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ในส่วนภูมิภาคให้ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ตามความเหมาะสม

4.2 ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการเดินทางไกลและแรมคืน

ทางไกลและแรมคืน

ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับกองลูกเสือนำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคืนในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมคืนอย่างน้อยหนึ่งคืน

การเดินทางไกลและแรมคืน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทนอยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยตนเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม

ในระหว่างการเดินทางไกลและแรมคืน ลูกเสือพึงเว้นการกระทำใด ๆ ที่เป็นการรบกวนหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือพึงวางแผนการนำลูกเสือไปเดินทางไกลและแรมคืนไว้ให้พร้อมและเนิ่น ๆ

การเดินทางไกลของลูกเสือ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองของลูกเสือก่อน การแรมคืนต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยราชการที่สังกัด รวมทั้งจากเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องระมัดระวังดูแลลูกเสืออย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้เกิดอันตรายแก่ลูกเสือ ตั้งแต่ออกเดินทางจนกระทั่งกลับถึงที่ตั้งกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือ

เมื่อเสร็จการเดินทางไกลและแรมคืนแล้ว ให้ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือหรือผู้กำกับลูกเสือทำรายงานที่ได้กระทำไปโดยละเอียด เสนอต่อผู้ส่งอนุญาต

มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือควบคุมอย่างน้อย 2 คน มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือผู้ใหญ่อย่างน้อย 1 คน ประจำลูกเสือสำรองทุก 6 คน

ไม่ควรอนุญาตให้ลูกเสือลงเล่นน้ำในแม่น้ำลำคลองหรือสระ หากอนุญาตต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด มีรายละเอียดให้คำแนะนำการควบคุมอย่างรอบคอบ

การเดินทางไกลไปต่างประเทศ ต้องยื่นเรื่องราวตามลำดับขั้นจนถึงสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

การเชิญลูกเสือต่างประเทศมาเยี่ยมหรือแรมคืนในประเทศไทย ต้องได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดหรือเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติแล้วแต่กรณี (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 4, ม.ป.ป. : 20-32)

2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุขบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน (กรมวิชาการ, 2546) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่

เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยเหตุผลดังกล่าวกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 1)

2.3.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช

2551

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1) กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2) กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผลการช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผนปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

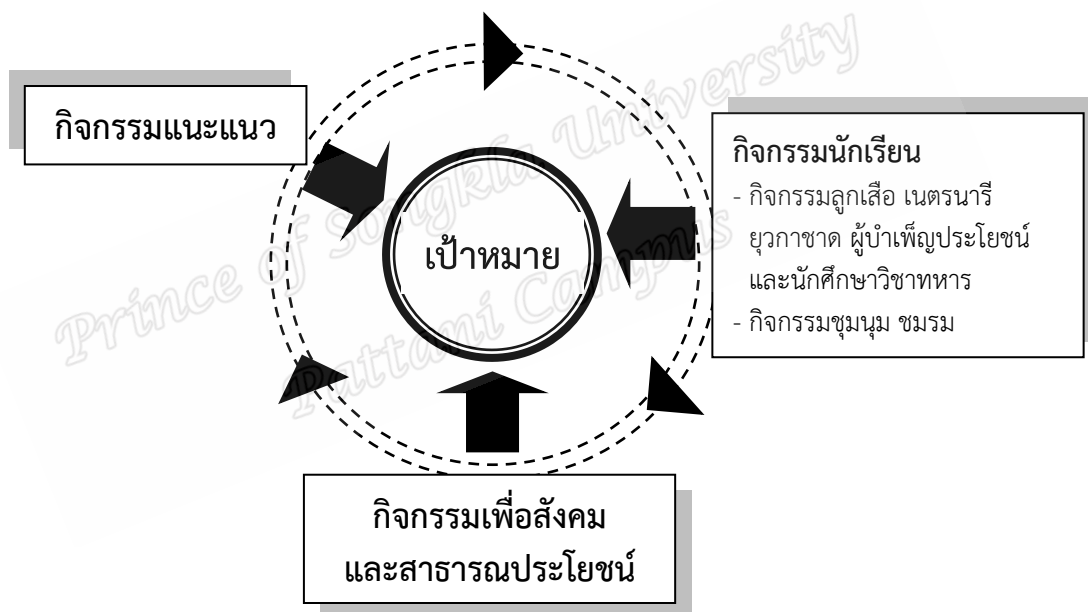
ก. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

ข. กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 2-4)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนี้ (ดูภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (ภาพจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ พุทธศักราช 2551 หน้าที่ 4)

2.3.2 หลักการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

- 1) มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
- 2) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
- 3) เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 4) เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2.3.3 เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

2.3.4 แนวการจัดกิจกรรม

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 1) ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามความสนใจ
- 2) ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
- 3) จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 4) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
- 5) ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย
- 6) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

2.3.5 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบข่าย ดังนี้

- 1) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
- 2) เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
- 3) เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4) เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2.3.6 โครงสร้างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างเวลาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรม	ประถมศึกษา						มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4-ม.6
กิจกรรมแนะแนว										
กิจกรรมนักเรียน										
กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	60 ชั่วโมง						45 ชั่วโมง			60 ชั่วโมง
รวม	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360

ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด โครงสร้างเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมง เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์สำหรับกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้ ระดับประถมศึกษา (ป.1-6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมงระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมงการจัดสรรเวลาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ขึ้นกับการบริหารจัดการของสถานศึกษาทั้งนี้ให้เป็นไปตามโครงสร้างเวลาของหลักสูตร และผู้เรียน ต้องได้รับการพัฒนาและฝึกปฏิบัติกิจกรรมทั้ง 3 ลักษณะ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทุกปีจนจบ การศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

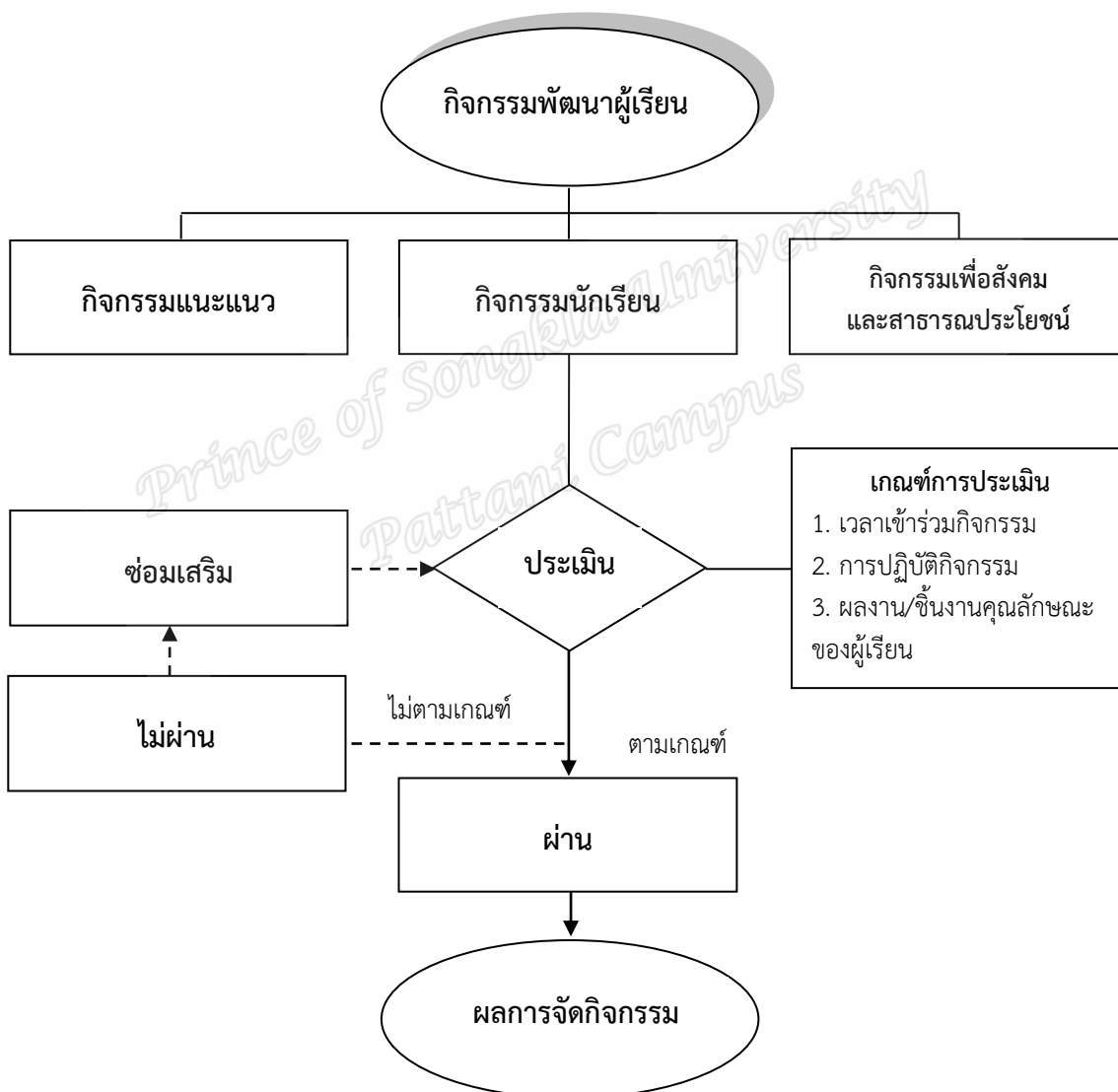
2.3.7 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินโดยผู้เรียนต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมและมี ผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.3.8 หลักการ

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมหรือผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นหาศักยภาพของตน สะท้อนแนวคิดจากการปฏิบัติกิจกรรม การทำงานกลุ่ม และการมีจิตสาธารณะ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมิน

1) แนวทางการประเมิน การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางในการประเมินตามแผนภาพ ดังนี้ (ดูภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 แสดงแผนภาพแนวทางการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ภาพจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ พุทธศักราช 2551 หน้า 10)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 2 ประการ คือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรมและการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน

2) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรมมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม และผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกิจกรรม

2.3 ผู้เรียนที่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เป็นผู้ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และนำผลการประเมินไปบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียน

2.4 ผู้เรียนที่มีผลการประเมินไม่ผ่านในเกณฑ์เวลาเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด ครูหรือผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการซ่อมเสริมและประเมินจนผ่าน ทั้งนี้ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นในปีการศึกษานั้น ๆ ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา

3) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อตัดสินเลื่อนชั้นและจบระดับการศึกษาเป็นการประเมินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค เพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อนชั้นและประมวลผลรวมในปีสุดท้ายเพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษาโดยการดำเนินการดังกล่าวมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดระดับการศึกษา

3.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและตัดสินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดนั้น ผู้เรียนจะต้องผ่านกิจกรรม 3 กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

3.2.1 กิจกรรมแนะแนว

3.2.2 กิจกรรมนักเรียน ได้แก่

1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร โดยเลือกเพียง 1 กิจกรรม

2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.3 ผู้รับผิดชอบเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความเห็นชอบ

3.4 ผู้รับผิดชอบเสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเพื่ออนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านเกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษา

4) เกณฑ์การตัดสิน ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินอย่างเหมาะสม ดังนี้

4.1 กำหนดคุณภาพหรือเกณฑ์ในการประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน

4.2 กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมและกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน ดังนี้

4.2.1 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรายกิจกรรม ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4.2.2 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปี/รายภาค ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งจาก 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4.2.3 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อจบระดับการศึกษา ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ทุกชั้นปีในระดับศึกษานั้น ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” บางชั้นปี ในระดับการศึกษานั้น

5) แนวทางการแก่นักเรียนกรณีไม่ผ่านเกณฑ์ กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านกิจกรรมให้เป็นหน้าที่ของครูหรือผู้รับผิดชอบกิจกรรมนั้น ๆ ที่จะต้องซ่อมเสริมโดยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมจนครบตามเวลาที่ขาดหรือปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น แล้วจึงประเมินให้ผ่านกิจกรรมเพื่อบันทึกในระเบียนแสดงผลการเรียน ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้รายงานผู้บริหารสถานศึกษาทราบเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสมเป็นรายกรณีไป

6) ข้อเสนอแนะ การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

6.1 ผู้เรียนมีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดโดยสถานศึกษาควรกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนแต่ละกิจกรรม สำหรับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมครบตามโครงสร้างเวลาเรียน

6.2 ผู้เรียนมีผลการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยอาจจัดให้ผู้เรียนแสดงผลงาน แฟ้มสะสมงาน หรือจัดนิทรรศการ

6.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หากสถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอหรือไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย สถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้นซึ่งสถานศึกษาสามารถประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว และนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้

6.4 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมีองค์ประกอบในการดำเนินการ ดังนี้

6.4.1 มีครูที่ปรึกษากิจกรรม และมีแผนการดำเนินกิจกรรม

6.4.2 มีหลักฐาน ชิ้นงาน หรือแฟ้มสะสมงาน

6.4.3 มีผู้รับรองผลการเข้าร่วมกิจกรรม

6.4.4 มีรายงานแสดงการเข้าร่วมกิจกรรม

7) บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม

7.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

7.1.1 กำหนดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

7.1.2 ผู้บริหารชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

7.1.3 พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและมีความทันสมัยในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

7.1.4 สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม

7.1.5 นิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

7.1.6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

7.2 บทบาทของครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม

7.2.1 ศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผลพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย

7.2.2 ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

7.2.3 ร่วมกับผู้เรียนออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และเป็นไปตามหลักการ ปรัชญา และแนวการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน

7.2.4 ส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล

7.2.5 ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน

7.2.6 ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน และซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผล

7.2.7 รายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

7.2.8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

7.3 บทบาทของผู้เรียน

7.3.1 ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ หรือตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

7.3.2 เข้าร่วมการปฐมนิเทศจากครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม

7.3.3 ร่วมประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามลักษณะของกิจกรรม

7.3.4 ร่วมประชุมจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินงาน และปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

7.3.5 ร่วมประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและนำผลมาพัฒนาตนเอง และนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมต่อครูผู้รับผิดชอบ

7.3.6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดประสบการณ์ ทบทวน และสะท้อนความรู้สึกละหลังการปฏิบัติกิจกรรม (After Action Review : AAR) รวมทั้งสร้างเครือข่ายจิตอาสาและขยายผลต่อยอดสู่ความยั่งยืน

7.4 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

7.4.1 ให้ความเห็นชอบและมีส่วนร่วมในการกำหนดวางแผนดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

7.4.2 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสม

7.5 บทบาทของผู้ปกครองและชุมชน

7.5.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม และอาสาสมัครกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาและชุมชน

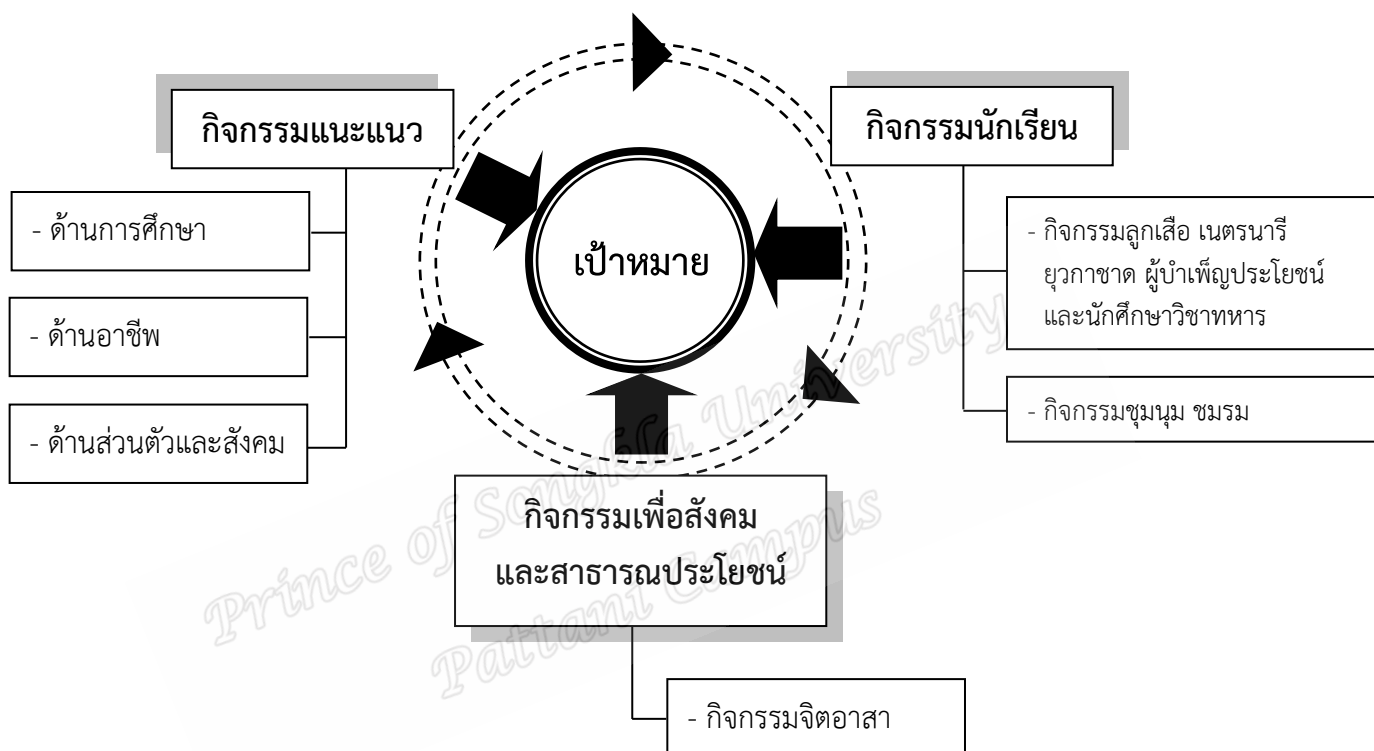
7.5.2 ยอมรับในศักยภาพของผู้เรียน ให้โอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเองเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกแผนการเรียน การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ

7.5.3 ดูแล เอาใจใส่ผู้เรียน และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

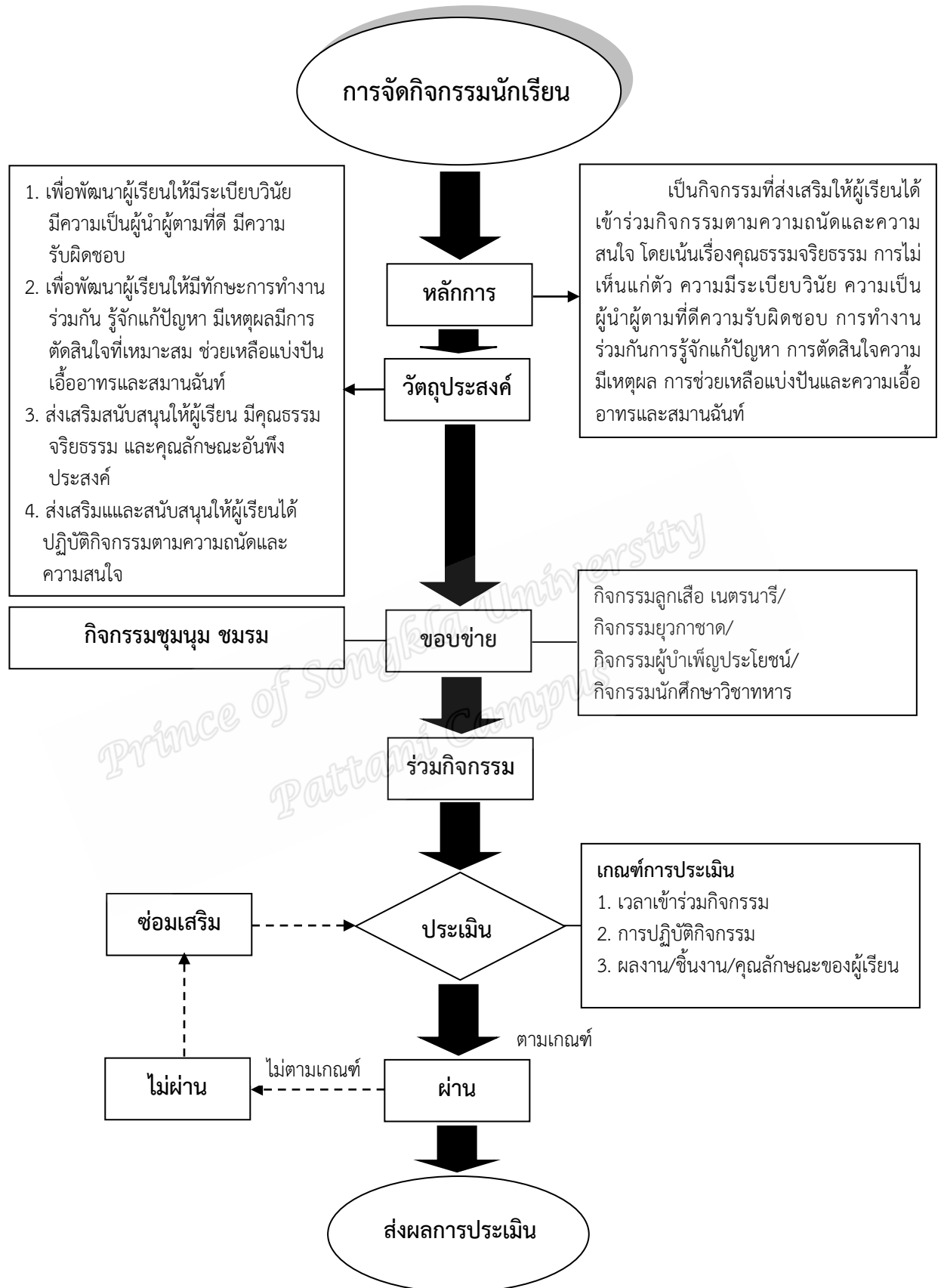
7.5.4 เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ติงามให้แก่ผู้เรียน

7.5.5 ร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อติดตามประเมินผลพัฒนาและการปฏิบัติกิจกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 7-16)

แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเสนอไว้เป็นระบบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นภาพกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้ (ดูภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 แสดงขอบข่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ภาพจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ พุทธศักราช 2551 หน้าที่ 19)

ภาพที่ 5 แสดงแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียน

(ภาพจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ พุทธศักราช 2551 หน้า 24)

2.3.9 สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียน

1) หลักการ

กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผลการช่วยเหลือแบ่งปันกัน และความเอื้ออาทรและสมานฉันท์การจัดกิจกรรมนักเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 จัดให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

1.2 เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

1.3 เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน ตลอดจนบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

2) วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบ

2.2 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน รู้จักการแก้ปัญหา มีเหตุผล มีการตัดสินใจที่เหมาะสม ช่วยเหลือแบ่งปัน และเอื้ออาทรและสมานฉันท์

2.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

3) ขอบข่าย

กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

3.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหารสถานศึกษาให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และครบตามหลักสูตรของแต่ละกิจกรรม

3.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจทั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในข้อ 1 และ 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมในข้อ 1 หรือ 2 กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

2.4 แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

2.4.1 เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

เครื่องแบบลูกเสือ คือ เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ลูกเสือ แต่ละเหล่า แต่ละประเภทแต่ง เมื่อต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางลูกเสือ โดยมีข้อกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องแบบลูกเสือเมื่อแรกเริ่มของประเทศนั้น มาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยให้นักเรียนมหาดเล็กหลวงซัพน์ บุนนาค เป็นผู้ทดลองใส่ชุดลูกเสือให้ทรงทอดพระเนตร ต่อมาได้ทรงประกาศไว้ในข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ ร.ศ.130 หมวด 8 เครื่องแต่งตัว ข้อ 45 เครื่องแต่งตัวลูกเสือให้มีดังต่อไปนี้

“1. มีหมวกสักหลาด ใบกว้างพับใบข้างขวาขึ้นไปกลัดไว้กับตัวหมวกมีผ้าฤดูแพรจีบแปดดอก ไม้ วงกลมกว้าง 4 เซนติเมตรที่เส้นศูนย์ตัดข้างขวาหมวกทับใบที่พับ มีตราหน้าเสือทำด้วยทองเหลืองติดบนดอกไม้ มีผ้ากว้าง 2 เซนติเมตรพันหมวกมีสายรัดคางหนึ่งดำ

ส่วนสีผ้าจีบดอกไม้และผ้าพันหมวกนั้นให้ใช้สีต่าง ๆ กันเพื่อเป็นที่สังเกตเห็นได้ถนัดดังต่อไปนี้ คือ

กรุงเทพ ฯ	เหลือง	นครไชยศรี	น้ำเงิน
ราชบุรี	ฟ้า	กรุงเก่า	แดง
นครสวรรค์	เขียว	พิศณุโลก	ม่วง
พายัพ	บานเย็น	อุดร	เลือดหมู
อีสาน	ดินแดง (กากี)	เพชรบูรณ์	เทา
นครราชสีมา	แดงกับขาว	ปราจีนบุรี	แดงกับเหลือง
จันทบุรี	เหลืองกับฟ้า	ชุมพร	น้ำเงินกับเหลือง
นครศรีธรรมราช	เขียวกับม่วง	ปัตตานี	เขียวกับเหลือง
ภูเก็ต	เขียวกับขาว		

แต่ถ้าแม่กองใดได้รับพระราชทานนามพิเศษเป็นเกียรติยศแล้ว ก็ให้ใช้ผ้าลายเสือกว้าง 2 เซนติเมตร พันหมวกแทนผ้าสีของมณฑล แต่ดอกไม้ผ้าจีบคงเป็นอย่างเดิม

2. มีเสีอรูปเสือเข้ตคอพับผ้าสีดินแดง (กากี) มีดุมเข้ที่คอ 1 ที่น่อก 2 มีกระเป่้าท้ั้งสอง ช้่างมีใบปกกระเป่้าดุมกลัด

3. มีผ้าพันคอสีดำประมาณ 70 เซนติเมตร 4 เหลี่ยม พับทแยงมุมเสียก่อนแล้วจึงพันคอ รอบเดียว ชายผูกกันช้่างนำห้อยลงมาที่น่อก

4. มีกางเกงสีดำ รูปกางเกงไทย ขาสั้นเพียงเสมอสบ้าหัวเข่า

5. มีเข็มขัดหนังสีเหลือง

6. มีถุงเท้ายาวสีดำ สรวมรัดไว้เพียงใต้เข่าลงมา

7. มีรองเท้าหนังสีดำ

ถุงเท้าและรองเท้า ถ้าผู้กำกับเห็นสมควรจะให้งดเสียไม่สรวมก็ได้”

เครื่องแบบลูกเสือ ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้งจนมาถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 6 ลูกเสือในอดีต
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 80)

ต่อมาภายหลัง เครื่องแบบลูกเสือ ได้มีการปรับเปลี่ยนเช่นเดียวกับเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา ลูกเสือ จนมาถึงปัจจุบัน เครื่องแบบลูกเสือมีลักษณะดังต่อไปนี้ เครื่องแบบลูกเสือ เหล่าเสนา

1) เครื่องแบบลูกเสือสำรอง

เครื่องแบบลูกเสือสำรอง ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงกลมมีกะบังหน้าหมวก ทำด้วยผ้าสีกรมท่า เมื่อเข้าพิธีประจำกองแล้ว มีตราหน้าหมวกรูปหน้าเสือและอักษรใต้หน้าเสื่อว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง

ข. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด และมีห่วงสวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิเลส

ค. เสื้อแขนสั้น แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

ง. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภ

จ. กางเกงขาสั้น แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

ฉ. ถุงเท้า รองเท้า ชนิดและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

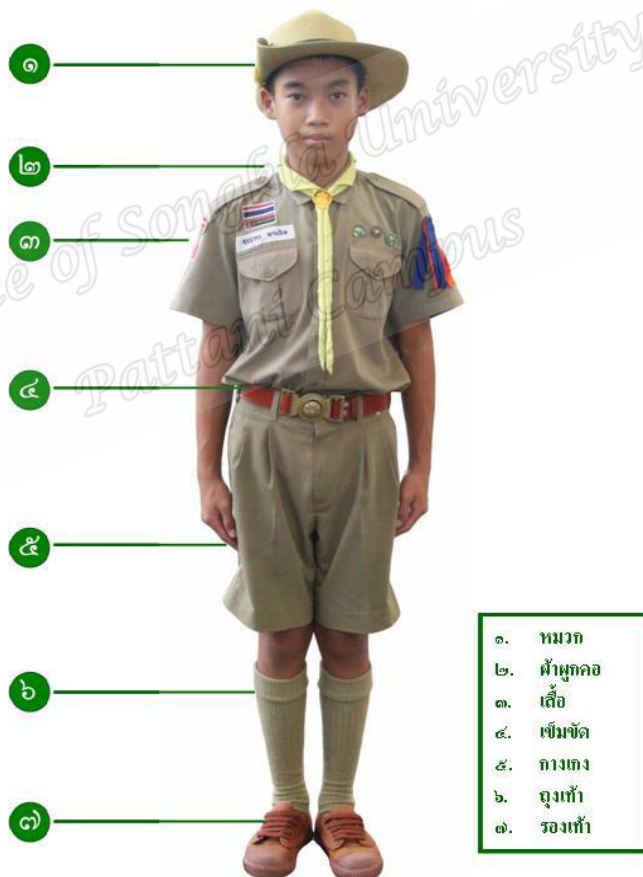

ภาพที่ 7 เครื่องแบบลูกเสือสำรอง
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 81)

2) เครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องแบบลูกเสือสามัญ ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ประกอบด้วย

- ก. หมวกปีกกว้างสีกากี พับปีกข้างขวาขึ้น ประดับด้วยดอกจันชั้นเดียว กลางดอกจันมีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง
- ข. เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี มีอินทรีนูนสีเดียวกับเสื้อ
- ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีห่วงสวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์
- ง. กางเกงขาสั้นสีกากีเหนือเข่า
- จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายตุณรูปตรารคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพุกษ์
- ฉ. ถุงเท้ายาวสีกากี พับขอบไว้ใต้เข่า
- ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 8 เครื่องแบบลูกเสือสามัญ เหล่าเสนา
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 82)

3) เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับแขนสั้น สี kaki แต่อินทรีรูปสีเลือดหมูปลายอินทรีมีอักษร ล.ญ. สีเหลือง

ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีห่วงสวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์

ง. กางเกงขาสั้นสี kaki หนี้ออก

จ. เข็มขัด หนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายจุนรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัพพฤกษ์

ฉ. ถุงเท้ายาวสี kaki พับขอบไว้ใต้เข่า แต่ติดพู่สีเลือดหมูข้างละ 2 พู่

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

ภาพที่ 9 เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เหล่าเสนา
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 83)

4) เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ

เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับแขนสั้นสี kaki แต่อินทรรณูสีเขียว ปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง

ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีห่วงสวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์

ง. กางเกงขาสั้นสี kaki เนื้อเบา

จ. เข็มขัด หนังสือน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤกษ์

ฉ. ถุงเท้ายาวสี kaki พับขอบไว้ใต้เข่า แต่ติดฟู่สีแดงข้างละ 2 ฟู่

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 1, 2554 : 79-84)

ภาพที่ 10 เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ เหล่าเสนา
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 84)

5) เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ หมายถึง เครื่องหมายที่เป็นสัญลักษณ์ เพื่อแสดงการแบ่งหมวดหมู่ กอง สังกัด ประเภทลูกเสือ ตำแหน่งและความสามารถพิเศษของลูกเสือ และบุคลากรทางการลูกเสือ ประกอบด้วย

1. เครื่องหมายจังหวัด ทำด้วยผ้า มีขนาด รูป และสี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ ติดที่มุมด้านหลังผ้าผูกคอ

2. เครื่องหมายหมู่ ทำด้วยผ้า มีลักษณะต่างกันตามประเภทและเหล่าของลูกเสือ

3. เครื่องหมายชั้น ทำด้วยโลหะหรือผ้า มีลักษณะแตกต่างกันตามประเภทและเหล่าของลูกเสือ

4. เครื่องหมายประจำการ ทำด้วยผ้าสีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ มีรูปดาว 6 แฉก สีเงิน จำนวนเครื่องหมายประจำการให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เข้าเป็นลูกเสือ

5. เครื่องหมายสังกัด ประกอบด้วย

5.1 ชื่อกลุ่ม หรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวากึ่งกลางอินทราฐู

5.2 เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว

6. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ ทำด้วยผ้าสีทึบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีอักษรภาษาไทยบอกชื่อ ภาษาต่างประเทศที่ลูกเสือพูดได้ดี

7. เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้า มีขนาด รูป และสี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ

8. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ ประกอบด้วย

8.1 เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ ทำด้วยแถบผ้า มีขนาด และสี ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบ

8.2 สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก สีเหลืองเป็นห่วงคล้องคอ สำหรับลูกเสือเหล่าสมุทร เมื่อแต่งเครื่องแบบขาวใช้สายนกหวีดสีขาว (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 1, 2554 : 104)

6) เครื่องแบบบุคลากรทางลูกเสือ

เครื่องแบบบุคลากรทางลูกเสือ คือ เครื่องแต่งกายของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือ

เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือชาย ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนสั้น มีอินทรีรูปเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

ค. ผ้าผูกคอ สำหรับสภานายก อุปนายก กรรมการ สภานายกกิตติมศักดิ์ อุปนายกกิตติมศักดิ์ และกรรมการกิตติมศักดิ์แห่งสภาลูกเสือ ประธาน รองประธานและกรรมการ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติสีกรมท่ามีขลิบสีเหลือง ขนาด 0.5 เซนติเมตร และสำหรับผู้อำนวยการใหญ่ รองผู้อำนวยการใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ ผู้ตรวจการใหญ่พิเศษ ผู้ตรวจการใหญ่ รองผู้ตรวจการใหญ่ ผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ รองผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้ตรวจการประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือประจำสำนักงาน คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สีกรมท่ามีขลิบสีฟ้า ขนาด 0.5 เซนติเมตร

ง. กางเกงขาสั้นสีกากีเหนือเข่า

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภักดิ์ กว้าง 4 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้ายาวสีกากี พับขอบไว้ใต้เข่า แต่ติดพู่สีเขียวข้างละ 2 พู่

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือหญิง ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้า หมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนสั้น มีอินทรีรูปเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

ค. กระโปรงสีกากี ยาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ชาย

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายตุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช่อชัยพฤกษ์ กว้าง 3 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

7) เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ใช้ในโอกาสไม่ประจำแถวหรือนำขบวนลูกเสือ

เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ชาย ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีสีกากี ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตรา หน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงหม้อตาลสีสีกากี กะบังสีดำ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อชั้นนอกคอแบะสีสีกากี มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ ดุมทั้งสี่มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีสีกากีแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีสีกากีเงื่อนกะลาสีด้วย แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

ค. กางเกงขายาวสีสีกากีไม่พับปลายขา

ง. ถุงเท้าสีสีกากี

จ. รองเท้าหนังสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 11 เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ชาย
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 54)

เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หญิง ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีงาช้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตรา หน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อกระโปรงติดกันสีงาช้าง คอเสื้อแหลม ไม่มีปก กระโปรงด้านหน้าขวาและซ้ายมี กระเป๋าช้างละ 1 กระเป๋า ต่ำกว่าเอว

ค. ผ้าผูกคอเช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน หรือผ้าผูกคอเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการ ลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ชาย

ง. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายดุนรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ์ กว้าง 3 เซนติเมตร

จ. ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

ฉ. รองเท้าสันสูง หุ้มสันสีน้ำตาลแก่

8) เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ คือ เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ผู้กำกับลูกเสือแต่ง เมื่อต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางลูกเสือ แต่ละประเภท โดยมีข้อกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

เครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ เมื่อแรกเริ่มของประเทศนั้น มาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงประกาศไว้ในข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ ร.ศ.130 หมวด 8 เครื่องแต่งตัว ข้อ 46 เครื่องแต่งตัวลูกเสือให้มีดังต่อไปนี้

- “1. มีหมวกเหมือนของลูกเสือ แต่ผ้าจีบรูปดอกไม้ที่ติดหมวกให้มีขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร
2. มีเสื้อเหมือนของลูกเสือ
3. มีผ้าพันคอขนาดเดียวกับของลูกเสือ แต่ถ้าเป็นผู้กำกับใช้สีม่วง รองผู้กำกับคงใช้สีดำ อย่างลูกเสือ
4. มีกางเกงเหมือนของลูกเสือ
5. มีเข็มขัดเหมือนของลูกเสือ
6. มีถุงเท้าเหมือนของลูกเสือ
7. มีรองเท้าเหมือนของลูกเสือ

ถ้าแม่แปนเสื้อปาอนุญาตให้แต่งเครื่องเสื้อป่าได้ในเวลาที่ไปแห่งใด ๆ โดยลำพัง ถ้ากำกับแถวฝึกหัดลูกเสือ ฤทำการอย่างอื่นในหน้าที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือ ต้องแต่งตัวตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ แต่ถ้าแปนผู้กำกับอนุญาตให้ใช้หมวก ผ้าผูกคอและเข็มขัดของเสื้อป่าแทนหมวก ผ้าพันคอและเข็มขัดของกองลูกเสือได้ ถ้าแปนรองผู้กำกับอนุญาตให้ใช้ได้แต่หมวกแลเข็มขัดของเสื้อป่า ผ้าพันคอต้องคงใช้อย่างแบบลูกเสือ”

ภาพที่ 12 ภาพเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือในอดีต
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 57)

มีการเปลี่ยนแปลงเครื่องแบบในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประกาศเป็นกฎหมายบังคับใช้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องแบบลูกเสือ พุทธศักราช 2475” ให้อำนาจกระทรวงธรรมการ มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และออกกฎกระทรวงตามฉบับนี้ และพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังกำหนดสิทธิการแต่งกายเครื่องแบบ และโทษของผู้ไม่มีสิทธิบ้างอาจแต่งกายเลียนแบบไว้ด้วย ต่อมากระทรวงธรรมการได้ออกกฎกระทรวงเรียกว่า กฎกระทรวง ธรรมการ ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบลูกเสือ พุทธศักราช 2479 พอสังเกตเห็น ได้คือ

1. หมวกเดิมใช้สีดำและพับปีกข้างขวา ได้เปลี่ยนมาเป็นทรงปีกกว้างไม่พับปีก ใช้สีกากี แกรมเขียว
2. เสื้อเดิมใช้สีดำ เปลี่ยนเป็นสีกากีกรมเขียว
3. กางเกงสีดำ เปลี่ยนเป็นสีกากีกรมเขียว
4. ผ้าผูกคอเดิมใช้สีมณฑล เปลี่ยนมาใช้สีเหลือง

ส่วนเครื่องแบบลูกเสือเหล่าสมุทรเสนา ได้ดำเนินไปตามแบบของทหารเรือทุกประการ สำหรับเครื่องแบบอย่างเก่าลูกเสือหรือผู้บังคับบัญชาก็ยังใช้แบบเดิมก็ยังมีสิทธิ์ที่จะใช้ต่อไปอีก 2 ปี

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีการเปลี่ยนแปลงเครื่องแบบลูกเสือตามกฎกระทรวง ซึ่งตามความในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2490 ดังปรากฏในหมวด 2 ข้อ 2 ดังนี้

1. หมวกใช้ทั้งหมวกปีกกว้างสีกากี กับหมวกหมับสีกากี
2. ใช้เสื้อสีกากี
3. กางเกงสีกากี
4. ถุงเท้าสีกากี
5. รองเท้าสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย

ต่อมามีพระราชบัญญัติลูกเสือ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2509 และกฎกระทรวงฉบับที่ 1 พ.ศ.2510
หมวด 2 ส่วนที่ 1 ข้อ 11 ถึงข้อ 19 เกี่ยวกับการแต่งกายของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือชาย เว้นนายหมู่ รองนายหมู่เหล่าเสนา เหล่า
สมุทรและเหล่าอากาศ ประเภทสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ

ส่วนที่ 2 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่
ลูกเสือหญิง

หมวดที่ 3 เครื่องแบบพิเศษผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและ
เจ้าหน้าที่ลูกเสือชายหญิง

หมวดที่ 4 การใช้ผ้าผูกคอสำหรับเดินทางไปต่างประเทศ และผ้าผูกคอกิลเวลล์ (สารานุกรม
ลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 1, 2554 : 52-66)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

9) เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เหล่าเสนา

9.1 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีกากี ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสีกากี มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ

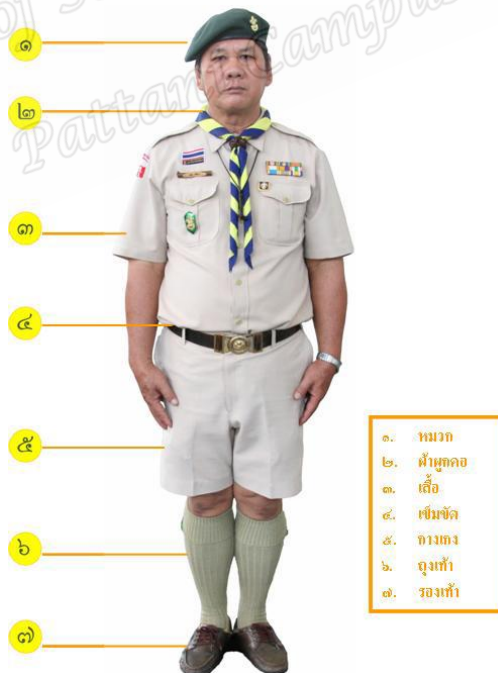
ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

ง. กางเกงขาสั้นสีกากีเนื้อเช่า

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษภ

ฉ. ถุงเท้ายาวสีกากี พับขอบไว้ได้เข้า ได้พับขอบมีรอยรัดถุงติดพูสีเขียวข้างละ 2 พู ในกรณีใช้กางเกงขายาวให้ใช้ถุงเท้าสั้นสีกากี หรือสีดำไม่ต้องติดพู

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก ในกรณีที่ใช้กางเกง ขายาวให้ใช้รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาล หรือสีดำไม่มีลวดลายหุ้มสันชนิดผูก

ภาพที่ 13 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชาย สวมหมวกทรงอ่อน (เบเร)
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 59)

9.2 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง หญิง เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีกากี ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้า
หมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้า
หมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสีกากี มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ

ค. กระโปรงสีกากี ยาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบ
สีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูป
ตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ์

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 14 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองหญิง สวมหมวกทรงอ่อน (เบเร่)
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 60)

9.3 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญ ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสี kaki มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

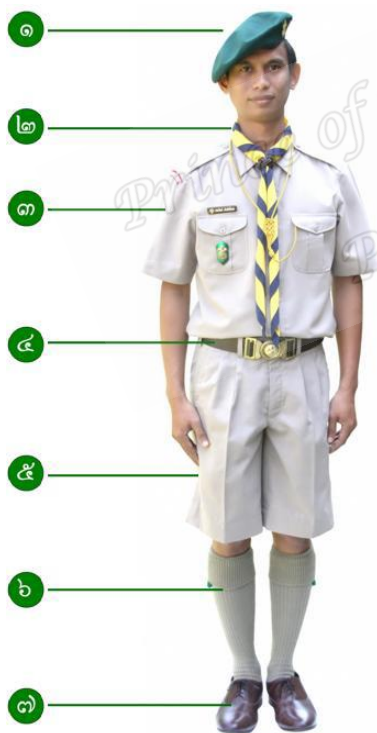
ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีหัวงสวมผ้าผูกคอ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

ง. กางเกงขาสั้นสี kaki หนี้อู่เข้า

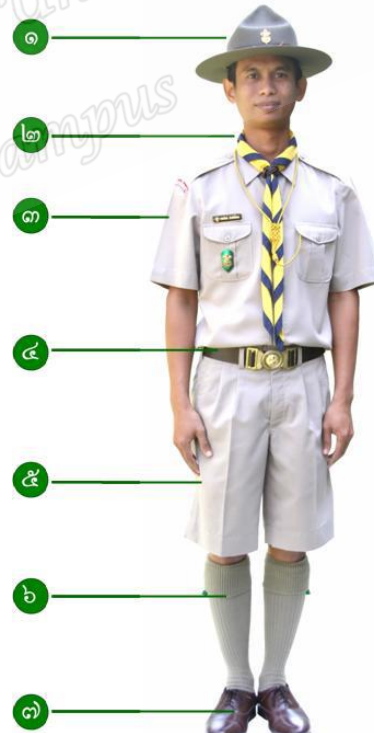
จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ

ฉ. ถุงเท้ายาวสี kaki พับขอบไว้ใต้เข่า แต่ติดพู่สีเขียวข้างละ 2 พู่

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

๑.	หมวก
๒.	ผ้าผูกคอ
๓.	เสื้อ
๔.	เข็มขัด
๕.	กางเกง
๖.	ถุงเท้า
๗.	รองเท้า

๑.	หมวก
๒.	ผ้าผูกคอ
๓.	เสื้อ
๔.	เข็มขัด
๕.	กางเกง
๖.	ถุงเท้า
๗.	รองเท้า

ภาพที่ 15 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชาย
สวมหมวกทรงอ่อน (เบเร่)

ภาพที่ 16 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชาย
สวมหมวกปีก

(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 61)

9.4 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้า หมวกรูป
ตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้า
หมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสี kaki มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

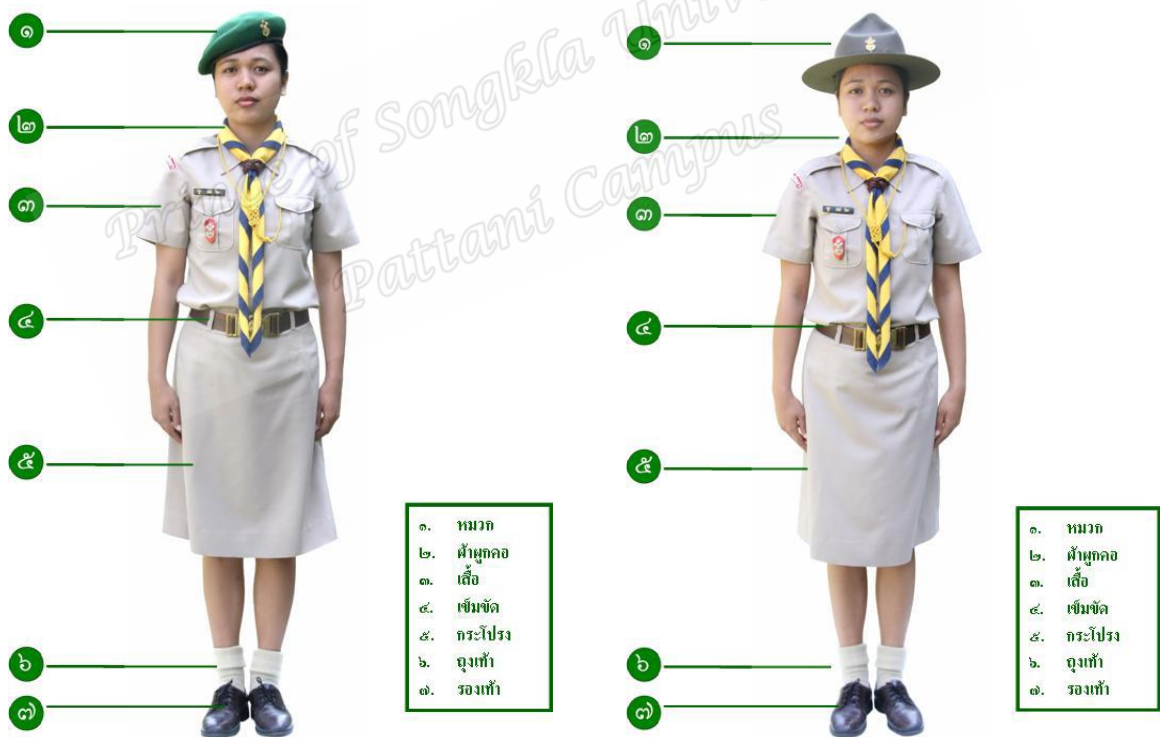
ค. กระโปรงสี kaki ยาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบ
สีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูป
ตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ

ฉ. ถุงเท้าสี kaki

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 17 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง
สวมหมวกทรงอ่อน (เบเร)

ภาพที่ 18 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง
สวมหมวกปีก

(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 62)

9.5 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

ค. เสื้อคอพับสีกากี แต่อินทรธนูสีเลือดหมู

ง. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทาด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ์

จ. กางเกงขาสั้นสีกากีเหนือเข่า

ฉ. ถุงเท้ายาวสีกากี พับขอบไว้ใต้เข่า แต่ติดพู่สีเลือดหมูข้างละ 2 พู่

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

ภาพที่ 19 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชาย
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 63)

9.6 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หญิง ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

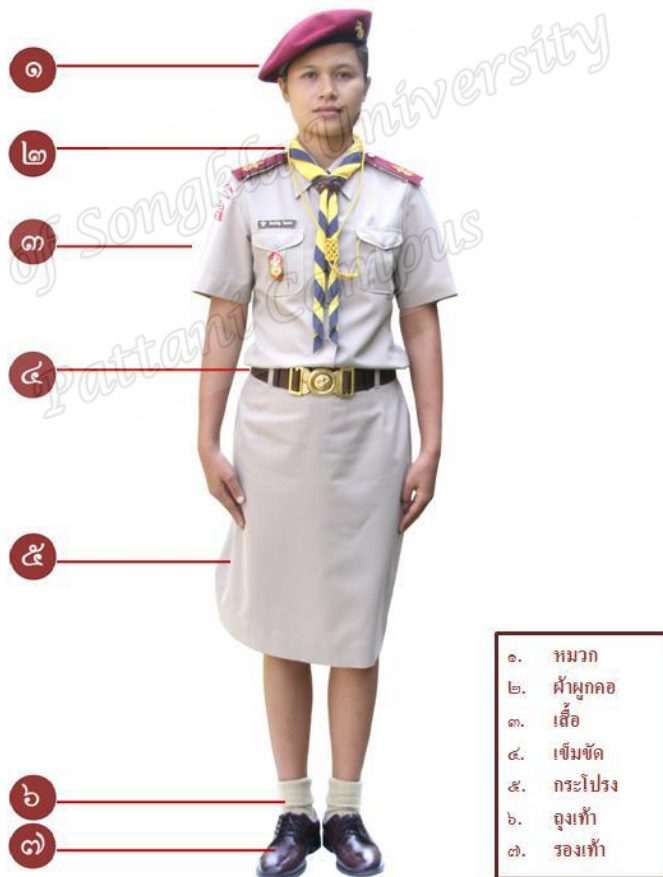
ค. เสื้อคอพับสีกากี แต่อันตรธานสีเลือดหมู

ง. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษภ

จ. กระโปรงสีกากี ยาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 20 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หญิง
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 64)

9.7 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสีกากี แต่อันทรธนูสีเขียว

ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

ง. กางเกงขาสั้นสีกากีเหนือเข่า

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทาด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษภ

ฉ. ถุงเท้ายาวสีกากี พับขอบไว้ใต้เข่า แต่ติดพูสีแดงข้างละ 2 พู

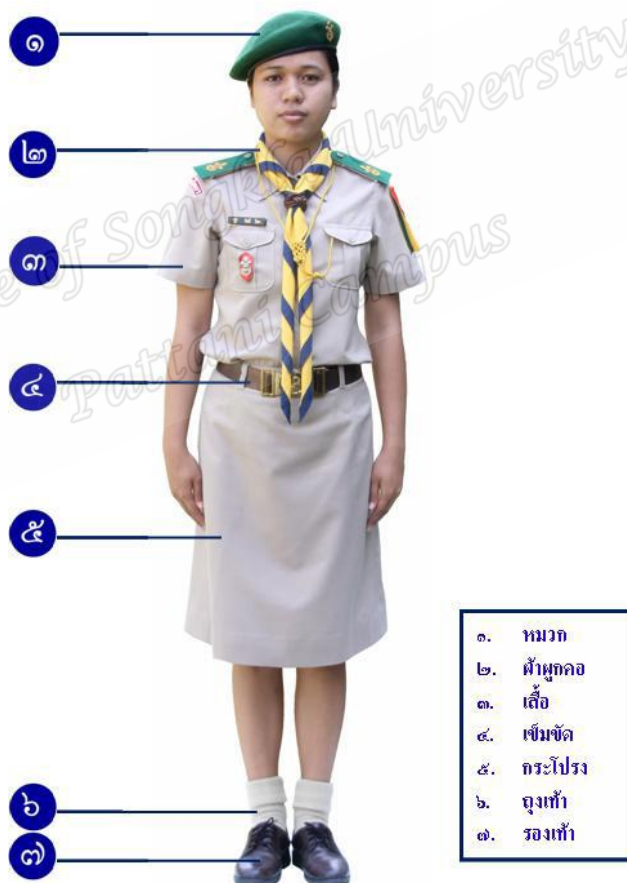
ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

ภาพที่ 21 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญชาย
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 65)

9.8 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ หญิง เหล่าเสนา ประกอบด้วย

- ก. หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย
- ข. เสื้อคอพับสี kaki แต่อินทรีธนุสีเขียว
- ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน
- ง. กระโปรงสี kaki ยาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน
- จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทาด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ์
- ฉ. ถุงเท้าสี kaki
- ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 22 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญหญิง
(ภาพจากสารานุกรมลูกเสือไทย เล่ม 1 หน้าที่ 66)

2.4.2 เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

อ้างอิง หนังสือเลขที่ 1557/2541 และ ศธ.1206/13422 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2540 และที่ ศธ.1206/09 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2541 ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้เสนอแนวทางให้เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติพิจารณาให้ลูกเสือและเนตรนารี โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ 2) ข้อ 2 และข้อ 3 พ.ศ.2540 รวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ขัดหลักการของศาสนาอิสลาม

สำนักงานคณะกรรมการบริหารฯ ได้รับทราบแล้วด้วยความขอบพระคุณและพิจารณาเห็นชอบในหลักการให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถือปฏิบัติดังนี้

1. อนุโลมให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบลูกเสือ โดยสวมกางเกงขายาวได้
2. อนุโลมให้นักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบเนตรนารี โดยใช้ผ้าคลุมศีรษะให้มีสีตามประเภทของลูกเสือ (สำรอง-สีเหลือง , สามัญ-สีเขียว , สามัญรุ่นใหญ่-สีแดงเลือดหมู , และวิสามัญ-สีกรมท่า) แทนหมวกและผ้าผูกคอลูกเสือได้

3. การประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี กำหนดให้

1. ให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิม ประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือโดยทั่วไป

2. ให้นักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิม ประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะ ดังนี้

- 2.1 เครื่องหมายจังหวัด ติดที่มุมแหลมด้านหลังผ้าคลุมศีรษะ

- 2.2 เครื่องหมายหมู่ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

- 2.3 เครื่องหมายหัวหน้านายหมู่ นายหมู่ รองนายหมู่ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางอกเสื้อด้านซ้าย (ใช้กัลปังหัดก็ได้)

- 2.4 เครื่องหมายชั้น ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าเครื่องหมายหมู่

- 2.5 เครื่องหมายสังกัด ชื่อกลุ่ม กอง และเลขกลุ่ม เลขกอง ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

- 2.6 เครื่องหมายวิชาพิเศษ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา หรือให้ใช้สายสะพาย

- 2.7 เครื่องหมายคณะลูกเสือแห่งชาติ (ภายในวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม.) ติดไว้ที่ผ้าคลุมศีรษะด้านนอกซ้าย

4. ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่เรื่องของพิธีการลูกเสือ อนุโลมให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่งเครื่องแบบชุดปฏิบัติการ (เครื่องแบบนักเรียน-หมวกจ็อกกี้และผ้าผูกคอลูกเสือ) ได้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ที่ 1557/2541)

สำนักจุฬาราชมนตรีได้ออกแนวทางปฏิบัติลูกเสือต่างศาสนากระทำมละกิจกรรมร่วมกันฉันพี่น้อง อ้างอิง ที่ สพ. 096.04.ศ/2549 ลงวันที่ 11 เมษายน 2549 ตามที่อ้างถึง สำนักงานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือแห่งชาติ ได้เสนอร่างแนวทางปฏิบัติลูกเสือต่างศาสนากระทำมละ

กิจกรรมร่วมกันฉันพี่น้อง เพื่อจุฬาราชมนตรีพิจารณาให้ความเห็น หรือคำแนะนำ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหลักการศาสนาอิสลามนั้น สำนักจุฬาราชมนตรีได้พิจารณารายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการอิสลามของเอกสารฉบับดังกล่าวแล้ว ถือเป็นแนวทางปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ แต่มีบางประการที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อความกระจ่างชัดในการเข้าใจดังนี้

1) ศาสนาอิสลามมีหลักการศรัทธาและหลักปฏิบัติ ดังนี้

หลักการศรัทธา (รูก์นอีมาน) คือ

1. การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ พระเจ้าแห่งสากลจักรวาล
2. การศรัทธาต่อบรรดามลาอิกะฮ์ ผู้ปฏิบัติตามคำบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ
3. การศรัทธาต่อบรรดาคัมภีร์ของพระองค์ โดยเฉพาะพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานที่พระองค์ทรงประทานแก่ท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ
4. การศรัทธาต่อบรรดาศาสดาของพระองค์ และศรัทธาว่าท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ เป็นศาสดาองค์สุดท้าย จะไม่มีศาสดาหลังจากนี้อีกแล้ว
5. การศรัทธาต่อวันอาคีเราะห์ (โลกหน้า)
6. การศรัทธาต่อสภาวะการณ์ทั้งดีและร้ายที่เกิดขึ้น โดยความเป็นไปในสรรพสิ่งทั้งหลาย การกำเนิดของธรรมชาติ กฎของธรรมชาติ สภาวะการณ์เหล่านี้เป็นไปตามกฎการกำหนดของอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า รวมทั้งกฎเกณฑ์แห่งความดีและความชั่ว มนุษย์ทุกคนต้องรับผิดชอบในชะตากรรมของตนเอง การตัดสินใจของมนุษย์จะส่งผลชะตากรรมในจุดหมายปลายทางของเขาเอง

หลักการปฏิบัติ (รูก์นอิสลาม) คือ

1. การกล่าวปฏิญาณตนว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ต้องเคารพกราบไหว้ นอกจากอัลลอฮ์ ﷻ และท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ เป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์ ﷻ
2. ดำรงการละหมาด คือ การแสดงความเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ วันละ 5 เวลา
เช้ามีด ช่วงแสงอรุณขึ้น เวลาประมาณ 04.30-05.30 น.
บ่าย หลังดวงอาทิตย์เคลื่อนไปทางทิศตะวันตก เวลาประมาณ 12.30-15.30 น.
เย็น หลังจากแสงดวงอาทิตย์มีเงาเท่ากับตัวมันเองดูได้จากวัตถุกลางแจ้ง เวลาประมาณ 15.30- 18.00 น.
พลบค่ำ หลังดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า จนถึงเวลาที่แสงทองบนท้องฟ้าหมดไป เวลาประมาณ 18.30-19.30 น.
กลางคืน หลังจากแสงทองบนท้องฟ้าหมดไป เวลาประมาณ 19.00-04.30 น.
เมื่อได้เวลาละหมาด มุสลิมจะเริ่มละหมาดด้วยการอาบน้ำละหมาด หาสถานที่ที่สะอาดและเหมาะสม เพื่อทำการละหมาด โดยหันหน้าไปทางทิศกิบละฮ์ (ทิศที่ตั้งของบัยตุลลอฮ์) ณ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย สำหรับในประเทศไทยหันหน้าไปทางทิศตะวันตก
สำหรับวันศุกร์ เป็นวันสำคัญในรอบสัปดาห์ อิสลามกำหนดให้มุสลิมชายที่บรรลุนิติภาวะ (อายุประมาณ 15 ปี) และมีไข้ผู้อยู่ในช่วงของการเดินทาง ไปร่วมละหมาดวันศุกร์ (ละหมาดญุมอะฮ์) เป็นต้น

2) เครื่องแบบ เครื่องหมายลูกเสือ

สำหรับลูกเสือมุสลิมให้ใช้เครื่องแบบ เครื่องหมายลูกเสือเช่นเดียวกับลูกเสือทั่วไป โดยอนุโลมให้

3) ชุดปฏิบัติการ

ลูกเสือชาย ให้ใช้เครื่องแบบนักเรียนของสถานศึกษา โดยกรณีเครื่องแบบนักเรียนของสถานศึกษานั้นกำหนดให้นักเรียนชายใส่กางเกงขาสั้น ให้ลูกเสือมุสลิมชายใช้กางเกงขาสั้นให้คลุมทั้งเข้า สวมหมวกทรงกลมมีกระบัง สีตามประเภทของลูกเสือ มีผ้าผูกคอลูกเสือประจำจังหวัด เครื่องหมายประจำจังหวัดหากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทนได้

ลูกเสือหญิง (รวมทั้งเนตรนารี) ให้ใช้เครื่องแบบนักเรียนของสถานศึกษา ไม่ต้องสวมหมวกไม่ต้องมีผ้าผูกคอ มีเครื่องหมายคณะลูกเสือแห่งชาติ (ภายในวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม.) ติดไว้ที่ผ้าคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) ด้านนอกซ้าย

4) ชุดพิธีการ

ลูกเสือชาย ให้ใช้เครื่องแบบชุดพิธีการเช่นเดียวกับลูกเสือทั่วไป แต่ให้สวมกางเกงขายาวหรือกางเกงขาสั้นคลุมเข้า เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าผูกคอ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดนั้นแทนได้

สำหรับหมวก ให้ใช้หมวกตามเครื่องแบบชุดพิธีการของลูกเสือทั่วไป และอาจกำหนดให้มีหมวกขึ้นอีกแบบหนึ่ง คือ หมวกสักหลาดหรือกำมะหยี่สีดำ ชนิดกลม ติดสายรัดคางหนังสีดำและติดเครื่องหมายตราหน้าเสือ มีตัวหนังสือ เสียซีพอย่าเสียสัตย์ ที่กึ่งกลางของหน้าหมวก ทั้งนี้ตามถัณฑ์เกล้าฯ รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดพระราชทานพระบรมราชานุญาตไว้ (10 เมษายน 2456)

ลูกเสือหญิง (รวมทั้งเนตรนารี) ให้ใช้เครื่องแบบชุดพิธีการเช่นเดียวกับลูกเสือ (เนตรนารี) ทั่วไป ไม่ต้องสวมหมวก ไม่ต้องมีผ้าผูกคอ ใช้ผ้าคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) มีสีตามประเภทของลูกเสือ ประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะ

เครื่องหมายจังหวัด ติดที่มุมแหลมด้านหลังผ้าคลุมศีรษะ

เครื่องหมายหมู่ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

เครื่องหมายหัวหน้านายหมู่ นายหมู่ รองนายหมู่ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางอกเสื้อด้านซ้าย

เครื่องหมายชั้น ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าเครื่องหมายหมู่

เครื่องหมายสังกัด ชื่อกลุ่ม กอง เลขกลุ่ม เลขกอง ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา

ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

เครื่องหมายวิชาพิเศษ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา

เครื่องหมายคณะลูกเสือแห่งชาติ (ภายในวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม.) ติดที่ผ้าคลุมศีรษะด้านนอกซ้าย (สำนักจุฬาราชมนตรี ที่ สพ. 096.04.ศ/2549)

5) เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม ตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และตามคำแนะนำของสำนักจุฬาราชมนตรี

เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม ให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ 2) ข้อ 2 และข้อ 3 พ.ศ.2540 รวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ขัดหลักการของศาสนาอิสลามในหลักการให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รวมถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมเรียนอยู่ด้วยให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบลูกเสือตามประเภทของลูกเสือ โดยใช้หมวกแยกตามประเภทของลูกเสือ หรืออาจกำหนดให้มีหมวกขึ้นอีกแบบหนึ่ง คือ หมวกสักหลาดหรือกำมะหยี่สีดำ ชนิดกลม ติดสายรัดคางด้วยหนังสีดำและติดเครื่องหมายตราหน้าเสือ มีตัวหนังสือ “เสียดีพออย่าเสียดีย์” ที่กึ่งกลางของหน้าหมวก มีผ้าผูกคอลูกเสือประจำจังหวัด โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทนได้ และมีห่วงสวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์ ในส่วนของกางเกงจะเป็นกางเกงขายาวจนถึงตาตุ่ม และใช้เข็มขัดหนังสีน้ำตาลกว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทองมีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช่อชัยพฤษ์ ถึงทำสั้นสีกากี รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ไม่มีลวดลายหุ้มสั้นชนิดผูก

2. ให้นักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบเนตรนารีเสื้อแขนยาวมีกระดุมติดที่คอมีกระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม มีจีบด้านหน้า 2 จีบ และด้านหลัง 2 จีบ หรืออาจใช้เป็นชุดแซกยาว (ชุดยาวติดกระโปรงโดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย) โดยใช้เข็มขัด แบบหนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นแบบโลหะทองเหลืองมีตราสัญลักษณ์เนตรนารี และใช้ผ้าคลุมศีรษะให้มีสีตามประเภทของลูกเสือ (สำรอง-สีเหลือง , สามัญ-สีเขียว , สามัญรุ่นใหญ่-สีแดงเลือดหมู , และวิสามัญ-สีกรมท่า) แทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทนได้ สวมถุงเท้าสีขาว รองเท้าหนังสีดำเหมือนที่สวมใส่กับชุดนักเรียนปกติ

3. การประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี กำหนดให้

3.1 ให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิม ประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือโดยทั่วไป

3.2 ให้นักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิม ประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะ ดังนี้

3.2.1 เครื่องหมายจังหวัด ติดที่มุมแหลมด้านหลังผ้าคลุมศีรษะ

3.2.2 เครื่องหมายหมู่ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

3.2.3 เครื่องหมายหัวหน้านายหมู่ นายหมู่ รองนายหมู่ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางอกเสื้อด้านซ้าย (ใช้กัลปังหัดก็ได้)

3.2.4 เครื่องหมายชั้น ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าเครื่องหมายหมู่

3.2.5 เครื่องหมายสังกัด ชื่อกลุ่ม กอง และเลขกลุ่ม เลขกอง ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

3.2.6 เครื่องหมายวิชาพิเศษ ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา หรือให้ใช้สายสะพาย

3.2.7 เครื่องหมายคณะลูกเสือแห่งชาติ (ภายในวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม.) ติดไว้ที่ผ้าคลุมศีรษะด้านนอกซ้าย

4. ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่เรื่องของพิธีการลูกเสือ ให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่งเครื่องแบบชุดปฏิบัติการ (เครื่องแบบนักเรียน-หมวกจ็อกกี้และผ้าผูกคอลูกเสือ) ได้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

5.1 เครื่องแบบลูกเสือสำรอง

ก. ลูกเสือใส่หมวกทรงกลมตามที่อยู่บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเหลือง

ข. ลูกเสือใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามที่อยู่บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด และมี ห่วงสวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิเลส สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเหลืองแทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทนได้

ค. ลูกเสือใส่เสื้อแขนสั้น สำหรับเนตรนารีใส่เสื้อแขนยาวมีกระดุมติดที่คอแบบและสีตามที่อยู่บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

ง. ลูกเสือใส่เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายดุนรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัพพฤกษ์ สำหรับเนตรนารีใส่เข็มขัด แบบหนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นแบบโลหะทองเหลืองมีตราสัญลักษณ์เนตรนารี

จ. ลูกเสือใส่กางเกงขายาวจนถึงตาตุ่ม สำหรับเนตรนารีใส่กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มแบบและสีตามที่อยู่บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

ฉ. ถุงเท้า รองเท้า ชนิดและสีตามที่อยู่บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

ภาพที่ 23 เครื่องแบบลูกเสือสำรองสำหรับมุสลิม
(ภาพลูกเสือสำรองและเนตรนารีโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.2 เครื่องแบบลูกเสือสามัญ

ก. ลูกเสือใส่หมวกปีกกว้างสีกากี พับปีกข้างขวาขึ้น ประดับด้วยดอกจันชั้นเดียว กลางดอกจันมีรูปตรา คณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเขียว

ข. ลูกเสือใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ สำหรับเนตรนารีใส่เสื้อสีเขียว แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มมีจีบด้านหน้า 2 จีบ และด้านหลัง 2 จีบ หรืออาจจะใช้เป็นชุดแขนยาว (ชุดยาวติดกระโปรงโดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. ลูกเสือใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีห่วงสวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์ สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเขียวแทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทนได้

ง. ลูกเสือใส่กางเกงสีกากีขายาวจนถึงตาตุ่ม สำหรับเนตรนารีใส่กระโปรงสีเขียวยาวจนถึงตาตุ่ม

จ. ลูกเสือใส่เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายฉลุรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัพพลักซ์ สำหรับเนตรนารีใส่เข็มขัด แบบหนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นแบบโลหะทองเหลืองมีตราสัญลักษณ์เนตรนารี

ฉ. ลูกเสือใส่ถุงเท้าสั้นสีกากี สำหรับเนตรนารีใส่ถุงเท้าสั้นสีขาว

ช. ลูกเสือใส่รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ไม่มีลวดลายหุ้มสันชนิดผูก สำหรับเนตรนารีใส่รองเท้าหนังสีดำ เหมือนที่สวมใส่กับชุดนักเรียนปกติ

ภาพที่ 24 เครื่องแบบลูกเสือสามัญสำหรับมุสลิม เหล่าเสนา
(ภาพลูกเสือสามัญและเนตรนารีโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.3 เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ก. ลูกเสือใส่หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเลือดหมู

ข. ลูกเสือใส่เสื้อคอพับแขนสั้น สี kaki แต่อินทรรณูสีเลือดหมูปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ญ. สีเหลือง สำหรับเนตรนารีใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเลือดหมูปลายอินทรรณูมีอักษร น.น. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มมีจีบด้านหน้า 2 จีบ และด้านหลัง 2 จีบ หรืออาจจะใช้เป็นชุดแซกยาว (ชุดยาวติดกระโปรงโดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. ลูกเสือใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีห่วง สวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์ สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเลือดหมูแทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทนได้

ง. ลูกเสือใส่กางเกงสี kaki ขาวยาวจนถึงตาตุ่ม สำหรับเนตรนารีใส่กระโปรงสีเขียวยาวจนถึงตาตุ่ม

จ. ลูกเสือใส่เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายฉลุรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัพพลักษ์ สำหรับเนตรนารีใส่เข็มขัด แบบหนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นแบบโลหะทองเหลืองมีตราสัญลักษณ์เนตรนารี

ฉ. ลูกเสือใส่ถุงเท้าสี kaki สำหรับเนตรนารีใส่ถุงเท้าสีขา

ช. ลูกเสือใส่รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ไม่มีลวดลายหุ้มสันชนิดผูก สำหรับเนตรนารีใส่รองเท้าหนังสีดำ เหมือนที่สวมใส่กับชุดนักเรียนปกติ

ภาพที่ 25 เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สำหรับมุสลิม เหล่าเสนา
(ภาพลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และเนตรนารีโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.4 เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ

ก. ลูกเสือใส่หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่า

ข. ลูกเสือใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี kaki แต่อินทรรณูสีเขียว ปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง สำหรับเนตรนารีใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเขียวปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มมีจีบด้านหน้า 2 จีบ และด้านหลัง 2 จีบ หรืออาจจะเป็นชุดแขนยาว (ชุดยาวติดกระโปรงโดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. ลูกเสือใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีห่วง สวมผ้าผูกคอซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์ สำหรับเนตรนารีใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่าแทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทนได้และมีห่วง

ง. ลูกเสือใส่กางเกงสี kaki ขาวยาวจนถึงตาตุ่ม สำหรับเนตรนารีใส่กระโปรงสีเขียวยาวจนถึงตาตุ่ม

จ. ลูกเสือใส่เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายฉลุรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพลุกซ์ สำหรับเนตรนารีใส่เข็มขัด แบบหนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นแบบโลหะทองเหลืองมีตราสัญลักษณ์เนตรนารี

ฉ. ลูกเสือใส่ถุงเท้าสั้นสี kaki สำหรับเนตรนารีใส่ถุงเท้าสั้นสีขาว

ช. ลูกเสือใส่รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ไม่มีลวดลายหุ้มสันชนิดผูก สำหรับเนตรนารีใส่รองเท้าหนังสีดำ เหมือนที่สวมใส่กับชุดนักเรียนปกติ

ภาพที่ 26 เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญสำหรับมุสลิม เหล่าเสนา
(ภาพลูกเสือวิสามัญโรงเรียนท่าข้ามวิทยาคารและเนตรนารีโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ หมายถึง เครื่องหมายที่เป็นสัญลักษณ์ เพื่อแสดงการแบ่งหมวดหมู่ กอง สังกัด ประเภทลูกเสือ ตำแหน่งและความสามารถพิเศษของลูกเสือ และบุคลากรทางการลูกเสือ ประกอบด้วย

1. เครื่องหมายจังหวัดสำหรับลูกเสือ ทำด้วยผ้า มีขนาด รูป และสี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ ติดที่มุมด้านหลังผ้าผูกคอ สำหรับเนตรนารีทำด้วยผ้า มีขนาด รูป และสี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ ติดที่มุมด้านหลังผ้าคลุมศีรษะ

2. เครื่องหมายหมู่สำหรับลูกเสือและเนตรนารี ทำด้วยผ้า มีลักษณะต่างกันตามประเภทและเหล่าของลูกเสือ สำหรับลูกเสือติดที่ไหล่ซ้าย สำหรับเนตรนารีติดที่ผ้าคลุมศีรษะด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

3. เครื่องหมายชั้นสำหรับลูกเสือและเนตรนารี ทำด้วยโลหะหรือผ้า มีลักษณะแตกต่างกันตามประเภทและเหล่าของลูกเสือ สำหรับลูกเสือติดที่ไหล่ซ้าย สำหรับเนตรนารีให้ติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ซ้าย ต่ำกว่าเครื่องหมายหมู่

4. เครื่องหมายประจำการสำหรับลูกเสือและเนตรนารี ทำด้วยผ้าสีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ มีรูปดาว 6 แฉก สีเงิน จำนวนเครื่องหมายประจำการให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เข้าเป็นลูกเสือ สำหรับลูกเสือติดที่หน้าอกซ้ายเหนือกระเป่าเสื้อ สำหรับเนตรนารีติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางอกเสื้อด้านซ้าย

5. เครื่องหมายสังกัด ประกอบด้วย

5.1 ชื่อกลุ่ม หรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สำหรับลูกเสือติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา กึ่งกลางอินทรีสำหรับเนตรนารีติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย

5.2 เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส สำหรับลูกเสือติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว สำหรับเนตรนารีติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา ต่ำกว่าไหล่เล็กน้อย กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว

6. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ ทำด้วยผ้าสีกาบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีอักษรภาษาไทยบอกชื่อ ภาษาต่างประเทศที่ลูกเสือพูดได้ดี

7. เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้า มีขนาด รูป และสี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ สำหรับลูกเสือให้ติดที่ไหล่ขวา สำหรับเนตรนารีติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางด้านไหล่ขวา หรือให้ใช้สายสะพาย

8. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ ประกอบด้วย

8.1 เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ ทำด้วยแถบผ้า มีขนาด และสี ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบ สำหรับลูกเสือติดที่กระเป่าหน้าอกซ้าย สำหรับเนตรนารีติดที่ผ้าคลุมศีรษะทางอกเสื้อด้านซ้าย (ใช้กัลปังหัดก็ได้)

8.2 สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก สีเหลืองเป็นห่วงคล้องคอ สำหรับลูกเสือเหล่าสมุทร เมื่อแต่งเครื่องแบบขาวใช้สายนกหวีดสีขาว

5.5 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และบุคลากรทางลูกเสือสำหรับมุสลิม

เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และบุคลากรทางลูกเสือ คือ เครื่องแต่งกายของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือ

5.5.1 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ชาย ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนสั้น มีอินทรีนูนสีเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

ค. ผ้าผูกคอ สำหรับสภานายก อุปนายก กรรมการ สภานายกกิตติมศักดิ์ อุปนายกกิตติมศักดิ์ และกรรมการกิตติมศักดิ์แห่งสภาลูกเสือ ประธาน รองประธานและกรรมการ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติสีกรมท่ามีขลิบสีเหลือง ขนาด 0.5 เซนติเมตร และสำหรับผู้อำนวยการใหญ่ รองผู้อำนวยการใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ ผู้ตรวจการใหญ่พิเศษ ผู้ตรวจการใหญ่ รองผู้ตรวจการใหญ่ ผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ รองผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้ตรวจการประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือประจำสำนักงาน คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สีกรมท่ามีขลิบสีฟ้า ขนาด 0.5 เซนติเมตร

ง. กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภ กว้าง 4 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้าสั้นสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

5.5.2 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ หญิง ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแซกยาว (ชุดยาวติดกระโปรง โดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. กระโปรงสีกากี ยาวถึงตาตุ่ม ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ชาย โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายดุนรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช่อชัยพฤกษ์ กว้าง 3 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

Prince of Songkla University
Pattani Campus

5.6 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีกากี ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสีกากี มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ

ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

ง. กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ

ฉ. ถุงเท้าสั้นสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 27 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชายสำหรับมุสลิม
(ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.7 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง หญิง เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีกากี ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ กระโปรงยาวจนถึงตาคุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแขนยาว (ชุดยาวติดกระโปรง โดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. กระโปรงสีกากี ยาวถึงตาคุ่ม ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัพพฤษ์ กว้าง 3 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้าสั้นสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

ภาพที่ 28 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองหญิงสำหรับมุสลิม
(ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.8 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญ ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้าง ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. เสื้อคอพับสี kaki มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

ค. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีห่วงสวมผ้าผูกคอ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน

ง. กางเกงขายาวสี kaki ถึงตาตุ่ม

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ

ฉ. ถุงเท้าสี kaki

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

ภาพที่ 29 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชายสำหรับมุสลิม
(ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.9 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีกากี ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแขนยาว (ชุดยาวติดกระโปรง โดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. กระโปรงสีกากี ยาวถึงตาตุ่ม ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อชัยพฤกษ์ กว้าง 3 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้าสั้นสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 30 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิงสำหรับมุสลิม
(ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.10 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน และหรือผ้าผูกคอสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูง หรือผ้าผูกคอกิลเวลล์²⁹

ค. เสื้อคอพับสีกากี แต่อันทรธนูสีเลือดหมู

ง. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทาด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภรณ์

จ. กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 31 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชายสำหรับมุสลิม (ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

²⁹ ผู้ที่มีสิทธิ์สวมผ้าผูกคอกิลเวลล์ ต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ชั้นสูง และต้องผ่านการประเมินตรงขั้นที่ 5 ตามระเบียบของสำนักงานคณะลูกเสือแห่งชาติ เดิมผ้าผูกคอกี เป็นผ้ารูปสี่เหลี่ยม ด้านนอกสีเทา (สีของความอ่อนน้อมถ่อมตน) ด้านในเป็นสีแดงเรื่อ ๆ ปัจจุบันพัฒนาเป็นผ้าสามเหลี่ยมสีน้ำตาลอ่อน (Earth tone) (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 1, 2554 : 215)

5.11 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หญิง ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรีบนเสื้อเลือดหมู กระโปรงยาวจนถึง ตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแซกยาว (ชุดยาวติดกระโปรงโดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุม เหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. กระโปรงสีกากี ยาวถึงตาตุ่ม ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบ สีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน และหรือผ้าผูกคอสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ชั้นสูง หรือผ้าผูกคอกิลเวลล์ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือ แห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภักดิ์ กว้าง 3 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 32 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หญิงสำหรับมุสลิม (ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.12 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ ชาย เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

ข. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน และหรือผ้าผูกคอสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูง หรือผ้าผูกคอกิลเวลล์

ค. เสื้อคอพับสีกากี แต่อันทรนุสีเขียว

ง. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 4 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทาด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ

จ. กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มสันชนิดผูก

ภาพที่ 33 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญชายสำหรับมุสลิม
(ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

5.13 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ หญิง เหล่าเสนา ประกอบด้วย

ก. หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี

ข. เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรีนูนสีเขียว กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรืออาจจะใช้เป็นชุดแซกยาว (ชุดยาวติดกระโปรงโดยที่เสื้อกับกระโปรงติดกัน ตัวเสื้อมีกระดุมเหมือนเสื้อปกติ และมีหูใส่เข็มขัดด้วย)

ค. กระโปรงสีกากี ยาวถึงตาตุ่ม ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

ง. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบขนาด 2 เซนติเมตร 2 ด้าน และหรือผ้าผูกคอสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ชั้นสูง หรือผ้าผูกคอกิลเวลล์ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ

จ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายดุนรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภักษ์ กว้าง 3 เซนติเมตร

ฉ. ถุงเท้าสีสีกากี

ช. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

ภาพที่ 34 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญหญิงสำหรับมุสลิม
(ภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญโรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี)

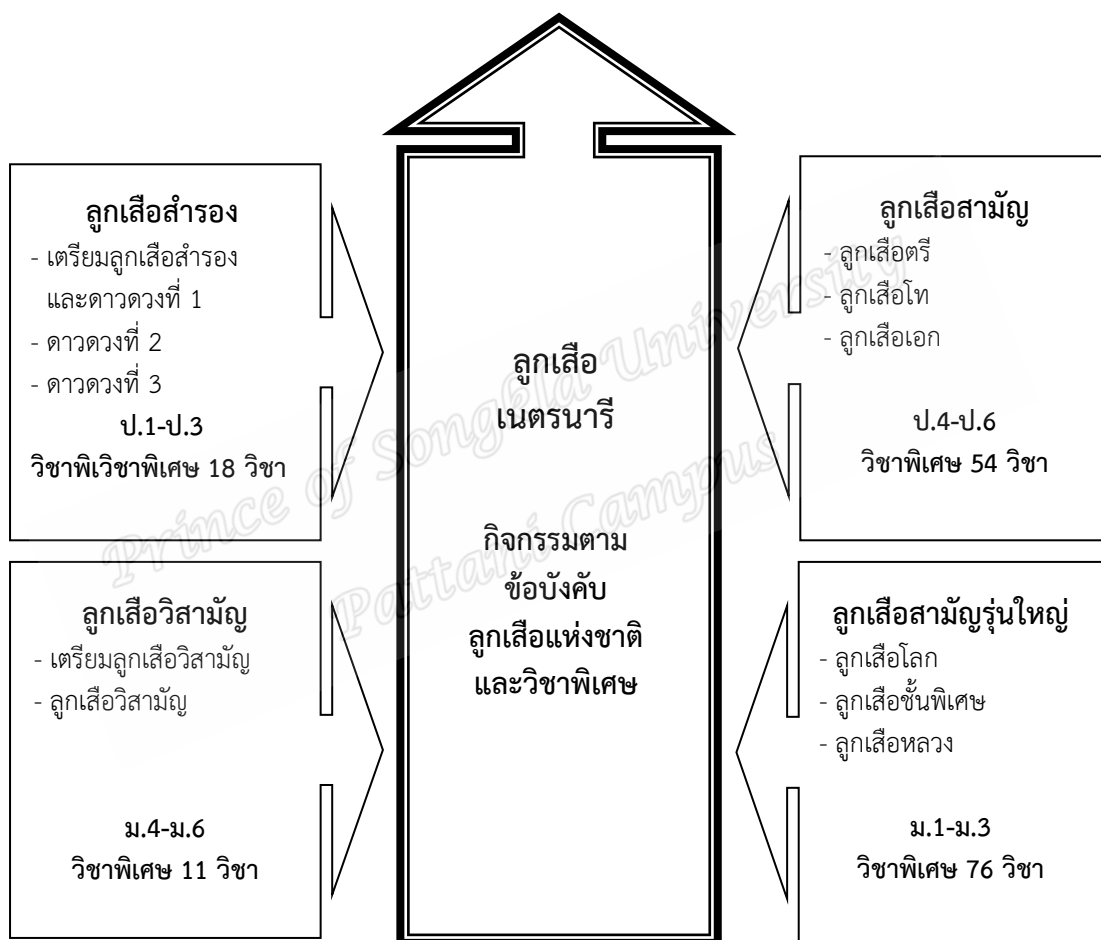
6) สรุปรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมแต่ละประเภทแต่ง เมื่อต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางลูกเสือ โดยมีข้อกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยรูปแบบลูกเสือ โดยให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบลูกเสือตามประเภทของลูกเสือ กางเกงขายาว ส่วนนักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบเนตรนารีแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแซกยาว และใช้ผ้าคลุมศีรษะให้มีสีตามประเภทของลูกเสือ แขนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

2.4.3 การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย (ดูภาพที่ 35)

ภาพที่ 35 แสดงการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ (ภาพจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ พุทธศักราช 2551 หน้า ที่ 27)

วิชาพิเศษ คือ วิชาที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ นอกเหนือจากการเรียนตามหลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภท

1) หลักการ

กระบวนการลูกเสือมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ
2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
3. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น และเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
4. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

2) วัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 มาตรา 8 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

3) ขอบข่าย

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ลูกเสือสำรอง	ชั้นประถมศึกษาปีที่	1-3
2. ลูกเสือสามัญ	ชั้นประถมศึกษาปีที่	4-6
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	1-3
4. ลูกเสือวิสามัญ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	4-6

4) แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม” ทำ หรือ “บังคับ” ให้ทำ แต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดี ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ ฯลฯ

2. เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาส่วนบุคคล ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผลงานอยู่ที่การกระทำของตนเอง ทำให้มีความรู้ที่ชัดเจน และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองได้ และทำทลายความสามารถของตนเอง

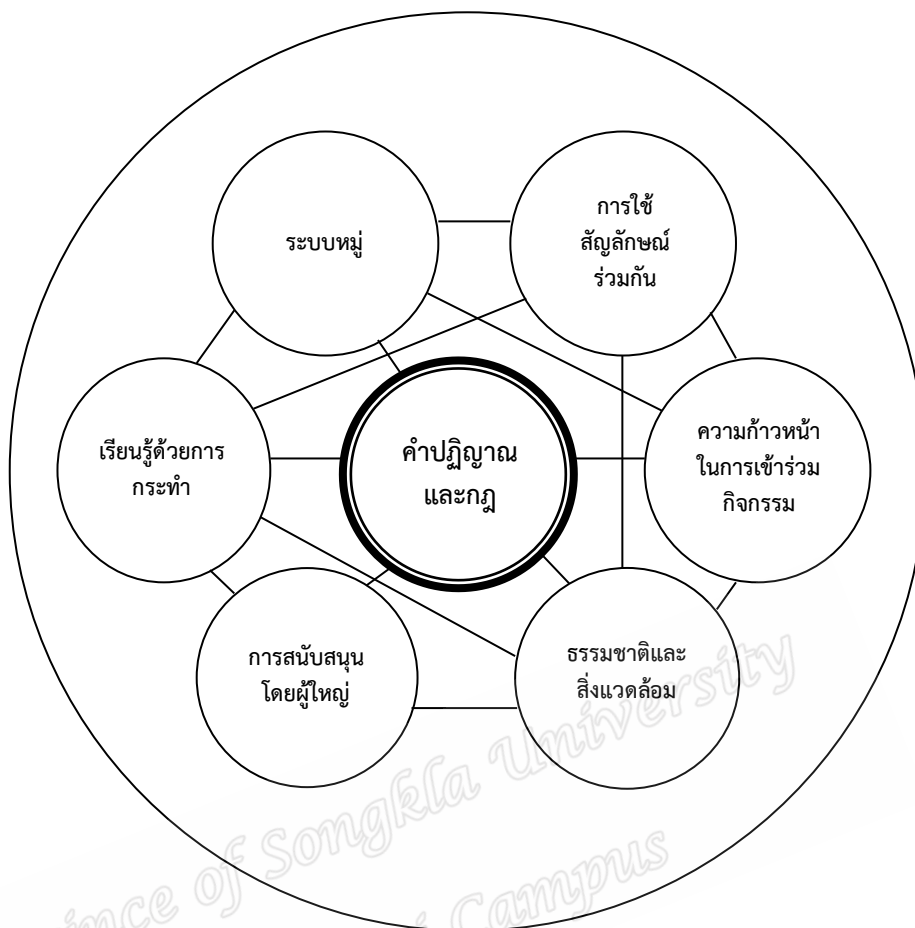
3. ระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันการยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้การใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น

4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิกลูกเสือ เนตรนารี ด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัสคำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ คำขวัญ ธง เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลกและเป็นองค์กรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในโลก

5. การศึกษาธรรมชาติ คือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ ธรรมชาติอันโปร่งใสตามชนบท ป่าเขา ป่าละเมาะ และพุ่มไม้ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในการไปทำกิจกรรมกับธรรมชาติ การปีนเขา ตั้งค่ายพักแรมในสุดสัปดาห์หรือตามวาระของการอยู่ค่ายพักแรมตามกฎระเบียบ เป็นที่เสนาหาแก่เด็กทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ

6. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เด็กทำต้องให้มีความก้าวหน้าและดึงดูดใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะทำ และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเอง เกมการเล่นที่สนุกสนานการแข่งขันกันก็เป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นการจูงใจที่ดี

7. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เขาเกิดความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไป ทั้งคู่มีความต้องการซึ่งกันและกันเด็กก็ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย (ดูภาพที่ 36)

ภาพที่ 36 แสดงการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ
(ภาพจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ พุทธศักราช 2551 หน้า 30)

5) เงื่อนไข

5.1 เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีตามหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น สถานศึกษาอาจจัดเวลาได้ตามความเหมาะสมส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษของลูกเสือ เนตรนารีแต่ละประเภทอาจใช้ในเวลาเรียนปกติหรือนอกเวลาเรียนก็ได้

5.2 การจัดกิจกรรม

5.2.1 การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีตามหลักสูตร ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. พิธีเปิด (ช้ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกมหรือเพลง
3. เรียนตามหลักสูตร
4. การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ช้ธงลง เลิก)

5.2.2 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจำเป็นต้องวางแผนนำลูกเสือไปเดินทางไกล และอยู่ค่ายพักแรมไว้ให้พร้อมก่อนและเนิ่น ๆ ดังนั้นบทบาทผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกเสือต่องานการอยู่ค่ายพักแรม และตามหน้าที่ของตนเองจึงจำเป็นต้องหาโอกาสให้ลูกเสือของตนได้มีโอกาสในการอยู่ค่ายพักแรมเสมอให้ผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกล และอยู่ค่ายพักแรมปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้อยู่ค่ายพักแรมอย่างน้อย 1 คืน

5.2.3 กิจกรรมพิธีการ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพิธีการลูกเสือ เช่น พิธีเข้าประจำกองพิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนาม พิธีถวายราชสดุดี พิธีประดับเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ลูกเสือมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในการเป็นลูกเสือ

5.2.4 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ลูกเสือได้บำเพ็ญประโยชน์ตามอุดมการณ์ของลูกเสือ

5.3 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นในแต่ละประเภท

5.4 สถานศึกษาควรมีการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

6) การประเมินกิจกรรม

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนลูกเสือ เนตรนารี ซึ่งนอกจากพิจารณาความรู้ตามทฤษฎีแล้วต้องพิจารณาด้านความประพฤติ พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นทักษะและการปฏิบัติต่าง ๆ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ส่วนคือ

6.1 กิจกรรมบังคับ เป็นการประเมินผลกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การตัดสิน เลื่อนชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีการประเมินผลตลอดภาคเรียน/ปี โดยวิธีการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการซักถาม การทดสอบภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่าน การปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

6.2 วิชาพิเศษ การประเมินผลวิชาพิเศษในแต่ละวิชา ใช้วิธีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 27-32)

7) หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสำรอง

7.1 หลักสูตรลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3)

ตารางที่ 2 แสดงหลักสูตรลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3)

หลักสูตร	รายการ
เตรียมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ดาวดวงที่ 2 ดาวดวงที่ 3	1. มีความรู้เกี่ยวกับนิทานเรื่องเมาศลีและประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง 2. รู้จักการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และระเบียบแถวเบื้องต้น 3. รู้จักการทำความเคารพเป็นรายบุคคล การจับมือซ้ายและคติพจน์ของลูกเสือ
เครื่องหมายวิชาพิเศษ (18 วิชา) เครื่องหมายลูกเสือ สัมพันธ์	4. รู้จักคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง 5. อนามัย 6. ความสามารถในเชิงทักษะ 7. การสำรวจ 8. การค้นหาธรรมชาติ 9. ความปลอดภัย 10. บริการ 11. ธงและประเทศต่าง ๆ 12. การฝีมือ 13. กิจกรรมกลางแจ้ง 14. การบันเทิง 15. การผูกเงื่อน 16. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง เรียนชั้นละ 2 วิชา และเมื่อสอบได้ดาวดวงที่ 3 แล้วสอบได้ทุกวิชา โดยสามารถเรียนในเวลา นอกเวลา หรืออาจใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้

8) หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญ

8.1 หลักสูตรลูกเสือสามัญ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)

ตารางที่ 3 แสดงหลักสูตรลูกเสือสามัญ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)

หลักสูตร	รายการ
ลูกเสือตรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ประวัติสังเขปของ Lord Baden Powell 1.2 พระราชประวัติสังเขปของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 1.3 วิวัฒนาการของขบวนการลูกเสือไทยและลูกเสือโลก 1.4 การทำความเคารพ การแสดงรหัส การจับมือซ้ายและคติพจน์ของลูกเสือ 2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญเข้าใจและยอมรับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ 3. กิจกรรมกลางแจ้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่หรือกองลูกเสือนอกสถานที่ 4. ระเบียบแถวท่ามือเปล่า ท่าถือไม้พลอง การใช้สัญญาณมือและนกหวีด การตั้งแถวและการเรียกแถว
ลูกเสือโท	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรู้จักดูแลตนเอง 2. การช่วยเหลือผู้อื่น 3. การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ 4. ทักษะในทางวิชาลูกเสือ 5. งานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ 6. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
ลูกเสือเอก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพึ่งตนเอง 2. การบริการ 3. การผจญภัย 4. วิชาการของลูกเสือ 5. ระเบียบแถว
เครื่องหมายวิชาพิเศษ (54 วิชา)	เรียนในเวลา นอกเวลา หรืออาจใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้

9) หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

9.1 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

ตารางที่ 4 แสดงหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

หลักสูตร	รายการ
<p>เครื่องหมายลูกเสือโลก (สอบได้ภายใน 6 เดือน)</p> <p>เครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)</p> <p>เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ (สอบได้ภายใน 1 ปี และเข้าพิธีประจำกองแล้วหลังได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก)</p> <p>เครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)</p> <p>เครื่องหมายลูกเสือหลวง</p>	<ol style="list-style-type: none"> แสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควร <ol style="list-style-type: none"> 1.1 กิจกรรมของลูกเสือแห่งชาติ 1.2 กิจกรรมของลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ 1.3 บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เข้าใจเรื่องระเบียบแถวและปฏิบัติตามหนังสือคู่มือการฝึกระเบียบแถวลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กางและรื้อเต็นท์ที่พับแรมในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่ง สาธิตการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้องสำหรับการเดินทางไกลไปพักแรมค้างคืน ก่อและจุดไฟกลางแจ้งแล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ 2 คน สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศ และรู้จักบริเวณที่ตนอยู่โดยพิจารณาจากเข็มทิศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า สามารถผูกและรู้จักประโยชน์ของเงื่อน 10 เงื่อนต่อไปนี้คือ เงื่อนพิรอด เงื่อนขัดสมาธิ เงื่อนผูกกระหวัดไม้เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนประมง เงื่อนผูกซุงเงื่อนผูกรั้ว เงื่อนปมตาไก่ และการผูกแน่น (ผูกทแยงผูกกากบาท ผูกประกบ) รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้คือ บาดแผลธรรมดา ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม งูกัดแมงมุมกัด แมลงกัดต่อย ผิวหนังถลอก และเท้าแพลง รู้เรื่องที่พึงระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไปเกี่ยวกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เรียนในเวลา นอกเวลา หรืออาจใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ <p>ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก 2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือวิชาการเดินทางสำรวจ วิชาการบริการ และวิชาอื่น ๆ อีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้คัดเลือก 3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งต้องประกอบด้วยการเดินทางไกลไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืนการไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินไปยังท้องถื่นที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญ

หลักสูตร	รายการ
	<p>รุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรมควรแบ่งเป็นชุด ๆ ละ 4 คนการเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย 4 กิโลเมตรและในการเดินทางให้สมมติว่ามีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่นช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง และเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินที่วุ่นวายให้เว้นระยะห่างกันพอสมควร และลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องแผนที่และเข็มทิศจึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจังในเรื่องความตั้งใจจริงความคิดริเริ่มและการพึ่งตนเอง (Self-reliance)</p> <p>4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ</p> <p>5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณีเรียนในเวลา นอกเวลา หรืออาจใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้องมีความสมบูรณ์ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชาที่สอบได้ เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชาในระดับลูกเสือหลวง 4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ 5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการของลูกเสือและสมควรได้รับ <p>6. เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณีเป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทำการสัมภาษณ์เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมแล้วให้รายงานต่อไปตามลำดับ จนถึงคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ และให้ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ลงนามในประกาศนียบัตรแสดงว่าเป็นผู้ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวงเรียนในเวลา นอกเวลา หรืออาจใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>

หมายเหตุ เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวง มีวิชาพื้นฐาน 8 วิชาเหมือนกัน แต่ต่างระดับกัน คือ หลักสูตรลูกเสือหลวงมีระดับสูงกว่าระดับลูกเสือชั้นพิเศษวิชาพื้นฐาน 8 วิชา สำหรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมาย ลูกเสือหลวงมีดังนี้

1. หน้าที่พลเมือง
2. สิ่งแวดล้อม
3. การเดินทางสำรวจ

4. การแสดงออกทางศิลปะ
5. สมรรถภาพทางกาย
6. อุดมคติ
7. กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ
8. บริการ

10) หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ

10.1 หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ (ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย)

หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ หลักสูตรลูกเสือวิสามัญ ประกอบด้วยชั้นของลูกเสือวิสามัญ คือ เตรียมลูกเสือวิสามัญ (ระยะทดลอง) และลูกเสือวิสามัญ (ต้องได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว) การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ

10.2 การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ มี 4 อย่าง ดังนี้ คือ

10.2.1 การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง

10.2.2 การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลก (สอบได้ภายใน 6 เดือน)

10.2.3 การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ (11 วิชา และเครื่องหมายวชิราวุธซึ่งเป็นเครื่องหมายสูงสุด)

10.2.4 การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะคณะกรรมการกองหรือพี่เลี้ยง

10.3 การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง

การประกอบกิจกรรมร่วมกันทั้งกองนี้ มีเรื่องที่จะทำได้มากมายหลายอย่างตามความคิดและความต้องการของลูกเสือวิสามัญ เช่น การฝึกอบรมด้วยกัน การทำสิ่งของต่าง ๆ ด้วยกัน การเรียนรู้ด้วยกัน การไปเยือนสถานที่ต่าง ๆ ด้วยกัน การช่วยเหลือประชาชนด้วยกัน เป็นต้น

10.4 เครื่องหมายลูกเสือโลก

10.4.1 แสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควร

ก. กิจการของลูกเสือแห่งชาติ

ข. กิจการของคณะลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ

ค. บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือวิสามัญ

10.4.2 เข้าใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออย่างผู้ใหญ่

10.4.3 เข้าใจเรื่องระเบียบแถวและปฏิบัติตามหนังสือ คู่มือการฝึกระเบียบแถวลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ

10.4.4 กางและรื้อเต็นท์ที่พักแรมในเวลากลางคืนกับลูกเสือวิสามัญอีกคนหนึ่ง

10.4.5 สาธิตการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้องสำหรับการเดินทางไกลไปพักแรมค้างคืน

10.4.6 ก่อและจุดไฟกลางแจ้งแล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ 2 คน

10.4.7 สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศ และรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจากเข็มทิศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า

10.4.8 สามารถผูกและรู้จักประโยชน์ของเงื่อน 10 เงื่อนต่อไปนี้ คือ เงื่อนพิรอด

เงื่อนไขข้อตกลง เงื่อนไขผูกมัดหนี้ เงื่อนไขบ่วงสายธนู เงื่อนไขตะกรุดเบ็ด เงื่อนไขประมง เงื่อนไขผูกขง
เงื่อนไขผูกขง เงื่อนไขผูกขง และการผูกขง (ผูกขงผูกขง ผูกขงผูกขง ผูกขงผูกขง)

10.4.9 รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ คือ บาดแผล
ธรรมดาถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม ทุกข์ แมงมุมกัด แมลงกัดต่อย ผีวหนังสือ และเท้าแพลง

10.4.10 รู้เรื่องที่พึงระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไปเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญ

11) เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ
ตารางที่ 5 แสดงเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ

ประเภทลูกเสือ			
สำรอง (18 วิชา)	สามัญ (54 วิชา)	สามัญรุ่นใหญ่ (76 วิชา)	วิสามัญ (11 วิชา)
1. จิตรกร	1. นักจักสาน	1. นักผจญภัย	1. การลูกเสือ
2. นักกรีฑา	2. ช่างไม้	2. นักดาราศาสตร์	2. เดินทางไกลและ
3. นักอ่านหนังสือ	3. ช่างหนัง	3. นักอุตุนิยมวิทยา	อยู่ค่ายพักแรม
4. นักจักรยานสองล้อ	4. ชาวนา	4. ผู้จัดการค่ายพักแรม	3. โครงการ
5. นักแสดงการบันเทิง	5. ชาวสวน	5. ผู้พิทักษ์ป่า	4. บริการ
6. นักสำรวจ	6. ชาวไร่	6. นักเดินทางไกล	5. ผู้ฝึกสอน
7. นักปฐมพยาบาล	7. นักเลี้ยงสัตว์เล็ก	7. หัวหน้าคนครัว	6. ยิงปืน
8. นักสารพัดช่าง	8. นักจักรยานสองล้อ	8. นักบุกเบิก	7. ศิลปะประยุกต์
9. งานอดิเรก	9. นักว่ายน้ำ	9. นักสะกดรอย	8. ปฐมพยาบาล
10. การช่วยเหลืองานบ้าน	10. ผู้ช่วยคนดับเพลิง	10. นักธรรมชาติวิทยา	9. อิเล็กทรอนิกส์
11. นักอ่านแผนที่	11. ผู้ช่วยเหลือ	11. การสื่อสารด้วย	10. สังคมสงเคราะห์
12. นักธรรมชาติศึกษา	ผู้ประสภภัย	ยานพาหนะ	11. ขับรถยนต์
13. นักถ่ายภาพ	12. ผู้ให้การปฐม	12. นักดับเพลิง	เครื่องหมายวิชาวุธ
14. นักว่ายน้ำ	พยาบาล	13. นักสัญญาณ	
15. ผู้ช่วยคนตกน้ำ	13. นักสังเกตและจำ	14. นักสารพัดช่าง	
16. นักวิทยาศาสตร์	14. การพราง	15. นักโบราณคดี	
17. นักกีฬา	15. ชาวค่าย	16. นักสะสม	
18. การอนุรักษ์	16. ผู้ประกอบอาหาร	17. นักดนตรี	
ธรรมชาติ	ในค่าย	18. นักถ่ายภาพ	
เครื่องหมายลูกเสือ	17. ล่าม	19. นักกีฬา	
สัมพันธ์	18. นักดนตรี	20. นักกรีฑา	
	19. นักผจญภัยในป่า	21. นักพิมพ์ดีด	
	20. นักสำรวจ	22. นักแสดงการบันเทิง	
	21. มัคคุเทศก์	23. นักยิงปืน	
	22. ช่างเขียน	24. ล่าม	

ประเภทลูกเสือ			
สำรอง (18 วิชา)	สามัญ (54 วิชา)	สามัญรุ่นใหญ่ (76 วิชา)	วิสามัญ (11 วิชา)
	23. นักสัญญาณ	25. หน้าที่พลเมือง	
	24. นักบุกเบิก	26. มัคคุเทศก์	
	25. นักธรรมชาติศึกษา	27. บรรณารักษ์	
	26. ช่างเบ็ดเตล็ด	28. เลขานุการ	
	27. ผู้บริหารคนไข้	29. พลาธิการ	
	28. นักจับปลา	30. ผู้ช่วยการจราจร	
	29. ผู้ช่วยต้นเต็น	31. ช่างเขียน	
	30. นักพายเรือ	32. ช่างวิทยุ	
	31. นายท้ายเรือใบ	33. ช่างไฟฟ้า	
	32. นักกระเชียงเรือ	34. ช่างแผนที่	
	33. นักเล่นเรือใบ	35. ช่างเครื่องยนต์	
	34. นักดาราศาสตร์	36. อิเล็กทรอนิกส์	
	เบื้องต้น	37. การหามิตร	
	35. นักอุตุนิยมวิทยา	38. การฝีมือ	
	เบื้องต้น	39. การช่วยผู้ประสบภัย	
	36. ยามอากาศเบื้องต้น	40. การสาธารณสุข	
	37. นักเครื่องบินเล็ก	41. การพยาบาล	
	เบื้องต้น	42. การพูดในที่สาธารณะ	
	38. นักสะสม	43. การอนุรักษ์ธรรมชาติ	
	39. บรรณารักษ์	44. การประชาสัมพันธ์	
	40. นักกรีฑา	45. การสังคมสงเคราะห์	
	41. นักขี่ม้า	54. การควบคุมการจราจร	
	42. มวยไทยเบื้องต้น	ทางน้ำ	
	43. มวยสากลเบื้องต้น	55. การป้องกันความ	
	44. กระบี่กระบอง	เสียหายและดับเพลิงไหม้	
	เบื้องต้น	บนเรือ	
	45. นักยิงปืนเบื้องต้น	56. การเรือ	
	46. การอนุรักษ์	57. การดำรงชีพในทะเล	
	ธรรมชาติ	58. เครื่องหมายขาวเรือ	
	47. การหามิตร	59. เครื่องหมายเชิดชู	
	48. มารยาทในสังคม	เกียรติลูกเสือเหล่าสมุทร	
	49. นิเวศวิทยา	60. เครื่องหมายเชิดชู	
	50. การพัฒนาชุมชน	เกียรติลูกเสือเหล่าสมุทร	
	51. การใช้พลังงาน	61. นักเครื่องบินเล็ก	

ประเภทลูกเสือ			
สำรอง (18 วิชา)	สามัญ (54 วิชา)	สามัญรุ่นใหญ่ (76 วิชา)	วิสามัญ (11 วิชา)
	ทดแทน 52. ลูกเสือโทพระมงกุฎเกล้าฯ 53. ลูกเสือเอกพระมงกุฎเกล้าฯ 54. สายยงยศ	62. ช่างอากาศ 63. ยามอากาศ 64. การควบคุมการจราจรทางอากาศเบื้องต้น 65. การควบคุมการจราจรทางอากาศ 66. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและดับเพลิงอากาศยาน 67. การฝึกเป็นผู้นำ 68. นักปฏิบัติการทางจิตวิทยา 69. การขนส่งทางอากาศ 70. แผนที่ทหารและเข็มทิศ 71. เสนารักษ์ 72. การดำรงชีพในถิ่นทุรกันดาร 73. นักไต่หน้าผา 74. เครื่องหมายการบิน 75. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติลูกเสือเหล่าอากาศ 76. เครื่องหมายผู้ฝึกสอน เครื่องหมายสายยงยศ	

(แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

2.4.4 การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิม

สำนักจุฬาราชมนตรีได้ออกแนวทางปฏิบัติลูกเสือต่างศาสนากระทำความดีกิจกรรมร่วมกันฉันทันพี่น้อง อ้างถึง ที่ สพ. 096.04.ศ/2549 ลงวันที่ 11 เมษายน 2549 ตามที่อ้างถึง สำนักงานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือแห่งชาติ ได้เสนอร่างแนวทางปฏิบัติลูกเสือต่างศาสนากระทำความดีกิจกรรมร่วมกันฉันทันพี่น้อง เพื่อจุฬาราชมนตรีพิจารณาให้ความเห็น หรือคำแนะนำ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการศาสนาอิสลามนั้น สำนักจุฬาราชมนตรีได้พิจารณารายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการอิสลามของเอกสารฉบับดังกล่าวแล้ว ถือเป็นแนวทางปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ แต่มีบางประการที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อความกระจ่างชัดในการเข้าใจดังนี้

1) ด้านกิจกรรม

ลูกเสือทุกศาสนาพึงกระทำกิจกรรมตามกระบวนการลูกเสือร่วมกัน ด้วยความรัก ความสามัคคี ฉันทันพี่น้อง การจัดหมู่ กอง กลุ่มของลูกเสือ ไม่ควรแบ่งแยกตามศาสนา แต่ให้จัดลูกเสือต่างศาสนาอยู่ในหมู่ในกองในกลุ่มเดียวกัน กระทำกิจกรรมร่วมกัน เพียงแต่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องระมัดระวังมิให้เกิดการกระทำในสิ่งที่ขัดต่อบทบัญญัติของศาสนาที่ลูกเสือเคารพนับถือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรทำความเข้าใจและซักซ้อมลูกเสือในการปฏิบัติในช่วงพิธีการต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมลูกเสือ พึงจัดให้อ่อนอำนวยต่อการปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ของลูกเสือทุกศาสนา เช่น ลูกเสือมุสลิมต้องละหมาดในช่วงเวลาตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามดังกล่าวแล้วข้างต้น และต้องคำนึงถึงวันสำคัญต่าง ๆ ของทุกศาสนา ไม่ควรจัดกิจกรรมลูกเสือให้เป็นการขัดกับการกระทำกิจกรรมในวันสำคัญเหล่านั้น (สำนักจุฬาราชมนตรี ที่ สพ. 096.04.ศ/2549)

2) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมตามคำแนะนำของสำนักจุฬาราชมนตรี

การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามหลักสูตร ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 พิธีเปิด (ซักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

พิธีการเปิดประชุมกอง หมายถึง กิจกรรมเริ่มต้นการเรียนการสอน การทำกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ซึ่งทั้งหมดต้องเริ่มต้นด้วยพิธีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง เพื่อให้ลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือ ทำพิธีเคารพธงชาติ ดุอา สงบนิ่ง ตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือ โดยอาศัยรูปแบบของการเปิดประชุมกองเป็นสัญญาณเตือน ทั้งนี้ กระทำที่หน้าเสาธงโดยผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเสือทุกคน ได้เกิดศรัทธาและเห็นคุณค่า ความสำคัญของรูปแบบตลอดจนกระบวนการถ่ายทอดวิชาและกิจกรรมลูกเสือ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1.1 การเตรียมสถานที่ ผู้กำกับลูกเสือตรวจสอบความพร้อมและความเรียบร้อยของสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับพิธี

2.2.2 การกำหนดนัดหมายและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่
ของผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือ

2.2.3 ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) พิธีเปิดประชุมกองให้ผู้กำกับลูกเสือยืนหน้าเสาธง
หันหลังให้เสาธงห่างประมาณ 3 ก้าว

2) ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ใช้คำบอกเรียก
“กอง” ใช้สัญญาณมือเรียกแถวครึ่งวงกลม ลูกเสือวิ่งมาเข้าแถวให้หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของผู้เรียก
ทุกคนจะต้องจัดแถวโดยสับัดหน้าไปทางขวามือ ระยะเคียงระหว่างบุคคลภายในหมู่ 1 ศอก ให้ใช้มือ
ซ้ายทาบสะเอวและดันศอกซ้าย ให้เป็นแนวเดียวกับลำตัว ระยะเคียงระหว่างหมู่ 1 ช่วงแขน ให้รอง
นายหมู่ ยกแขนซ้ายขึ้นวัดระยะแล้วเอาลง

3) ให้หมู่ถัดไปเข้าแถว จัดระยะเคียงต่อจากหมู่แรกเรียง
กันไปตามลำดับจนครบทุกหมู่ เป็นรูปครึ่งวงกลม ให้หมู่สุดท้ายอยู่ทางขวามือของผู้เรียก ตรงกับหมู่
แรก คือ รองนายหมู่ของหมู่สุดท้าย จะต้องยืนตรงกับนายหมู่ของหมู่แรก

4) เมื่อผู้กำกับลูกเสือเห็นว่าจัดรูปแถวเรียบร้อยแล้วจะสั่ง
“นิ่ง” ทุกคนสับัดหน้ากลับ และคนที่ยกศอกซ้าย มือทาบสะโพกก็ลดมือซ้ายลง ยืนอยู่ในท่าตรง

5) เมื่อทุกคนพร้อม ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “ตามระเบียบ-พัก”
เพื่อนัดหมายการชักธงชาติ นำร้องเพลงชาติ การนำคูหา หรือขั้นตอนอื่น ๆ ที่จำเป็น เมื่อเป็นที่
เรียบร้อยแล้ว จึงสั่ง “กอง-ตรง” ให้หมู่บริการเข้าไปเริ่มพิธีการชักธงชาติ ขณะเดียวกันผู้กำกับลูกเสือ
กลับไปเข้าแถวรวมกับแถวผู้บังคับบัญชาลูกเสือคนอื่น ๆ ที่เข้าแถวอยู่ด้านหลังเสาธง

6) นายหมู่บริการหรือลูกเสือในหมู่บริการรวม 2 คน
ฝากพลองหรือไม้ง่าม ไว้กับคนถัดไป วิ่งออกไปยืนห่างจากเสาธง ประมาณ 3 ก้าว

7) ทั้งสองคนทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน คนทางขวามือเดินเข้า
ไป 2 ก้าว ยืนเท้าชิดแก้มเข็อกผูกเสาธงออก ถอยหลังไปอยู่ที่เดิม แยกเข็อกธง เส้นที่จะชักขึ้นให้คนอยู่
ทางด้านซ้ายมือถือไว้ ส่วนธงชาติอยู่ที่คนด้านขวา อย่าให้เส้นเข็อกหย่อน ยืนเตรียมพร้อม แล้วผู้
กำกับลูกเสือสั่ง “กอง-วันทยา-วุธ” ลูกเสือทุกคนทำวันทยาวุธ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคน
ทำวันทยหัตถ์

8) ลูกเสือในหมู่บริการ นำร้องเพลงชาติ ลูกเสือทุกคน
ร้องเพลงชาติ พอเริ่มร้องเพลงชาติ ให้ผู้ชักธงชาติคนทางซ้ายค่อย ๆ สาวเข็อกให้ธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา
ช้า ๆ ให้สายเข็อกตึง ส่วนคนทางขวาผ่อนสายเข็อก ให้ธงค่อย ๆ ขึ้นไป และคุมสายเข็อกให้ตึงเสมอ
กันพอเพลงชาติจบให้ธงชาติถึงปลายเสาพอดี เสร็จแล้วคนทางขวาไปผูกเข็อกให้เรียบร้อย แล้วถอย
หลังกลับมา

9) ผู้เชิญธงชาติทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน ลดมือลง แล้ว
กลับหลังหัน วิ่งไปเข้าแถวตามเดิม และรับไม้พลอง หรือไม้ง่ามมาจากที่ฝากไว้ ทำวันทยาวุธ ผู้กำกับ
ลูกเสือสั่ง “เรียบ-อาวุธ” ในขณะที่ลูกเสือหมู่บริการลดมือลง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคนลดมือลง

10) การดูอา³⁰ และสงบนิ่ง³¹ ขั้นตอนนี้ ผู้กำกับลูกเสือควรฝึกให้ลูกเสือได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นอัตโนมัติ โดยผู้กำกับลูกเสือไม่ต้องสั่งให้ปฏิบัติหมายความว่า เมื่อลูกเสือปฏิบัติทำเรียบร้อย เป็นที่แล้วเสร็จ ให้ฝากไม้พลอง/ไม้ง่าม ถอดหมวกเตรียมตัวยกมือขอดูอา โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขอดูอาหนีบหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ หมู่บริการนำดูอาได้เลย เมื่อดูอาจบให้ “สงบนิ่ง” ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยผู้กำกับลูกเสือไม่ต้องคอยกำกับ

11) ผู้กำกับลูกเสือ เดินกลับเข้ามาหน้าเสาธง และมอบหมายให้รองผู้กำกับฯ หรือนายหมู่ ปฏิบัติหน้าที่ตรวจ³² การตรวจมี 2 วิธี คือ

11.1 ตรวจโดยรองผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือที่ยืนเข้าแถวอยู่หลังผู้กำกับหลังเสาธง เมื่อได้รับมอบหมายให้ไปตรวจหมู่ใด ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

11.1.1 ก้าวออกจากแถว ทำวันทยหัตถ์
ผู้กำกับลูกเสือ

11.1.2 รองผู้กำกับฯ เดินไปยืนตรงหน้า
นายหมู่ห่างจากหมู่ประมาณ 3 ก้าว

11.1.3 นายหมู่สั่ง “หมู่.....ตรง”
“วันทยา-วูธ” รองผู้กำกับลูกเสือรับการเคารพด้วยท่าวันทยหัตถ์

11.1.4 เฉพาะนายหมู่เรียกอาวุธ
แล้วก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ทำวันทยา-วูธ แล้วรายงานว่า “หมู่.....พร้อมที่จะได้รับการตรวจแล้วครับ/ค่ะ” เรียกอาวุธ แล้วถอยหลังกลับที่เดิมทำวันทยา-วูธอีกครั้ง แล้วสั่ง “เรียกอาวุธ” ขณะนี้ลูกเสืออยู่ในท่าตรง

11.1.5 รองผู้กำกับลูกเสือ สืบเท้าเข้าไป
ข้างหน้า 1 ก้าว เริ่มตรวจนายหมู่เป็นคนแรก (ตรวจสุขภาพของเล็บ หรือฟัน หรือผม อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว) กรณีตรวจเครื่องแต่งกาย รองผู้กำกับลูกเสือ จะต้องสั่งให้นายหมู่กลับหลังหันเพื่อตรวจดูความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแต่งกายด้านหลัง

11.1.6 เมื่อตรวจนายหมู่เสร็จแล้ว รอง
ผู้กำกับลูกเสือจะสืบเท้าไปด้านขวา 1 ก้าว ให้นายหมู่ก้าวออกมายืนทางด้านซ้ายหันหน้าไปทาง

³⁰ แต่เดิม คือ การสวดมนต์ และการสวดมนต์เป็นข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ แต่ไม่ได้เป็นกฎข้อบังคับของลูกเสือสากล การสวดมนต์เป็นพิธีกรรมของศาสนาพุทธ จึงเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม ในกรณีที่กองลูกเสือมีทั้งผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามให้สวดมนต์เฉพาะลูกเสือที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามให้ถอยหลังออกจากแถวอย่างน้อย 5 ก้าว รองจนกว่าลูกเสือที่นับถือศาสนาพุทธสวดมนต์เสร็จ แล้วหลังจากนั้นลูกเสือที่นับถือศาสนาอิสลามก็กล่าวดูอาแล้วจึงก้าวกลับเข้าแถวที่เดิม

³¹ ผู้กำกับลูกเสือสั่งสงบนิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที ทุกคนยืนสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า *سبحان الله الحمد لله* (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบัร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ

³² การตรวจ แบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ 1.ตรวจสุขภาพ ตรวจตอนเปิดประชุมกอง ก่อนที่จะแยกไปเรียนหรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการตรวจความสะอาดโดยทั่วไป เช่น ตรวจเล็บ ฟัน ผม ฯลฯ ในแต่ละครั้งให้ตรวจเพียงอย่างเดียว 2.ตรวจเครื่องแบบ ตรวจตอนปิดประชุมกองเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ก่อนที่ลูกเสือ เนตรนารีจะเดินทางกลับบ้านไปสู่สายตาศูนย์ภายนอก

เดียวกับรองผู้กำกับลูกเสือ แต่เยื้องไปข้างหลังเล็กน้อย เพื่อรับทราบข้อบกพร่องของลูกหมู่ที่ละคน รองผู้กำกับลูกเสือและนายหมู่ จะเดินตรวจลูกเสือโดยการสับเท้าไปทางด้านขวาไปตลอดจนถึงคนสุดท้าย

11.1.7 ในขณะที่รองผู้กำกับลูกเสือตรวจ หากพบข้อบกพร่อง จะเสนอแนะกับนายหมู่ให้จัดการปรับปรุงแก้ไขกันเอง

11.1.8 เมื่อตรวจคนสุดท้ายของหมู่เสร็จแล้ว รองผู้กำกับลูกเสือจะเดินกลับในท่าปกติไปยังที่เดิมโดยไม่ต้องอ้อมหลังแถว ส่วนนายหมู่ลูกเสือให้วิ่งอ้อมหลังแถว กลับที่เดิม (กรณีตรวจเครื่องแบบ รองผู้กำกับลูกเสือและนายหมู่ลูกเสือต้องเดินตรวจทางด้านหลังด้วย ด้วยวิธีการสับเท้าไปทางด้านขวาเช่นกัน เมื่อตรวจเสร็จ นายหมู่ลูกเสือสามารถกลับเข้าประจำที่ได้เลย)

11.1.9 นายหมู่สั่ง “หมู่.....ตรง” “วันทยา-วุธ” แล้วกล่าวว่า “หมู่.....ขอขอบคุณมากครับ/ค่ะ” แล้วสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ-พัก” ในขณะที่นายหมู่สั่ง ลูกเสือทำความเคารพ ให้รองผู้กำกับลูกเสือ รับการเคารพด้วยท่าวันทยหัตถ์ และจะลดมือลงในจังหวะที่นายหมู่สั่งลูกเสือให้เรียบอาวุธ ในขั้นตอนนี้ นายหมู่ลูกเสือจะไม่ก้าวออกจากแถวเพื่อกล่าวขอบคุณ

11.1.10 รองผู้กำกับลูกเสือยังคงยืนอยู่หน้าหมู่ที่ตนเองตรวจ แต่ให้กลับหลังหัน แล้วทำวันทยหัตถ์ พร้อมกับรายงานผลการตรวจต่อผู้กำกับลูกเสือ รายงานจบลดมือลงกลับเข้าที่ การรายงานผลการตรวจ ให้รายงานได้ทันที โดยไม่ต้องรอตามลำดับ ผู้ใดตรวจเสร็จก่อน ผู้นั้นรายงานได้เลย

11.2 ตรวจโดยนายหมู่ เมื่อผู้กำกับลูกเสือมอบหมายให้นายหมู่เป็นผู้ตรวจให้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

11.2.1 นายหมู่ทำวันทยาวุธต่อผู้กำกับลูกเสือ แล้วก้าวออกไปข้างหน้า 3 ก้าวทำกลับหลังหัน ในขณะเดียวกัน ให้รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังแถวขึ้นไปทำหน้าที่แทนนายหมู่

11.2.2 รองนายหมู่สั่ง “หมู่.....ตรง” “วันทยา-วุธ” นายหมู่ทำวันทยาวุธรับ

11.2.3 เฉพาะรองนายหมู่ เรียบอาวุธ แล้วก้าวออกมา 1 ก้าว ทำวันทยาวุธนายหมู่ (นายหมู่รับการเคารพด้วยท่าวันทยาวุธ) แล้วรายงาน “หมู่.....พร้อมที่จะได้รับการตรวจแล้วครับ/ค่ะ” แล้วเรียบอาวุธ ก้าวถอยเข้าไปในแถว ทำวันทยาวุธ แล้วสั่ง “เรียบอาวุธ”

11.2.4 การตรวจสอบสุขภาพ หรือตรวจเครื่องแบบ ปฏิบัติเช่นเดียวกับรองผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ตรวจทุกประการ (ดูวิธีการตรวจของรองผู้กำกับลูกเสือประกอบ)

11.2.5 การรายงานผลการตรวจ หลังจากทีรองนายหมู่กล่าวขอบคุณเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นายหมู่ผู้ตรวจทำกลับหลังหัน สังเกตว่านายหมู่ หมู่อื่นปฏิบัติภารกิจเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ หากเสร็จสิ้นแล้ว ให้นายหมู่ทุกหมู่วิ่งไปเข้าแถวหน้า

กระดาน หน้าผู้กำกับลูกเสือห่างจากผู้กำกับลูกเสือ ประมาณ 6 ก้าว และจัดลำดับให้นายหมู่หมู่บริการอยู่หัวแถว (ขวามือสุด) เสร็จแล้ว นายหมู่หมู่บริการสั่ง “แถว-ตรง” “วันทยา-วุธ” จากนั้นสั่ง “เรียบอาวุธ”

12) วิธีการรายงาน เริ่มจากนายหมู่บริการ ทำวันทยาวุธ ต่อผู้กำกับลูกเสือ (ผู้กำกับลูกเสือนับวันทยหัตถ์) แล้ว เรียบอาวุธ ก้าวออกไปตรงๆ ด้านหน้า 1 ก้าว ทำวันทยาวุธ แล้วกล่าวรายงานผลการตรวจเสร็จแล้วทำวันทยาวุธ ก้าวถอยหลังกลับเข้าแถว ทำวันทยาวุธ และเรียบอาวุธอีกครั้ง นายหมู่หมู่ต่อไป ปฏิบัติเช่นเดียวกับนายหมู่หมู่บริการ เมื่อนายหมู่รายงานผลการตรวจจนครบทุกคนแล้ว นายหมู่หมู่บริการสั่ง “แถว-ตรง” “วันทยา-วุธ” (ผู้กำกับลูกเสือนับด้วยท่าวันทยหัตถ์) แล้วสั่ง “เรียบ-อาวุธ” ทุกคนกลับหลังหัน วิ่งกลับเข้าหมู่ของตนเอง รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังแถวไปอยู่ในตำแหน่งเดิม

13) การแยก เมื่อตรวจเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับนัดหมายการเรียนในวันนั้นๆ แล้วสั่ง “กอง-ตรง” “กอง-แยก³³” ลูกเสือทำขวาหัน แล้วแยกย้ายไปตามที่นัดหมายเพื่อไปเข้าสู่กิจกรรมต่อไป

2.2 เกมหรือเพลง เมื่อเสร็จสิ้นพิธีการเปิดประชุมกองแล้ว ก็เริ่มต้นกิจกรรมต่อไป คือ การเล่นเกม เป็นการเล่นเกมของลูกเสือที่มีสาระและเป็นประโยชน์ต่อลูกเสือ เพื่อเป็นการวอร์มหรืออบอุ่นร่างกาย และให้ร่างกายได้เคลื่อนไหวก่อนเริ่มเรียนหรือปฏิบัติกิจกรรม เช่น เกมกระรอกหารัง เกมถลกหนังงู เป็นต้น ตลอดจนเป็นเกมที่ให้แง่คิดที่ดีไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม โดยการเล่นเกมมีการแยกขายหญิงอย่างชัดเจน การร้องเพลง หรืออนาซิด³⁴ (Anasyid) เป็นเพลงที่มีลักษณะสั้น จำง่าย มีทำนองเป็นที่รู้จักกันทั่วไป มีเนื้อร้องปลุกใจและสนุกสนาน ใช้ทำทางประกอบแฝงด้วยบทเรียน ศดิธรรม ระเบียบวินัย ประเพณี วัฒนธรรม คำสอนต่าง ๆ หรืออาจจะเกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาสาระที่จะเรียนต่อไป ถือเป็น การนำเข้าสู่บทเรียน แล้วจึงเป็นเนื้อหาสาระตามหลักสูตรกำหนดจนครบทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

³³ คำว่า “กอง-แยก” ให้ลูกเสือทำขวาหัน แล้วแยกแถวออกไป หมายความว่า การเรียนการสอนยังไม่เสร็จสิ้น อีกสักครูจะมีการเรียกชุมนุมใหม่ ส่วนคำว่า “กอง-เล็ก” ให้ลูกเสือทำวันทยาวุธ กล่าวคำว่า “ขอบคุณครับ” เรียบอาวุธโดยอัตโนมัติและต่อเนื่อง จากนั้นจึงทำขวาหัน แยกย้ายกันไป หมายความว่า การเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว และจะไม่มีมีการเรียกรวมอีกแล้ว

³⁴ อนาซิด (อังกฤษ: Anasyid) หรือ อานาซิด, อานาซิด, นาซิด หรือ อัลนาซิด (อาหรับ : انشىد) (Arabic: เอกพจน์ انشىد , พหูพจน์ انشىد) ท่านเชค अबดุลอาซีซ บินบาส ซออัลลอฮฺ ﷺ ให้ดวงวิญญาณของท่านนั้นบริสุทธิ์ ได้กล่าวว่า การขับร้องอนาซิดเป็นบทเพลงที่เกี่ยวกับการศรัทธา การทำความดี เช่นบทเพลงที่เป็นการเรียกร้องไปสู่ความดี และการรำลึกถึงสิ่งที่ดีๆ และการเชื่อฟังต่ออัลลอฮฺ ﷻ และเราะสุล ﷺ หรือการเป็นมุสลิมที่ดี การเป็นลูกที่ดีของบิดามารดา การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ส่งเสริมการให้ความรักต่อกัน แต่ไม่ใช่ความรักในเชิงการชู้สาว จะพบว่า บทเพลงอนาซิดคือบทเพลงส่งเสริมให้ทุกคนทำความดีต่อทุกสิ่งทีที่ระผู้เป็นได้สรรคส์สร้างขึ้นในจักรวาลนี้ อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม ของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป บทเพลงอนาซิด เป็นบทเพลงที่มุสลิมทั่วโลกใช้ในการขับร้อง ซึ่งเป็นที่อนุมัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม หรือเรียกร้องให้มีความรักชาติ และปกป้องประเทศจากการรุกราน หรือกลอุบายของศัตรู ถ้าเป็นเช่นนั้น ถือว่าไม่เป็นที่ต้องห้าม แต่ถ้าหากว่าเป็นการเรียกร้องไปสู่การกระทำความชั่ว หรือการปะปนกันระหว่างผู้หญิงผู้ชาย หรือเพื่อต้องการให้เปิดเผยความชั่ว ณ ที่พวกเขา หรือต้องการที่จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงไม่เป็นที่อนุญาตให้ฟังอนาซิดนั้น (จากหนังสือ มัจมูอ ฟาตาวา วามากอลาต มุตาเนาาวีอะห์ 3/437 แปลโดย อิสมาอิล กอเซ็ม สืบค้นจาก <http://www.islammore.com/view/1447> เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2559)

2.3 เรียนตามหลักสูตรที่กำหนด

2.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ให้ปฏิบัติหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจบสิ้นลง โดยเลือกเรื่องที่จะเล่า จากบทเรียนอัลกุรอาน เช่น เรื่องของชาวถ้ำ เรื่องลูกมานสอนลูก เรื่องราวของบรรดานบี และกลุ่มชนต่างๆ บทเรียนจากอัลหะดีษที่ท่านเราะสูล ﷺ ใช้สอนบรรดาเศาะหาบะฮ์ ﷺ ตลอดจนบทเรียนต่างๆ ในประวัติศาสตร์อิสลาม เพื่อให้ได้ข้อคิดที่เป็นจริงและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตประจำวันได้ อาจจะไม่เลือกเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับอิสลามก็ได้ แต่ต้องให้แง่คิดที่ดี และเป็นประโยชน์สำหรับลูกเสือและเนตรนารีได้ ตลอดจนเลือกสถานที่ที่ใดที่หนึ่งก็ได้ ที่มีความสบายเพื่อให้ลูกเสือได้ผ่อนคลาย และพักผ่อน หรือได้เปลี่ยนอิริยาบถ ผู้เล่าอาจเป็นผู้กำกับลูกเสือ หรืออาจเป็นรองผู้กำกับลูกเสือ หรือผู้มีประสบการณ์ที่ดีเป็นผู้เล่า เพื่อให้ข้อคิดข้อเตือนใจลูกเสือ โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

2.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ งดลง เลิก)

พิธีการปิดประชุมกอง หมายถึง ขั้นตอนและรูปแบบที่สอดคล้องกับการเปิดประชุมกอง เป็นกระบวนการเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ซึ่งตอนปิดประชุมกองทุกครั้ง ผู้กำกับกองลูกเสือหรือรองผู้กำกับกองลูกเสือจะต้องเน้นให้ลูกเสือทุกคนเข้าใจในกิจกรรมและเนื้อหาสาระว่า เมื่อเรียนผ่านไปแล้วจะได้อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ส่วนวิธีการหรือกลวิธี จะต้องมียุทธศาสตร์และประเภทลูกเสือเป็นตัวกำหนด เพราะลูกเสือทั้งสามประเภทอยู่ในช่วงอายุที่ต่างกัน โดยมีผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.5.1 ผู้กำกับลูกเสือ เรียกลูกเสือมาเข้าแถวหน้าเสาธงเป็นรูปครึ่งวงกลม เช่นเดียวกับพิธีเปิด ดำเนินการตรวจเครื่องแต่งกาย ใช้วิธีการตรวจแบบเดียวกันกับช่วงแรก

2.5.2 นัดหมาย เมื่อการตรวจเสร็จสิ้น ผู้กำกับลูกเสือทำการนัดหมายการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป เช่น อาจมอบหมายให้ลูกเสือจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ มาประกอบการเรียน เหล่านี้เป็นต้น

2.5.3 งดลง ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “กอง-ตรง” ลูกเสือหมู่บริการ 2 คน ทำหน้าที่ชักธงลง วิธีการปฏิบัติดังเช่นชักธงขึ้น แต่ไม่ต้องร้องเพลงชาติ หรือเป่านกหวีด เมื่อผู้ชักธงผูกธงเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว วิ่งกลับไปยังแถวของตน และผู้กำกับลูกเสือสั่งเรียกอาวุธเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับลูกเสือจะสั่งต่อไปว่า “กอง-เลิก” ให้ลูกเสือทุกคนทำวันทยาวัตร และกล่าวคำว่า “ขอบคุณครับ/ขอบคุณค่ะ” จากนั้นทำเรียกอาวุธ แล้วขวาทัน แยกย้ายกันกลับบ้าน

3) สรุปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

กระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เริ่มตั้งแต่การเปิด – ปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก) การใช้เกมหรือการร้องเพลง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภทที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ในกิจกรรมลูกเสือ

ซึ่งไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุกๆกิจกรรม การใช้สื่ออุปกรณ์อย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมเป็นไปตามแผนการสอน นักเรียนได้รับคำแนะนำให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้อง การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือที่มีประสิทธิภาพ การประเมินผลและนำผลการประเมินไปวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาการสอนครั้งต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus

2.4.5 พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

พิธีการของลูกเสือ หมายถึง รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมทางการลูกเสือ เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลูกเสือ ทุกคนจะต้องกระทำร่วมกัน หรือมีส่วนร่วม และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ สืบทอดต่อ ๆ กันมา

กิจการลูกเสือเป็นกระบวนการกลุ่มที่ต้องการความพร้อมเพรียง ความสมัครสมานสามัคคีในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือ จึงมีผู้ริเริ่มคิดกิจกรรมเฉพาะ เพื่อให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ พิธีการลูกเสือ มีดังต่อไปนี้

- 1) พิธีการถวายราชสดุดี
- 2) การชุมนุมรอบกองไฟ
- 3) การชักธงชาติ
- 4) การลอดซุ้มเข้าค่าย
- 5) พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม
- 6) พิธีการสวนสนาม
- 7) การประชุมนายหมู่ลูกเสือ
- 8) พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม)
- 9) พิธีการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง
- 10) พิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

1) พิธีการถวายราชสดุดี

พิธีถวายราชสดุดี หมายถึง พิธีการทางลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมจิตแสดงความจงรักภักดีรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการให้ประกาศว่า วันที่ 25 พฤศจิกายน เป็นวันอภิเษกสมรสวันคล้ายวันสวรรคตแห่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย สมควรที่จะให้คณะลูกเสือทั่วพระราชอาณาจักรได้ชุมนุมกระทำพิธีน้อมจิต แสดงความจงรักภักดี และกตัญญูตเวทีต่อพระองค์ผู้ได้ทรงเป็นประมุขแห่งคณะนี้มาแล้ว และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิบัติเป็นการประจำทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ.2472 เป็นปฐมตั้งแต่นั้นมาและให้มีแนวทางการจัดพิธี ดังนี้

ให้ทุกจังหวัดและอำเภอ รวบรวมบรรดาลูกเสือที่จะมาชุมนุมได้สะดวก ณ ที่ชุมนุม จัดพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ ลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 เมื่อลูกเสือพร้อม ผู้ตรวจการลูกเสือ หรือรองผู้ตรวจการลูกเสือบอกถวาย ความเคารพ แตรวง (ถ้ามี) บรรเลงเพลงมหาฤกษ์มหาชัยพอสิ้นสุดเสียงแตร ผู้ตรวจการลูกเสือหรือรองผู้ตรวจการลูกเสือ บอกลูกเสือเตรียมตัว ลูกเสือคู่เข้า ถอดหมวก ร้องเพลงสดุดีถวาย จบแล้วผู้เป็นประธาน ณ ที่นั้น ให้โอวาทปลุกใจให้ระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณ หรืออ่าน

พระบรมราชาบาทของพระองค์ท่านผู้สวรรคตแล้วในจำพวกอนุศาสนา แต่ทรงบรรเลงเพลงสรรเสริญเสื่อป่า หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี ลูกเสื่อร้องไชโย เป็นเสร็จพิธี³⁵

พิธีถวายราชสดุดีครั้งแรกมีเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472 เวลา 17.00 น. ณ สามัคยาจารย์สมาคมในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร โดย จอมพล สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต สภานายกกรรมการจัดการลูกเสื่อกรุงเทพ เป็นองค์ประธานในพิธีสำหรับบทถวายราชสดุดีเป็นบทร้องในทำนองเพลงสุโขทัย มีใจความ ดังนี้

ปวงข้าเจ้าเหล่าลูกเสื่อเชื้อสยาม	ขอประมาณบทงษ์พระทรงศรี
พระบาทมงกุฎเกล้าเจ้าเมาลี	ทรงปราณีก่อเกื้อลูกเสื่อมา
ทรงอุตสาห์อบรมบ่มนิสัย	ให้มีใจรักชาติศาสนา
ทรงสั่งสอนสรรพกิจวิทยา	เป็นอาภาฟ่องพุทธีวุฒิไกร
ดังดวงจันทร์ทราทิตยประสิทธิ์แสง	กระจ่างแจ้งแจ่มภพลบสมัย
พระคุณนี้จะสถิตสนิทใน	ดวงหทัยทวยราษฎร์ไม่คลาดเอย

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2482 คณะรัฐมนตรีในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อประเทศสยาม มาเป็นประเทศไทย จึงมีการเปลี่ยนแปลงบทถวายราชสดุดี เฉพาะสองวรรคแรกนอกนั้นยังคงเดิมไว้ ซึ่งบทถวายราชสดุดีที่ปรากฏในปัจจุบันคือ

ข้าลูกเสื่อเชื้อไทยใจเคารพ	ขอน้อมนบทงษ์พระทรงศรี
พระบาทมงกุฎเกล้าเจ้าจอมเมาลี	ทรงปราณีก่อเกื้อลูกเสื่อมา
ทรงอุตสาห์อบรมบ่มนิสัย	ให้มีใจรักชาติศาสนา
ทรงสั่งสอนสรรพกิจวิทยา	เป็นอาภาฟ่องพุทธีวุฒิไกร
ดังดวงจันทร์ทราทิตยประสิทธิ์แสง	กระจ่างแจ้งแจ่มภพลบสมัย
พระคุณนี้จะสถิตสนิทใน	ดวงหทัยทวยราษฎร์ไม่คลาดเอย

1.1 สิ่งของที่ต้องเตรียมในพิธีถวายราชสดุดี ประกอบด้วย

1.1.1 พระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

1.1.2 โต๊ะหมู่บูชา

1.1.3 เครื่องทองน้อย 1 ชุด หรือกระถางรูป 1 ใบ เชิงเทียน 1 ข้าง

1.1.4 พานสำหรับวางพวงมาลัย หรือดอกไม้ 1 พาน

1.1.5 รูป 1 ดอก เทียน 1 เล่ม

1.1.6 พวงมาลัย 1 พวง หรือช่อดอกไม้ 1 ช่อ

1.2 ขั้นตอนการถวายราชสดุดี

ประธานในพิธีปฏิบัติดังนี้

³⁵ เป็นข้อความเดิมจากเรื่อง “ความกตัญญู จงรักภักดี” ในหนังสือลูกเสื่อ 4 แผ่นดิน หน้า 611 ของประยูรค์ สิทธิพันธ์

1.2.1 ประธานเดินเข้ามาในบริเวณพิธี ถอดหมวกเดินไปยังหน้าพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ถ้าประธานแต่งเครื่องแบบลูกเสือ ให้ทำวันทยหัตถ์ หากประธานไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ให้ถวายคำนับ 1 ครั้ง รับพวงมาลัยหรือช่อดอกไม้จากเจ้าหน้าที่ วางไว้บนพานหน้าพระบรมรูปหรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ แล้วจุกธูป เทียน ตามลำดับ

1.2.2 นั่งคุกเข่าประณมมือถวายบังคม 3 ครั้ง แล้วลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์ หรือถวายคำนับ 1 ครั้ง

1.2.3 ถอยออกมาเตรียมถวายราชสดุดี ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าครึ่งก้าว คุกเข่าขวา ลงตั้งเข่าซ้ายนั่งลงบนส้นเท้าขวา มือขวาแบคว่ำวางลงบนเข่าขวา สอกซ้ายวางบนเข่าซ้าย ขนานลำตัว มือซ้ายคว่ำกำหลวม ๆ เมื่อร้องเพลงราชสดุดี ให้ก้มหน้าเล็กน้อยและให้เงยหน้าขึ้นตามเดิมเมื่อสิ้นสุดเพลง

ผู้เข้าร่วมพิธี ปฏิบัติดังนี้

1. เมื่อประธานเดินไปจุดเทียนธูป ทุกคนยืนตรง
2. เมื่อประธานลงนั่งคุกเข่าถวายบังคม พิธีกรสั่ง “นั่ง” “เตรียมถวายราชสดุดี” ทุกคนนั่งลงในท่าเตรียมถวายราชสดุดี
3. เมื่อประธานถอยออกมานั่งในท่าเตรียมถวายราชสดุดี พิธีกรจะนำถวายราชสดุดี ให้ทุกคนร้องต่อพร้อมกัน
4. เมื่อจบบทถวายราชสดุดีแล้ว พิธีกรจะสั่งให้ทุกคน “ลุก” ทุกคนลุกขึ้นยืนพร้อมกัน

พิธีถวายราชสดุดี ในกรณีที่สวมหมวกลูกเสือ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้
พิธีกรสั่ง “เตรียมถวายราชสดุดี-ถอดหมวก”

ก. แบนมือซ้าย และงอศอกจนแขนท่อนล่างได้ฉากกับแขนท่อนบน นิ้วหัวแม่มือตั้งขึ้นข้างบนพร้อมกันนั้นใช้มือขวาจับที่กะบังหน้าหมวก (หมวกทรงกลมที่มีกะบังหน้าหมวก หมวกทรงหม้อตาล) จับที่ปีกหมวกด้านหน้า (หมวกปีกกว้างพับข้างและไมพับข้าง) จับที่หมวกด้านขวา (หมวกทรงอ่อน) จับที่ขอบหมวกบนด้านหน้า (หมวกกะลาสี)

ข. ถอดหมวกออกจากศีรษะ วางครอบหัวแม่มือซ้ายให้หน้าหมวกหันไปทางขวา ขอบหมวกด้านนอกอยู่ระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ (หมวกปีกพับข้างและหมวกทรงอ่อน หน้าหมวกหันเข้าหาตัว)

ค. ลดมือขวาอยู่ในท่าตรง พร้อมกับมือซ้ายจับหมวกด้วย นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วอื่นทั้งสี่

ง. เมื่อได้ยินคำสั่ง “นั่ง” “เตรียมถวายราชสดุดี” ให้ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าครึ่งก้าว คุกเข่าลงตั้งเข่าซ้าย นั่งลงบนส้นเท้าขวา มือขวาแบคว่ำวางลงบนเข่าขวา มือซ้ายที่ถือหมวกวางพาดบนเข่าซ้าย และตั้งฉากกับเข่าซ้าย ด้านหน้าหมวกก็จะหันเข้าหาตัว (หมวกปีกพับข้างและหมวกทรงอ่อน หน้าหมวกหันไปทางซ้าย)

จ. พิธีกรนำร้องเพลงราชสดุดี เมื่อร้องเพลงจบแล้ว พิธีกรสั่ง “ลุก” ลุกเสื่อลุกขึ้นยืนตรงงอศอกซ้ายจนแขนท่อนล่างได้ฉากกับแขนท่อนบน อยู่ในท่าถือหมวก

ฉ. พิธีกรรม “สวมหมวก” ลูกเสือใช้มือขวาจับหมวกที่อยู่ในมือซ้าย เช่นเดียวกับการถอดหมวก (ข้อ ก.)

ข. ยกหมวกขึ้นสวมศีรษะ มือซ้ายช่วยจับหมวก เรียบร้อยแล้ว ลดมือทั้งสองมาอยู่ในท่าตรง

1.3 โอกาสในการประกอบพิธีถวายราชสดุดี

1.3.1 วันที่ 25 พฤศจิกายน ของทุกปี (วันวชิราวุธ) ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

1.3.2 ในพิธีการเปิดการฝึกอบรมต่าง ๆ เช่น การเปิดการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ การเปิดการอยู่ค่ายพักแรม

1.3.3 ในพิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 134-138)

2) การชุมนุมรอบกองไฟ

การชุมนุมรอบกองไฟ (Camp fire) หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมที่มีคุณค่าและก่อให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ เสริมสร้างความรู้ ทักษะ และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่เป็นสาระและแก่นแท้ของชีวิต ถือเป็นกิจกรรมหลักที่ขบวนการลูกเสือได้ใช้เป็นกิจกรรมที่สำคัญมาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่ปี-พี ได้พาเด็กจำนวน 20 คน ไปใช้ชีวิตกลางแจ้งในการอยู่ค่ายพักแรม ที่เกาะบราวน์ซี (Brown Sea Island) เป็นบทเรียนหนึ่งของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมให้กับลูกเสือ ทุกประเภทและทุกระดับ นิยมปฏิบัติกันในเวลาว่างคั่นระหว่างการฝึกอบรมหรือการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อส่งเสริมระบบหมู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแสดงออก

จากประสบการณ์ในชีวิตทหารของ ลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ ที่ได้พบเห็นการพักแรมคั่นของพ่อค้าซึ่งเดินทางรอนแรมไปต่างเมืองและการใช้ชีวิตของชาวบ้านพื้นเมือง ในโอกาสที่มารวมตัวกันในยามค่ำคืนเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือกันในการกิจต่าง ๆ การสังสรรค์ที่มีการร่วมสนุกสนานด้วยการร้องเพลง และแสดงออกในการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นการสร้างสันติภาพภายในเผ่าพันธุ์และที่สำคัญ แสงไฟ ความมืด ความเงียบ ถือเป็นช่วงจังหวะที่ดีที่สุดสำหรับการเล่าขาน การประชุม ตลอดจนการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น กิจกรรมการชุมนุมรอบกองไฟจึงเป็นสิ่งที่มีบทบาทในการอยู่ค่ายพักแรมครั้งแรกของ ปี-พี ที่เกาะบราวน์ซี ประเทศอังกฤษ ใน พ.ศ.2450 (ค.ศ.1907) โดยให้ลูกเสือมาชุมนุมพร้อมกันรอบกองไฟในตอนกลางคืน และใช้เวลานั้นฝึกอบรม ประกอบการเล่านิทานและมีการร่วมแสดงให้เกิดความสนุกสนานได้ผลเป็นอย่างดี จึงได้นำมาใช้เป็นวิธีการฝึกอบรมลูกเสืออย่างหนึ่ง สืบต่อมาจนปัจจุบันนี้นำไปสู่ระบบการฝึกอบรมของลูกเสือ ตลอดจนกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ โดยเรียกว่า “การชุมนุมรอบกองไฟ” (Camp fire) การชุมนุมรอบกองไฟที่ใช้สำหรับกิจการลูกเสือนั้นได้มีการวางขั้นตอน หลักเกณฑ์ ตลอดจนวิธีปฏิบัติเป็นอย่างดี เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2.1 วัตถุประสงค์ของการชุมนุมรอบกองไฟ

2.1.1 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดในช่วงเวลาว่าง ดั้งที่ ลอร์ด เบเดน-โพเอลลีใช้ในการฝึกอบรมเด็กเมื่อครั้งไปอยู่ค่ายพักแรม ที่เกาะบราวน์ซี

2.1.2 เพื่อให้ลูกเสือทุกคนได้มีโอกาสแสดงออก เกิดความสนุกสนานและ ความรักสามัคคี

2.1.3 เพื่อให้ลูกเสือได้เกิดความอบอุ่นในฤดูกาลที่มีอากาศหนาวเย็น รวมทั้งเป็นการป้องกันสัตว์ร้ายเมื่อไปอยู่ค่ายพักแรม

2.1.4 เพื่อให้ลูกเสือมีความรับผิดชอบ การแบ่งภาระหน้าที่ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และการรักษาระเบียบวินัย

2.1.5 เพื่อใช้เป็นโอกาสประกอบพิธีสำคัญต่าง ๆ ของกิจการลูกเสือ เช่น แนะนำบุคคลสำคัญที่มาเยี่ยม การมอบเครื่องหมาย หรือประกาศนียบัตร

2.2 สถานที่ใช้ในการชุมนุมรอบกองไฟ

บริเวณสถานที่สำหรับใช้เป็นที่จัดการชุมนุมรอบกองไฟ ควรเลือกสถานที่ให้เหมาะสม โดยสถานที่สำหรับจัดการชุมนุมรอบกองไฟมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 การจัดชุมนุมรอบกองไฟบริเวณกลางแจ้ง ควรมีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติให้มากที่สุดเช่น บนเนินเตี้ย ๆ มีหญ้าปกคลุมพื้นดิน อากาศเย็นสบาย สดชื่น แต่บริเวณลักษณะนี้เสียงที่พูดจะไม่ชัดเจน เพราะเสียงจะกระจาย จำนวนผู้เข้าร่วมการชุมนุมรอบกองไฟไม่ควรเกินกว่า 150 คน ควรเป็นกลุ่มลูกเสือขนาดเล็ก ๆ สามารถควบคุมดูแลได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยโดยรวมสำหรับการชุมนุมรอบกองไฟกลางแจ้งที่มีลักษณะเป็น “แอ่งกระทะ” ผู้ชมจะนั่งในลักษณะคล้าย ๆ กับนั่งในโรงภาพยนตร์ (Theatre) ลักษณะแบบนี้จะจุคนได้จำนวนมากแล้วแต่ขนาดของที่ตั้งจัดสร้าง แต่ไม่ควรเกิน 1,000 คน (ยกตัวอย่างเช่น ที่ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี) สถานที่ลักษณะนี้สามารถจัดการแสดงได้อย่างสบาย ผู้ชมจะเห็นได้ชัดเจน เสียงดังฟังชัด และน่าสนใจกว่าสถานที่ที่อยู่บนเนินดิน

2.2.2 การจัดชุมนุมรอบกองไฟในตัวอาคาร เช่น ห้องประชุม อาคารเอนกประสงค์โรงพลศึกษา เป็นต้น การที่จะจัดให้มีการชุมนุมรอบกองไฟในสถานที่ลักษณะนี้มีสาเหตุมาจาก อากาศภายนอก หนาวเย็นมาก เกิดพายุฝนตก ลมภายนอกพัดแรง หรือไม่มีพื้นที่ภายนอกพอที่จะจัดชุมนุมรอบกองไฟกลางแจ้งได้

2.3 การเตรียมก่อนเริ่มชุมนุมรอบกองไฟ

2.3.1 คณะผู้ให้การฝึกอบรมจะต้องปรึกษารื้อกัน เพื่อกำหนดว่า ในการชุมนุมรอบกองไฟนั้นจะมีกิจกรรมอะไรบ้าง จะให้หมู่/กลุ่มใดทำหน้าที่หมู่บริการ ให้ผู้ใดทำหน้าที่เป็นพิธีกร และเชิญผู้ใดเป็นประธานการชุมนุมรอบกองไฟ และมอบหมายผู้ใดเป็นผู้เชิญประธาน ผู้เป็นประธานควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการชุมนุมรอบกองไฟพอสมควร และพิธีกรจะต้องแนะนำขั้นตอนทั้งหมดให้ประธานเข้าใจ พร้อมทั้งสรุปภาพรวมของการชุมนุมรอบกองไฟให้ประธานทราบด้วย

2.3.2 การจัดกองไฟ กองไฟจะเป็นกองไฟที่ก่อด้วยไม้จริง หรือกองไฟเทียม เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อมก็ได้ กรณีก่อกองไฟจริงต้องเป็นเศษไม้ กิ่งไม้แห้งที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ อันใดแล้ว และต้องกำหนดให้หมุ่/กลุ่มบริหารทำหน้าที่รับผิดชอบควบคุมกองไฟ ให้ลุกโชติช่วงพอดีกับการใช้งาน และไม่ลุกลามจนเกิดอันตราย ต้องมีการเตรียมน้ำใส่ภาชนะไว้ เมื่อเวลาไฟลุกลาม ออกมานอกเขต ให้ใช้น้ำพรมกองไฟค่อย ๆ เพื่อจำกัดให้อยู่ในเขตที่กำหนด และไม่ให้น้ำสาตอย่างรุนแรง จะทำให้เกิดอันตรายได้เมื่อเสร็จพิธีการชุมนุมรอบกองไฟแล้วให้เก็บเก้าอี้ถ่านออกไป และทำความสะอาดเหมือนไม่ได้มีการก่อกองไฟ ณ บริเวณนี้

2.3.3 รูปแบบของการก่อกองไฟ

แบบที่ 1 แบบกระโจม (Teepee) เป็นแบบที่ใช้โดยทั่วไป การก่อกองไฟแบบนี้จะให้แสงสว่างสูงขึ้นไป

แบบที่ 2 แบบคอกหมู (Cris cross) เป็นแบบที่ให้แสงสว่างเป็นแนวกว้าง

แบบที่ 3 แบบผสม เป็นแบบที่นำเอาแบบที่ 1 และแบบที่ 2 มาก่อรวมกันโดยให้แบบกระโจมอยู่ตรงกลางแบบคอกหมู จะทำให้องไฟแบบที่ 3 มีความแข็งแรง คงทน ให้แสงสว่างได้นาน ควบคุมง่าย ไม่ล้ม และให้แสงสว่างได้เป็นอย่างดี

2.3.4 การจัดที่นั่งสำหรับชุมนุมรอบกองไฟ ให้จัดเป็นรูปวงกลมหรือรูปเกือกม้าหรือในบางกรณีอาจจัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมก็ได้ (สถานที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบด้วย) มีกองไฟอยู่ตรงกลาง ถ้ามีภาคเหล็กหรือภาคสังกะสีรองด้วยจะดีมาก ที่นั่งสำหรับประธาน ผู้ติดตาม และแขกผู้รับเชิญ ตั้งอยู่ในทิศทางที่เหมาะสม ถ้าเป็นกองไฟจริง ที่นั่งสำหรับประธานควรตั้งอยู่เหนือลม ด้านหน้าประธานวางโต๊ะหรือขอนไม้ขนาดเล็กไว้สำหรับวางพุ่มฉลาก และน้ำดื่ม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือ นั่งตามหมุ่ที่กำหนดไว้โดยจัดที่นั่งเป็นขอนไม้ ม้านั่งยาว เก้าอี้ นั่ง ขอบปูนหรือนั่งกับพื้น แต่ต้องเว้นช่องต่อระหว่างหมุ่/กลุ่มด้วย

2.3.5 การนัดหมาย พิธีกรเป็นผู้นัดหมาย ประธาน ผู้ร่วมแสดง หมุ่/กลุ่มบริการ ส่งเรื่องที่จะแสดง เวลาที่ใช้ในการแสดง การแต่งกายตามเนื้อเรื่อง ข้อห้าม เวลาเริ่มการชุมนุมรอบกองไฟ ลำดับขั้นตอน และซักซ้อมการดำเนินการชุมนุมรอบกองไฟ

2.4 การชุมนุมรอบกองไฟ

การชุมนุมรอบกองไฟ มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

2.4.1 เมื่อถึงเวลานัดหมาย ผู้ร่วมแสดงแต่งกายตามเนื้อเรื่องที่จะแสดง เข้านั่งประจำที่เรียงตามลำดับหมุ่/กลุ่ม จากด้านซ้ายของประธาน พิธีกรตรวจดูความพร้อมของลูกเสือ/ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พวงมาลัย พุ่มฉลาก หมุ่หรือกลุ่มบริการที่จะแห่พวงมาลัย พุ่มฉลาก ซักซ้อมพิธีเปิด แนะนำให้ทราบว่ามีใครเป็นประธาน และผู้ติดตาม

2.4.2 หมุ่/กลุ่มบริการ จุดไฟ (การจุดไฟจะจุดก่อนการซักซ้อมก็ได้)

2.4.3 พิธีกร เชิญประธาน และผู้ติดตาม (ซึ่งยืนรออยู่บริเวณไม่ห่างจากกองไฟ)

2.4.4 เมื่อประธาน และผู้ติดตามเข้ามาในบริเวณที่ชุมนุมรอบกองไฟแล้ว พิธีกรสั่ง “กอง/แพ็ก-ตรง” หรือ “ทั้งหมด-ตรง” ก็ได้ อาจมีบุคคลอื่นที่เข้ามาร่วมโดยที่ไม่ได้เป็นลูกเสือ) ทุกคนลุกขึ้นยืนตรง (พิธีกรเคารพประธาน)

2.4.5 เมื่อประธานรับการเคารพแล้ว เดินตรงไปที่กองไฟยืนระยะห่างประมาณ 3 ก้าวอาจพิจารณาความสว่าง ความร้อนของกองไฟเป็นหลัก ผู้ติดตามประธานและคณะเดินไปยืนรอกอยู่ตรงหน้าที่นั่งที่จัดเตรียมไว้ให้ หรือ คณะทั้งหมดเข้านั่งประจำที่ก่อนให้เรียบบร้อยคองเหลือประธานไว้คนเดียวที่ต้องเชิญ เมื่อประธานเดินเข้ามาในบริเวณ ทุกคนจึงลุกขึ้นยืนตรงโดยพร้อมเพรียงกัน

2.4.6 ประธานขมื่อขวาแสดงรหัสลูกเสือ ยืนไปข้างหน้าประมาณ 45 องศา แล้วกล่าวเปิดการชุมนุมรอบกองไฟ โดยสามารถกล่าวเปิดด้วยคำกล่าวอะไรก็ได้ แต่ต้องเป็นข้อความที่เป็นมงคลเป็นกำลังใจ และความศรัทธา ดังตัวอย่าง คือ “จากทิศเหนือ สู่อุทิศใต้ จากทิศตะวันออกสู่อุทิศตะวันตกข้าพเจ้าขออัญเชิญสิ่งที่เป็นมงคลทั้งหลาย ทั้งปวง จงอำนวย อวยชัย และปกปักรักษาให้มวลลูกเสือทุกคนจงได้พบสิ่งที่ดี ประดุจแสงไฟอันโชติช่วงชัชวาลย์ สิ่งใดที่เป็นอุปสรรคและขัดขวางต่อการประพฤติปฏิบัติต่อกิจการลูกเสือ ขอให้มอดไหม้ไปกับกองไฟ บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิด การชุมนุมรอบกองไฟ ณ บัดนี้” จบคำกล่าว ประธานคงยืนอยู่ ณ ที่เดิม

2.4.7 เมื่อประธานกล่าวจบ ทุกคนในที่ชุมนุมเปล่งเสียงพร้อมกันว่า “ฟู” 3 ครั้ง (เป็นเสียงไฟลุกโชติช่วงชัชวาล)

2.4.8 พิธีกร นำร้องเพลง 1 หรือ 2 เพลง ควรเป็นเพลงปลุกใจ ความรักชาติบ้านเมือง เช่น เพลงสยามานุสติ เพลงต้นตระกูลไทย หรือเป็นเพลงประจำสถาบัน และควรเป็นเพลงที่ผู้ร่วมชุมนุมรอบกองไฟสามารถร่วมกันร้องได้ หรือส่วนใหญ่ร้องได้

2.4.9 จบเพลงแล้ว ประธานเดินกลับไปยังที่นั่ง ผู้ติดตามนั่งลงตามที่นั่งของตน พิธีกร สั่งให้ผู้ร่วมชุมนุมรอบกองไฟ “นั่ง”

2.4.10 ผู้ถือพวงมาลัยป่าและพุ่มสลาก ตั้งขบวนแห่ หัวแถวอยู่ด้านขวามือของประธาน หรือมีสมาชิกของหมู่/กลุ่มบริการเข้าแถวต่อท้ายอยู่ภายในวงที่นั่ง และ/หรือให้สมาชิกของหมู่/กลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมขบวนด้วย (เหมือนขบวนแห่กลองยาว)

2.4.11 พิธีกรโห่ 3 ครั้ง (หรือมอบให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมรอบกองไฟคนใดคนหนึ่งโห่ก็ได้เป็นกลยุทธ์ของพิธีกร) ขบวนทั้งหมดเริ่มเดินรอบกองไฟตามเข็มนาฬิกา เพื่อความสนุกสนาน ทุกคนรำและร้องไปด้วยจนครบ 3 รอบ ผู้ถือพวงมาลัยและถือพุ่มสลาก หยุดยืนตรงหน้าประธาน และมอบพวงมาลัย/พุ่มสลากให้แก่ประธาน (ทุกคนปรบมือ) แล้วจึงวิ่งเข้าประจำที่ของตน

2.4.12 พิธีกร เชิญให้ประธานจับสลาก รับสลากจากประธาน ประกาศให้ทราบว่ามีหมู่/กลุ่มใดจะต้องแสดง

2.4.13 หมู่ที่จะแสดง นายหมู่ส่งลูกหมู่ทำความเคารพประธาน “หมู่...ตรง” นายหมู่ทำความเคารพ ประธานรับการเคารพ ทุกคนภายในหมู่ร่วมกันร้องเพลงประจำหมู่ 2 จบ จึงเริ่มการแสดง

2.4.14 หมู่ที่แสดง ให้หาทำเลในการแสดงให้ทุกคนได้เห็นโดยเฉพาะ ประธานเป็นหลัก ใช้เวลาแสดงไม่ควรเกิน 10 นาที

2.4.15 จบการแสดง ทุกคนกลับไปยืนหน้าที่นั่งของตน นายหมู่สั่ง “หมู่...ตรง” นายหมู่เพียงผู้เดียวทำความเคารพ ประธานรับการเคารพ นายหมู่สั่งลูกหมู่ของตนนั่งลง

2.4.16 พิธีกร เชิญให้ผู้แทนหมู่/กลุ่มที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้นำกล่าวชมเชยตามแบบของลูกเสือให้แก่หมู่ที่แสดง (Yell) ผู้นำหมู่/กลุ่ม (ผู้แทนกล่าว) จะเชิญชวนให้หมู่/กลุ่มลุกขึ้นยืน แล้วกล่าวคำชมเชย ดังตัวอย่าง “พี่น้องลูกเสือโปรดยืนขึ้น แล้วกล่าวคำชมเชยตามข้าพเจ้า 3 ครั้ง ด้วยคำว่า ยอดเยี่ยม/ดีจริง ๆ/แสดงดีมาก” เป็นต้นพร้อมแสดงกิริยาประกอบคำชมเชย เสร็จแล้วนั่งลง หมู่ที่แสดงลุกขึ้นยืน ใช้แขนขวาทับแขนซ้าย ยกขึ้นมาเสมอไหล่ กล่าวตอบพร้อมกัน เช่น “ขอบคุณครับ/ค่ะ” พร้อมกับโน้มตัวลง 1 ครั้ง แล้วนั่งลง

2.4.17 พิธีกร ดำเนินการต่อไป (ตามข้อ 2.4.12-2.4.16 เช่นเดียวกันนี้) จนครบทุกหมู่/กลุ่มระหว่างการแสดงของแต่ละหมู่/กลุ่ม อาจมีการแสดงของคณะวิทยากร หรือผู้อื่นก็ได้ หรือสอดแทรกให้ความรู้ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามแต่พิธีกรจะจัดและใช้เวลาเท่ากัน

2.4.18 เมื่อจบการแสดงของทุกหมู่/กลุ่มแล้ว พิธีกรนำร้องเพลง (ทำนองแผ่วเบา เย็น ๆ ยามค่ำคืน) จากนั้นพิธีกรเชิญประธานกล่าว (ปราศรัย) เรื่องที่เป็นคติเตือนใจ (Yarn) แล้วกล่าวปิดการประชุมรอบกองไฟ

2.4.19 พิธีกร สั่ง “กอง/แพ็ก-ตรง” หรือ “ทั้งหมด-ตรง” เพื่อเคารพประธานและให้ทุกคนก้าวเข้ามายืนเป็นวงกลม จับมือกันโดยให้แขนขวาทับบนแขนซ้ายของตนเอง และใช้มือขวา-ซ้ายจับมือของคนข้างเคียง ร่วมกันร้องเพลงสามัคคีชุมนุม พร้อมกับโยกตัวไปทางขวา และซ้ายอย่างช้า ๆ ต่อเนื่องกันจนจบเพลง

2.4.20 ผู้แทนหมู่/กลุ่มบริการ นำสวดมนต์ เมื่อจบแล้ว พิธีกรสั่งให้ทุกคนหันหน้าไปยังทิศที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ในขณะนั้น หรือพระบรมมหาราชวัง สั่ง “กอง/แพ็ก-ตรง ถวายคำนับ” แล้วนำร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี เสร็จแล้วประธานและผู้ติดตามกลับ

2.4.21 พิธีกรประจำวัน นัดหมาย กิจกรรมและเวลาของวันต่อไป เสร็จแล้วสั่ง “กอง/แพ็ก-เลิก” ทุกคนแยกย้ายกันกลับสู่ที่พักอย่างสงบ เงียบ เป็นระเบียบเหลือเพียงหมู่/กลุ่มบริการทำความสะอาดเก็บบริเวณที่ชุมนุมรอบกองไฟให้เรียบร้อย (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปี ลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 95-103)

3) การชักธงชาติ

ธงชาติเป็นสัญลักษณ์ที่ทั่วโลกใช้ แสดงถึงความเป็นชาติที่มีอารยธรรมรุ่งเรือง มีเสถียรภาพ อธิปไตย ความเป็นหมู่เป็นเหล่า ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การประพฤติปฏิบัติต่อธงชาติเสมือนการประพฤติปฏิบัติต่อคนในชาติซึ่งเป็นเจ้าของธงชาตินั้น ๆ และในด้านความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศ จึงต้องมีการระมัดระวังเป็นพิเศษเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อธงชาติของประเทศอื่น ๆ

การชักธงชาติ หมายถึง กิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติก่อนที่จะเริ่มพิธีการต่าง ๆ ในทุกเช้าหรือเมื่อเริ่มกิจกรรมระหว่างอยู่ค่ายพักแรม (ฝึกรบ)

ในพ.ศ. 2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำประเทศไทยเข้าร่วมสงครามโลก ครั้งที่ 1 ทรงพระราชดำริว่า การประกาศสงครามนับเป็นความเจริญก้าวหน้าขั้นหนึ่งของประเทศ สมควรจะมีสิ่งเตือนใจ สำหรับวาระนี้ไว้ภายนอกหน้า สิ่งนั้นควรได้แก่ “ธงชาติ” ทรงเห็นว่าลักษณะที่แก้ไขในพ.ศ. 2459 นั้น ยังไม่สง่างาม ทรงโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มแถบสีน้ำเงินแก้มขึ้นอีกสีหนึ่ง เป็นสามสีตามลักษณะของธงนานาชาติที่ใช้กันอยู่ เพื่อให้เป็นเครื่องหมายว่าไทยเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร และอีกประการหนึ่ง สีน้ำเงินเป็นสีประจำพระชนมวารเฉพาะพระองค์ จึงเป็นสีที่ควรประดับไว้ในธงชาติไทยดั่งนั้น ใน พ.ศ.2460 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติธงพระพุทธศักราช 2460 ออกประกาศเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2460 มีผลบังคับภายหลังจากวันออกประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว 30 วัน

3.1 การชักธงชาติในตอนเช้าระหว่างการฝึกอบรม/อยู่ค่ายพักแรม

สำหรับการประชุมกองและการชักธงชาติในตอนเช้า ระหว่างการฝึกอบรมหรืออยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ ผู้อำนวยการฝึกละมอบหมายให้คนใดคนหนึ่งเป็นพิธีกรดำเนินการ และให้มีการปฏิบัติในการเปิดประชุมกองและชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาตามลำดับดังนี้

3.1.1 พิธีกรยืนตรงหน้าเสาธง หันหลังให้เสาธง โดยยืนห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว

3.1.2 ใช้คำสั่งเรียก “กอง” ใช้สัญญาณมือเรียกแถวครึ่งวงกลม

3.1.3 ให้หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของผู้เรียกเสมอ

3.1.4 ให้หมู่ถัดไปเข้าแถวจัดระยะเคียงต่อจากหมู่แรกเรียงกันไปตามลำดับจนครบทุกหมู่เป็นรูปครึ่งวงกลมให้หมู่สุดท้ายอยู่ทางขวามือของผู้เรียก โดยรองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายจะต้องยืนตรงกับนายหมู่แรกของหมู่แรก

3.1.5 พิธีกรสั่ง “จัดแถว” เมื่อจัดรูปแถวเรียบร้อยแล้ว สั่ง นิ่ง ระวังอย่าให้วงกว้างเกินไปจะทำให้ได้ยินเสียงพูดไม่ชัดเจน

3.1.6 ระยะเคียงระหว่างบุคคลในหมู่ ให้ใช้มือซ้ายทาบสะเอว นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกันแบะข้อศอกไปข้างหน้าเล็กน้อย ศอกซ้ายชนกับแขนขวาของบุคคลข้างเคียง ระยะเคียงระหว่างหมู่ 1 ช่วงแขนเมื่อทุกคนพร้อมพิธีกรสั่ง “ตามระเบียบ-พัก”

3.1.7 พิธีกรไปยืนที่หัวแถวในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นหมู่บริการ แล้วสั่ง “กอง-ตรง” เชิญผู้แทนหมู่บริการเข้าไปชักธงชาติ เมื่อจะสั่งอะไรทุกครั้งให้ก้าวออกมา 1 ก้าว แล้วจึงสั่ง เมื่อสั่งเสร็จกลับเข้าที่

3.1.8 นายหมู่บริการหรือลูกเสือในหมู่บริการ 2 คน วิ่งออกไปยืนห่างจากเสาธงชาติประมาณ 3 ก้าว ถ้ามีอาวุธให้ฝากไว้กับคนถัดไป

3.1.9 ลูกเสือทั้งสองนายทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน คนขวามือเดินเข้าไป 2 ก้าว ยืนเท้าชิด แก้มเชือกผูกเสาธง ถอยหลังกลับมายืนที่เดิม แยกเชือกธงที่จะชักขึ้นให้คนที่อยู่ทางซ้ายมือถือไว้ ส่วนธงชาติอยู่ทางคนขวามือ อย่าให้เส้นเชือกหย่อน ยืนเตรียมพร้อม แล้วพิธีกรสั่ง “กอง เคารพธงชาติ” (ถ้ามีอาวุธสั่ง “กอง เคารพธงชาติ วันทยา-วุธ”) ผู้เข้าอบรมทุกคนอยู่ในท่าตรง (ถ้ามีอาวุธอยู่ในท่าวันทยาวุธ) ผู้ให้การฝึกอบรม ซึ่งยืนแถวหน้ากระดานอยู่หลังเสาธง ทำวันทยหัตถ์

3.1.10 ลูกเสือในหมู่บริการที่กำหนด นำร้องเพลงชาติ ลูกเสือทุกคนร้องเพลงชาติ พอเริ่มร้องเพลงชาติให้ผู้ซัดธงคนซ้ายมือ ค่อย ๆ สาวสายเชือกให้ธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาช้า ๆ สายเชือกตึง ส่วนคนทางขวาหย่อนสายเชือกให้ธงชาติค่อย ๆ ขึ้นไปและคุมสายเชือกให้ตึงเสมอกัน ผู้ซัดธงจะต้องกะระยะว่า พอเพลงชาติจบให้ธงชาติถึงปลายเสาพอดี เสร็จแล้วคนทางขวาเข้าไปผูกเชือกให้เรียบร้อย (เท่าขีด)

3.1.11 ผู้ซัดธงทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน แล้วกลับหลังหันวิ่งกลับเข้าแถวตามเดิมและอยู่ในท่าตรง (หรือวันทยาอู่ พิธีกรสั่ง เรียบ-อาวุธ) ผู้ให้การฝึกอบรมเอามือลงพร้อมกับผู้ซัดธง

3.1.12 พิธีกรสั่ง “ถอดหมวก-หมู่บริการนำสวดมนต์” (ถ้ามีอาวุธให้ยกมาวางไว้กึ่งกลางระหว่างเท้าทั้งสอง ส่วนบนของอาวุธพิงแขนซ้ายซึ่งงอเป็นมุมฉากรอรับอยู่แล้ว) ทุกคนถอดหมวก พนมมือแล้วสวดมนต์ โดยผู้แทนหมู่บริการนำสวดมนต์เป็นวรรค ๆ อย่างย่อ เสร็จแล้วพิธีกรสั่ง “สงบนิ่ง” ลูกเสือทุกคนรวมทั้งผู้ให้การฝึกอบรมยืนสงบนิ่ง 1 นาที แล้วเงยหน้าขึ้นสวดหมวก

3.1.13 พิธีกรสั่ง “กอง ตามระเบียบ-พัก” พิธีกรหันไปทางผู้อำนวยการฝึกทำวันทยหัตถ์ แล้วเชิญผู้อำนวยการฝึก

3.1.14 ขณะที่ผู้อำนวยการฝึกเดินออกไปหน้าเสาธง พิธีกรสั่ง “กอง-ตรง” ทุกคนเคารพด้วยท่าตรง (ถ้ามีอาวุธสั่ง กอง-ตรง วันทยา-อาวุธ) ผู้อำนวยการทำวันทยหัตถ์ตอบ พิธีกรสั่ง “ตามระเบียบ-พัก” (ถ้ามีอาวุธสั่ง “เรียบ-อาวุธ ตามระเบียบ-พัก”)

3.1.15 ผู้อำนวยการฝึกกล่าวปราศรัยดำเนินการเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เช่น การรายงานการตรวจ แจกธงเขียว ให้โอวาทตามขั้นตอน จบแล้วพิธีกรสั่ง “กอง-ตรง” ทุกคนเคารพด้วยท่าตรง (ถ้ามีอาวุธสั่ง “กอง-ตรง วันทยา-อาวุธ”) ผู้อำนวยการฝึกทำวันทยหัตถ์ตอบ พิธีกรสั่ง “ตามระเบียบ-พัก” (ถ้ามีอาวุธสั่ง “เรียบ-อาวุธ ตามระเบียบ-พัก”)

3.1.16 พิธีกรนัดหมาย แล้วสั่ง “กอง-ตรง, กอง-แยก” (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 104-107)

4) การลดซุ้มเข้าค่าย

การลดซุ้มเข้าค่าย หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการต้อนรับแบบลูกเสือ ถือเป็นวาระแรกที่ยุวกาชาดลูกเสือทุกคนจะประกาศตนเองว่ายอมรับในขบวนการครั้งนี้ (Challenge) โดยลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับการใช้ชีวิตภายในค่าย (ปราง) หลังการลดซุ้มแล้วทุกอย่างถือเป็นหนึ่งเดียว คือ “กฎของลูกเสือคือกฎของค่ายนี้”

ไม่ปรากฏเป็นหลักฐานว่ามีเขียนเรื่องนี้ไว้ในที่ใดในคู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสากลแต่มีปฏิบัติกันในกิจการลูกเสือไทยตั้งแต่วิทยาการผู้ให้การฝึกอบรมจากสำนักงานลูกเสือภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก ได้มาเป็นผู้ให้การฝึกอบรมลูกเสือไทยชั้นวุฒดแบดจ์ ประมาณ พ.ศ.2502 เป็นวิธีการและแนวปฏิบัติซึ่งเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นวัฒนธรรมของลูกเสือ ที่ได้ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง และ

เป็นนวัตกรรมที่ทรงคุณค่าที่ใช้ในการฝึกอบรม การอยู่ค่ายพักแรม เพื่อหล่อหลอมสมาชิกลูกเสือให้รู้ และเข้าใจถึงแนวทาง วัตถุประสงค์อันพึงมีด้วยความเต็มใจ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความเท่าเทียม และร่วมมือกันด้วยความรัก ความสามัคคีและความเสียสละ ทุกคนจะเป็นพี่น้องกัน เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันยึดถือคำมั่นสัญญาและกฎของลูกเสือเป็นหลักประจำใจ

4.1 การจัดทำซุ้ม

- 4.1.1 สถานที่สำหรับจัดวางซุ้มต้องเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมนั้น ๆ และต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ลอดซุ้ม
- 4.1.2 ซุ้มอาจทำด้วยวัสดุที่ไม่ทำลายธรรมชาติ และใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม โดยมีขนาดยาวประมาณ 5 เมตร กว้าง 1 เมตร สูงประมาณ 1 เมตร
- 4.1.3 หน้าประตูซุ้มให้เขียนคำขวัญว่า “กฎของลูกเสือคือกฎของค่ายนี้” ติดตั้งไว้ให้เห็นได้ชัดเจน
- 4.1.4 ภายในซุ้มเขียนป้ายคำขวัญติดไว้เป็นระยะ ๆ ประมาณ 4 คำขวัญ เช่น “จงเตรียมพร้อม” “ระเบียบวินัย” “ตรงต่อเวลา” “อดทน” “สามัคคี” “ไม่บ่น”
- 4.1.5 ผู้ที่ลอดผ่านซุ้มเข้าไป ต้องนำสิ่งของและอุปกรณ์ที่นำติดตัวมาถอดไปด้วย เมื่อพบคำขวัญให้อ่านคำขวัญด้วยเสียงอันดัง
- 4.1.6 เมื่อลอดซุ้มผ่านพ้นออกไปแล้ว วิทยากรประจำหมู่ทุกหมู่ จะยืนรอเพื่อนำสมาชิกไปเบิกอุปกรณ์ที่พัสดุ และเข้าที่พัก (Shelter)

4.2 วิธีดำเนินการ

- เมื่อเสร็จพิธีเปิดการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการแล้ว วิทยากรที่ทำหน้าที่เป็นพิธีกรประจำวัน นำคณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปที่ซุ้มประตู โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้
- 4.2.1 วิทยากรที่ได้รับมอบหมายยืนรอคณะลูกเสืออยู่ที่หน้าซุ้ม ห่างจากทางเข้าซุ้ม 2 เมตร
 - 4.2.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแถวตอนลึกตามลำดับหมู่ ห่างจากผู้เรียกประมาณ 3 ก้าว
 - 4.2.3 วิทยากรที่ได้รับมอบหมายจัดแถวให้เรียบร้อย แล้วจึงเชิญผู้อำนวยการฝึกอบรม
 - 4.2.4 ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัย และอธิบายแนวปฏิบัติ ลูกเสือจึงลอดผ่านซุ้มเข้าไป

4.3 ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการทำซุ้ม

- 4.3.1 ห้ามใช้กิ่งไม้ ใบไม้ที่เป็นพิษระคายเคือง
- 4.3.2 ห้ามกลั่นแกล้งด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 4.3.3 ห้ามบุคคลอื่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวเวลาลอดซุ้ม นอกจากผู้อำนวยการฝึก

คณะวิทยากร/ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 108-110)

5) พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม

พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมที่แสดงถึงการเริ่มต้นของการฝึกอบรม หรือ สิ้นสุดการฝึกอบรม รวมทั้งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อชี้้นำให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และ ประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

5.1 การเตรียมการเปิดการฝึกอบรม

5.1.1 การเชิญประธาน

ในการเชิญประธานมาทำพิธีเปิดการฝึกอบรม เป็นรูปแบบที่ผู้เชิญจะได้ พิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้มาเป็นประธานในเบื้องต้น คือ วิทยุติ คุณวุฒิ ซึ่งทั้งสองประเด็นจะเป็น ส่วนประกอบที่สำคัญของ “บุคลิกลักษณะ” ซึ่งประธานควรมีความสุภาพเรียบร้อย มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในลักษณะของงานแต่ละเรื่อง ประธานสามารถที่จะโน้มน้าวจิตใจ และปลุกกระแสแห่งศรัทธาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในครั้งนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อเป็น ส่วนประกอบอีกทางหนึ่งที่จะทำให้การฝึกอบรมในครั้งนั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

5.1.2 การจัดสถานที่

ในการจัดสถานที่สำหรับพิธีเปิดการฝึกอบรม มีหลักที่ต้องนำมาพิจารณา ประกอบ เช่นจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คณะวิทยากร ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีเกียรติที่ มาร่วมในพิธีเปิดการฝึกอบรม ขนาดความกว้าง-ยาว-สูงของหลังคา ทางขึ้น-ลงของเวทีที่ใช้ในพิธีเปิด แสงสว่าง ทิศทางลม อุณหภูมิภายในอาคาร เสียงภายในห้องประชุม และเสียงภายนอกห้องประชุมที่ จะมีผลกระทบต่อพิธีเปิด ตลอดจนกลิ่นที่มารบกวน การระบายอากาศภายในห้องประชุม ระบบเสียง การจัดที่นั่งของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การจัดที่นั่งของวิทยากรผู้มีเกียรติ ความสะดวกในการเดิน ยืน นั่งของสมาชิกทั้งหมดในห้องประชุม การตกแต่งป้ายและข้อความบนเวที การจัดโต๊ะหมู่บูชา (ถ้ามี) โต๊ะหรือแท่นประดิษฐาน พระบรมรูปรัชกาลที่ 6 พร้อมเครื่องทองน้อย การตกแต่งดอกไม้ตามจุดต่าง ๆ ความสะอาดทั้งภายในและภายนอกห้องประชุม เครื่องโสตทัศนูปกรณ์ หลักสำคัญในการจัดสถานที่ คือ ต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนพิธีเปิดอย่างน้อย 1 วัน ทำการ และในระหว่างการใช้ห้องประชุมต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำจนเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

5.1.3 ขั้นตอนในการเตรียมงาน

1) สำรวจสถานที่ การออกแบบตกแต่ง รูปแบบการใช้งาน และ กำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นขั้นตอน สามารถปฏิบัติและตรวจสอบได้

2) จัดบุคลากรทำความสะอาดสถานที่ คือ ห้องประชุม เเวที เพดาน พัดลม ห้องสุขา (ด้านหลังเวที) บริเวณโดยรอบห้องประชุม สำรวจอุปกรณ์และแสงสว่าง หากชำรุดใช้ การไม่ได้ให้จัดเปลี่ยนใหม่

3) จัดเตรียมเก้าอี้ที่นั่ง เก้าอี้รับแขกและสถานที่จัดไว้รับรองประธาน

ก่อนพิธีเปิดจัดเตรียมด้าน พิธีการ เช่น ดอกไม้ ธูปเทียน เทียนชนวน การติดป้ายประกาศ คำขวัญ แผ่นพุด และแผ่นกล่าวรายงาน

4) การเตรียมการเกี่ยวกับเอกสารพิธีการ เช่น คำกล่าวรายงานต่อประธาน คำกล่าวตอบของประธาน (พิมพ์ขนาดตัวโตและใส่แฟ้มให้เรียบร้อย) เขียนกำกับหน้าแฟ้มให้ชัดเจน เพราะอาจเกิดผิดพลาดสับเปลี่ยนขึ้นได้ สุจิบัตรของงาน ของที่ระลึก เกียรติบัตร ค่าตอบแทนประธาน (ถ้ามี) โดยดูโอกาสที่เหมาะสมไม่ประเจิดประเจ้อ

5) การเชิญสื่อมวลชน เพื่อเผยแพร่ข่าวการฝึกอบรม

6) จัดพิมพ์ชื่อประธาน ผู้กล่าวรายงาน พร้อมตำแหน่ง ตั้งไว้ที่แทนพุดอย่างชัดเจน

7) กำหนดและเตรียมพิธีกรในพิธีเปิด

5.2 พิธีการเปิดการฝึกอบรม

ในพิธีเปิดการฝึกอบรม ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จและความราบรื่นของงาน (การฝึกอบรม) เป็นตัวบ่งชี้ถึงการเตรียมการและศักยภาพของการฝึกอบรมในครั้งนั้น ๆ ผู้จัดการฝึกอบรมจำเป็นต้องบูรณาการความคิด ตลอดจนเนื้อหาสาระในการอบรมมาผสมผสานกัน ออกมาเป็นขบวนการฝึกและอบรมโดยพิธีการเปิดการฝึกอบรมควรคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

5.2.1 ประธานในพิธีเปิด คณะผู้ติดตาม การเดินทางของประธานและคณะผู้ติดตามมาสู่สถานที่เปิดการฝึกอบรม

5.2.2 ความพร้อมของสถานที่ประกอบพิธีเปิดการฝึกอบรม

5.2.3 ความพร้อมของผู้เข้าร่วมพิธีเปิดการฝึกอบรม ประกอบด้วย คณะวิทยากร คณะผู้มีเกียรติผู้เข้ารับการฝึกอบรม ฝ่ายต้อนรับ พิธีกร ผู้ควบคุมระบบเสียงและระบบไฟฟ้า ผู้ส่งเทียนชนวน ผู้ส่งพานพวงมาลัยถวายสักการะพระบรมรูปรัชกาลที่ 6 ผู้ส่งเอกสารคำกล่าวรายงานและคำกล่าวเปิด

5.3 พิธีการเปิดการฝึกอบรม

5.3.1 พิธีกรเชิญประธานจุดเทียนธูปบูชาพระรัตนตรัยและถวายสักการะโดยการถวายบังคมพระบรมรูปรัชกาลที่ 6

5.3.2 ถวายราชสดุดี

5.3.3 พิธีกรเชิญผู้กล่าวรายงาน กล่าวรายงานประธาน

5.3.4 ประธานในพิธีกล่าวปราศรัยและเปิดการฝึกอบรม

5.3.5 มอบของที่ระลึกแก่ประธาน

5.4 การเตรียมการปิดการฝึกอบรม

5.4.1 การเชิญประธานในการเชิญประธานมาทำพิธีปิดการฝึกอบรม ควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประธานพิธีเปิดตามความเหมาะสม

5.4.2 การจัดสถานที่การจัดสถานที่ที่มีลักษณะและรูปแบบเช่นเดียวกับ
สถานที่ในพิธีเปิด

5.4.3 ขั้นตอนในการเตรียมงาน เช่นเดียวกับพิธีเปิดมีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

- 1) ไม่มีพิธีการทางศาสนาและถวายราชสักการะ
- 2) มีการเตรียมวุฒิบัตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม
- 3) นัดหมายผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรม กล่าวแสดงความรู้สึก
เกี่ยวกับการฝึกอบรมพิธีการปิดการฝึกอบรม

5.5 พิธีปิดการฝึกอบรมจะปฏิบัติหลังเสร็จสิ้นการอภิปรายซักถามปัญหาในการ ฝึกอบรมแล้ว

5.5.1 กรณีประธานเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรม

- 1) พิธีกรเชิญผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวแสดงความรู้สึก
เกี่ยวกับการฝึกอบรม

- 2) ผู้อำนวยการฝึกอบรมประกาศผลการฝึกอบรม
- 3) มอบวุฒิบัตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม
- 4) ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัยและปิดการฝึกอบรม
- 5) ทบทวนคำปฏิญาณ

5.5.2 กรณีประธานเป็นบุคคลภายนอก

- 1) พิธีกรเชิญผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวแสดงความรู้สึก
เกี่ยวกับการฝึกอบรม

- 2) ผู้อำนวยการฝึกอบรมประกาศผลการฝึกอบรม
- 3) มอบวุฒิบัตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม
- 4) ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัย
- 5) เชิญประธานเข้าร่วมในพิธีปิด
- 6) ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวรายงาน
- 7) ประธานกล่าวปิด
- 8) ทบทวนคำปฏิญาณ (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย

เล่ม 2, 2554 : 111-116)

6) พิธีการสวนสนาม

พิธีสวนสนาม หมายถึง การฝึกกระเปียบแถวอย่างหนึ่งโดยการเดินในแถวของลูกเสือที่มี
กระเปียบเป็นหมู่ กอง เพื่อฝึกกระเปียบวินัย ความเข้มแข็ง สง่างาม ความพร้อมเพรียง การเป็นผู้นำ
การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นพิธีการที่สำคัญของกิจการลูกเสือในการรวมลูกเสือจำนวนมาก
เพื่อรับการตรวจพลสวนสนาม เนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือ
แห่งชาติ วันวิสาขบูชาชุมนุมลูกเสือ หรือในโอกาสเป็นเกียรติให้กับบุคคลสำคัญ

การเดินทางสวนสนามของลูกเสือ มีแนวทางมาจากการเดินทางสวนสนามของทหาร ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้จัดให้มีการเดินทางสวนสนามของลูกเสือ ซึ่งเป็นกิจวัตรประจำปีอันสำคัญของลูกเสือ ทุกคราวในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา จะมีการประชุมถวายพระพรไชยมงคล และสวนสนามของบรรดากองลูกเสือต่าง ๆ เกือบทั่วพระราชอาณาจักรที่กรุงเทพฯ จัดเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2458 ณ พระลานพระราชวังสวนดุสิต เสือป่าและลูกเสือเดินทางสวนสนามถวายตัวผ่านหน้าพลับพลาที่ประทับไปแล้วกลับมาตั้งแถวหันหน้าสู่พลับพลา เมื่อตั้งแถวเรียบร้อยแล้วบรรดาเสือป่าและลูกเสือทั้งหมดได้วิ่งโห่ ถวายไชยมงคลเข้ามาตั้งแถวเป็นรูปพระจันทร์กึ่งดวง ชิดพลับพลาที่ประทับกระทำวันทยาวิธ วันทยหัตถ์ ถวายคำนับ แตรบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ มีพระราชดำรัสพระราชทานพระบรมราโชวาท แลทรงขอบใจบรรดาเสือป่าและลูกเสือที่มาถวายไชยมงคล เมื่อสุดกระแสรบราชดำรัสแล้วเสือป่าและลูกเสือกระทำวันทยาวิธ วันทยหัตถ์ โห่ร้อง คำนับธงมหาสารทวารวัช แตรบรรเลงเพลงสรรเสริญเสือป่า เสร็จแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราตำแหน่งแก่ผู้บัญชาการกองเสนาต่าง ๆ เมื่อพระราชทานตราตำแหน่งเสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับพระที่นั่งยงยศกลับพระบรมมหาราชวังการเดินทางสวนสนามในสมัยนั้น โดยปกติจะมีขึ้นในวันที่ 4 มกราคม ของทุกปี อันเป็นพระราชพิธีต่อท้ายงานเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งตรงกับวันที่ 1 มกราคม และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2468 ได้มีพิธีอัญเชิญพระองค์ให้ทรงรับตำแหน่งสภานายก สภากรรณกลางจัดการลูกเสือ ในวันนั้นได้มีการเดินทางสวนสนามของกองลูกเสือเพื่อถวายพระเกียรติ และในโอกาสงานพระราชพิธีฉัตรมงคล เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2469 ได้มีการสวนสนามของลูกเสือ ณ สนามไชย ข้างสวนสราญรมย์ หน้าพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ ต่อมาได้กำหนดให้วันที่ 1 กรกฎาคม ของทุกปี ถือว่าเป็นวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ และได้มีการจัดให้มีพิธีสวนสนามของลูกเสือเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ก็ได้มีการสวนสนามของลูกเสือในโอกาสต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

6.1 โอกาสในการเดินทางสวนสนามของลูกเสือ

- 6.1.1 วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ
- 6.1.2 วันวิสาขบูชา
- 6.1.3 พิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือ
- 6.1.4 เพื่อเป็นเกียรติให้กับบุคคลสำคัญ
- 6.1.5 พิธีรับพระราชทานธงลูกเสือประจำจังหวัด

6.2 ขั้นตอนในพิธีการสวนสนามของลูกเสือ

- 6.2.1 การเตรียมการ
 - 1) กำหนดวัน เวลา สถานที่ และบุคลากรในพิธีการสวนสนาม
 - 2) กำหนดหน่วยงานของลูกเสือที่จะมาร่วมในการสวนสนาม

3) ประชุมชี้แจงหัวหน้าหน่วยงานของลูกเสือที่มาร่วมในการสวน
สนาม

4) การฝึกซ้อมการเดินทางสวนสนามของลูกเสือและการซ้อมใหญ่

6.2.2 กิจกรรมในวันพิธีสวนสนาม

1) การดำเนินการก่อนการเดินทางสวนสนาม

1. กองลูกเสือรายงานตัวตามจุดที่กำหนด

2. จัดขบวน การจัดขบวนเพื่อเดินทางสวนสนาม

จัดดังต่อไปนี้

- วงโยธวาทิต

- ลูกเสือที่ถือธงลูกเสือ 4 ประเภท ได้แก่ ธง

ลูกเสือสำรอง ธงลูกเสือสามัญ ธงลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ธงลูกเสือวิสามัญ

- ผู้บังคับขบวนสวนสนาม แต่งกายตามตำแหน่ง

ทางลูกเสือ

- กองบังคับการผสม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

แต่ละประเภทที่มาร่วมงานและไม่ได้เดินนำกองลูกเสือ

- กองลูกเสือต่าง ๆ อาจจัดเรียงลำดับตาม

ประเภทของลูกเสือ หรือจัดเรียงลำดับตามตัวอักษรของกองลูกเสือ ทั้งนี้ตามที่ได้กำหนด
ประกอบด้วย

- ลูกเสือที่ทำหน้าที่ถือป้ายชื่อกองลูกเสืออยู่

ด้านหน้าสุด

- ลูกเสือที่ทำหน้าที่ถือธงประจำกองลูกเสือ

- ผู้กำกับกองลูกเสือ 1 คน ถือไม้ถือมีพู่สีตาม

ประเภท และตำแหน่งทางลูกเสือ

- รองผู้กำกับกองลูกเสือ 1 คน ถือไม้ถือ

เช่นเดียวกับผู้กำกับกองลูกเสือ

- กองลูกเสือ 4-6 หมู่ ถืออาวุธตามประเภท

ลูกเสือ จัดเป็นแถวหน้ากระดานหมู่ปีดระยะหรือจัดเป็นแถวตอนหมู่

3. เคลื่อนเข้าประจำที่ในสนาม

2) การต้อนรับประธานในพิธี

1. คณะผู้แทนบุคลากรทางการลูกเสือรอต้อนรับประธาน

ในพิธี ประธานในพิธีมาถึงบริเวณพิธี ผู้แทนลูกเสือกล่าวรายงานตัว และเชิญประธานขึ้นสู่แท่นรับ
ความเคารพ

2. ก่อนประธานเข้าสู่แท่นรับความเคารพผู้บังคับขบวน

สวนสนามสั่ง “ลูกเสือตรง ทำความเคารพประธานในพิธีตรงหน้าระวัง” เมื่อประธานเข้าสู่แท่นพิธี
เรียบร้อยแล้ว ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “วันทยา-วุธ” ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือทำความ

เคารพ วงโยธวาทิตบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีหรือเพลงมหาฤกษ์ ตามแต่กรณี เมื่อจบเพลงผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “เรียบ-อาวุธ, ตามระเบียบ-พัก”

3. ประธานจัดงานฯ กล่าวรายงาน

4. ประกอบกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ เช่นว่าการมอบธง

การมอบเกียรติบัตร การมอบเหรียญลูกเสือสรรเสริญ การมอบโล่

5. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ได้รับมอบหมายนำกล่าว

ทบทวนคำปฏิญาณ

6. ประธานในพิธีกล่าวให้โอวาท

3) การเดินสวนสนาม

1. ผู้แทนลูกเสือเป่าแตรเดี่ยวให้สัญญาณเตรียมสวนสนาม ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “ลูกเสือ เตรียมสวนสนาม” แตรเป่าให้สัญญาณหน้าเดิน ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “ขวา-หัน, แบกออาวุธ, หน้า-เดิน”

2. ขบวนของลูกเสือเริ่มออกเดินตามลำดับ นำโดยวงโยธวาทิต เมื่อผ่านประธานในพิธีกระทำความเคารพตามระเบียบปฏิบัติ จนสิ้นขบวน

3. ในกรณีที่มีการแสดงกิจกรรมลูกเสือ ให้ขบวนสวนสนามเดินออกไปจากสนามสำหรับกรณีที่ไม่มีการแสดงกิจกรรมลูกเสือให้ขบวนเดินกลับมาตั้งแถวในสนามดังเดิม เพื่อรอส่งประธานในพิธี

4) การแสดงกิจกรรมของลูกเสือในกรณีที่กำหนดให้มีการแสดงกิจกรรมของลูกเสือ คณะลูกเสือที่แสดงกิจกรรมออกมาแสดงกิจกรรมตามกำหนด เมื่อเสร็จสิ้นการแสดงให้รอส่งประธานในพิธี

5) การส่งประธานในพิธี

ประธานในพิธีฯ ลูกชั้นยืน ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “ลูกเสือตรงทำความเคารพประธานในพิธี ตรงหน้าระวัง วันทยา-วุธ” ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือทำความเคารพ วงโยธวาทิตบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีหรือเพลงมหาฤกษ์ ตามแต่กรณี ประธานในพิธีกลับ คณะผู้แทนผู้บังคับบัญชาลูกเสือส่งประธานกลับเมื่อจบเพลงผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “เรียบ-อาวุธ เลิกแถว” (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 124-132)

7) การประชุมนายหมู่ลูกเสือ

การประชุมนายหมู่ลูกเสือ หมายถึง ส่วนหนึ่งของระบบบริหารในกิจการลูกเสือโดยให้นายหมู่ลูกเสือได้มาประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาและตัดสินใจดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาเกียรติการจัดกิจกรรมของลูกเสือ การบริหารภายในของกองลูกเสือ การควบคุมการรับ-จ่ายเงินของกองลูกเสือ มีผู้กำกับกองลูกเสือคอยให้คำแนะนำและเสนอแนะ

แนวความคิดในเรื่องการประชุมนายหมู่ลูกเสือเกิดจากลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ ตั้งแต่สมัยที่นำเด็กกลุ่มหนึ่งไปจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี ได้แบ่งเด็กออกเป็น 4 หมู่ แต่ละหมู่มีนายหมู่ลูกเสือ ในกระบวนการสอนและการจัดการ โดยจะเชิญนายหมู่ลูกเสือมาฝึกก่อน ให้นายหมู่ลูกเสือไปฝึกลูกหมู่ต่อไป พร้อมกันนั้นก็เปิดโอกาสให้นายหมู่ลูกเสือได้ปรึกษาหารือมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ต่าง ๆ และพบว่าด้วยกระบวนการเช่นนี้ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระบบหมู่เป็นอย่างดี หลักความคิดในการที่จะให้นายหมู่ลูกเสือมาร่วมกันคิดกำหนดกิจกรรมจึงพัฒนาเป็นการประชุมนายหมู่ลูกเสือ เพื่อดำเนินการดังกล่าวข้างต้น (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 169)

7.1 ขั้นตอนในการประชุมนายหมู่ลูกเสือ

การจัดที่ประชุมนายหมู่

7.1.1 ห้องประชุม ในห้องประชุมจัดให้มีโต๊ะหมู่บูชา มีพระพุทธรูป ธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน กับมีพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวองค์พระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย และรูปของลอร์ดเบเดนโพเอลล์

7.1.2 โต๊ะประชุม ควรจัดให้มีเก้าอี้ประชุมตามจำนวนของนายหมู่ และจัดที่นั่งเป็นพิเศษสำหรับผู้กำกับหรือรองผู้กำกับที่จะเข้าประชุมด้วยในฐานะที่ปรึกษา โดยจัดให้นั่งอยู่ทางซ้ายของประธาน

7.1.3 การจัดที่นั่ง จะต้องกำหนดไว้ให้ทราบ โดยมีการเขียนป้ายหรือเครื่องหมายแสดงไว้ ณ ที่นั้น ๆ เช่น ประธาน เลขานุการ กรรมการฝ่ายต่าง ๆ และผู้กำกับลูกเสือ

7.1.4 ผู้เข้าประชุม

- นายหมู่ทุกหมู่ ถ้านายหมู่ไม่อยู่ให้รองนายหมู่เข้าประชุมแทน
- ผู้กำกับลูกเสือ ถ้าผู้กำกับไม่อยู่ให้รองผู้กำกับเข้าประชุมแทน
- ผู้ทรงคุณวุฒิที่กองลูกเสือเชิญมาเพื่อแนะนำการเป็นครั้งคราว
- การเลือกประธานและเลขานุการ

7.1.5 การเข้าห้องประชุม เลขานุการจะเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่าง ๆ เข้าห้องประชุมจนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้ายผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั่งจะต้องไปไหว้พระพุทธรูป (ยกเว้นผู้ที่นับถือศาสนาอื่น มิใช่ศาสนาพุทธ ให้แสดงความเคารพต่อธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ได้เลย) และแสดงความเคารพต่อธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระอยู่หัวตามลำดับเสียก่อน โดยวิธีวินยทหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน (ยกเว้นประธานจะต้องจุดธูปเทียนและกราบที่หน้าพระ)

7.1.6 การเปิดประชุม เป็นหน้าที่ของประธานที่จะกล่าวเปิด โดยลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุมยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือแล้วกล่าวว่า “บัดนี้สมาชิกของที่ประชุมได้มาครบองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุม ขอให้สมาชิกทั้งหลายได้ใช้สิทธิและเสรีภาพของท่านโดยเสรีในการประชุมและขอให้ถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับไม่เปิดเผย” เมื่อประธานกล่าวจบแล้วลดมือลงมาแสดงรหัส สมาชิกที่เข้าประชุมยืนพร้อมกัน พร้อมกับยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสลูกเสือแบบให้คำปฏิญาณของลูกเสือแล้วกล่าวพร้อมกันว่า “ข้าพเจ้าจะถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับ เว้นไว้แต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม” เสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป

7.1.7 การพูดในที่ประชุม ก่อนพูดต้องยกมือขออนุญาต เมื่อประธานอนุญาต จึงจะพูดได้ (และจะต้องพูดกับประธานทุกครั้ง) เมื่อเวลาพูดให้หนึ่ง ไม่ต้องยืน

7.1.8 การนัดหมายเรียกประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการที่จะแจ้งนัดหมายไป

7.1.9 การจัดระเบียบวาระการประชุมนายหมู่ เป็นหน้าที่ของเลขานุการ โดยประสานงานกับประธาน

7.1.10 เรื่องที่จะจัดเข้าวาระการประชุมนายหมู่ ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในกองลูกเสือของตน, จัดทำกำหนดการฝึกอบรม, การอยู่ค่ายพักแรม, การเงิน, การลงโทษ, การให้รางวัล, และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

7.1.11 รายงานการประชุมของนายหมู่ ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องถือเป็นความลับ ไม่ควรเปิดเผยเว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

7.1.12 การจดยางานการประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการจะต้องเป็นผู้จดและจัดทำรายงานการประชุมบันทึก ลงในสมุดและสำเนาแจ้งให้ผู้เข้าประชุมทราบ

7.1.13 ผู้ดำรงตำแหน่งประธานที่ประชุมนายหมู่ เป็นบุคคลที่ผู้กำกับแต่งตั้งจากนายหมู่ที่นายหมู่ส่วนมากเห็นชอบด้วย

7.1.14 เลขานุการของที่ประชุม ประธานที่ประชุมเป็นผู้แต่งตั้งจากนายหมู่ โดยให้นั่งอยู่ทางซ้ายของประธาน (เลขานุการจะเป็นผู้เชิญนายหมู่เข้าที่ประชุมนายหมู่ทีละคนจนถึงประธานแล้วจึงเชิญผู้กำกับฯ เป็นคนสุดท้าย) เลขานุการมีสิทธิแสดงความคิดเห็นได้แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนและมติของที่ประชุมฯ

7.1.15 ผู้กำกับลูกเสือ ที่ประชุมไม่มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุม แต่มีสิทธิยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ผู้กำกับฯ เห็นว่าถ้าจะปล่อยให้ทำไปตามข้อตกลงของที่ประชุมแล้ว อาจก่อให้เกิดผลเสียหายขึ้นได้

7.1.16 การปิดประชุม ประธานจะลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าท่ามมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่า “ข้าพเจ้าขอปิดการประชุม” เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ)

7.1.17 การออกจากห้องประชุม ตามลำดับดังนี้ คือ ที่ปรึกษา ประธาน และนายหมู่ (โดยปฏิบัติพิธีการเช่นเดียวกับการเข้าห้องประชุม) เลขานุการเป็นคนสุดท้าย (คู่มือพิธีการ วิธีปฏิบัติในการฝึกอบรมลูกเสือ เนตรนารี, ม.ป.ป. : 31-33)

8) พิธีรอบเสารงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม)

พิธีรอบเสารงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม) หมายถึง การประชุมที่จัดขึ้นรอบเสารงของลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือที่มาร่วมกันในการเข้าค่ายพักแรม เพื่อเริ่มกิจกรรมประจำวัน

กระบวนการทางการลูกเสือเป็นกระบวนการกลุ่มในการเริ่มปฏิบัติกิจกรรมประจำวันเมื่อมาอยู่ค่ายพักแรมจำเป็นต้องมาร่วมกันแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตามคำปฏิญาณของลูกเสือ ข้อ 1 และเพื่อนัดหมาย กำหนดตารางกิจกรรมประจำวัน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้

ผู้อำนวยการค่ายหรือผู้อำนวยการฝึกอบรมได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานและให้โอวาทประจำวัน

8.1 การเตรียมการและการจัดสถานที่

8.1.1 เตรียมสถานที่และจัดเสาชงให้เรียบร้อยพร้อมธงชาติ

8.1.2 นัดหมายเวลาผู้อยู่ค่ายพักแรม

8.1.3 กำหนดให้มีพิธีกรประจำวัน ซึ่งเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมที่ได้รับ

มอบหมาย

8.2 พิธีรอบเสาชงวันแรก

8.2.1 พิธีกรประจำวันยืนหน้าเสาชง ห่างจากเสาชงประมาณ 3 ก้าว ให้สัญญาณมือเรียกแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลมตามลำดับหมู่ หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของพิธีกร นายหมู่อยู่แนวเดียวกับพิธีกร และรองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายอยู่ทางขวามือของพิธีกรและอยู่ในแนวเดียวกับพิธีกรพิธีกรสั่ง “จัดแถว” เมื่อเรียบร้อยแล้วสั่ง “นิ่ง” และ “ตามระเบียบ-พัก”

8.2.2 ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) ยืนอยู่หลังเสาชงพร้อมกับผู้บังคับบัญชา ลูกเสือและวิทยากรโดยผู้อำนวยการฝึกอยู่ตรงกลาง ห่างจากเสาชงประมาณ 3 ก้าว

8.2.3 พิธีกรนัดหมายหมู่บริการในการชักธงชาติ นำร้องเพลงชาติ และนำสวดมนต์ จากนั้นพิธีกรสั่ง “กอง-ตรง”

8.2.4 พิธีกรเชิญผู้ชักธงชาติ แล้วถอยกลับไปยืนอยู่ในแถวผู้บังคับบัญชา ลูกเสือทางขวา ลูกเสือในหมู่บริการสองคนที่มีหน้าที่ชักธงชาติวิ่งออกมา ยืนห่างจากหน้าเสาชงประมาณ 3 ก้าว ทำวันทยหัตถ์เตรียมชักธงชาติ

8.2.5 พิธีกรก้าวขึ้นมา 1 ก้าว สั่ง “เคารพธงชาติ-วันทยา-วุธ” (ในกรณีไม่มีอาวุธ สั่งเพียงเคารพธงชาติเท่านั้น) ทุกครั้งที่ออกคำสั่งก้าวมาข้างหน้า 1 ก้าว แล้วถอยกลับเข้าที่เดิม

8.2.6 ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ และลูกเสือชักธงชาติขึ้น พร้อมกับลูกเสือทุกคนร้องเพลงชาติจนจบ ลูกเสือที่ชักธงชาติผูกเชือกที่ชักธงชาติ ทำความเคารพ กลับหลังหันวิ่งเข้าที่เดิม

8.2.7 พิธีกร สั่ง “เรียบ-อาวุธ” (ในกรณีไม่มีอาวุธ ไม่ต้องสั่ง)

8.2.8 พิธีกร สั่ง “ถอดหมวก” ลูกเสือถอดหมวก พนมมือเตรียมสวดมนต์ ลูกเสือในหมู่บริการนำสวดมนต์ เมื่อสวดมนต์จบแล้วพิธีกร สั่ง “สงบนิ่ง” แล้วสั่ง “สวมหมวก” “ตามระเบียบ-พัก”

8.2.9 พิธีกร เชิญผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวปราศรัย ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) เดินมาที่หน้าเสาชง พิธีกร สั่ง “กอง-ตรง” “วันทยา-วุธ” เมื่อผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) รับความเคารพพิธีกรสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ-พัก” (ในกรณีไม่มีอาวุธ ใช้เฉพาะคำสั่ง “กอง-ตรง” และ “ตามระเบียบ-พัก”)

8.2.10 ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวคำปราศรัย และให้โอวาท เมื่อ

จบแล้วพิธีกรสั่ง “กอง-ตรง” “วันทยา-วุธ” เมื่อผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) รับความเคารพ พิธีกรสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ-พัก”(ในกรณีไม่มีอาวุธ ใช้เฉพาะคำสั่ง “กอง-ตรง” และ “ตามระเบียบ-พัก”)

8.2.11 ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กลับเข้าที่เดิม พิธีกรเดินไปที่หน้าเสาธง กล่าวนัดหมายกิจกรรมประจำวัน จากนั้นสั่ง “กอง-ตรง” “กอง-แยก” ลูกเสือทำขวาทันแล้วแยกย้ายกันออกไปเป็นหมู่ปฏิบัติตามที่นัดหมายเสร็จพิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม

8.3 พิธีรอบเสาธงวันถัดไป

ให้ดำเนินการตามขั้นตอนในพิธีรอบเสาธงวันแรก ตั้งแต่ข้อ 8.2.1-8.2.9 แล้วดำเนินการต่อไป ดังต่อไปนี้

8.3.10 ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวทักทายแล้วเชิญคณะสายตรวจรายงานผลการตรวจเยี่ยมเรื่องที่มีมอบหมาย เมื่อสายตรวจรายงานผลเรียบร้อยแล้ว ในกรณีที่มีรางวัลหรือกิจกรรมพิเศษอื่นใดที่เกี่ยวกับลูกเสือก็อาจดำเนินการได้ตามความเหมาะสม หลังจากนั้นผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวสรุปผลงาน ให้ข้อคิดเห็น และให้โอวาท

8.3.11 พิธีกร สั่ง “กอง-ตรง” “วันทยา-วุธ” เมื่อผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) รับความเคารพ พิธีกรสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ-พัก” (ในกรณีไม่มีอาวุธ ใช้เฉพาะคำสั่ง “กอง-ตรง” และ “ตามระเบียบ-พัก”)

8.3.12 ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กลับเข้าที่เดิม พิธีกรเดินไปที่หน้าเสาธง กล่าวนัดหมายกิจกรรมประจำวัน จากนั้นสั่ง “กอง-ตรง” “กอง-แยก” ลูกเสือทำขวาทันแล้วแยกย้ายกันออกไปเป็นหมู่ปฏิบัติตามที่นัดหมาย

เวลา 18.00 น. ของทุกวัน ลูกเสือหมู่บริการ 2 คน ที่ได้รับมอบหมาย แต่งเครื่องแบบลูกเสือมาซักธงชาติลง ตามสัญญาณนกหวีดพิธีรอบเสาธงหลัง

8.4 พิธีปิดการอยู่ค่ายพักแรม (ฝึกอบรม)

8.4.1 พิธีกรประจำวันยืนหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว ให้สัญญาณมือเรียกแถวเป็น รูปครึ่งวงกลม ลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลมตามลำดับหมู่ หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของพิธีกร นายหมู่อยู่ แนวเดียวกับพิธีกร และรองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายอยู่ทางขวามือของพิธีกรและอยู่ในแนวเดียวกับพิธีกร พิธีกรสั่ง “จัดแถว” เมื่อเรียบร้อยแล้วสั่ง “นิ่ง” และ “ตามระเบียบ-พัก”

8.4.2 ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) ยืนอยู่หลังเสาธงพร้อมกับผู้บังคับบัญชา ลูกเสือและวิทยากรโดยผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) อยู่ตรงกลาง ห่างจากเสาธงประมาณ ๓ ก้าว

8.4.3 พิธีกรนัดหมายหมู่บริการในการนำสวดมนต์ ซักธงชาติ จากนั้นพิธีกรสั่ง “กอง-ตรง”

8.4.4 พิธีกร สั่ง “ถอดหมวก” ลูกเสือถอดหมวก พนมมือเตรียมสวดมนต์ ลูกเสือในหมู่บริการนำสวดมนต์ เมื่อสวดมนต์จบแล้วพิธีกร สั่ง “สงบนิ่ง” แล้วสั่ง “สวมหมวก”

8.4.5 พิธีกรเชิญผู้ซัดธงชาติ แล้วถอยกลับไปยืนอยู่ในแถวผู้บังคับบัญชา ลูกเสือทางขวา ลูกเสือในหมู่บริการสองคนที่มีหน้าที่ซัดธงชาติวิ่งออกมา ยืนห่างจากหน้าเสาธง ประมาณ 3 ก้าว ทำวันทยหัตถ์เตรียม ซัดธงชาติลง

8.4.6 พิธีกรก้าวขึ้นมา 1 ก้าว สั่ง “เคารพธงชาติ-วันทยา-วุธ” (ในกรณีไม่มีอาวุธ สั่งเพียงเคารพธงชาติเท่านั้น) ทุกครั้งที่ออกคำสั่งก้าวมาข้างหน้า 1 ก้าว แล้วถอยกลับเข้าที่เดิม

8.4.7 ลูกเสือที่ซัดธงชาติลง ผูกเชือก แล้วทำความเคารพ กลับหลังหัน วิ่งเข้าที่เดิม

8.4.8 พิธีกร สั่ง “เรียบ-อาวุธ” “กลับหลัง-หัน” “วางอาวุธ” “กลับหลัง-หัน” (ในกรณีไม่มีอาวุธไม่ต้องสั่ง)

8.4.9 พิธีกร สั่งให้ลูกเสือ และเชิญคณะผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (วิทยากร) เข้าร่วมจับมือเป็นวงกลมแล้วนำร้องเพลงสามัคคีชุมนุมร่วมกัน

กิจกรรมตอนท้ายของพิธีปิดนี้ อาจจัดกิจกรรมเสริมได้ตามความเหมาะสม เช่น การร้องเพลงจับมืออำลา การแลกของที่ระลึก (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 117-122)

9) พิธีการลูกเสือสำรอง และการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือ

การทำแกรนด์ฮาวล์ หมายถึง การทำความเคารพเป็นหมู่ โดยการเปล่งเสียงและประกอบด้วยท่าทางที่แสดงออกสอดคล้องกับเสียงที่เปล่งออกมา เป็นการทำความเคารพของลูกเสือสำรอง พร้อมกันทั้งกองต่อหน้าผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งสวมบทบาทเป็นหัวหน้าฝูงหมาป่า (อาเคล่า) ซึ่งมีความเป็นมาจากนิทานป่าดงพงพี เรื่อง เมาคลีลูกหมาป่า เป็นการเลียนแบบสัตว์ คือฝูงหมาป่าที่แสดงออกถึงความพร้อมเพรียงและความมีระเบียบวินัย

เป็นการรวมตัวของฝูงหมาป่าที่บริเวณผาประชุมในป่า “ซีโอนี” (SEE-O-NEE PARK) ในลักษณะรูปแบบวงกลม (Rock Circle) โดยที่บรรดาฝูงหมาป่าเหล่านั้นจะนั่งล้อมเป็นวงกลม เมื่ออาเคล่า (AKELA) หัวหน้าฝูงหมาป่าปรากฏตัว หมาป่าทั้งฝูงจะหอนขึ้นพร้อมกัน เพื่อเป็นการต้อนรับและให้เกียรติแก่หัวหน้าหมาป่าด้วยเสียงอันดังและพร้อมเพรียง ซึ่งแสดงออกถึงความเคารพ ศรัทธาต่อผู้นำของพวกเขาเป็นการเห่าหอนที่ยิ่งใหญ่ (Grand Howl) ซึ่งถือเป็นต้นแบบของพิธีการลูกเสือสำรองที่นำมาประยุกต์ใช้ในกองลูกเสือสำรอง เรียกว่า “การทำแกรนด์ฮาวล์” (Grand Howl)

9.1 การทำความเคารพเป็นหมู่

การทำแกรนด์ฮาวล์ มีวิธีการและขั้นตอนที่ต่อเนื่องและมีความสอดคล้องทั้งการเปล่งเสียงกิริยา การออกท่าทาง บุคลิกภาพของผู้เรียก (ผู้กำกับลูกเสือ) ที่ต้องมีความสง่าผ่าเผย และแสดงถึงความน่ายำเกรง จึงจะทำให้การทำแกรนด์ฮาวล์เป็นไปอย่างน่าศรัทธา โดยปฏิบัติเรียงตามขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

9.1.1 ผู้เรียก (ผู้กำกับลูกเสือ) จะต้องเลือกที่จะยืนเรียกให้เหมาะสม สายตาสามารถมองเห็นเด็กทุกคนได้อย่างชัดเจน (ลูกเสือสำรอง/ฝูงหมาป่า)

9.1.2 ผู้กำกับลูกเสือ เปล่งเสียงเรียก (ดัง) แพ้ก-แพ้ก-แพ้ก 3 ครั้ง โดยเสียงเรียก “แพ้ก” ครั้งสุดท้าย (ครั้งที่ 3) ให้เปล่งเสียงดังและหนักแน่นกว่าครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 พร้อมกับทำสัญญาณมือแวงรอบตัวเป็นรูปวงกลม

9.1.3 ลูกเสือสำรองเมื่อได้ยินเสียงเรียกของผู้กำกับลูกเสือ ลูกเสือทุกคนจะต้องขานรับพร้อมกันทันทีด้วยเสียงดังเช่นกันว่า “แพ้ก” แล้ววิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็ก (Rock Circle) รอบตัวผู้กำกับลูกเสือ ให้หัวไหล่ชิดกัน (นายหมู่ของหมู่บริการยืนอยู่ตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือ) จากนั้นก็เรียงไปตามลำดับ

9.1.4 ผู้กำกับลูกเสือมองดูการยืนของลูกเสือให้เรียบร้อย สวยงาม และอยู่ในความพร้อม แล้วผายมือทั้งสองออกไปข้าง ๆ ลำตัวเล็กน้อย โดยนิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน หงายฝ่ามือขึ้น แล้วลดมือลงในท่าตรง

9.1.5 ลูกเสือสำรองเมื่อเห็นสัญญาณนี้ ทุกคนจับมือกันถอยหลัง ขยายวงเล็กออกไปเป็นรูปวงกลมใหญ่ (Parade Circle) จนแขนตึง ทุกคนปล่อยมือลงมาอยู่ในท่าตรง และจัดวงกลมให้เรียบร้อย (ผู้กำกับลูกเสือต้องช่วยจัดด้วย)

9.1.6 ผู้กำกับลูกเสือจัดแถวรูปวงกลมให้เรียบร้อย แล้วจึงกางแขนทั้งสองข้างขึ้นเสมอหัวไหล่เป็นมุมฉากกับลำตัว และขนานกับพื้น ฝ่ามือแบหงายขึ้น นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน พลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอข้อมือ ให้ตั้งฉากกับแขน (เป็นสัญญาณมือให้ลูกเสือทุกคนนั่งลง)

9.1.7 ลูกเสือสำรองทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือ ให้รีบย่อตัวนั่งลงทันทีบนเส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองข้างเหยียดตรงที่มลงพื้นดิน ขาทั้งสองข้างแบะออกให้แขนทั้งสองข้างอยู่ตรงกลางระหว่างขามือทั้งสองข้างที่มลงพื้นดินต้องขนานกัน นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือ เหยียดชิดติดกันและแตะพื้นดินนิ้วอื่น ๆ พับงอไว้ในอุ้งมือ (ใช้นิ้วหัวแม่มือกดนิ้วกลางและนิ้วก้อยไว้)

9.1.8 ผู้กำกับลูกเสือมองดูลูกเสือทุกคนอยู่ในความเรียบร้อยและพร้อมเพรียงแล้ว จึงพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น ปลายมือเหยียดตรง นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน (เป็นสัญญาณมือให้ลูกเสือเปล่งเสียงร้องพร้อมกัน)

9.1.9 ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือนี้ ต่างเปล่งเสียงร้องโดยพร้อมเพรียงกันว่า “อา-เค-ล่า,เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอสิ้นคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดลุกขึ้นยืนโดยพร้อมเพรียงกัน เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองแนบศีรษะทั้งสองข้าง แต่ให้อยู่เหนือไหล่ นิ้วชี้และนิ้วกลางชิดติดกัน (ลักษณะหุหมาป่า)

9.1.10 นายหมู่ลูกเสือที่ทำหน้าที่หมู่บริการในวันนั้น (มีตำแหน่งการยืนตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือ)จะเปล่งเสียงขึ้นว่า “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” 3 ครั้ง ดัง ๆ โดยการร้องให้หันหน้าไปทางด้านซ้าย-ตรงหน้า-และขวา ติดต่อกัน แล้วหันหน้ากลับมามองตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือตามเดิม (เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ)

9.1.11 เมื่อสิ้นคำเปล่งเสียงร้อง ครั้งที่ 3 แล้ว ให้ลูกเสือสำรองทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวทันที มือแนบลำตัว ขณะเดียวกันให้ลด-ปรับมือมาทำท่าวันทยหัตถ์ แล้วเปล่งเสียงร้องอันดังพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี” 3 ครั้ง (ขณะที่ลูกเสือสำรองเปล่งเสียงร้อง

ให้ผู้กำกับลูกเสือทำวันทยหัตถ์รับตามแบบลูกเสือสำรอง (สองนิ้ว) แล้วกล่าวคำว่า “ขอใจแพ็ก-ขอใจลูกเสือทุกคน-ลูกเสือจงโชคดี-ลูกเสือจงมีสุขและพบกันใหม่”

ในระหว่างทำพิธีแกรนด์ฮาวล์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น ให้รองผู้กำกับลูกเสือทั้งสองคนที่ยืนอยู่ด้านหลังผู้กำกับลูกเสือนอกวงกลมของลูกเสือสำรอง ช่วยเป็นที่เลี้ยงและควบคุม ดูแลลูกเสือสำรอง ทุกคนให้อยู่ในระเบียบวินัยตลอดเวลา

9.2 ทำเมื่อไร

- เมื่อมีการเปิด-ปิด การประชุมกอง (Pack Meeting)
- เมื่อมีผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หรือแขกผู้มีเกียรติมาเยี่ยมกองลูกเสือสำรอง
- เมื่อมีพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือสำรอง เช่น พิธีเข้าประจำกอง พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ
- เมื่อพาลูกเสือสำรองไปอยู่ค่ายพักแรม (Pack Holiday)
- เมื่อจัดกิจกรรมให้ลูกเสือสำรอง เพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ของลูกเสือสำรองประจำปี (Special Pack Meeting)
- โอกาสอื่น ๆ ที่เหมาะสม (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 139-143)

9.3 พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง (Pack Meeting)

พิธีการเปิดประชุมกองของลูกเสือสำรอง หมายถึง รูปแบบกิจกรรมที่สำคัญ ที่เน้นและบ่งชี้ให้ทราบว่าการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสำรองนั้น จะต้องมีการเปิดและปิดประชุมกองทุกครั้ง จึงจะดำเนินการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ได้จัดเตรียมมา หลักสำคัญอยู่ที่ความพร้อมของผู้เรียน และความตั้งใจจริงของผู้สอน ดังนั้น การเปิดประชุมกองทุกครั้งจึงมีความสำคัญและสอดคล้อง เพื่อเป็นการสร้างสมาธิ และปรับพฤติกรรมของลูกเสือให้พร้อมต่อการรับถ่ายทอดจากผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ เช่น การมีวินัย การเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือด้วยความเคารพ เริ่มต้นด้วยการทำแกรนด์ฮาวล์พิธีเคารพธงชาติ สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือ ทั้งนี้กระทำที่หน้าเสาธงโดยผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการ

เมื่อทำพิธีเปิดประชุมกองแล้ว ก็เริ่มต้นกิจกรรมต่อไป คือ เล่นเกม ร้องเพลง เข้าสู่บทเรียนเล่านิทาน หรือเรื่องสั้นที่เป็นคติ แล้วทำพิธีปิด

กิจกรรมของลูกเสือสำรองเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับเด็กอายุ 8-11 ปี ซึ่งเด็กในวัยนี้ถือเป็นยังเป็นเด็กเล็กอยู่พฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กจะสามารถรับการถ่ายทอดและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยการสร้างรูปแบบ จินตนาการ การถ่ายทอด การมีอารมณ์ร่วมการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ การร้อง การเต้น การเลียนแบบสัตว์ ซึ่งแนวคิดลักษณะนี้ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อมาเป็นเวลายาวนานจากต้นแบบของลูกเสือสำรอง คือ ประเทศอังกฤษ โดยผู้เป็นต้นแบบได้นำเอา “นิทานเมาคีลูกหมาป่า” มาประยุกต์ใช้ กลายเป็นนวัตกรรมที่สามารถ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาให้กับเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี จนถึงปัจจุบัน โดยมีขั้นตอนของการเปิดประชุม กองดังนี้ คือ แกรนด์ฮาวล์เชิญธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก

9.3.1 แกรนด์ฮาวล์ (Grand Howl)

ผู้กำกับลูกเสือยืนอยู่ตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงพอประมาณ (2-3 ก้าว) เรียกลูกเสือทำแกรนด์ฮาวล์ โดยมีรองผู้กำกับลูกเสือยืนอยู่ด้านหลังผู้กำกับลูกเสือ และนอกวงกลม

9.3.2 เชิญธงขึ้น

- จัดลูกเสือที่เป็นหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้เชิญธง ให้วิ่งเหยาะ ๆ ไปที่เสาธงห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว หมู่บริการทั้งสองคนแสดงความเคารพด้วยท้าววันทยหัตถ์พร้อมกัน คนทางขวามือก้าวไปข้างหน้า 2 ก้าว ยืนเท้าชิด โนม้ตัวเพื่อแก้เชือกธงที่ผูกอยู่กับเสาออกมาถือไว้ แล้วถอยหลังกลับมายืนคู่กับคนทางด้านซ้ายมือ ส่งเชือกให้คนด้านซ้ายมือเป็นผู้ชักธง โดยให้ผืนธงอยู่ด้านขวา (เวลาชักธงขึ้น เชือกธงทั้งสองเส้นต้องไม่ให้หย่อน) ผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้สั่งทำความเคารพ โดยออกคำสั่งว่า “แพ็ก-เคารพธงชาติ-วันทยหัตถ์” (คำสั่งวันทยหัตถ์นี้ไม่ใช่คำบอกแบ่งว่า “วันทยหัตถ์” แต่เป็นคำบอกติดกันว่า “วันทยหัตถ์”) ลูกเสือในวงกลมทั้งหมดรวมทั้งผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสืออื่น ๆ ทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทำวันทยหัตถ์ 3 นิ้ว หมู่บริการนำร้องเพลงชาติ เมื่อธงชาติขึ้นถึงยอดเสาแล้ว ลูกเสือคนด้านขวามือเดินเข้าไปผูกเชือกธง คนด้านซ้ายมือยืนอยู่ในท่าตรง (ไม่ต้องทำวันทยหัตถ์) เมื่อผูกเชือกธงเรียบร้อยแล้วให้ถอยหลังกลับมายืนที่เดิมทั้งสองคน ทำวันทยหัตถ์พร้อมกันแล้วลดมือลง

- ลูกเสือในแถววงกลมทุกคนยังอยู่ในท่าวันทยหัตถ์ ลูกเสือผู้เชิญธงชาติวิ่งกลับไปเข้าที่ของตนในแถววงกลม และทำวันทยหัตถ์เช่นเดียวกับลูกเสือในแถววงกลม

- ผู้กำกับลูกเสือสั่งว่า “มือลง” ลูกเสือทุกคนจึงลดมือลงพร้อมกัน (กระชับกระเฉง-ว่องไว-พร้อมเพรียง) ส่วนผู้กำกับลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ๆ ให้ลดมือลงพร้อมกับลูกเสือสองคนที่เชิญธง

9.3.3 สวดมนต์

- พอลดมือลงแล้ว ทุกคนอยู่ในท่าตรง แล้วถอดหมวกเตรียมตัวสวดมนต์ ผู้แทนหมู่บริการนำสวดมนต์ (ควรรบอกริธถอดหมวก ถอดหมวกขณะสวดมนต์)

9.3.4 สงบนิ่ง

- เมื่อสวดมนต์จบแล้ว ทุกคนสงบนิ่งโดยปล่อยมือขวาที่ถือหมวกลงมาตรง ๆ มือซ้ายทับหลังมือขวา ก้มศีรษะลงมาข้างหน้า มองพื้น ใช้เวลาสงบนิ่งประมาณ 1 นาที (รำลึกถึงผู้มีพระคุณ)

9.3.5 ตรวจ

การตรวจ

- พิธีเปิดประชุมกอง จะตรวจอะไรก็ได้ เช่น ตรวจความสะอาดของร่างกาย ผม เล็บ ฟันความสะอาดอื่น ๆ สุขภาพ ความพร้อมในการเรียน ตรวจเครื่องแบบ (ผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้สั่งก่อนจะให้ตรวจอะไร) แต่การตรวจในตอนปิดประชุมกองนั้น ให้ตรวจ

เครื่องแบบเป็นสำคัญ ด้วยเหตุที่ลูกเสือทุกคนเรียนและทำกิจกรรม จึงต้องตรวจทุกอย่างให้อยู่ในความเรียบร้อย และจะต้องแต่งเครื่องแบบกลับบ้าน (ในกรณีที่ชั่วโมงการเรียนการสอนเป็นชั่วโมงสุดท้ายของวัน)

วิธีตรวจ

- ตามปรกติผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ตรวจ แต่ในบางโอกาสผู้กำกับลูกเสืออาจมอบหมายให้รองผู้กำกับลูกเสือหรือนายหมู่ลูกเสือเป็นผู้ตรวจก็ได้ แล้วแต่กรณี (กิจกรรมลูกเสือการมอบหมายให้บุคคลอื่นมีบทบาทร่วมด้วยถือเป็นสิ่งสำคัญ เป็นการเน้นให้รู้ถึงหน้าที่และบทบาท)

- ในกรณีที่รองผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ตรวจ รองผู้กำกับลูกเสือจะต้องทำความเข้าใจกับผู้กำกับลูกเสือเสียก่อนแล้วจึงไปตรวจหมู่ลูกเสือ พอไปถึงหน้าหมู่ลูกเสือที่จะรับการตรวจ นายหมู่ลูกเสือส่งลูกเสือในหมู่ของตนว่า “หมู่สี่.....(ระบุหมู่สี่ที่จะรับการตรวจว่าสี่อะไร) ยืนตรง” ลูกเสือทุกคน ตรงนายหมู่ลูกเสือคนเดียวทำวันทยหัตถ์ แล้วลดมือลงก้าวไปข้างหน้า 1 ก้าว ทำวันทยหัตถ์แล้วรายงานว่า “หมู่สี่.....(ระบุสี่) พร้อมทั้งจะรับการตรวจแล้วครับ”

- เมื่อรายงานจบ ลดมือลงถอยหลังเข้าที่เดิมอยู่ในท่าตรง ในช่วงนี้ผู้ตรวจจะตรวจขณะที่อยู่ในท่าตรงก็ได้ หรือจะสั่งให้อยู่ในท่าตามระเบียบพักก็ได้ แล้วผู้ตรวจจึงทำการตรวจนายหมู่ลูกเสือก่อนแล้วจึงตรวจลูกหมู่ต่อไปทีละคน โดยการก้าวขาไปข้างขวาทีละก้าว (ก้าวละ 1 คน โดยนายหมู่ลูกเสือต้องก้าวตามไปด้วย ในจังหวะการก้าวที่เหมือนกัน ผู้ตรวจจะได้แนะนำให้นายหมู่ลูกเสือทราบถึงข้อบกพร่องของลูกหมู่ที่ได้รับการตรวจ เพื่อแก้ไขต่อไป)

- ในการตรวจถ้าเป็นการตรวจเครื่องแบบ เมื่อผู้ตรวจได้ตรวจถึงคนสุดท้ายแล้ว ต้องเดินตรวจด้านหลัง จนกลับมาที่ตำแหน่งนายหมู่ลูกเสือยืน (ถ้าตรวจเครื่องแบบผู้ตรวจต้องสั่ง นายหมู่ลูกเสือหันหลังกลับไปรับการตรวจด้านหลังด้วย) ถ้าเป็นการตรวจอื่น ๆ เพียงแต่เดินตรวจด้านหน้าจนถึงคนสุดท้าย และเดินมาส่งนายหมู่ลูกเสือที่เดิม เมื่อตรวจทุกคนแล้ว นายหมู่ลูกเสือกลับเข้าที่ ทำวันทยหัตถ์ผู้ตรวจอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนายหมู่ลูกเสือจึงส่งลูกหมู่พัก รองผู้กำกับลูกเสือที่ไปตรวจ จะกลับหลังหันรายงานสรุปให้ผู้กำกับลูกเสือทราบถึงผลการตรวจ และข้อเสนอแนะให้กับผู้กำกับลูกเสือทราบด้วยโดยการรายงานให้รายงานได้ทันทีเมื่อตรวจเสร็จ (ใครตรวจเสร็จก่อนรายงานก่อน)

- ในกรณีที่นายหมู่ลูกเสือเป็นผู้ตรวจ เมื่อนายหมู่ลูกเสือได้ยินคำสั่งของผู้กำกับลูกเสือสั่งว่า “นายหมู่ลูกเสือตรวจ” ให้ตัวนายหมู่ลูกเสือก้าวออกมาข้างหน้าแถว 1 ก้าว แล้วกลับหลังหันเข้าหาหมู่ของตนเองที่จะทำการตรวจ ในขณะที่เดียวกันรองนายหมู่ลูกเสือต้องวิ่งอ้อมด้านหลังหมู่ของตน แล้วเข้ายืนแทนที่ในแถวที่นายหมู่ลูกเสือยืน (เป็นการยืนแทนในตำแหน่งนายหมู่ลูกเสือ) นายหมู่ลูกเสือทำการตรวจ (วิธีตรวจก็เช่นเดียวกับรองผู้กำกับลูกเสือตรวจ) เมื่อนายหมู่ลูกเสือตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ยืนรอจนเห็นว่าทุกหมู่ตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงวิ่งไปตั้งแถวหน้ากระดานเรียงเดี่ยวหน้าผู้กำกับลูกเสือให้ผู้กำกับลูกเสืออยู่ตรงกลางของแถวลูกเสือ (ฝั่งตรงข้าม) โดยนายหมู่ลูกเสือบริการยืนหัวแถว สี่อื่นเข้าแถวต่อออกไปตามสี่ที่จัดเรียงไว้

- การรายงานให้นายหมู่ลูกเสือรายงานทีละคนโดยเรียงจากหมู่บริการก่อน คนที่รายงานจะต้องก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ยืนตรง ทำวันทยหัตถ์แล้วรายงานผลการ

ตรวจ ลดมือลงถอยกลับเข้ายืนที่เดิมจนครบทุกคน ผู้กำกับลูกเสือกล่าวขอบคุณนายหมู่ลูกเสือทุกคน ในขณะเดียวกันก็สำรวจตัวนายหมู่ลูกเสือด้วย และติชมตัวนายหมู่ลูกเสือ เสร็จแล้วผู้กำกับลูกเสือสั่ง นายหมู่ลูกเสือกลับเข้าที่เป็นจังหวะเดียวกับที่รองนายหมู่ลูกเสือวิ่งอ้อมด้านหลังกลับเข้าที่ของตนเอง จากนั้นผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อลูกเสือทุกคน แล้วออกคำสั่งว่า “แพ็ก-แยก” ให้ ลูกเสือทุกคนทำขวาหันแล้วแยกย้ายกันไปปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ

9.4 พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

พิธีการปิดประชุมกอง หมายถึง กระบวนการเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนกิจกรรมลูกเสือ ตามหลักสูตรการจัดการเรียนกิจกรรมลูกเสือสำรอง ปิดท้ายด้วยพิธีการปิดประชุมกอง เพื่อให้ลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือ ทำการนัดหมาย ตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย ชักธงลง เสร็จสิ้นการเรียนบทเรียนนั้น แยกย้ายกันไป ทั้งนี้กระทำที่หน้าเสาธง โดยผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการ

9.4.1 ขั้นตอนและวิธีการ

การปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีลักษณะที่เหมือนกับลูกเสือประเภทอื่น ๆ แต่ด้วยความที่ลูกเสือสำรองเป็นเด็กเล็ก การปิดประชุมกองในแต่ละครั้ง ต้องมีความชัดเจน และแน่นอน เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดได้ เช่น บทสรุปของบทเรียน การนัดหมาย ต้องชัดเจนและปฏิบัติได้ การคลายข้อสงสัยของเด็ก การตรวจสอบในเรื่องความพร้อมที่จะเข้าสู่ช่วงเวลาอื่น ๆ เช่น การเรียนวิชาอื่น การเดินทางกลับบ้านการทำกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน การปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) นัดหมาย

- ผู้กำกับลูกเสือสำรองยืนหน้าเสาธง ยืนห่างจากเสาธงพอสมควร (2 ก้าว) เรียกลูกเสือด้วยเสียงอันดัง 3 ครั้งว่า “แพ็ก-แพ็ก-แพ็ก” (แพ็กที่สามต้องใช้เสียงเน้นให้ดัง และหนักแน่นกว่าสองครั้งแรก) พร้อมทั้งแสดงสัญญาณมือ โดยการแกว่งแขนเป็นวงกลมในระดับเอว ไปรอบตัวผู้เรียก ประมาณ 2-3 ครั้ง จนแน่ใจว่าลูกเสือสำรองมองเห็นสัญญาณมือ

- ลูกเสือสำรองเมื่อได้ยินเสียงเรียก และเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือสำรอง “ทุกคนแปลงเสียงด้วยเสียงอันดังโดยพร้อมเพรียงกันว่า “แพ็ก” แล้วทุกคนวิ่งมา เข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็ก (ลักษณะหัวไหล่ชิดกัน) ลูกเสือทุกคนจับมือกันแน่น เมื่อเรียกเรียบร้อยแล้วปล่อยมือ

- ผู้กำกับลูกเสือสำรวจความเรียบร้อยของลูกเสือ เหลือวงมองไปรอบ ๆ (ลักษณะเหมือนฝูงหมาป่าที่ถูกสำรวจโดยหัวหน้าหมาป่า) เมื่อลูกเสือทุกคนเข้าแถวเป็นวงกลมดีแล้ว ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณมือ โดยการผายมือทั้งสองข้างออกไปด้านข้างลำตัวระดับเอว ฝ่ามือหงายขึ้น

- ลูกเสือสำรองทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือ จับมือกันแน่น เดินถอยหลังอย่างพร้อมเพรียงกันด้วยความรวดเร็ว ขยายเป็นวงกลมใหญ่ เมื่อลูกเสือทุกคนถอยหลังจนแขนตึง (จะเป็นวงกลมใหญ่ทันที) ทุกคนปล่อยมือลงอยู่ในท่าตรง

- ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “ตามระเบียบ-พัก” เสร็จแล้วผู้กำกับลูกเสือนัดหมาย เช่นการนัดหมายกิจกรรมต่อไป

- การนัดหมายเรียกการตรวจในพิธีเปิดประชุมกองจะตรวจอะไรก็ได้ เช่น ผม ฟัน เล็บ ความสะอาดของร่างกาย แต่การปิดประชุมกองทุกครั้งจะต้องตรวจในเรื่องของความสะอาดและความเรียบร้อย เช่น การแต่งกายที่เรียบร้อย (เครื่องแบบทั้งหมด) ความสะอาดของร่างกายทั่วไป

2) ตรวจ

- ผู้กำกับลูกเสือให้รองผู้กำกับลูกเสือ หรือนายหมู่ลูกเสือ เป็นผู้ตรวจ โดยการแต่งกายที่เรียบร้อย แล้วรายงานผลการตรวจที่หน้าแถวลูกเสือที่ตรวจแล้ว (รองผู้กำกับลูกเสือ 1 คน ควรตรวจเพียง 1 หมู่ เท่านั้น

- เมื่อผู้ตรวจรายงานผลการตรวจทุกหมู่แล้วผู้กำกับลูกเสือกล่าวให้คำแนะนำและติชมผลการตรวจ

3) แกรนด์ฮาวล์

- ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “แพ็ก-ตรง” แล้วแสดงสัญญาณมือโดยกางแขนทั้งสองข้างออกไปเสมอไหล่ฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น นิ้วทั้งห้าเหยียดตรงเรียงชิดติดกัน (แขนทั้งสองข้างเป็นมุมฉากกับลำตัว) ในขณะเดียวกันผู้กำกับลูกเสือต้องมองสำรวจลูกเสือในวงกลมทุกคน ให้นั่ง-เงียบและอยู่ในความพร้อม แล้วจึงพลิกฝ่ามือทั้งสองข้างคว่ำลงงอข้อมือให้ตั้งฉากกับแขน ปลายมือที่งอข้อมือชี้ลงพื้น

- ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือให้รับนั่งลงทันที โดยนั่งบนส้นเท้า แขนทั้งสองข้างเหยียดตรงเข้าทั้งสองข้างแยกออก (แบะ) และให้แขนทั้งสองข้างอยู่ด้านในระหว่างเท้า นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกัน ตะลงไปที่พื้นดิน นิ้วนางและนิ้วก้อยงอ โดยใช้ นิ้วหัวแม่มือกดไว้ให้โน้มตัวมาด้านหน้าเล็กน้อย เงยหน้าขึ้น สามารถมองเห็นผู้กำกับลูกเสือได้อย่างชัดเจน

- ผู้กำกับลูกเสือเมื่อเห็นลูกเสือทุกคนพร้อมแล้ว ให้พลิกฝ่ามือทั้งสองข้างที่งอข้อมืออยู่หงายขึ้น แขนเหยียดตรง นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน

- ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือทุกคนเปล่งเสียงอันดังพร้อมกันว่า “อา-เค-ล่า-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอสิ้นเสียง ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดขึ้นยืนในท่าตรง พร้อมกับยกมือทั้งสองข้างขึ้นไปแนบศีรษะ เหนือหู นิ้วชี้และนิ้วกลางเหยียดตรงชิดกัน นิ้วนางและนิ้วก้อยงอ โดยมีนิ้วหัวแม่มือกดไว้

- นายหมู่ลูกเสือที่ทำหน้าที่เป็นหมู่บริการในวันนั้น ซึ่งยืนอยู่ตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือเปล่งเสียงอันดังว่า “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” ขณะที่เปล่งเสียงร้องให้หันหน้าไปทางด้านซ้ายมือ-ตรงกลาง-และขวามือ โดยหันแบบนิ่ง ๆ ไม่ต้องมีการผงกศีรษะ แล้วหันกลับมามองตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือตามเดิม

- เมื่อสิ้นเสียงของนายหมู่บริการ ลูกเสือทุกคนลดมือกลับมาแนบลำตัวอยู่ในท่าตรงมือขวาตกลงมาทำท่า “วันทยหัตถ์” โดยนิ้วแยกออกเป็นรูปตัววี ปลายนิ้วชี้แตะที่หางคิ้วขวา นิ้วกลางแยกออกเหยียดตรง แล้วเปล่งเสียงดังพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี”

ขณะที่ลูกเสือเปล่งเสียงร้องผู้กำกับลูกเสือทำวันทยหัตถ์รับ โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง (2 นิ้ว) เมื่อลูกเสือกล่าวจบผู้กำกับลูกเสือจะกล่าวคำว่า “ขอบใจแพ็ก” และสั่งว่า “มือลง”

4) ชักธงลง

- ผู้แทนหมู่บริการ 2 คน วิ่งออกมาในลักษณะพร้อมกันอย่างสง่าผ่าเผย เพื่อมาที่เสาธงเมื่อวิ่งมาถึงเสาธงหยุดตรงหน้าเสาธง ยืนห่างจากเสาธงประมาณ 2 ก้าว อยู่ในท่าตรงทำความเคารพด้วยการวันทยหัตถ์ จากนั้นคนทางขวามือก้าวเข้าไปแก้มือที่ผูกเสาธงโดยยืนเท้าชิด เสร็จแล้วถอยกลับมายืนที่เดิมในท่าตรง ส่งเชือกผูกธงให้คนทางด้านซ้ายมือ เพื่อทำหน้าที่เป็นคนผ่อนธงลง ส่วนคนทางด้านขวามือเป็นผู้ถือเชือกที่ผูกติดอยู่กับธง ทำหน้าที่เป็นผู้ดึงเชือกธง (ต้องดึงเสมอเวลาธงขึ้นและธงลง ไม่ให้เชือกธงหย่อน)

- ผู้กำกับลูกเสือสั่งเสียงดังหนักแน่นว่า “เคารพธงชาติ-วันทยหัตถ์” ลูกเสือทุกคนทำวันทยหัตถ์ ตัวแทนหมู่บริการที่อยู่ด้านขวามือ ชักธงลง เมื่อธงชาติถูกดึงลงถึงมือ คนทางขวามือรวบเชือกเข้าไปผูกที่เสาธงให้แน่น ด้วยความกระฉับกระเฉง แล้วถอยกลับมายืนที่เดิม เสร็จแล้วทั้งสองคนทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน (โดยผู้กำกับลูกเสือเอามือลงพร้อมกับลูกเสือที่ชักธง) แล้วลูกเสือทั้งสองคนทำกลับหลังหันวิ่งกลับเข้าไปในแถวของตนเอง แล้วทำวันทยหัตถ์เหมือนกับลูกเสือทุกคน

5. เลิก

- ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “มือลง” แล้วสั่ง “แพ็ก-เลิก” เมื่อลูกเสือทุกคนได้ยินคำสั่งของผู้กำกับลูกเสือ ให้ทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน และเปล่งเสียงอันดังว่า “ขอบคุณครับ” แล้วทำวาทันแยกย้ายกันไปเป็นอันเสร็จพิธีปิดการประชุมกองลูกเสือสำรอง

ข้อสังเกต

คำสั่งเวลาที่จะสิ้นสุดกิจกรรมของลูกเสือสำรอง จะมีคำสั่งอยู่ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 สั่งว่า “แพ็ก-แยก” ให้ลูกเสือทุกคนวาทัน แล้วแยกย้ายกันไป (จะมีการเรียนต่ออีกเพื่อทำกิจกรรม)

ลักษณะที่ 2 สั่งว่า “แพ็ก-เลิก” ให้ลูกเสือทุกคนทำวันทยหัตถ์ และเปล่งเสียงตะโกนว่า “ขอบคุณครับ” แล้วทำวาทัน แยกย้ายกันไป (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย เล่ม 2, 2554 : 161-164)

10) พิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

พิธีการเปิดประชุมกอง หมายถึง กิจกรรมเริ่มต้นการเรียนการสอน การทำกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ซึ่งทั้งหมดต้องเริ่มต้นด้วยพิธีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง เพื่อให้ลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือ ทำพิธีเคารพธงชาติ สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือ โดยอาศัยรูปแบบของการเปิดประชุม กองเป็นสัญญาณเตือน ทั้งนี้ กระทำที่หน้าเสาธงโดยผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญใน

การสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเสือทุกคน ได้เกิดศรัทธาและเห็นคุณค่า ความสำคัญของรูปแบบ ตลอดจนกระบวนการถ่ายทอดวิชาและกิจกรรมลูกเสือ

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีการเปิดประชุมกองแล้ว ก็เริ่มต้นกิจกรรมต่อไป คือ การเล่น เป็นการเล่นเกมของลูกเสือที่มีสาระและเป็นประโยชน์ต่อลูกเสือ การร้องเพลงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่จะเรียนต่อไปถือเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน แล้วจึงเป็นเนื้อหาสาระตามหลักสูตรกำหนดจนครบทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องแล้วจึงทำพิธีปิดประชุมกอง

พิธีการปิดประชุมกอง หมายถึง ขั้นตอนและรูปแบบที่สอดคล้องกับการเปิดประชุมกอง เป็นกระบวนการเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ซึ่งตอนปิดประชุมกองทุกครั้ง ผู้กำกับกองลูกเสือ หรือรองผู้กำกับกองลูกเสือจะต้องเน้นให้ลูกเสือทุกคนเข้าใจในกิจกรรมและเนื้อหาสาระว่า เมื่อเรียนผ่านไปแล้วจะได้อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ส่วนวิธีการหรือกลวิธี จะต้องมีอายุและประเภทลูกเสือเป็นตัวกำหนด เพราะลูกเสือทั้งสามประเภทอยู่ในช่วงอายุที่ต่างกัน โดยมีผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการ

การเปิด-ปิดประชุมกองของลูกเสือ ได้ถูกกำหนดขึ้นในประเทศที่เป็นต้นแบบของลูกเสือ คือ ประเทศอังกฤษ โดยศูนย์ฝึกลูกเสือนานาชาติกิลเวลล์ ปาร์ค (Gilwell Park) ในสมัยนั้น ได้มีการศึกษาทดลองรูปแบบของการฝึกลูกเสือ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือว่าทำอย่างไร การฝึกลูกเสือจะเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และสามารถนำไปปรับใช้กับนานาชาติที่สนใจ ในกิจกรรมลูกเสือเพื่อถือเป็นรูปแบบเดียวกัน โดยอาศัยขั้นตอนต่าง ๆ มาผูกโยงกันเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาและสาระของหลักสูตรที่กำหนดขึ้น ทั้งการเปิดและปิดการประชุมกอง ซึ่งการลูกเสือไทยได้รับเอากิจการลูกเสือมาพัฒนาเยาวชนและเด็ก ๆ ให้เป็นพลเมืองดี และปฏิบัติต่อเนื่องมาโดยตลอด จนกำหนดขึ้นเป็นข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยพิธีเปิด-ปิด ประชุมกองลูกเสือ เมื่อ พ.ศ. 2509 เมื่อ พ.ศ.2510 ศูนย์ฝึกลูกเสือนานาชาติกิลเวลล์ ปาร์ค (Gilwell Park) ที่ประเทศอังกฤษ ได้ส่งบุคลากรทางการลูกเสือที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นต้นแบบของการฝึกลูกเสือ มาช่วยในการฝึกลูกเสือร่วมกับคณะลูกเสือไทย ได้มีการสาธิตและเสนอแนวทางปฏิบัติในพิธีเปิดและปิดประชุมกองเหตุผลที่สำคัญในการที่ต้องมีพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองทุกครั้งในช่วงที่มีการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ จนถือเป็นแนวทางปฏิบัติภายใต้ “ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ” มาจนถึงปัจจุบันนี้

10.1 พิธีการเปิดประชุมกอง

10.1.1 การเตรียมสถานที่ ผู้กำกับลูกเสือตรวจสอบความพร้อมและความเรียบร้อยของสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับพิธี

10.1.2 การกำหนดนัดหมายและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือ

10.1.3 ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม หมู่ที่ 1 อยู่ซ้ายมือของผู้กำกับลูกเสือ เรียงลำดับไปจนถึงหมู่สุดท้าย

- 2) ผู้กำกับลูกเสื่อนัดหมายกับลูกเสือหมู่บริการในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในการชักธงชาติร้องเพลงชาติ สวดมนต์
- 3) ชักธงชาติ โดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ ทุกคนร่วมร้องเพลงชาติพร้อมกัน
- 4) ลูกเสือหมู่บริการนำสวดมนต์ ทุกคนร่วมสวดมนต์พร้อมกัน
- 5) ผู้กำกับลูกเสือส่งสบึงเป็นเวลาประมาณ 1 นาที ทุกคนยืนสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงผู้มีพระคุณตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน
- 6) รองผู้กำกับกองลูกเสือตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือแต่ละหมู่ แล้วรายงานผู้กำกับกองลูกเสือ
- 7) ผู้กำกับลูกเสือส่งแยกย้ายเพื่อไปเข้าสู่กิจกรรมต่อไป

10.2 พิธีการปิดประชุมกอง

10.2.1 การเตรียมสถานที่ ผู้กำกับลูกเสือตรวจสอบความพร้อมและความเรียบร้อยของสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับพิธี

10.2.2 การกำหนดนัดหมายและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือ

10.2.3 ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม หมู่ที่ 1 อยู่ซ้ายมือของผู้กำกับลูกเสือ เรียงลำดับไปจนถึงหมู่สุดท้าย
- 2) ผู้กำกับลูกเสื่อนัดหมายการเตรียมอุปกรณ์การเรียนในครั้งต่อไป
- 3) รองผู้กำกับลูกเสือตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแบบลูกเสือ และรายงานต่อผู้กำกับกองลูกเสือ
- 4) ชักธงชาติลง โดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติลง
- 5) ผู้กำกับลูกเสือส่งเลิก (สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปีลูกเสือไทย

เล่ม 2, 2554 : 177-181)

2.4.6 การจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

สำนักจุฬาราชมนตรีได้ออกแนวทางปฏิบัติลูกเสือต่างศาสนากระทำความลกิจกรรมร่วมกันฉันพี่น้อง อ้างถึง ที่ สพ.096.04.ศ/2549 ลงวันที่ 11 เมษายน 2549 ตามที่อ้างถึง สำนักงานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือแห่งชาติ ได้เสนอร่างแนวทางปฏิบัติลูกเสือต่างศาสนากระทำความลกิจกรรมร่วมกันฉันพี่น้อง เพื่อจุฬาราชมนตรีพิจารณาให้ความเห็น หรือคำแนะนำ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการศาสนาอิสลามนั้น สำนักจุฬาราชมนตรีได้พิจารณารายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการอิสลามของเอกสารฉบับดังกล่าวแล้ว ถือเป็นแนวทางปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ แต่มีบางประการที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อความกระชับชัดในการเข้าใจดังนี้

1) ด้านพิธีการ

กรณีชักธงชาติและร้องเพลงชาติ ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีให้ลูกเสือทุกคน ทุกศาสนา ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

กรณีที่มีการถวายราชสดุดี รัชกาลที่ 6 ผู้จัดกิจกรรมควรจัดให้ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณงานพิธีด้านหลัง ลูกเสือทุกคนยืนตรง เมื่อประธานถวายพวงมาลาและถวายบังคมแล้ว ลูกเสือพุทธและลูกเสือศาสนาอื่น ยกเว้นลูกเสือมุสลิมคุกเข่าลงในท่าถวายราชสดุดี ลูกเสือมุสลิมซึ่งยืนเป็นระเบียบอยู่ด้านหลัง ยืนหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสม สงบนิ่ง ในกรณีที่ไม่ได้จัดให้ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณงานพิธีด้านหลังหรือด้านข้างหรือที่ที่เหมาะสมหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสมในบริเวณพิธีอย่างมีระเบียบ สงบนิ่ง ระลึกถึงพระคุณของรัชกาลที่ 6 ลูกเสือมุสลิมอาจร้องเพลงถวายราชสดุดีด้วยก็ได้ หรือ เพียงสงบนิ่ง

กรณีวางพวงมาลา ถวายความเคารพรูปปั้นหรือภาพบุคคลสำคัญ ควรจัดเช่นเดียวกับการถวายราชสดุดี หรืออาจจัดรูปแบบดังนี้ ในกรณีเป็นรูปปั้น เมื่อประธานนำพวงมาลาไปตั้งหน้ารูปปั้น ลูกเสือทุกคนยืนตรงอยู่ในแถว เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือมุสลิมไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ หากเป็นพระฉายาลักษณ์หรือภาพ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือทุกคนรวมทั้งลูกเสือมุสลิมกระทำวันทยหัตถ์

อนึ่งการมอบช่อดอกไม้ (ไม่มีรูป เทียน) ให้บุคคล เช่นครู อาจารย์ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ลูกเสือมุสลิมกระทำไม่ได้ไม่ขัดต่อบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

2) การกระทำความลกิจกรรมร่วมกันระหว่างลูกเสือต่างศาสนา

ในกรณีที่ลูกเสือทั้งหมดเป็นลูกเสือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง มากระทำความลกิจกรรมร่วมกันให้ลูกเสือเหล่านั้นกระทำความลกิจกรรมตามรูปแบบ วิธีการ ที่คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้ลูกเสือแต่ละศาสนาได้กระทำตามบทบัญญัติของศาสนาของตนเองเคารพนับถือ

ในกรณีที่ลูกเสือต่างศาสนากระทำความลกิจกรรมร่วมกัน ให้ถือหลักจำนวนลูกเสือที่เข้ามาร่วมกระทำความลกิจกรรมลูกเสือ ลูกเสือศาสนาใดมีจำนวนมากกว่าให้กระทำความลกิจกรรมร่วมกันตามรูปแบบวิธีการของลูกเสือส่วนใหญ่ โดยมีข้อยกเว้นให้ลูกเสือต่างศาสนาอื่นไม่ต้องกระทำตามรูปแบบ วิธีการของลูกเสือส่วนใหญ่ รวมทั้งไม่ต้องกระทำตามรูปแบบ วิธีการทางลูกเสือที่ขัดต่อบทบัญญัติของศาสนาของตนเคารพนับถือ พร้อมกันนั้นอาจกระทำพิธีการทางศาสนาของตนเอง โดยมีผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือ

นายหมู่ลูกเสือศาสนาเดียวกัน เป็นผู้นำการกระทำกิจกรรมตามบทบัญญัติของศาสนาและรูปแบบวิธีการทางลูกเสือของตนเองตามความเหมาะสม

ในขณะที่ลูกเสือต่างศาสนาก่อทำกิจกรรมทางศาสนาและรูปแบบ วิธีการทางลูกเสือของตน ลูกเสือศาสนาอื่นพึงให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยการยืนตรงหรือยืนแบบส้ารวม หากการยืนนั้นกีดขวาง หรือสร้างความไม่สะดวก ดูไม่เหมาะสมไม่งาม ลูกเสือต่างศาสนาอื่นควรถอยออกมารวมกลุ่มยืนสงบนิ่ง อยู่ด้านหลังของบริเวณอย่างมีระเบียบ ไม่พึงเดินออกจากที่บริเวณนั้นซึ่งจะดูเป็นการแบ่งแยกกันเกินงาม

มีข้อเสนอแนะที่พึงปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือที่มีลูกเสือต่างศาสนาเข้าร่วม กิจกรรมกันว่าการประสานงานและการจัดกิจกรรมลูกเสือในสภาพเช่นนี้ ควรมีผู้แทนลูกเสือศาสนา ต่างๆร่วมกันคิด ร่วมกันเตรียมการ ร่วมกันดำเนินการ และประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย

อนึ่งในเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานรวมทั้งกรรมการที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือ ควรมีผู้แทน ศาสนาต่าง ๆ เข้าร่วมอยู่ด้วย เพื่อช่วยกันสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในขบวนการลูกเสือ

ในกรณีลูกเสือส่วนใหญ่เป็นลูกเสือนับถือศาสนาพุทธ มีลูกเสือต่างศาสนาอื่นเป็นส่วนน้อย ร่วมกระทำกิจกรรมลูกเสือด้วย พึงกระทำกิจกรรมด้วยรูปแบบ วิธีการดังต่อไปนี้

2.1 ด้านพิธีการ

กรณีที่มีการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ผู้จัดกิจกรรมควรจัดให้ลูกเสือนุสลิมนั่งอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง เมื่อประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้น เมื่อประธานจุดรูปเทียนและ กราบ ลูกเสือพุทธพนมมือ ลูกเสือนุสลิมนั่งลงหรือยืนสงบนิ่งส้ารวม

กรณีที่มีการสวดมนต์ ขณะที่ลูกเสือพุทธกำลังสวดมนต์ ลูกเสือศาสนาอื่นยืนสงบนิ่ง เมื่อลูกเสือพุทธสวดมนต์เสร็จแล้ว หากเป็นการเหมาะสมและสามารถกระทำได้ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หรือนายหมู่ลูกเสือศาสนาอื่นมานำกล่าวตามพิธีการของแต่ละศาสนา ขณะที่ลูกเสือศาสนาหนึ่งกำลัง กล่าวตามพิธีการทางศาสนาของตน ให้ลูกเสือศาสนาอื่นสงบนิ่ง ให้เกียรติและเคารพให้คุณค่าของทุก ศาสนาที่สอนให้คนเป็นคนดีและเกิดสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน

3) การจัดกิจกรรมศาสนาสัมพันธ์ของลูกเสือต่างศาสนา

ในกรณีที่ลูกเสือต่างศาสนามาประชุม ชุมนุม หรือเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกัน ลูกเสือศาสนา ต่าง ๆ แต่ละศาสนามีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือผู้จัดกิจกรรมลูกเสืออาจ จัดพิธีการทางศาสนาในรูปแบบ ศาสนสัมพันธ์ กล่าวคือ

3.1 ไม่จัดพิธีการทางศาสนาใดศาสนาหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่มีวัตถุ วัสดุ ครุภัณฑ์ รูป วัตถุบูชา เครื่องตกแต่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาเพื่อประกอบทำพิธีการทางศาสนาในที่ประชุม แต่ ประกอบกิจกรรมทางศาสนาในรูปแบบทั่วไป ที่กล่าวถึงคุณธรรม คุณงามความดี ปรัชญา อุดมการณ์ ในความคิดเป็นแนวทางประพฤติ ปฏิบัตินำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดีและสังคมที่สงบสุข เช่น มีผู้นำ กล่าวนำในใจความที่เป็นปรัชญาชีวิต คุณธรรม คำสอนทางใจ ทางการประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งมีอยู่ในทุกศาสนา เช่นกล่าวถึง การทำความดีที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม ชุมชน ชาติ บ้านเมือง ความกตัญญูต่อบิดามารดา ต่อผู้มีพระคุณ ความเป็นหนี้แผ่นดินเกิด ความเชื่อมั่นในผลของ

กระทำ ความมีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ลูกเสือทั่วโลกเป็นพี่น้องกัน การมีสติ รู้ตัว รู้ทันตนเองเมื่อเกิดอารมณ์ในทางที่ไม่ดี ระวังสิ่งชั่วร้ายให้หมดไปจากใจ ฯลฯ การมีผู้นำกล่าวในความดังกล่าว เพื่อให้ทุกคนในที่ประชุมระลึกถึงสิ่งที่ตั้งงาม หลีกเลียงสิ่งชั่วร้าย เป็นการเริ่มต้นการประชุมสัมมนา การฝึกอบรมที่มีคุณค่า เช่นเดียวกับการประกอบพิธีทางศาสนา

ผู้กล่าวนำ ควรจะได้หมุนเวียนให้ผู้แทนศาสนาต่าง ๆ ผลัดเปลี่ยนกันมากล่าวนำ

3.2 กำหนดให้มีกรรมการศาสนสัมพันธ์ มีผู้แทนศาสนาต่าง ๆ เป็นกรรมการมีหน้าที่พิจารณาร่วมกันจัดกิจกรรมลูกเสือไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งในบทบัญญัติทางศาสนาและช่วยกันระงับเหตุข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3.3 จัดให้มีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการของแต่ละศาสนาและจัดกิจกรรมศาสนสัมพันธ์ตามความเหมาะสม เช่น จัดให้มีนิทรรศการ จัดทำเอกสารเน้นให้เห็นว่าทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี มีคำสอนให้คนเป็นคนดีในคุณลักษณะแบบเดียวกันและไม่ขัดแย้งกันล้วนนำไปสู่สันติสุขในชีวิตและสังคม

3.4 หลีกเลียงต่อการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องเกี่ยวกับศาสนา รวมทั้งกรณีหรือข้อขัดแย้งใด ๆ เกี่ยวกับศาสนา หากมีกรณีข้อขัดแย้งคณะกรรมการศาสนสัมพันธ์ต้องรีบปรึกษาหารือกันและดำเนินการระงับข้อขัดแย้งนั้นให้หมดสิ้นไป

3.5 จัดแบ่งเวลาให้โอกาสลูกเสือแต่ละศาสนาได้แยกกลุ่มกระทำพิธีการทางศาสนาตามบทบัญญัติของศาสนา รวมทั้งจัดสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ องค์กรประกอบทางพิธีการทางศาสนา เพื่อให้การกระทำพิธีการทางศาสนามีความสมบูรณ์เสริมคุณค่าทางจิตใจของลูกเสือ

การกระทำพิธีทางศาสนาโดยเฉพาะแต่ละศาสนา ควรมีผู้นำหรือพิธีกรที่มีความรู้ความเข้าใจและมีน้ำใจบริสุทธิ์ในศาสนานั้น ๆ เป็นผู้นำกระทำพิธีและเป็นผู้ให้โอวาท ให้คำแนะนำสั่งสอนตามหลักธรรมของศาสนา (สำนักจุฬาราชมนตรี ที่ สพ. 096.04.ศ/2549)

4) แนวทางการจัดพิธีการต่างๆของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมตามคำแนะนำของสำนักจุฬาราชมนตรี

พิธีการของลูกเสือ หมายถึง รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมทางการลูกเสือ เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลูกเสือ ทุกคนจะต้องกระทำร่วมกัน หรือมีส่วนร่วม และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยการปฏิบัตินั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กระบวนการ ซึ่งกิจการลูกเสือเป็นกระบวนการกลุ่มที่ต้องการความพร้อมเพรียง ความสมัครสมานสามัคคีในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือ จึงมีผู้ริเริ่มคิดกิจกรรมเฉพาะ เพื่อให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ พิธีการลูกเสือ มีดังต่อไปนี้

- 4.1 พิธีการถวายราชสดุดี
- 4.2 กิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน
- 4.3 การชักธงชาติ
- 4.4 การลอดซุ้มเข้าค่าย
- 4.5 พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม
- 4.6 พิธีการสวนสนาม

- 4.7 การประชุมนายหมู่ลูกเสือ
 4.8 พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบบรม)
 4.9 พิธีการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการ
 เปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง
 4.10 พิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือ
 วิสามัญ

4.1 พิธีการถวายราชสดุดี

พิธีถวายราชสดุดี หมายถึง พิธีการทางลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมจิตแสดงความ
 จงรักภักดีรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิด
 ลูกเสือไทย

4.1.1 ขั้นตอนการถวายราชสดุดี

การถวายราชสดุดี รัชกาลที่ 6 ผู้จัดกิจกรรมควรจัดให้ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณ
 งานพิธีด้านหลัง ลูกเสือทุกคนยืนตรง เมื่อประธานถวายพวงมาลาและถวายบังคมแล้ว ลูกเสือพุทธ
 และลูกเสือศาสนาอื่น ยกเว้นลูกเสือมุสลิม คุกเข่าลงในท่าถวายราชสดุดี ลูกเสือมุสลิมซึ่งยืนเป็น
 ระเบียบอยู่ด้านหลัง ยืนหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสม สงบนิ่ง ในกรณีที่ไม่ได้จัดให้ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ใน
 บริเวณงานพิธีด้านหลังหรือด้านข้างหรือที่ที่เหมาะสมหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสมในบริเวณพิธีอย่างมี
 ระเบียบ สงบนิ่ง ระลึกถึงพระคุณของรัชกาลที่ 6 ลูกเสือมุสลิมอาจร้องเพลงถวายราชสดุดีด้วยก็ได้
 หรือ เพียงสงบนิ่ง

กรณีวางพวงมาลา ถวายความเคารพรูปปั้นหรือภาพบุคคลสำคัญ ควรจัด
 เช่นเดียวกับการถวายราชสดุดี หรืออาจจัดรูปแบบดังนี้ ในกรณีเป็นรูปปั้น เมื่อประธานนำพวงมาลา
 ไปตั้งหน้ารูปปั้น ลูกเสือทุกคนยืนตรงอยู่ในแถว เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือมุสลิม
 ไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ หากเป็นพระฉายาลักษณ์หรือภาพ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์
 ลูกเสือทุกคน รวมทั้งลูกเสือมุสลิมกระทำวันทยหัตถ์

อนึ่งการมอบช่อดอกไม้ (ไม่มีรูป เทียน) ให้บุคคล เช่นครู อาจารย์ ผู้บังคับบัญชา
 ลูกเสือ ลูกเสือมุสลิมกระทำไม่ได้ไม่ขัดต่อบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

กรณีที่มีการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ผู้จัดกิจกรรมควรจัดให้ลูกเสือมุสลิมนั่งอยู่
 ในที่ประชุมด้านหลัง เมื่อประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้น เมื่อประธานจัดรูปเทียนและ
 กราบ ลูกเสือพุทธ พนมมือ ลูกเสือมุสลิมนั่งลงหรือยืนสงบนิ่งสำรวม

กรณีที่มีการสวดมนต์ ขณะที่ลูกเสือพุทธกำลังสวดมนต์ ลูกเสือศาสนาอื่นยืนสงบนิ่ง
 เมื่อลูกเสือพุทธสวดมนต์เสร็จแล้ว หากเป็นการเหมาะสมและสามารถกระทำได้ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
 หรือนายหมู่ลูกเสือศาสนาอื่นมานำกล่าวตามพิธีการของแต่ละศาสนา ขณะที่ลูกเสือศาสนาหนึ่งกำลัง
 กล่าวตามพิธีการทางศาสนาของตน ให้ลูกเสือศาสนาอื่นสงบนิ่ง ให้เกียรติและเคารพให้คุณค่าของทุก
 ศาสนาที่สอนให้คนเป็นคนดีและเกิดสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน

4.2 กิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน

การจัดกิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน³⁶ หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมที่มีคุณค่าและก่อให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ เสริมสร้างความรู้ ทักษะ และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่เป็นสาระ และแก่นแท้ของชีวิต ถือเป็นกิจกรรมหลักที่ขบวนการลูกเสือได้ใช้เป็นกิจกรรมที่สำคัญมาเป็นเวลายาวนาน เป็นบทเรียนหนึ่งของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมให้กับลูกเสือทุกประเภทและทุกระดับนิยมปฏิบัติกันในเวลากลางคืนระหว่างการฝึกอบรมหรือการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อส่งเสริมระบบหมู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแสดงออก

4.2.1 การจัดกิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน

การจัดกิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

- 1) เมื่อถึงเวลานัดหมาย ผู้ร่วมแสดงแต่งกายตามเนื้อเรื่องที่จะแสดง เข้านั่งประจำที่เรียงตามลำดับหมู่/กลุ่ม จากด้านซ้ายของประธาน พิธีกรตรวจดูความพร้อมของลูกเสือ/ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พุ่มสลาก หมู่หรือกลุ่มบริการ ชักซ้อมพิธีเปิด แนะนำให้ทราบว่าใครเป็นประธาน และผู้ติดตาม
- 2) พิธีกร เชิญประธาน และผู้ติดตาม (ซึ่งยืนรออยู่บริเวณไม่ห่างจากสถานที่จัดกิจกรรม)
- 3) เมื่อประธาน และผู้ติดตามเข้ามาในบริเวณสถานที่จัดกิจกรรมแล้ว พิธีกรสั่ง “กอง/แพ็ก-ตรง” หรือ “ทั้งหมด-ตรง” ก็ได้ อาจมีบุคคลอื่นที่เข้ามาร่วมโดยที่ไม่ได้เป็นลูกเสือ) ทุกคนลุกขึ้นยืนตรง (พิธีกรเคารพประธาน)
- 4) เมื่อประธานรับการเคารพแล้ว เดินตรงไปยังสถานที่ที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้ติดตามประธานและคณะ เดินไปยืนรออยู่ตรงหน้าที่นั่งที่จัดเตรียมไว้ให้ หรือ คณะทั้งหมดเข้านั่งประจำที่ก่อนให้เรียบบร้อย คงเหลือประธานไว้คนเดียวที่ต้องเชิญ เมื่อประธานเดินเข้ามาในบริเวณทุกคนจึงลุกขึ้นยืนตรงโดยพร้อมเพรียงกัน
- 5) ประธานชูมือขวาแสดงรหัสลูกเสือ ยืนไปข้างหน้าประมาณ 45 องศา แล้วกล่าวเปิดกิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน โดยสามารถกล่าวเปิดด้วยคำกล่าวอะไรก็ได้ แต่ต้องเป็นข้อความที่เป็นมงคล เป็นกำลังใจ และความศรัทธา ดังตัวอย่าง คือ “จากทิศเหนือสู่ทิศใต้ จากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตกข้าพเจ้าขอพรจากอัลลอฮ์ ผู้ทรงสร้างสรรค์สิ่งทั้งปวง จงอำนวยอวยชัย และปกป้องรักษาให้มวลลูกเสือทุกคนจงได้พบแต่สิ่งที่ดี ๆ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดกิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน ณ บัดนี้” จบคำกล่าวประธานคงยืนอยู่ ณ ที่เดิม

³⁶ เดิมเรียกว่า “การชุมนุมรอบกองไฟ (Camp fire)” สำหรับมุสลิมแล้วให้ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการหรือการแสดงกิจกรรมในภาคกลางคืนแทน โดยที่ไม่มีกองไฟและพิธีการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีชุมนุมรอบกองไฟ เช่น การแห่ขบวนมาลัย เป็นต้น

6) พิธีกร นำร้องเพลง หรืออนาซีต 1 หรือ 2 เพลง ควรเป็นเพลงปลุกใจความรักชาติบ้านเมือง เช่น *انشيد بلادي بلادي* เพลงสยามานุสติ เพลงต้นตระกูลไทย หรือเป็นเพลงประจำสถาบัน และควรเป็นเพลงที่ผู้ร่วมกิจกรรมนั้นทนทานการในภาคกลางคืนสามารถร่วมกันร้องได้ หรือส่วนใหญ่ร้องได้

7) จบเพลงแล้ว ประธานเดินกลับไปยังที่นั่ง ผู้ติดตามนั่งลงตามที่นั่งของตน พิธีกรสั่งให้ผู้ร่วมกิจกรรมนั้นทนทานการในภาคกลางคืน “นั่ง”

8) ผู้ถือพุ่มสลากจากหมู่บริการ เดินตรงหน้ามายังท่านประธาน และมอบพุ่มสลากให้แก่ประธาน (ทุกคนปรบมือ) แล้วกลับเข้าประจำที่ของตน

9) พิธีกร เชิญให้ประธานจับสลาก รับสลากจากประธาน ประกาศให้ทราบ ว่าหมู่/กลุ่มใดจะต้องแสดง

10) หมู่ที่จะแสดง นายหมู่สั่งลูกหมู่ทำความเคารพประธาน “หมู่...ตรง” นายหมู่ทำความเคารพ ประธานรับการเคารพ ทุกคนภายในหมู่ร่วมกันร้องเพลงประจำหมู่ 2 จบ จึงเริ่มการแสดง

11) หมู่ที่แสดง ให้หาทำเลในการแสดงให้ทุกคนได้เห็นโดยเฉพาะประธานเป็นหลัก ใช้เวลาแสดงไม่ควรเกิน 10 นาที

12) จบการแสดง ทุกคนกลับไปยืนหน้าที่นั่งของตน นายหมู่สั่ง “หมู่...ตรง” นายหมู่เพียงผู้เดียวทำความเคารพ ประธานรับการเคารพ นายหมู่สั่งลูกหมู่ของตนนั่งลง

13) พิธีกร เชิญให้ผู้แทนหมู่/กลุ่มที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้กล่าวชมเชยตามแบบของลูกเสือให้แก่หมู่ที่แสดง (Yell) ผู้นำหมู่/กลุ่ม (ผู้แทนกล่าว) จะเชิญชวนให้หมู่/กลุ่มลุกขึ้นยืน แล้วกล่าวคำชมเชย ดังตัวอย่าง “พี่น้องลูกเสือโปรดยืนขึ้น แล้วกล่าวคำชมเชยตามข้าพเจ้า 3 ครั้ง ด้วยคำว่า ยอดเยี่ยม/ดีจริง ๆ/แสดงดีมาก” เป็นต้น พร้อมแสดงกิริยาประกอบคำชมเชย เสร็จแล้วนั่งลง หมู่ที่แสดงลุกขึ้นยืน ใช้แขนขวาทับแขนซ้าย ยกขึ้นมาเสมอไหล่ กล่าวตอบพร้อมกัน เช่น “ขอบคุณครับ/ค่ะ” พร้อมกับโน้มตัวลงเล็กน้อย 1 ครั้ง แล้วนั่งลง

14) พิธีกร ดำเนินการต่อไป (ตามข้อ 10-13 เช่นเดียวกันนี้) จนครบทุกหมู่/กลุ่มระหว่างการแสดงของแต่ละหมู่/กลุ่ม อาจมีการแสดงของคณะวิทยากร หรือผู้อื่นก็ได้ หรือสอดแทรกให้ความรู้ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามแต่พิธีกรจะจัดและใช้เวลาเท่ากัน

15) เมื่อจบการแสดงของทุกหมู่/กลุ่มแล้ว พิธีกรนำร้องเพลง (ทำนองแผ่วเบา เย็น ๆ ยามค่ำคืน) จากนั้นพิธีกรเชิญประธานกล่าว (ปราศรัย) เรื่องที่เป็นคติเตือนใจ (Yarn) แล้วกล่าวปิดการประชุมรอบกองไฟ

16) พิธีกร สั่ง “กอง/แพ็ก-ตรง” หรือ “ทั้งหมด-ตรง” เพื่อเคารพประธาน และให้ทุกคนก้าวเข้ามายืนเป็นวงกลม จับมือกันโดยที่ผู้หญิงก็ส่วนผู้หญิง ผู้ชายก็ส่วนผู้ชาย จะไม่มีการจับมือร่วมกันระหว่างหญิงชาย ให้แขนขวาทับบนแขนซ้ายของตนเอง และใช้มือขวา-ซ้ายจับมือของคนข้างเคียง ร่วมกันร้องเพลงสามัคคีชุมนุม พร้อมกับโยกตัวไปทางขวาและซ้ายอย่างช้า ๆ ต่อเนื่องกันจนจบเพลง

17) ผู้แทนหมู่/กลุ่มบริการ นำดูอา เมื่อจบแล้ว พิธีกรสั่งให้ทุกคนหันหน้าไปยังทิศที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ในขณะนั้น หรือพระบรมมหาราชวัง สั่ง “กอง/แพ็ก-ตรง ถวายคำนับ” แล้วนำร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี เสร็จแล้วประธานและผู้ติดตามกลับ

18) พิธีกรประจำวัน นัดหมาย กิจกรรมและเวลาของวันต่อไป เสร็จแล้วสั่ง “กอง/แพ็ก-เลิก” ทุกคนแยกย้ายกันกลับสู่ที่พักอย่างสงบ เงียบ เป็นระเบียบ เหลือเพียงหมู่/กลุ่มบริการทำความสะอาดเก็บบริเวณที่ชุมนุมรอบกองไฟให้เรียบร้อย

4.3 การชักธงชาติ

การชักธงชาติ หมายถึง กิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติก่อนที่จะเริ่มพิธีการต่าง ๆ ในทุกเช้าหรือเมื่อเริ่มกิจกรรมระหว่างอยู่ค่ายพักแรม (ฝึกอบรม)

4.3.1 การชักธงชาติในตอนเช้าระหว่างการฝึกอบรม/อยู่ค่ายพักแรม

สำหรับการประชุมกองและการชักธงชาติในตอนเช้า ระหว่างการฝึกอบรมหรืออยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ ผู้อำนวยการฝึกจะมอบหมายให้คนใดคนหนึ่งเป็นพิธีกรดำเนินการ และให้มีการปฏิบัติในการเปิดประชุมกองและชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาตามลำดับดังนี้

- 1) พิธีกรยืนตรงหน้าเสาธง หันหลังให้เสาธง โดยยืนห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว
- 2) ใช้คำสั่งเรียก “กอง” ใช้สัญญาณมือเรียกแถวครึ่งวงกลม
- 3) ให้หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของผู้เรียกเสมอ
- 4) ให้หมู่ถัดไปเข้าแถวจัดระยะเคียงต่อจากหมู่แรกเรียงกันไปตามลำดับจนครบทุกหมู่เป็นรูปครึ่งวงกลมให้หมู่สุดท้ายอยู่ทางขวามือของผู้เรียก โดยรองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายจะต้องยืนตรงกับนายหมู่ของหมู่แรก
- 5) พิธีกรสั่ง “จัดแถว” เมื่อจัดรูปแถวเรียบร้อยแล้ว สั่ง “นิ่ง” ระวังอย่าให้วงกว้างเกินไปจะทำให้ได้ยินเสียงพูดไม่ชัดเจน
- 6) ระยะเคียงระหว่างบุคคลในหมู่ ให้ใช้มือซ้ายทาบสะเอว นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกันแบะข้อศอกไปข้างหน้าเล็กน้อย ศอกซ้ายชนกับแขนขวาของบุคคลข้างเคียง ระยะเคียงระหว่างหมู่ 1 ช่วงแขนเมื่อทุกคนพร้อมพิธีกรสั่ง “ตามระเบียบ-พัก”
- 7) พิธีกรไปยืนที่หัวแถวในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นหมู่บริการ แล้วสั่ง “กอง-ตรง” เชิญผู้แทนหมู่บริการเข้าไปชักธงชาติ เมื่อจะส่งอะไรทุกครั้งให้ก้าวออกมา 1 ก้าว แล้วจึงสั่ง เมื่อสั่งเสร็จกลับเข้าที่
- 8) นายหมู่บริการหรือลูกเสือในหมู่บริการ 2 คน วิ่งออกไปยืนห่างจากเสาธงชาติประมาณ 3 ก้าว ถ้ามีอาวุธให้ฝากไว้กับคนถัดไป
- 9) ลูกเสือทั้งสองนายทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน คนขวามือเดินเข้าไป 2 ก้าว ยืนเท้าชิด แก้มชิดผูกเสาธง ถอยหลังกลับมายืนที่เดิม แยกเชือกธงที่จะชักขึ้นให้คนที่อยู่ทางซ้ายมือถือไว้ ส่วนธงชาติอยู่ทางคนขวามือ อย่าให้เส้นเชือกหย่อน ยืนเตรียมพร้อม แล้วพิธีกรสั่ง “กอง

เคารพธงชาติ” (ถ้ามีอาวุธสิ่ง “กอง เคารพธงชาติ วันทยา-วุธ”) ผู้เข้าอบรมทุกคนอยู่ในท่าตรง (ถ้ามีอาวุธอยู่ในท่าวันทยาวุธ) ผู้ให้การฝึกอบรม ซึ่งยืนแถวหน้ากระดานอยู่หลังเสาธง ทำวันทยหัตถ์

10) ลูกเสือในหมู่บริการที่กำหนด นำร้องเพลงชาติ ลูกเสือทุกคนร้องเพลงชาติ พอเริ่มร้องเพลงชาติให้ผู้ซัดธงคนซ้ายมือ ค่อย ๆ สาวสายเชือกให้ธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาช้า ๆ สายเชือกตึง ส่วนคนทางขวาหย่อนสายเชือกให้ธงชาติค่อย ๆ ขึ้นไปและคุมสายเชือกให้ตึงเสมอกัน ผู้ซัดธงจะต้องกะระยะว่า พอเพลงชาติจบให้ธงชาติถึงปลายเสาพอดี เสร็จแล้วคนทางขวาเข้าไปผูกเชือกให้เรียบร้อย (เท่าขีด)

11) ผู้ซัดธงทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน แล้วกลับหลังหันวิ่งกลับเข้าแถวตามเดิม และอยู่ในท่าตรง (หรือวันทยาวุธ พิธีกรสั่ง เรียบ-อาวุธ) ผู้ให้การฝึกอบรมเอามือลงพร้อมกับผู้ซัดธง

12) พิธีกรสั่ง “ถอดหมวก-หมู่บริการนำดูอา” (ถ้ามีอาวุธให้ยกมาวางไว้กึ่งกลางระหว่างเท้าทั้งสอง ส่วนบนของอาวุธพิงแขนซ้ายซึ่งงอเป็นมุมฉากเรียบร้อยแล้ว) ทุกคนถอดหมวก ยกมือขึ้นในท่าขอดูอาแล้วกล่าวดูอา โดยผู้แทนหมู่บริการนำดูอาเป็นวอร์ด ๆ อย่างย่อ เสร็จแล้วพิธีกรสั่ง “สงบนิ่ง” ลูกเสือทุกคนรวมทั้งผู้ให้การฝึกอบรมยืนสงบนิ่ง 1 นาที การดูอา³⁷ และสงบนิ่ง³⁸ ให้ฝากไม้พลอง/ไม้ง่าม ถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขอดูอา โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขอดูอาหนีบหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ หมู่บริการนำดูอาได้เลย เมื่อดูอาจบให้ “สงบนิ่ง” แล้วเงยหน้าขึ้นสวมหมวก

13) พิธีกรสั่ง “กอง ตามระเบียบ-พัก” พิธีกรหันไปทางผู้อำนวยการฝึก ทำวันทยหัตถ์ แล้วเชิญผู้อำนวยการฝึก

14) ขณะที่ผู้อำนวยการฝึกเดินออกไปหน้าเสาธง พิธีกรสั่ง “กอง-ตรง” ทุกคนเคารพด้วยท่าตรง (ถ้ามีอาวุธสิ่ง กอง-ตรง วันทยา-วุธ) ผู้อำนวยการทำวันทยหัตถ์ตอบ พิธีกรสั่ง “ตามระเบียบ-พัก” (ถ้ามีอาวุธสิ่ง “เรียบ-อาวุธ ตามระเบียบ-พัก”)

15) ผู้อำนวยการฝึกกล่าวปราศรัยดำเนินการเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เช่น การรายงานการตรวจ แจกธงเขียว ให้โอวาทตามขั้นตอน จบแล้วพิธีกรสั่ง “กอง-ตรง” ทุกคนเคารพด้วยท่าตรง (ถ้ามีอาวุธสิ่ง “กอง-ตรง วันทยา-วุธ”) ผู้อำนวยการฝึกทำวันทยหัตถ์ตอบ พิธีกรสั่ง “ตามระเบียบ-พัก” (ถ้ามีอาวุธสิ่ง “เรียบ-อาวุธ ตามระเบียบ-พัก”)

16) พิธีกรนัดหมาย แล้วสั่ง “กอง-ตรง, กอง-แยก”

³⁷ แต่เดิม คือ การการสวดมนต์ และการสวดมนต์ เป็นข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ แต่ไม่ได้เป็นกฎข้อบังคับของลูกเสือสากล การสวดมนต์เป็นพิธีกรรมของศาสนาพุทธ จึงเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม ในกรณีที่กองลูกเสือมีทั้งผู้ที่เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธและอิสลามให้สวดมนต์เฉพาะลูกเสือที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามให้ถอยหลังออกจากแถวอย่างน้อย 5 ก้าว รอจนกว่าลูกเสือที่นับถือศาสนาพุทธสวดมนต์เสร็จ แล้วหลังจากนั้นลูกเสือที่นับถือศาสนาอิสลามก็กล่าวดูอาแล้วจึงก้าวกลับเข้าแถวที่เดิม

³⁸ ผู้กำกับลูกเสือสั่งสงบนิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที ทุกคนยืนสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า *سبحان الله الحمد لله* (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้อะกัซซิบ เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ

4.4 การลดซุ่มเข้าค่าย

การลดซุ่มเข้าค่าย หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการต้อนรับแบบลูกเสือ ถือเป็นวาระแรกที่บรรดาลูกเสือทุกคนจะประกาศตนเองว่ายอมรับในขบวนการครั้งนี้ (Challenge) โดยลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับการใช้ชีวิตภายในค่าย (ปราชญ์) หลังการลดซุ่มแล้วทุกอย่างถือเป็นหนึ่งเดียว คือ “กฎของลูกเสือคือกฎของค่ายนี้”

4.4.1 การจัดทำซุ่ม

- 1) สถานที่สำหรับจัดวางซุ่มต้องเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมนั้น ๆ และต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ลดซุ่ม
- 2) ซุ่มอาจทำด้วยวัสดุที่ไม่ทำลายธรรมชาติ และใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม โดยมีขนาดยาวประมาณ 5 เมตร กว้าง 1 เมตร สูงประมาณ 1 เมตร
- 3) หน้าประตูซุ่มให้เขียนคำขวัญว่า “กฎของลูกเสือคือกฎของค่ายนี้” ติดตั้งไว้ให้เห็นได้ชัดเจน
- 4) ภายในซุ่มเขียนป้ายคำขวัญติดไว้เป็นระยะ ๆ ประมาณ 4 คำขวัญ เช่น “จงเตรียมพร้อม” “ระเบียบวินัย” “ตรงต่อเวลา” “อดทน” “สามัคคี” “ไม่บ่น” หรืออาจจะเป็นความหมาย หรือข้อคิดจากอาเยฮะฮัลกุรอาน หรืออัลหะดีษที่พูดถึง ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความอดทน และความสามัคคีในการทำงานเป็นญามาอะฮ์
- 5) ผู้ที่ลดผ่านซุ่มเข้าไป ต้องนำสิ่งของและอุปกรณ์ที่นำติดตัวมาตลอดไป ด้วย เมื่อพบคำขวัญให้อ่านคำขวัญด้วยเสียงอันดัง
- 6) เมื่อลดซุ่มผ่านพ้นออกไปแล้ว วิทยากรประจำหมู่ทุกหมู่ จะยืนรอเพื่อนำสมาชิกไปเบิกอุปกรณ์ที่พัสดุ และเข้าที่พัก (Shelter)

4.4.2 วิธีดำเนินการ

เมื่อเสร็จพิธีเปิดการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการแล้ว วิทยากรที่ทำหน้าที่เป็นพิธีกรประจำวัน นำคณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปที่ซุ่มประตู โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) วิทยากรที่ได้รับมอบหมายยืนรอคณะลูกเสืออยู่ที่หน้าซุ่ม ห่างจากทางเข้าซุ่ม 2 เมตร
- 2) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแถวตอนลึกตามลำดับหมู่ ห่างจากผู้เรียกประมาณ 3 ก้าว
- 3) วิทยากรที่ได้รับมอบหมายจัดแถวให้เรียบร้อย แล้วจึงเชิญผู้อำนวยการฝึกอบรม
- 4) ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัย และอธิบายแนวปฏิบัติ ลูกเสือจึงลดผ่านซุ่มเข้าไป

4.5 พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม

พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมที่แสดงถึงการเริ่มต้นของการฝึกอบรม หรือ สิ้นสุดการฝึกอบรม รวมทั้งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และ ประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

4.5.1 การเตรียมการเปิดการฝึกอบรม

1) การเชิญประธาน

ในการเชิญประธานมาทำพิธีเปิดการฝึกอบรม เป็นรูปแบบที่ผู้เชิญจะได้ พิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้มาเป็นประธานในเบื้องต้น คือ วิทยุติ คุณวุฒิ ซึ่งทั้งสองประเด็นจะเป็น ส่วนประกอบที่สำคัญของ “บุคลิกลักษณะ” ซึ่งประธานควรมีความสุภาพ เรียบร้อย มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในลักษณะของงานแต่ละเรื่อง ประธานสามารถที่จะโน้มน้าวจิตใจ และ ปลุกกระแสแห่งศรัทธาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในครั้งนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อเป็นส่วนประกอบอีก ทางหนึ่งที่จะทำให้การฝึกอบรมในครั้งนั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

2) การจัดสถานที่

ในการจัดสถานที่สำหรับพิธีเปิดการฝึกอบรม มีหลักที่ต้องนำมาพิจารณา ประกอบ เช่น จำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คณะวิทยากร ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีเกียรติที่ มาร่วมในพิธีเปิดการฝึกอบรม ขนาดความกว้าง-ยาว-สูงของหลังคา ทางขึ้น-ลงของเวทีที่ใช้ในพิธีเปิด แสงสว่าง ทิศทางลม อุณหภูมิภายในอาคาร เสียงภายในห้องประชุม และเสียงภายนอกห้องประชุมที่ จะมีผลกระทบต่อพิธีเปิด ตลอดจนกลิ่นที่มารบกวน การระบายอากาศภายในห้องประชุม ระบบเสียง การจัดที่นั่งของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การจัดที่นั่งของวิทยากรผู้มีเกียรติ ความสะดวกในการเดิน ยืน นั่งของสมาชิกทั้งหมดในห้องประชุม การตกแต่งป้ายและข้อความบนเวที การตกแต่งดอกไม้ตามจุด ต่าง ๆ ความสะอาดทั้งภายในและภายนอกห้องประชุม เครื่องโสตทัศนูปกรณ์ หลักสำคัญในการจัด สถานที่คือ ต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนพิธีเปิดอย่างน้อย 1 วัน ทำการ และในระหว่างการใช้ห้อง ประชุมต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำจนเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

3) ขั้นตอนในการเตรียมงาน

3.1 สำรองสถานที่ การออกแบบตกแต่ง รูปแบบการใช้งาน และ กำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นขั้นตอน สามารถปฏิบัติและตรวจสอบได้

3.2 จัดบุคลากรทำความสะอาดสถานที่ คือ ห้องประชุม เวที เพดาน พัดลม ห้องสุขา (ด้านหลังเวที) บริเวณโดยรอบห้องประชุม สำรองอุปกรณ์และแสงสว่าง หาก ชำรุดใช้การไม่ได้ให้จัดเปลี่ยนใหม่

3.3 จัดเตรียมเก้าอี้ที่นั่ง เก้าอี้รับแขกและสถานที่จัดไว้รับรอง ประธานก่อนพิธีเปิด จัดเตรียมด้าน พิธีการ เช่น การติดป้ายประกาศ คำขวัญ แทนพุด และแทน กล่าวรายงาน

3.4 การเตรียมการเกี่ยวกับเอกสารพิธีการ เช่น คำกล่าวรายงาน ต่อประธาน คำกล่าวตอบของประธาน (พิมพ์ขนาดตัวโตและใส่แฟ้มให้เรียบร้อย) เขียนกำกับหน้าแฟ้มให้ชัดเจน เพราะอาจเกิดผิดพลาดสับเปลี่ยนขึ้นได้ สูจิบัตรของงาน ของที่ระลึก เกียรติบัตร ค่าตอบแทนประธาน (ถ้ามี) โดยดูโอกาสที่เหมาะสมไม่ประเจิดประเจ้อ

3.5 การเชิญสื่อมวลชน เพื่อเผยแพร่ข่าวการฝึกอบรม

3.6 จัดพิมพ์ชื่อประธาน ผู้กล่าวรายงาน พร้อมตำแหน่ง ตั้งไว้ที่
แทนพูดอย่างชัดเจน

3.7 กำหนดและเตรียมพิธีกรในพิธีเปิด

4.5.2 พิธีการเปิดการฝึกอบรม

- 1) พิธีกรเชิญประธาน
- 2) พิธีกรเชิญผู้กล่าวรายงาน กล่าวรายงานประธาน
- 3) ประธานในพิธีกล่าวปราศรัยและเปิดการฝึกอบรม
- 4) มอบของที่ระลึกแก่ประธาน

4.5.3 การเตรียมการปิดการฝึกอบรม

1) การเชิญประธานในการเชิญประธานมาทำพิธีปิดการฝึกอบรม ควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประธานพิธีเปิดตามความเหมาะสม
2) การจัดสถานที่การจัดสถานที่ที่มีลักษณะและรูปแบบเช่นเดียวกับสถานที่
ในพิธีเปิด

3) ขั้นตอนในการเตรียมงาน เช่นเดียวกับพิธีเปิดมีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

3.1 ไม่มีพิธีการทางศาสนาและถวายราชสักการะ

3.2 มีการเตรียมมุขมิตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม

3.3 นัดหมายผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรม กล่าวแสดงความรู้สึก

เกี่ยวกับการฝึกอบรมพิธีการปิดการฝึกอบรม

4.5.4 พิธีปิดการฝึกอบรมจะปฏิบัติหลังเสร็จสิ้นการอภิปรายซักถามปัญหาในการฝึกอบรมแล้ว

1) กรณีประธานเป็นผู้อำนวยความสะดวกการฝึกอบรม

1.1 พิธีกรเชิญผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการ
ฝึกอบรม

1.2 ผู้อำนวยความสะดวกการฝึกอบรมประกาศผลการฝึกอบรม

1.3 มอบมุขมิตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม

1.4 ผู้อำนวยความสะดวกการฝึกอบรมกล่าวปราศรัยและปิดการฝึกอบรม

1.5 ทบทวนคำปฏิญาณ

- 2) กรณีประธานเป็นบุคคลภายนอก
- 2.1 พิธีกรเชิญผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการฝึกอบรม
 - 2.2 ผู้อำนวยการฝึกอบรมประกาศผลการฝึกอบรม
 - 2.3 มอบวุฒิบัตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม
 - 2.4 ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัย
 - 2.5 เชิญประธานเข้าร่วมในพิธีปิด
 - 2.6 ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวรายงาน
 - 2.7 ประธานกล่าวปิด
 - 2.8 ทบทวนคำปฏิญาณ

4.6 พิธีการสวนสนาม

พิธีสวนสนาม หมายถึง การฝึกกระเบียบแถวอย่างหนึ่งโดยการเดินในแถวของลูกเสือที่มีระเบียบเป็นหมู่ กอง เพื่อฝึกกระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง สง่างาม ความพร้อมเพรียง การเป็นผู้นำ การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นพิธีการที่สำคัญของกิจการลูกเสือในการรวมลูกเสือจำนวนมาก เพื่อรับการตรวจพลสวนสนาม เนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ วันวชิราวุธงานชุมนุมลูกเสือ หรือในโอกาสเป็นเกียรติให้กับบุคคลสำคัญ

4.6.1 โอกาสในการเดินสวนสนามของลูกเสือ

- 1) วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ
- 2) วันวชิราวุธ
- 3) พิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือ
- 4) เพื่อเป็นเกียรติให้กับบุคคลสำคัญ
- 5) พิธีรับพระราชทานธงลูกเสือประจำจังหวัด

4.6.2 ขั้นตอนในพิธีการสวนสนามของลูกเสือ

- 1) การเตรียมการ
 - 1.1 กำหนดวัน เวลา สถานที่ และบุคลากรในพิธีการสวนสนาม
 - 1.2 กำหนดหน่วยงานของลูกเสือที่จะมาร่วมในการสวนสนาม
 - 1.3 ประชุมชี้แจงหัวหน้าหน่วยงานของลูกเสือที่มาร่วมในการสวนสนาม
 - 1.4 การฝึกซ้อมการเดินสวนสนามของลูกเสือและการซ้อมใหญ่
- 2) กิจกรรมในวันพิธีสวนสนาม
 - 2.1 การดำเนินการก่อนการเดินสวนสนาม
 - 2.1.1 กองลูกเสือรายงานตัวตามจุดที่กำหนด

2.1.2 จัดขบวน การจัดขบวนเพื่อเดินสวนสนาม จัด

ดังต่อไปนี้ คือ

- วงโยธวาทิต
- ลูกเสือที่ถือธงลูกเสือ 4 ประเภท ได้แก่ ธงลูกเสือสำรอง ธงลูกเสือสามัญ ธงลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ธงลูกเสือวิสามัญ
- ผู้บังคับขบวนสวนสนาม แต่งกายตามตำแหน่งทางลูกเสือ
- กองบังคับการผสม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละประเภทที่มาร่วมงานและไม่ได้เดินนำกองลูกเสือ
- กองลูกเสือต่าง ๆ อาจจัดเรียงลำดับตามประเภทของลูกเสือ หรือจัดเรียงลำดับตามตัวอักษรของกองลูกเสือ ทั้งนี้ตามที่ได้กำหนดประกอบด้วย
- ลูกเสือที่ทำหน้าที่ถือป้ายชื่อกองลูกเสืออยู่ด้านหน้าสุด
- ลูกเสือที่ทำหน้าที่ถือธงประจำกองลูกเสือ
- ผู้กำกับกองลูกเสือ 1 คน ถือไม้ถือมีพู่สีตามประเภท และตำแหน่งทางลูกเสือ
- รองผู้กำกับกองลูกเสือ 1 คน ถือไม้ถือเช่นเดียวกับผู้กำกับกองลูกเสือ
- กองลูกเสือ 4-6 หมู่ ถืออาวุธตามประเภทลูกเสือ จัดเป็นแถวหน้ากระดานหมู่ปีดระยะหรือจัดเป็นแถวตอนหมู่

2.1.3 เคลื่อนเข้าประจำที่ในสนาม

2.2 การต้อนรับประธานในพิธี

2.2.1 คณะผู้แทนบุคลากรทางการลูกเสือรอต้อนรับ

ประธานในพิธี ประธานในพิธีมาถึงบริเวณพลพิธี ผู้แทนลูกเสือกล่าวรายงานตัว และเชิญประธานขึ้นสู่แท่นรับความเคารพ

2.2.2 ก่อนประธานเข้าสู่แท่นรับความเคารพผู้บังคับ

ขบวนสวนสนามสั่ง “ลูกเสือตรง ทำความเคารพประธานในพิธีตรงหน้าระวัง” เมื่อประธานเข้าสู่แท่นพิธีเรียบร้อยแล้ว ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “วันทยา-วุธ” ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือทำความเคารพ วงโยธวาทิตบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีหรือเพลงมหาฤกษ์ ตามแต่กรณี เมื่อจบเพลงผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “เรียบ-อาวุธ, ตามระเบียบ-พัก”

2.2.3 ประธานจัดงานฯ กล่าวรายงาน

2.2.4 ประกอบกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ เช่นว่าการ

มอบธง การมอบเกียรติบัตร การมอบเหรียญลูกเสือสรรเสริญ การมอบโล่

2.2.5 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ได้รับมอบหมายนำกล่าว

ทบทวนคำปฏิญาณ

2.2.6 ประธานในพิธีกล่าวให้โอวาท

2.3 การเดินสวนสนาม

2.3.1 ผู้แทนลูกเสือเป่าแตรเดี่ยวให้สัญญาณเตรียมสวนสนาม ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “ลูกเสือ เตรียมสวนสนาม” แตรเป่าให้สัญญาณหน้าเดิน ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “ขวา-หัน, แบกอาวุธ, หน้า-เดิน”

2.3.2 ขบวนของลูกเสือเริ่มออกเดินตามลำดับ นำโดยวงโยธวาทิต เมื่อผ่านประธานในพิธีกระทำความเคารพตามระเบียบปฏิบัติ จนสิ้นขบวน

2.3.3 ในกรณีที่มีการแสดงกิจกรรมลูกเสือ ให้ขบวนสวนสนามเดินออกไปจากสนามสำหรับกรณีที่ไม่มีการแสดงกิจกรรมลูกเสือให้ขบวนเดินกลับมาตั้งแถวในสนามดังเดิม เพื่อรอส่งประธานในพิธี

2.4 การแสดงกิจกรรมของลูกเสือในกรณีที่กำหนดให้มีการแสดงกิจกรรมของลูกเสือ คณะลูกเสือที่แสดงกิจกรรมออกมาแสดงกิจกรรมตามกำหนด เมื่อเสร็จสิ้นการแสดงให้รอส่งประธานในพิธี

2.5 การส่งประธานในพิธี

ประธานในพิธีฯ ลูกชั้นยืน ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “ลูกเสือตรงทำความเคารพประธานในพิธี ตรงหน้าระวัง วันทยา-วุธ” ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือทำความเคารพ วงโยธวาทิตบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีหรือเพลงมหาฤกษ์ ตามแต่กรณี ประธานในพิธีกลับ คณะผู้แทนผู้บังคับบัญชาลูกเสือส่งประธานกลับเมื่อจบเพลงผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “เรียบ-อาวุธ เลิกแถว”

4.7 การประชุมนายหมู่ลูกเสือ

การประชุมนายหมู่ลูกเสือ หมายถึง ส่วนหนึ่งของระบบบริหารในกิจการลูกเสือโดยให้นายหมู่ลูกเสือได้มาประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาและตัดสินใจดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาเกียรติ การจัดกิจกรรมของลูกเสือ การบริหารภายในของกองลูกเสือ การควบคุมการรับ-จ่ายเงินของกองลูกเสือ มีผู้กำกับกองลูกเสือคอยให้คำแนะนำและเสนอแนะ

4.7.1 ขั้นตอนในการประชุมนายหมู่ลูกเสือ

- 1) ห้องประชุม ในห้องประชุมจัดให้มี ธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน
- 2) โต๊ะประชุม ควรจัดให้มีเก้าอี้ประชุมตามจำนวนของนายหมู่ และจัดที่นั่งเป็นพิเศษสำหรับผู้กำกับหรือรองผู้กำกับที่จะเข้าประชุมด้วยในฐานะที่ปรึกษา โดยจัดให้นั่งอยู่ทางซ้ายของประธาน
- 3) การจัดที่นั่ง จะต้องกำหนดไว้ให้ทราบ โดยมีการเขียนป้ายหรือเครื่องหมายแสดงไว้ ณ ที่นั้น ๆ เช่น ประธาน เลขานุการ กรรมการฝ่ายต่าง ๆ และผู้กำกับลูกเสือ

4) ผู้เข้าประชุม

- นายหมู่ทุกหมู่ ถ้านายหมู่ไม่อยู่ให้รองนายหมู่เข้าประชุมแทน
- ผู้กำกับลูกเสือ ถ้าผู้กำกับไม่อยู่ให้รองผู้กำกับเข้าประชุมแทน
- ผู้ทรงคุณวุฒิที่กองลูกเสือเชิญมาเพื่อแนะนำการเป็นครั้งคราว
- การเลือกประธานและเลขานุการ

5) การเข้าห้องประชุม เลขานุการจะเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่าง ๆ เข้าห้องประชุมจนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้ายผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั่งจะต้องแสดงความเคารพต่อธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระอยู่หัวตามลำดับเสียก่อนโดยวิธีวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน

6) การเปิดประชุม เป็นหน้าที่ของประธานที่จะกล่าวเปิด โดยลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุมยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือแล้วกล่าวว่า “บัดนี้สมาชิกของที่ประชุมได้มาครบองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมขอให้สมาชิกทั้งหลายได้ใช้สิทธิและเสรีภาพของท่านโดยเสรีในการประชุมและขอให้ถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับไม่เปิดเผย” เมื่อประธานกล่าวจบแล้วลดมือลงมาแสดงรหัส สมาชิกที่เข้าประชุมยืนพร้อมกัน พร้อมกับยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสลูกเสือแบบให้คำปฏิญาณของลูกเสือแล้วกล่าวพร้อมกันว่า “ข้าพเจ้าจะถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับ เว้นไว้แต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม” เสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป โดยประธานในที่ประชุมเริ่มการประชุมด้วยการให้ทุกคนอ่านสุรعهฮัลฟาติฮะฮ์อย่างพร้อมเพียงกัน

7) การพูดในที่ประชุม ก่อนพูดต้องยกมือขออนุญาต เมื่อประธานอนุญาตจึงจะพูดได้ (และจะต้องพูดกับประธานทุกครั้ง) เมื่อเวลาพูดให้นั่ง ไม่ต้องยืน

8) การนัดหมายเรียกประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการที่จะแจ้งนัดหมายไป

9) การจัดระเบียบวาระการประชุมนายหมู่ เป็นหน้าที่ของเลขานุการโดยประสานงานกับประธาน

10) เรื่องที่จะจัดเข้าวาระการประชุมนายหมู่ ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในกองลูกเสือของตน, จัดทำกำหนดการฝึกอบรม, การอยู่ค่ายพักแรม, การเงิน, การลงโทษ, การให้รางวัล, และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

11) รายงานการประชุมของนายหมู่ ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องถือเป็นการความลับ ไม่ควรเปิดเผยเว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

12) การจดยางานการประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการจะต้องเป็นผู้จัดและจัดทำรายงานการประชุมบันทึก ลงในสมุดและสำเนาแจ้งให้ผู้เข้าประชุมทราบ

13) ผู้ดำรงตำแหน่งประธานที่ประชุมนายหมู่ เป็นบุคคลที่ผู้กำกับแต่งตั้งจากนายหมู่ที่นายหมู่ส่วนมากเห็นชอบด้วย

14) เลขานุการของที่ประชุม ประธานที่ประชุมเป็นผู้แต่งตั้งจากนายหมู่โดยให้นั่งอยู่ทางซ้ายของประธาน (เลขานุการจะเป็นผู้เชิญนายหมู่เข้าที่ประชุมนายหมู่ทีละคนจนถึงประธานแล้วจึงเชิญผู้กำกับฯ เป็นคนสุดท้าย) เลขานุการมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นได้แต่ไม่มีสิทธิ์ออกเสียงลงคะแนนและมติของที่ประชุมฯ

15) ผู้กำกับลูกเสือ ที่ประชุมไม่มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุม แต่มีสิทธิยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ผู้กำกับฯ เห็นว่าถ้าจะปล่อยให้ทำไปตามข้อตกลงของที่ประชุมแล้ว อาจก่อให้เกิดผลเสียหายขึ้นได้

16) การปิดประชุม ก่อนที่ประธานจะลุกขึ้นยืนให้ประธาน บอกกับผู้เข้าประชุมทุกคนให้ร่วมกันอ่านสุรราชวัลลภ และดูอาปิดการประชุม หลังจากนั้นให้ประธานลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าท่ามประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่า “ข้าพเจ้าขอปิดการประชุม” เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ)

17) การออกจากห้องประชุม ตามลำดับดังนี้ คือ ที่ปรึกษา, ประธาน และนายหมู่ (โดยปฏิบัติพิธีการเช่นเดียวกับการเข้าห้องประชุม) เลขานุการเป็นคนสุดท้าย

4.8 พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม)

พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม) หมายถึง การประชุมที่จัดขึ้นรอบเสาธงของลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือที่มาร่วมกันในการเข้าค่ายพักแรม เพื่อเริ่มกิจกรรมประจำวัน กระบวนการทางการลูกเสือเป็นกระบวนการกลุ่มในการเริ่มปฏิบัติกิจกรรมประจำวันเมื่อมาอยู่ค่ายพักแรมจำเป็นจะต้องมาร่วมกันแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตามคำปฏิญาณของลูกเสือ ข้อ 1 และเพื่อนัดหมาย กำหนดตารางกิจกรรมประจำวัน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้อำนวยการฝึกอบรมได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานและให้อาสาทประจำวัน

4.8.1 การเตรียมการและการจัดสถานที่

- 1) เตรียมสถานที่และจัดเสาช้างให้เรียบร้อยพร้อมธงชาติ
- 2) นัดหมายเวลาผู้อยู่ค่ายพักแรม
- 3) กำหนดให้มีพิธีประจำวัน ซึ่งเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมที่ได้รับ

มอบหมาย

4.8.2 พิธีรอบเสาธงวันแรก

1) พิธีประจำวันยืนหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว ให้สัญญาณมือเรียกแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลมตามลำดับหมู่ หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของพิธีกร นายหมู่อยู่แนวเดียวกับพิธีกร และรองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายอยู่ทางขวามือของพิธีกรและอยู่ในแนวเดียวกับพิธีกรพิธีกรสั่ง “จัดแถว” เมื่อเรียบร้อยแล้วสั่ง “นิ่ง” และ “ตามระเบียบ-พัก”

2) ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) ยืนอยู่หลังเสาช้างพร้อมกับผู้บังคับบัญชาลูกเสือและวิทยากรโดยผู้อำนวยการฝึกอยู่ตรงกลาง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว

3) พิธีกรนัดหมายหมู่บริการในการชักธงชาติ นำร้องเพลงชาติ และนำดูจากนั้นพิธีกรสั่ง “กอง-ตรง”

4) พิธีกรเชิญผู้ซัดธงชาติ แล้วถอยกลับไปยืนอยู่ในแถวผู้บังคับบัญชาลูกเสือทางขวา ลูกเสือในหมู่บริการสองคนที่มีหน้าที่ซัดธงชาติวิ่งออกมา ยืนห่างจากหน้าเสาธงประมาณ 3 ก้าว ทำวันทยหัตถ์เตรียมซัดธงชาติ

5) พิธีกรก้าวขึ้นมา 1 ก้าว สั่ง “เคารพธงชาติ-วันทยา-วุธ” (ในกรณีไม่มีอาวุธ สั่งเพียงเคารพธงชาติเท่านั้น) ทุกครั้งที่ออกคำสั่งก้าวมาข้างหน้า 1 ก้าว แล้วถอยกลับเข้าที่เดิม

6) ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ และลูกเสือซัดธงชาติขึ้น พร้อมกับลูกเสือทุกคนร้องเพลงชาติจนจบ ลูกเสือที่ซัดธงชาติผูกเชือกที่ซัดธงชาติ ทำความเคารพ กลับหลังหันวิ่งเข้าที่เดิม

7) พิธีกร สั่ง “เรียบ-อาวุธ” (ในกรณีไม่มีอาวุธ ไม่ต้องสั่ง)

8) พิธีกร สั่ง “ถอดหมวก” ลูกเสือถอดหมวก ยกมือขึ้นเพื่อเตรียมขอดูอา ลูกเสือในหมู่บริการนำดูอา เมื่อดูอาจบแล้วพิธีกร สั่ง “สงบนิ่ง” แล้วสั่ง “สวมหมวก” “ตามระเบียบ-พัก”

9) พิธีกร เชิญผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวปราศรัย ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) เดินมาที่หน้าเสาธง พิธีกร สั่ง “กอง-ตรง” “วันทยา-วุธ” เมื่อผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) รับความเคารพพิธีกรสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ-พัก” (ในกรณีไม่มีอาวุธ ใช้เฉพาะคำสั่ง “กอง-ตรง” และ “ตามระเบียบ-พัก”)

10) ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวคำปราศรัย และให้โอวาท เมื่อจบแล้วพิธีกรสั่ง “กอง-ตรง” “วันทยา-วุธ” เมื่อผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) รับความเคารพ พิธีกรสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ-พัก” (ในกรณีไม่มีอาวุธ ใช้เฉพาะคำสั่ง “กอง-ตรง” และ “ตามระเบียบ-พัก”)

11) ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กลับเข้าที่เดิม พิธีกรเดินไปที่หน้าเสาธง กล่าวนัดหมายกิจกรรมประจำวัน จากนั้นสั่ง “กอง-ตรง” “กอง-แยก” ลูกเสือทำขวาหันแล้วแยกย้ายกันออกไปเป็นหมู่ปฏิบัติตามที่นัดหมายเสร็จพิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม

4.8.3 พิธีรอบเสาธงวันถัดไป

ให้ดำเนินการตามขั้นตอนในพิธีรอบเสาธงวันแรก ตั้งแต่ข้อ 1-9 แล้วดำเนินการต่อไป ดังต่อไปนี้

10) ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวทักทายแล้วเชิญคณะสายตรวจรายงานผลการตรวจเยี่ยมเรื่องที่มอบหมาย เมื่อสายตรวจรายงานผลเรียบร้อยแล้ว ในกรณีที่มีรางวัลหรือกิจกรรมพิเศษอื่นใดที่เกี่ยวกับลูกเสือก็อาจดำเนินการได้ตามความเหมาะสม หลังจากนั้นผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กล่าวสรุปผลงาน ให้ข้อคิดเห็น และให้โอวาท

11) พิธีกร สั่ง “กอง-ตรง” “วันทยา-วุธ” เมื่อผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) รับความเคารพ พิธีกรสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ-พัก” (ในกรณีไม่มีอาวุธ ใช้เฉพาะคำสั่ง “กอง-ตรง” และ “ตามระเบียบ-พัก”)

12) ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) กลับเข้าที่เดิม พิธีกรเดินไปที่หน้าเสาธง กล่าวนัดหมายกิจกรรมประจำวัน จากนั้นสั่ง “กอง-ตรง” “กอง-แยก” ลูกเสือทำขวาหันแล้วแยกย้ายกันออกไปเป็นหมู่ปฏิบัติตามที่นัดหมาย

เวลา 18.00 น. ของทุกวัน ลูกเสือหมู่บริการ 2 คน ที่ได้รับมอบหมาย แต่งเครื่องแบบลูกเสือมาซักธงชาติลง ตามสัญญาณนกหวีดพิธีรอบเสาธงหลัง

4.8.4 พิธีปิดการอยู่ค่ายพักแรม (ฝึกอบรม)

1) พิธีกรประจำวันยืนหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว ให้สัญญาณมือเรียกแถวเป็น รูปครึ่งวงกลม ลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลมตามลำดับหมู่ หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของพิธีกร นายหมู่อยู่แนวเดียวกับพิธีกร และรองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายอยู่ทางขวามือของพิธีกรและอยู่ในแนวเดียวกับพิธีกร พิธีกรสั่ง “จัดแถว” เมื่อเรียบร้อยแล้วสั่ง “นิ่ง” และ “ตามระเบียบ-พัก”

2) ผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) ยืนอยู่หลังเสาธงพร้อมกับผู้บังคับบัญชา ลูกเสือและวิทยากรโดยผู้อำนวยการค่าย (ฝึกอบรม) อยู่ตรงกลาง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว

3) พิธีกรนัดหมายหมู่บริการในการนำดุดา ชักธงชาติ จากนั้น พิธีกรสั่ง “กอง-ตรง”

4) พิธีกร สั่ง “ถอดหมวก” ลูกเสือถอดหมวก ยกมือขึ้นเตรียมขอดุดา ลูกเสือในหมู่บริการนำดุดา เมื่อกล่าวดุดาจบแล้วพิธีกร สั่ง “สงบนิ่ง” แล้วสั่ง “สวมหมวก”

5) พิธีกรเชิญผู้ชักธงชาติ แล้วถอยกลับไปยืนอยู่ในแถวผู้บังคับบัญชาลูกเสือทางขวา ลูกเสือในหมู่บริการสองคนที่มีหน้าที่ชักธงชาติวิ่งออกมา ยืนห่างจากหน้าเสาธงประมาณ 3 ก้าว ทำวันทยหัตถ์เตรียม ชักธงชาติลง

6) พิธีกรก้าวขึ้นมา 1 ก้าว สั่ง “เคารพธงชาติ-วันทยา-วุธ” (ในกรณีไม่มีอาวุธ สั่งเพียงเคารพธงชาติเท่านั้น) ทุกครั้งที่ออกคำสั่งก้าวมาข้างหน้า 1 ก้าว แล้วถอยกลับเข้าที่เดิม

7) ลูกเสือที่ชักธงชาติลง ผูกเชือก แล้วทำความเคารพ กลับหลังหัน วิ่งเข้าที่เดิม

8) พิธีกร สั่ง “เรียบ-อาวุธ” “กลับหลัง-หัน” “วางอาวุธ” “กลับหลัง-หัน” (ในกรณีไม่มีอาวุธไม่ต้องสั่ง)

9) พิธีกร สั่งให้ลูกเสือ และเชิญคณะผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (วิทยากร) เข้าร่วมจับมือเป็นวงกลม โดยมีการแยกหญิง แยกชายคนละหนึ่งวงแล้วนำร้องเพลงสามัคคีชุมนุมร่วมกัน

กิจกรรมตอนท้ายของพิธีปิดนี้ อาจจัดกิจกรรมเสริมได้ตามความเหมาะสม เช่น การร้องเพลงจับมืออำลา การแลกของที่ระลึก

4.9 พิธีการลูกเสือสำรอง และการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

การทำแกรนด์ฮาวล์ หมายถึง การทำความเคารพเป็นหมู่ โดยการเปล่งเสียงและประกอบด้วยท่าทางที่แสดงออกสอดคล้องกับเสียงที่เปล่งออกมา เป็นการทำความเคารพของลูกเสือ

สำรวจ พร้อมกันทั้งกองต่อหน้าผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งสวมบทบาทเป็นหัวหน้าฝูงหมาป่า (อาเคลล่า) ซึ่งมีความเป็นมาจากนิทานป่าดงพงพี เรื่อง เมาคลีลูกหมาป่า เป็นการเลียนแบบสัตว์ คือฝูงหมาป่าที่แสดงออกถึงความพร้อมเพรียงและความมีระเบียบวินัย เป็นการรวมตัวของฝูงหมาป่าที่บริเวณผาประชุมในป่า “ซีโอนี” (SEE-O-NEE PARK) ในลักษณะรูปแบบวงกลม (Rock Circle) โดยที่บรรดาฝูงหมาป่าเหล่านั้นจะนั่งล้อมเป็นวงกลม เมื่ออาเคลล่า (AKELA) หัวหน้าฝูงหมาป่าปรากฏตัว หมาป่าทั้งฝูงจะหอนขึ้นพร้อมกัน เพื่อเป็นการต้อนรับและให้เกียรติแก่หัวหน้าหมาป่าด้วยเสียงอันดังและพร้อมเพรียง ซึ่งแสดงออกถึงความเคารพ ศรัทธาต่อผู้นำของพวกเขาเป็นการเห่าหอนที่ยิ่งใหญ่ (Grand Howl) ซึ่งถือเป็นต้นแบบของพิธีการลูกเสือสำรวจที่นำมาประยุกต์ใช้ในกองลูกเสือสำรวจ เรียกว่า “การทำแกรนด์ฮาวล์” (Grand Howl)

4.9.1 การทำความเคารพเป็นหมู่

การทำแกรนด์ฮาวล์ มีวิธีการและขั้นตอนที่ต่อเนื่องและมีความสอดคล้องทั้งการเปล่งเสียงกิริยา การออกท่าทาง บุคลิกภาพของผู้เรียก (ผู้กำกับลูกเสือ) ที่ต้องมีความสง่าผ่าเผย และแสดงถึงความน่ายำเกรง จึงจะทำให้การทำแกรนด์ฮาวล์เป็นไปอย่างน่าศรัทธา โดยปฏิบัติเรียงตามขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

- 1) ผู้เรียก (ผู้กำกับลูกเสือ) จะต้องเลือกที่จะยืนเรียกให้เหมาะสม สายตาสามารถมองเห็นเด็กทุกคนได้อย่างชัดเจน (ลูกเสือสำรวจ/ฝูงหมาป่า)
- 2) ผู้กำกับลูกเสือ เปล่งเสียงเรียก (ดัง) แพ้ก-แพ้ก-แพ้ก 3 ครั้ง โดยเสียงเรียก “แพ้ก” ครั้งสุดท้าย (ครั้งที่ 3) ให้เปล่งเสียงดังและหนักแน่นกว่าครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 พร้อมกับทำสัญญาณมือแกว่งรอบตัวเป็นรูปวงกลม
- 3) ลูกเสือสำรวจเมื่อได้ยินเสียงเรียกของผู้กำกับลูกเสือ ลูกเสือทุกคนจะต้องขานรับพร้อมกันทันทีด้วยเสียงดังเช่นกันว่า “แพ้ก” แล้ววิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็ก (Rock Circle) รอบตัวผู้กำกับลูกเสือ ให้หัวไหล่ชิดกัน (นายหมู่ของหมู่บริการยืนอยู่ตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือ) จากนั้นก็เรียงไปตามลำดับ
- 4) ผู้กำกับลูกเสือมองดูการยืนของลูกเสือให้เรียบร้อย สวยงาม และอยู่ในความพร้อม แล้วผายมือทั้งสองออกไปข้าง ๆ ลำตัวเล็กน้อย โดยนิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน หงายฝ่ามือขึ้น แล้วลดมือลงอยู่ในท่าตรง
- 5) ลูกเสือสำรวจเมื่อเห็นสัญญาณนี้ ทุกคนจับมือกันถอยหลัง ขยายวงเล็กออกไปเป็นรูปวงกลมใหญ่ (Parade Circle) จนแขนตึง ทุกคนปล่อยมือลงมาอยู่ในท่าตรง และจัดวงกลมให้เรียบร้อย (ผู้กำกับลูกเสือต้องช่วยจัดด้วย)
- 6) ผู้กำกับลูกเสือจัดแถวรูปวงกลมให้เรียบร้อย แล้วจึงกางแขนทั้งสองข้างขึ้นเสมอหัวไหล่เป็นมุมฉากกับลำตัว และขนานกับพื้น ฝ่ามือแบหงายขึ้น นิ้วทั้งห้านิ้วเรียงชิดติดกัน พลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอข้อมือ ให้ตั้งฉากกับแขน (เป็นสัญญาณมือให้ลูกเสือทุกคนนั่งลง)
- 7) ลูกเสือสำรวจทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือ ให้รับย่อตัวนั่งลงทันทีบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองข้างเหยียดตรงที่มลงพื้นดิน ขาทั้งสองข้างแบะออก ให้แขนทั้งสองข้างอยู่ตรงกลางระหว่างขามือทั้งสองข้างที่มลงพื้นดินต้องขนานกัน นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสอง

มือ เขี่ยคชิตติดกันและแตะพื้นดินนิ้วอื่น ๆ พับงอไว้ในอุ้งมือ (ใช้นิ้วหัวแม่มือกดนิ้วกลางและนิ้วก้อยไว้)

8) ผู้กำกับลูกเสือมองดูลูกเสือทุกคนอยู่ในความเรียบร้อยและพร้อมเพรียงแล้ว จึงพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น ปลายมือเขี่ยคตรง นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน (เป็นสัญญาณมือให้ลูกเสือเปล่งเสียงร้องพร้อมกัน)

9) ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือนี้ ต่างเปล่งเสียงร้องโดยพร้อมเพรียงกันว่า “ยา-อัลลอฮฺ,เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอสิ้นคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดลุกขึ้นยืนโดยพร้อมเพรียงกัน เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองแนบศีรษะทั้งสองข้าง แต่ให้อยู่เหนือใบหู นิ้วชี้และนิ้วกลางชิดติดกัน (ลักษณะหุหมาปา)

10) นายหมู่ลูกเสือที่ทำหน้าที่หมู่บริการในวันนั้น (มีตำแหน่งการยืนตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือ) จะเปล่งเสียงขึ้นว่า “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” 3 ครั้ง ดัง ๆ โดยการร้องให้หันหน้าไปทางด้านซ้าย-ตรงหน้า-และขวา ติดต่อกัน แล้วหันหน้ากลับมาตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือตามเดิม (เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ)

11) เมื่อสิ้นคำเปล่งเสียงร้อง ครั้งที่ 3 แล้ว ให้ลูกเสือสำรวจทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวทันที มือแนบลำตัว ขณะเดียวกันให้ลด-ปรับมือมาทำท่าวันทยหัตถ์ แล้วเปล่งเสียงร้องอันดังพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี” 3 ครั้ง (ขณะที่ลูกเสือสำรวจเปล่งเสียงร้องให้ผู้กำกับลูกเสือทำวันทยหัตถ์รับตามแบบลูกเสือสำรวจ (สองนิ้ว) แล้วกล่าวคำว่า “ขอบใจแพ็ก-ขอบใจลูกเสือทุกคน-ลูกเสือจงโชคดี-ลูกเสือจงมีสุขและพบกันใหม่”

ในระหว่างทำพิธีแกรนด์ฮาวล์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น ให้รองผู้กำกับลูกเสือทั้งสองคนที่ยืนอยู่ด้านหลังผู้กำกับลูกเสือนอกวงกลมของลูกเสือสำรวจ ช่วยเป็นพี่เลี้ยงและควบคุม ดูแลลูกเสือสำรวจ ทุกคนให้อยู่ในระเบียบวินัยตลอดเวลา

4.9.2 พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรวจ (Pack Meeting)

พิธีการเปิดประชุมกองของลูกเสือสำรวจ หมายถึง รูปแบบกิจกรรมที่สำคัญ ที่เน้นและบ่งชี้ให้ทราบว่าการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสำรวจนั้น จะต้องมีการเปิดและปิดประชุมกองทุกครั้ง จึงจะดำเนินการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ได้จัดเตรียมมา หลักสำคัญอยู่ที่ความพร้อมของผู้เรียน และความตั้งใจจริงของผู้สอน ดังนั้น การเปิดประชุมกองทุกครั้งจึงมีความสำคัญและสอดคล้อง เพื่อเป็นการสร้างสมาธิ และปรับพฤติกรรมของลูกเสือให้พร้อมต่อการรับถ่ายทอดจากผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ เช่น การมีวินัย การเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือด้วยความเคารพ เริ่มต้นด้วยการทำแกรนด์ฮาวล์พิธีเคารพธงชาติ ดุอา สงบนิ่ง ตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือ ทั้งนี้กระทำที่หน้าเสาธงโดยผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการ

เมื่อทำพิธีเปิดประชุมกองแล้ว ก็เริ่มต้นกิจกรรมต่อไป คือ เล่นเกม ร้องเพลง เข้าสู่บทเรียนเล่านิทาน หรือเรื่องสั้นที่เป็นคติ แล้วทำพิธีปิด

กิจกรรมของลูกเสือสำรองเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับเด็กอายุ 8-11 ปี ซึ่งเด็กในวัยนี้ถือเป็นยังเป็นเด็กเล็กอยู่พฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กจะสามารถรับการถ่ายทอดและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยการสร้างรูปแบบ จินตนาการ การถ่ายทอด การมีอารมณ์ร่วมการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ การร้อง ทำประกอบจังหวะ การเลียนแบบสัตว์ ซึ่งแนวคิดลักษณะนี้ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อมาเป็นเวลายาวนานจากต้นแบบของลูกเสือสำรอง คือ ประเทศอังกฤษ โดยผู้เป็นต้นแบบได้นำเอา “นิทานแมคลีลูกหมาป่า” มาประยุกต์ใช้ กลายเป็นนวัตกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาให้กับเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี จนถึงปัจจุบัน โดยมีขั้นตอนของการเปิดประชุมกองดังนี้ คือ แกรนด์ฮาวล์เชิญธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก

1) แกรนด์ฮาวล์ (Grand Howl)

ผู้กำกับลูกเสือยืนอยู่ตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงพอสมควร (2-3 ก้าว) เรียกลูกเสือทำแกรนด์ฮาวล์ โดยมีรองผู้กำกับลูกเสือยืนอยู่ด้านหลังผู้กำกับลูกเสือ และนอกวงกลม

2) เชิญธงขึ้น

- จัดลูกเสือที่เป็นหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้เชิญธง ให้วิ่งเหยาะ ๆ ไปที่เสาธงห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว หมู่บริการทั้งสองคนแสดงความเคารพด้วยท้าววันทยหัตถ์พร้อมกัน คนทางขวามือก้าวไปข้างหน้า 2 ก้าว ยืนเท้าชิด โนม้ตัวเพื่อแก้เชือกธงที่ผูกอยู่กับเสาออกมาถือไว้ แล้วถอยหลังกลับมายืนคู่กับคนทางด้านซ้ายมือ ส่งเชือกให้คนด้านซ้ายมือเป็นผู้ชักธง โดยให้ฝืนธงอยู่ด้านขวา (เวลาชักธงขึ้น เชือกธงทั้งสองเส้นต้องไม่ให้หย่อน) ผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้สั่งทำความเคารพ โดยออกคำสั่งว่า “แพ็ก-เคารพธงชาติ-วันทยหัตถ์” (คำสั่งวันทยหัตถ์นี้ไม่ใช่คำบอกแบ่งว่า “วันทย-หัตถ์” แต่เป็นคำบอกติดกันว่า “วันทยหัตถ์”) ลูกเสือในวงกลมทั้งหมดรวมทั้งผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสืออื่น ๆ ทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทำวันทยหัตถ์ 3 นิ้ว หมู่บริการนำร้องเพลงชาติ เมื่อธงชาติขึ้นถึงยอดเสาแล้ว ลูกเสือคนด้านขวามือเดินเข้าไปผูกเชือกธง คนด้านซ้ายมือยืนอยู่ในท่าตรง (ไม่ต้องทำวันทยหัตถ์) เมื่อผูกเชือกธงเรียบร้อยแล้วให้ถอยหลังกลับมายืนที่เดิมทั้งสองคน ทำวันทยหัตถ์พร้อมกันแล้วลดมือลง

- ลูกเสือในแถววงกลมทุกคนยังอยู่ในท่าวันทยหัตถ์ ลูกเสือผู้เชิญธงชาติวิ่งกลับไปเข้าที่ของตนในแถววงกลม และทำวันทยหัตถ์เช่นเดียวกับลูกเสือในแถววงกลม

- ผู้กำกับลูกเสือสั่งว่า “มือลง” ลูกเสือทุกคนจึงลดมือลงพร้อมกัน (ระดับกระแฉ่ง-ว่องไว-พร้อมเพรียง) ส่วนผู้กำกับลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ๆ ให้ลดมือลงพร้อมกับลูกเสือสองคนที่เชิญธง

3) ดุอา

- พอลดมือลงแล้ว ทุกคนอยู่ในท่าตรง แล้วถอดหมวกเตรียมตัวขอดุอา ผู้แทนหมู่บริการนำดุอา (ควรรบอกรวีกถอดหมวก ถือหมวกขณะดุอา)

4) สงบนิ่ง

- เมื่อดุอาจบแล้ว ทุกคนสงบนิ่งโดยปล่อยมือขวาที่ถือหมวกลงมาตรง ๆ มือซ้ายทับหลังมือขวา ก้มศีรษะลงมาข้างหน้า มองพื้น ใช้เวลาสงบนิ่งประมาณ 1 นาที (รำลึกถึงผู้มีพระคุณ)

5) ตรวจ

การตรวจ

- พิธีเปิดประชุมกอง จะตรวจอะไรก็ได้ เช่น ตรวจความสะอาดของร่างกาย ผม เล็บ ฟันความสะอาดอื่น ๆ สุขภาพ ความพร้อมในการเรียน ตรวจเครื่องแบบ (ผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ส่งก่อน จะให้ตรวจอะไร) แต่การตรวจในตอนปิดประชุมกองนั้น ให้ตรวจเครื่องแบบเป็นสำคัญ ด้วยเหตุที่ ลูกเสือทุกคนเรียนและทำกิจกรรม จึงต้องตรวจทุกอย่างให้อยู่ในความเรียบร้อย และจะต้องแต่ง เครื่องแบบกลับบ้าน (ในกรณีที่ชั่วโมงการเรียนการสอนเป็นชั่วโมงสุดท้ายของวัน)

วิธีตรวจ

- ตามปกติผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ตรวจ แต่ในบางโอกาสผู้กำกับลูกเสืออาจมอบหมาย ให้รองผู้กำกับลูกเสือหรือนายหมู่ลูกเสือเป็นผู้ตรวจก็ได้ แล้วแต่กรณี (กิจกรรมลูกเสือการมอบหมาย ให้บุคคลอื่นมีบทบาทร่วมด้วยถือเป็นสิ่งสำคัญ เป็นการเน้นให้รู้ถึงหน้าที่และบทบาท)

- ในกรณีที่รองผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ตรวจ รองผู้กำกับลูกเสือจะต้องทำความเคารพผู้ กำกับลูกเสือเสียก่อนแล้วจึงไปตรวจหมู่ลูกเสือ พอไปถึงหน้าหมู่ลูกเสือที่จะรับการตรวจ นายหมู่ ลูกเสือส่งลูกเสือในหมู่ของตนว่า “หมู่สี่.....(ระบุหมู่สี่ที่จะรับการตรวจว่าสี่อะไร) ยืนตรง” ลูกเสือทุก คน ตรงนายหมู่ลูกเสือคนเดียวทำวันทยหัตถ์ แล้วลดมือลงก้าวไปข้างหน้า 1 ก้าว ทำวันทยหัตถ์แล้ว รายงานว่า “หมู่สี่.....(ระบุสี่) พร้อมที่จะรับการตรวจแล้วครับ”

- เมื่อรายงานจบ ลดมือลงถอยหลังเข้าที่เดิมอยู่ในท่าตรง ในช่วงนี้ ผู้ตรวจจะตรวจ ขณะที่อยู่ในท่าตรงก็ได้ หรือจะสั่งให้อยู่ในท่าตามระเบียบพักก็ได้ แล้วผู้ตรวจจึงทำการตรวจนายหมู่ ลูกเสือก่อนแล้วจึงตรวจลูกหมู่ต่อไปทีละคน โดยการก้าวขาไปข้างขวาทีละก้าว (ก้าวละ 1 คน โดย นายหมู่ลูกเสือต้องก้าวตามไปด้วย ในจังหวะการก้าวที่เหมือนกัน ผู้ตรวจจะได้แนะนำให้นายหมู่ ลูกเสือทราบถึงข้อบกพร่องของลูกหมู่ที่ได้รับการตรวจ เพื่อแก้ไขต่อไป)

- ในการตรวจถ้าเป็นการตรวจเครื่องแบบ เมื่อผู้ตรวจได้ตรวจถึงคนสุดท้ายแล้ว ต้อง เดินตรวจด้านหลัง จนกลับมาที่ตำแหน่งนายหมู่ลูกเสือยืน (ถ้าตรวจเครื่องแบบผู้ตรวจต้องสั่ง นายหมู่ ลูกเสือหันหลังกลับเพื่อรับการตรวจด้านหลังด้วย) ถ้าเป็นการตรวจอื่น ๆ เพียงแต่เดินตรวจด้านหน้า จนถึงคนสุดท้าย และเดินมาส่งนายหมู่ลูกเสือที่เดิม เมื่อตรวจทุกคนแล้วนายหมู่ลูกเสือกลับเข้าที่ ทำ วันทยหัตถ์ผู้ตรวจอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนายหมู่ลูกเสือจึงส่งลูกหมู่พัก รองผู้กำกับลูกเสือที่ไปตรวจ จะ กลับหลังหันรายงานสรุปให้ผู้กำกับลูกเสือทราบถึงผลการตรวจ และข้อเสนอแนะให้กับผู้กำกับลูกเสือ ทราบด้วยโดยการรายงานให้รายงานได้ทันทีเมื่อตรวจเสร็จ (ใครตรวจเสร็จก่อนรายงานก่อน)

- ในกรณีที่นายหมู่ลูกเสือเป็นผู้ตรวจ เมื่อนายหมู่ลูกเสือได้ยินคำสั่งของผู้กำกับ ลูกเสือสั่งว่า “นายหมู่ลูกเสือตรวจ” ให้ตัวนายหมู่ลูกเสือก้าวออกมาข้างหน้าแถว 1 ก้าว แล้วกลับ หลังหันเข้าหาหมู่ของตนเองที่จะทำการตรวจ ในขณะที่เดียวกันรองนายหมู่ลูกเสือต้องวิ่งอ้อมด้านหลัง หมู่ของตน แล้วเข้ายืนแทนที่ในแถวที่นายหมู่ลูกเสือยืน (เป็นการยืนแทนในตำแหน่งนายหมู่ลูกเสือ) นายหมู่ลูกเสือทำการตรวจ (วิธีตรวจก็เช่นเดียวกับรองผู้กำกับลูกเสือตรวจ) เมื่อนายหมู่ลูกเสือตรวจ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ยืนรอจนเห็นว่าทุกหมู่ตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงวิ่งไปตั้งแถวหน้ากระดาน เรียงเดี่ยวหน้าผู้กำกับลูกเสือให้ผู้กำกับลูกเสืออยู่ตรงกลางของแถวลูกเสือ (ฝั่งตรงข้าม) โดยนายหมู่ ลูกเสือบริการยืนหัวแถว สี่อื่นเข้าแถวต่อออกไปตามสี่ที่จัดเรียงไว้

- การรายงานให้นายหมูลูกเสือรายงานทีละคนโดยเรียงจากหมู่บริการก่อน คนที่รายงานจะต้องก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ยืนตรง ทำวันทยหัตถ์แล้วรายงานผลการตรวจ ลดมือลง ถอยกลับเข้ายืนที่เดิมจนครบทุกคน ผู้กำกับลูกเสือกล่าวขอบคุณนายหมูลูกเสือทุกคน ในขณะเดียวกันก็สำรวจตัวนายหมูลูกเสือด้วย และติชมตัวนายหมูลูกเสือ เสร็จแล้วผู้กำกับลูกเสือสั่งนายหมูลูกเสือกลับเข้าที่เป็นจังหวะเดียวกับที่รองนายหมูลูกเสือวิ่งอ้อมด้านหลังกลับเข้าที่ของตนเอง จากนั้นผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อลูกเสือทุกคน แล้วออกคำสั่งว่า “แพ็ก-แยก” ให้ลูกเสือทุกคนทำขวาหันแล้วแยกย้ายกันไปปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ

4.9.3 พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

พิธีการปิดประชุมกอง หมายถึง กระบวนการเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรการจัดการเรียนกิจกรรมลูกเสือสำรอง ปิดท้ายด้วยพิธีการปิดประชุมกอง เพื่อให้ลูกเสือผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือ ทำการนัดหมาย ตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย ชักธงลง เสร็จสิ้นการเรียนบทเรียนนั้น แยกย้ายกันไป ทั้งนี้กระทำที่หน้าเสาธง โดยผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการ

1) ขั้นตอนและวิธีการ

การปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีลักษณะที่เหมือนกับลูกเสือประเภทอื่น ๆ แต่ด้วยความที่ลูกเสือสำรองเป็นเด็กเล็ก การปิดประชุมกองในแต่ละครั้ง ต้องมีความชัดเจนและแน่นอน เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดได้ เช่น บทสรุปของบทเรียน การนัดหมาย ต้องชัดเจนและปฏิบัติได้ การคลายข้อสงสัยของเด็ก การตรวจสอบในเรื่องความพร้อมที่จะเข้าสู่ช่วงเวลาอื่น ๆ เช่น การเรียนวิชาอื่น การเดินทางกลับบ้านการทำกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน การปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 นัดหมาย

- ผู้กำกับลูกเสือสำรองยืนหน้าเสาธง ยืนห่างจากเสาธงพอสมควร (2 ก้าว) เรียกลูกเสือด้วยเสียงอันดัง 3 ครั้งว่า “แพ็ก-แพ็ก-แพ็ก” (แพ็กที่สามต้องใช้เสียงเน้นให้ดังและหนักแน่นกว่าสองครั้งแรก) พร้อมทั้งแสดงสัญญาณมือ โดยการแกว่งแขนเป็นวงกลมในระดับเอวไปรอบตัวผู้เรียก ประมาณ 2-3 ครั้ง จนแน่ใจว่าลูกเสือสำรองมองเห็นสัญญาณมือ

- ลูกเสือสำรองเมื่อได้ยินเสียงเรียก และเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือสำรอง “ทุกคนเปล่งเสียงด้วยเสียงอันดังโดยพร้อมเพรียงกันว่า “แพ็ก” แล้วทุกคนวิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็ก (ลักษณะหัวไหล่ชิดกัน) ลูกเสือทุกคนจับมือกันแน่น เมื่อเรียบริบร้อยแล้วปล่อยมือ

- ผู้กำกับลูกเสือสำรองตรวจสอบความเรียบร้อยของลูกเสือ เหลือวงมองไปรอบ ๆ (ลักษณะเหมือนฝูงหมาป่าที่ถูกสำรวจโดยหัวหน้าหมาป่า) เมื่อลูกเสือทุกคนเข้าแถวเป็นวงกลมดีแล้ว ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณมือ โดยการผายมือทั้งสองข้างออกไปด้านข้างลำตัวระดับเอวฝ่ามือหงายขึ้น

- ลูกเสือสำรองทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือ จับมือ
กันแน่น เดินถอยหลังอย่างพร้อมเพรียงกันด้วยความรวดเร็ว ขยายเป็นวงกลมใหญ่ เมื่อลูกเสือทุกคน
ถอยหลังจนแขนตึง (จะเป็นวงกลมใหญ่ทันที) ทุกคนปล่อยมือลงอยู่ในท่าตรง

- ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “ตามระเบียบ-พัก” เสร็จแล้วผู้กำกับลูกเสือนัด
หมาย เช่น การนัดหมายกิจกรรมต่อไป

- การนัดหมายเรียกการตรวจในพิธีเปิดประชุมกองจะตรวจอะไรก็
ได้ เช่น ผม ฟัน เล็บ ความสะอาดของร่างกาย แต่การปิดประชุมกองทุกครั้งจะต้องตรวจในเรื่องของ
ความสะอาดและความเรียบร้อย เช่น การแต่งกายที่เรียบร้อย (เครื่องแบบทั้งหมด) ความสะอาดของ
ร่างกายทั่วไป

1.2 ตรวจ

- ผู้กำกับลูกเสือให้รองผู้กำกับลูกเสือ หรือนายหมู่ลูกเสือ เป็น
ผู้ตรวจ โดยการแต่งกายที่เรียบร้อย แล้วรายงานผลการตรวจที่หน้าแถวลูกเสือที่ตรวจแล้ว (รองผู้
กำกับลูกเสือ 1 คน ควรตรวจเพียง 1 หมู่ เท่านั้น)

- เมื่อผู้ตรวจรายงานผลการตรวจทุกหมู่แล้วผู้กำกับลูกเสือกล่าวให้
คำแนะนำและติชมผลการตรวจ

1.3 แกรนด์ฮาวล์

- ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “แพ็ก-ตรง” แล้วแสดงสัญญาณมือโดยกาง
แขนทั้งสองข้างออกไปเสมอไหล่ฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น นิ้วทั้งห้าเหยียดตรงเรียงชิดติดกัน (แขนทั้งสอง
ข้างเป็นมุมฉากกับลำตัว) ในขณะที่เดียวกันผู้กำกับลูกเสือต้องมองสำรวจลูกเสือในวงกลมทุกคน ให้นั่ง-
เงียบและอยู่ในความพร้อม แล้วจึงพลิกฝ่ามือทั้งสองข้างคว่ำลงงอข้อมือให้ตั้งฉากกับแขน ปลายมือที่งอ
งุ้มชี้ลงพื้น

- ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือให้รีบนั่งลงทันที โดยนั่งบนสัน
เท้า แขน ทั้งสองข้างเหยียดตรงเข้าทั้งสองข้างแยกออก (แบะ) และให้แขนทั้งสองข้างอยู่ด้านใน
ระหว่างเท้า นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกัน แตะลงไปทีพื้นดิน นิ้วนางและนิ้วก้อยงอ โดยใช้
นิ้วหัวแม่มือกดไว้ให้นิ้วตัวมาด้านหน้าเล็กน้อย เงยหน้าขึ้น สามารถมองเห็นผู้กำกับลูกเสือได้อย่าง
ชัดเจน

- ผู้กำกับลูกเสือเมื่อเห็นลูกเสือทุกคนพร้อมแล้ว ให้พลิกฝ่ามือทั้ง
สองข้างที่งอข้อมืออยู่หงายขึ้น แขนเหยียดตรง นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน

- ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือทุกคนเปล่ง
เสียงอันดังพร้อมกันว่า “ยา-อัลลอฮฺ-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอสิ้นเสียง ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดขึ้นยืน
ในท่าตรง พร้อมกับยกมือทั้งสองข้างขึ้นไปแนบศีรษะ เหนือหู นิ้วชี้และนิ้วกลางเหยียดตรงชิดกัน
นิ้วนางและนิ้วก้อยงอ โดยมีนิ้วหัวแม่มือกดไว้

- นายหมู่ลูกเสือที่ทำหน้าที่เป็นหมู่บริการในวันนั้น ซึ่งยืนอยู่
ตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือเปล่งเสียงอันดังว่า “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” ขณะที่เปล่งเสียงร้องให้หันหน้า
ไปทางด้านซ้ายมือ-ตรงกลาง-และขวามือ โดยหันแบบนิ่ง ๆ ไม่ต้องมีการผงกศีรษะ แล้วหันกลับมา
มองตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือตามเดิม

- เมื่อสิ้นเสียงของนายหมู่บริการ ลูกเสือทุกคนลดมือกลับมาแนบลำตัวอยู่ในท่าตรงมือขวาตกลงมาทำท่า “วันทยหัตถ์” โดยนิ้วแยกออกเป็นรูปตัววี ปลายนิ้วชี้แตะที่หางคิ้วขวา นิ้วกลางแยกออกเหยียดตรง แล้วเปล่งเสียงดังพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี” ขณะที่ลูกเสือเปล่งเสียงร้องผู้กำกับลูกเสือทำวันทยหัตถ์รับ โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง (2 นิ้ว) เมื่อลูกเสือกล่าวจบผู้กำกับลูกเสือจะกล่าวคำว่า “ขอบใจแพ็ก” และสั่งว่า “มือลง”

1.4 ชักธงลง

- ผู้แทนหมู่บริการ 2 คน วิ่งออกมาในลักษณะพร้อมกันอย่างสง่าผ่าเผย เพื่อมาที่เสาธงเมื่อวิ่งมาถึงเสาธงหยุดตรงหน้าเสาธง ยืนห่างจากเสาธงประมาณ 2 ก้าว อยู่ในท่าตรงทำความเคารพด้วยการวันทยหัตถ์ จากนั้นคนทางขวามือก้าวเข้าไปแก้มือที่ผูกเสาธงโดยยืนเท้าชิด เสร็จแล้วถอยกลับมายืนที่เดิมในท่าตรง ส่งเชือกผูกธงให้คนทางด้านซ้ายมือ เพื่อทำหน้าที่เป็นคนผ่อนธงลง ส่วนคนทางด้านขวามือเป็นผู้ถือเชือกที่ผูกติดอยู่กับธง ทำหน้าที่เป็นผู้ดึงเชือกธง (ต้องดึงเสมอเวลาธงขึ้นและธงลง ไม่ให้เชือกธงหย่อน)

- ผู้กำกับลูกเสือสั่งเสียงดังหนักแน่นว่า “เคารพธงชาติ - วันทยหัตถ์” ลูกเสือทุกคนทำวันทยหัตถ์ ตัวแทนหมู่บริการที่อยู่ด้านขวามือ ชักธงลง เมื่อธงชาติถูกดึงลงถึงมือ คนทางขวามือรวบเชือกเข้าไปผูกที่เสาธงให้แน่น ด้วยความกระฉับกระเฉง แล้วถอยกลับมายืนที่เดิม เสร็จแล้วทั้งสองคนทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน (โดยผู้กำกับลูกเสือเอามือลงพร้อมกับลูกเสือที่ชักธง) แล้วลูกเสือทั้งสองคนทำกลับหลังหันวิ่งกลับเข้าไปในแถวของตนเอง แล้วทำวันทยหัตถ์เหมือนกับลูกเสือทุกคน

1.5 เลิก

- ผู้กำกับลูกเสือสั่ง “มือลง” แล้วสั่ง “แพ็ก-เลิก” เมื่อลูกเสือทุกคนได้ยินคำสั่งของผู้กำกับลูกเสือ ให้ทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน และเปล่งเสียงอันดังว่า “ขอบคุณครับ” แล้วทำขวาหันแยกย้ายกันไปเป็นอันเสร็จพิธีปิดการประชุมกองลูกเสือสำรอง

4.10 พิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

พิธีการเปิดประชุมกอง หมายถึง กิจกรรมเริ่มต้นการเรียนการสอน การทำกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ซึ่งทั้งหมดต้องเริ่มต้นด้วยพิธีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง เพื่อให้ลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือ ทำพิธีเคารพธงชาติ ดุอา สงบนิ่ง ตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือ โดยอาศัยรูปแบบของการเปิดประชุม กองเป็นสัญญาณเตือน ทั้งนี้ กระทำที่หน้าเสาธงโดยผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเสือทุกคน ได้เกิดศรัทธาและเห็นคุณค่า ความสำคัญของรูปแบบ ตลอดจนกระบวนการถ่ายทอดวิชาและกิจกรรมลูกเสือ

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีการเปิดประชุมกองแล้ว ก็เริ่มต้นกิจกรรมต่อไป คือ การเล่น เป็นการเล่นเกมของลูกเสือที่มีสาระและเป็นประโยชน์ต่อลูกเสือ การร้องเพลงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่จะเรียนต่อไปถือเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน แล้วจึงเป็นเนื้อหาสาระตามหลักสูตรกำหนดจนครบทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องแล้วจึงทำพิธีปิดประชุมกอง

พิธีการปิดประชุมกอง หมายถึง ขั้นตอนและรูปแบบที่สอดคล้องกับการเปิดประชุมกอง เป็นกระบวนการเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ซึ่งตอนปิดประชุมกองทุกครั้ง ผู้กำกับกองลูกเสือ หรือรองผู้กำกับกองลูกเสือจะต้องเน้นให้ลูกเสือทุกคนเข้าใจในกิจกรรมและเนื้อหาสาระว่า เมื่อเรียนผ่านไปแล้วจะได้อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ส่วนวิธีการหรือกลวิธี จะต้องมียุและประเภทลูกเสือเป็นตัวกำหนด เพราะลูกเสือทั้งสามประเภทอยู่ในช่วงอายุที่ต่างกัน โดยมีผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการ

4.10.1 พิธีการเปิดประชุมกอง

- 1) การเตรียมสถานที่ ผู้กำกับลูกเสือตรวจสอบความพร้อมและความเรียบร้อยของสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับพิธี
- 2) การกำหนดนัดหมายและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือ
- 3) ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 3.1 ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม หมู่ที่ 1 อยู่ซ้ายมือของผู้กำกับลูกเสือ เรียงลำดับไปจนถึงหมู่สุดท้าย
 - 3.2 ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายกับลูกเสือหมู่บริการในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในการชักธงชาติร้องเพลงชาติ ดุอา
 - 3.3 ชักธงชาติ โดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ ทุกคนร่วมร้องเพลงชาติพร้อมกัน
 - 3.4 ลูกเสือหมู่บริการนำดุอา ทุกคนร่วมดุอาพร้อมกัน
 - 3.5 ผู้กำกับลูกเสือสั่งสงบนิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที ทุกคนยืนสงบนิ่ง
 - 3.6 รองผู้กำกับกองลูกเสือตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือแต่ละหมู่ แล้วรายงานผู้กำกับกองลูกเสือ
 - 3.7 ผู้กำกับลูกเสือสั่งแยกย้ายเพื่อไปเข้าสู่กิจกรรมต่อไป

4.10.2 พิธีการปิดประชุมกอง

- 1) การเตรียมสถานที่ ผู้กำกับลูกเสือตรวจสอบความพร้อมและความเรียบร้อยของสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับพิธี
- 2) การกำหนดนัดหมายและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือ
- 3) ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 3.1 ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม หมู่ที่ 1 อยู่ซ้ายมือของผู้กำกับลูกเสือ เรียงลำดับไปจนถึงหมู่สุดท้าย

- ต่อไป
- 3.2 ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายการเตรียมอุปกรณ์การเรียนในครั้ง
 - 3.3 รองผู้กำกับลูกเสือตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ
เครื่องแบบลูกเสือ และรายงานต่อผู้กำกับกองลูกเสือ
 - 3.4 ชักธงชาติลง โดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติลง
 - 3.5 ผู้กำกับลูกเสือสั่งเลิก

5) สรุปพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมทางการลูกเสือ เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลูกเสือทุกคนจะต้องกระทำร่วมกัน หรือมีส่วนร่วม และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยการปฏิบัตินั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กระบวนการและทุก ๆ ขั้นตอน ซึ่งกิจการลูกเสือเป็นกระบวนการกลุ่มที่ต้องการความพร้อมเพรียง ความสมัครสมานสามัคคีในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือ จึงมีผู้ริเริ่มคิดกิจกรรมเฉพาะ เพื่อให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ เช่น พิธีการถวายราชสดุดี กิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน การชักธงชาติ การลอดซุ้มเข้าค่าย พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม พิธีการสวนสนาม การประชุมนายหมู่ลูกเสือ พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม) พิธีการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง ตลอดจนพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ เป็นต้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า มีงานวิจัยที่ทำอยู่น้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมหรือศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนของรัฐและเอกชนแบบทั่วไป ซึ่งมีบริบทการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่แตกต่างจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีมิติในเรื่องของศาสนาที่เกี่ยวข้อง ส่วนหนึ่งของงานวิจัยดังกล่าวนี้มีรายละเอียดที่น่าเสนอดังต่อไปนี้

สนิธ ญ ระนอง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดระนอง ด้านครูผู้สอนหลักสูตรและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียน และการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดระนอง จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ต่างกัน และจำแนกตามคุณวุฒิของครูผู้สอน พบว่าครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

สุนทร ทัด (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ด้านจัดทำระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมยังจัดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญตระหนักและความสำคัญ เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ด้านแต่งตั้งบุคลากรยังไม่เหมาะสม ควรแต่งตั้งจากครูผู้มีความประสงค์และมีวุฒิทางลูกเสือ ด้านงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม ควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณให้มากขึ้น ด้านการให้คำปรึกษานิเทศ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องลูกเสือ ควรให้ผู้บริหารได้พัฒนาความรู้ให้มากขึ้นเพื่อให้คำปรึกษา นิเทศครูได้ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่าง ๆ ควรส่งเสริมบุคลากรได้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น ด้านการชื่นชมผลงาน การให้กำลังใจต่อบุคลากรมีน้อยเนื่องจากไม่เป็นวิชาหลัก ในด้านนโยบายควรให้ความสำคัญในกิจกรรมลูกเสือและมีการยกย่องโรงเรียนที่จัดกิจกรรมได้ดีเพื่อเป็นขวัญกำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงาน

สุเมธ สุจริยวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกิจกรรมลูกเสือระดับนโยบาย ระดับกลุ่ม และระดับผู้ปฏิบัติการไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาสำคัญในการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน ได้แก่ ความจำกัดของงบประมาณ ความร่วมมือของครูต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือและความสนใจในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ

สุรีย์ บุญรักษา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกิจกรรมลูกเสือระดับนโยบาย ระดับกลุ่ม และระดับผู้ปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัญหาสำคัญในการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน ได้แก่ ความจำกัดของงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียน ความใส่ใจของครูต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ

วาสนา เจริญเปลี่ยน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางในด้านการจัดบุคลากร ด้านการจัดองค์กร อยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผน ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง 2) สถานศึกษาที่สังกัดเทศบาลต่างกัน มีการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร และด้านการจัดบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา ด้านการจัดองค์กร และด้านการจัดบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีวุฒิต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระวีวรรณ ไตรคุ้มตัน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของบุคลากรโรงเรียนระดิงหินประชาสรรค์ สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าโดยรวม 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87 ด้านการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.27 รองลงมา ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.81 ถ้าแยกเป็นรายด้าน 1) ด้านบุคลากร โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.74 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูต้องรับผิดชอบงานอื่นอีกมากนอกจากการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42 รองลงมาคือ จำนวนครูที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.88 2) ด้านงบประมาณ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92 รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมเข้าค่ายแต่ละครั้งต้องการงบประมาณมาก อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.73 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อุปกรณ์ในการใช้จัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มีไม่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.23 รองลงมาคือ สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มีน้อย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.85 และ 4) ด้านการจัดการโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42 รองลงมาคือ การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ - เนตรนารี ตามความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31

พรทิพย์พา คล้ายกมล (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางพัฒนาการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีแนวทางพัฒนาการบริหารงานอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้ 3.1) ด้านงานธุรการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนควรต้องมีการกำหนดแนวทาง และวิธีการการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือโดยศึกษาเอกสาร ตามระเบียบคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติร่วมกัน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนเข้าอบรม ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ให้มีความรู้ความสามารถก่อนปฏิบัติงานจริง โดยเฉพาะงานการเงินลูกเสือ และประชุมร่วมกันจัดทำแผนพัฒนางานลูกเสือในโรงเรียน (แผนระยะยาว 4 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี) ให้ชัดเจน แล้วปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนด รวมทั้งจัดทำเอกสาร หลักฐานงานการเงินลูกเสือ ตามระเบียบคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน จัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ศึกษานิเทศก์ ผู้ตรวจการลูกเสือจังหวัด) ออกกำกับติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของคณะครู และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบข้อผิดพลาด หรือบกพร่องในการปฏิบัติงานซึ่งไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ผู้นิเทศต้องแนะนำทันที ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน ด้านงานธุรการ ควรนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ผลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข การวางแผนงาน การปฏิบัติงานการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ การบังคับบัญชาลูกเสือ และงานการเงินลูกเสือ ตามข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ 3.2) ด้านงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนควรต้องมีการจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดให้มีการวิเคราะห์สภาพโรงเรียนทางด้านการจัดการเรียนการสอนที่เป็นอยู่จริงเพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย และกำหนดแนวทาง วิธีการจัดทำเอกสาร คู่มือ และปฏิทินการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ และการรายงานกิจกรรมลูกเสือให้ชัดเจน แล้วแต่งตั้งผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานตามโครงการ กิจกรรม การเรียนการสอนลูกเสือในโรงเรียน รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้เหมาะสม และเพียงพอกับการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน ด้านงานวิชาการ ควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง มีการรายงานกิจกรรมลูกเสือเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และแปลผลไปใช้ในการตัดสินใจ วางแผนพัฒนางาน โครงการ กิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ และการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ตามข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ อย่างต่อเนื่อง

คำรัสวิทย์ ปทุมมาศ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมจังหวัดเพชรบูรณ์เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีปัญหาในการจัดกิจกรรมลูกเสืออยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนในสังกัดจังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งการจัดการเป็น 4 ด้าน จำแนกตามขนาด

ของโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

บุญส่ง อันอาสา (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิ ลูกเสือต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ไม่แตกต่างกัน 4) ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดประชุมทำความเข้าใจร่วมกันของผู้กำกับลูกเสือ ปรับปรุง แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเอง เข้าฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้สูงขึ้น มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามทิศทาง การพัฒนา กิจกรรมและกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน

ศิริชัช สุทธิชาติ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการบริหารในส่วนตัวบ่งชี้การวางแผนกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี พบว่า ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่ได้มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา โดยยึดหลักการและวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนปัญหาที่พบในด้านการวางแผนคือ ผู้บริหารไม่มีการประชุมวางแผนในการจัดทำกิจกรรมแต่ละครั้งว่าจะประสบความสำเร็จในการทำงานหรือไม่ สำหรับในด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี พบว่า ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ได้มีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือเนตรนารีเป็นประจำทุกปี ปัญหาที่พบก็คือผู้บริหารไม่เปิดโอกาสให้องค์กรหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากนัก ด้านการจัดคนเข้าทำงานกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี พบว่า ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ได้มีการกระตุ้นให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางลูกเสือได้เข้ารับการอบรมและส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมในระดับที่สูงขึ้น แต่ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารไม่ส่งเสริมให้มีการประชุมของคณะกรรมการลูกเสือในโรงเรียน เพื่อที่จะรับทราบปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีที่เกิดขึ้น ในขณะที่ทางด้านการส่ง การกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี พบว่า ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ควรกระตุ้นให้ครูได้เห็นถึงความสำคัญในกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีโดยพบปัญหาคือ ผู้บริหารไม่มีการนโยบายต่าง ๆ มาประเมินเพื่อกำหนดทิศทางเกี่ยวกับการสั่งการให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี สำหรับในด้านการควบคุมกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี พบว่า ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ได้มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานของกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี โดยมีปัญหา คือ มีการให้กำลังใจบุคลากรในการปฏิบัติกิจกรรมของลูกเสือเนตรนารี น้อยมาก ดังนั้นจึงทำให้ผลการสอนกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีนั้น ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

เนตรดาว ปาลรัตน์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจกรรม

ลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 กิจกรรม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ การรายงานกิจการลูกเสือในรอบปี การบังคับบัญชาลูกเสือ การเงินลูกเสือ และการจัดตั้งกองลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และกลุ่มลูกเสือ
- 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ และวุฒิทางลูกเสือ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือมากกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป สำหรับปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือส่วนใหญ่สาเหตุมาจากผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์การบริหารงานตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming) โดยเฉพาะด้านการวางแผน การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือทั้ง 5 กิจกรรม ผู้บริหารให้ความสำคัญน้อยขาดการศึกษานโยบาย จุดมุ่งหมายและสภาพปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน เพื่อได้ข้อมูลในการจัดกิจกรรมลูกเสือที่ให้ข้อมูล สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริง ตลอดจนขาดข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์ห้วงรวบรวม จุดเด่น จุดด้อยในการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อหาแนวทางส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ปัญหาจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่เกิดขึ้นได้สร้างความหวาดกลัวให้กับนักเรียน ครู และผู้บริหาร ซึ่งเป็นปัญหาส่วนหนึ่งที่ทำให้การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือมีอุปสรรคในการบริหารงานตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming) ที่กำหนดไว้ด้วยคุณภาพไม่บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

ปรัชญา นนทะสี (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนลูกเสือและนายหมู่ลูกเสือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนลูกเสือและนายหมู่ลูกเสือ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างก้าวหน้าของลูกเสือ ด้านการให้ความร่วมมือกับสังคม และด้านการเงินลูกเสือ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนลูกเสือและนายหมู่ลูกเสือในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกัน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างก้าวหน้าของลูกเสือด้านการให้ความร่วมมือกับสังคม และด้านการเงินลูกเสือ ส่วนด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานลูกเสือ ได้แก่ โรงเรียนควรจัดทำทะเบียนลูกเสือ

ให้เป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ ควรจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมเองเพื่อฝึกกระบวนการทางลูกเสือ ไม่ควรนำชั่วโมงเรียนกิจกรรมลูกเสือไปใช้จัดกิจกรรมอื่นควรส่งเสริมให้ลูกเสือได้รับการทดสอบวิชาพิเศษตามความเหมาะสมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 วิชาควรจัดอบรมนายหมู่ลูกเสือเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความเป็นผู้นำทางลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนลูกเสือได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูง ครูผู้สอนลูกเสือควรจัดทำเครื่องหมายและส่งเสริมให้ลูกเสือได้ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ และควรจัดทำและควรจัดทำโครงการร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

สมพิชญ์ วงษ์ด้วง (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท 1.1 สภาพการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทในภาพรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1) ด้านคุณลักษณะของลูกเสือ 2) ด้านการจัดหมวดกิจกรรมลูกเสือ 3) ด้านผู้กำกับลูกเสือ และ 4) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ 1.2 ปัญหาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาในภาพรวม และ 2 รายการอยู่ในระดับปานกลาง แต่อีก 2 รายการอยู่ในระดับน้อย เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ 1) การจัดหมวดกิจกรรมลูกเสือ 2) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 3) คุณลักษณะของลูกเสือ และ 4) ด้านผู้กำกับลูกเสือ ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท 2.1 สภาพการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามวิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งทางลูกเสือที่ได้รับแต่งตั้ง (ตาม ล.ส.) 13 เงินเดือน การผ่านการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ขนาดสถานศึกษาสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการลูกเสือหน่วยพิเศษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อจำแนกตาม เพศวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ไม่พบความแตกต่างจนถึงระดับที่มีนัยสำคัญ 2.2 ปัญหาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามวิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งทางลูกเสือที่ได้รับแต่งตั้ง (ตาม ล.ส.) 13 เงินเดือน การผ่านการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ขนาดสถานศึกษาสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการลูกเสือหน่วยพิเศษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อจำแนกตาม ตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ไม่พบความแตกต่างจนถึงระดับที่มีนัยสำคัญ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 จำนวนโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีทั้งหมด 48 โรงเรียน มีจำนวนประชากรซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 240 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 288 คน แยกตามอำเภอ และขนาดของโรงเรียน แสดงตามตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	โรงเรียน			ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก		
1. ปะนาเระ	2	1	2	5	25
2. เมือง	3	3	3	9	45
3. ยะหริ่ง	1	1	1	3	15
4. หนองจิก	-	5	-	5	25
5. โคกโพธิ์	1	1	1	3	15
6. ยะรัง	2	2	1	5	25
7. มายอ	1	2	4	7	35
8. แม่ลาน	-	-	1	1	5
9. พังยางแดง	-	2	1	3	15
10. ไม้แก่น	-	-	1	1	5
11. สายบุรี	2	3	1	6	30

อำเภอ	โรงเรียน			ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก		
รวม	12	20	16	48	240
รวมทั้งหมด	48			288	

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี (2559)

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชากรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีจำนวนทั้งหมด 48 โรงเรียน จำแนกเป็นขนาดใหญ่ 12 โรงเรียน ขนาดกลาง 20 โรงเรียน และขนาดเล็ก 16 โรงเรียน ตามลำดับ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน จำนวน 48 คน จาก 48 โรงเรียน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน จากประชากรทั้งหมด 240 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (จานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 49) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ (จานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 57) โดยการสุ่มจากครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนเพื่อให้ได้สัดส่วนที่สมดุลกัน ในแต่ละขนาดของโรงเรียน ดังนี้

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม แสดงตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง	
	โรงเรียน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน
ขนาดใหญ่	12	12	60	12	37
ขนาดกลาง	20	20	100	20	61
ขนาดเล็ก	16	16	80	16	50
รวม	48	48	240	48	148
รวมทั้งสิ้น		288		196	

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี (2559)

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ใช้ในการสอบถามวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 196 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 48 คน และครูผู้สอน 148 คน

ตารางที่ 8 แสดงการสุ่มตัวอย่างครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีตามขนาดของโรงเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer Method) ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการเทียบสัดส่วนตามตารางที่ 7

ขนาดโรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน
ขนาดใหญ่	1	จงรักภักดีวิทยา	เมือง	5
	2	ศาสนูปถัมภ์	เมือง	5
	3	บำรุงอิสลาม	เมือง	5
	4	ส่งเสริมศาสน์	ยะหริ่ง	5
	5	รัศมีสถาปนา	มายอ	5
	6	มูลนิธิอาชีวะสถาน	โคกโพธิ์	5
	7	ดรุณศาสน์วิทยา	สายบุรี	5
	8	สายบุรีอิสลามวิทยา	สายบุรี	5
ขนาดกลาง	1	เตรียมศึกษาวิทยา	เมือง	5
	2	พัฒนาอิสลาม	เมือง	5
	3	ศาสน์สามัคคี	หนองจิก	5
	4	บางกพิทยา	หนองจิก	5
	5	มูลนิธิชุมชนอิสลามศึกษา	หนองจิก	5
	6	มุสลิมพัฒนศาสตร์	ยะหริ่ง	5
	7	อัลยามีมะห์อัลอิสลามียะห์	ปะนาเระ	5
	8	ทวิวิทยาอิสลาม	ยะรัง	5
	9	อิสลามศาสน์วิทยา	มายอ	5
	10	มุฮัมมาดียะห์	โคกโพธิ์	5
	11	ศาสนศึกษา	สายบุรี	5
	12	สามารถดีวิทยา	สายบุรี	5
	13	อิสลามประชาสงเคราะห์	ทุ่งยางแดง	5
ขนาดเล็ก	1	ศานติธรรมวิทยา	เมือง	5
	2	อะเคร์รอซะห์อิสลามียะห์	ปะนาเระ	5
	3	นุรุลฮีดายะห์อัลอิสลามียะห์	ปะนาเระ	5
	4	พิทักษ์ศาสน์วิทยามูลนิธิ	ยะรัง	5

ขนาด โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน
	5	ดรุณมุสลิมวิทยา	มายอ	5
	6	ดรุณวิทยา	มายอ	5
	7	อิสลามสามัคคี	โคกโพธิ์	5
	8	อะห์มาดีวิทยามูลนิธิ	แม่ลาน	5
	9	ภักดีวิทยา	ทุ่งยางแดง	5
	10	อัสตริปิยะฮ์อิสลามียะฮ์	ไม้แก่น	5
รวม				155

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีจำนวนทั้งหมด 31 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน ขนาดกลาง 13 โรงเรียน และขนาดเล็ก 10 โรงเรียน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านลูกเสือและเนตรนารีที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิที่ได้รับเครื่องหมายวุฒดบัณฑิตตั้งแต่ 2 ท่อนเป็นต้นไปหรือครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนของรัฐหรือเอกชนที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์สอนลูกเสือและเนตรนารีไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1) แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก และแบบสอบถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – List) เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2) แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวิธีการของศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

3.3.2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) การสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากแบบวัดและประเมินผล รวมทั้งตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากเอกสารข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของสำนักจุฬาราชมนตรีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดขอบเขตที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม

1.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา การสื่อความหมายและความครอบคลุมสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (Item Objective Congruence Index : IOC) โดยตรวจสอบข้อคำถาม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวัดประเมินผลหรือวิจัย รวมทั้งด้านภาษาไทย เพื่อพิจารณาข้อคำถามที่ใช้ในข้อคำถาม จำนวน 3 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจมีความเชี่ยวชาญหลายด้านในคนเดียว และต้องได้ค่า IOC ≥ 0.50 ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่าผู้วิจัยจะนำมาแก้ไขและปรับปรุง (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549 : 138-140) พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนดังนี้ (ดูค่า IOC หน้า 350)

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

1.5 นำแบบสอบถามมาแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีไข่มุมตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตามตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	
	สภาพการปฏิบัติจริง	ความคาดหวัง
1. ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	0.88	0.88
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	0.92	0.88
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	0.88	0.86
รวมค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	0.95	0.94

จากตารางที่ 9 อธิบายได้ว่า แบบสอบถามชุดนี้ มีสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 3 ด้าน 52 ข้อ จำแนกตามสภาพการปฏิบัติจริงมีค่าความเชื่อมั่น 0.95 และความคาดหวัง 0.94 ตามลำดับ

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2) การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี จากนั้นผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบเขตที่กำหนด

2.3 นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์ บุคคลที่มีใช้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 1 ครั้ง

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อความอีกครึ่งหนึ่งแล้วจึงนำออกใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง รวมทั้งทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ด้วย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด โดยได้รับแบบสอบถามคืน 203 ฉบับ และตรวจสอบเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 203 ฉบับ คิดเป็นร้อยละหนึ่งร้อย ของแบบสอบถาม และสัมภาษณ์เพิ่มเติม 6 คน เพื่อนำมาดำเนินการร่างแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1.1 คำนวณค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

1.2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 74) ดังนี้

- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือ มีความคาดหวังน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย หรือ มีความคาดหวังน้อย
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง หรือ มีความคาดหวังปานกลาง
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก หรือ มีความคาดหวังมาก
- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด หรือ มีความคาดหวังมากที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยคำนวณหาค่าเฉลี่ยรวม พร้อมกับนำเสนอในรูปตาราง และแปลผลตามลำดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมายตามหลักการวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 75) ดังนี้

น้อยที่สุด	1.0 - 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือ มีความคาดหวัง
	1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย หรือ มีความคาดหวังน้อย
ปานกลาง	2.50 - 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง หรือ มีความคาดหวัง
	3.50 - 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก หรือ มีความคาดหวังมาก
มากที่สุด	4.50 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด หรือ มีความคาดหวัง

1.3 นำค่าเฉลี่ยสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มาเปรียบเทียบตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) ค่าทดสอบเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

1.4 นำข้อมูลจากข้อคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

2) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็น สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีรวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้ นำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 2) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดความถี่โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง
- 4) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มคือ ค่าที (t-test) มากกว่าสองกลุ่มคือ ค่าเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 จำนวนโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีทั้งหมด 48 โรงเรียน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 155 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 203 คน จากประชากร 288 คน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 48 โรงเรียน และสัมภาษณ์เพิ่มเติมจำนวน 6 คน ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง และขอเสนอข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม คือ ค่าที (t-test) และมากกว่าสองกลุ่ม คือ ค่าเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ตลอดจนการจัดลำดับความถี่นำเสนอในรูปแบบของความเรียง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
3. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
4. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
5. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

6. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

7. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

8. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

9. ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมมนาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 203 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 203 ฉบับ คิดเป็นร้อยละหนึ่งร้อย มีรายละเอียดสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	48	48	100
ครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี	155	155	100
รวม	203	203	100

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 203 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 48 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีจำนวน 155 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รวมกลุ่มตัวอย่างที่ได้ 203 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	37	77.1
1.2 หญิง	11	22.9
รวม	48	100
2.อายุ		
2.1 31-50 ปี	26	54.2
2.2 51 ปีขึ้นไป	22	45.8
รวม	48	100
3.ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	21	43.8
3.2 ปริญญาโท	26	54.2
3.3 ปริญญาเอก	1	2.1
รวม	48	100
4.ประสบการณ์		
4.1 เป็นผู้บริหารต่ำกว่า 11 ปี	9	18.8
4.2 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	39	81.2
รวม	48	100
5.ขนาดโรงเรียน		
5.1 ขนาดเล็ก	16	33.3
5.2 ขนาดกลาง	20	41.7
5.3 ขนาดใหญ่	12	25.0
รวม	48	100

จากตารางที่ 11 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เกือบสองในสามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.1 ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 22.9 ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 31-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.2 และอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.8 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 54.2 , 43.8 และ 2.1 ตามลำดับ ส่วนประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปจะมากกว่าประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 81.2 และ 18.8 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางจะมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 41.7 , 33.3 , และ 25.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	47	30.3
1.2 หญิง	108	69.7
รวม	155	100
2.อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 31 ปี	53	34.2
2.2 31-50 ปี	98	63.2
2.3 51 ปีขึ้นไป	4	2.6
รวม	155	100
3.ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	155	100
รวม	155	155
4.ประสบการณ์		
4.1 เป็นครูผู้สอนต่ำกว่า 11 ปี	126	81.3
4.2 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	29	18.7
รวม	155	100
5.ขนาดโรงเรียน		
5.1 ขนาดเล็ก	50	32.3
5.2 ขนาดกลาง	65	41.9
5.3 ขนาดใหญ่	40	25.8
รวม	155	100

จากตารางที่ 12 แสดงข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบสองในสามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.7 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.3 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-50 ปี , ต่ำกว่า 31 ปี และ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.2 , 34.2 และ 2.6 ตามลำดับ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนประสบการณ์ในการเป็นครูผู้สอนต่ำกว่า 11 ปี จะมากกว่าประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 81.3 และ 18.7 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางจะมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 41.9 , 32.3 , และ 25.8 ตามลำดับ

2. ข้อมูลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏดังตารางที่ 13 และ 14 ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ทั้ง 3 ด้าน

รายการ	ระดับสภาพการปฏิบัติจริง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	2.38	.87	น้อย
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	3.05	.89	ปานกลาง
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	2.41	.85	น้อย
รวม	2.61	.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = .87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี มีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = .89) รองลงมา คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = .85) และด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีน้อยที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = .87)

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ทั้ง 3 ด้าน

รายการ	ระดับความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	2.90	.96	ปานกลาง
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	3.46	1.00	ปานกลาง
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	2.73	.94	ปานกลาง
รวม	3.03	.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$, S.D. = .97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.00) รองลงมา คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = .96) และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = .94)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1) ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏผลดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.นักเรียนชายแต่งเครื่องแบบลูกเสือโดยการสวม กางเกงขายาวเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป	2.60	1.17	ปานกลาง	3.02	1.16	ปานกลาง
2.นักเรียนชายสวมหมวกตามเครื่องแบบชุดพิธีการของลูกเสือทั่วไป โดยใช้หมวกแยกตามประเภทของลูกเสือ	2.32	1.09	น้อย	2.93	.98	ปานกลาง
3.นักเรียนชายประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าผูกคอ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	2.58	1.09	ปานกลาง	2.97	1.09	ปานกลาง
4.นักเรียนหญิงประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดติดที่ผ้าคลุมศีรษะตรงสามเหลี่ยมด้านหลัง หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	2.65	1.20	ปานกลาง	3.01	1.09	ปานกลาง
5.ลูกเสือสำรอง ใส่หมวกทรงกลม ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สวมกางเกงขายาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่	2.39	1.01	น้อย	2.99	1.10	ปานกลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนกำหนด 6.เนตรนารีสำรอง ใส่ผ้าคลุมศีรษะสี เหลืองแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อ แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ ใส่กระโปรง ยาวจนถึงตาตุ่ม แบบ และสีตามที่ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนกำหนด	2.41	1.13	น้อย	3.01	1.10	ปาน กลาง
7.ลูกเสือสามัญ ใส่หมวกปีกกว้างสีกากี พับปีกข้างขวาขึ้น ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี กากี มีอินทราวุธเดียวกับเสื้อ ใส่ผ้าผูกคอ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสี กากีขายาวจนถึงตาตุ่ม	2.39	1.05	น้อย	2.87	1.10	ปาน กลาง
8.เนตรนารีสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเขียว แทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียว แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธ เดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	2.45	1.08	น้อย	2.97	1.09	ปาน กลาง
9.ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใส่หมวกทรงอ่อน สีเลือดหมู ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี มีอินทราวุธสีเลือดหมูปลายอินทราวุธมี อักษร ล.ญ. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูป สามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่า ด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสีกากี ขายาวจนถึงตาตุ่ม	2.30	1.14	น้อย	2.87	1.18	ปาน กลาง
10.เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ใส่ผ้าคลุม ศีรษะสีเลือดหมูแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเลือดหมูปลายอินทราวุธมี อักษร น.น. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึง ตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	2.37	1.13	น้อย	2.81	1.56	ปาน กลาง
11.ลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสี เขียว ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี มีอินทราวุธสีเขียว ปลายอินทราวุธมีอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยม หน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสีกากีขา ยาวจนถึงตาตุ่ม	2.19	1.08	น้อย	2.70	1.14	ปาน กลาง
12.เนตรนารีวิสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสี กรมท่าแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสี						

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
<p>เขี้ยวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเขี้ยวปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขกยาว</p> <p>13.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชาย หมวกปีกกว้างสีงาก็ หรือหมวกทรงอ่อนสี เขี้ยว เสื้อคอพับสีงาก็ มีอินทรรณูสี เดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้า จั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ ลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสี งาก็ถึงตาตุ่ม</p>	2.18	1.02	น้อย	2.75	1.13	ปาน กลาง
<p>14.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองหญิง หมวกปีกกว้างสีงาก็ หรือหมวกทรงอ่อนสี เขี้ยว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีงาก็ เสื้อคอพับ สีงาก็ แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาว จนถึงตาตุ่มหรือชุดแขกยาวไม่มีจีบ ผ้าผูก คอ รูป สาม เหลี่ยม หน้า จั่ว สี ตาม กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือโดย สวมทับผ้าคลุมศีรษะ</p>	2.27	1.01	น้อย	2.80	1.15	ปาน กลาง
<p>15.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชาย หมวก ปีกกว้างสีงาก็ หรือหมวกทรงอ่อนสีเขี้ยว เสื้อคอพับสีงาก็ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตาม กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสีงาก็ถึง ตาตุ่ม</p>	2.33	.95	น้อย	2.94	1.08	ปาน กลาง
<p>16.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง หมวกปีกกว้างสีงาก็ หรือหมวกทรงอ่อนสี เขี้ยว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีงาก็ เสื้อคอพับ สีงาก็ แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาว จนถึงตาตุ่มหรือชุดแขกยาว ไม่มีจีบ ผ้า ผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตาม กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ</p>	2.43	1.01	น้อย	2.93	1.04	ปาน กลาง
<p>17.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชาย หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ผ้าผูกคอ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวง</p>	2.41	.99	น้อย	2.94	1.08	ปาน กลาง
	2.40	1.05	น้อย	2.89	1.12	ปาน กลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสีขาบ เสื้อคอพับสีกากี แต่อินทรธนูสีเลือดหมู กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม						
18.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หญิง หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรธนูสีเลือดหมู กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแซกยาวกระโปรงสีกากียาวถึงตาตุ่มไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	2.36	.99	น้อย	2.87	1.07	ปานกลาง
19.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญชาย หมวกทรงอ่อนสีเขียว ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสีขาบ เสื้อคอพับสีกากี มีอินทรธนูสีเขียว กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	2.29	.95	น้อย	2.77	1.11	ปานกลาง
20.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญหญิง หมวกทรงอ่อนสี ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรธนูสีเขียว กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแซกยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	2.22	.97	น้อย	2.77	1.11	ปานกลาง
รวม	2.38	1.06	น้อย	2.90	1.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนหญิงระดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดติดที่ผ้าคลุมศีรษะตรงสามเหลี่ยมด้านหลัง หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทนมีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.65$, S.D. = 1.20) และน้อยที่สุด คือ เนตรนารีวิสามัญใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่าแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรธนูสีเขียว ปลายอินทรธนูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแซกยาว

($\bar{x} = 2.18$, S.D. = 1.02) ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชายแต่งรูปแบบลูกเสือโดยการสวมกางเกงขายาว เครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.02$, S.D. = 1.16) และน้อยที่สุด คือ ลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่เสื้อคอพับ แขนสั้นสี kaki มีอินทรีสีเขียว ปลายอินทรีนูนมีอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยรูปแบบลูกเสือ สวมกางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม ($\bar{x} = 2.70$, S.D. = 1.14)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.เปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีบูรณาการอิสลามในช่วงพิธีเปิด	2.97	1.06	ปานกลาง	3.37	1.12	ปานกลาง
2.มีการชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ	2.84	1.09	ปานกลาง	3.34	1.11	ปานกลาง
3.มีการกล่าวคำขออวดต่อพระผู้เป็นเจ้าของโดยการถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขออวด โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขออวดหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	3.08	1.10	ปานกลาง	3.49	1.11	ปานกลาง
4.มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ <small>ﷻ</small> พระผู้เป็นเจ้าของโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله وبحمده (อ่านว่า <i>สุบหานัลลอฮฺ อัลหัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺ อักบรฺ</i>) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ <small>ﷻ</small>	3.46	1.03	ปานกลาง	3.85	1.12	มาก
5.มีการตรวจสอบสภาพ และรายงานผลการตรวจก่อนการดำเนินกิจกรรม	3.00	.98	ปานกลาง	3.50	1.17	มาก
6.มีการเล่นเกมที่แยกหญิงชายหรือการขับร้อง อนุาซีดที่เป็นประโยชน์และมีสาระที่ไม่ขัดต่อหลักการอิสลามก่อนเริ่มเรียนตามหลักสูตร	3.20	.99	ปานกลาง	3.62	1.14	มาก
7.จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ที่กำหนดซึ่งมีเนื้อหาบูรณาการกับอิสลามโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ	3.05	1.06	ปานกลาง	3.40	1.22	ปานกลาง
8.มีการสรุปเนื้อหากิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.94	1.03	ปานกลาง	3.28	1.12	ปานกลาง
9.มีการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ซึ่งปฏิบัติหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจบสิ้นลง จากบทเรียนอัลกุรอาน บทเรียนจากอัลหะดีษที่ท่านเราะฮ์มุลลอฮ์ <small>ﷺ</small>	3.21	.98	ปานกลาง	3.61	1.11	มาก

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ใช้สอนบรรดาเศาะหาบะฮฺ <small>رضي الله عنه</small> ตลอดจน บทเรียนต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์อิสลาม						
10.มีการนัดหมายในการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ในครั้งต่อไป	3.00	1.01	ปาน กลาง	3.38	1.15	ปาน กลาง
11.มีการตรวจเครื่องแบบเพื่อความ เรียบร้อยก่อนกลับบ้าน พร้อมกับรายงาน ผลการตรวจ	2.90	.98	ปาน กลาง	3.32	1.13	ปาน กลาง
12.มีการชักธงชาติลง ปิดทอง	2.91	1.12	ปาน กลาง	3.32	1.09	ปาน กลาง
รวม	3.05	1.04	ปาน กลาง	3.46	1.13	ปาน กลาง

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการจัด
กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 1.04) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า
سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความ
ดีและเรียนรู้อย่างดี เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีสภาพการ
ปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.03) และน้อยที่สุด คือ มีการชักธงชาติ และร้องเพลง
ชาติ ($\bar{x} = 2.84$, S.D. = 1.09) ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปัตตานี ด้านการจัด
กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.13) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า
سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความ
ดีและเรียนรู้อย่างดี เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีความ
คาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 1.12) และน้อยที่สุด คือ มีการสรุปเนื้อหากิจกรรม
หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 1.12)

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏผลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.พิธีการถวายราชสดุดี รัชกาลที่ 6 เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณงานพิธี ด้านหลัง ยืนหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสม และสงบนิ่ง	2.00	1.02	น้อย	2.17	1.16	น้อย
2.การวางพวงมาลา ถวายความเคารพรูปปั้นหรือภาพบุคคลสำคัญ เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในกรณีเป็นรูปปั้น เมื่อประธานนำพวงมาลาไปตั้งหน้ารูปปั้น ลูกเสือทุกคนยืนตรงอยู่ในแถว เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือมุสลิมไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ หากเป็นพระฉายาลักษณ์หรือภาพ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือทุกคนรวมทั้งลูกเสือมุสลิมกระทำวันทยหัตถ์	1.81	1.01	น้อย	2.04	1.19	น้อย
3.การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้น เมื่อประธานจูดรูปเทียนและกราบ ลูกเสือมุสลิมนั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง	1.69	1.00	น้อย	1.90	1.51	น้อย
4.การสวดมนต์ ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกับต่างศาสนิก ลูกเสือศาสนาอื่นยืนสงบนิ่ง เมื่อลูกเสือพุทธสวดมนต์เสร็จให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือนายหมู่ลูกเสือศาสนาอื่นนำกล่าวตามพิธีการของแต่ละศาสนา ขณะที่ลูกเสือศาสนาหนึ่งกำลังกล่าวตามพิธีการทางศาสนาของตน ให้ลูกเสือศาสนาอื่นสงบนิ่ง	1.82	1.02	น้อย	2.00	1.16	น้อย
5.การชุมนุมรอบกองไฟ (Camp fire) สำหรับมุสลิมให้ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการหรือการแสดงกิจกรรมในภาคกลางคืนแทน โดยที่ไม่มีกองไฟและพิธีการ	2.11	1.09	น้อย	2.38	1.23	น้อย

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีชุมนุมรอบกองไฟ เช่น การแห่ขบวนมาลัย						
6.การชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ เป็นกิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติก่อนที่จะเริ่มพิธีการต่าง ๆ ในทุกเช้าหรือเมื่อเริ่มกิจกรรมระหว่างอยู่ค่ายพักแรม	2.39	1.16	น้อย	2.63	1.23	ปานกลาง
7.การขอคู่มือต่อพระผู้เป็นเจ้าของทุกคนอยู่ในท่าตรง ถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขอคู่มือ โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขอคู่มือหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	2.76	1.28	ปานกลาง	3.02	1.30	ปานกลาง
8.การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า <i>สุบหานัลลอฮ์ อัลหัมดุลิลละฮ์ อัลลอฮ์ อักบร</i>) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	3.17	1.18	ปานกลาง	3.50	1.20	มาก
9.การถอดเข็มเข้าค่าย ภายในซุ้มเขียนป้ายคำขวัญติดไว้เป็นระยะ ๆ ประมาณ 4 คำขวัญ เช่น “จงเตรียมพร้อม” “ระเบียบวินัย” “ตรงต่อเวลา” “อดทน” “สามัคคี” “ไม่บ่น” หรืออาจจะเป็นความหมายข้อคิดจากอายะฮ์อัลกุรอานหรืออัลหะดีษที่พูดถึง ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความอดทน และความสามัคคีในการทำงานเป็นระบบญามาอะฮ์	2.67	1.13	ปานกลาง	3.04	1.25	ปานกลาง
10.พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม กิจกรรมที่แสดงถึงการเริ่มต้นของการฝึกอบรมหรือสิ้นสุดการฝึกอบรม รวมทั้งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ	2.73	1.15	ปานกลาง	3.00	1.19	ปานกลาง
11.พิธีสวนสนาม เป็นการฝึกระเบียบแถวอย่างหนึ่งโดยการเดินในแถวของลูกเสือที่มีระเบียบเป็นหมู่ กอง เพื่อฝึกระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง สง่างาม ความพร้อมเพรียงการเป็นผู้นำ การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง	2.57	1.09	ปานกลาง	2.91	1.25	ปานกลาง
12.การประชุมนายหมู่ลูกเสือ ในห้องประชุมมีธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์	2.32	1.01	น้อย	2.72	1.08	ปานกลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ของพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน						
13.การเข้าห้องประชุม เลขานุการเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่าง ๆ เข้าห้องประชุมจนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้าย ผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั้น จะต้องแสดงความเคารพต่อธงชาติ และ พระบรมฉายาลักษณ์ ของพระมหากษัตริย์ โดยทำวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน	2.32	.97	น้อย	2.74	1.14	ปานกลาง
14.การเปิดประชุม โดยที่ประธานลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุมยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แสดงรหัสของลูกเสือ พร้อมกับกล่าวเปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบทุกคนยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสเหมือนกับตอนกล่าวคำปฏิญาณและกล่าวคำพูดตามที่กำหนดเสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป โดยประธานในที่ประชุมเริ่มการประชุมด้วยการให้ทุกคนอ่านบิสมิลละห์และสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์อย่างพร้อมเพียงกัน	2.39	1.08	น้อย	2.75	1.21	ปานกลาง
15.การปิดประชุม ก่อนที่ประธานจะลุกขึ้นยืนให้ประธานบอกกับผู้เข้าประชุมทุกคนให้ร่วมกันอ่านสุเราะฮ์อัลอัสร์ และดูาปิดการประชุม หลังจากนั้นให้ประธานลุกขึ้นยืน หันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่าปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ)	2.51	1.17	ปานกลาง	2.92	1.27	ปานกลาง
16.พิธีการลูกเสือสำรอง (แกรนด์ฮาวล์) คือ การทำความเคารพเป็นหมู่ โดยการเปล่งเสียงและประกอบด้วยท่าทางเป็นการทำความเคารพของลูกเสือสำรองพร้อมกันทั้งกองต่อหน้าผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับลูกเสือ จากคำพูดในตอนหนึ่งที่ว่า “อา-เค-ลา-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด”	2.45	1.03	น้อย	2.94	1.16	ปานกลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
สำหรับมุสลิมให้เปลี่ยนมาเป็นคำว่า “ยา-อัลลอฮฺ,เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่สุด”						
17.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง (Pack Meeting) มีการทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก	2.57	1.03	ปาน กลาง	2.98	1.18	ปาน กลาง
18.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีการนัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธง ลง เลิก	2.44	1.05	น้อย	2.91	1.14	ปาน กลาง
19.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือ เข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือ นัดหมาย ตัวแทนหมู่บริการชักธงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ ทุกคน ร่วมร้องเพลงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำดุอา ทุกคนร่วมกล่าวดุอา หลังจากนั้นทุกคน สงบนิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที รองผู้ กำกับกองหรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยและ ความพร้อม ของลูกเสือ แต่ละหมู่ แล้วรายงานผลผู้กำกับกองลูกเสือ ผู้กำกับ ลูกเสือส่งแยกย้ายเพื่อไปเข้าสู่กิจกรรม ต่อไป	2.62	1.08	ปาน กลาง	3.02	1.21	ปาน กลาง
20.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือ เข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือ นัดหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในครั้งต่อไป รองผู้กำกับกองหรือนายหมู่ที่ ได้รับมอบหมายตรวจความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของเครื่องแบบลูกเสือ และ รายงานผลต่อผู้กำกับ กองลูกเสือ ชักธงชาติลงโดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน ผู้กำกับลูกเสือส่งเลิก	2.77	1.09	ปาน กลาง	3.15	1.12	ปาน กลาง
รวม	2.41	1.08	น้อย	2.73	1.21	ปาน กลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = 1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 1.18) และน้อยที่สุด คือ การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่ หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้นเมื่อประธานจูดรูปเทียน และกราบ ลูกเสือมุสลิม นั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุม ด้านหลัง ($\bar{x} = 1.69$, S.D. = 1.00) ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 1.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.20) และน้อยที่สุด คือ การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่ หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้นเมื่อประธานจูดรูปเทียน และกราบ ลูกเสือมุสลิม นั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุม ด้านหลัง ($\bar{x} = 1.90$, S.D. = 1.51)

3. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง		ความคาดหวัง		t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.38	.86	2.89	.96	-9.89	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.05	.88	3.45	1.00	-8.56	.00*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.41	.85	2.74	.94	-7.96	.00*
รวม	2.61	.86	3.03	.97	-8.80	.00*

*p<.05

จากตารางที่ 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

4. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง ของผู้บริหาร		สภาพการปฏิบัติจริง ของครูผู้สอน		t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.32	.84	2.99	.88	-3.82	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.25	.82	3.66	.90	-2.48	.02*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.34	.88	2.99	.81	-3.70	.00*
รวม	2.64	.85	3.21	.86	-3.33	.00*

*p<.05

จากตารางที่ 19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรม
ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด
ปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ
ความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและ
เนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่าง
กันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

5. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อความ	ความคาดหวัง ของผู้บริหาร		ความคาดหวัง ของครูผู้สอน		t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	3.12	.98	3.51	.87	-2.03	.05
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.95	.76	3.93	.95	.13	.90
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.67	.90	3.36	.92	-3.58	.00*
รวม	3.25	.88	3.60	.91	-1.83	.32

*p<.05

จากตารางที่ 20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

6. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

6.1 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ผลปรากฏดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	เพศ				t	p-value
	ชาย		หญิง			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	2.43	.92	2.34	.82	.73	.47
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	3.13	.88	2.10	.88	1.12	.27
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	2.46	.89	2.37	.82	.78	.43
รวม	2.67	.90	2.27	.84	.88	.39

*p<.05

จากตารางที่ 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6.2 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามอายุ ผลปรากฏดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	อายุ						F	p-value
	ต่ำกว่า 31 ปี		31-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.68	.84	2.32	.88	2.03	.66	6.01	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.28	.82	2.94	.92	3.09	.75	2.85	.06
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.75	.84	2.33	.85	2.07	.66	7.34	.00*
รวม	2.90	.83	2.53	.88	2.40	.69	5.40	.02*

*p<.05

จากตารางที่ 22 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 23-24

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหาร และครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		2.68	2.32	2.03
ต่ำกว่า 31 ปี	2.68		.36*	.66*
31-50 ปี	2.32			.29
51 ปีขึ้นไป	2.03			

*p<.05

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ 31-50 ปี, และ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		2.75	2.33	2.07
ต่ำกว่า 31 ปี	2.75		.42*	.67*
31-50 ปี	2.33			.26
51 ปีขึ้นไป	2.07			

*p<.05

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ 31-50 ปี, และ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ระดับการศึกษา						F	p-value
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.39	.88	2.28	.78	3.20	-	.64	.53
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.03	.89	3.13	.84	3.50	-	.28	.76
3. ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารี	2.43	.85	2.24	.87	2.70	-	.62	.54
รวม	.62	.87	2.55	.83	3.13	-	.51	.61

*p<.05

จากตารางที่ 25 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6.4 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร
และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ ผลปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร
และครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ประสบการณ์		t	p-value
	ต่ำกว่า 11 ปี \bar{x} S.D.	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป \bar{x} S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.37 .87	2.39 .86	-0.22	.83
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	2.94 .92	3.26 .76	-2.50	.01*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารี	2.38 .87	2.45 .80	-0.58	.56
รวม	2.56 .88	2.70 .81	-1.10	.47

*p<.05

จากตารางที่ 26 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรม
ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด
ปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่
แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

6.5 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลปรากฏดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ขนาดโรงเรียน						F	p-value
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.17	.94	2.31	.73	2.74	.86	7.01	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	2.82	.86	2.92	.84	3.55	.79	12.6 0	.00*
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	2.26	.96	2.32	.72	2.74	.82	5.86	.00*
รวม	2.42	.92	2.52	.76	3.01	.82	8.49	.00*

*p<.05

จากตารางที่ 27 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่
ปรากฏผลดังตารางที่ 28-30

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและ
เนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน
ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	2.17		-0.14	-0.56*
ขนาดกลาง	2.31			-0.42*
ขนาดใหญ่	2.74			

*p<.05

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของ
ลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและ
เนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรขนาด
โรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	2.82		-0.09	-0.72*
ขนาดกลาง	2.92			-0.63*
ขนาดใหญ่	3.55			

*p<.05

จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
สูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		2.26	2.32	2.74
ขนาดเล็ก	2.26		-0.06	-0.48*
ขนาดกลาง	2.32			-0.43*
ขนาดใหญ่	2.74			

* $p < .05$

จากตารางที่ 30 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Prince of Songkla University
Pattani Campus

7. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

7.1 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ผลปรากฏดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	เพศ				t	p-value
	ชาย	หญิง				
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.80	1.08	2.96	.86	-1.11	.27
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.41	1.18	3.49	.86	-.56	.58
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.59	1.04	2.83	.86	-1.81	.07
รวม	2.93	1.10	3.09	.86	-1.16	.31

*p<.05

จากตารางที่ 31 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7.2 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามอายุ ผลปรากฏดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	อายุ						F	p-value
	ต่ำกว่า 31 ปี		31-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	3.09	.88	2.82	.97	2.82	1.00	1.60	.20
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.58	.83	3.31	1.08	3.88	.81	4.19	.02*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	3.13	.91	2.64	.95	2.38	.74	7.66	.00*
รวม	3.27	.87	2.92	1	3.03	.85	4.48	.07

*p<.05

จากตารางที่ 32 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่
ปรากฏผลดังตารางที่ 33-34

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 31 ปี	3.58	3.58	.27	-.30
31-50 ปี	3.31		3.31	-.57*
51 ปีขึ้นไป	3.88			3.88

*p<.05

จากตารางที่ 33 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีระดับความ
คาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า
ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี, และ 31-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 31 ปี	3.13	3.13	.49*	.75*
31-50 ปี	2.64		2.64	.26
51 ปีขึ้นไป	2.38			2.38

*p<.05

จากตารางที่ 34 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปีมีระดับความ
คาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหาร
และครูผู้สอนที่มีอายุ 31-50 ปี, และ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ระดับการศึกษา						F	p-value
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านรูปแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.84	.97	3.22	.80	3.15	-	1.77	.17
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.38	1.01	3.98	.79	2.92	-	4.34	.14
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	2.75	.95	2.66	.90	2.75	-	1.11	.90
รวม	2.99	.98	3.29	.83	2.94	-	2.41	.36

*p<.05

จากตารางที่ 35 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7.4 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ ผลปรากฏดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ประสบการณ์				t	p-value
	ต่ำกว่า 11 ปี	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป				
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.84	.97	2.99	.93	-1.05	.30
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.31	1.03	3.73	.90	-2.96	.00*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารี	2.77	.98	2.67	.87	.74	.46
รวม	2.97	.99	3.13	.90	-1.09	.25

*p<.05

จากตารางที่ 36 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

7.5 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลปรากฏดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ขนาดโรงเรียน						F	p-value
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.62	.99	2.91	.92	3.22	.87	6.06	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.28	.96	3.56	1.01	3.84	.95	5.43	.01*
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	2.63	1.02	2.68	.89	2.96	.89	2.11	.12
รวม	2.84	.99	3.05	.94	3.34	.90	4.53	.04*

*p<.05

จากตารางที่ 37 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่
ปรากฏผลดังตารางที่ 38-39

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปร
ขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		2.62	2.91	3.22
ขนาดเล็ก	2.62		-.29	-.60*
ขนาดกลาง	2.91			-.31
ขนาดใหญ่	3.22			

*p<.05

จากตารางที่ 38 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและ
เนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็น
รายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.28	3.56	3.84
ขนาดเล็ก	3.28		-.08	-.56*
ขนาดกลาง	3.56			-.48*
ขนาดใหญ่	3.84			

*p<.05

จากตารางที่ 39 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า
ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี แจกแจงตามความถี่ มีผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 40 ความถี่ความเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	1. เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี บางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม	5	1.ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ	5
	2. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา	1	2.เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะต้องเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย	1
	3. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด	2	3.สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมทั้งให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี	2
	4. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี	4	4.แต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี	4
	5. ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน	6	5.ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจน	6

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไข และพัฒนา	ความถี่
	เอกชนสอนศาสนา อิสลาม		ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารี สำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้อง แต่งเครื่องแบบ และติด เครื่องหมายอย่างไร และ ประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มี นักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้ เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน	
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	1.การจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารียังขาด การบูรณาการอิสลาม โดยเฉพาะจากตัวบท อัลกุรอานและอัลหะดีษ	5	1.ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี ทุกคนศึกษาอัลกุรอานและ อัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจาก อัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมา ปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนลูกเสือและเนตรนารีใน ทุกๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่าง ยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็น คติสอนใจ	5
	2.การแยกหญิงแยกชาย ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารียังไม่ ชัดเจน	4	2.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควร ตระหนักในเรื่องของการแยกหญิง แยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้ เป็นกิจลักษณะ	4
	3.ลูกเสือและเนตรนารี ยังขาดความร่วมมือใน การเข้าร่วมกิจกรรม และยังขาดความกล้า แสดงออก ตลอดจน ความมั่นใจในตัวของ ลูกเสือและเนตรนารีเอง	3	3.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควร จัดกิจกรรมที่พวกเขาสามารถ ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และจัด กิจกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจที่ อยากจะเข้าร่วม และพยายามให้ นักเรียนได้ใช้ความคิด ความสามารถของตนเองให้มาก ที่สุด และพยายามเสริมแรงใน ทางบวกเมื่อเกิดพฤติกรรมที่พึง ประสงค์	3
	4.สถานที่ไม่เอื้ออำนวย ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีใน	2	4.จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับ บริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วย	2

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	สถานศึกษา		การจัดแยกคาบสอน หรือแยกกอง ในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากร ของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง	
	5.งบประมาณในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	6	5.ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	6
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	1.รูปแบบ และขั้นตอน ของพิธีการทางลูกเสือ บางอย่างยังขัดต่อหลัก ศรัทธาของศาสนาอิสลาม	6	1.ให้ส่วนกลางหรือสำนักงาน ลูกเสือ แห่งชาติ ร่วมกับ สำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี สำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่าง เป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ	6
	2.ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์	4	2.ให้ทางสำนักงานส่งเสริม การศึกษาเอกชน หรือ สช. ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบพวนการเป็น ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ ทางด้านหลักการของศาสนา	4

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	ความรู้ และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม		อิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม	

จากตารางที่ 40 พบว่า สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านและจัดลำดับของปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนา มีดังนี้

ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และหรือแต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบท

อัลกุรอานและอัลหะดีษ และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม รองลงมา คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ หรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ รูปแบบ และขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาด ทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบพวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 41 ความถี่ความเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	1. เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี บางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม	8	1.ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ	8
	2. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา	4	2.เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะต้องเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย	4
3. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด	3. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด	13	3.สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมกับให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี	13
	4. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนมิได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี	4. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนมิได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี	6	4. แต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี
5. ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	5. ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	15	5.ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารี สำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และ	15

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	1.การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ	22	ประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน 1.ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ	22
	2.การแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน	14	2.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ	14
	3.ลูกเสือและเนตรนารียังขาดความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและยังขาดความกล้าแสดงออก ตลอดจนความมั่นใจในตัวของลูกเสือและเนตรนารีเอง	9	3.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรจัดกิจกรรมที่พวกเขาสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจที่อยากจะเข้าร่วม และพยายามให้นักเรียนได้ใช้ความคิดความสามารถของตนเองให้มากที่สุด และพยายามเสริมแรงในทางบวกเมื่อเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์	9
	4.สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา	7	4.จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง	7

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	5.งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	15	5.ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	15
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	1.รูปแบบ และขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือ บางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม	22	1.ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักงานจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียน ที่มี ลูก เสือ และ เนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ	22
	2.ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา	20	2.ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช. ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้ง	20

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	อิสลาม		ทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตาม ผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม	

จากตารางที่ 41 พบว่า สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านและจัดลำดับของปัญหา แนวทางการแก้ไขและพัฒนา มีดังนี้

ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กำหนด และเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมกับให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ รองลงมา คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน

และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ ร่องลงมา คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ รูปแบบ และขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

9. ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี โดยผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีพบว่า

สภาพการปฏิบัติจริงในการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะให้นักเรียนและผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่งรูปแบบ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“เอาเฉพาะที่โรงเรียนก่อนนะครับ ก็แต่งรูปแบบได้สอดคล้องค่อนข้างจะสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีนะครับ ส่วนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายโรงก็ได้พูดคุยกันมานะ มันอยู่ที่ศักยภาพของโรงเรียนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ความเข้าใจของผู้บริหารต่อกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เองง่าย ๆ ว่าบางครั้งท่านเหล่านั้นยังไม่เข้าใจกิจการลูกเสืออย่างท่องแท้ อาจจะเป็นเพราะว่าสังคมที่เคยอยู่ หรืออาจจะเป็นข่าวที่ไม่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีซึ่งเป็นความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในเรื่องของศาสนา”

แต่ความสอดคล้องนั้นก็ยังไม่มากนัก เพราะยังมีบางโรงเรียนที่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญและจริงจังกับการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมันก็โอเคครับ แต่ว่าพอถึงที่โรงเรียนจริง ๆ เนี่ยะ โรงเรียนจะใช้หรือไม่ใช้เนี่ยะมันอยู่ที่ว่าโรงเรียนของเขาเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือจริงจังมากน้อยแค่ไหนแค่นั้นเองครับผม”

นอกเหนือจากการให้ความตระหนักหรือให้ความสำคัญ และจริงจังแล้ว ยังเกิดจากการไม่ศึกษาในรายละเอียดของการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีอีกด้วยดังผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านได้กล่าวต่ออีกว่า

“ไม่ได้ศึกษารายละเอียด ส่วนมากก็จะปฏิบัติตาม ๆ กัน เห็นเพื่อนแต่งยังไง ก็แต่งไปยั้งนั่นหรือไม่ก็ถามบ้าง แต่ถามบางคน คนที่เขาอยากจะทำถามใคร เขาก็ไปถาม ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลว่าคนนั้นรู้ชัดแจ้งแค่ไหน โดยเฉพาะในเรื่องของเครื่องแต่งกาย เพราะบางคนเขาก็ถามไปเนี่ยะเธอแต่งตัวแบบนี้ ออเดี่ยวนั้นจะแต่งบ้าง แบบนั้นคะ ก็แบบไม่ได้ศึกษาหนังสือ ซึ่งทั้ง ๆ ที่หนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะระบุชัดเจนมาก”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“อาจจะเกิดจากความเข้าใจของคุณครู เรื่องแรกนะคะที่มีความคิดเห็นก็คือ เรื่องความเข้าใจของคุณครู คุณครูเขาอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย หรือในส่วนที่สำนักจุฬาราชมนตรีแนะนำว่าสามารถแต่งเครื่องแบบได้และเหมาะสมกับบริบทที่เป็นอยู่”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“นี่แหละคือช่องว่างของความไม่รู้รายละเอียดแล้ว ก็ไม่ได้ประชุมสัมมนาอะไรต่าง ๆ มันจะเป็นช่องว่างให้เราไม่รู้ไม่ลึก และไม่ครอบคลุม เรารู้แต่ว่าใส่เด็กแต่งอย่างนี้ แต่อีกมุมมองหนึ่งผู้กำกับก็ต้องแต่งเครื่องแบบ เราไม่นึกถึงตรงนี้ ตรงนี้อาจจะคิดว่าครูเขายอมรับได้ แต่จริง ๆ แล้วมันจะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพการปฏิบัติจริงในการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมมีการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะ

ของสำนักจุฬาราชมนตรี แต่ความสอดคล้องนั้นก็ยังไม่มากนัก เพราะยังมีบางโรงเรียนที่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญและจริงจังกับการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี อีกทั้งยังขาดการศึกษาในรายละเอียดของการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีอีกด้วยและเป็นไปตามศักยภาพและบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

ปัญหาที่พบ

ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยให้ความสำคัญและความสำคัญเท่าที่ควรเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนการบริหารจัดการในเรื่องของเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่มีความเป็นเอกภาพในหมู่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเอง ดังเช่น เนตรนารีบางโรงเรียนใส่ชุดสองท่อน บางโรงเรียนใส่ชุดแขนยาว บางโรงเรียนปล่อยชายเสื้อออกนอกกระโปรง บางโรงเรียนสวมใส่ในกระโปรง ตลอดจนสีของผ้าคลุม (ฮิญาบ) ก็ไม่สอดคล้องกับประเภทของลูกเสือเหล่านี้เป็นต้น ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มันเป็นความไม่เป็นเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบที่เราได้ปฏิบัติ ก็คือ อย่างที่ว่ามันแหละ ทำตาม ๆ กันไป ปัญหามันก็เลยเกิดว่าผิดมั่ง ถูกมั่ง อะไรมั่ง ฉะนั้นอย่างนี้ดี ฉะนั้นอย่างโน้นดี ฉะนั้นเห็นด้วยกับอย่างนี้”

อีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ก็ในเรื่องการยอมรับเรื่องเครื่องแบบ การแต่งกายในวงการข้าราชการเอง ของครูเนี่ยะก็มีหลายดีไซน์ ก็มองว่าเขายังไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องเครื่องแบบสักเท่าไร ฉะนั้นพอมานับเรื่องลูกเสือซึ่งเป็นประเด็น อย่างโน้นก็ได้ อย่างนี้ก็ได้อีกยังไม่หนึ่ง เพราะเรื่องนี้เนี่ยะถ้าจะเอาให้เป็นหนึ่งเดียวก็รูปแบบที่เรียกว่า ยูนิฟอร์มจริง ๆ คงต้องให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติประกาศให้เป็นทางการเลย ว่าต้องเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น ผู้หญิงต้องแบบนี้เท่านั้น มันก็จะมีน้ำหนักกว่า เป็นยูนิฟอร์มชนิดนี้ คราวนี้มันอยู่ในสภาพว่าเป็นคำวินิจฉัยของสำนักจุฬาราชมนตรีประมาณนี้ครับ”

ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังขาดองค์ความรู้ต่าง ๆ และความเข้าใจในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ความเข้าใจของผู้บริหารต่อกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เองง่าย ๆ ว่าบางครั้งท่านเหล่านั้นยังไม่เข้าใจกิจกรรมลูกเสืออย่างแท้จริง”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“โดยเฉพาะลูกเสือที่เป็นมุสลิม จะมีข้อจำกัดบางประการ ระเบียบข้อบังคับตรงนี้น่าจะไม่มีปัญหาในการแก้ไข และแต่ละโรงถ้าเข้าใจในเรื่องของเครื่องแบบ ความจำเป็นของเครื่องแบบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหมดเนี่ยะ มันก็จะแก้ไขไปได้ด้วยดี ข้อเสนอแนะก็คือ ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาให้เข้าใจว่า เครื่องหมายแบบที่เราจะให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่งมันขัดกับหลักการของศาสนาอิสลามตรงไหน ถ้าไม่ขัดหรือขัดก็มาแก้ไขด้วยกันซะ แล้วออกแบบให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งไม่ขัดกับกฎกติกาของลูกเสือ และของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย ซึ่งจริง ๆ เครื่องแบบก็เป็นเพียงแค่เครื่องแบบซึ่งคอนเซ็ปของลูกเสือจริง ๆ มันอยู่ข้างใน อยู่ที่ระเบียบวินัย การช่วยเหลือตนเอง และการช่วยเหลือผู้อื่น”

ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าว

“และอีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานี้นานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะ ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มีภาระเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำให้เครื่องแบบนี้มันเป็นเอกฉันท์ ใครคิดจะทำอะไรก็ทำตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“เป็นไปได้คะ อาจจะยังไม่แพร่หลาย คุณครูบางท่านอาจจะยังไม่รับรู้ตรงนี้เนี่ยะอะคะ ว่าลูกเสือสามารถแต่งเครื่องแบบได้ตามบริบทของศาสนาอิสลาม สามารถแต่งชุดยาว แต่งขายาวได้ตามหลักการของศาสนาได้เลย โดยที่ไม่ผิดต่อระเบียบของลูกเสือ”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“นั่นแหละ ก็ความคิดที่ขาดการรับรู้ข่าวสาร ทำให้คิดไปว่าอย่างนี้ถูก อย่างนี้ก็ใช้ได้ ประมาณนี้ ทำให้เขาคิดขึ้นมาเอง แล้วก็ออกแบบขึ้นมาเอง จริง ๆ แล้ว การที่จะใช้เครื่องแบบลูกเสือเนี่ยะ มันจะต้องได้รับการอนุมัติจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แม้กระทั่งหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีก็

จะต้องเสนอให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณาให้ส่งการออกมา
 ที่นี้หลังจากหนังสือนี้ออกมามันจะต้องทั่วถึง ไม่ไปหยุดที่จังหวัดใดจังหวัด
 หนึ่ง หรือหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจจะการรับรู้
 ตรงนี้อาจจะขาดไป สิ่งเหล่านี้แหละทำให้เกิดช่องว่าง ทำให้คิดแบบนี้ คนนี้
 คิดแบบนี้ แล้วก็เกิดความหลากหลาย แม้กระทั่งในจังหวัดเดียวกันลูกเสือ
 และเนตรนารีแต่ละสังกัดก็ยังคงแต่งเครื่องแบบไม่เหมือนกัน”

และยังกล่าวต่ออีกว่า

“ที่นี้บางที่เขาที่ถามว่า บางคนเขาก็รู้ว่าเราได้ คศ.3 มา ยังได้มาทั้งคู่ด้วยกัน
 วิชาเดียวกันด้วยเนี่ย เขาก็มาพุดถาม บางที่โรงเรียนนี้เขาแต่งแบบนี้แล้ว
 อีกโรงเรียนเขาแต่งแบบนี้ คือตัวเองก็จะตอบไปอย่างไร ในเมื่อหนังสือของ
 สำนักจุฬาราชมนตรีที่เราอ่านอยู่ เราก็บอกแบบนี้ แล้วเขาก็ถามว่าในเมื่อ
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางโรงเรียนเขาก็ใส่หมวกไม่เหมือนกับ
 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ใส่หมวกปีกของสำนักงานลูกเสือ
 แห่งชาติ บอกว่าเนี่ยเขาก็ในเมื่อหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเขาไม่ได้
 เขียนมา ไม่ระบุมา เราก็ต้องโยงไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รูปแบบตาม
 ข้อบังคับของคณะลูกเสือก็บอกแบบนี้ ก็ที่เขาแต่งแบบนี้บางที่เขาอาจคิด
 ว่า จุดนี้เขาทำได้ ก็ตอนนี้ก็คือ ในระเบียบการแต่งกายลูกเสือมุสลิมอะ
 ตามจารีตของบ้านเรานั้นยังไม่ชัดเจน ไม่มีระเบียบ แต่มีเพียงแค่หนังสือ
 อนุโลมให้แต่งได้ตามจารีตประเพณีแค่นั้น แล้วก็หนังสือเนี่ย บางหน่วยงาน
 เขาทำไป อาจจะมีหนังสือค่อนข้างหลายฉบับ เพราะจากที่ประสบการณ์ที่ได้
 เจอมาจากวิทยากร เช่น จากนครราชสีมา จากสตูลเนี่ย เขาบอกว่าเขาใช้
 หนังสือฉบับนี้ มาปิดตานิฉบับนี้ ซึ่งหนังสือที่เขาอ้างผมก็ยังไม่เห็น และของ
 อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทยก็อีกฉบับหนึ่ง ซึ่ง อวท.เนี่ยเขาโดยตรง เขา
 ใช้แบบนี้รูปแบบนี้ นี่แหละความเป็นเอกภาพของเครื่องแบบลูกเสือมุสลิม
 นั้นยังไม่มี แล้วก็ผู้นำในเรื่องลูกเสือมุสลิมเนี่ยมันยังไม่มีหรือมี อาจจะเป็นแบบ
 ลับ ๆ คือมองภาพไม่ออก”

ดังกล่าวนั้นจะเห็นได้ว่าผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน
 เอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยให้ความสำคัญและให้ความสำคัญกับการแต่งเครื่องแบบและการ
 ติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่ควร และยังขาดองค์ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง
 เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนขาดการ
 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่า
 ด้วยเรื่องการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิม
 อีกด้วย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อสร้างความตระหนักและให้องค์ความรู้ที่ถูกต้องและต่อเนื่องเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ควรจะมีการอบรมแบบอิสลามิกศกาวท์ เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไป แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ยะ อบรม B.T.C. แบบมุสลิม อันนี้ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งครับ”

ตลอดจนมีการพูดคุยปรึกษาหารือและทำความเข้าใจร่วมกันทั้งหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาตรงนี้นะครับ ถ้าเราจะเอาเครื่องแบบมุสลิมที่เป็นเอกภาพจริง ๆ แล้วก็เป็นที่ยอมรับ สิ่งแรกเราต้องเอาผู้ที่มีความรู้วิชาลูกเสือเนี่ยะมาคุยกัน โดยเฉพาะคนที่เป็นมุสลิมของเราเนี่ยะ อย่าไปเอาศาสนิกอื่นเข้ามา เพราะว่าเขาอาจจะมาแอบอ้างอย่างโน้นอย่างนี้ เราต้องใช้แบบมุสลิมร้อยเปอร์เซ็นต์ ว่าสิ่งนี้เรายอมรับได้ สิ่งนี้คือทำได้ แล้วก็ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า เราจะเอาแบบนี้ แล้วก็ยังตรงไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผมมองว่าสำนักงานงานลูกเสือแห่งชาติ ถ้าองค์กรศาสนามีความเข้มแข็งและมีความชัดเจน อย่างเช่นสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะ ถ้ามีโอกาส ถ้ามีเวลา ถ้ามีงบประมาณพอ มาจัดเสวนา อะไรต่าง ๆ เนี่ยะ แล้วก็เอารูปแบบให้เป็นเอกภาพเดียวกันเนี่ยะเหมือนกันทั่วประเทศมันก็จะดี”

พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“อย่างที่พูดเมื่อกี้เนี่ยะนะครับว่าบางโรงก็จัดได้ดี แต่บางโรงก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพและเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ”

ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดอาจจะทำเป็นหนังสือ เอกสาร หรือคู่มือครูเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และประชาสัมพันธ์ให้กับสถานศึกษาเพื่อให้ได้รับทราบและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“น่าจะมามีวิธีการประชาสัมพันธ์ หรือทำเป็นหนังสือชี้แจง และแจกตามโรงเรียน หรือส่งหนังสือไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหนังสือเป็นประกาศหรือเป็นเอกสารหรือระเบียบการแต่งเครื่องแบบที่มีสอดคล้องกับการแต่งกายที่มันถูกต้องตามหลักการของศาสนาอะคะ”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนักและให้องค์ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี พร้อมทั้งมีการพูดคุยปรึกษาหารือและทำความเข้าใจร่วมกันทั้งหน่วยงานต้นสังกัดกับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนมีการให้เอกสารคู่มือและนิเทศติดตามผลหลังจากเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในเรื่องเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

ความเป็นเอกภาพของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกประเภทและทุกระดับ แต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“คาดหวังว่าโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีที่เป็นมุสลิมเนี่ยจะสามารถแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามมากยิ่งขึ้น”

ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ภาพรวมทั้งประเทศก็อยากให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่งเครื่องแบบที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม ถ้าเป็นผู้ชายก็ใส่กางเกงขายาว เสื้อปกติและติดเครื่องหมายตามที่กำหนด ส่วนเรื่องหมวกถ้าจะให้ตีพิมพ์คิดว่าน่าจะยังใช้เหมือนเดิมเพราะมันไม่ได้ขัดต่อหลักการแต่อย่างใด ส่วนชุดเนตรนารีขณะนี้ก็ดีแล้ว เป็นชุดแขนยาว นักเรียนหญิงก็ได้ปกปิดเอาเราะฮ์ แล้วก็ใส่ผ้าคลุมตามสีแต่ละประเภทที่กำหนด อยากจะให้ทั่วประเทศที่เป็นมุสลิมเป็นแนวทางเดียวกันทั้งหมด ไม่ต้องมาแบบนั้น มาเปลี่ยน พอขึ้นไปทางเหนือ ขึ้นไปทางกรุงเทพฯ พอลงมาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็แต่งเครื่องแบบไม่เหมือนกันก็อยากให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“โดยเฉพาะลูกเสือที่เป็นมุสลิม จะมีข้อจำกัดบางประการ ระเบียบข้อบังคับตรงนี้ น่าจะไม่มีปัญหาในการแก้ไข และแต่ละโรงถ้าเข้าใจในเรื่องของเครื่องแบบ ความจำเป็นของเครื่องแบบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมดเนี่ย มันก็จะแก้ไขไปได้ด้วยดี ข้อเสนอแนะก็คือ ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาให้เข้าใจว่า เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี แบบที่เราจะให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่ง มันขัดกับหลักการของศาสนาอิสลามตรงไหน ถ้าไม่ขัดหรือขัดก็มาแก้ไขด้วยกันซะ แล้วออกแบบให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งไม่ขัดกับกฎกติกาของลูกเสือและของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย ในบริบทของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการเข้าใจศาสนาเนี่ย ก็ยังมีระดับที่แตกต่างกัน ยังไม่เป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ปัญหาใหญ่ก็อยู่ตรงนี้แหละ ทำอย่างไรให้เข้าใจในเรื่องของลูกเสือว่ามันไม่ได้ผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามก่อน เสร็จแล้วก็พยายามจัดการเรื่องเครื่องแบบให้ได้เอกลักษณ์เฉพาะที่มุสลิมสามารถแต่งได้โดยที่ไม่ผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม หลักการของลูกเสือก็บอกชัดเจนอยู่แล้วว่าการที่จะเป็นลูกเสือได้นั้นก็ต้องมีศาสนา”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ยังได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ปัญหาตรงนี้นะครับ ถ้าเราจะเอาเครื่องแบบมุสลิมที่เป็นเอกภาพจริง ๆ แล้วก็เป็นที่ยอมรับ สิ่งแรกเราต้องเอาผู้ที่มีความรู้วิชาลูกเสือเนี่ยมาคุยกัน โดยเฉพาะคนที่เป็นมุสลิมของเราเนี่ย เราต้องใช้แบบมุสลิมร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าสิ่งนี้เรายอมรับได้ สิ่งนี้คือทำได้ แล้วก็ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าเราจะเอาแบบนี้ แล้วก็ยิ่งตรงไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผมมองว่าสำนักงานงานลูกเสือแห่งชาติ ถ้าองค์กรศาสนามีความเข้มแข็งและมีความชัดเจน อย่างเช่นสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ย ถ้ามีโอกาสถ้ามีเวลา ถ้ามี

งบประมาณพอมาจัดเสาวนา อะไรต่าง ๆ เนี่ยะ แล้วก็เอารูปแบบให้เป็น เอกภาพเดียวกันเนี่ยะเหมือนกันทั่วประเทศมันก็คงจะดี แล้วก็ก็มีข้อบังคับให้ มันชัดเจนไปเลยว่า ลูกเสือมุสลิม เนตรนารีมุสลิมแต่งยังไง ครูแต่งยังไง เวลาที่เขาถามเราก็จะได้ตอบแบบไม่ต้องมีข้อกังขาอะไรแล้ว โดยปกติแล้ว เครื่องแบบลูกเสือก็จะมีอยู่ในกฎกระทรวงถ้ากฎกระทรวงชัดเจนการค้นหา การเปิดมันจะง่าย แล้วก็การรับรู้ของครู ของผู้บริหารก็ชัดเจนไปในทาง เดียวกัน แต่ปัญหาก็คือ หนังสือที่เราปฏิบัติอยู่คือ แค่นั่งสือออนไลน์ และ หนังสือนี้มีมาตั้งนานแล้ว เมื่อมีมาตั้งนานแล้ว บางคนก็ยังถ่ายเอกสารไว้อยู่ แต่ไม่สามารถที่จะค้นหาข้อมูลใน Google ได้ หรือกฎกระทรวง ปี พ.ศ. ไหน พ.ศ.นี้ หาไม่เจอ พอหาไม่เจอเนี่ยะ การรับรู้มันก็ยาก งั้นที่คาดหวังอีก อย่างหนึ่งก็คือ ถ้าจะให้เครื่องแบบมุสลิมเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นเอกภาพ ก็จะต้องออกเป็นกฎกระทรวงไปเลยให้ชัดเจน”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าความคาดหวังในเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี คือ ความเป็นเอกภาพของการแต่งเครื่องแบบและการตีเครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี และผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกประเภทและทุกระดับ แต่งเครื่องแบบและตีเครื่องหมายถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่ง เครื่องแบบและการตีเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและ สอดคล้องกับหลักการของศาสนา อิสลาม พร้อมทั้งออกเป็นกฎกระทรวงว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการตีเครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารีสำหรับมุสลิม

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียน นั้น ๆ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ก็เหมือนกับประเด็นเรื่องเครื่องแต่งกาย บางโรงก็มีบุคลากรที่ผ่านการ อบรมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมาก่อนข้างดี บางโรงบุคลากร ทางด้านลูกเสือมีน้อยก็วัดได้จากศักยภาพของเขา ซึ่งตรงนี้จัดเป็นปัญหา เฉพาะโรงไม่ใช่ทั้งหมดในกิจกรรมของลูกเสือเนี่ยะ หลายกิจกรรมก็ได้รับการ

ผ่อนปรน ให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม โดยไม่ขัดแย้งใด ๆ ในด้านศาสนา เช่น การขอคุดา การสวดมนต์ การเคารพรูปอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นที่พอใจของผู้รู้เรื่องศาสนาทั่ว ๆ ไปแล้วนะครับ”

ซึ่งที่ผ่านมามีเพียงแค่ชื่อวิชาในตารางสอนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ไม่มีการจัดกิจกรรมการการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแต่อย่างใด ส่วนใหญ่ก็จะเอาคาบลูกเสือไปจัดกิจกรรมอย่างอื่นตามที่โรงเรียนกำหนด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนก็เหมือนกัน คือปกติแล้วที่สัมผัสในโรงเรียน วิชาลูกเสือในหนึ่งสัปดาห์ก็มีคาบเดียวแต่ก็จะมีการจัดกิจกรรมขึ้นในวันที่มีลูกเสือนั้นแหละ เอาคาบลูกเสือมาเลี้ยงไว้ ตอนนี้รัฐบาลก็มีนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมากขึ้นตรงนี้”

ปัจจุบันก็เริ่มมีการตื่นตัวและเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้นหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการได้เข้มงวดกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยเช่นกัน ทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้นในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และในขณะเดียวกันทางสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีก็ได้มีโครงการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ภาพรวมในปัจจุบัน โรงเรียนเริ่มกระตุ้นมากยิ่งขึ้น เริ่มมีการเปิดกองปิดกอง แล้วก็ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งแต่เดิมมีเพียงแค่วิชาอย่างเดียว พอถึงเวลาก็ให้เด็กนักเรียนลงไปเล่น ไม่ได้สอน ปัจจุบันเขามีการเปลี่ยนแปลงก็คือ เด็กนักเรียนเริ่มเรียน เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เริ่มมีกิจกรรมเกี่ยวกับระเบียบวินัย เริ่มเยอะขึ้น เอาง่าย ๆ คือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในตัวเมืองปัตตานีเนี่ยะก็ประมาณ 90 % ที่โรงเรียนเริ่มเปิดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ”

ในขณะเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ในปีปัตตานีเนี่ยะ เริ่มมีมากขึ้น เริ่มมีครูให้ความสำคัญมากขึ้น จุดที่สำคัญที่สุดเท่าที่เห็นเนี่ยะ ครูเริ่มแต่งเครื่องแบบลูกเสือให้เห็นบ้าง แล้วรู้ค่อนข้างชัดเจนว่าไม่ใช่ครูสังกัดอื่น โดยเริ่มจากเรื่องของเครื่องแบบ เรื่องดีไซน์การออกแบบเครื่องแต่งกายของครู แล้วก็นักเรียนก็เริ่มจะเยอะขึ้นอีกด้วย”

และยังได้กล่าวต่ออีกว่า

“ช่วงปี 59 ที่ผ่านมา เขามีช่วงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มันก็ถูกเอามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือค่อนข้างเยอะขึ้น เพิ่มการเรียนรู้ทักษะหลาย ๆ อย่างได้สบายมาก ที่นี้มันขึ้นอยู่กับโรงเรียนด้วยว่าเขามีความพร้อมและองค์ความรู้มากน้อยแค่ไหน ประยุกต์เป็นหรือไม่ อยู่ที่โรงเรียนว่าเขาเข้าใจลูกเสือมากน้อยแค่ไหน เขาเข้าใจลูกเสืออย่างไร เข้าใจลูกเสือไทยเขาจะปิดประตูตั้งแต่เริ่มต้นในเรื่องของการทำความเข้าใจที่ถูกต้อง แต่ว่าถ้าเข้าใจลูกเสือ เหมือนลูกเสืออาหรับหรือลูกเสือที่เป็นลูกเสือสากลเขาก็จะเข้าใจอีกมุมหนึ่งของมันในแต่ละอย่าง แต่ว่าถ้าเขาติดขัดกับเรื่องลูกเสือไทย ผมเชื่อว่าหลายโรงเรียนเริ่มกลับมาใส่ชุดเครื่องแบบเขาคงไม่ทำ ที่นี้คนที่ทำเขาคงมีความเห็นว่ามันน่าจะรวมเด็กได้ มันน่าจะสร้างวินัยให้กับเด็กได้ โดยที่ผ่านมาระบวนการของมันคือถ้าในระดับครูผู้ปฏิบัติเนี่ยะ ผมเชื่อว่า ครูส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติตามผู้บริหารหรือตามนโยบาย คือ ถ้าในระดับนโยบายระดับผู้บริหารมานั่งคุยกันว่า นำร่องจัดกิจกรรมแบบนี้ละไรยั้ง แล้วก็ออกมาเป็นแนวทาง เป็นกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ สข.อำเภอก็มาคุยกัน โรงเรียนที่มีความพร้อมก็ทำก่อน เรื่องเครื่องแบบถ้ายังไม่มี สำหรับผมนะ เรื่องเครื่องแบบเอาไว้ทีหลังก็ได้ ควรเน้นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้เป็นเรื่องของความพร้อม อยากให้มีเรื่องของหลักการลูกเสือหลัก ๆ หลักการเปิดกอง หลักการสอน โดยใช้กระบวนการหมู่ ระบบหมู่ โดยเน้นสิ่งเหล่านี้ไปก่อน เครื่องแบบเนี่ยะเอาไว้ให้พร้อมหรืออาจจะมียกเดือนนึง สัก 3 วัน 4 วัน เนี่ยะ แต่ว่าในบริบทของโรงเรียนเอกชนนะ”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่ผ่านมาบางโรงเรียนก็มีเพียงแค่ชื่อวิชาในตารางสอนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแต่อย่างใด ปัจจุบันก็เริ่มมีการตื่นตัวและเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้นในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

ปัญหาที่พบ

ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้ง

สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาที่พบบนเกิดจากครูผู้สอน องค์กรความรู้ไม่แน่น พอเขามาดูของเราไม่เหมือนกัน แล้วเขาเองก็ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม อบรมมายังไงก็ตามนั้น พอถึงเวลาเกี่ยวกับเรื่องอะกีดะฮฺ เราไปพูดเขาก็บอกว่าไม่เป็นไร”

และบางครั้งเกิดจากความไม่สบายใจของครูผู้สอนว่ากิจกรรมบางกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้น บางกิจกรรมนั้นขัดต่อหลักการของศาสนาหรือไม่สามารถทำได้หรือไม่ หากสามารถทำได้ ทำได้เพียงใด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ในส่วนการจัดการเรียนการสอน การประชุมกอง การแกรนฮาว แบบนี้ก็ถ้าตัวเองนะ เพราะเราทำอยู่ทุกคาบ ทุกอาทิตย์ที่มีการสอนลูกเสือ ที่นี้ก็ได้อาม บาบอท่านหนึ่ง ตอนที่อยู่โรงเรียนเก่าก็ได้ถามเจาะๆ พอมาโรงเรียนใหม่ บาบอท่านก็เป็นคนที่รู้ศาสนาคนหนึ่ง เพราะที่โรงเรียนจะจัดให้วันศุกร์ บาบอจะสอนศาสนาในโรงเรียน โดยให้ชาวบ้านมาเรียนด้วยในช่วงเช้าวันศุกร์ ตรงนี้ได้คุยกับبابอว่า บาบอคะ ตกลงเรื่องที่เราสอนลูกเสือ บางคนเขาก็ทักมาว่า กองเครพงชาติ วันทยาอุธ เป็นยังไงคะ บาบอ ความคิดเห็น บาบอ แล้วبابอก็บอกว่า แล้วตอนเช้าที่เราเข้าแถวปกติทุกวันละ เวลาประธานนักเรียน หรือว่ากรรมการนักเรียนอะไร ตัวแทนที่เขาขึ้นไปพูด เขาก็บอกว่า เครพงชาติทั้งหมดตรง ทำไมเขาไม่ได้เจาะ เขาถามเรานะ บาบอถาม ทำไมพอวิชาลูกเสือทำไมเจาะ นั้นสิبابอ ที่หนอยากจะรู้มันเป็นอย่างกันแน่ บาบอก็เลยบอกว่า ตรงนี้มันเป็นแค่ให้เราได้ปฏิบัติแต่เราไม่ได้เป็นการทำอียาดะห์ เราถือว่าเราอยู่ในประเทศไทยคะ ตรงนี้ก็คือการแสดงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ต้องมีส่วนในเรื่องของการดูอาแทน การสวดมนต์ ในแนวทางของลูกเสือเขาก็บอกแล้วว่า ทุกศาสนาให้ปฏิบัติ แม้ว่าเราเปิดประชุมกองจะมีศาสนาใด ศาสนาหนึ่งอยู่แค่คนเดียว เราก็ต้องให้เกียรติคนศาสนานั้น ให้เขาได้มีโอกาสได้ เพราะว่าการสวดมนต์กับการขอดูอา ความหมายมันก็คือ มันเป็นความหมายเดียวกัน แค่นไทยพุทธเรียกว่า การสวดมนต์ คนคริสต์เรียกว่าการสวดมนต์ แต่อิสลามเรียกว่าดูอา การขอพรจากพระผู้เป็นเจ้า ส่วนในเรื่องของการสงบนิ่งก็เหมือนกันกับที่อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์บอกเมื่อกี้ว่าให้เด็กแค่ได้ทำสมาธิ ก็เหมือนที่เราละหมาดเด็กก็ ต้องมีสมาธิ ก็เราก็โยงตรงนั้น ว่าบอกเด็กอยู่ตลอดว่าการทำสมาธิตรงนี้ การสงบนิ่งตรงนี้ก็เหมือนเวลาลูกละหมาดนั้นแหละลูก คือตรงนั้นเราอ่าน คือตรงนี้เราอ่านในใจแทน บางทีก็การจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนบางทีก็เราก็บอกว่า อ้อลูกเราก็คงต้องนึกถึงความดีที่เรากำลังจะทำ หรือว่าความดีที่

เราทำไปแล้ว เด็กบางคนยังไม่นิ่งพอ ก็เลยจะบูรณาการไปว่า ขอให้ลูกอ่าน สุเราะฮฺฟาตีฮะห์ 1 จบ กุล 3 กุลก็ได้ แทนตรงนั้น เด็กก็นิ่งกว่าเดิม”

ในการทำงานเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ก็เป็นไปได้อะคะ บางโรงเรียนไม่เอาเลยนะ เขาจะคิดว่า อะไรอะไปอาคร่า อะไร ถ้าเป็นลูกเสือสำรองเขาก็จะมีคำพูดที่ใช้ในการเปิดกอง เช่น จะมีคำพูดว่า อะไรอะ อาคร่าเราจะทำดีที่สุด ซึ่งจริง ๆ แล้วเราสามารถที่จะปรับคำพูดตรงนั้นได้ ถ้าเกิดคนที่เขาเข้าใจ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้คำว่า อาคร่า ก็จะเป็นแบบว่า ยาอัลลอฮฺเราจะทำดีที่สุดอะไรประมาณนี้อะคะ ถ้าคุณครูทำให้ดูก็ได้ ไซ้คะที่น้อยอย่างนี้น้องบอกว่าเขาอาจจะตัดขั้นตอนนั้นไปเลยก็ได้ เนื่องจากเขาอาจจะไม่ชอบเลย ครูหลายคนพอพูดถึงลูกเสือหรือก็แบบว่าไม่ชอบไปเลยหรือไม่เอาเลย เพราะว่าเขากลัวจะเสี่ยงต่อการศรัทธาอะไรอย่างเนี่ยะ”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ยะ ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ แล้วก็ยิ่งโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีครูไทยพุทธอยู่ แล้วเขาก็โยนมาให้ครูไทยพุทธ แล้วเขาก็เลยตามเลย แล้วเราก็เสียโอกาส ฉะนั้นเราจะต้องคนที่ เป็นครูมุสลิมจะต้องเข้าไปตรงนี้ให้ได้มากที่สุด ให้เรียนรู้มากที่สุด แล้วเอามาบูรณาการให้เป็นมุสลิม แล้วมันจะไปได้ดี ดีกว่าที่จะโยนไปให้ทางนั้นฝึก หรือให้ใครก็ได้ที่ไม่เข้าใจเรื่องศาสนาและความแตกแยกมันก็จะเกิดขึ้น”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“เพราะว่าตอนโยน ชุมชนเขาใส่ใจมากขึ้น ถ้าเหมือน 20 ปีที่แล้ว เขาจะจัดกิจกรรมลูกเสือยิงงูชุมชนไม่ค่อยสนใจ เหมือนสมัยที่เราเรียนตอนประถม จะรอบกองไฟก็รอบอะไรยิงงูก็ได้ แต่เดี๋ยวนี้ชุมชนเขามองอยู่ตลอดเวลา ขนาดเราพาเด็กไปเข้าค่าย เวลาที่มีการเสนอมว่าจะจัดกิจกรรมรอบกองไฟ เขาก็จะค้านอยู่ตลอด คือ ไม่ได้ค้านอยู่ในใจ ถ้าทำแบบนี้รอบกองไฟ เราพาเด็กนักเรียนมา เราบอกกับผู้ปกครองแล้วว่า ผู้ปกครองไว้ใจว่าเราพาลูกเขาไปในเรื่องของอิสลามก็ต้องไม่หย่อนในเรื่องของศาสนาตรงนี้ เวลาเราไปจัดกิจกรรมก็ต้องมีการถ่ายรูปถ่ายอะไร ยิ่งเดี๋ยวนี้มันเร็ว พอถ่ายรูปลงไลน์ลงเฟส ผู้ปกครองเขาก็ได้เห็นได้อะไรเนี่ยะ ตรงนั้นมากกว่า ถ้าเกิดว่าเป็นเรื่อง

ของรอบกองไฟตามที่เขาจัดมาเขาไม่เข้า แต่ของเรา เราจัดแบบ คือทำยังไงก็ได้ให้มันน้อยที่สุดอะ แล้วก็พยายามเอาเรื่องของศาสนาเราเข้าไป”

และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือ มีบางโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเฉพาะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น ซึ่งหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นก็คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ก็ไม่จัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ระดับชั้น และบางโรงเรียนนำวิชาลูกเสือและเนตรนารีไปจัดที่เดียวตอนเช้าค่ายลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่อย่างใดในระหว่างเรียน ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ที่เขาปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเรื่องต่าง ๆ บางโรงเรียนก็สอนตลอด บางโรงเรียนก็จัดเฉพาะเด็กนักเรียน ม.1 ปีเดียว พอ ม.2 ไม่มีแล้ว วิชาลูกเสือตรงนี้นั้นก็ขาดตอนไป คือ เด็กบางคนเขาหวังที่จะได้เรียนต่อในรุ่นสามัญรุ่นใหญ่อะไรแบบนี้ละคะ ก็เท่าที่สัมผัสสังครบข้างมานะคะ เด็กบางคนพอขึ้น ม.2 ไม่ได้เรียนลูกเสือแล้ว บางโรงเรียนก็เข้าไปเข้าค่ายอย่างเดียวเลย คือเป็นช่วงฤดูเข้าค่าย แค่นั้นจบ แต่เด็กก็ไม่ได้ไปเรียนในเนื้อหาในรายวิชา”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และขาดการเอาใจต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ครอบคลุมทุกระดับชั้น ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องสำหรับมุสลิม

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนักและให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“วิธีแก้ปัญหาที่ถ้า สข.จังหวัด น่าจะเรียกครูผู้สอนลูกเสือมาพบปะ และพูดคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ออกข้อเสนอแนะให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าพิธีการแบบนี้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนที่สามารถแก้ไขเราก็ใช้เฉพาะในส่วนของเรา และควรมีการอบรมแบบอิสลามิก สเกวท์ เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไปใช่ไหมครับ แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ยะ อบรม B.T.C. แบบมุสลิม ประมาณนี้ครับ เพราะบางโรงเรียนมา พอจะร้องเพลงชาติ เตรียมตัวเคารพธงชาติ ทำไปโดยเกี่ยวกับหลัก บางโรงก็ไม่ทำเลย เชิญธงชาติก็ไม่ทำ ถามว่าไม่ทำได้ไหม ได้ แต่ถ้าตามระเบียบมันก็ต้องทำ แต่เราจะทำอย่างไรให้ไม่ขัดต่อหลักการ”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“เห็นด้วยคะ แต่คือถ้าเราจะจัดเป็นมุสลิมไปทั้งหมดเลย แต่คนไทยพุทธที่เขาจะมาเรียนรู้เราก็น่าจะเปิดโอกาสให้เขาคะ ตรงนั้น แต่รูปแบบก็คือเป็นของมุสลิม แต่โอกาสของครูคนอื่นที่ไม่ใช่มุสลิมเข้ามาได้ ไม่ได้บังคับว่าเข้าไม่ได้ เพราะถ้าเราบังคับแบบนั้น บางทีเขาก็คิดไปอย่างอื่นอีก เขาก็น่าจะมาเรียนรู้ได้ เพราะว่าเหมือนบางโรงเรียนเด็กอิสลามร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ยังมีครูที่เป็นไทยพุทธหรือว่าเป็นศาสนาอื่นนะคะ อย่างน้อยเขาก็ต้องรับรู้ว่าเนี่ยะการจัด จัดยังไง”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ก็คือส่งครูไปอบรม เขาก็จะได้มีความรู้ความเข้าใจ ต่อมาก็คือจะทำการอะไรที่จะให้ครูนั้นตระหนักในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือ เรียนแล้วมันได้อะไรมากมายจากการเรียนลูกเสือ ถ้าครูตระหนักในส่วนตรงนี้ได้การจัดการเรียนการสอนลูกเสือในสถานศึกษาก็จะดีขึ้น”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ลูกเสือเริ่มต้นต้องคนรู้จักลูกเสือ ถึงจะเข้าใจลูกเสือ คนที่ไม่พยายามเปิดใจที่จะทำความรู้จักลูกเสือ ทำยังไงก็ยากที่เขาจะรับลูกเสือเข้ามาอยู่ในสถานศึกษาอยู่ในตัวของเขา ซึ่งจริง ๆ คำว่าลูกเสือเนี่ยะ ประชาชนทั่วไปก็สามารถเป็นลูกเสือได้เพราะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ไม่ใช่จำกัดแค่นักเรียนอย่างเดียว ปัญหาใหญ่เลยคือไม่เข้าใจลูกเสือ ปัญหาใหญ่ นั่นคือปัญหาใหญ่ ถ้าพูดถึงบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เมื่อก่อนเฉพาะ

ศาสนา เมื่อมีรัฐมาช่วยอุดหนุนมาช่วยส่งเสริมโรงเรียนก็เจริญขึ้น สอนสามัญ แล้วก็สอนเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มันได้เรียนศาสนา และได้เรียนสามัญอีกด้วยสามารถไปต่อยอดไปประกอบอาชีพได้ การทำความเข้าใจลูกเสือก็ต้องใช้วิธีเดียวกันนั้นแหละครับ คือ มาแนะนำ แนะนำ ส่งเสริมให้สถานศึกษาเข้าใจว่า ลูกเสือจริง ๆ แล้วมันคืออะไร มีวาระอะไรแอบแฝง ซ่อนเร้นไหม เพราะลูกเสือมันไม่มีอะไรแอบแฝงอยู่แล้ว คือเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ แต่ปัญหาความเข้าใจของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เราเนี่ยะ ยังมีความเข้าใจที่คาดเคลื่อน ทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาจึงมีปัญหา”

พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“อย่างที่พูดเมื่อกี้เนี่ยะนะครับว่าบางโรงก็จัดได้ดี แต่บางโรงก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพและเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ”

และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และถ้าเป็นไปได้อยากจะให้มีเอกสารเป็นคู่มือ มีรูปภาพ วีดีโอ ซีดี มีสื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน อีกอันนึง ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนนึงเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้ เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือ มาดูได้ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหามันเกิดขึ้นครับ”

ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี หลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มันจะดีขึ้นกว่าเดิมถ้ามีการติดตามประเมินผล แต่ถ้าเกิดว่ามีนโยบายอย่างเดียวแต่ไม่มีการติดตามประเมินผลก็เหมือนเดิม ตอนนี่ก็คือเหมือนมีหนังสือ

มาว่าให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง แต่ไม่มีการติดตามโรงเรียนก็มีการสอนบ้างไม่สอนบ้าง ที่นี้มันก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารด้วยว่าจะจริงจังมากน้อยแค่ไหน”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษานั้น สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ควรเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนัก และให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีหลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

ความเป็นเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ครับ ก็ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบงานลูกเสือในระดับสูง อาจจะเป็นคณะลูกเสือแห่งชาติ ถ้ามีนโยบายลงมาชัดเจนว่าจะทำอะไรให้คนไทยทั้งประเทศทุกหย่อมหญ้า ทุกภาคส่วนของประเทศไทยเข้าใจในกิจการลูกเสือมันก็จะต้องทำความเข้าใจกันได้นะแหละครับ หรืออาจจะมิงงบประมาณมาส่งเสริมทำความเข้าใจกับกิจการลูกเสืออย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ ทุกเรื่องเลยครับ”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“หลัง ๆ มาเนี่ย สช. ได้จัดโครงการโดยให้ผู้บริหารเข้าร่วมการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่ก็จะผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว

จนมาถึงรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ แล้วหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่รับรู้เรื่องลูกเสือ และก็มองว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือ เป็นสิ่งที่บังคับและมันสามารถประยุกต์เอาอิสลามเข้าไปใส่ได้แล้วก็ไม่ได้ขัดอะไรกับอิสลาม ถ้าเอามาปรับใช้แบบรู้เรื่อง และมีคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่เป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลามด้วย ขณะนี้ที่เราใช้อยู่เนี่ยะ เป็นแนวทางหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแบบลูกเสือไทย ตามหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งตัวนี้เหมือนคู่มือ เหมือนแบบเรียน หรือคู่มือครูมันก็ต้องมีแบบเรียน หลักสูตรตัวที่เราใช้อยู่มันก็มาจากส่วนกลาง ที่นี้ตัวบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แล้วก็สามารถเอารายละเอียดต่าง ๆ มาอะแต่ปรับ แอปไฟลได้ เช่น วิชาพิเศษ จริง ๆ แล้ว โครงสร้างหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ก็สามารถเอาเรื่องการท่องจำอัลกุรอานมาใส่ได้ในส่วนของวิชานักเทศน์ เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสามัญ ใครจะมาทำเรื่องนี้ซึ่งเป็นเรื่องที่แปลกมาก ถ้าต่อไปโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจับกลุ่มกัน แล้วบูรณาการเอาหลักการเรื่องนี้มาและเป็นการเสริมแรงโดยการให้เครื่องหมายด้วย มันเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเยาวชน ตามเป้าหมายของลูกเสือ ลูกเสือก็ได้แต่้มของคนที่เรียนในวิชาลูกเสือเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันมุสลิมก็ไม่ได้หันออกไปนอกหลักการของศาสนาด้วย ก็แสดงให้เห็นถึงความเป็นเนื้อเดียวกัน โดยไม่ได้แยกว่าศาสนาก็คือศาสนา ลูกเสือก็ลูกเสือ โดยใช้หลักการลูกเสือมาปรับใช้ โดยไม่ใช่แค่คุณค่าเหมือนดังปัจจุบัน”

และยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“สำหรับคนที่ผ่าน B.T.C. มาแล้วหรือ A.T.C. หรือวุฒิปริญญาแล้ว ควรมีหลักสูตรความรู้ทั่วไปที่เป็นหลักสูตรวันเดียวเพิ่มเติมเข้ามา เรื่องของศาสนาว่าอะไรได้ อะไรไม่ได้ แล้วไม่ใช่อบรมเฉพาะมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยเลยที่ครูไทยพุทธต้องมาสอนเด็กนักเรียนมุสลิม แล้วบางโรงเรียนเนี่ยะ ไม่มีครูมุสลิมที่จะสอนลูกเสือเลย เนื่องด้วยเรื่องของเครื่องแบบ อะไรต่อมิอะไร คือมีองค์ความรู้ไม่เท่ากับเขา ก็จำเป็นที่จะต้องเปิดให้กับทุกคน วิทยากรก็ไม่จำเป็นต้องเป็นลูกเสือเพียว ๆ เลยก็ได้ มีผู้รู้ศาสนามาร่วมด้วย มานั่งฟัง ผู้รู้ทางด้านศาสนาถ้าปัจจุบัน หากเป็นไปได้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดควรมีคุณสมบัติทางด้านลูกเสือไว้บ้างก็จะเป็นการดี เพื่อที่พวกเราจะได้มาช่วยกัน”

มีอามานะฮ์ต่อความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ และเนตรนารีอย่างจริงจัง ทุกประเภท และทุกระดับชั้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“กิจกรรมลูกเสือก็เหมือนวิชาหนึ่งที่เราจะต้องรับผิดชอบแล้วก็ตอบคำถามได้ว่า ถ้าสอนเด็ก เด็กจะได้อะไร เราไม่สอน อะไรจะเกิดขึ้น ดังนั้นถ้าเราละทิ้งหน้าที่ตรงนี้ นั่นที่เราให้คะแนนเด็กคำว่า ผ่าน ไม่ผ่าน มันมีที่มาอย่างไร มันเป็นตราบาปให้กับเราไหม สิ่งนี้ต่างหากที่เราต้องตระหนัก ไม่อยากจะทำให้บอกว่า โอ้...เราผ่านลูกเสือมา แต่พอไปถามเนื้อหาตรงนี้ไม่รู้เลย ลูกเสือมีกี่ประเภท ลูกเสือแถวตรง ตรงยังไง สิ่งนี้แหละอยากจะฝากคนที่เป็นครูเนี่ยะ จะต้องตระหนักในอามานะฮ์ที่ได้รับมอบหมาย ไม่ใช่เฉพาะครูนะครับ ผู้บริหารด้วย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ ซึ่งท่านอาจจะจัดชั่วโมง ไม่จัดอย่างเนี่ยะ แต่ในระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตร เขามี แต่เราไปละเลยตรงนี้ คุณต้องตอบให้ได้ว่ามันคืออะไร”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ทั้งนี้และทั้งนี้มันอยู่ที่ ผอ.ของแต่ละโรงเรียนด้วย และครูที่รับผิดชอบ เรื่องลูกเสือของโรงเรียน ถ้าครูผู้รับผิดชอบ และ ผอ.เขาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา ถ้าเขาให้ความสำคัญตรงนี้นั้น ก็จะเป็นไปตามกระบวนการ มีหลายโรงเรียนอย่างนั้นเลยคะ หลายโรงเรียนที่แบบว่าเหมือนกับบางโรงเรียนที่เคยเห็นนั้น ผอ.เขายังไม่เข้าใจในเรื่องของหลักการลูกเสือ เขายังไม่มีความรู้ เขาก็ไม่ฟังครูที่มีความรู้ เขายังยึดของเขาว่ายังถูก ยังมีเหมือนกันมันพูดยาก ในบางโรงเรียนอาจจะดีขึ้น ถ้ามีผู้นำหรือผู้ที่ดูแลเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีที่เขามีเพาเวอร์เขาก็สามารถจะทำได้ดีขึ้น บางโรงเรียนก็อาจจะแยกลงนะ เหมือนกับที่โรงเรียนของดิฉันนั้น เพราะว่ามันก็มีหลายปัจจัยอะนะคะ ที่ทำให้แยกลงกว่าเดิม อยากให้ครูนั้นได้เข้ารับการฝึกอบรม และหมั่นที่จะฝึกฝน ถ้าหากไม่ได้ฝึกฝนเลยหรือไม่ได้ลงไปสอนเลย ประสบการณ์ในการสอนเองก็จะไม่ชัดเจน ก็คือให้ครูเนี่ยะร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเด็ก”

และสามารถต่อยอดกับรายวิชาอื่น ๆ ได้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ไปจนถึงการบูรณาการกับวิถีชีวิตที่เป็นอิสลามได้อย่างลงตัว ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“อยากจะให้ลูกเสือในสามจังหวัดนี้ เอกชนเนี่ยะดี และก็ใช้ระบบของลูกเสือให้นักเรียนได้เรียนรู้จริง ๆ แล้วมันก็สามารถต่อยอดได้ เด็กนักเรียนพวกนี้ได้เรียนลูกเสือสามารถนำมาใช้ประโยชน์จากลูกเสือไปต่อยอดกับวิชาที่เขาเรียน มีระเบียบวินัย มีความคิด มีทักษะชีวิต มีการบำเพ็ญประโยชน์ มันก็ใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้ ช่วยเหลือผู้อื่นได้แล้วก็ยังสามารถบูรณาการกับอิสลามได้อีกด้วย เช่น เรื่องของการละหมาด การทำอียาดะห์ อะไรเนี่ยะ ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันไม่ได้แบ่งแยกออกจากกัน ว่าลูกเสือก็คือลูกเสือ อิสลามก็ต่างหาก แต่ว่าเป็นเนื้อเดียวกัน อันนี้ก็เป็นสิ่งที่คาดหวังครับ”

ตลอดจนมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือมาดูได้ ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้นครับ”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าความคาดหวังในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ ความเป็นเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีอามานะฮ์ต่อความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีอย่างจริงจัง ทุกประเภท และทุกระดับ และสามารถต่อยอดกับรายวิชาอื่น ๆ ได้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ไปจนถึงการบูรณาการกับวิถีชีวิตที่เป็นอิสลามได้อย่างลงตัว พร้อมกับมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีอีกด้วย

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“สำหรับคนที่รับทราบ เขารู้เขาก็สามารถที่จะปฏิบัติตามได้คะ แต่ถ้าคนที่ไม่รู้เลยก็มีอคติ หรือทำตามในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าใช่ โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าไม่มีปัญหาอะไรมากคะ หมายถึงว่าปฏิบัติเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ที่ในส่วนโรงเรียนที่เขาไม่ทราบเรื่องก็อาจจะมีปัญหาคะ เพราะตอนนี้บ่าบอบบางคนเขาเองก็ไม่ชอบเรื่องลูกเสือ หรือว่ายังมีอคติอยู่ หรือว่าเขายังไม่รู้เรื่องของลูกเสือดีพอ”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ถามว่าการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดียวนี้ก็ไม่ค่อยมีปัญหาสักเท่าไรแล้ว เพราะเรื่องของพิธีการ เพราะถ้าหากตามระเบียบก็จะมีพิธีการก่อนกิจกรรมเข้าค่าย เปิดแคมป์ พอมีกิจกรรมรอบกองไฟเขาก็จะปรับเปลี่ยน จากไฟเราก็ไม่ใช่หลอดสีอ่อน เปิดไฟปกติ และมีกิจกรรมการแสดงปกติ พอพิธีการหลังจากจบการแสดงก็จะมีการสวดมนต์ก่อนเข้านอน แต่ของศาสนาอิสลามไม่มี ก็ปรับเปลี่ยน แต่ถ้าจะมีโรงเรียนบางโรงเรียนมีเด็กศาสนาพุทธ บางโรงเรียนเขาให้ศาสนาอิสลามอยู่ด้านหลัง ศาสนาพุทธก็ทำพิธีการไป อิสลามก็ยืนเฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร แค่งบนิ่งก็ไม่ค่อยมีปัญหา”

ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะ และมันจะมีเรื่อง ศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการ ทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่า ศาสนาเรา สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ได้ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้ มือไหนเสียก็ตัดไปซะ ยังใช้มืออื่นได้ ทำไมในเรื่อง ของพิธีการ ก็ถ้าหากว่ามันไม่รู้เรื่องเนี่ยมันเป็นปัญหาอย่างยิ่ง ยิ่งที่ว่าเราจะ ทำอะไรแบบไหน แล้วก็อยากจะให้ครูเรา ครูที่รับผิดชอบ และผู้บริหารต้อง เข้าใจพิธีการ และก็ศึกษารายละเอียด”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ก็อย่างบริบทเริ่มต้นโรงเรียนที่เข้าใจลูกเสือแล้วก็สามารถทำได้เต็มที่ ส่วนโรงเรียนที่ยังคลุมเครือก็ยังไม่กล้ารับมาเต็ม ๆ เขาก็ทำได้เท่าที่เขาทำได้ ในเรื่องกิจกรรมของค่าย หรือกิจกรรมลูกเสือต่าง ๆ เนี่ยสำนัก กุฬาราชมนตรีเองก็เป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ และเป็นผู้รับรอง ซึ่งตามหลักการ ของศาสนาก็คือถือว่าสมบูรณ์ที่สุดแล้ว”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ถ้าคนไม่ได้คลุกคลี หรือไม่ได้อยู่ในวงการของลูกเสือเลยเนี่ยะ ก็จะไม่รู้เลย เรื่องแบบนี้ ก็แสดงว่าหลัก ๆ เลยก็คือขาดความเข้าใจ หรือการสื่อสารที่ ตรงกัน เพราะว่าตอนนี้องเนี่ยการแต่งกายเองก็ไม่ใช่เอกภาพเลย การจัด กิจกรรม แม้กระทั่งพิธีการของลูกเสือเนี่ยะ บางโรงก็ทำอีกอย่าง บางโรงก็ไม่ ทำเลย บางโรงทำแต่ตัดออกแสดงว่าเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและ เนตรนารีเนี่ยะยังไม่เป็นหนึ่งเดียว ก็จะเป็นความแตกต่าง”

และในปัจจุบันผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มมีการเข้า ร่วมการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือมากยิ่งขึ้น และได้ศึกษาหาข้อมูล และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ พิธีการของลูกเสือและเนตรนารีจากข้อเสนอแนะของสำนักกุฬาราชมนตรี เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ปฏิบัติอย่างไร และมุสลิมสามารถปฏิบัติได้เพียงใด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“หลัง ๆ มาเนี่ย สช. ได้จัดโครงการโดยให้ผู้บริหารเข้าร่วมการอบรม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่ก็จะผ่านการ ฝึกอบรมมาแล้ว เรื่องลูกเสือเนอะ จนมาถึงรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ แล้วหัวหน้าฝ่าย ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่รับรู้เรื่อง ลูกเสือ และก็มองว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นสิ่งที่บังคับและมันสามารถ

ประยุกต์เอาอิสลามเข้าไปใส่ได้ แล้วก็ไม่ได้ขัดอะไรกับอิสลาม ถ้าเอามาปรับใช้แบบรู้เรื่อง”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพการปฏิบัติจริงในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีโดยภาพรวมมีการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียน ตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่ผ่านมามีเพียงบางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร และในปัจจุบันผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มมีการเข้าร่วมการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือมากขึ้น และได้ศึกษาหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ พิธีการของลูกเสือและเนตรนารีจากข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ปฏิบัติอย่างไร และมุสลิมสามารถปฏิบัติได้เพียงใด

ปัญหาที่พบ

ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาที่พบมันเกิดจากครูผู้สอน องค์ความรู้ไม่แม่น พอเขามาดูของเราไม่เหมือนกัน แล้วเขาเองก็ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม อบรมมายังไงก็ตามนั้น พอถึงเวลาเกี่ยวกับเรื่องอะก็ตะฮุ เราไปพูดเขาก็บอกว่าไม่เป็นไร”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ก็อย่างที่บอก ว่าปัจจัยหลาย ๆ อย่างก็ ครูเขาถามว่า ไม่รู้ไหม ไม่ศึกษา มากกว่า รายละเอียดปลีกย่อยเหมือนบางอย่างเราก็รู้ทั้งรู้ว่า กระบวนการบางอย่างก็ในอิสลามเราทำได้ไม่ได้ตรงนั้นคะ เช่น เวลาเราพาเด็กไปเข้าค่ายเนี่ยะ ตอนนี้ออกกองไฟก็น่าจะน้อยลง นอกเสียจากว่าถ้าค่ายไหนที่เขามีครูไทยพุทธเยอะ ยิ่งโดยเฉพาะคนที่จัด บางโรงเรียนที่จ้างวิทยากร ก็แล้วแต่ วิทยากรจะจัด เราก็จ่ายเงินมาแล้ว แล้วแต่ แล้วแต่ตรงนั้นเราต้องเข้าใจ

จารีตและบริบทอิสลามเราปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหน ก็ตรงนี้แหละคะ ที่ครูต้องศึกษา เรานั่นหนาการเราก็ได้อยู่ นะ เพราะว่าก็สามารถทำได้ อยู่ใน จุดจุดหนึ่ง โดยที่ไม่มีชุดกลองอะไรไป เอาแบบง่าย ๆ ให้เด็กมีการแสดงออก พอการแสดงตรงนี้เราก็บูรณาการจะแสดงเป็นประวัติศาสตร์ดา อะไรตรงนั้นก็ ทำได้อยู่”

และยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ก็จากสภาพปัญหาที่เจออยู่ ส่วนมากครูส่วนใหญ่ที่อยู่ในโรงเรียนจะบอกว่า ทำไม่ได้ พอทำไม่ได้ก็เลยไม่ทำ แต่บางทีมาจากว่าไม่อยากทำ อ้างไปเลยว่า ทำไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่เราก็ไม่ได้ศึกษาให้ชัดเจน ในเมื่อเราคิดว่ามันทำได้หรือไม่ได้ เรามีผู้รู้อยู่ เราก็น่าจะเข้าไป ตรงนี้มันไม่ได้เสียหายเงิน เสียเวลาไม่ มันอยู่ที่ จิตใต้สำนึกในเมื่อเราเป็นครูก็ต้องจัดการเรียนการสอนให้เด็ก ไม่ว่าจะวิชา อะไรก็แล้วแต่ เพื่อสร้างวิญญาน ดังนั้นกระบวนการลูกเสือเน้นระเบียบวินัย ถ้าเราสังเกตดูหลาย ๆ อย่าง มันมาจากวิชาลูกเสือคะ ถ้าเราสร้างให้เด็กได้ นั้นแหละคือจุดที่มันบอกว่า คือโอกาสของครูไปในตัว การสร้างโอกาสให้เด็ก ก็ถือเป็นโอกาสของครูที่จะต่อยอดไปในเรื่องของการเรียนการสอนของเราใน อนาคต”

และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือความไม่สบายใจ ของครูผู้สอนในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้น ที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือ บางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการ จัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นบางอย่างขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามใน ด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า

“มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ย ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ แล้วก็ยิ่งโรงเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีครูไทยพุทธอยู่ แล้วเขาก็โยนมาให้ครู ไทยพุทธ แล้วเขาก็เลยตามเลย แล้วเราก็เสียโอกาส ฉะนั้นเราจะต้องคนที่ เป็นครูมุสลิมจะต้องเข้าไปตรงนี้ให้ได้มากที่สุด ให้เรียนรู้มากที่สุด แล้วเอามา บูรณาการให้เป็นมุสลิม แล้วมันจะไปได้ดี ดีกว่าที่จะโยนไปให้ทางนั้นฝึก หรือให้ใครก็ได้ที่ไม่เข้าใจเรื่องศาสนา และความแตกแยกมันก็จะเกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยมีหลายทัศนะ บางโรงบอกว่า ทำได้ บางโรงก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงที่จัดได้ก็ทำไป

ตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็น อย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ ทำแบบนี้ก็จะได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็น แค่คำภาษาไทยที่ดีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่ง คุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่าน หรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุด ให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ”

และยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ประเด็นปัญหาที่เราต้องหาข้อยุติว่าจะเอาแบบไหน ลักษณะยังไง ถ้ามองว่า บางคนที่โอเคนะครับในระดับหนึ่ง ถ้าเราไม่ราชสวดดี แต่เอาไปอยู่ข้างหลัง ซึ่งจริง ๆ แล้ว ถ้าเราอยู่ข้างหลังเหมือนกับว่าเราแยกวงอยู่แล้วเราไม่ได้ร่วม พิธีกรรมในพิธีการตรงนั้น มันก็น่าจะเพียงพอแล้ว กับการที่เราหายไป ออกไปเลยเนี่ยะ มันเหมือนกับว่าเราไม่ให้เกียรติ เหมือนเราทำอะไรสัก อย่างหนึ่งเนี่ยะ แล้วก็เพื่อนบอกว่าทำไม่ได้ ให้คุณทำให้เสร็จ เสร็จแล้วค่อย โทรตามฉันมาประมาณนี้ เราจะรู้สึกอย่างไรให้เขาทำของเขาให้เสร็จก่อน แล้วเราก็ค่อยเข้าในวง ก็น่าจะเพียงพอแล้วในส่วนตรงนี้ แต่ว่าชัดเจนอยู่แล้ว ละ คงทำอะไรไม่ได้นะครับ”

ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้อง สำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และอีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานะเนี่ยะ มันนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบ ราชการเองก็ไม่มีการเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ก็อยู่ที่คำกล่าว สำหรับบางกลุ่มที่เข้าใจก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร ส่วนกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจว่านี่เป็นเพียงแค่ว่าจา หรือคำบางคำเราสามารถที่จะแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้ คำบางคำจริง ๆ มันไม่ใช่ประเด็นปัญหามากมาย แต่เมื่อมี

คนมาสภิดในเรื่องนี้ทำให้เกิดประเด็นขึ้นมา เพราะว่ามุสลิมเนียะปัญหาใหญ่ของเขาก็คือ จะต้องปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม ทำแล้วต้องไม่ขัดต่อหลักการศรัทธา ในเมื่อสำนักจุฬาราชมนตรีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วทั้งประเทศว่าเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับเรื่องหลักการของศาสนาอิสลาม ได้ให้คำแนะนำมาแล้ว สำนักจุฬาราชมนตรีก็ได้ผ่านการคัดกรอง คิด และก็ดูอย่างเหมาะสมที่สุดแล้วว่าไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามแน่ ๆ อยู่แล้ว ปัญหา ก็จะเป็นความเข้าใจของบางกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้นเอง เราสามารถแก้ไขได้ ประเด็นหลัก ๆ ที่จะต้องแก้ไขเมื่อไหร่ที่เยาวชนมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระดับการศึกษาที่ถึงระดับมาตรฐาน ก็พอจะสามารถจัดปัญหาเหล่านี้ให้หมดไปได้ด้วยดีครับ”

และในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมันก็โอเคครับ แต่ว่าพอถึงที่โรงเรียนจริง ๆ เนียะ โรงเรียนจะใช้หรือไม่ใช้เนียะมันอยู่ที่ว่าโรงเรียนของเขาเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือจริงจังมากน้อยแค่ไหนแค่นั้นเองครับผม”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตราการรู้ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือความไม่สบายใจของครูผู้สอนในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นบางอย่างขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภท เพื่อสร้างความตระหนัก และให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการ

สอนที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และ ลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“วิธีแก้ปัญหาก็คือ สช.จังหวัด น่าจะเรียกครูผู้สอนลูกเสือมาพบปะ และพูดคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลัก ของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ออกคำแนะนำให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าพิธีการแบบนี้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนที่สามารถแก้ไขเราก็ใช้เฉพาะในส่วน ของเรา และควรมีการอบรมแบบอิสลามิก สเกวท์ เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไปใช่ไหมครับ แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้เนี่ยะ อบรม B.T.C. แบบมุสลิม ประมาณนี้”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“เห็นด้วยคะ แต่คือถ้าเราจะจัดเป็นมุสลิมไปทั้งหมดเลย แต่คนไทยพุทธที่ เขาจะมาเรียนรู้เราก็น่าจะเปิดโอกาสให้เขาคะ ตรงนั้น แต่รูปแบบก็คือเป็น ของมุสลิม แต่โอกาสของครูคนอื่นที่ไม่ใช่มุสลิมเข้ามาได้ ไม่ได้บังคับว่าเข้า ไม่ได้ เพราะถ้าเราบังคับแบบนั้น บางทีเขาก็คิดไปอย่างอื่นอีก เขาก็น่าจะมา เรียนรู้ได้ เพราะว่าเหมือนบางโรงเรียนเด็กอิสลามร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ยังมี ครูที่เป็นไทยพุทธหรือว่าเป็นศาสนาอื่นนะคะ อย่างน้อยเขาก็ต้องรับรู้ว่ เนี่ยะการจัด จัดยังไง”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“เขาก็จะได้มีความรู้ความเข้าใจ ต่อมาก็คือจะทำอย่างไรที่จะให้ครูนั้น ตระหนักในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือ เรียนแล้วมันได้อะไรมากมาย จากการเรียนลูกเสือ ถ้าครูตระหนักในส่วนตรงนี้ได้การจัดการเรียนการสอน ลูกเสือในสถานศึกษาก็จะดีขึ้น”

ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“แล้วไม่ใช่อบรมเฉพาะมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ไม่น้อยเลยที่ครูไทยพุทธต้องมาสอนเด็กนักเรียนมุสลิม แล้วบาง โรงเรียนเนี่ยะ ไม่มีครูมุสลิมที่จะสอนลูกเสือเลย อะไรต่อมิอะไร คือมีองค์ ความรู้ไม่เท่ากับเขา ก็จำเป็นที่จะต้องเปิดให้กับทุกคน วิทยาการเองก็ไม่

จำเป็นต้องเป็นลูกเสือเปรี้ยว ๆ เลยกก็ได้ มีผู้รู้ศาสนามาร่วมด้วย มานั่งฟัง ผู้รู้ทางด้านศาสนาถ้าปัจจุบัน หากเป็นไปได้คณะกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดควรมีคุณวุฒิทางด้านลูกเสือไว้บ้างก็จะเป็นการดี เพื่อที่พวกเขาจะ ได้มาช่วยกัน”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านที่กล่าวว่า

“ตรงนั้นแหละ เหมือนกับว่าคุณครูบางคนบอกว่าทำไม่ได้นะ ตอนที่คุณคิดว่า คุณทำไม่ได้ตัดไปก่อนก็ได้ แล้วก็ให้ไปศึกษารายละเอียดดู เพื่อว่าเมื่อมีข้อ คำถามใครถามขึ้นมา เราจะได้ตอบได้ ก็เหมือนเมื่อกี้ที่คุยกับบ๊อบบอ อย่างน้อยเวลาเขาถามมา เราคุยกับบ๊อบบอคนนี้ เจาะๆ คนนี้ เราก็กถาม 2-3 คน เขาบอกได้ว่า”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“สำหรับคนที่รับทราบ เขารู้เขาก็สามารถที่จะปฏิบัติตามได้คะ แต่ถ้าคนที่ไม่ รู้เลยก็มีอคติ หรือทำตามในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าใช่ โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าไม่มี ปัญหาอะไรระคะ หมายถึงว่าปฏิบัติเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ สำนักจุฬาราชมนตรี อยากรู้ครูนั่นได้เข้ารับการศึกษาอบรม และมันที่จะ ฝึกฝน ถ้าหากไม่ได้ฝึกฝนเลยหรือไม่ได้ลงไปสอนเลย ประสบการณ์ในการ สอนเองก็จะไม่ชัดเจน ก็คือให้ครูเนี่ยะร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเด็กถามว่าตัวเองเนี่ยะมีความรู้เรื่องลูกเสือเยอะไหม ก็ไม่ใช่ว่าเยอะมาก แต่ใจรัก ก็ต้องถามผู้รู้บ้าง ก็ร่วมกับเพื่อนครูที่เขาเป็นอะคะ เขาก็มาร่วมกัน เสนอแนะ ก็มาร่วมกันจัด ที่นี้ผลที่มันเกิดขึ้นกับเด็ก เห็นชัดเจนเลยนะว่า เด็กมีระเบียบวินัย มีความกล้าแสดงออกเป็นไปตามปรัชญาของลูกเสือเลย ค่ะ เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนุกสนาน”

และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา สำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ สำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ และถ้าเป็นไปได้อยากจะให้มีเอกสารเป็นคู่มือ มีรูปภาพ วีดิโอ ซีดี มีสื่อให้ เห็นภาพได้อย่างชัดเจน อีกอันนึง ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็น โรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียน อื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือ มาดูได้ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เรา

ปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา
แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย
บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหามันเกิดขึ้น”

ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
หลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มันจะดีขึ้นกว่าเดิมถ้ามีการติดตามประเมินผล แต่ถ้าเกิดว่ามีนโยบายอย่าง
เดียวแต่ไม่มีการติดตามประเมินผลก็เหมือนเดิม ตอนนี่ก็เหมือนมีหนังสือ
มาว่าให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง แต่ไม่มีการติดตามโรงเรียนก็
มีการสอนบ้างไม่สอนบ้าง ที่นี้มันก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารด้วยว่าจะจริงจังมาก
น้อยแค่ไหน”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหามันในเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและ
เนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ
เนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนัก และให้ห้องความรู้ที่
ถูกต้อง เกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
ที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี
และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้อง
ตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตลอดจนมีการนิเทศ
ติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีหลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชา
ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ความเป็นเอกภาพในเรื่องของพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ไม่ขัดต่อหลักการ
ของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักศรัทธา และในด้านการปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตาม
ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม และโรงเรียนที่มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ถ้ามีการพูดคุยกันแล้วนะครับ เรื่องราวต่าง ๆ จะต้องลงมาสู่ผู้ปฏิบัติจริง คงจะไม่เก็บไว้ที่ใดที่หนึ่ง แล้วก็เผยแพร่ให้ชัดเจนว่าสิ่งที่เราทำได้แบบไหน แล้วก็มาเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องนะคะ อย่างไรก็ตาม มันก็ต้องขึ้นอยู่กับเบื้องบน คือ สำนักจุฬาราชมนตรีบวกกับสำนักงาน ลูกเสือแห่งชาติผนวกกัน แล้วออกมาเป็นกฎระเบียบในข้อบังคับ กฎกระทรวงในการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางเดียวกันทั้งหมด และหลังจากนั้น มาสู่เขตพื้นที่ แล้วก็ไล่ลำดับลงมา จนถึงผู้ปฏิบัติแล้วก็เผยแพร่ข้อมูล ลักษณะแบบนี้ บวกกับจะต้องมีเอกสารเป็นคู่มือตลอดจนถึงขั้นการ ฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อะไรลักษณะอย่างนี้”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านได้กล่าวต่ออีกว่า

“ถ้าเราได้มีโอกาสได้คุยกันทั้งสำนักจุฬาราชมนตรี ทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แล้วก็มีส่วนไหนจะเป็นตัวแทนของจังหวัดปัตตานี จังหวัด นราธิวาส และจังหวัดยะลา เป็นตัวแทนมาพูดคุย ประมวลว่ากรรมการยก ร่าง แต่ก็มีผู้นำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะว่าบางที่มีแต่ครูอย่างเดียว ก็โอเค แต่ในเรื่องปัจจัยรายละเอียดปลีกย่อยในด้านศาสนาอีก ๆ”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ต้องเข้าใจคำว่ามุสลิมก่อน โดยหลักการของมุสลิมแล้ว มุสลิมต้องปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ปัญหาของเราก็คือ ระบบข้าราชการก็ดี ระบบที่เป็นอยู่ก็ดี ยังไม่สามารถเชื่อมโยงเข้าไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความจริงใจในการ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ เวลา ก็คงต้องแก้ เป็นเรื่อง ๆ ไปครับ แต่ถ้าทุกส่วนมีความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ผม คิดว่าคงใช้เวลาไม่นานก็คงแก้ไขได้โดยเร็ว”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ก็ถ้าทำได้ก็ อินชาอัลลอฮฺ วงการลูกเสือโดยเฉพาะลูกเสือมุสลิมแล้วก็สิ่งที่ เราอาจจะไม่รู้ก็จะรู้มากขึ้น และคือสิ่งที่ยากจะเพิ่มเติม คือ สิ่งไหนที่ว่า เราไม่รู้หรือเราทำไม่ได้ อะไรยังไงก่อนที่จะจะมาเสวนาต่าง ๆ เราก็ศึกษา ข้อมูลนะครับ โดยเฉพาะการศึกษาวิจัย เพื่อนบ้านที่เป็นมุสลิมนะครับ ไม่ว่าจะประเทศอาหรับ อะไรต่าง ๆ ที่จัดกระบวนการตรงนี้ จัดถึงระดับ ไหน จัดได้ระดับไหนอะไรยังไง ซึ่งเราสามารถที่จะไปก็อปปี๊ และนำมาปรับ ใช้ในประเทศไทยเราได้ ไม่เสียหาย เหมือนกับว่าถอดบทเรียนจากเขาแล้ว มาปรับใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแน่นอนของเขาเรื่องศาสนาจะ

ชัดเจน เพราะมันใกล้เคียงกับเรา เสนอแนะว่าควรจะมีการศึกษาดูงาน ลูกเสือที่เป็นประเทศมุสลิมเพิ่มเติม เพื่อจะมาเป็นบทเรียนจะสรุปมาใช้ในบ้านเราบ้าง ซึ่งที่ผ่านมาเราอาจจะไม่รู้ว่าประเทศมุสลิมเนี่ยเขาไม่มีลูกเสือ เขาไม่ได้จัดกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งพวกเราปิดตามองไม่เห็น ที่จริงแล้วมันมีเกือบทุกประเทศ”

และมีการบูรณาการกับวิถีศาสนาในการดำเนินชีวิตและนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในแต่ละศาสนา และไม่แยกศาสนาออกจากกิจการลูกเสือ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“เรื่องของการจัดพิธีการอยากจะทำให้ปรับปรุงแก้ไข อยากให้เป็นแนวทางเกี่ยวกับศาสนาเลย เช่น พิธีการมันจะมีในช่วงของเวลากลางคืน หรือก่อนนอนเราก็มีพิธีการเกี่ยวกับด้านศาสนา เช่น อิสลามก็ทำเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ ก็ทำเกี่ยวกับศาสนาพุทธ มันจะได้ไม่ต้องขัดกับระเบียบขัดกับหลักการของศาสนาถ้าลูกเสือแยกกับศาสนา ความคิดเห็นมันไม่ได้แยกนะ ลูกเสือกับศาสนา มันเข้าหาด้วยกันได้ เพราะลูกเสือมันก็เอามาจากศาสนาอิสลาม ในเรื่องของความรัก ความสามัคคี ความสามัคคีกันทั้งหมด เพราะลูกเสือทั้งหมดในหลักสูตรลูกเสือมันเอามาจากหะดีสทั้งหมดเลย ถ้าตามศาสนาอิสลามมาจากท่านนบีได้ทำ เหมือนทั้งหมดอยู่ในนั้น ปัจจุบันมากที่สุดในโลก คือ ลูกเสือมุสลิม ที่ไปทำฮัจญ์ก็จะมีลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ไปช่วยเหลือคนทำฮัจญ์ มาจากอินโดนีเซีย มาจากมาเลเซีย มาช่วยเกี่ยวกับการทำความสะอาด มาช่วยดูแลบำเพ็ญประโยชน์เยอะ มันอยู่ในหลักการของอิสลามอยู่แล้ว ลูกเสือถ้าเราไปมองคิดว่าลูกเสือมันเป็นของศาสนาอื่นหรือเปล่า ไม่ใช่ มันสามารถเชื่อมโยงกับอิสลาม”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ลูกเสือไม่ควรแบ่งแยก เพียงแค่ทำความเข้าใจ และให้เกียรติซึ่งกันและกันในเรื่องส่วนต่างของศาสนา อิสลามก็ให้เกียรติในส่วนพิธีกรรมของศาสนาพุทธ คริสต์ และศาสนาพุทธ คริสต์ ก็ให้เกียรติการปฏิบัติศาสนกิจของศาสนาอิสลาม ตรงนั้นก็คือเราคือพี่น้องลูกเสือไม่มีการแบ่งแยกเรื่องศาสนา เพราะประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มันต้องอยู่ให้ได้โดยสังคมโดยรวม เราก็อยู่ของเราแบบนี้อยู่แล้วทุกศาสนาก็อยู่ด้วยกันดีในประเทศไทย”

และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ
สำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะมีเอกสารเป็นคู่มือ มีรูปภาพ วีดีโอ ซีดี มีสื่อให้
เห็นภาพได้อย่างชัดเจน”

ตลอดจนมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือ
และเนตรนารีในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของ
สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของ
ลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ
ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือ
มาดูได้ ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือ
แห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไป
ด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไข
ปัญหาที่มันเกิดขึ้นครับ”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“มีโมเดลก็ต้องยึดหลักแรก คือ เป็นโมเดลที่เป็นที่ยอมรับของโรงเรียน
โดยเฉพาะในกลุ่มของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและไม่เป็นที่ขัดแย้ง
กับกิจกรรมลูกเสือโดยหลักใหญ่ถึงจะสร้างโมเดลขึ้นมาได้ ไม่ใช่สร้างโมเดล
โดยที่คนอื่นเขาไม่เห็นด้วยไม่อย่างนั้นเขาก็จะไม่มาดู โมเดลที่เรายอมรับอยู่
คนเดียว เป็นโมเดลที่ดีที่สุดมันจะต้องพิจารณาจากหลาย ๆ ส่วน
หลาย ๆ มุม หลาย ๆ มิติ ทุก ๆ มิติที่เขายอมรับได้ก็จะเป็นโมเดลที่ดีที่สุด
ครับ ถ้ามีโมเดลดีขนาดนั้นทุกโรงก็ต้องมาดู เพราะทุกโรงคอนเซ็ปของ
การศึกษาก็คือ ทำอย่างไรให้ลูกศิษย์ได้ดี เจริญก้าวหน้าต่อไป ไม่ว่าจะเรียน
สามัญหรือเรียนวิชาอื่น ๆ เรียนลูกเสือก็เช่นเดียวกัน เป็นบุคลากร หรือเป็น
ประชาชาติที่ดีต่อไปจากกิจกรรมที่เขาได้ปฏิบัติลูกเสือนี้นี้ด้วย”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าความคาดหวังในเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ ความเป็นเอกภาพในเรื่องของพิธีการของลูกเสือและ
เนตรนารีที่ไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักศรัทธา และในด้านการปฏิบัติสำหรับ
มุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม มีการบูรณาการกับวิถีศาสนาในการดำเนินชีวิตและนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องพิธีการ

ของลูกเสือและเนตรนารีในแต่ละศาสนา ไม่แยกศาสนาออกจากกิจการลูกเสือ และมีการจัดทำ เอกสารหรือคู่มือการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิม ตลอดจนมี สถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในด้านพิธีการ ของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้ง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตาม ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์การวิจัย คำถามในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.1.3 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

5.1.4 เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

5.1.5 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

5.1.6 เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

5.1.7 เพื่อประมวลแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.2 คำถามในการวิจัย

5.2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับใด

5.2.2 สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีความแตกต่างกันอย่างไร

5.2.3 สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างไร

5.2.4 ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างไร

5.2.5 สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไร

5.2.6 ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไร

5.2.7 แนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ควรเป็นอย่างไร

5.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.3.1 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงระดับการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.3.2 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.3.3 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงผลการเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตาม

เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.3.4 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5.3.5 ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในการให้การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม

5.3.6 ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่จะให้การส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5.3.7 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องใช้ศึกษา วางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5.3.8 ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ได้จากการวิเคราะห์ นับเป็นองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนางานวิจัยต่อไป

5.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี และการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559

5.4.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี รวมทั้งสิ้น 196 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน จำนวน 48 คน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer Method) โดยการสุ่มจากครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนตัวอย่างครูเพื่อให้ได้สัดส่วนที่สมดุลกันในแต่ละขนาดของโรงเรียน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านลูกเสือและเนตรนารีที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลาม ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน เพื่อเสนอแนะแนวทางจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิที่ได้รับเครื่องหมายวุฒดบัณฑิตตั้งแต่ 2 ท่อนเป็นต้นไป หรือครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนของรัฐหรือเอกชน ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์สอนลูกเสือและเนตรนารีไม่น้อยกว่า 10 ปี

5.4.2 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1) แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก และแบบสอบถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – List) เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2) แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวิธีการของศาสนาอิสลาม ใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5.4.3 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) การสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากแบบวัดและประเมินผล รวมทั้งตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากเอกสารข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของสำนักจุฬาราชมนตรีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดขอบเขตที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม

1.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา การสื่อความหมายและความครอบคลุมสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (Item Objective Congruence Index : IOC) โดยตรวจสอบข้อคำถาม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวัดประเมินผลหรือวิจัย รวมทั้งด้านภาษาไทย เพื่อพิจารณาด้านภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จำนวน 3 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจมีความเชี่ยวชาญหลายด้านในคนเดียว และต้องได้ค่า IOC ≥ 0.50 ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่าผู้วิจัยจะนำมาปรับปรุง (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549 : 138-140)

1.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126)

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2) การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 3 ด้าน คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี จากนั้นผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบเขตที่กำหนด

2.3 นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์บุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 1 ครั้ง

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อความอีกครึ่งหนึ่งแล้วจึงนำออกใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง รวมทั้งทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ด้วย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด โดยได้รับแบบสอบถามคืน 203 ฉบับ และตรวจสอบเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 203 ฉบับ คิดเป็นร้อยละหนึ่งร้อย ของแบบสอบถาม และสัมภาษณ์เพิ่มเติม 6 คน เพื่อนำมาดำเนินการร่างแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.6.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1.1 คำนวณค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

1.2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 74) จากนั้นผู้วิจัยคำนวณหาค่าเฉลี่ยรวม พร้อมกับนำเสนอในรูปตาราง และแปลผล

ตามลำดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมาย ตามหลักการวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 75)

1.3 นำค่าเฉลี่ยสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มาเปรียบเทียบตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) ค่าทดสอบเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

1.4 นำข้อมูลจากข้อคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

2) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็น สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวัง และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้ นำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

5.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดความถี่โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

4) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มคือ ค่าที (t-test) มากกว่าสองกลุ่มคือ ค่าเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

5.7 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.7.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31-50 และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และปริญญาเอก ตามลำดับ ส่วนประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปจะมีมากกว่าประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมาจากโรงเรียนขนาดกลางมากกว่าขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตามลำดับ

2) มวลทั่วไปของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31-50 ปี , ต่ำกว่า 31 ปี และ 51 ปีขึ้นไป ตามลำดับ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนประสบการณ์ในการเป็นครูผู้สอนต่ำกว่า 11 ปี จะมากกว่าประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมาจากโรงเรียนขนาดกลางมากกว่าขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตามลำดับ

5.7.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = .87) ซึ่งด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาในรายด้านจำแนกเป็นรายข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้อะกิบะฮ์ เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.03) และน้อยที่สุด คือ มีการชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ ($\bar{x} = 2.84$, S.D. = 1.09)

2) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = 1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้อะกิบะฮ์ เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 1.18) และน้อยที่สุด คือ การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้นเมื่อประธานจูดรูปเทียนและกราบ ลูกเสือมุสลิมนั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง ($\bar{x} = 1.69$, S.D. = 1.00)

3) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนหญิงประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมาย

ประจำจังหวัดติดที่ผ้าคลุมศีรษะตรงสามเหลี่ยมด้านหลัง หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทนมีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.65$, S.D. = 1.20) และน้อยที่สุด คือ เนตรนารีวิสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่าแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเขียวปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขกยาว ($\bar{x} = 2.18$, S.D. = 1.02)

5.7.3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$, S.D. = .97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.00) รองลงมา คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = .96) และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = .94) และเมื่อพิจารณาในรายด้านจำแนกเป็นรายข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้อะกิบะฮ์ เพราะทุกการกระทำนั้นคือ อามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 1.12) และน้อยที่สุด คือ มีการสรุปเนื้อหากิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 1.12)

2) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชายแต่งเครื่องแบบลูกเสือโดยการสวมกางเกงขาสั้นเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.02$, S.D. = 1.16) และน้อยที่สุด คือ ลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีทึบ มีอินทรรณูสีเขียว ปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสีทึบ ขาวยาวจนถึงตาตุ่ม ($\bar{x} = 2.70$, S.D. = 1.14)

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 1.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้อะกิบะฮ์ เพราะทุกการกระทำนั้นคือ อามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.20) และน้อยที่สุด คือ การจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้นเมื่อประธานจุดธูปเทียนและกราบ ลูกเสือมุสลิมนั่งหรือยืนสงบนิ่งเข้าร่วมอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง ($\bar{x} = 1.90$, S.D. = 1.51)

5.7.9 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนมิได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วยเพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และแต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติและใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีทางศาสนาได้เลย

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม รองลงมา คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้

และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกห้องในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ รูปแบบและขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือ บางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบพวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

5.7.10 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด และเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมกับให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และให้ส่วนกลางกำหนด

แนวทางการตีความหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะต้องเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ รองลงมา คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ รองลงมา คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ รูปแบบ และขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือ บางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีใน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

5.7.11 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะให้นักเรียนและผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่งเครื่องแบบ แต่ความสอดคล้องนั้นก็ยังไม่มากนัก เพราะยังมีบางโรงเรียนที่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญและจริงจังกับการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา นอกเหนือจากการให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญและจริงจังแล้ว ยังเกิดจากการไม่ศึกษาในรายละเอียดของการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีอีกด้วย

ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยให้ความสำคัญและความสำคัญเท่าที่ควรเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนการบริหารจัดการในเรื่องของเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่มีความเป็นเอกภาพในหมู่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเอง ดังเช่น เนตรนารีบางโรงเรียนใส่ชุดสองท่อน บางโรงเรียนใส่ชุดแขนยาว บางโรงเรียนปล่อยชายเสื้อออกนอกกระโปรง บางโรงเรียนสวมใส่ในกระโปรง ตลอดจนสีของผ้าคลุม (ฮิญาบ) ก็ไม่สอดคล้องกับประเภทของลูกเสือเหล่านี้เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังขาดองค์ความรู้ต่าง ๆ และความเข้าใจในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้อง ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อสร้างความตระหนักและให้องค์ความรู้ที่ถูกต้องและต่อเนื่องเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ตลอดจนมีการพูดคุยปรึกษาหารือและทำความเข้าใจร่วมกันทั้งหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในขณะเดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดอาจจะทำเป็นหนังสือ เอกสาร หรือคู่มือครูเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี พร้อมกับประชาสัมพันธ์ให้กับสถานศึกษาเพื่อให้ได้รับทราบและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ความคาดหวังในด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีคือ ความเป็นเอกภาพของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกประเภทและทุกระดับ แต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ซึ่งที่ผ่านมามีเพียงแค่ชื่อวิชาในตารางสอนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ไม่มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแต่อย่างใด ส่วนใหญ่ก็จะเอาคาบลูกเสือไปจัดกิจกรรมอย่างอื่นตามที่โรงเรียนกำหนด ปัจจุบันก็เริ่มมีการตื่นตัวและเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้นหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการได้เข้มงวดกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยเช่นกัน

ทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้นในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และในขณะเดียวกันทางสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีก็ได้มีโครงการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และบางครั้งเกิดจากความไม่สบายใจของครูผู้สอนว่ากิจกรรมบางกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้น บางกิจกรรมนั้นขัดต่อหลักการของศาสนาหรือไม่ สามารถทำได้หรือไม่ หากสามารถทำได้ ทำได้เพียงใด และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือ มีบางโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเฉพาะระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น ซึ่งหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นก็คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ก็ไม่จัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ระดับชั้น และบางโรงเรียนนำวิชาลูกเสือและเนตรนารีไปจัดที่เดียวตอนเช้าค่ายลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่อย่างใดในระหว่างเรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภท เพื่อสร้างความตระหนัก และให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี หลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี คือ ความเป็นเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีอามานะฮ์ต่อความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีอย่างจริงจัง ทุกประเภท และทุกระดับชั้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสามารถต่อยอดกับรายวิชาอื่น ๆ ได้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ไปจนถึงการบูรณาการกับวิถีชีวิตที่เป็นอิสลามได้อย่างลงตัว ตลอดจนมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร และในปัจจุบันผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มมีการเข้าร่วมการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือมากยิ่งขึ้น และได้ศึกษาหาข้อมูล และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีจากข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ปฏิบัติอย่างไร และมุสลิมสามารถปฏิบัติได้เพียงใด

ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือความไม่สบายใจของครูผู้สอนในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นบางอย่างขัดหรือ

ผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภท เพื่อสร้างความตระหนัก และให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีหลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี คือ ความเป็นเอกภาพในเรื่องของพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักศรัทธา และในด้านการปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และมีการบูรณาการกับวิทยาศาสตร์ในการดำเนินชีวิตและนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในแต่ละศาสนา และไม่แยกศาสนาออกจากกิจการลูกเสือ และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตลอดจนมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

5.8 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่าระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีน้อยที่สุด ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังน้อยที่สุดสอดคล้องกับ สุจริยวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ ระวีวรรณ ไตรคุ้มตัน (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของบุคลากรโรงเรียนระดิงหินประชาสรรค์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับสมพิชญ์ วงษ์ด้วง (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าสภาพและปัญหาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสภาพการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาทในภาพรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. แบบมุสลิมหรือที่จัดสอดคล้องกับสภาพบริบทมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจจะผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. มาแบบทั่วไปจึงมีความคิดว่าถ้าจัดแบบที่อบรมมาคงจัดไม่ได้สำหรับสภาพบริบทในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหรืออาจจะไม่ทราบหรือไม่มีเอกสารคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของ

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี จึงทำให้ขาดความตระหนัก องค์กรความรู้ และความเข้าใจ ตลอดจนทักษะที่ถูกต้องในการดำเนินงานลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพราะถ้าสำนักงานการศึกษา เอกชนจังหวัดปัตตานีจัดให้มีการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือแบบมุสลิมหรือจัดสอดคล้องกับสภาพบริบท มุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและมีเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติรวมทั้งสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนัก จุฬาราชมนตรีให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แล้ว จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการดำเนินงานลูกเสือและ เนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งในเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและ เนตรนารีในสถานศึกษา และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งสอดคล้องกับสมาคมวางแผน ครอบครัวยุคใหม่แห่งประเทศไทย (2553 : 113) ที่กล่าวว่าผู้กำกับลูกเสือถ้าผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ จะเข้าใจในอุดมการณ์ วิธีการ วัตถุประสงค์ของของงานลูกเสือ จะช่วยให้การดำเนินงานลูกเสือมี ประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับสุเมธ สุริยวงศ์ (2553 : 76) กล่าวว่า ผู้กำกับลูกเสือในระดับ ปฏิบัติการถ้าผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ จะเข้าใจในการปฏิบัติงานลูกเสือ ทั้งงานธุรการ การบริหารกลุ่มกองลูกเสือและการวางแผนการฝึกอบรม ในขณะที่สภาพการปฏิบัติจริงในการจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมา คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และด้านรูปแบบและเครื่องหมายของ ลูกเสือและเนตรนารีน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ไม่ได้จัด ให้มีการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือแบบมุสลิมหรือจัดสอดคล้องกับสภาพบริบทมุสลิมในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามและจัดทำเอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้กำกับลูกเสืออยู่เป็นประจำ จึงทำให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้กำกับลูกเสือขาดความเข้าใจในการดำเนินกิจการลูกเสือในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้อง กับจงกล เทียมหมอก (2547 : 71) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับ ลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้กำกับลูกเสือ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก การให้ความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มวุฒิ ทางลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือมีปัญหาสูงสุดเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ยังมี ผู้กำกับลูกเสือที่มีวุฒิทางลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นอยู่มาก เพราะในการอบรมผู้เข้ารับการอบรมต้อง เสียค่าใช้จ่ายเอง อีกทั้งสถานที่อบรมอยู่ห่างไกล อีกประการหนึ่งเป็นเพราะความไม่ชอบกิจกรรม ลูกเสือเป็นการส่วนตัว เช่น ไม่ถนัดในการร้องเพลง การต้องทำกิจกรรมกลางแจ้ง การต้องแต่ง เครื่องแบบที่ยุ่งยาก ร้อน อึดอัด ทำให้ไม่มีใจรักที่จะพัฒนาความก้าวหน้าในการอบรมเพิ่มวุฒิของตน อีกทั้งยังสอดคล้องกับทองขาว อรรถชยานนท์ (2548 : 85 อ้างถึงใน สมพิชญ์ วงษ์ดวง, 2557 : 146) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการลูกเสือสามัญในสถานศึกษาของอำเภอบางบัวทอง

จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัญหาสูงสุดในการบริหารกิจการลูกเสือสามัญในสถานศึกษาของอำเภอ บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คือ การจัดส่งผู้กำกับเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเข้ารับวุฒิทางลูกเสือ ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปทุมธานี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี มีความคาดหวังมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของ ลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทัศนคติต่อสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี แบบทั่วไปที่ว่า ถ้าทำแล้วมันจะขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการ ของลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี ว่ามีแนวทางหรือไม่ที่จะให้ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี จัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และสามารถจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม ก็เลยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่ควร แต่พอทราบว่า มี เอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนคาดหวังตาม ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้ความ คาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดปทุมธานี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และอาจเป็นไปได้ดีกว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ปทุมธานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาอยู่แล้ว แต่พอผู้บริหารและครูผู้สอนทราบว่า มีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงาน ลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแบบบูรณาการ ศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว จึงยิ่งคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนัก จุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการ สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอีกด้วยเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ปทุมธานี พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน วิทยาลัยเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปทุมธานีโดยรวมแตกต่าง

กันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบ และเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เท่าที่สามารถดำเนินการได้ เพราะขาดความตระหนัก องค์กรความรู้ และความเข้าใจ ตลอดจนทักษะที่ถูกต้องในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจจะได้ยังไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. แบบมุสลิมหรือที่จัดสอดคล้องกับสภาพบริบทมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจจะผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. แบบทั่วไปมา จึงมีความคิดว่าถ้าจัดแบบที่อบรมมาคงจัดไม่ได้สำหรับสภาพบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจจะผ่านการฝึกอบรมมาอย่างไรก็ปฏิบัติตามนั้นซึ่งสอดคล้องกับเจมูฮำหมัด เจอะอามะห์ (2560) ที่กล่าวว่า “ปัญหาที่พบมันเกิดจากครูผู้สอน องค์กรความรู้ไม่แน่น พอเขามาดูของเราไม่เหมือนกัน แล้วเขาเองก็ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม อบรมมายังไงก็ตามนั้น” และหรืออาจจะไม่ทราบหรือไม่มีเอกสารคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “หนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานี้เนี่ยมันนานมาแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ย ขาดการเผยแพร่ในส่วนของการบริหารเองก็ไม่มี การเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำอะไรก็ตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น” อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับนิสฺไฮมี ระเด่นอาหมัด (2560) ที่กล่าวว่า “บางโรงเรียนก็ได้ดี แต่บางโรงเรียนก็ยังไม่ดีในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพ และเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ” ทั้งในเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และยังสอดคล้องกับสมชาย สุขเกษม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สุนทร ทัด, 2549 : 97) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารงานกิจการลูกเสือ ได้แก่ ขาดผู้สนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับเจมูฮำหมัด เจอะอามะห์ (2560) ที่กล่าวว่า “วิธีแก้ปัญหาก็คือ สช.จังหวัด น่าจะเรียกครูผู้สอนลูกเสือมาพบปะ และพูดคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ออกข้อเสนอแนะให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าพิธีการแบบนี้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนที่สามารถแก้ไขเราก็ใช้เฉพาะในส่วนของเรา และควรมีการอบรมแบบอิสลามิกสไกวท์ (Islamic Scout) เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไปใช่ไหมครับ แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ย อบรม B.T.C. แบบมุสลิมประมาณนี้ครับ และถ้าเป็นไปได้อยากจะให้มีเอกสารเป็นคู่มือ

มีรูปภาพ วีดีโอ ซีดี มีสื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน อีกอันหนึ่ง ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่ง เป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงาน เนี่ยะ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือมาได้ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหามันเกิดขึ้นครับ”

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังขาดความตระหนัก องค์กรความรู้ และความเข้าใจ ตลอดจนทักษะที่ถูกต้องในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหรืออาจจะยังไม่ทราบหรือไม่มีเอกสารคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีทั้งในเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี สอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “หนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานี้เนี่ยะมันนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะ ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มี การเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำอะไรก็ตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น” ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีก็เลยไม่กล้าที่จะดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ ด้าน แต่จะดำเนินการเฉพาะบางด้านที่สามารถดำเนินการได้ที่คิดว่าไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งด้านหลักการศรัทธา และด้านหลักการปฏิบัติ และจะคิดแก้ไขเองก็เกรงว่าจะขัดต่อข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งขัดกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ถ้ามีเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีก็อาจจะดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีได้ในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ก็เรื่องพิธีการบางอย่าง อย่างที่บอกครับ คือ เราไม่รู้ พอเราไม่รู้ว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นยังไง พิธีการเป็นยังไง ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะ

เยอะ และมันจะมีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่า ศาสนาเราสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ได้ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้ มือไหนเสียก็ตัดไปซะ ยังใช้มืออื่นได้ ทำไมในเรื่องของพิธีการ ก็ถ้าหากว่ามันไม่รู้เรื่องเนี่ยมันเป็นปัญหาอย่างยิ่ง ยิ่งที่ว่าเราจะทำอะไรแบบไหน แล้วก็อยากจะให้ครูเรา ครูที่รับผิดชอบ และผู้บริหารต้องเข้าใจพิธีการ และก็ศึกษารายละเอียด”

4. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 นั้น สืบเนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อาจจะยังไม่สบายใจเกี่ยวกับการที่จะต้องปฏิบัติในเรื่องของพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ พิธีการ แต่มีบางพิธีการที่สามารถปฏิบัติได้ก็จะปฏิบัติหากไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับฮัซดุลละห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ก็เรื่องพิธีการบางอย่าง อย่างที่บอกครับ คือเราไม่รู้ พอเราไม่รู้ว่าการละหมาดลูกเสือเป็นยังไง พิธีการเป็นยังไง ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะ และมันจะมีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่าศาสนาเราสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ได้ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้” ทั้ง ๆ ที่มีข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีออกมาแล้วก็ตาม และยังสอดคล้องกับรุสนี กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ประเด็นปัญหาที่เราต้องหาข้อยุติว่าจะเอาแบบไหน ลักษณะยังไง ก็คือที่เราเสนอไปข้างต้นแล้วว่า ถ้าเราได้มีโอกาสได้คุยกันทั้งสำนักจุฬาราชมนตรีทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แล้วก็มีความเห็นว่าจะเป็นตัวแทนของ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา เป็นตัวแทนมาพูดคุย ประมาณว่ากรรมการยกร่าง แต่ก็มีผู้นำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะว่าบางทีมีแต่ครูอย่างเดียวก็โอเค แต่ในเรื่องปัจจัยรายละเอียดปลีกย่อยในด้านศาสนาอีก ๆ” เพื่อให้เป็นมติเอกฉันท์และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ส่วนด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เห็นด้วย และหรือคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

5. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

5.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีเพศต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี ทั้งเพศชายและเพศหญิงในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันยังขาดความจริงจัง ความเอาใจใส่ และการให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ จึงทำให้การปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านเพศไม่ได้ส่งผลต่อสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี แต่อย่างใดสอดคล้องกับวีรยา คำแหง (2552 : 110) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวงจรเดมมิงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่าประชากรที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีอายุต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุมากกว่าอาจจะยึดติดกับสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ จึงไม่ศึกษาหาข้อมูล และหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ที่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หรืออาจจะไม่ทราบว่ามีเอกสารจากสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เกี่ยวกับเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ก็เลยไม่ได้ดำเนินการทางด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีอย่างจริงจัง แต่อาจจะมีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี รุ่นใหม่จะมีการศึกษาข้อมูล หาข้อเท็จจริง และเปิดใจเข้าร่วมการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี ทั้งในระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสามารถแก้ไข ปัญหาได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ที่ไม่แตกต่างกันนั้น ก็อาจจะเป็นเพราะว่าทุกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเป็นปกติอยู่แล้ว แต่บางโรงเรียนก็ไม่ได้แต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีตลอดจนไม่ได้จัดพิธีการทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเท่านั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับจงกล เทียมหมอก (2547 : 73) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาไม่ได้ส่งผลต่อองค์ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้นจะได้มาก็ต่อเมื่อได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในระดับต่าง ๆ ซึ่งการที่จะได้มาซึ่งองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้นไม่มีสาขาเฉพาะทางที่สามารถจบหลักสูตร

ในระดับปริญญาการศึกษาทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ หากแต่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเฉพาะทาง ด้านผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี และการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี นั้นก็จะมีระดับของวุฒิทางลูกเสือในแต่ละระดับ และแต่ละประเภทที่แตกต่างกันออกไป เช่น ประเภทลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ และจะมีระดับวุฒิทางลูกเสือ เช่น B.T.C. , A.T.C. , W.B. , A.L.T.C. , A.L.T. , L.T.C. และ L.T. คือระดับคุณวุฒิสูงสุดทางด้านลูกเสือ และผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมาในแต่ละระดับก็จะมีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าครูผู้สอนที่จบปริญญาทางด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์วิชาชีพครูมาก็อาจจะได้เข้ารับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือมาแล้วในระดับ B.T.C. ในช่วงก่อนที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ข้อจำกัดของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อาจจะได้จบปริญญาทางด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์มาโดยตรงจึงเป็นไปได้ว่า ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีมาในระดับ B.T.C. จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมพิชญ์ วงษ์ด้วง (2557 : 146) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ ที่ว่า ถ้าทำแล้วมันจะขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ว่ามีแนวทางหรือไม่ที่จะให้ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี แต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และสามารถจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม ก็เลยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและ

เนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่มีข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมแล้วก็ตาม และอาจเป็นไปได้อีกว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเป็นปกติอยู่แล้ว แต่บางโรงเรียนก็ไม่ได้แต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีตลอดจนไม่ได้จัดพิธีการทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่ตนเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับโชคชัย แร่ทอง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยปกติแล้วโรงเรียนแต่ละโรงก็มีขนาดที่แตกต่างกัน และแต่ละบริบทนั้นก็ย่อมมีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่แตกต่างกันออกไป อาจจะเน้นเฉพาะด้านหรือเฉพาะเรื่องที่สามารถจะดำเนินการได้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เลยทำให้สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา นนทะสี (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนลูกเสือ และนายหมู่ลูกเสือในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

6.1 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานีในปัจจุบันมีครูเพศชายคิดเป็นร้อยละ 41.38 น้อยกว่าครูเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 58.62 จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนไม่ได้แบ่งแยกงานว่างานใด เป็นของครูผู้ชายหรือครูผู้หญิง ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดูแลในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกัน อีกทั้งยังมีการประชุมปรึกษาหารือในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคาดหวังตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านเพศไม่ได้ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับชาญกิจ พลุกษากิจ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพศชายและเพศหญิง มีทัศนะต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

6.2 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุมากกว่าก็อาจจะยึดติดกับสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ จึงไม่เปิดใจที่จะศึกษาหาข้อมูล

และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรืออาจเป็นไปได้ว่าไม่ทราบว่ามีเอกสารจากสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีหรืออาจจะทราบแต่ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีก็เลยไม่ได้คาดหวังกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเท่าที่ควร จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคาดหวังเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีรุ่นใหม่จะมีการศึกษาข้อมูลหาข้อเท็จจริง และเปิดใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อายุต่างกันโดยรวมมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับจงบกล เทียมหมอก (2547 : 73) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีอายุแตกต่างกันมีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6.3 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาอาจจะไม่ส่งผลต่อองค์ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้นจะได้มาก็ต่อเมื่อได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในระดับต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมาในแต่ละระดับก็จะมีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันอาจเป็นไปได้อีกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีมาแล้วบ้าง แต่ไม่ทราบว่ามีเอกสารจากสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลาม แต่พอทราบว่ามีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงทำให้ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมพิชญ์ วงษ์ด้วง (2557 : 146) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

6.4 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อาจจะมีทัศนคติต่อสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ ที่ว่าถ้าทำแล้วมันจะขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ว่ามีแนวทางหรือไม่ที่จะให้ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และสามารถจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม ก็เลยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เท่าที่ควร แต่พอทราบว่ามีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือ

และเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีโดยรวมไม่แตกต่างกัน และอาจเป็นไปได้อีกว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาอยู่แล้ว แต่พอผู้บริหารและครูผู้สอนทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปทราบว่ามีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแบบบูรณาการศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว จึงยังคงคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอีกด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับโชคชัย แร่ทอง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.5 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยปกติแล้วโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็มีขนาดที่แตกต่างกัน และแต่ละบริบทนั้นก็ย่อมมีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่แตกต่างกันออกไป อาจจะเน้นเฉพาะด้านหรือเฉพาะเรื่องเท่าที่สามารถจะดำเนินการได้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เลยทำให้ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา นนทะสี (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนลูกเสือ และนายหมู่ลูกเสือในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ไม่แตกต่างกันนั้น ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานียังไม่ค่อยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของสำนัก

จุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในบางพิธีการ ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “เรื่องพิธีการบางอย่าง อย่างที่บอกครับ คือ เราไม่รู้ พอเราไม่รู้ว่าการบวการลูกเสือเป็นยังไง พิธีการเป็นยังไง ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะ และมันจะมีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่า ศาสนาเราสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ถ้ามันไม่ได้เราก็อำไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้ ในขณะที่เดียวกัน นักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยะมีหลายทัศนะ บางโรงบอกว่าทำได้ บางโรงก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงที่จัดได้ก็ทำไปตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็นอย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ทำแบบนี้ก็ได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็นแค่คำภาษาไทยที่ตีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่งคุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่านหรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุดให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ” อีกทั้งยังสอดคล้องกับบรูสนี กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ประเด็นปัญหาที่เราต้องหาข้อยุติว่าจะเอาแบบไหน ลักษณะยังไง ก็คือที่เราเสนอไปข้างต้นแล้วว่า ถ้าเราได้มีโอกาสได้คุยกันทั้งสำนักจุฬาราชมนตรีทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แล้วก็ตัวแทนอาจจะจะเป็นตัวแทนของ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา เป็นตัวแทนมาพูดคุย ประเมินว่ากรรมการร่าง แต่ก็มีส่วนศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะว่าบางทีมีแต่ครูอย่างเดียวก็โอเค แต่ในเรื่องปัจจัยรายละเอียดปลีกย่อยในด้านศาสนาลึก ๆ” เพื่อให้เป็นมติเอกฉันท์และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

7. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนากิจการลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

7.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนากิจการลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและ

เนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุดคือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภทจะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วยเพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และแต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถ้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควรเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งสอดคล้องกับ ฮัสบุลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมันก็โอเคครับ แต่ว่าพอถึงที่โรงเรียนจริง ๆ เนี่ยะ โรงเรียนจะใช้หรือไม่ใช้เนี่ยะมันอยู่ที่ว่าโรงเรียนของเขาเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือจริงจังมากน้อยแค่ไหน แค่นั้นเองครับผม” และการบริหารจัดการในเรื่องของเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเองไม่มีความเป็นเอกภาพในหมู่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเอง เช่น เนตรนารีบางโรงเรียนใส่ชุดสองท่อน บางโรงเรียนใส่ชุดแขกยาว บางโรงเรียนปล่อยชายเสื้อออกนอกกระโปรง บางโรงเรียนสวมใส่ในกระโปรง ตลอดจนสีของผ้าคลุม (ฮิญาบ) ก็ไม่สอดคล้องกับประเภทของลูกเสือ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ฮัสบุลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “มันเป็นความไม่เป็นเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบที่เราได้ปฏิบัติ ก็คืออย่างที่ว่านั้นแหละ ทำตาม ๆ กันไป ปัญหา มันก็เลยเกิดว่าผัดมั่ง ลูกมั่ง อะไรมั่ง ฉันทว่าอย่างนี้ดี ฉันทว่าอย่างนั้นดี ฉันทเห็นด้วยกับอย่างนี้” ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเองยังขาดองค์ความรู้ต่าง ๆ ในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ รุสนี กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ไม่ได้ศึกษารายละเอียด ส่วนมากก็จะปฏิบัติตาม ๆ กัน เห็นเพื่อนแต่งยังไง ก็แต่งไปยั้งนั้นหรือไม่ก็ถามบ้าง แต่ถามบางคน คนที่เขาอยากจะถามใคร เขาก็ไปถาม ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลว่าคนนั้นรู้ชัดแจ้งแค่ไหน โดยเฉพาะในเรื่องของเครื่องแต่งกาย เพราะบางคนเขาก็ถามไป เนี่ยะ เธอแต่งตัวแบบนี้ ออเตียฉันทจะแต่งบ้าง แบบนั้นคะ ก็แบบไม่ได้ศึกษาหนังสือ ซึ่งทั้ง ๆ ที่หนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะระบุชัดเจนมาก” ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิม ซึ่งสอดคล้องกับ ฮัสบุลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “และก็อีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมาเนี่ยะมันนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะ ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มี การเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำให้เครื่องแบบนี้มันเป็นเอกฉันท ใครคิดจะทำอะไรก็ทำตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น”

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนาแนวทางที่มากที่สุด คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม รองลงมา คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังขาดงบประมาณในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับนิสฺฮามี ระเด่นอาหมัด (2560) ที่กล่าวว่า “บางโรงก็จัดได้ดี แต่บางโรงก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพ และเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ” ทั้งในเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และยังสอดคล้องกับสมชาย สุขเกษม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สุนทร ทัด, 2549 : 97) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานกิจการลูกเสือ ได้แก่ ขาดผู้สนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม และในขณะเดียวกันผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีบางท่านอาจจะไม่เชี่ยวชาญทางด้านการถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษในการนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีเองยังขาดความตระหนักในเรื่องการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมที่เป็นกิจจะลักษณะ ตลอดจนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานียังมีข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ด้านพื้นที่คาบสอน และอัตรากำลังของผู้กำกับที่มีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบและขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานียังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี หรือไม่ก็อาจจะเกรงว่าถ้าจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีแล้ว มันจะขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเอง จึงเกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ยะ ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ ในขณะที่เดียวกันนักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยะมีหลายทัศนะ บางโรงบอกว่าทำได้ บางโรงก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงที่จัดได้ก็ทำไปตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็นอย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ทำแบบนี้ก็จะได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็นแค่คำภาษาไทยที่ดีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่งคุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่านหรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุด ให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ”

7.2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด และเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมกับให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอาจจะยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี จึงทำให้ขาดเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด ตลอดจนเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างยังขัดต่อหลักการอิสลาม อีกทั้งไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนาซึ่งสอดคล้องกับ มารีน่า เบญจเหม (2560) ที่กล่าวว่า “อาจจะเกิดจากความเข้าใจของคุณครู เรื่องแรกนะคะที่มีความคิดเห็นก็คือ เรื่องความเข้าใจของคุณครู คุณครูเขาอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย หรือในส่วนที่สำนักจุฬาราชมนตรีแนะนำว่าสามารถแต่งเครื่องแบบได้และเหมาะสมกับบริบทที่เป็นอยู่ เป็นไปได้เลยว่าอาจจะยังไม่แพร่หลาย คุณครูบางท่านอาจจะยังไม่รับรู้ตรงนี้เนี่ยอะคะ ว่าลูกเสือสามารถแต่งเครื่องแบบได้ตามบริบทของศาสนาอิสลาม สามารถแต่งชุดยาว แต่งขายาวได้ตามหลักการของศาสนาได้เลยโดยที่ไม่ผิดต่อระเบียบของลูกเสือ” อีกทั้งส่วนกลางไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และการประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐบาลที่ไม่ใช่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีนักเรียนมุสลิม

อยู่ด้วยก็ยังไม่มีความชัดเจนอีกด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “มันเป็นความไม่เป็นเอกภาพในเรื่องของรูปแบบที่เราได้ปฏิบัติ ก็คืออย่างที่ว่านั่นแหละ ทำตาม ๆ กันไป ปัญหามันก็เลยเกิดว่าผิดมั่ง ถูกมั่ง อะไรมั่ง ฉันทว่าอย่างนี้ดี ฉันทว่าอย่างโน้นดี ฉันทเห็นด้วยกับอย่างนี้ และก็อีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมาเนี่ยมันนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ย ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มีภาระเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำให้รูปแบบนี้มันเป็นเอกฉันท์ ใครคิดจะทำอะไรก็ทำตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น” และในขณะเดียวกันครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเองยังขาดความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายพร้อมกับเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนอีกด้วย ซึ่งครูผู้สอนเองก็ต้องแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ ตลอดจนเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีก็ควรจะเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ รองลงมา คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนาแนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ รองลงมา คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอาจจะไม่เชี่ยวชาญทางด้านถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่จะนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็น

คติสอนใจ เพราะส่วนใหญ่ครูที่สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือครูที่สอนวิชาสามัญ จึงทำให้ยากต่อการถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่จะนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี ขณะเดียวกันภาครัฐเองก็ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับนิซูไฮมี ระเด่นอาหมัด (2560) ที่กล่าวว่า “บางโรงเรียนก็จัดได้ดี แต่บางโรงเรียนก็ยังไม่ดีในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพ และเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ” และยังสอดคล้องกับสมชาย สุขเกษม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สุนทร ทัด, 2549 : 97) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานกิจการลูกเสือ ได้แก่ ขาดผู้สนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม ในขณะที่ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีเองก็ควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ และการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเองก็จัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่สามารถจัดได้ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบและขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความสำคัญที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความสำคัญที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบพทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรียังออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมยังไม่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และการประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อให้เป็นเอกภาพในการปฏิบัติก็ยังไม่มีการที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเกาะห์ กาลอ

(2560) ที่กล่าวว่า “มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ยะ ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ ในขณะที่เดียวกันนักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยะมีหลายทัศนะ บางโรงบอกว่าทำได้ บางโรงก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงที่จัดได้ก็ทำไปตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็นอย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นที่ที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ทำแบบนี้ก็จะได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็นแค่คำภาษาไทยที่ดีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่งคุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่านหรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุด ให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ” ในขณะเดียวกันทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จัดให้มีการฝึกอบรมทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี กับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนายิ่งขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

5.9 ข้อเสนอแนะ

5.9.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้กำหนดนโยบาย

1.1 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกำหนดแนวทางหรือระเบียบข้อบังคับในการแต่งเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท และประกาศใช้อย่างเป็นทางการสำหรับลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมทั้งในโรงเรียนของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

1.2 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกำหนดแนวทางหรือระเบียบข้อบังคับในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทในสถานศึกษาสำหรับมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการสำหรับลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมทั้งในโรงเรียนของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

1.3 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกำหนดแนวทางหรือระเบียบข้อบังคับในการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทสำหรับมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการสำหรับลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมทั้งในโรงเรียนของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

1.4 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีจัดทำเอกสารคู่มือในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

1.5 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักจุฬาราชมนตรีจัดตั้งศูนย์กลางในการประสานงาน (Islamic Scout Center of Thailand) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมในประเทศไทยและลูกเสือมุสลิมนานาชาติ

1.6 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติแต่งตั้งคณะทำงานส่วนกลางหรือคณะผู้ทรงคุณวุฒิลูกเสือมุสลิมในการประสานงานและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

1.7 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีระดับต่าง ๆ แต่ละประเภท สำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีต่างศาสนิกเพื่อให้รู้วิธีการ และแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม

2) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2.1 แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นสารสนเทศ และเป็นแนวทางให้กับผู้เกี่ยวข้องใช้ศึกษาวางแผนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

2.2 ผลการสำรวจสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่ได้ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ควรนำผลการศึกษาไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในระดับต่าง ๆ แต่ละประเภทให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลามและเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดหลังจากการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2.4 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรวางแผนและดำเนินการพิจารณา และจัดสรรงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง ตลอดจนการวางแผนพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอน สนับสนุนและจัดงบประมาณในการพัฒนาให้บุคลากรในสังกัดมีความรู้ และคุณวุฒิทางลูกเสือเพิ่มขึ้น

2.5 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรมีการประเมินผลการดำเนินงาน ในภาพรวมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และนำผลการประเมินนั้น มาใช้ในการกำหนด ทิศทาง และแนวทางการพัฒนา การบริหารงานลูกเสือให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 ผู้บริหารควรมีการดำเนินการร่วมกับครูผู้สอนในการศึกษาหลักการของศาสนา อิสลามเพื่อถอดบทเรียนและนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เพื่อกำหนดพันธกิจ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการบริหารงานลูกเสือ มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบาย แผนพัฒนา แนวทางการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา วัตถุประสงค์ วิธีการ และหลักสูตร ลูกเสือ โดยจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศสำหรับวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้มีความพร้อม เพื่อที่จะได้กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาลูกเสือให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3.2 ผู้บริหารควรดำเนินการแบ่งสายการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาลูกเสือใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และการกำหนดบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบให้กับผู้บังคับบัญชาลูกเสือในสถานศึกษาให้ชัดเจน และให้อิสระในการบริหาร กิจกรรมในกองลูกเสือของตน

3.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนที่มีความรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วม กำหนดแนวทางการบริหารงานลูกเสือ และเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับครูผู้สอนเห็นความสำคัญของ กิจกรรมลูกเสือและควรกระตุ้นให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางลูกเสือเข้ารับการฝึกอบรม และให้เข้ารับการ ฝึกอบรมในระดับสูงขึ้นโดยให้การสนับสนุน ด้าน งบประมาณ เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูผู้สอน โดยนำผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือมาประกอบการพิจารณา ความดี ความชอบ สนับสนุนให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ ในวันที่มี การสอนลูกเสือควรกำหนดให้ครูทุกคนแต่งเครื่องแบบลูกเสือ

3.4 ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ และสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามในเรื่องการประชุม นายหมู่ และการประชุม คณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือและจัดห้องลูกเสือและสถานที่จัดกิจกรรมลูกเสือให้ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือได้ปฏิบัติกิจกรรม ส่งเสริมและทำความเข้าใจให้ครูจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามหลักสูตรอย่างถูกต้อง คือ มีการเปิดและปิดประชุมกองเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ ให้มีการดำเนินการเข้าค่ายพักแรม โดยคณะครูในโรงเรียน และสนับสนุนให้ ครูและลูกเสือและ เนตรนารีในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น

3.5 ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบและควบคุม ให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็น กิจกรรมลักษณะ และเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ปรับปรุงให้มีระบบการประเมินที่ชัดเจน มีการนิเทศ

ติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือของครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ มีการกำกับติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ประเมินผลการจัดกิจกรรมของครูและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงาน และนโยบายเพื่อพัฒนาและแก้ไขบกพร่องในการ บริหารกิจกรรมลูกเสือ

4) ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

4.1 ครูควรศึกษาหลักการศาสนาอิสลามเพื่อถอดบทเรียนและนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ

4.2 ครูควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม และบริบทของสถานศึกษาแล้วนำมาใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือจัดทำแผนระยะสั้น ระยะยาว และกำหนด แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือไปบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ

4.3 ครูควรดำเนินการจัดหมู่ การตั้งกองลูกเสือ กลุ่มลูกเสือ และการกำหนดตัวผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ผู้บริหารแต่งตั้งให้มีตำแหน่งทางลูกเสือถูกต้องตามโครงสร้างการบริหารงานลูกเสือของคณะลูกเสือแห่งชาติ

4.4 ครูควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเข้ารับการฝึกอบรมให้มีคุณวุฒิทางลูกเสือในระดับสูงขึ้นไปมีส่วนร่วมร่วมกับผู้บริหารในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในวันที่มีการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ

4.5 ครูควรประชุมนายหมู่และการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสืออย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประชุมมาใช้ในการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักการของศาสนา จัดให้มีการเปิดและปิดประชุมกองเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ การวางแผนและดำเนินการเข้าค่ายพักแรมโดยคณะครูในโรงเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนางานลูกเสือในโรงเรียน

4.6 ครูควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ

4.7 ครูควรจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้ ปรับปรุง ระบบการประเมินผลการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือและ สอบวิชาพิเศษ ตลอดจนนำผลการประเมินมาปรับปรุง แผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

5.9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาประเมินผลการใช้แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ได้จากการศึกษาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาแนวทางต่อไป

2) ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ได้จากการศึกษาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาแนวทางต่อไป

3) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมระหว่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับโรงเรียนรัฐบาล

4) ควรมีการศึกษารูปแบบหรือโมเดลในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมในประเทศไทย ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

5) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการบริหารงานลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน และศึกษาค้นคว้าแนวทางในการจัดทำให้ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

6) ควรมีการศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีของมุสลิมในกลุ่มประเทศอาเซียน และหรือกลุ่มประเทศอาหรับเพื่อถอดบทเรียนและนำมาปรับใช้กับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมในประเทศไทย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย :

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.2533.คู่มือพัฒนาทักษะดำเนินชีวิต ระดับมัธยมศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

กันตพิชญ์ มีเครือ.ม.ป.ป.คู่มือการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา.กาญจนบุรี : โรงเรียนวัดวัง
นายทวยการาม อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2533.ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการ
ปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2525.พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของคุรุสภา.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2537.ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหาร
ลูกเสือแห่งชาติ.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2538.กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ.
พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2547.ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การ
ปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.2509. พิมพ์ครั้งที่ 17.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การค้ำคุรุสภา.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2547.คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง
ขั้นความรู้เบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำคุรุสภา.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2550.คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ
ขั้นความรู้เบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำคุรุสภา.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2550.คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ
รุ่นใหญ่ขั้นความรู้เบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำคุรุสภา.

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน.2550.คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ
วิสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำคุรุสภา.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน.แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).

จมีนอมรตรณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช).2514.เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์ รัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำคุรุสภา.

- ชวลียะห์ หะยีสะมะแอ.2551.มโนทัศน์การศึกษาในอิสลาม.สงขลา : โรงพิมพ์خانเมือง.
- วิชาการ, กรม.2546.แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง.2551.หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง.2553.แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศุภรี สะเรียม.ม.ป.ป.การลูกเสือมุสลิมในประเทศไทย และสโมสรลูกเสือสันติธรรม.กรุงเทพฯ . (สำเนา).
- สภาที่ปรึกษาเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้.2551.อิสลามกับความจริงที่ต้องรู้.ยะลา : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยะลาการพิมพ์ (1992).
- สำนักจุฬาราชมนตรี.2549.แนวทางปฏิบัติลูกเสือต่างศาสนากระทำความวละกิจกรรมร่วมกันฉันทันที.ที่ สพ. 096.04.ศ/2549.(สำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ.2535.ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาชีพพิเศษ ปรับปรุงระบบการบริหารกิจการลูกเสือ โครงสร้างและกาบริหารงาน.กรุงเทพมหานคร : อาทรการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ.2541.เครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี.ที่ 1557/2541 (สำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2552.ร่างแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.2554.สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปี การลูกเสือไทย เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.2554.สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปี การลูกเสือไทย เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.2554.สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปี การลูกเสือไทย เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.2554.สารานุกรมลูกเสือไทย 100 ปี การลูกเสือไทย เล่มที่ 4. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอสายบุรีจังหวัดปัตตานี.2554.คู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพ
โรงเรียนเอกชน.กรุงเทพมหานคร : การศาสนา กรมศาสนา.

สำนักงานลูกเสือจังหวัดปัตตานี.ม.ป.ป.คู่มือพิธีการ วิธีปฏิบัติในการฝึกอบรมลูกเสือ เนตรนารี.
ปัตตานี.(สำเนา).

สำนักงานลูกเสือจังหวัดปัตตานี.ม.ป.ป.เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง
ขั้นความรู้เบื้องต้น (C.B.T.C.) ปัตตานี.(สำเนา).

สำนักงานลูกเสือจังหวัดปัตตานี.ม.ป.ป.เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง
ขั้นความรู้ขั้นสูง (C.A.T.C.) ปัตตานี.(สำเนา).

สำนักงานลูกเสือจังหวัดปัตตานี.ม.ป.ป.เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ
ขั้นความรู้เบื้องต้น (S.B.T.C.) ปัตตานี.(สำเนา).

สำนักงานลูกเสือจังหวัดปัตตานี.ม.ป.ป.เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ
ขั้นความรู้ขั้นสูง (S.A.T.C.) ปัตตานี.(สำเนา).

สำนักงานลูกเสือจังหวัดปัตตานี.ม.ป.ป.เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่น
ใหญ่ขั้นความรู้เบื้องต้น (S.S.B.T.C.) ปัตตานี.(สำเนา).

สำนักงานลูกเสือจังหวัดชุมพร.ม.ป.ป.เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่น
ใหญ่ขั้นความรู้ขั้นสูง (S.S.A.T.C.) ชุมพร.(สำเนา).

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย.2542.พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมาย
ภาษาไทย.อัลมะดีนะฮฺ อัลมูเนาะเราะฮฺ : ศูนย์กษัตริย์ฟาฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย.2553.คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต.
กรุงเทพฯ.

น้ำเชื่อม ยี่มฤทธิ. 2540.รายงานการประเมินผลการดำเนินงานลูกเสือ-เนตรนารีและการจัด
กิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเชียงใหม่.เอกสาร สน. สปจ. ที่ 28/2540.หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.

นัทชัย ปาลบุตร. 2552.การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองขั้นความรู้เบื้องต้น ในรายงาน
โครงการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ. ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปัตตานี เขต 3.

มานพ วงศ์เสงี่ยม .มปป.ป.ทานุกรม อาหรับ-ไทย.ศูนย์หนังสือมานพ วงศ์เสงี่ยม.กรุงเทพฯ.

พลเรือเอก สุขชาติ กลศาสตร์เสนี.2553.ภารกิจของการลูกเสือของสำนักงานลูกเสือภาคพื้น
เอเชีย - แปซิฟิก. แปลเมื่อ 1 เมษายน พ.ศ. 2553, เอกสารอัดสำเนา.

พิสนุ ฟองศรี.2549.วิจัยทางการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2540.วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒฯ.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.(2542, 19 สิงหาคม).ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 (ตอนที่74), หน้า 24.

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551.(2551, 4 มีนาคม).ราชกิจจานุเบกษา.เล่มที่ 125 ตอนที่ 42 ก หน้า 92-115.

ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2557.การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และAMOS.พิมพ์ครั้งที่ 15.กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสิเนสอินเสอาร์แอนด์ดี.

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต.2550.ประวัติการศึกษาอิสลาม.สงขลา : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต.2551.ปรัชญาการศึกษาอิสลาม.สงขลา : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

หนังสือภาษาต่างประเทศ :

Abu Sin, Ahmad Ibrahim.2553.การบริหารจัดการในอิสลาม.แปลจาก Al-Idarah Fil-Islam, [Administration in Islam] โดย ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต.สงขลา : ไอคิว มีเดีย

Ali Mohammad Jubran Saleh.2551.การบริหารการศึกษาในอิสลาม.แปลจาก Educational Administration : An Islamic Perspective โดย นิเลาะ แวอูเซ็ง.ห้างหุ้นส่วนจำกัด หาดใหญ่กราฟฟิก : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี.

Mustafa Hajidawud.2556.บทนำการเมืองการปกครองในอิสลาม. โดย ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต.สตูล : อาบูซัลมาน อัลฮุซัยนีย์.

Naceur Jabnou.2548.อิสลามและการจัดการ.แปลจาก Islam and Management โดย นิเลาะ แวอูเซ็ง.ปัตตานี : โรงพิมพ์มิตรภาพปัตตานี.

วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัย :

- จงกล เทียมหมอก.2547.ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- จิรนนท์ พันธุ์ฉลาด.2552.ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จรววยพร ธรณินทร์.(2537 กรกฎาคม-สิงหาคม).การพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาด้านลูกเสือ.วารสารกรมสามัญศึกษา 37(58) : 20.
- ชาญกิจ พุกชากิจ.2547.การศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏราโพพรรณี.
- โชคชัย แร่ทอง.2540.การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ดำรงวิทย์ ปทุมมาศ.2555.ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดจังหวัดเพชรบูรณ์.รายงานการวิจัยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง.2544.คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เนตรดาว ปาลรัตน์.2556.การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- บุญส่ง อันอาสา.2556.สภาพปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรัชญา นนทะสี.2557.สภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- พรทิพย์พา คล้ายกมล.2554.แนวทางพัฒนาการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วารสารวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ 7, ฉบับที่ 20.
- ไพบุลย์ จันทร์แรม.2546.การพัฒนาผู้บังคับบัญชาการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี.การศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. บริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ระวีวรรณ ไตรคุ้มตัน.2553.ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของบุคลากรโรงเรียนระดับ
หินประชาสรรค์ สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนนทบุรี.หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพมหานคร.
- วาสนา เจริญเปลี่ยน.2553.การศึกษาการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในเขต
จังหวัดราชบุรี.วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม
2553) หน้า 210.
- วีรยา คำแหง.2552.สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวงจรเดม
มิ่งในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สนิท ฌ ระนอง.2549.ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระนอง.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- สุนทร ทัด.2549.การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่าม่วง
จังหวัดกาญจนบุรี.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุเมธ สุจริยวงศ์.2550.สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
มีนบุรี กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรีย์ บุญรักษา. 2552.สภาพและการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดเมืองพัทยาจังหวัด
ชลบุรี.สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพิชญ์ วงษ์ด้วง.2557.การดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สว่าง โอหาริกบุตร.2530.การศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา 2, 3 และ 4. ปริญญา
นิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ศิริชัช สุทธิชาติ.2556.กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่าย
โรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

มนุศักดิ์ โต๊ะเถื่อน.2554.สภาพ ปัญหา และแนวทางการปลูกฝัง อักลากุ แก่นักเรียนในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี.วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ฟาเตน สาแม.2554.ทักษะเพื่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและ
การจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อัสมาวาตี ดอเลาะ.2554.กระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของหัวหน้าฝ่าย
บริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี .วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อุดม กีกก้อง.(2545).ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่กับผลการ
ดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ระบบออนไลน์ :

คณะลูกเสือแห่งชาติ. (2551).หลักการจัดกิจกรรมลูกเสือ หลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรม
ลูกเสือ.[ออนไลน์]. <http://www.scoutthailand.org/scout.page/?id=id.04&i=43>
สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559.

สำนักงานลูกเสือโลก.(2559).แผนที่แสดงจนวนประเทศสมาชิกลูกเสือทั่วโลก. [ออนไลน์]. เข้าถึง
ได้ www.worldscoutshop.org/.../wosm_map.jpg สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
2559.

สำนักงานลูกเสือโลก.(2559).World scout office, the headquarters of the World Scout
Organization.[ออนไลน์].เข้าถึงได้
www.farm4.static.flickr.com/3037/2975338105_788b7.สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
2559.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2559.ทุนพระราชทาน (ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.onec.go.th/theking/k007.htm> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2559.

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี .2559 .ข้อมูลโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี (ออนไลน์) . สืบค้นจาก : www.opec.go.th สืบค้นเมื่อ
วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2559.

บุคลากร :

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนอามานะศักดิ์ ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

นิสุโฮมี ระเด่นอำหมัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
สโม่สรลุกเสื่อมุสลิมจังหวัดปัตตานี ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

รุสนี กาลอ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนบ้านกอแลบีละ ที่ตั้ง ตำบลปะกาอะรัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

มารีน่า เบญจเหม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนชุมชนบ้านกะมียอ ที่ตั้ง ตำบลกะมียอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2560

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมูฮัมมัดอาลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
สโม่สรลุกเสื่อมุสลิมจังหวัดปัตตานี ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

ฮัสบุลเลาะห์ กาลอ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนบ้านยือริง ที่ตั้ง ตำบลตันหยงดालอ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๕๑๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิ๊ฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๔๒๐๑๓๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทรง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากท่านตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. รายชื่อและจำนวนของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙
๒. สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๐๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๒.๐๘/๑๗๗๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประสิทธิ์ ตำบลสุระมนตรี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตถ่ายภาพเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีเพื่อการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท
เรียน ผู้บริหารโรงเรียนอามานะฮ์ศักดิ์ จังหวัดปัตตานี

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยีสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในกรณีนี้ นักศึกษาจะขออนุญาตถ่ายภาพเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีและผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละประเภท จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูเซ่ ตาเล)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๗๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๒๕๖๔

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสุระสมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๗๙ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยโท อัสนุลเลาะห์ กาลอ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๓. ข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๕๒๐๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติงานจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทรง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๗๓๔-๘๗๒๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ๒ ๐๘๕-๗๕๒๗๔๐๐

ที่ มอ ๗๕๑/ ๗๕๓ วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิาฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมทั้งขอส่งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” จำนวน 3 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ๐๘๕-๗๕๒๗๔๐๐

ที่ มอ ๗๕๑/๗๕๔ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อับดุลฮากีม เฮ็งปียา

ด้วยว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบ๊าฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทรง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมทั้งขอส่งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” จำนวน 3 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๒๐๘/๒๕๕๙

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลละหารมัง
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาหิทย บุษะบิฟา รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติงานจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในกรณีนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.บุษะ คานะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๐

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘ กอ.พ.ศ.๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสุทโธ
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๖ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิฟา รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๕๒๐๑๓๓ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน ๕ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยู โตะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๐๗๕๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสุตะมิแฉะ
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ว่าที่ร้อยโท ชัยกุลเสาะห์ กาลอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิาฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๐๐๕๒๐๑๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติงานจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด อีสุนทรง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในกรณีนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูเซฟ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๕๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๙๗๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลคูละมีแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน อาจารย์เจมูอำมหัด เจอะอามะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิาฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๐๐๕๒๐๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดการมูลกเสื่อและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.อุไช๊ะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๖.๐๘/๑๙๖๕๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลคูละมีนแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน อาจารย์อับลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิาฟ รหัสนักศึกษา ๕๙๒๐๕๒๐๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติงานจริงกับความคาดหวังการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยีสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูเซฟ ดาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๙-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๖๙๖๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลวสุสมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท

เรียน อาจารย์รุสนี กาลอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาหิทย นูระบิฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๕๒๐๑๓๓ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติงานจริงกับความคาดหวังการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยีสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูเซฟ สาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๙๗๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลระแงง
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน อาจารย์มารีนา เบญจเหม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ นูระบิฟ รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๕๒๐๑๑๓ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติงานจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยีสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูเซาะ ตาเฮ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๕๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๒.๐๘/๑๙๗๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจ็ดกิโลเมตร ตำบลลูกระเบิด
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน อาจารย์นิสโฮมี ระเด่นอาหมัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีอาหิทย บูระบิาฬ รัสนักศึกษา ๘๙๐๕๒๐๑๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด บิสุนทรัง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นิสโฮมี ระเด่นอาหมัด)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๓๕๒๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ด้านความตรงตามเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

เรื่อง : สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามที่สร้างขึ้นสำหรับใช้ประเมินสภาพการปฏิบัติจริง กับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยการพิจารณาความตรงตามเนื้อหา เพื่อนำเสนอเอาผลการตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิไปวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

นิยามเชิงปฏิบัติการ

เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมแต่ละประเภทแต่ง เมื่อต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางลูกเสือ โดยมีข้อกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ โดยให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบลูกเสือตามประเภทของลูกเสือ กางเกงขายาว ส่วนนักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบเนตรนารีแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแขนยาว และใช้ผ้าคลุมศีรษะให้มีสีตามประเภทของลูกเสือ แขนหวมกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทน

การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เริ่มตั้งแต่การเปิด - ปิดประชุมกอง การใช้เกมหรือการร้องเพลง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภทที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ในกิจกรรมลูกเสือซึ่งไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กิจกรรม

พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมทางการลูกเสือ เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลูกเสือทุกคนจะต้องกระทำร่วมกัน หรือมีส่วนร่วม และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยการปฏิบัตินั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กระบวนการและทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ เช่น พิธีการถวายราชสดุดี กิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน การชักธงชาติ การลอดซุ้มเข้าค่าย พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม พิธีการสวนสนาม การประชุมนายหมู่ลูกเสือ พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม) พิธีการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธี การเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง ตลอดจนพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ เป็นต้น

โครงสร้างของเนื้อหาในแบบสอบถาม

สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวัง การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	จำนวนข้อ	น้ำหนัก (ร้อยละ)
1. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	20	40
2. การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	12	23
3. พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	20	37
รวม	52	100

คำแนะนำในการตอบ

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา พิจารณาถึงความสอดคล้องและเหมาะสมของข้อคำถามที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริง กับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในแต่ละข้อคำถามในตารางที่กำหนดให้โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการ
- 0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการ
- 1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

หมายเหตุ คำตอบของท่านในแบบสอบถามนี้มีคุณค่าอย่างยิ่ง ขอความกรุณาท่านตอบคำถามให้ครบทุกข้อ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ หากท่านประสงค์ทราบข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อว่าที่ร้อยตรี อาทิตย์ นูระบ้ำฟ โทรศัพท์ 085-7527400

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาทางวิชาการข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อท่านไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะมีประโยชน์เฉพาะการศึกษาเท่านั้น จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน ดังนี้
1) ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี 2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1) เพศ

ชาย หญิง

2) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษาอายุ.....ปี

ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร

เป็นผู้บริหารต่ำกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

ครูผู้สอนอายุ.....ปี

ประสบการณ์ในการเป็นครูผู้สอน

เป็นครูต่ำกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4) ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด หรือ มีความคาดหวังมากที่สุด
 4 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก หรือ มีความคาดหวังมาก
 3 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง หรือ มีความคาดหวังปานกลาง
 2 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย หรือ มีความคาดหวังน้อย
 1 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือ มีความคาดหวังน้อยที่สุด

ตัวอย่าง ท่านคิดว่านักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบ ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีมีสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังแก่นักเรียนในโรงเรียน อยู่ในระดับมากหรือน้อยเพียงใด

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบ ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี	5	✓	3	2	1	5	4	3	✓	1

หมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่า นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบ ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีมีสภาพการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของนักเรียน *อยู่ในระดับมาก* และมีความคาดหวัง *อยู่ในระดับน้อย*

1. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความ	ระดับ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		ความคิดเห็น	+	0	
เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมแต่ละประเภทต่าง ๆ ทางลูกเสือ โดยมีข้อกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ โดยให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิมแต่งเครื่องแบบลูกเสือตามประเภทของลูกเสือ กางเกงขายาว ส่วนนักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิม แต่งเครื่องแบบ	1.นักเรียนชายแต่งเครื่องแบบลูกเสือโดยสวมกางเกงขายาว เครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป	+1	0	-1	
	2.นักเรียนชายสวมหมวกตามเครื่องแบบชุดพิธีการของลูกเสือทั่วไป โดยใช้หมวกแยกตามประเภทของลูกเสือ	+1	0	-1	
	3.นักเรียนชายประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าผูกคอ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	+1	0	-1	
	4.นักเรียนหญิงประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าคลุมศีรษะ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	+1	0	-1	
	5.เครื่องแบบลูกเสือสำรอง ใส่หมวกทรงกลม ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ใส่กางเกงขายาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามที่โรงเรียนกำหนด	+1	0	-1	

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความถาม	ระดับ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
เนตรนารีแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแขกยาว และใช้ผ้าคลุมศีรษะให้มีสีตามประเภทของลูกเสือ แทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทน	6.เครื่องแบบเนตรนารีสำรอง ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเหลืองแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ ใส่กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามที่โรงเรียนกำหนด	+1	0	-1	
	7.เครื่องแบบลูกเสือสามัญ ใส่หมวกปีกกว้างสีกากี พับปีกข้างขวาขึ้น ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ลูกเสือใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ใส่กางเกงสีกากีขายาวจนถึงตาตุ่ม	+1	0	-1	
	8.เครื่องแบบเนตรนารีสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเขียว ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อกระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขกยาว	+1	0	-1	
	9.เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใส่หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี แต่อินทราวุธสีเลือดหมูปลายอินทราวุธมีอักษร ล.ญ.สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ใส่กางเกงสีกากีขายาวจนถึงตาตุ่ม	+1	0	-1	
	10.เครื่องแบบเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเลือดหมูแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเลือดหมูปลายอินทราวุธมีอักษร น.น. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขกยาว	+1	0	-1	
	11.เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี แต่อินทราวุธสีเขียว ปลายอินทราวุธมีอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ใส่กางเกงสีกากีขายาวจนถึงตาตุ่ม	+1	0	-1	
	12.เครื่องแบบเนตรนารีวิสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่า ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเขียว ปลายอินทราวุธมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขกยาว	+1	0	-1	
	13.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง ชาย เหล่าเสนาหมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว เสื้อคอพับสีกากี มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	+1	0	-1	
14.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง หญิง เหล่าเสนาหมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่ทับผ้า	+1	0	-1		

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความ	ระดับ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	คลุมศีรษะสีทากี เสื้อคอพับสีทากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขนยาวไม่มีจีบผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ				
	15.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญ ชาย เหล่าเสนา หมวกปีกกว้างสีทากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว เสื้อคอพับสีทากี มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสีทากีถึงตาตุ่ม	+1	0	-1	
	16.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญ หญิง เหล่าเสนา หมวกปีกกว้างสีทากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีทากี เสื้อคอพับสีทากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขนยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	+1	0	-1	
	17.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชาย เหล่าเสนา หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบ เสื้อคอพับสีทากี แต่อินทรรณูสีเลือดหมู กางเกงขายาวสีทากีถึงตาตุ่ม	+1	0	-1	
	18.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หญิง เหล่าเสนา หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีทากี เสื้อคอพับสีทากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเลือดหมู กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขนยาวกระโปรงสีทากียาวถึงตาตุ่มไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	+1	0	-1	
	19.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ ชาย เหล่าเสนา หมวกทรงอ่อนสีเขียว ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มีขลิบสีขาบ เสื้อคอพับสีทากี แต่อินทรรณูสีเขียว กางเกงขายาวสีทากีถึงตาตุ่ม	+1	0	-1	
	20.เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ หญิง เหล่าเสนา หมวกทรงอ่อนสี ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีทากี เสื้อคอพับสีทากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเขียว กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขนยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอ	+1	0	-1	

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความถาม	ระดับ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		ความคิดเห็น			
		+1	0	-1	
	รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สี่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ				

2. การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความถาม	ระดับ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		ความคิดเห็น			
		+1	0	-1	
การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เริ่มตั้งแต่การเปิด - ปิดประชุมกอง การใช้เกมหรือการร้องเพลง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภทที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่างๆ ตลอดจนการเล่าเรื่องสั้น ที่เป็น ประโยชน์ ในกิจกรรมลูกเสือซึ่งไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุกๆกิจกรรม	1.เปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือบูรณาการอิสลามในช่วงพิธีเปิด (ชักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก)	+1	0	-1	
	2.มีการชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ	+1	0	-1	
	3.มีการขอดุอาต่อพระผู้เป็นเจ้า โดยการถอดหมวก เทรียมตัวยกมือขอดุอา โดยใช้ข้อมือทั้งสองที่ยกขอดุอาหนีบหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	+1	0	-1	
	4.มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله وبحمده (อ่านว่า สุบหานัลลอฮฺ อัลหัมดุลิลลาฮฺ อัลลอฮฺอักบร) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดี และเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	+1	0	-1	
	5.มีการตรวจสอบสุขภาพ และรายงานผลการตรวจก่อนการดำเนินกิจกรรม	+1	0	-1	
	6.มีการเล่นเกมที่แยกหญิงชายหรือการขับร้อง อนุชาตที่เป็นประโยชน์และมีสาระที่ไม่ขัดต่อหลักการอิสลามก่อนเริ่มเรียนตามหลักสูตร	+1	0	-1	
	7.จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดที่มีเนื้อหาบูรณาการกับอิสลามโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ	+1	0	-1	
	8.มีการสรุปเนื้อหากิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	0	-1	
	9.มีการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ซึ่งปฏิบัติหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจบสิ้นลง จากบทเรียนอัลกุรอาน บทเรียนจากอัลหะดีษที่ท่านเราะฮ์ลุส ﷺ ใช้สอนบรรดาเศาะหาบะฮ์ ﷺ ตลอดจนบทเรียนต่างๆ ในประวัติศาสตร์อิสลาม	+1	0	-1	
	10.มีการนัดหมายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในครั้งต่อไป	+1	0	-1	
	11.มีการตรวจเครื่องแบบเพื่อความเรียบร้อยก่อนกลับบ้าน พร้อมกับรายงานผลการตรวจ	+1	0	-1	
	12.มีการชักธงชาติลง ปิดกอง	+1	0	-1	

3. พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความ	ระดับ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		ความคิดเห็น			
		+1	0	-1	
พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมทางการลูกเสือ เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลูกเสือทุกคนจะต้องกระทำร่วมกัน หรือมีส่วนร่วม และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยการปฏิบัตินั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุกๆกระบวนการ และทุกๆขั้นตอน เพื่อให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ เช่น พิธีการถวายราชสดุดี กิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน การชักธงชาติ การลอดซุ้มเข้าค่าย พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม พิธีการสวนสนาม การประชุมนายหมู่ลูกเสือ พิธีมอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม) พิธีการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพ เป็น นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง ตลอดจน พิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ เป็นต้น	1.พิธีการถวายราชสดุดี รัชกาลที่ 6 ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณงานพิธีด้านหลัง ยืนหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสม สงบนิ่ง ระลึกถึงพระคุณของรัชกาลที่ 6 ลูกเสือมุสลิมอาจร้องเพลงถวายราชสดุดีด้วยก็ได้ หรือ เพียงสงบนิ่ง	+1	0	-1	
	2.การวางพวงมาลา ถวายความเคารพรูปปั้นหรือภาพบุคคลสำคัญ ในกรณีเป็นรูปปั้น เมื่อประธานนำพวงมาลาไปตั้งหน้ารูปปั้น ลูกเสือทุกคนยืนตรงอยู่ในแถว เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือมุสลิมไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ หากเป็นพระฉายาลักษณ์หรือภาพ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือทุกคน รวมทั้งลูกเสือมุสลิมกระทำวันทยหัตถ์	+1	0	-1	
	3.การจตุรพิธวนบูชาพระรัตนตรัย ลูกเสือมุสลิมนั่งอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง เมื่อประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้น เมื่อประธานจตุรพิธวนและกราบ ลูกเสือมุสลิมนั่งลงหรือยืนสงบนิ่งสำรวม	+1	0	-1	
	4.การสวดมนต์ ลูกเสือศาสนาอื่นยืนสงบนิ่ง เมื่อลูกเสือพุทธสวดมนต์เสร็จแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือนายหมู่ลูกเสือศาสนาอื่นมานำกล่าวตามพิธีการของแต่ละศาสนา ขณะที่ลูกเสือศาสนาหนึ่งกำลังกล่าวตามพิธีการทางศาสนาของตน ให้ลูกเสือศาสนาอื่นสงบนิ่ง ให้เกียรติและเคารพให้คุณค่าของทุกศาสนาที่สอนให้คนเป็นคนดีและเกิดสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน	+1	0	-1	
	5.การประชุมรอบกองไฟ (Camp fire) สำหรับมุสลิมให้ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการหรือการแสดงกิจกรรมในภาคกลางคืนแทน โดยที่ไม่มีกองไฟและพิธีการใดๆที่เกี่ยวข้องกับพิธีชุมนุมรอบกองไฟ เช่น การแห่ชบวนมาลัย	+1	0	-1	
	6.การชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ กิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติก่อนที่จะเริ่มพิธีการต่าง ๆ ในทุกเช้าหรือเมื่อเริ่มกิจกรรมระหว่างอยู่ค่ายพักแรม	+1	0	-1	
	7.การขออุจาดต่อพระผู้เป็นเจ้า ทุกคนอยู่ในท่าตรง ถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขออุจาด โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขออุจาดหนีบหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	+1	0	-1	
	8.การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า สุบหานัลลอฮ์ อัลฮัมดุลิลละฮ์ อัลลอฮ์อักบร) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดี และเรียนรู้อะกิบะฮ์ เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	+1	0	-1	

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความคำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	9.การลดซุ่มเข้าค่าย ภายในซุ่มเขียนป้ายคำขวัญติดไว้เป็นระยะ ๆ ประมาณ 4 คำขวัญ เช่น “จงเตรียมพร้อม” “ระเบียบวินัย” “ตรงต่อเวลา” “อดทน” “สามัคคี” “ไม่ปัน” หรืออาจจะมีความหมาย หรือข้อคิดจากอายุสอ์ลกุรอาน หรืออัลหะดีษที่พูดถึง ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความอดทน และความสามัคคีในการทำงานเป็นระบบญมาอะฮ์	+1	0	-1	
	10.พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม กิจกรรมที่แสดงถึงการเริ่มต้นของการฝึกอบรม หรือสิ้นสุดการฝึกอบรม รวมทั้งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ	+1	0	-1	
	11.พิธีสวนสนาม การฝึกระเบียบแถวอย่างหนึ่งโดยการเดินในแถวของลูกเสือที่มีระเบียบเป็นหมู่ กอง เพื่อฝึกระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง สง่างาม ความพร้อมเพรียง การเป็นผู้นำ การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง	+1	0	-1	
	12.การประชุมนายหมู่ลูกเสือ ในห้องประชุมมีธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์	+1	0	-1	
	13.การเข้าห้องประชุม เลขานุการเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่าง ๆ เข้าห้องประชุมจนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้าย ผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั่ง จะต้องแสดงความเคารพต่อธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ โดยทำวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน	+1	0	-1	
	14.การเปิดประชุม โดยที่ประธานลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุมยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือ พร้อมกับกล่าวเปิดการประชุมเมื่อประธานกล่าวจบแล้วลดมือลงมาแสดงรหัสสมาชิกที่เข้าประชุมยืนพร้อมกัน พร้อมกับยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสลูกเสือแบบให้คำปฏิญาณของลูกเสือและกล่าวคำพูดตามที่กำหนด เสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป โดยประธานในที่ประชุมเริ่มการประชุมด้วยการให้ทุกคนอ่านสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์อย่างพร้อมเพรียงกัน	+1	0	-1	
	15.การปิดประชุม ก่อนที่ประธานจะลุกขึ้นยืนให้ประธานบอกกับผู้เข้าประชุมทุกคนให้ร่วมกันอ่านสุเราะฮ์อัลอัสร์ และดุอาปิดการประชุม หลังจากนั้นให้ประธานลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือ	+1	0	-1	

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความคำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	แล้วกล่าวว่าปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำ วันทยหัตถ์ตอบ)				
	16.พิธีการลูกเสือสำรอง (แกรนด์ฮาวล์) ผู้กำกับลูกเสือจัด แถวรูปวงกลมให้เรียบร้อย แล้วกางแขนทั้งสองข้างขึ้นเสมอ หัวไหล่เป็นมุมฉากกับลำตัว และขนานกับพื้น ฝ่ามือแบ หงายขึ้น พลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอข้อมือ ให้ตั้งฉากกับแขน ลูกเสือสำรองทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือ ให้รีบย่อตัวนั่งลงทันทีบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองข้าง เหยียดตรงที่มลงพื้นดิน ขาทั้งสองข้างแบะออก ให้แขนทั้ง สองข้างอยู่ตรงกลางระหว่างขามือทั้งสองข้างที่มลงพื้นดิน ต้องขนานกัน นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือ เหยียดชิดติดกัน และแตะพื้นดินนิ้วอื่น ๆ พับงอไว้ในอุ้งมือ (ใช้นิ้วหัวแม่มือ กอดนิ้วกลางและนิ้วก้อยไว้) ผู้กำกับลูกเสือมองดูลูกเสือทุกคน อยู่ในความเรียบร้อยและพร้อมเพรียงแล้ว จึงพลิกฝ่ามือทั้ง สองหงายขึ้น ปลายมือเหยียดตรง นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือนี้ ต่างเปล่งเสียงร้องโดย พร้อมเพรียงกันว่า “ยา-อัลลอฮฺ,เร-า-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอสิ้นคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดลุกขึ้นยืนโดย พร้อมเพรียงกัน เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสอง แนบศีรษะทั้งสองข้าง แต่ให้อยู่เหนือใบหู นิ้วชี้และนิ้วกลาง ชิดติดกัน	+1	0	-1	
	17.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง (Pack Meeting) มีการทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก	+1	0	-1	
	18.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก	+1	0	-1	
	19.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่น ใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียก แถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือนัด หมายกับลูกเสือหมู่บริการในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในการชักธง ชาติร้องเพลงชาติ ดุอา ชักธงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำร้อง เพลงชาติ ทุกคนร่วมร้องเพลงชาติพร้อมกัน ลูกเสือหมู่ บริการนำดุอา ทุกคนร่วมดุอาพร้อมกันผู้กำกับลูกเสือสั่งสงบ นิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที ทุกคนยืนสงบนิ่ง ร้องผู้กำกับ กองหรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจความเป็นระเบียบ เรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือแต่ละหมู่ แล้วรายงานผู้ กำกับกองลูกเสือผู้กำกับลูกเสือสั่งแยกย้ายเพื่อไปเข้าสู่ กิจกรรมต่อไป	+1	0	-1	

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อความถาม	ระดับ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		ความคิดเห็น			
		+1	0	-1	
	20.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือนัดหมาย การเตรียมอุปกรณ์การเรียนในครั้งต่อไป รองผู้กำกับกอง หรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแบบลูกเสือ และรายงานต่อผู้กำกับกอง ลูกเสือ ชักธงชาติลง โดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติลง ผู้กำกับลูกเสือสั่งเลิก	+1	0	-1	

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง
ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท
สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. อาจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งปียา
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. ว่าที่ร้อยโท ฮัสnulเลาะห์ กาลอ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยี่อริง
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (ลูกเสือและเนตรนารี) วุฒิต่างลูกเสือ S.W.B.
ตำแหน่งทางลูกเสือ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนบ้านยี่อริง
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านยี่อริง หมู่ที่ 4 บ้านยี่อริง ตำบลตันหยงดालอ อำเภอยะหริ่ง
จังหวัดปัตตานี

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ผลการตรวจหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Objective Congruence Index : IOC)

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
1) เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี							
1	นักเรียนชายแต่งเครื่องแบบลูกเสือโดยสวมกางเกงขายาวเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
2	นักเรียนชายสวมหมวกตามเครื่องแบบชุดพิธีการของลูกเสือทั่วไป โดยใช้หมวกแยกตามประเภทของลูกเสือ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
3	นักเรียนชายประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าผูกคอ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
4	นักเรียนหญิงประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าคลุมศีรษะ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
5	เครื่องแบบลูกเสือสำรอง ใส่หมวกทรงกลม ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ใส่กางเกงขายาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามที่โรงเรียนกำหนด	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
6	เครื่องแบบเนตรนารีสำรอง ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเหลืองแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ ใส่กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามที่โรงเรียนกำหนด	0	1	1	2	0.7	สอดคล้อง
7	เครื่องแบบลูกเสือสามัญ ใส่หมวกปีกกว้างสี kaki พับปีกข้างขวาขึ้น ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี kaki มีอินทรีสีเดียวกับเสื้อ ลูกเสือใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ใส่กางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม	0	1	1	2	0.7	สอดคล้อง
8	เครื่องแบบเนตรนารีสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเขียว ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรีสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	0	1	1	2	0.7	สอดคล้อง
9	เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใส่หมวกทรงอ่อน สีเลือดหมู ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี kaki แต่อินทรีสีเลือดหมูปลายอินทรีมีอักษร ล.ญ.สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ใส่กางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม	0	1	1	2	0.7	สอดคล้อง
10	เครื่องแบบเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเลือดหมูแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรีสีเลือดหมูปลายอินทรีมีอักษร น.น. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	0	1	1	2	0.7	สอดคล้อง
11	เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี kaki แต่อินทรีสีเขียว ปลายอินทรีมีอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ใส่กางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
12	เครื่องแบบเนตรนาวิวิสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่า ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมี กระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทธรณีสีเขียวปลายอินทธรณีสีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขกยาว	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
13	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง ชาย เหล่าเสนา หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว เสื้อคอพับสีกากี มีอินทธรณีสีเดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสี ขาบ กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
14	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง หญิง เหล่าเสนา หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมี กระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทธรณีสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุด แขกยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
15	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญ ชาย เหล่าเสนา หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว เสื้อคอพับสีกากี มีอินทธรณีสีเดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสี ขาบ กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
16	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญ หญิง เหล่าเสนา หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมี กระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทธรณีสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุด แขกยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสี ขาบ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
17	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชาย เหล่าเสนา หมวกทรงอ่อนสี เลือดหมู ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ ลูกเสือ แต่มีขลิบสี ขาบ เสื้อคอพับสีกากี แต่อินทธรณีสีเลือดหมู กางเกงขายาวสี กากีถึงตาตุ่ม	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
18	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หญิงเหล่าเสนา หมวกทรงอ่อนสี เลือดหมู ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทธรณีสีเลือดหมู กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขกยาวกระโปรงสีกากี ยาวถึงตาตุ่มไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสี ขาบ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
19	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ ชาย เหล่าเสนา หมวกทรงอ่อนสีเขียว ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ แต่มี ขลิบสี ขาบ เสื้อคอพับสีกากี แต่อินทธรณีสีเขียว กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
20	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ หญิง เหล่า เสนา หมวกทรงอ่อนสี ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มี อินทธรณีสีเขียว กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขกยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูป สามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสี ขาบ โดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
2) การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี							
1	เปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือบูรณาการอิสลามในช่วงพิธีเปิด (ซักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก)	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
2	มีการชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
3	มีการขอดุอาต่อพระผู้เป็นเจ้า โดยการถอดหมวก เตรียมด้วยมือขอดุอา โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขอดุอาหนีหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
4	มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله أكبر الحمد لله (อ่านว่า <i>สุบหานัลลอฮฺ อัลหัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร</i>) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
5	มีการตรวจสอบสุขภาพ และรายงานผลการตรวจก่อนการดำเนินกิจกรรม	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
6	มีการเล่นเกมที่แยกหญิงชายหรือการขับร้อง อนุชาดที่เป็นประโยชน์และมีสาระที่ไม่ขัดต่อหลักการอิสลามก่อนเริ่มเรียนตามหลักสูตร	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
7	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดที่มีเนื้อหาบูรณาการกับอิสลามโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
8	มีการสรุปเนื้อหากิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
9	มีการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ซึ่งปฏิบัติหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจบสิ้นลง จากบทเรียนอัลกุรอาน บทเรียนจากอัลหะดีษที่ท่านเราะฮ์ลุส ใช้สอนบรรดาเศาะหาบะฮ์ ครอบคลุมบทเรียนต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์อิสลาม	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
10	มีการนัดหมายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในครั้งต่อไป	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
11	มีการตรวจเครื่องแบบเพื่อความเรียบร้อยก่อนกลับบ้าน พร้อมกับรายงานผลการตรวจ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
12	มีการชักธงชาติลง ปิดกอง	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
3) พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี							
1	พิธีการถวายราชสดุดี รัชกาลที่ 6 ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณงานพิธีด้านหลังยืนหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสม สงบนิ่ง ระลึกถึงพระคุณของรัชกาลที่ 6 ลูกเสือมุสลิมอาจร้องเพลงถวายราชสดุดีด้วยก็ได้ หรือ เพียงสงบนิ่ง	1	1	-1	1	0.3	ปรับตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
2	การวางพวงมาลา ถวายความเคารพรูปปั้นหรือภาพบุคคลสำคัญ ในกรณีเป็นรูปปั้น เมื่อประธานนำพวงมาลาไปตั้งหน้ารูปปั้น ลูกเสือทุกคนยืนตรงอยู่ในแถว เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือมุสลิมไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ หากเป็นพระฉายาลักษณ์หรือภาพ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือทุกคน รวมทั้งลูกเสือมุสลิมกระทำวันทยหัตถ์	1	1	-1	1	0.3	ปรับตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
3	การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ลูกเสือมุสลิมนั่งอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง เมื่อประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้น เมื่อประธานจูดรูปเทียนและกราบ ลูกเสือมุสลิมนั่งลงหรือยืนสงบนิ่งสำรวม	0	1	0	1	0.3	ปรับตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
4	การสวดมนต์ ลูกเสือศาสนาอื่นยืนสงบนิ่ง เมื่อลูกเสือพุทธสวดมนต์เสร็จแล้ว	0	1	0	1	0.3	ปรับตาม

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
	ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือนายหมู่ลูกเสือศาสนาอื่นมานำกล่าวตามพิธีการของแต่ละศาสนา ขณะที่ลูกเสือศาสนาหนึ่งกำลังกล่าวตามพิธีการทางศาสนาของตน ให้ลูกเสือศาสนาอื่นสงบนิ่ง ให้เกียรติและเคารพให้คุณค่าของทุกศาสนาที่สอนให้คนเป็นคนดีและเกิดสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน						คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
5	การชุมนุมรอบกองไฟ (Camp fire) สำหรับมุสลิมให้ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการหรือการแสดงกิจกรรมในภาคกลางคืนแทน โดยที่ไม่มีกองไฟและพิธีการใดๆที่เกี่ยวข้องกับพิธีชุมนุมรอบกองไฟ เช่น การแห่ขบวนมาลัย	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
6	การชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ กิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติก่อนที่จะเริ่มพิธีการต่าง ๆ ในทุกเช้าหรือเมื่อเริ่มกิจกรรมระหว่างอยู่ค่ายพักแรม	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
7	การขอคู่มือต่อพระผู้เป็นเจ้าของทุกคนอยู่ในท่าตรง ถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขอคู่มือ โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขอคู่มือหนีบหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
8	การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของทุกคนโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله (อ่านว่า สุบหานัลลอฮฺ อัลหัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮุอักบาร) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
9	การลดเข็มเข้าค่าย ภายในเข็มเขียนป้ายคำขวัญติดไว้เป็นระยะ ๆ ประมาณ 4 คำขวัญ เช่น “จงเตรียมพร้อม” “ระเบียบวินัย” “ตรงต่อเวลา” “อดทน” “สามัคคี” “ไม่บ่น” หรืออาจจะเป็นความหมาย หรือข้อคิดจาก อายะฮ์อัลกุรอาน หรืออัลหะดีษที่พูดถึง ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความอดทน และความสามัคคีในการทำงานเป็นระบบญามาอะฮ์	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
10	พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม กิจกรรมที่แสดงถึงการเริ่มต้นของการฝึกอบรมหรือสิ้นสุดการฝึกอบรม รวมทั้งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
11	พิธีสวนสนาม การฝึกระเบียบแถวอย่างหนึ่งโดยการเดินในแถวของลูกเสือที่มีระเบียบเป็นหมู่ กอง เพื่อฝึกระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง สง่างาม ความพร้อมเพรียง การเป็นผู้นำ การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
12	การประชุมนายหมู่ลูกเสือ ในห้องประชุมมีธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
13	การเข้าห้องประชุม เลขาธิการเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่างๆ เข้าห้องประชุมจนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้าย ผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั้น จะต้องแสดงความเคารพต่อธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ โดยทำวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง
14	การเปิดประชุม โดยที่ประธานลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุมยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือ พร้อมกับกล่าวเปิดการประชุมเมื่อประธานกล่าวจบแล้วลดมือลงมาแสดงรหัส สมาชิกที่เข้าประชุมยืนพร้อมกัน พร้อมกับยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสลูกเสือแบบให้คำปฏิญาณของลูกเสือและกล่าวคำพูดตามที่กำหนด เสร็จแล้วประธานนั่งลง	0	1	0	1	0.3	ปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
	สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป โดยประธานในที่ประชุมเริ่มการประชุมด้วยการให้ทุกคนอ่านสุเราะฮัลฟาติฮะฮ์อย่างพร้อมเพียงกัน						
15	การปิดประชุม ก่อนที่ประธานจะลุกขึ้นยืนให้ประธาน บอกกับผู้เข้าประชุมทุกคนให้ร่วมกันอ่านสุเราะฮัลลอฮ์ และดุอาปิดการประชุม หลังจากนั้นให้ประธานลุกขึ้นยืน หันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยืนมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่าปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ)	0	1	0	1	0.3	ปรับตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
16	พิธีการลูกเสือสำรอง (แกรนด์ฮาวล์) ผู้กำกับลูกเสือจัดแถวรูปวงกลมให้เรียบร้อย แล้วกางแขนทั้งสองข้างขึ้นเสมอหัวไหล่เป็นมุมฉากกับลำตัว และขนานกับพื้นฝ่ามือแบหงายขึ้น พลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอข้อมือ ให้ตั้งฉากกับแขน ลูกเสือสำรองทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือของผู้กำกับลูกเสือ ให้รับย่องตัวนั่งลงทันทีบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองข้างเหยียดตรงที่มลงพื้นดิน ขาทั้งสองข้างแบออก ให้แขนทั้งสองข้างอยู่ตรงกลางระหว่างขามือทั้งสองข้างที่มลงพื้นดินต้องขนานกัน นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือ เหยียดชิดติดกันและแตะพื้นดินนิ้วอื่น ๆ พังงอไว้ในอุ้งมือ (ใช้นิ้วหัวแม่มือกดนิ้วกลางและนิ้วก้อยไว้) ผู้กำกับลูกเสือมองดูลูกเสือทุกคนอยู่ในความเรียบร้อยและพร้อมเพรียงแล้ว จึงพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้นปลายมือเหยียดตรง นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน ลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นสัญญาณมือนี้ต่างเปล่งเสียงร้องโดยพร้อมเพรียงกันว่า “ <i>ยา-อัลลอฮฺ,เร-อะ-ทัว-ตี-ที-สุด</i> ” พอสิ้นคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดลุกขึ้นยืนโดยพร้อมเพรียงกัน เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองแนบศีรษะทั้งสองข้าง แต่ให้อยู่เหนือใบหู นิ้วชี้และนิ้วกลางชิดติดกัน	0	1	0	1	0.3	ปรับตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
17	พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง (Pack Meeting) มีการทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
18	พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีการนัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก	1	1	1	3	1.0	สอดคล้อง
19	พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายกับลูกเสือหมู่บริการในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในการชักธงชาติร้องเพลงชาติ ดุอา ชักธงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ ทุกคนร่วมร้องเพลงชาติพร้อมกัน ลูกเสือหมู่บริการนำดุอา ทุกคนร่วมดุอาพร้อมกันผู้กำกับลูกเสือสั่งสงบนิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที ทุกคนยืนสงบนิ่ง ร้องผู้กำกับกองหรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือแต่ละหมู่ แล้วรายงานผู้กำกับกองลูกเสือผู้กำกับลูกเสือสั่งแยกย้ายเพื่อไปเข้าสู่กิจกรรมต่อไป	0	1	0	1	0.3	ปรับตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
20	พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับ	1	0	1	2	0.7	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
	ลูกเสื่อนัดหมายการเตรียมอุปกรณ์การเรียนในครั้งต่อไป รองผู้กำกับกองหรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมายตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแบบลูกเสือ และรายงานต่อผู้กำกับกองลูกเสือ ชักธงชาติลง โดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติลง ผู้กำกับลูกเสือสั่งเลิก						

Prince of Songkla University
Pattani Campus

(สำหรับเก็บข้อมูลภาคสนาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาทางวิชาการข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะมีประโยชน์เฉพาะการศึกษาเท่านั้น จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน ดังนี้
1) ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี 2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1) เพศ

ชาย หญิง

2) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษาอายุ.....ปี

ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร

เป็นผู้บริหารต่ำกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

ครูผู้สอนอายุ.....ปี

ประสบการณ์ในการเป็นครูผู้สอน

เป็นครูต่ำกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4) ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด หรือ มีความคาดหวังมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก หรือ มีความคาดหวังมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง หรือ มีความคาดหวังปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย หรือ มีความคาดหวังน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือ มีความคาดหวังน้อยที่สุด

ตัวอย่าง ท่านคิดว่านักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบ ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีมีสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังแก่นักเรียนในโรงเรียน อยู่ในระดับมากหรือน้อยเพียงใด

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบ ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี	5	✓	3	2	1	5	4	3	✓	1

หมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่า นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบ ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี มีสภาพการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของนักเรียน อยู่ในระดับมาก และมีความคาดหวัง อยู่ในระดับน้อย

1. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนชายแต่งเครื่องแบบลูกเสือโดยการสวมกางเกงขาว เครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. นักเรียนชายสวมหมวกตามเครื่องแบบชุดพิธีการของลูกเสือทั่วไป โดยใช้หมวกแยกตามประเภทของลูกเสือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. นักเรียนชายประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าผูกคอ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. นักเรียนหญิงประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดติดที่ผ้า	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
คลุมศีรษะตรงสามเหลี่ยมด้านหลัง หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนา ให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน										
5.ลูกเสือสำรอง ใส่หมวกทรงกลม ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สวมกางเกงขายาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนกำหนด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.เนตรนารีสำรอง ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเหลืองแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ ใส่กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนกำหนด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.ลูกเสือสามัญ ใส่หมวกปีกกว้างสี kaki พับปีกข้างขวาขึ้น ใส่เสื้อคอพับ แขนสั้นสี kaki มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.เนตรนารีสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเขียวแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใส่หมวกทรงอ่อน สีเลือดหมู ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี kaki มีอินทราวุธสีเลือดหมูปลายอินทราวุธมีอักษร ล.ญ. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเลือดหมูแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเลือดหมูปลายอินทราวุธมีอักษร น.น. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11.ลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี kaki มีอินทราวุธสีเขียว ปลายอินทราวุธมีอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12.เนตรนารีวิสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่าแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทราวุธสีเขียวปลายอินทราวุธมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชาย หมวกปีกกว้างสี kaki หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว เสื้อคอพับสี kaki มีอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสี kaki ถึงตาตุ่ม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองหญิง หมวกปีกกว้างสี kaki หรือหมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่ผ้าคลุมศีรษะสี kaki เสื้อคอพับสี kaki แขนยาวมีกระดุม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุด แขนยาวไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่า ด้วยเครื่องแบบลูกเสือโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ										
15.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชาย หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรง อ่อนสีเขียว เสื้อคอพับสีกากี มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ ผ้าผูกคอรูป สามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมี ขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรง อ่อนสีเขียว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมี กระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตาม กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้า คลุมศีรษะ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชาย หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ ลูกเสือ มีขลิบสีขาบ เสื้อคอพับสีกากี แต่อินทรรณูสีเลือดหมู กางเกงขา ยาวสีกากีถึงตาตุ่ม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หญิง หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเลือดหมู กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขนยาวกระโปรง สีกากียาวถึงตาตุ่มไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตาม กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุม ศีรษะ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญชาย หมวกทรงอ่อนสีเขียว ผ้าผูกคอรูป สามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสี ขาบ เสื้อคอพับสีกากี มีอินทรรณูสีเขียว กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญหญิง หมวกทรงอ่อนสี ใส่ทับผ้าคลุม ศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสี เขียว กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขนยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูป สามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมี ขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

2. การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.เปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีบูรณาการอิสลามในช่วงพิธีเปิด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.มีการชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.มีการกล่าวคำขออูดอาต่อพระผู้เป็นเจ้า โดยการถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขออูดอา โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขออูดอาหนีบหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله (อ่านว่า สุบหานัลลอฮฺ อัลหัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺ อักบร) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.มีการตรวจสอบสุขภาพ และรายงานผลการตรวจก่อนการดำเนินกิจกรรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.มีการเล่นเกมที่แยกหญิงชายหรือการขับร้อง อนุาซีดที่เป็นประโยชน์ และมีสาระที่ไม่ขัดต่อหลักการอิสลามก่อนเริ่มเรียนตามหลักสูตร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ที่กำหนดซึ่งมีเนื้อหาบูรณาการกับอิสลามโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการหรือวิธีการต่าง ๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.มีการสรุปเนื้อหากิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.มีการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ซึ่งปฏิบัติหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจบสิ้นลง จากบทเรียนอัลกุรอาน บทเรียนจากอัลหะดีษที่ ท่านเราะสูล ﷺ ใช้สอนบรรดาเศาะหาบะฮ์ ﷺ ตลอดจนบทเรียนต่างๆ ในประวัติศาสตร์อิสลาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.มีการนัดหมายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในครั้งต่อไป	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11.มีการตรวจเครื่องแบบเพื่อความเรียบร้อยก่อนกลับบ้าน พร้อมกับรายงานผลการตรวจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12.มีการชักธงชาติลง ปิดกอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

3. พิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.พิธีการถวายราชสดุดี รัชกาลที่ 6 เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณงานพิธีด้านหลัง ยืนหรือนั่งลงในท่าที่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เหมาะสมและสงบนิ่ง										
2.การวางพวงมาลา ถวายความเคารพรูปปั้นหรือภาพบุคคลสำคัญ เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในกรณีเป็นรูปปั้น เมื่อประธานนำพวงมาลาไปตั้งหน้ารูปปั้น ลูกเสือทุกคนยืนตรงอยู่ในแถว เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือมุสลิมไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ หากเป็นพระฉายาลักษณ์หรือภาพ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือทุกคนรวมทั้งลูกเสือมุสลิมกระทำวันทยหัตถ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.การจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้น เมื่อประธานจุดธูปเทียนและกราบ ลูกเสือมุสลิมนั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.การสวดมนต์ ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกับต่างศาสนิก ลูกเสือศาสนาอื่นยืนสงบนิ่ง เมื่อลูกเสือพุทธสวดมนต์เสร็จ ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือนายหมู่ลูกเสือศาสนาอื่นมานำกล่าวตามพิธีการของแต่ละศาสนา ขณะที่ลูกเสือศาสนาหนึ่งกำลังกล่าวตามพิธีการทางศาสนาของตน ให้ลูกเสือศาสนาอื่นสงบนิ่ง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.การชุมนุมรอบกองไฟ (Camp fire) สำหรับมุสลิมให้ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการหรือการแสดงกิจกรรมในภาคกลางคืนแทน โดยที่ไม่มีกองไฟและพิธีการใดๆที่เกี่ยวข้องกับพิธีชุมนุมรอบกองไฟ เช่น การแห่ขบวนมาลัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.การชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ เป็นกิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติ ก่อนที่จะเริ่มพิธีการต่าง ๆ ในทุกเช้าหรือเมื่อเริ่มกิจกรรมระหว่างอยู่ค่ายพักแรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.การขอคู่มือต่อพระผู้เป็นเจ้าของทุกคนอยู่ในท่าตรง ถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขอคู่มือ โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขอคู่มือหนีบหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله سبحان الله (อ่านว่า <i>สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺ อักบรฺ</i>) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.การลดชุดเข็มเข้าค่าย ภายในชุดเขียนป้ายคำขวัญติดไว้เป็นระยะ ๆ ประมาณ 4 คำขวัญ เช่น “จงเตรียมพร้อม” “ระเบียบวินัย” “ตรงต่อเวลา” “อดทน” “สามัคคี” “ไม่บ่น” หรืออาจจะเป็นความหมายข้อคิดจากอายะฮ์อัลกุรอาน หรืออัลหะดีษที่พูดถึง ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความอดทน และความสามัคคีในการทำงานเป็นระบบญามาอะฮฺ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม กิจกรรมที่แสดงถึงการเริ่มต้นของการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง					ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ฝึกรบหรือสิ้นสุดการฝึกรบ รวมทั้งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของการฝึกรบนั้น ๆ										
11.พิธีสวนสนาม เป็นการฝึกระเบียบแถวอย่างหนึ่งโดยการเดินในแถวของลูกเสือที่มีระเบียบเป็นหมู่ กอง เพื่อฝึกระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง สง่างาม ความพร้อมเพรียง การเป็นผู้นำ การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12.การประชุมนายหมู่ลูกเสือ ในห้องประชุมมีธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13.การเข้าห้องประชุม เลขานุการเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่าง ๆ เข้าห้องประชุมจนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้าย ผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั่ง จะต้องแสดงความเคารพต่อธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ โดยทำวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14.การเปิดประชุม โดยที่ประธานลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุมยืนมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แสดงรหัสของลูกเสือพร้อมกับกล่าวเปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบทุกคนยกมือขวาขึ้น แสดงรหัสเหมือนกับตอนกล่าวคำปฏิญาณและกล่าวคำพูดตามที่กำหนดเสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป โดยประธานในที่ประชุมเริ่มการประชุมด้วยการให้ทุกคนอ่านสุรราชฮัลล่อฮัลล่ออย่างพร้อมเพียงกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15.การปิดประชุม ก่อนที่ประธานจะลุกขึ้นยืนให้ประธาน บอกกับผู้เข้าประชุมทุกคนให้ร่วมกันอ่านสุรราชฮัลล่อฮัลล่อ และดูอาปิดการประชุม หลังจากนั้นให้ประธานลุกขึ้นยืน หันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยืนมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่าปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ)	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16.พิธีการลูกเสือสำรอง (แกรนด์ฮาวล์) คือ การทำความเคารพเป็นหมู่ โดยการเปล่งเสียงและประกอบด้วยท่าทาง เป็นการทำความเคารพของลูกเสือสำรองพร้อมกันทั้งกองต่อหน้าผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับลูกเสือ จากคำพูดในตอนหนึ่งที่ว่า “อา-เค-ล่าว,เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” สำหรับมุสลิมให้เปลี่ยนมาเป็น “ยา-อัลลอฮฺ,เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด”	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง (Pack Meeting) มีการทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น ดูปา สงบนิ่ง ตรวจ แจก	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีการนัดหมาย ตรวจ แจก แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง						ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือนัดหมาย ตัวแทนหมู่บริการชักธงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ ทุกคนร่วมร้องเพลงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำดออา ทุกคนร่วมกล่าวดออา หลังจากนั้นทุกคนสงบนิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที รองผู้กำกับกองหรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมายตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมของลูกเสือแต่ละหมู่ แล้วรายงานผล ผู้กำกับกองลูกเสือผู้กำกับลูกเสือส่งแยกย้ายเพื่อไปเข้าสู่กิจกรรมต่อไป											
20.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป รองผู้กำกับกองหรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมายตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแบบลูกเสือ และรายงานผลต่อผู้กำกับกองลูกเสือ ชักธงชาติลงโดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน ผู้กำกับลูกเสือส่งเลิก	5	4	3	2	1		5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

3.1 ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพปัญหา	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา
.....
.....

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

สภาพปัญหา	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา
.....
.....

3.3 ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพปัญหา	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา
.....
.....

3.4 ด้านอื่นๆ (โปรดระบุ)

สภาพปัญหา	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา
.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง
ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงตอบแทนความดีงาม อามีน

แบบสัมภาษณ์เลขที่ _____

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2559

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพ วิธีการ และแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ชื่อ - นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....
โรงเรียน ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
สถานที่ให้สัมภาษณ์.....
วัน/เดือน/ปีที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งอะไร ?

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน อื่นๆ.....

1.2 วุฒิการศึกษา ?

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

1.3 ขนาดของโรงเรียน ?

โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน)
 โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน)
 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2.1 ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

2.1.1 ท่านคิดว่าสภาพการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีหรือไม่ อย่างไร ?

มี ไม่มี

สภาพการปฏิบัติจริง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.1.2 ท่านคิดว่าการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบ ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีควรแก้ไขปัญหายังไง ?

มีปัญหา ไม่มีปัญหา

ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิธีการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

2.1.3 ท่านคาดหวังกับการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

2.2.1 ท่านคิดว่าสภาพการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีหรือไม่ อย่างไร ?

มี ไม่มี

สภาพการปฏิบัติจริง

.....
.....
.....
.....
.....

2.2.2 ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีควรแก้ไขปัญหายังไง ?

มีปัญหา ไม่มีปัญหา

ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....

วิธีการแก้ไขปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....

2.2.3 ท่านคาดหวังกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.3 ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

2.3.1 ท่านคิดว่าสภาพการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการดำเนินพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีหรือไม่ อย่างไร ?

มี ไม่มี

สภาพการปฏิบัติจริง

.....

.....

.....

.....

2.3.2 ท่านคิดว่าการดำเนินพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีควรแก้ไขปัญหาอย่างไร ?

มีปัญหา ไม่มีปัญหา

ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

วิธีการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

2.3.3 ท่านคาดหวังกับการดำเนินการทางด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
รายชื่อโรงเรียน จำแนกตามอำเภอ ขนาด และจำนวน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

ข้อมูลการดำเนินการเก็บแบบสอบถามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สข.ปัตตานี

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		ที่ตั้งโรงเรียน	โทรศัพท์ติดต่อ	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		หมายเหตุ
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
1. เมือง									
	1.โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา	ใหญ่	1	5	ต.ตันหยงลูโละ	073-413033	1	5	
	2.โรงเรียนศาสนูปถัมภ์	-	1	5	ต.บานา	073-413345	1	5	
	3.โรงเรียนบำรุงอิสลาม	-	1	5	ต.บาราเฮาะ	073-434189	1	5	
	4.โรงเรียนเตรียมศึกษาวิทยา	กลาง	1	5	ต.รูสะมิแล	073-332143	1	5	
	5.โรงเรียนพัฒนาอิสลาม	-	1	5	ต.บาราเฮาะ	073-323124	1	5	
	6.โรงเรียนปยุตประชาวิทย์	-	1	-	ต.ปยุต	073-434182	1	-	
	7.โรงเรียนคานติธรรมวิทยา	เล็ก	1	5	ต.บาราเฮาะ	073-434092	1	5	
	8.โรงเรียนวิทยาอิสลามมูลนิธิ	-	1	-	ต.ตะลุโบะ	073-311354	1	-	
	9.โรงเรียนสตรีพัฒนศึกษา	-	1	-	ต.ตันหยงลูโละ	073-413238	1	-	
	รวม		9	30			9	30	
2. หนองจิก									
	10.โรงเรียนมูลนิธิชุมชนอิสลามศึกษา	กลาง	1	5	ต.บุโละบุโย	073-357513	1	5	
	11.โรงเรียนศาสนสามัคคี	-	1	5	ต.ตวยง	073-437437	1	5	
	12.โรงเรียนบังกงพิทยา	-	1	5	ต.บางเขา	073-437409	1	5	
	13.โรงเรียนแสงประทีปวิทยา	-	1	-	ต.บุโละบุโย	073-357310	1	-	
	14.โรงเรียนส่งเสริมอิสลามศึกษา	-	1	-	ต.ท่ากำชำ	081-0955977	1	-	
	รวม		5	15			5	15	
3. ยะหริ่ง									
	15.โรงเรียนส่งเสริมศาสน์	ใหญ่	1	5	ต.ตันหยงดालอ	073-487081	1	5	
	16.โรงเรียนมุสลิมพัฒนาศาสตร์	กลาง	1	5	ต.บางปู	073-353494	1	5	

ข้อมูลการดำเนินการเก็บแบบสอบถามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สข.ปัตตานี

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		ที่ตั้งโรงเรียน	โทรศัพท์ติดต่อ	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		หมายเหตุ
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
	17.โรงเรียนกูดงวิทยา	-	1	-	ต.มะนังยง	073-487078	1	-	
รวม			3	10			3	10	
4.ปะนาเระ									
	18. โรงเรียนสมบูรณศาสน์อิสลาม	ใหญ่	1	-	ต.ดอน	073-351304	1	-	
	19. โรงเรียนวัฒนธรรมอิสลาม	-	1	-	ต.พ้อมิ่ง	073-464632	1	-	
	20. โรงเรียนอัลลามืออะห์ลุลอิสลามียะห์	กลาง	1	5	ต.ปะนาเระ	073-499122	1	5	
	21. โรงเรียนอะเดร์รอซะห์อิสลามียะห์	เล็ก	1	5	ต.ดอน	081-7388929	1	5	
	22. โรงเรียนนุรุลฮิดายะห์อัลอิสลามียะห์	-	1	5	ต.พ้อมิ่ง	081-0991782	1	5	
รวม			5	15			5	15	
5.ยะรัง									
	23. โรงเรียนประสานวิทยามูลนิธิ	ใหญ่	1	-	ต.ยะรัง	073-352126	1	-	
	24. โรงเรียนอัลอิสลามียะห์วิทยามูลนิธิ	-	1	-	ต.คลองใหม่	073-468644	1	-	
	25. โรงเรียนมูลนิธิสันติวิทยา	กลาง	1	-	ต.ยะรัง	073-352047	1	-	
	26. โรงเรียนทวีวิทยาสลาม	-	1	5	ต.สะนอ	073-462226	1	5	
	27. โรงเรียนพิทักษ์ศาสนวิทยามูลนิธิ	-	1	5	ต.ยะรัง	086-4805342	1	5	
รวม			5	10			5	10	
6.มายอ									
	28.โรงเรียนรสีมีสถาปนา	ใหญ่	1	5	ต.สาkobน	073-470445	1	5	
	29.โรงเรียนอิสลามศาสนวิทยา	กลาง	1	5	ต.สะก่า	073-451973	1	5	

ข้อมูลการดำเนินการเก็บแบบสอบถามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สข.ปัตตานี

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		ที่ตั้งโรงเรียน	โทรศัพท์ติดต่อ	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		หมายเหตุ
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
	30.โรงเรียนอิสลามพัฒนา	-	1	-	ต.กระเสาะ	073-329157	1	-	
	31.โรงเรียนครุณมุสลิมวิทยา	เล็ก	1	5	ต.ต.ลูโบะฮ์ไร	073-330902	1	5	
	32.โรงเรียนวิทยาศาสตร์	-	1	-	ต.สะก่า	073-451970	1	-	
	33.โรงเรียนครุณวิทยา	-	1	5	ต.กลางา	089-9769339	1	5	
	34.โรงเรียนสันนิอิอิสลาม	-	1	-	ต.สะก่า	073-451998	1	-	
	รวม		7	20			7	20	
7.โคกโพธิ์									
	35.โรงเรียนมุลินีอาชีซสถาน	ใหญ่	1	5	ต.นาประดู่	073-358335	1	5	
	36.โรงเรียนมุฮัมมาดียะห์	-	1	5	ต.นาประดู่	073-451436	1	5	
	37.โรงเรียนอิสลามสามัคคี	-	1	5	ต.ป่าบอน	089-8696018	1	5	
	รวม		3	15			3	15	
8.แม่ลาน									
	38.โรงเรียนอะห์มาดีวิทยามุสลิม	เล็ก	1	5	ต.ม่วงเตี้ย	089-8789272	1	5	
	รวม		1	5			1	5	
9.สายบุรี									
	39.โรงเรียนครุณศาสนวิทยา	ใหญ่	1	5	ต.ตะบิ้ง	073-411093	1	5	
	40.โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา	-	1	5	ต.ตะบิ้ง	073-411317	1	5	
	41.โรงเรียนศาสนศึกษา	กลาง	1	5	ต.ตะบิ้ง	073-354067	1	5	
	42.โรงเรียนสามารถติวิทยา	-	1	5	ต.ตะบิ้ง	073-330951	1	5	

ข้อมูลการดำเนินการเก็บแบบสอบถามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สข.ปัตตานี

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		ที่ตั้งโรงเรียน	โทรศัพท์ติดต่อ	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		หมายเหตุ
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
	43.โรงเรียนบำรุงมุสลิมีน	-	1	-	ต.ตะบิ้ง	073-354192	1	-	
	44.โรงเรียนอรุณศาสน์วิทยา	เล็ก	1	-	ต.กะดุนง	081-9597542	1	-	
	รวม		6	20			6	20	
10.ทุ่งยางแดง									
	45.โรงเรียนอิสลามประชาสงเคราะห์	กลาง	1	5	ต.พิเทน	073-471067	1	5	
	46.โรงเรียนอิสลามนิติวิทย์	-	1	-	ต.ปากู	073-471536	1	-	
	47.โรงเรียนกักติววิทยา	เล็ก	1	5	ต.ตะโละแมะนา	073-330958	1	5	
	รวม		3	10			3	10	
11.ไม้แก่น									
	48.โรงเรียนอัสตอร์บียะห์อิสลามียะฮ์	เล็ก	1	5	ต.ไทรทอง	073-481233	1	5	
	รวม		1	5			1	5	
รวมทั้งหมด			48	155			48	155	

ภาคผนวก ง
ข้อมูลการถอดเทปการสัมภาษณ์

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

1. โรงเรียนบ้านยี่อริง

ที่ตั้ง ตำบลตันหยงดालอ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ผู้ให้สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยโท ฮัสบุลเลาะห์ กาลอ

ผู้อำนวยการ
ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิทางลูกเสือ
S.W.B.

2. โรงเรียนบ้านกอแลปีละ

ที่ตั้ง ตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผู้ให้สัมภาษณ์ นางรุสนี กาลอ

ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิทางลูกเสือ
S.W.B.

3. โรงเรียนชุมชนบ้านกะมียอ

ที่ตั้ง ตำบลกะมียอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผู้ให้สัมภาษณ์ นางมารีนา เบญจเหม

ครูชำนาญการ

วุฒิทางลูกเสือ
C.W.B.

4. โรงเรียนอามานะศักดิ์

ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายเจมูฮำหมัด เจอะอามะห์

ครูประจำการ
หัวหน้างานกิจกรรม
ลูกเสือและเนตรนารี

วุฒิทางลูกเสือ
S.W.B.

5. สโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานี

ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายนิสฺไฮมี ระเด่นอาหมัด

นายกสโมสร

วุฒิทางลูกเสือ
SS.W.B.

6. สโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานี

ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายอับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี

เลขาธิการสโมสร

วุฒิทางลูกเสือ
SS.W.B.

ถอดเทปการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

- 1) ว่าที่ร้อยโท อัสบูลเลาะห์ กาลอ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ วิทยาลัยการพิเศษ
 - 2) นางรุสนี กาลอ ตำแหน่ง ครู วิทยาลัยการพิเศษ
- สถานที่ให้สัมภาษณ์ บ้านพักครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 1
สัมภาษณ์เมื่อ วันอาทิตย์ ที่ 13 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดการสัมภาษณ์ มีดังนี้

ผู้วิจัย : บิสมิลลาฮิรเราะฮมานิรเราะฮีม อัลหัมดุลิลลาฮิร็อบบิ้ลอะลามีน วัสซอลาตุวัสซาลาม อาลาอูซูลิลละฮฺ วะอาลาอาลีฮิวะเสาะฮฺบีฮิวะมัลวาละฮฺ อัสลามุออลัยกุมวะเราะฮมาตุลลอฮฺฮิวาบารอกาทุฮฺ ขอความสันติสุขจงประสบแต่ท่านอาจารย์ อัสบูลเลาะห์ กาลอ และท่านอาจารย์รุสนี กาลอ นะครับ ก่อนอื่นก็ต้องขอแนะนำตัวก่อนนะครับ ผมว่าที่ ร.ต.อาทิตย์ นูระบ๊าฟ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นะครับ ซึ่งในวันนี้ผมก็จะมา สัมภาษณ์กับอาจารย์ทั้งสองท่าน เกี่ยวกับเรื่อง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ซึ่งการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองท่านที่มีต่อ สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2559 ก็คือปีที่ผ่านมาครับ ซึ่งการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ มี 3 ตอนด้วยกัน ซึ่งตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ที่ให้การ สัมภาษณ์ 2.ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อ สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี 3.ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนะครับ ก่อนอื่นก็ ขอให้อาจารย์ทั้งสองท่านแนะนำตัวสักเล็กน้อยครับ เรียนเชิญครับ

อัสบูลเลาะห์ กาลอ : บิสมิลลาฮิรเราะฮมานิรเราะฮีม อัสลามุออลัยกุมวะเราะฮมาตุลลอฮฺฮิวาบารอกาทุฮฺ ผม ว่าที่ ร.ท.อัสบูลเลาะห์ กาลอ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยี่อริง วิทยาลัยการพิเศษ ครับ

ผู้วิจัย : ท่านต่อไปครับ

รุสนี กาลอ : อัสลามุออลัยกุมวะเราะฮมาตุลลอฮฺฮิวาบารอกาทุฮฺคะ ดิฉันนางรุสนี กาลอ คะ ตำแหน่ง ครู วิทยาลัยการพิเศษ โรงเรียนบ้าน กอแลบีละ คะ

ผู้วิจัย : ต่อไปเลยนะครับ อาจารย์อัสบูลเลาะห์ ขณะนี้อาจารย์จบการศึกษาระดับไหนครับ

อัสบูลเลาะห์ กาลอ : ผมจบการศึกษาระดับ ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสนี ละครับ

รุสนี กาลอ : ดิฉันจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไปคะ

ผู้วิจัย : เข้าเรื่องเลยนะครับ เรื่องเครื่องแบบและ เรื่องเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี อาจารย์ อัสบูลเลาะห์ มีความคิดเห็นอย่างไรครับ เกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติจริง ทุกวันนี้เนี่ยะการปฏิบัติจริงของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปฏิบัติในเรื่อง ของการแต่งกายและการติดเครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารีสอดคล้องกับคำแนะนำของ สำนักจุฬาราชมนตรีที่มีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ยังไงบ้างครับ

อัสบูลเลาะห์ กาลอ : สำหรับเครื่องแบบนะครับ ก็ปกติแล้วถ้าแต่งตามระเบียบตามข้อบังคับที่ ประเทศไทยใช้อยู่ สำหรับคนที่นับถือศาสนาพุทธก็ จะโอเคในระดับหนึ่งเป็นไปตามข้อบังคับ แต่ส่วนของ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ยะ ความละเอียดอ่อน ค่อนข้างจะมีเยอะ ฉะนั้นเราต้องปรับให้เข้ากับบริบท ของบ้านเราครับ บางครั้งการยอมรับในเครื่องแบบ

เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เราอาจจะมียาลดเฉียดปลีกย่อย โดยเฉพาะ เรานะครับที่เป็นมุสลิม นะครับ เราจะต้องเน้นในเรื่องของหลักการศาสนาในการปกปิดเอาเราะฮ์และเครื่องหมายประกอบอะไรต่าง ๆ นะครับ

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสนี่ครับ อาจารย์มีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงอยู่ทุกวันนี้ ว่าเป็นไปตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะไม่ครับ

รุสนี่ กาลอ : เท่าที่สังเกตเห็นนะคะ ในส่วนของการแต่งกายเนี่ยะ ก็ยังเป็น พุดถึงก็ยังมีอยู่ในจารีตนะคะ ส่วนใหญ่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ ก็ยังอยู่ในจารีตอยู่ แต่ในส่วนของการติดเครื่องหมาย ก็ยังไม่ค่อยเน้นหนักเท่าไร

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์ทั้งสองท่านมองยังไงครับเกี่ยวกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเนี่ยะ มันสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องหรือว่าอยู่ที่บริบทของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนที่เขากำหนดในเรื่องของการแต่งกาย

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมันก็โอเคครับ แต่ว่าพอถึงที่โรงเรียนจริง ๆ เนี่ยะ โรงเรียนจะใช้หรือไม่ใช้เนี่ยะมันอยู่ที่ว่าโรงเรียนของเขาเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรม ลูกเสือจริงจิงมาน้อยแค่ไหน แค่นั้นเองครับผม

ผู้วิจัย : ที่นี้มันอยู่ที่ว่าบางคนไม่รู้ข้อมูล มีส่วนไม่ครับ

รุสนี่ กาลอ : มีส่วนมากเลยคะ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : มันเป็นปัญหาที่ว่า

ผู้วิจัย : บางคนประมาณว่าจัดให้สอนก็สอน แต่ไม่รู้เลยว่า เฮ้ยมีหนังสือจากสำนักจุฬาราชมนตรีตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 แต่ผ่านไปมาแล้ว 10 กว่าปีแล้ว แต่ว่าเขาอาจจะไม่รู้ข้อมูลว่า เฮ้ย ออ สำนักจุฬาราชมนตรีเขามีแนวทางในการปฏิบัติ

รุสนี่ กาลอ : ไม่ได้ศึกษารายละเอียด ส่วนมากก็จะปฏิบัติตาม ๆ กัน เห็นเพื่อนแต่งยังไง ก็แต่งไปงั้นหรือก็ไม่ก็ถามบ้าง แต่ถามบางคน คนที่เขาอยากจะถามใคร เขาก็ไปถาม ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลว่า คนนั้นรู้ชัดแจ้งแค่ไหน โดยเฉพาะในเรื่องของเครื่องแต่งกาย เพราะบางคนเขาก็ถามไป เนี่ยะ เธอแต่งตัวแบบนี้ ออเดี๋ยวฉันจะแต่งบ้าง แบบนั้นคะ ก็แบบไม่ได้ศึกษาหนังสือ ซึ่งทั้ง ๆ ที่หนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะระบุชัดเจนมาก

ผู้วิจัย : ครับ ที่นี้ทั้งสองท่านเลยนะครับ ปัญหาที่มันเกิดขึ้นเรื่องของเครื่องแต่งกาย การแต่งเครื่องแบบ

ลูกเสือและเนตรนารีในปัจจุบันเนี่ยะบางโรงก็เป็นชุดแขกยาว นี่พุดถึงนักเรียนก่อนนะครับ บางโรงเป็นชุดสองท่อน บางโรงเอาเสื้อออกนอกกระโปรง บางโรงเอาเสื้อใส่ในกระโปรงอะไรประมาณนี้ บางโรงใส่เสื้อแขนสั้น แต่ใส่ผ้าคลุม ปัญหานี้มันเกิดขึ้น อาจารย์มองยังไงครับ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : มันเป็นความไม่เป็นเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบที่เราได้ปฏิบัติ ก็คืออย่างที่อาจารย์รุสนี่บอกนั่นแหละ ทำตาม ๆ กันไป ปัญหามันก็เลยเกิดว่าผิดมั่ง ถูกมั่ง อะไรมั่ง ฉันทว่าอย่างนี้ดี ฉันทว่าอย่างโน้นดี ฉันทเห็นด้วยกับอย่างนี้ และก็อีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีสั่งการมาเนี่ยะมันนานแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มี การเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำให้เครื่องแบบนี้มันเป็นเอกฉันท์ ใครคิดจะทำอะไรก็ทำตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น

ผู้วิจัย : ครับ อาจารย์รุสนี่ เห็นยังไงครับ ปัญหาในเรื่องนี้

รุสนี่ กาลอ : ก็เหมือนกันคะ เท่าที่เห็นอยู่ก็เป็นแบบนี้ แต่ใจจริงคือตอนนี้ที่ได้วิทยฐานะชำนาญการพิเศษได้จากการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี แต่พอดูแล้วส่วนตรงนี้แหละที่มันล่อแหลมอยู่ ก็คือใจจริงอะ ถ้าสามารถที่จะต่อยอด เราไปเดินเรื่อง คือ ขอความอนุเคราะห์จากสำนักจุฬาราชมนตรีก็ได้ ให้เขาเน้นไปเลยว่า โดยเฉพาะชุดเนตรนารีที่มีปัญหา เพราะลูกเสือนี้ไม่ค่อยมีปัญหา แค่ว่ากางเกงขายาวก็โอเคแล้ว แต่เนตรนารียังมีปัญหา ก็เหมือนที่คุณครูอาทิตย์ได้กล่าวไปเมื่อกี้ ที่ว่าบางโรงก็แขนสั้น ใส่ผ้าคลุมก็สั้น กระโปรงก็สั้น บางโรงก็ชุดแขกยาวนั่นแหละคะ ในส่วนเข็มขัดก็ยังเป็นข้อกั๊งขาอยู่ ก็ตัวเองก็บางที่ตัดชุดแขกแล้ว บางทีก็คือมาในงานนั้นบางทีเราจะไม่ใส่เข็มขัดไปมันก็ดูไม่ครบองค์ โดยเฉพาะในเรื่องของเวลาไปเป็นวิทยากรอะไรแบบนี้ ก็มันยังติดในเรื่องของระเบียบตัวหลักคะ ก็บางช่วงที่อยู่โรงเรียนก็ไม่ใส่เข็มขัดไป

ผู้วิจัย : ที่นี้ถ้าเราดูจากระเบียบเนี่ยะนะครับ อ่า... ระเบียบการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีอะครับ จากระเบียบแล้วเนี่ยะที่ชัดเจนที่สุดก็คือ

ลูกเสือและเนตรนารีสำหรับนักเรียนอะนะครับ แต่มันยังมีช่องว่างอยู่สำหรับครูผู้สอนที่ประมาณว่า ถ้าเป็นเด็กนักเรียนผ้าคลุมในคำแนะนำของสำนักจุฬาราชมนตรีบอกว่า ผ้าคลุมนี้แทนการใส่หมวกและการใส่ผ้าผูกคออันนี้สำหรับนักเรียน ส่วนผู้กำกับลูกเสือที่เป็นมุสลิมะฮ์ผู้หญิงไม่ได้ระบุ เราจะเห็นว่าครูผู้หญิงนี้คลุมผ้าคลุมแล้วก็ใส่หมวกทับอีกทีหนึ่ง อาจารย์ทั้งสองท่านมีแนวคิดนี้ยังไงครับ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : นี่แหละคือช่องว่างของความไม่รู้รายละเอียดแล้ว ก็ไม่ได้ประชุมสัมมนาอะไรต่าง ๆ มันจะเป็นช่องว่างให้เราไม่รู้ไม่ลึก และไม่ครอบคลุม เรารู้แต่ว่าใส่เด็กแต่งอย่างนี้ แต่อีกมุมมองนี้ผู้กำกับก็ต้องแต่งเครื่องแบบ เราไม่ได้นึกถึงตรงนี้ตรงนี้อาจจะคิดว่าครูเขายอมรับได้ แต่จริง ๆ แล้วมันจะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสนี ว่ายังไงครับ

รุสนี กาลอ : ก็คือ นั่นแหละ ถ้าเป็นไปได้ยากให้มีการเรียกตัวแทนครูก็ได้ แล้วเรามานั่งคุยกัน เหมือนกับว่าให้มิมิตว่าแต่งแบบไหน

ผู้วิจัย : อันนี้เราพูดถึงในภาพรวมของครู จะส่งผลไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือเปล่า ให้ระบุให้ชัดคือหมายถึงว่า ให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติพูดคุยกับสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อมีมติออกมาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เหมือนเครื่องแบบของนักเรียนประมาณนี้ครับ ประเด็นต่อมาก็คือ เราก็จะเห็นครูบางส่วนที่ใส่หมวกแบบที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด กับอีกกลุ่มหนึ่งที่ใส่หมวกที่คิดขึ้นมาตามแบบของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์มองยังไงกับประเด็นนี้ครับ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : นั่นแหละ ก็ความคิดที่ขาดการรับรู้ข่าวสาร ทำให้คิดไปว่าอย่างนี้ถูก อย่างนี้ก็ใช้ได้ ประมาณนี้ ทำให้เขาคิดขึ้นมาเอง แล้วก็ออกแบบขึ้นมาเอง จริง ๆ แล้วการที่จะใช้เครื่องแบบลูกเสือเนียะ มันจะต้องได้รับการอนุมัติจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แม้กระทั่งหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีก็ต้องเสนอให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณาให้ส่งการออกมา ทีนี้หลังจากหนังสือนี้ออกมามันจะต้องทั่วถึง ไม่ไปหยุดที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง หรือหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจจะการรับรู้ตรงนี้อาจจะขาดไป สิ่งเหล่านี้แหละ ทำให้เกิดช่องว่าง ทำให้คิดแบบนี้ คนนี้คิด

แบบนี้ แล้วก็เกิดความหลากหลาย แม้กระทั่งในจังหวัดเดียวกันลูกเสือและเนตรนารีแต่ละสังกัดก็ยังมีแต่งเครื่องแบบไม่เหมือนกัน

ผู้วิจัย : จะสังเกตได้ว่า แม้กระทั่งสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เองก็เหมือนกัน ยิ่งไปภาคกลางไปกันคนละแนวกันเลย

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : ทีนี้บางทีเขาก็ถามว่า บางคนเขาก็รู้ว่าเราได้ คศ.3 มา ยิ่งได้มาทั้งคู่ด้วยกันวิชาเดียวกันด้วยเนียะ เขาก็มาพุดถาม บางทีโรงเรียนนี้เขาแต่งแบบนี้แล้วอีกโรงเรียนแต่งแบบนี้ คือตัวเองก็จะตอบไปยังไง ในเมื่อหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เราอ่านอยู่ เราก็บอกแบบนี้ แล้วเขาก็ถามว่า ในเมื่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางโรงเรียนก็ใส่หมวกไม่เหมือนกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ใส่หมวกปีกของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ บอกว่าเนียะเราก็ในเมื่อหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเขาไม่ได้เขียนมา ไม่ระบุมา เราก็คงต้องไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รูปแบบตามข้อบังคับของคณะลูกเสือ ก็บอกแบบนั้น ก็ที่เขาแต่งแบบนั้นบางทีเขาอาจคิดว่า จุดนี้เขาทำได้ ก็ตอนนี้ก็คือ ในระเบียบการแต่งกายลูกเสือมุสลิมอะตามจารีตของบ้านเรายังไม่ชัดเจน ไม่มีระเบียบแต่มีเพียงแค่หนังสืออนุโลมให้แต่งได้ตามจารีตประเพณีแค่นั้น แล้วก็หนังสือเนียะ บางหน่วยงานเขาทำไป อาจจะมีหนังสือค่อนข้างหลายฉบับ เพราะจากที่ประสบการณ์ที่ได้เจอมาจากวิทยากร เช่น จาคนราฮิวาส จากสตูลเนียะ เขาบอกว่าเขาใช้หนังสือฉบับนี้ มาปัตตานีฉบับนี้ ซึ่งหนังสือที่เขาอ้างผมก็ยังไม่เห็น และของอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทยก็อีกฉบับหนึ่ง ซึ่ง อวท.เนียะเขายืนตรง เขาใช้แบบนี้รูปแบบนี้ นี่แหละความเป็นเอกภาพของเครื่องแบบลูกเสือมุสลิมนั้นยังไม่มี แล้วก็ผู้นำในเรื่องลูกเสือมุสลิมเนียะมันยังไม่มีหรือมี อาจจะแบบลับ ๆ คือมองภาพไม่ออก

ผู้วิจัย : ทีนี้ประเด็นต่อมาคือการแก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้นอาจารย์ฮัสบูลเลาะห์กับอาจารย์รุสนีมองยังไงครับในเมื่อปัญหามันเกิดขึ้นในลักษณะอย่างนี้แล้วเนียะ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : ปัญหาตรงนั้นะครับ ถ้าเราจะเอาเครื่องแบบมุสลิมที่เป็นเอกภาพจริง ๆ แล้วก็เป็นที่ยอมรับ สิ่งแรกเราต้องเอาผู้ที่มีความรู้วิชาลูกเสือ

เนี่ยะมาคุยกัน โดยเฉพาะคนที่เป็นมุสลิมของเราเนี่ยะ อย่านไปเอาศาสนิกอื่นเข้ามา เพราะว่าเขาอาจจะมาแอบอ้างอย่างโน้นอย่างนี้ เราต้องใช้แบบมุสลิมร้อยเปอร์เซ็นต์ ว่าสิ่งนี้เรายอมรับได้ สิ่งนี้คือทำได้ แล้วก็ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า เราจะเอาแบบนี้ แล้วก็ยังตรงไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผมมองว่าสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ถ้าองค์กรศาสนามีความเข้มแข็งและมีความชัดเจน อย่างเช่นสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะ ถ้ามีโอกาส ถ้ามีเวลา ถ้ามีงบประมาณพอ มาจัดเสาวนา อะไรต่าง ๆ เนี่ยะ แล้วก็เอารูปแบบให้เป็นเอกภาพเดียวกันเนี่ยะ เหมือนกันทั่วประเทศมันก็คงจะดี

ผู้วิจัย : งั้นก็หากว่าเกิดการเสาวนาอย่างที่อาจารย์พูดเมื่อสักครู่เนี่ย มีนักวิชาการศาสนาจากสำนักจุฬาราชมนตรีอย่างเดียวกันก็ไม่พอ เพราะว่าสำนักจุฬาราชมนตรีอย่างเดียวกันเขาก็มีความรู้ทางด้านศาสนา แต่เขาไม่มีความรู้ทางด้านลูกเสือ ดังนั้นก็ต้องมีวิทยากรลูกเสือที่มีความรู้ทางด้านศาสนาด้วยเข้าไปร่วมเสาวนา แล้วก็ให้ได้อธิบายจุดนั้นะครับ อาจารย์รุสมีวิธีการแก้ปัญหาที่มันเกิดขึ้นนี้อย่างไรครับ

รุสมี กาลอ : ก็ที่นั่นคุยกันกับอาจารย์ฮัสบูลเลาะห์นี่ ก็ที่อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์พูด

ผู้วิจัย : ก็ต้องมีหน่วยงานที่ออกมาแก้ไขลักษณะแบบนี้ การที่จะเอาเรื่องนี้ไปสู่อำนาจลูกเสือแห่งชาติ เราต้องประสานเขา หรือว่าเขาต้องลงมาทำเอง หรือว่าต้องมีองค์กรลูกเสือเฉพาะไปจัดการเรื่องนี้

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : จะให้เขาลงมาเองเขาก็อาจจะไม่รับปัญหา ปัญหามันอยู่ที่เรา เราต้องขงขึ้นไปหน่วยงานของเราต้องขงขึ้นไปให้เขารับรู้ว่าเป็นปัญหาที่ทำให้กิจกรรมลูกเสือในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือกิจกรรมลูกเสือมุสลิมชะงักลงไม่เป็นรูปแบบ กระบวนการ วิธีการของลูกเสือ นั้นเขาไม่รู้ เขาฟังอีกคนนึง เขาจัดอีกแบบนึง เขาฟังคนนึง เขาก็จัดอีกแบบนึง ซึ่งในสำนักงานลูกเสือแห่งชาตินี้ก็จะมีหลายกลุ่มที่บอร์ดบริหารจัดการในลักษณะนี้ บางคนก็สั่งการแบบนี้ บางคนก็สั่งการมาแบบนี้ ก็ทำให้หลากหลาย ไม่ชัดเจน

ผู้วิจัย : ที่นี้เข้าสู่ประเด็นที่สามนะครับ อาจารย์ทั้งสองท่านคาดหวังกับการแต่งเครื่องแบบลูกเสือในอนาคต

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : สิ่งแรกที่คาดหวังก็คือความเป็นเอกภาพของเครื่องแบบที่ชัดเจน ไม่ใช่หลากหลายสี หลากสไตล์ นั่นคือสิ่งแรกที่อยากจะเห็นภาพ และสิ่งที่สำคัญที่สุด อย่านให้วิชาลูกเสือมีแต่ในตารางอย่างเดียว ครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็น สช. สพ. สพม. อาชีวะ ที่มีลูกเสือมุสลิมอยู่ให้ตระหนักในกระบวนการลูกเสืออย่างจริงจัง เหมือนอามานะฮ์ อามานะฮ์หนึ่งที่จะต้องรับผิดชอบ

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสมีมีเพิ่มเติมจากอาจารย์ฮัสบูลเลาะห์ไหมครับ

รุสมี กาลอ : ก็ในเรื่องของเครื่องแบบเครื่องแต่งกายนะคะ ก็จากประสบการณ์ที่อยู่โรงเรียนเดียวกันกับอาจารย์ฮัสบูลเลาะห์นะคะ และได้สามารถนำเนตรนารีไปเดินสวนสนามระดับประเทศก็ถือเป็นตัวแทนของจังหวัดปัตตานี 2 ปี ปี พ.ศ.2554 กับปี พ.ศ.2556 ก็เนตรนารีเรา เราแต่งเครื่องแบบเนตรนารีตามที่หนังสือสำนักจุฬาราชมนตรี แต่แค่บางส่วนหนึ่งเด็กเรา คือจะเป็นผ้าคลุมสีแดง (เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ไม่มีหมวกนะคะ) แต่จะติดตราปืนใหญ่แทนผ้าผูกคอไปเลยที่มุมผ้าคลุม เสื้อเนตรนารีทุกคนก็คือแขนยาว แต่เนตรนารีจะใส่เสื้อไว้ในกระโปรงแล้วใส่เข็มขัด ตรงนี้เรายังยึดของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หนังสืออนุโลมอยู่กระโปรงก็คือกระโปรงยาวไปเลย ที่นี้พอเราพาเนตรนารีไปเดินเนี่ยะ ถึงจุดที่เนตรนารีเดินมาถึงหน้าพระพักตร์ ปัตตานีเราในประเทศไทยทั้ง 76 จังหวัด โรงเรียนที่เนตรนารีมุสลิมที่แต่งผ้าคลุมแบบนี้ ก็ทำให้เกิดความสนใจจากงานในวันนั้นคะ

ผู้วิจัย : อาจารย์คาดหวังว่าในอนาคตนี้ ที่มีอยู่แล้วอาจารย์มองยังงี้ต่อว่า ในอนาคตว่าของครูก็จะต้องเป็นไปตามของเด็กทำเป็นบรรทัดฐานเดียวกันหรือเครื่องแต่งกายต้องมีโฉมใหม่ เป็นโมเดลใหม่ที่เป็นมุสลิม

รุสมี กาลอ : เครื่องแต่งกายตอนนี้ที่เราเห็นมาเนี่ยะเท่าที่มีอยู่ก็ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง เป็นรูปแบบเดิมนั้นแหละ เพราะเรายึดความประหยัด เพราะเมื่อไหร่ที่เราเปลี่ยนปุ๊บ ผู้ปกครองเขาก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ก็คือตรงนั้นก็คือเป็นรูปแบบเดิมก็โอเคอยู่ แต่ก็แค่เกิดข้อกังขาในเรื่องของระบุให้ชัดว่ายังไง และก็มิข้อบังคับให้มันชัดเจนไปเลยว่าลูกเสือมุสลิม เนตรนารีมุสลิมแต่งยังงี้ ครูแต่งยังงี้

เวลาที่เขากล่าวเราก็จะได้ตอบแบบไม่ต้องมีข้อกังขาอะไรแล้ว

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : โดยปกติแล้ว เครื่องแบบลูกเสือก็จะมีอยู่ในกฎกระทรวง ถ้ากฎกระทรวงชัดเจนการค้นหา การเปิดมันจะง่าย แล้วก็การรับรู้ของครู ของผู้บริหารก็ชัดเจนไปในทางเดียวกัน แต่ปัญหาก็คือ หนังสือที่เราปฏิบัติอยู่คือ แค่นั่งสู่ออนไลน์ และหนังสือนี้มีมาตั้งนานแล้ว เมื่อมีมาตั้งนานแล้ว บางคนก็ยังถ่ายเอกสารไว้อยู่ แต่ไม่สามารถที่จะค้นหาข้อมูลใน Google ได้ หรือกฎกระทรวงปี พ.ศ.โน้น พ.ศ.นี้ หาไม่เจอ พอหาไม่เจอนิยะ การรับรู้มันก็ยาก จึ้นที่คาดหวังอีกอย่างหนึ่งก็คือ ถ้าจะให้เครื่องแบบมุสลิมเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นเอกภาพ ก็จะต้องออกเป็นกฎกระทรวงไปเลยให้ชัดเจน

รุสนี กาลอ : มีข้อเพิ่มเติมหนึ่ง ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนก็เหมือนกัน คือปกติแล้วที่สัมผัสในโรงเรียน วิชาลูกเสือในหนึ่งสัปดาห์ก็มีคาบเดียวแต่ก็จะมีการจัดกิจกรรมขึ้นในวันที่มีลูกเสือวันนั้นแหละ เอาคาบลูกเสือมาเลี้ยงไว้ ตอนนี้รัฐบาลก็มียุทธศาสตร์ให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมากขึ้นตรงนี้

ผู้วิจัย : ครับ อาจารย์ครับ เดียวมันจะมีประเด็นที่สอง ต่อเลยนะครับ คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา อาจารย์ทั้งสองท่านมีแนวคิดอย่างไร ในสภาพการปฏิบัติจริงในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามว่า ทุกวันนี้ที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียนเนยะ เป็นไปตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะไม่ครับ เช่น การเปิดกอง ปิดกอง บางโรงเรียนไม่มีการเปิดกองเลย เพราะมองว่าเป็นชิริก เช่น กองเคารพธงชาติ วันทยาวัธ บางคนบอกว่าไอ้ที่เคารพ นีมันคลุมเครือ มาใช้คำว่า กองร้องเพลงชาติวันทยาวัธ นี่ประเด็นที่หนึ่ง ประเด็นที่สอง คือ การสงบนิ่ง การสงบนิ่งมันคลุมเครือไหม แล้วแนวทางอิสลามทำยังไง แล้วประเด็นต่อมา คือ ในเรื่องการสวดมนต์ เปลี่ยนจากการสวดมนต์มาเป็นดูอาเนี่ยเป็นยังไง การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเนยะ อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์ มองยังไง ตอนนีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามปฏิบัติอยู่เนยะเป็นยังไงครับ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : คือ นักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนยะมีหลายทัศนะ บางโรงเรียนบอกว่าทำได้ บางโรงเรียน

บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงเรียนที่ได้ก็ทำไปตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเองในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็นอย่างอื่น แต่คำว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ตีที่เราได้ระลึกถึงพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า หรือไม่ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ทำแบบนี้ก็จะได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็นแค่คำภาษาไทยที่ตีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามา นั่งคุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสนีมีข้อคิดเห็นเรื่องนี้อย่างไรครับ

รุสนี กาลอ : ที่เขาปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม บางที่เขาก็ไม่ได้เข้าไปสัมผัสโดยตรง แต่ในเรื่องของหลาย ๆ อย่าง บางโรงเรียนก็สอนตลอด บางโรงเรียนก็จัดเฉพาะเด็กนักเรียน ม.1 ปีเดียวพอ ม.2 ไม่มีแล้ววิชาลูกเสือ ตรงนี้มันก็ขาดตอนไปคือ เด็กบางคนเขาหวังที่จะได้เรียนต่อในรุ่นสามัญรุ่นใหญ่ อะไรแบบนี้แหละ ก็เท่าที่สัมผัสสังคมาขอบ้างมานะคะ เด็กบางคนพอขึ้น ม.2 ไม่ได้เรียนลูกเสือแล้ว บางโรงเรียนก็ไปเข้าค่ายอย่างเดียวเลย คือเป็นช่วงฤดูเข้าค่าย แค่นั้นจบ แต่เด็กก็ไม่ได้ไปเรียนเนื้อหาในรายวิชา แต่ในส่วนการจัดการเรียนการสอน การประชุมกอง การแกรนฮาว แบบนี้ถ้าตัวเองนะเพราะเราทำอยู่ทุกคาบ ทุกอาทิตย์ที่มีการสอนลูกเสือ ที่นี้ก็ได้อธิบายบอกท่านหนึ่ง ตอนที่อยู่โรงเรียนเก่าก็ได้ถามเจ๊ะชู พอมาโรงเรียนใหม่ บาบอบท่านก็เป็นคนที่รู้ศาสนามากคนหนึ่ง เพราะที่โรงเรียนจะจัดให้วันศุกร์ บาบอบจะสอนศาสนาในโรงเรียน โดยให้ชาวบ้านมาเรียนด้วยในช่วงเช้าวันศุกร์ ตรงนี้ได้คุยกับبابอบว่า บาบอบคะ ตกกลางเรื่องที่เราสอนลูกเสือบางคนเขาก็ทักมาว่า กองเคารพธงชาติ วันทยาวัธ เป็นยังไงคะ บาบอบ ความคิดเห็นبابอบ แล้วبابอบก็บอกว่า แล้วตอนเช้าที่เราเข้าแถวปกติทุกวันละ เวลาประธานนักเรียน หรือว่ากรรมการนักเรียนอะไรตัวแทนที่เขาขึ้นไปพูด เขาก็บอกว่า เคารพธงชาติทั้งหมดตรง ทำไมเขาไม่ได้เจ๊ะ เขากล่าวเราเนาะ บาบอบถาม ทำไมพอวิชาลูกเสือทำไมเจ๊ะ นั้นสิبابอบ ที่หนู

อยากจะรู้มันเป็นยังไงกันแน่ บาบอาก็เลยบอกว่า ตรงนั้นมันเป็นแค่ให้เราได้ปฏิบัติแต่เราไม่ได้เป็นการทำ อีบาตะห์ เราถือว่าเราอยู่ในประเทศไทยคะ ตรงนี้ก็คือการแสดงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ต้องมีส่วนในเรื่องของการดูอาแทนการสวดมนต์ ในแนวทางของลูกเสือเขาก็บอกแล้วว่า ทุกศาสนาให้ปฏิบัติแม้ว่าเราเปิดประชุมกองจะมีศาสนาใด ศาสนาหนึ่งอยู่แค่คนเดียว เราก็ต้องให้เกียรติคนศาสนานั้น ให้เขาได้มีโอกาสได้ เพราะว่าการสวดมนต์กับการขอ ดูอา ความหมายมันก็คือ มันเป็นความหมายเดียวกัน แค่คนไทยพุทธเรียกว่า การสวดมนต์ คนคริสต์ เรียกว่าการสวดมนต์ แต่อิสลามเรียกว่าดูอา การขอพรจากพระเจ้าเป็นเจ้า ส่วนในเรื่องของการสงบนิ่งก็เหมือนกันกับที่อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์บอกเมื่อกี้ว่า ให้เด็กแค่ได้ทำสมาธิ ก็เหมือนที่เราละหมาดเด็กก็ต้องมีสมาธิ ก็เราก็โยงตรงนั้น ว่าบอกเด็กอยู่ตลอดเวลา การทำสมาธิตรงนี้ การสงบนิ่งตรงนี้ก็เหมือนเวลาลูก ละหมาดนั้นแหละลูก คือตรงนั้นเราอ่าน คือตรงนั้นเราอ่านในใจแทน บางทีก็การจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนบางทีก็ เราก็บอกว่า อ้อลูกเราก็ต้องนึกถึงความดีที่เรากำลังจะทำ หรือว่าความดีที่เราทำไปแล้ว เด็กบางคนยังไม่ฟังพอ ก็เลยจะบูรณาการไปว่า ขอให้ลูกอ่านสุเราะฮฟาตีฮะห์ 1 จบ กุล 3 กุลก็ได้ แทนตรงนั้น เด็กก็นิ่งกว่าเดิม

ผู้วิจัย : ที่นี้ปัญหาที่มันเกิดขึ้น ทั้งสองท่านมีแนวทางแก้ไขยังไง ในการตอบโจทย์ปัญหาให้กับสังคมว่าต้องอย่างนี้ ต้องอย่างนี้ หรือว่ามันเกิดจากความไม่ชัดเจนอีกแล้ว

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ยะ ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ แล้วก็ยิ่งโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีครูไทยพุทธอยู่ แล้วเขาก็โยนมาให้ครูไทยพุทธ แล้วเขาก็เลยตามเลย แล้วเราก็เสียโอกาส นั้นเราจะต้องคนที่เป็นครูมุสลิมจะต้องเข้าไปตรงนี้ให้ได้มากที่สุด ให้เรียนรู้อะไรที่สุด แล้วเอามาบูรณาการให้เป็นมุสลิม แล้วมันจะไปได้ดี ดีกว่าที่จะโยนไปให้ทางนั้นฝึก หรือให้ใครก็ได้ที่ไม่เข้าใจเรื่องศาสนา และความแตกแยกมันก็จะเกิดขึ้น

รุสนี กาลอ : เพราะว่าตอนโยน ชุมชนเขาใส่ใจมากขึ้น ถ้าเหมือน 20 ปีที่แล้ว เขาจะจัดกิจกรรมลูกเสือ

ยังงั้นชุมชนไม่ค่อยสนใจ เหมือนสมัยที่เราเรียนตอนประถม จะรอบกองไฟที่รอบอะไรยังงั้นก็ได้ แต่เดี๋ยวนี้ ชุมชนเขามองอยู่ตลอดเวลา ขนาดเราพาเด็กไปเข้าค่าย เวลาที่มีการเสนอว่าจะจัดกิจกรรมรอบกองไฟ เขาก็จะค้านอยู่ตลอด คือ ไม่ได้ค้านอยู่ในใจ ถ้าทำแบบนี้รอบกองไฟ เราพาเด็กนักเรียนมา เราบอกกับ ผู้ปกครองแล้วว่า ผู้ปกครองไว้ใจว่าเราพาลูกเขาไปใน เรื่องของอิสลามก็ต้องไม่หย่อนในเรื่องของศาสนาตรง นี้ เวลาเราไปจัดกิจกรรมก็ต้องมีการถ่ายรูปถ่ายอะไร ยิ่งเดี๋ยวนี้มันเร็ว พอถ่ายรูปลงไลน์ลงเฟส ผู้ปกครอง เขาก็ได้เห็นได้อะไรเนี่ยะ ตรงนั้นมากกว่า ถ้าเกิดว่าเป็นเรื่องของการรอบกองไฟตามที่เขาจัดมาเขาไม่เข้า แต่ของเรา เราจัดแบบ คือทำยังไงก็ได้ให้มันน้อยที่สุด อะ แล้วก็พยายามเอาเรื่องของศาสนาเราเข้าไป

ผู้วิจัย : อาจารย์ครับที่นี้ ส่วนหนึ่งคือไม่ชัดเจน ในเรื่องของการปฏิบัติของสำนักจุฬาราชมนตรี สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ที่กำหนดให้ลูกเสือมุสลิม ต้องกระทำลักษณะอย่างนี้ ที่นี้ผมมองอีกมุมหนึ่งว่า ถ้ามีการจัดอบรมครูลูกเสือโดยเฉพาะที่เป็นมุสลิม อะโรยอย่างนี้ อาจารย์มองยังไงกับประเด็นนี้ หมายถึงว่าอบรม B.T.C. อบรม A.T.C. อะโรยอย่างนี้แต่ว่า จัดเป็นเฉพาะคอร์สที่เป็นมุสลิมต่างหาก อาจารย์มอง ยังไงครับกับประเด็นนี้

รุสนี กาลอ : เห็นด้วยคะ แต่คือถ้าเราจะจัดเป็น มุสลิมไปทั้งหมดเลย แต่คนไทยพุทธที่เขาจะมาเรียนรู้ เราก็น่าจะเปิดโอกาสให้เขาอะ ตรงนั้น แต่รูปแบบก็คือเป็นของมุสลิม แต่โอกาสของครูคนอื่นที่ไม่ใช่ มุสลิมเข้ามาได้ ไม่ได้บังคับว่าเขาไม่ได้ เพราะถ้าเรา บังคับแบบนั้น บางทีเขาก็คิดไปอย่างอื่นอีก เขาก็น่าจะมาเรียนรู้ได้ เพราะว่าเหมือนบางโรงเรียนะ เด็กอิสลามร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ยังมีครูที่เป็นไทยพุทธ หรือว่าเป็นศาสนาอื่นนะคะ อย่างน้อยเขาก็ต้องรับรู้ ว่าเนี่ยะการจัด จัดยังไง

ผู้วิจัย : ที่นี้เมื่อกี้เนี่ยะ เรามองถึงความชัดเจนของ ระเบียบ การ ที่นี้มันจะต้องลงสู่ การ ปฏิบัติ ผ่านวิทยากรในการอบรม เพื่อจะนำความรู้ไปสู่ครูที่ สอนลูกเสือ แล้วครูที่สอนลูกเสือก็เอาจากวิทยากรที่ อบรมเนี่ยะไปใช้กับนักเรียนที่โรงเรียนประมาณนี้ อาจารย์ทั้งสองท่านมีความคาดหวังยังงั้นครับ กับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน สถานศึกษาในอนาคตครับ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : คาดหวังไว้ว่ากิจกรรมลูกเสือก็เหมือนวิชาหนึ่งที่เราจะต้องรับผิดชอบแล้วก็ตอบคำถามได้ว่า ถ้าสอนเด็กได้อะไร เราไม่สอน อะไรจะเกิดขึ้น ดังนั้นถ้าเราละทิ้งหน้าที่ตรงนี้ นั่นที่เราให้คะแนนเด็กคำว่า ผ่าน ไม่ผ่าน มันมีที่มาอย่างไร มันเป็นตราบาบให้กับเราไหม สิ่งนี้ต่างหากที่เราต้องตระหนัก ไม่อยากจะให้บอกว่า โอ้...เราผ่านลูกเสือมา แต่พอไปถามเนื้อหาตรงนี้ไม่รู้เลย ลูกเสือนี่ก็ประเภทลูกเสือแถวตรง ตรงยังงี้ ยิ่งบางคนเนี่ยะ เรียน ร.ด. มาด้วยพอตรงก็เท่ ตามแบบฉบับของ ร.ด. อีกนะครับ สิ่งนี้แหละอยากจะฝากคนที่เป็นครูเนี่ยะ จะต้องตระหนักในอามานะฮฺที่ได้รับมอบหมาย ไม่ใช่เฉพาะครูนะครับ ผู้บริหารด้วย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ ซึ่งท่านอาจจะจัดชั่วโมงไม่จัด อย่างเนี่ยะ แต่ในระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรเขามี แต่เราไปละเลยตรงนี้ คุณต้องตอบให้ได้ว่ามันคืออะไร

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสนีมีความคาดหวังยังไงครับในกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาในอนาคต

รุสนี กาลอ : ก็เหมือนกันคะ เพราะบางทีมีเรื่องอะไรก็จะคุยกันคะ เพราะบางทีเรามีปัญหาที่โรงเรียนบ้าง เรามีเห็นจากการพาลูกเสือเนตรนารีเข้ามาทำกิจกรรมเนี่ยะ ก็จะคุยกันว่าเกิดอะไรขึ้นตรงนี้

ผู้วิจัย : อาจารย์ทั้งสองท่านครับ นี่คือเข้าสู่ประเด็นที่สามแล้วนะครับ ประเด็นสุดท้ายของวันนี้ก็คือเรื่องของด้านพิธีการนะครับ ของลูกเสือและเนตรนารี อาจารย์ทั้งสองท่านมีแนวคิดอย่างไรครับเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงที่มันเกิดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เรื่องของพิธีการทุกเรื่องเลย ตั้งแต่เรื่อง แกรนฮาว การเปิด-ปิดประชุมกอง พิธีรอบเสาธง การแคมป์ไฟ การลอดถ้ำลูกเสือ การลอดซุ้ม และก็การไปเข้าค่าย และก็การเดินทางไกล อะไรลักษณะนี้ อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์ครับ สะท้อนสภาพการปฏิบัติจริงในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้หน่อยครับ

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : ก็เรื่องพิธีการบางอย่างอย่างที่บอกครับ คือ เราไม่รู้ พอเราไม่รู้ว่าจะกระบวนการลูกเสือเป็นยังไง พิธีการเป็นยังไง ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะและมันจะมีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้า

มาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการทั้งหลายเนี่ยะนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่าศาสนาเราสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้ มือไหนเสียก็ตัดไปซะ ยังใช้มืออื่นได้ ทำไมในเรื่องของพิธีการ ก็ถ้าหากว่ามันไม่รู้เรื่องเนี่ยะมันเป็นปัญหาอย่างยิ่ง ยิ่งที่ว่าเราจะทำอะไรแบบไหน แล้วก็อยากจะให้ครูเรา ครูที่รับผิดชอบ และผู้บริหารต้องเข้าใจพิธีการ และก็ศึกษารายละเอียด

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสนี มองยังไงครับกับประเด็นนี้

รุสนี กาลอ : ก็อย่างที่บอก ว่าปัจจัยหลาย ๆ อย่างก็ ครูเขาถามว่า ไม่รู้ไม่ ไม่ศึกษาமாகกว่ารายละเอียดปลีกย่อยเหมือนบางอย่างเราก็รู้ทั้งรู้ว่ากระบวนการบางอย่างก็ในอิสลามเราทำได้ไม่ได้ตรงนั้นคะ เช่น เวลาเราพาเด็กไปเข้าค่ายเนี่ยะตอนนี้รอบกองไฟก็น่าจะน้อยลง นอกเสียจากว่าถ้าค่ายไหนที่เขามีครูไทยพุทธเยอะ ยิ่งโดยเฉพาะคนที่จัด บางโรงเรียนที่จ้างวิทยากร ก็แล้วแต่วิทยากรจะจัด เราก็จ่ายเงินมาแล้ว แล้วแต่ แล้วแต่ตรงนั้นเราต้องเข้าใจจารีตและบริบทอิสลามเราปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหน

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองบางโรงเรียนที่คิดว่าไม่ได้ ก็เลยตัดไปเลยทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้กำหนดไว้ว่าเราเล่นรอบกองไฟไม่ได้ แต่เราเล่นกิจกรรมยามค่ำคืนได้ หรือว่า สตรีจออนโซว์ อะโรอย่างนี้ได้ แต่เขาไม่ได้ทราบข้อมูลลักษณะอย่างนี้ อาจารย์มองยังไงครับ

รุสนี กาลอ : ก็ตรงนี้แหละคะ ที่ครูต้องศึกษาเรานั้นทนทานการเราก็ได้อยู่ เพราะเราก็สามารถทำได้อยู่ในจุดจุดหนึ่ง โดยที่ไม่มีชุดกลองอะไรไป เอาแบบง่าย ๆ ให้เด็กมีการแสดงออก พอการแสดงตรงนี้เราก็บูรณาการจะแสดงเป็นประวัติศาสตร์ตา อะไรตรงนั้นก็ทำได้อยู่

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์มองยังไงครับ กับพิธีการ เช่น การถวายราชสดุดี การวางพวงมาลา ในข้อเสนอแนะของจุฬาราชมนตรีก็คือ ลูกให้เกียรติหรือนั่งในท่าที่สงบ แต่ในพื้นที่บ้านเราไม่ยอมเลย อันนี้มันจะขัดต่อคำแนะนำของสำนักจุฬาราชมนตรี อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์มองยังไงครับกับเรื่องนี้

ฮัสบูลเลาะห์ กาลอ : ประเด็นปัญหาที่เราต้องหาข้อยุติว่าจะเอาแบบไหน ลักษณะยังไง ถามว่า บางคนก็

โอเคเนะครับในระดับนี้ ถ้าเราไม่ราชสวดี แต่เอาไปอยู่ข้างหลัง ซึ่งจริง ๆ แล้ว ถ้าเราอยู่ข้างหลัง เหมือนกับที่เราแยกวงอยู่แล้วเราไม่ได้ร่วมพิธีกรรมในพิธีการตรงนั้น มันก็น่าจะเพียงพอแล้ว กับการที่เราหายไป ออกไปเลยเนี่ยะ มันเหมือนกับที่เราไม่ให้เกียรติ เหมือนเราทำอะไรสักอย่างหนึ่งเนี่ยะ แล้วก็เพื่อนบอกว่าทำไม่ได้ ให้คุณทำให้เสร็จเสร็จแล้วค่อยโทรตามฉันมาประมาณนี้ เราจะรู้สึกอย่างไรให้เขาทำของเขาให้เสร็จก่อนแล้วเราก็ค่อยเข้าในวง ก็ น่าจะเพียงพอแล้วในส่วนตรงนี้ แต่ว่าชัดเจนอยู่แล้วละ คงทำอะไรไม่ได้เนะครับ

รุตินี กาลอ : ก็ตรงนี้ก็คนที่เขาจัดนะ เขาคิดว่าพิธีถวายราชสวดีเป็นการเคารพรัชกาลที่ 6 ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดลูกเสือไทย คือตรงนี้เขาทำไม่ได้ไง ถึงแม้ว่าจะมีผู้เข้ารับการอบรมแค่ 2 คน แต่ในเมื่อที่มหาวิทยาลัยเขายังเป็นตรงนี้เขาก็อยากจะทำของเขา มันก็อวยังไม่ครบสมบูรณ์ของเขา ไม่ครบสูตร เราก็กปล่อยให้เขาทำไป ไม่ได้ไปนั้นอะไร แต่ถามว่าเราก็ก็นิยมไว้ว่าสักวันหนึ่ง อาจจะตะอวะฮุกกัน อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงอะไรยังไง ตรงนี้คือจริง ๆ เวลาเราเข้าไปเป็นวิทยากรนะ บางคนก็ถามว่า แล้วอิสลามอยู่แค่ 2 คน วิทยากรทั้งหมดเป็นไทยพุทธหมดเลย 20 คน มีเรา 2-3 คน อิสลาม แล้วถ้าเราไม่เข้าไปเลยละตรงนั้นมันก็จะยิ่งกว่าไปอีก แต่อย่างน้อยเราเข้าไปเราก็ก็น่าจะจุดที่เราสามารถจะดึงออกมาตรงนั้นนะมุสลิมจึงไม่ได้

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์ฮัสnulเลาะห์และอาจารย์รุตินี ครับ จากที่ได้ไปเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมา ในเรื่องของ การร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีที่นี้เนี่ยะ ดูจากข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรี ในเรื่องของ การร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี ปรากฏว่าได้ แต่ที่นี้ในการปฏิบัติจริง ทางพื้นที่บ้านเราพอถึงในจังหวัดที่จะต้องร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเนี่ยะปรากฏว่าไม่เอา อาจารย์เห็นยังไงครับกับเรื่องนี้

ฮัสnulเลาะห์ กาลอ : มันเป็นเรื่องละเอียดอ่อน สำหรับผมจะปล่อยแต่ละคนว่าร้องได้หรือไม่ได้ จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง พยายามเสนอแนะว่า ถ้าท่านคิดว่าร้องได้ก็ร้อง ถ้าร้องไม่ได้ก็เฉย ๆ แต่ถามว่าเรามีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่เพียงแต่ที่เราอาจจะไม่เปล่งเสียงออกมาแล้วแต่ในใจยังจงรักภักดีอยู่เพราะว่าถือว่าเป็นผู้นำประเทศสูงสุด

ผู้วิจัย : ที่นี้วิธีการแก้ปัญหาที่มันเกิดขึ้นเนี่ยะ ทั้งเรื่องพิธีการตั้งแต่ต้นที่เราคุยกันมา อาจารย์มีแนวทางยังไงในการแก้ปัญหา

ฮัสnulเลาะห์ กาลอ : ในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่านหรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุด ให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ

ผู้วิจัย : แต่ให้รู้ว่ามันขั้นตอนนี้อยู่เวลาสอนใช่ไหมครับ

ฮัสnulเลาะห์ กาลอ : ที่เราต้องการไม่ใช่เรื่องของพิธีกรรม สิ่งที่เราต้องการสอนวิชาลูกเสือเนี่ยะ ตามวัตถุประสงค์ ก็คือ ต้องการสร้างให้เด็กเป็นพลเมืองดีนะครับ ของชาติ แค่นั้นเอง

ผู้วิจัย : อาจารย์รุตินีมีวิธีการแก้ไขอะไรยังไงครับ

รุตินี กาลอ : ตรงนั้นแหละ เหมือนกับว่าคุณครูบางคนบอกว่าทำไม่ได้เนะ ตอนที่ผมคิดว่าคุณทำไม่ได้ตัดไปก่อนก็ได้ แล้วก็ให้ไปศึกษารายละเอียดดูเพื่อว่าเมื่อมีข้อคำถามใครถามขึ้นมา เราจะได้ตอบได้ก็เหมือนเมื่อกี้ที่คุยกับบาบอ อย่างน้อยเวลาเขาถามมา เราคุยกับบาบอคนนี้ จะชูคนนี้ เราก็กถาม 2-3 คน เขาบอกว่าได้

ผู้วิจัย : ที่นี้ประเด็นสุดท้าย อาจารย์ฮัสnulเลาะห์ อาจารย์รุตินี คิดยังไงครับกับความคาดหวังในอนาคตกับพิธีการตั้งแต่ในทุกวันนี่ที่เราทำ แล้วก็ในอนาคตเนี่ยะ ถ้าวิจัยนี้ออกมาแล้วก็ส่งผลให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักจุฬาราชมนตรีได้มาจับมือคุยกัน แล้วก็มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมแก้ไข อาจารย์ฮัสnulเลาะห์มองยังไงครับ

ฮัสnulเลาะห์ กาลอ : คาดหวังว่า ถ้ามีการพูดคุยกันแล้วนะครับ เรื่องราวต่าง ๆ จะต้องลงมาสู่ผู้ปฏิบัติจริง คงจะไม่เก็บไว้ที่ใดที่หนึ่ง แล้วก็เผยแพร่ให้ชัดเจนว่าสิ่งที่เราทำได้แบบไหนแล้วก็มาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องนะครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์รุตินีมีความคาดหวังยังไงครับกับประเด็นนี้

รุตินี กาลอ : ก็คือที่เราเสนอไปข้างต้นแล้วว่า ถ้าเราได้มีโอกาสได้คุยกันทั้งสำนักจุฬาราชมนตรี ทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แล้วก็ทีมตัวแทนอาจจะเป็นตัวแทนของ ตอนนี้อยู่ที่แบ่งเป็นเขตแล้วเนอะ จะเป็นศึกษาธิการจังหวัดปัตตานีเขต 1,2,3 จังหวัดนราธิวาสเขต 1,2,3 เป็นตัวแทนมาพูด ประมาณว่า

กรรมการยกร่าง แต่ก็มิให้นำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับ ด้วย เพราะว่าบางทีมีแต่ครูอย่างเดียวโอเค แต่ในเรื่องปัจจัยรายละเอียดปลีกย่อยในด้านศาสนาลึก ๆ

ผู้วิจัย : นอกเหนือจากสิ่งที่เราได้พูดคุยกันมาทั้งหมด ผมจับประเด็นใจความหลัก ๆ ได้ว่า การแก้ไขส่วนหนึ่งเรานั้นคือ ผู้ปฏิบัติ แต่มันก็จะไม่เหมือนกันทั้งหมด อย่างไรก็ตามมันก็ต้องขึ้นอยู่กับเบื้องบนคือ สำนักจุฬาราชมนตรีบวกกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติผนวกกัน แล้วออกมาเป็นกฎระเบียบในข้อบังคับกฎกระทรวงในการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางเดียวกันทั้งหมด และหลังจากนั้นมาสู่เขตพื้นที่ และก็ได้ลำดับลงมา จนถึงผู้ปฏิบัติแล้วก็เผยแพร่ข้อมูลลักษณะแบบนี้ บวกกับจะต้องมีเอกสารเป็นคู่มือตลอดจนถึงขั้นการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อะไรลักษณะอย่างนี้ อันนี้ผมเข้าใจถูกต้องไม่ครับ ที่อาจารย์ได้พูดคุยเมื่อสักครู่นี้ ที่นั่นนอกเหนือจากที่ผมได้สัมภาษณ์ไปแล้วครับ อาจารย์มีสิ่งอื่นที่อยากจะนำเสนอแนะที่จะเข้าสู่ในรายงานการวิจัยไม่ครับ

อัสบลเลาะห์ กาลอ : ก็ถ้าทำได้ ก็อินชาอัลลอฮ์ วงการลูกเสือโดยเฉพาะลูกเสือมุสลิมแล้วก็สิ่งที่เราอาจจะไม่รู้ก็จะได้รู้มากขึ้น และคือสิ่งที่อยากจะเพิ่มเติม คือ สิ่งไหนที่ว่าเราไม่รู้หรือเราทำไม่ได้ อะไรยังไงก่อนที่เราจะมาเสวนาต่าง ๆ เราก็ศึกษาข้อมูลนะครับ โดยเฉพาะการศึกษาวิจัย เพื่อนบ้านที่เป็นมุสลิมนะครับ ไม่ว่าจะประเทศอาหรับ อะไรต่าง ๆ ที่จัดกระบวนการตรงนี้ จัดถึงระดับไหน จัดได้ระดับไหนอะไรยังไง ซึ่งเราสามารถที่จะไปก็อปปี้นำมาปรับใช้ในประเทศไทยเราได้ ไม่เสียหายเหมือนกับว่าถอดบทเรียนจากเขาแล้วมาปรับใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแน่นอนของเขาเรื่องศาสนาจะชัดเจน เพราะมันใกล้เคียงกับเรา เสนอแนะว่าควรจะมีการศึกษาดูงานลูกเสือที่เป็นประเทศมุสลิมเพิ่มเติม เพื่อจะมาเป็นบทเรียนจะสรุปมาใช้ ในบ้านเราบ้าง ซึ่งที่ผ่านมาเราอาจจะไม่รับรู้ประเทศมุสลิมเนี่ยเขาไม่มีลูกเสือ เขาไม่ได้จัดกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งพวกเราปิดตามองไม่เห็นที่จริงแล้วมันมีเกือบทุกประเทศ

ผู้วิจัย : อาจารย์รุสนีมีอะไรจะเสนอแนะไม่ครับ

รุสนี กาลอ : ก็จากสภาพปัญหาที่เจออยู่ ส่วนมากครูส่วนใหญ่ที่อยู่ในโรงเรียนจะบอกว่าทำไม่ได้ พอทำไม่ได้ก็เลยไม่ทำ แต่บางทีมาจากว่าไม่

อยากทำ อ่างไปเลยว่าจะทำไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่เราก็ไม่ได้ศึกษาให้ชัดเจน ในเมื่อเราคิดว่ามันทำได้หรือไม่ได้ เรามีผู้รู้อยู่ เราก็น่าจะเข้าไป ตรงนี้มันไม่ได้เสียหาย เสียเวลาไม่ มันอยู่ที่จิตใจสำนึกในเมื่อเราเป็นครู ก็จะต้องจัดการเรียนการสอนให้เด็ก ไม่ว่าวิชาอะไรก็แล้วแต่ เพื่อสร้างวิญญาน ดังนั้นกระบวนการลูกเสือเน้นระเบียบวินัย ถ้าเราสังเกตดูหลาย ๆ อย่าง มันมาจากวิชาลูกเสือคะ ถ้าเราสร้างให้เด็กได้นั้นแหละคือจุดที่มันบอกว่า คือโอกาสของครูไปในตัว การสร้างโอกาสให้เด็กก็ถือเป็นโอกาสของครูที่จะต่อยอดไปในเรื่องของการเรียนการสอนของเราในอนาคต

ผู้วิจัย : ครับ การสัมภาษณ์ในเนื้อหาทั้ง 3 หัวข้อ เรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ตลอดจนถึงพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ทั้ง 3 หัวข้อก็ครอบคลุมของการสัมภาษณ์ในวันนี้ ถ้าอาจารย์ทั้ง 2 ท่านมีอะไรเพิ่มเติม นอกเหนือจากนี้อีกไม่ครับ ถ้าไม่มีก็ขอขอบคุณในการให้ข้อมูลในวันนี้ครับ สุดท้ายถ้าหากผิดพลาดประการใด ด้วยกาย วาจา ใจ ก็ต้องขอมาอภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย วะบิลลาฮีเตอาฟัก วัลอิติยาฮะฮ์ วัสลามุ อาลัยกุมวาเราะฮมาตุลลอฮียิวาบารอากาศุฮ์

อัสบลเลาะห์ กาลอ และรุสนี กาลอ : วะอาลัย กุมุสลาม วะเราะฮมาตุลลอฮียิวาบารอากาศุฮ์

ถอดเทปการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

1) นางมารีน่า เบญจเหม

สถานที่ให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ

ร้านอาหารแอ๊ดโฮม

วันเสาร์ ที่ 19 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดในการสัมภาษณ์มีดังนี้

ผู้วิจัย : ปิสมิลลาอิรเราะห์มานิรเราะห์ฮีม อัลฮัมดุลิลลาฮิรีอบบีลาลามีน วัสซอลาตุวัสซาลาม อาลารอซูลิลละห์ อะลาอาลาลีฮิวะเซาะห์บีฮิวะมัลลาละห์ อัลลามูออลัยกุมวะเราะห์มาตุลลอฮิวะบารอกาตุยุมซ็่อ ว่าที่ ร.ต.อาทิตย์ นุระบ้ำฟ เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและการจัดการ การศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ขณะนี้กำลังทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ก่อนอื่นก็ขอเรียนเชิญท่านอาจารย์แนะนำตัวนิดนึงครับ

มารีน่า เบญจเหม : อัลลามูออลัยกุมวะเราะห์มาตุลลอฮิวะบารอกาตุยุมซ็่อ ดิฉันมารีน่า เบญจเหมสอนอยู่โรงเรียนชุมชนบ้านกะมียอคะ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วิชาเอกประถมศึกษา

ผู้วิจัย : เรื่องแรกที่ผมจะขอสัมภาษณ์อาจารย์นะคะ คือเรื่องของรูปแบบและการตีความหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับเด็กนักเรียนมุสลิมที่อยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อิม สภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ จากที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้แนะนำในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการตีความหมายของลูกเสือและเนตรนารีเนี่ยนะครับ อาจารย์มองว่าปัจจุบันนี้มีปัญหาไม่ครับ กับการแต่งเครื่องแบบและการตีความหมายของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบัน

มารีน่า เบญจเหม : ปัจจุบันนี้เนี่ยนะคะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายโรงเรียนตอนนี้ก็ให้ความสำคัญกับการแต่งเครื่องแบบและตี

เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ก็คือให้เด็กได้แต่งกายได้ถูกระเบียบมากยิ่งขึ้น และสามารถสวมใส่ได้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัย : ซึ่งปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่าบางโรงเรียนของรัฐเองก็ดี โรงเรียนเอกชนก็ดี ซึ่งหลาย ๆ โรงเรียนที่มีความแตกต่าง อาจารย์มองว่ามันเกิดจากอะไรครับ บางโรงเรียนใส่ชุดลูกเสือใส่ผ้าคลุมแต่ใส่เสื้อแขนสั้น กระโปรงขาสั้นอะไรอย่างเนี่ยะ บางโรงเรียนเอกชนใส่ชุดแขกยาวเลยไม่ได้สองท่อน บางโรงเรียนไม่ได้เอาเสื้อใส่ในกระโปรงอะไรอย่างเงี้ยะ อาจารย์มองว่ามันเกิดจากอะไรครับ

มารีน่า เบญจเหม : อาจจะเกิดจากความเข้าใจของคุณครู เรื่องแรกนะคะที่มีความคิดเห็นก็คือ เรื่องความเข้าใจของคุณครู คุณครูเขาอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย หรือในส่วนที่สำนักจุฬาราชมนตรีแนะนำว่าสามารถแต่งเครื่องแบบได้และเหมาะสมกับบริบทที่เป็นอยู่

ผู้วิจัย : เป็นไปได้ไม่ครับว่า เอกสารที่สำนักจุฬาราชมนตรีทำมานี้เนี่ยะ คือทำมานานแล้วตั้งแต่ปี 2540 กว่า ๆ เนี่ยะผมจำไม่ได้ นี่ก็นานมาแล้ว 10 กว่าปีแล้วด้วย และเป็นไปได้ไม่ครับว่าเอกสารเหล่านี้ไม่ได้ถูกเผยแพร่ไปสู่โรงเรียนเอกชนเอง แล้วก็โรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอะไรอย่างเนี่ยะ

มารีน่า เบญจเหม : เป็นไปได้คะ อาจจะยังไม่แพร่หลาย คุณครูบางท่านอาจจะยังไม่รับรู้ตรงนี้เนี่ยะอะคะ ว่าลูกเสือสามารถแต่งเครื่องแบบได้ตามบริบทของศาสนาอิสลาม สามารถแต่งชุดยาว แต่งขายาวได้ตามหลักการของศาสนาได้เลยโดยที่ไม่ผิดต่อระเบียบของลูกเสือ

ผู้วิจัย : อาจารย์มองถึงปัญหาที่มันเกิดขึ้นในปัจจุบันเนี่ยะ อาจารย์มองยังไงครับ ว่าบางโรงเรียนแบบนี้ บางโรงเรียนแบบนี้เนี่ยะอะไรอย่างเงี้ยะ ปัญหาที่มัน

เกิดขึ้นทุกวันนี้เนี่ยะ มันเกิดมาจากอะไร แล้วก็ความใสใจระหว่างผู้กำกับลูกเสือเอง ครูและผู้บริหารโรงเรียนอะไรอย่างเนี่ยะ

มารีน่า เบญจเหม : ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ถ้าครูมุสลิมเราในโรงเรียนนั้นมีจุดยืน และหนักแน่นนั้นวันก่อนเจอบางโรงเรียนนะคะ เขาใส่ผ้าคลุมนะแต่เขาใส่กระโปรงสั้น ครูมุสลิมเราน่าจะตระหนักหรือมีจุดยืนว่ามุสลิมเรา เอาเราะฮ์ที่จะต้องปกปิดนั้นน่าจะเข้มแข็งมากกว่านี้

ผู้วิจัย : ที่นี้ส่วนปัญหาที่มันเกิดขึ้นเนี่ยะ ในความคิดของอาจารย์เองเนี่ยะ จะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไรครับ เกี่ยวกับเครื่องแบบ เช่นเอกชนเป็นแบบนี้ รัฐบาลเป็นแบบนี้ และอาจารย์มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องเครื่องแบบเนี่ยะ ให้เป็นไปตามขอเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี อาจารย์มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไรครับ

มารีน่า เบญจเหม : น่าจะมีวิธีการประชาสัมพันธ์หรือทำเป็นหนังสือชี้แจง และแจกตามโรงเรียน หรือส่งหนังสือไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหนังสือเป็นประกาศหรือเป็นเอกสารหรือระเบียบการแต่งเครื่องแบบที่มีตสอดคล้องกับการแต่งกายที่มันถูกต้องตามหลักการของศาสนาอะคะ

ผู้วิจัย : โอเคครับ นี่ก็คือเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาที่มันเกิดขึ้น ในอนาคตอาจารย์วาดฝันอย่างไร เกี่ยวกับเครื่องแบบของลูกเสือและเนตรนารี อาจารย์มองอนาคตอย่างไรครับหรืออาจารย์คาดหวังอย่างไรครับ

มารีน่า เบญจเหม : คาดหวังว่าโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีที่เป็นมุสลิมเนี่ยะสามารถแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัย : งั้นก็แสดงว่าต่อไปในอนาคตเนี่ยะ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกับสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะต้องทำงานร่วมกันก็ชี้แจงออกมาเป็นหนังสือหรือออกมาเป็นประกาศเหมือนที่อาจารย์ได้กล่าวไปเมื่อสักครู่นี้เนี่ยะใช่ไม่ครับ และก็แจกจ่ายไปตามสถานที่ที่เป็นต้นสังกัด และไปยังผู้ปฏิบัติใช่ไม่ครับ

มารีน่า เบญจเหม : อาจจะเป็นรูปถ่าย หรือเป็นคู่มือการแต่งเครื่องแบบของลูกเสือและเนตรนารีอะไรประมาณนั้นคะ

ผู้วิจัย : ที่นี้ประเด็นที่สองการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา อาจารย์มองว่าปัจจุบันเนี่ยะ

ปัญหาที่มันเกิดขึ้นเนี่ยะกับโรงเรียนที่จัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาเนี่ยะ เป็นไปตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะไม่ครับ เช่นการเปิดประชุมกอง การซักธง การสวดมน การสงบนิ่ง อะไรลักษณะอย่างนี้เนี่ยะ อาจารย์มองยังไงกับปัญหาเหล่านี้ครับ เช่นบางโรงเรียนคิดว่ามันมีพิธีกรรมที่มันไม่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามก็เลยตัดออกไปเลย การเปิดประชุมกองไม่เอาแล้ว สอนเงื่อนไขอย่างเดียวตลอดทั้งปีอะไรอย่างเงี้ยะมันเกิดจากอะไรครับอาจารย์

มารีน่า เบญจเหม : ก็เป็นไปได้อะคะ บางโรงเรียนไม่เอาเลยนะ เขาจะคิดว่า อะไรอะไปเอาเคราะห์อะไร ถ้าเป็นลูกเสือสำรองเขาก็จะมีคำพูดที่ใช้ในการเปิดกอง เช่น จะมีคำพูดว่า อะไรอะ อาคร่าเราจะทำดีที่สุด ซึ่งจริง ๆ แล้วเราสามารถที่จะปรับคำพูดตรงนั้นได้ ถ้าเกิดคนที่เขาเข้าใจ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้คำว่า อาคร่า ก็จะเป็นแบบว่า ยาอัลลอฮ์เราจะทำดีที่สุดอะไรประมาณนี้อะคะ ถ้าคุณครูทำให้ดูก็ได้ ที่นี้อย่างที่น้องบอกว่าเขาอาจจะตัดขั้นตอนนั้นไปเลยก็ได้ เนื่องจากเขาอาจจะไม่ชอบเลย ครูหลายคนพอพูดถึงลูกเสือหรือก็แบบว่าไม่ชอบไปเลยหรือไม่เอาเลย เพราะว่าเขากลัวจะเสี่ยงต่อการศรัทธาอะไรอย่างเนี่ยะ ในส่วนของเวลารอบกองไฟอะไรอย่างเนี่ยะ เขาก็ไม่ชอบ มันมีแบบร่างนั้น หรือแบบว่าการบูชาอะไรอย่างเงี้ยะ

ผู้วิจัย : และอย่างบางโรงเรียนใช้คำว่า กองเคารพธงชาติวันทยาอุธ อะไรอย่างเนี่ยะ อาจารย์มองยังไงครับกับวลีที่ว่า กองเคารพธงชาติวันทยาอุธ บางโรงเรียนใช้คำว่า กองร้องเพลงชาติวันทยาอุธ อาจารย์มองอย่างไรครับกับประเด็นนี้

มารีน่า เบญจเหม : ประเด็นนี้ด้วยตัวเองนะคะตัวเองเข้าใจว่าเป็นไปตามขั้นตอนซึ่งบางทีมันก็ไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับหลักศรัทธา ซึ่งตัวเองก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร รู้อยู่แล้วว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้อะคะ

ผู้วิจัย : แล้วอย่างในช่วงตอนจัดกิจกรรมอะไรอย่างเงี้ยะอะครับ ในโรงเรียนอะครับมันจะมีอยู่ตอนหนึ่งที่เล่นเกม ร้องเพลงอะไรอย่างเงี้ยะ อาจารย์มองยังไงครับกับประเด็นนี้ อาจจะเป็นเพลงที่บูรณาการกับศาสนา เป็นนาซิด เป็นอะไรอย่างเงี้ยะ อาจารย์เคยใช้กิจกรรมอย่างเงี้ยะเป็นยังไงครับ

มารีน่า เบญจเหม : เราก็อ่านนาซีตในการสอนเพลงได้

ผู้วิจัย : แต่ว่าบางโรงก็ เช่น เพลงที่มันเกี่ยวข้องกับ การเสียงต่อหลักการศรัทธา เช่น เพลงราชสดุดี อาจารย์ใช้ไม่ตรงกับเพลงลักษณะอย่างนี้อะครับ

มารีน่า เบญจเหม : ที่โรงเรียนไม่ได้ใช้อะคะ

ผู้วิจัย : ก็คืออันไหนที่หมิ่นเหม่แล้วก็เสียงต่อหลัก ศรัทธาเนี่ยะ อาจารย์ตัดออกไปเลยใช่ไหมครับ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งการเปิดประชุมกองเป็นไปตามขั้นตอนที่คณะ ลูกเสือแห่งชาติกำหนดใช่ไหมครับ โอเคครับ ที่นี้อาจารย์มองถึงปัญหาในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีในสถานศึกษา อาจารย์พอจะมองเห็นถึงปัญหาบ้างไม่ครับ ว่ามันเป็นปัญหาทั้งในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนของรัฐบาลที่มีเด็กนักเรียนมุสลิมอะไรอย่างเงี้ยะ อาจารย์พอจะทราบถึงปัญหาที่มันเกิดขึ้นไม่ครับ เช่น บางโรงไม่จัดเลย ไม่สอนเลย แต่แต่งเครื่องแบบ หรือมีคาบลูกเสือไว้ทำกิจกรรมอย่างอื่น หรือมีการสอนลูกเสือแต่ไม่มีการเปิดประชุมกอง ปัญหาประมาณนี้อะครับ หรือนอกเหนือจากสิ่งที่ผมกล่าวมาเนี่ยะ อาจารย์คิดว่า มันยังมีปัญหาอื่นนอกเหนือจากนี้ไม่ครับ

มารีน่า เบญจเหม : ที่พบมานะคะครูบางคนก็ไม่ชอบเลย พอพูดถึงเรื่องลูกเสือเนี่ยะไม่ชอบเลย

ผู้วิจัย : ด้วยกับเขาอาจจะมัวคิดถึงด้วยหรือเปล่าครับ หรือไม่มีองค์ความรู้เลยเกี่ยวกับเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีเฉพาะทาง

มารีน่า เบญจเหม : มีส่วนคะ อาจจะต้องด้วยกับเขาไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมก็เลยไม่รู้ว่าจะต้องสอนอะไรอย่างไร เปิดกองไม่เป็น พอบางคนจะต้องไปสอนกลางแจ้งด้วยแล้วเนี่ยะ คือเขาไม่เอาเลย เหมือนประมาณว่าร้อน เหนื่อย ขอสอนในห้องเถอะ ก็เป็นการสอนเพียงแค่อุบายไม่ได้ไปสู่การปฏิบัติ

ผู้วิจัย : อาจารย์มองอีกมุมหนึ่งก็คือ เนี่ยะอย่างช่วงนี้เนี่ยะรัฐบาล คสช. เขากำหนดในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเนี่ยะ แต่ว่าเน้นกิจกรรมมากเลย อาจารย์มองอย่างไรครับกับเรื่องนี้

มารีน่า เบญจเหม : คือ ด้วยตัวของดิฉันเองชอบในกิจกรรมลูกเสือ และกิจกรรมลูกเสือก็ตื่นเด็กนักเรียนได้มีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น คือได้ฝึกบุคลิกภาพของเขาเอง การยืนตรงอะไรอย่างเนี่ยะคะ ถ้าเด็กไม่ได้เรียนลูกเสือเนอะคะก็จะไม่ค่อยมี

ระเบียบสักเท่าไร ขนาดแคื่อยืนตรงก็ยังยืนตรงไม่ได้เลย แต่ถ้าเขาได้ฝึกลูกเสือทุก ๆ สัปดาห์เนี่ยะ ทำยืนตรงของเขาก็จะดีขึ้นและดูสง่า แต่ถ้าเขาไม่ได้เรียนลูกเสือเลยเขาก็จะอยู่อย่างไม่มีระเบียบวินัยคะ

ผู้วิจัย : ที่นี้ประเด็นต่อมาก็คือ อาจารย์มองอนาคตอย่างไรครับกับแนวทางในการแก้ไขในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาเนี่ยะ อาจารย์มีแนวทางในการแก้ไขกับปัญหาที่มันเกิดขึ้นเมื่อสักครู่นี้เนี่ยะ อาจารย์มีแนวทางอย่างไรครับ เช่น ส่งครูไปเข้าร่วมการอบรมแล้วก็สร้างความตระหนักอะไรอย่างเนี่ยะ อาจารย์มีแนวทางอย่างไร

มารีน่า เบญจเหม : ก็คือส่งครูไปอบรม เขาก็จะได้รับความรู้ความเข้าใจ ต่อมาก็คือจะทำอย่างไรที่จะให้ครูนั้นตระหนักในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือเรียนแล้วมันได้อะไรมาจากการเรียนลูกเสือ ถ้าครูตระหนักในส่วนตรงนี้ได้การจัดการเรียนการสอนลูกเสือในสถานศึกษา ก็จะดีขึ้น

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มีแนวโน้มน้อยอย่างไรในอนาคตหรืออาจารย์คาดหวังอย่างไรครับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาเนี่ยะ ในอนาคตอาจารย์มองอย่างไรครับ ลูกเสือมุสลิมเนี่ยะ

มารีน่า เบญจเหม : ถ้าเกิดว่าผู้หลักผู้ใหญ่ด้านบนเนี่ยะ ตอนนี้จากนโยบาย คสช. เขาก็ให้ความสำคัญเนาะ ถ้าเกิดว่าทางเขตและทางโรงเรียนนั้นให้ความสำคัญ ตลอดจนคุณครูให้ความสำคัญนั้นแล้วก็ลงไปสอนนักเรียนอย่างจริงจังก็น่าจะได้ตรงนั้นนะคะ

ผู้วิจัย : อาจารย์มองในอนาคตว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ อาจารย์มองว่ากิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษามันจะดีขึ้นกว่าเดิมไม่ครับ หลังจากที่มันนโยบายจาก คสช. ในการเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

มารีน่า เบญจเหม : มันจะดีขึ้นกว่าเดิมถ้ามีการติดตามประเมินผล แต่ถ้าเกิดว่ามันนโยบายอย่างเดียวแต่ไม่มีการติดตามประเมินผลก็เหมือนเดิม ตอนนี้ก็คือเหมือนมีหนังสือมาว่าให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง แต่ไม่มีการติดตามโรงเรียนก็มีการสอนบ้างไม่สอนบ้าง ที่นี้มันก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารด้วยว่าจะจริงจังมากน้อยแค่ไหน

ผู้วิจัย : ที่นี้ประเด็นที่สามจะจบแล้วครับอาจารย์เกี่ยวกับด้านพิธีการของลูกเสือที่มันมีปัญหา อาจารย์มองว่าพิธีการของลูกเสือในปัจจุบันเนี่ยะที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้ให้ข้อเสนอแนะมาเนี่ยะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนรัฐบาลเองเนี่ยะปฏิบัติตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะไม่ครับ

มารีน่า เบญจเหม : สำหรับคนที่รับทราบ เขารู้เขาก็สามารถที่จะปฏิบัติตามได้คะ แต่ถ้าคนที่ไม่รู้เลยก็มีอคติ หรือทำตามในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าใช่

ผู้วิจัย : แล้วก็ประเด็นต่อมาก็คือปัญหาที่มันเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนที่เป็นมุสลิมเนี่ยะหรือในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะเรื่องพิธีการเนี่ยะ เช่น การชุมนุมรอบกองไฟ การเปิดประชุมกองพิธีรอบเสาธง การเข้าค่ายพักแรม การทำแกรนฮาวอะไรอย่างเงี้ยะ อาจารย์คิดว่าพิธีการเหล่านั้นมันมีปัญหาไม่ครับสำหรับเด็กนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเอง และเด็กมุสลิมในโรงเรียนของรัฐ

มารีน่า เบญจเหม : โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าไม่มีปัญหาอะไรนะคะ หมายถึงว่าปฏิบัติเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

ผู้วิจัย : ที่นี้โรงเรียนที่เขาไม่ทราบเรื่องนี้ละครับ อาจารย์คิดว่ามันมีปัญหาไม่ครับ

มารีน่า เบญจเหม : คิดว่ามีปัญหาอะ เพราะตอนนี้บางอบางคนเขาเองก็ไม่ชอบเรื่องลูกเสือ หรือว่ายังมีอคติอยู่ หรือว่าเขายังไม่รู้เรื่องของลูกเสือดีพอ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาพวกนี้อย่างไรครับ เรื่องของ แสดงว่าตั้งแต่เรื่องหนึ่งที่หนึ่งมาเนี่ยะ เรื่องเครื่องแบบ และเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา และก็มาถึงเรื่องที่สามแล้วเนี่ยะ แสดงว่ามันเกิดจากความเข้าใจหรือเปล่าครับ อาจารย์ มันเกิดจากความเข้าใจที่ว่าสำนักจุฬาราชมนตรีให้ข้อเสนอแนะสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แล้วก็สำนักงานลูกเสือแห่งชาติไม่ทราบเหมือนกันว่ามีหนังสือส่งมายังเขตพื้นที่ แล้วก็เขตพื้นที่ส่งมายังโรงเรียนหรือไม่อย่างไร เราอาจจะไม่รับทราบเลยช่วงนี้

มารีน่า เบญจเหม : ถ้าคนไม่ได้คลุกคลี หรือไม่ได้อยู่ในวงการของลูกเสือเลยเนี่ยะ ก็จะไม่รู้เลยเรื่องแบบนี้ ก็แสดงว่าหลัก ๆ เลยก็คือขาดความเข้าใจหรือการสื่อสารที่ตรงกัน เพราะว่าตอนนี้เองเนี่ยะการ

แต่งกายเองก็ไม่เป็นเอกภาพเลย การจัดกิจกรรมแม้กระทั่งพิธีการของลูกเสือเนี่ยะ บางโรงก็ทำอีกอย่าง บางโรงก็ไม่ทำเลย บางโรงทำแต่ตัดออกแสดงว่าเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเนี่ยะยังไม่เป็นหนึ่งเดียว ก็จะเป็นความแตกต่าง

ผู้วิจัย : อาจารย์มองว่าในอนาคตเนี่ยะ ที่อาจารย์มองเรื่องของพิธีการเนี่ยะ ความน่าจะเป็นในอนาคตเนี่ยะ อาจารย์มองถึงขนาดไหนของเรื่องพิธีการเนี่ยะ เหมือนประมาณว่าอาจารย์คาดหวังขนาดไหนว่าต่อไปเด็กมุสลิมเนี่ยะจะปฏิบัติเกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือเนี่ยะ เช่น ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีมากยิ่งขึ้นหรือไม่ก็ครูแต่ละคนเขาน่าจะมีการอบรมที่ดีกว่านี้อะไรประมาณนี้ หรืออย่างไรครับ

มารีน่า เบญจเหม : ทั้งนี้และทั้งนั้นมันอยู่ที่ ผอ. ของแต่ละโรงเรียนด้วย และครูที่รับผิดชอบเรื่องลูกเสือของโรงเรียน ถ้าครูผู้รับผิดชอบ และ ผอ. เขาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา ถ้าเขาให้ความสำคัญตรงนี้นั้นก็จะปฏิบัติตามกระบวนการ

ผู้วิจัย : เป็นไปได้ไม่ครับว่า ครูหรือกลุ่มครูที่รู้แต่ไม่ยอมทำ ในขณะที่เดียวกันครูที่อยากทำแต่ไม่รู้หลักการ แล้วก็อีกกลุ่มหนึ่งก็คือผู้บริหารไม่ได้ใส่ใจเลยกับเรื่องพวกนี้ และยังเป็นผู้บริหารที่เป็นต่างศาสนิกด้วย หรือประมาณว่าจะเอาอะไรกันนักกันหนากับเรื่องพวกนี้เนี่ยะ อาจารย์คิดว่ามันน่าจะเป็นลักษณะแบบนี้ด้วยหรือไม่

มารีน่า เบญจเหม : มีหลายโรงเป็นอย่างนั้นเลยคะหลายโรงที่แบบว่าเหมือนกับบางโรงเรียนที่เคยเห็นนั้น ผอ. เขายังไม่เข้าใจในเรื่องของหลักการลูกเสือ เขายังไม่มีความรู้ เขาก็ไม่ฟังครูที่มีความรู้ เขายังยึดของเขาว่ายังถูก ยังมีเหมือนกัน มันพูดยาก

ผู้วิจัย : อาจารย์มองว่าในอนาคตเนี่ยะมันจะเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือว่ามันจะแย่ลงกว่าเดิมหรืออย่างไรครับอาจารย์

มารีน่า เบญจเหม : ในบางโรงเรียนอาจจะดีขึ้นถ้ามีผู้นำหรือผู้ที่ดูแลเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีที่เขามีเพาเวอร์เขาก็สามารถจะทำได้ดีขึ้น บางโรงเรียนก็อาจจะแย่ลงนะ เหมือนกับที่โรงเรียน

ของดิฉันนั้น เพราะว่ามันก็มีหลายปัจจัยอะนะคะ ที่ทำให้แย่งลงกว่าเดิม

ผู้วิจัย : ที่นี้สุดท้ายแล้วนะ ะครับ อาจารย์มีข้อเสนอแนะอะไรไม่ครับ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนลูกเสือสำหรับเด็กมุสลิมเรา ทั้งครูแล้วก็เด็กนักเรียน

มารีน่า เบญจเหม : อยากให้ครูนั้นได้เข้ารับการฝึกอบรม และหมั่นที่จะฝึกฝน ถ้าหากไม่ได้ฝึกฝนเลยหรือไม่ได้ลงไปสอนเลย ประสบการณ์ในการสอนเองก็จะไม่ชัดเจน ก็คือให้ครูเนี่ยะร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเด็ก

ผู้วิจัย : เดิมเลยเนี่ยะอาจารย์มีใจรักเรื่องลูกเสือหรือว่ามีความถนัดหรือความสนใจ ภูมิหลังของอาจารย์ที่เกี่ยวกับเรื่องลูกเสือ

มารีน่า เบญจเหม : ใจรักเลยคะ คือชอบลูกเสือถามว่าตัวเองเนี่ยะมีความรู้เรื่องลูกเสือเยอะไหมก็ไม่ใช่ว่าเยอะมากแต่ใจรัก ก็ต้องถามผู้รู้บ้างก็ร่วมกับเพื่อนครูที่เขาเป็นอะคะ เขาก็มาร่วมกันเสนอแนะ ก็มาร่วมกันจัด ที่นี้ผลที่มันเกิดขึ้นกับเด็กเห็นชัดเจนเลยนะว่าเด็กมีระเบียบวินัย มีความกล้าแสดงออกเป็นไปตามปรัชญาของลูกเสือเลยคะ เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนุกสนาน

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์ครับผมขอถามเพิ่มเติมอะนะครับ อาจารย์มองว่าในอนาคตสมควรหรือเปล่าครับที่ว่าจะมีคู่มือเป็นฉบับการจัดกิจกรรมการสอนลูกเสือและเนตรนารีสำหรับเด็กมุสลิม สมควรไม่ครับกับการที่จะมีเอกสารคู่มือเฉพาะอะไรอย่างเงี้ยะ

มารีน่า เบญจเหม : คะ ดิฉัน

ผู้วิจัย : แล้วเป็นไปได้ไหมในอนาคตเนี่ยะ ครูที่เป็นมุสลิมและที่ไม่ใช่มุสลิมเวลาอบรม B.T.C. อะไรอย่างเงี้ยะ ก็อบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา องค์ความรู้ที่จะเอาไปใช้กับเด็กนักเรียนที่เป็นมุสลิมอะไรอย่างเงี้ยะ อาจารย์มองยังไงครับกับประเด็นนี้ สมควรหรือไม่

มารีน่า เบญจเหม : สมควรคะ เพราะในเมื่อคุณครูสอนในโรงเรียนที่มีบริบทที่เป็นเด็กนักเรียนที่เป็นมุสลิมก็จะต้องเรียนรู้ตั้งนั้นด้วยอะคะ

ผู้วิจัย : เหมือนกับว่ามีครูที่ไม่ใช่มุสลิมและก็มาสอนในโรงเรียนที่บริบทเป็นมุสลิมแต่ปรากฏว่าไม่รู้เกี่ยวกับหลักการของมุสลิมว่าต้องอย่างจี้ ๆ ใช่มั้ยครับ แต่เขากลับเอาหลักการของส่วนกลางมาใช้กับนักเรียนที่นี้ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทที่นี้ก็เลยต้อง

มีการอบรมเพิ่มเติมอะไรประมาณนี้ใช่มั้ยครับ ที่อาจารย์ได้เสนอแนะ นอกเหนือจากสองเรื่องที่ผมได้เกริ่นไปคือเรื่องเอกสารคู่มือ แล้วก็การอบรมที่เป็นแบบอิสลามิก นอกเหนือจากสองเรื่องนี้แล้วเนี่ยะ อาจารย์มีอะไรเพิ่มเติมไม่ครับ ทั้งเรื่องของเครื่องแบบ เรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา แล้วก็เรื่องของพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ประมาณว่าให้ล้อตามประเทศมุสลิม เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย หรือกลุ่มประเทศอาหรับเขาจัดลูกเสืออย่างไร แล้วก็ให้เราที่เป็นลูกเสือแบบมุสลิมในประเทศไทยเนี่ยะล้อตามในการจัดกิจกรรมอะไรประมาณเนี่ยะ อาจารย์คิดว่าเป็นไปได้ไม่ครับ และก็อยากจะให้เป็นอย่างนั้นไม่ครับ

มารีน่า เบญจเหม : เป็นไปได้คะ แล้วก็อยากจะให้เป็นแบบนั้นด้วยคะ ทั้งคนจัดเอง เด็กนักเรียน และผู้ปกครองเองก็จะได้สบายใจ

ผู้วิจัย : ใช่มั้ยครับว่า ลูกเสือไม่ใช่ว่ามีเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น มันมีทั้งกลุ่มประเทศอาหรับเองก็มี มาเลเซีย อินโดนีเซียก็มี

มารีน่า เบญจเหม : ถ้ามีหรือจัดแบบกลุ่มประเทศอาหรับ มาเลเซีย อินโดนีเซียก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองอีกด้วย ว่าประเทศมุสลิมเหล่านี้ยังจัดกันดี

ผู้วิจัย : และนอกเหนือจากนี้อาจารย์มีข้อเสนอแนะอะไรอีกไม่ครับ ถ้าไม่มีก็ต้องขอขอบคุณอาจารย์ที่ให้การสัมภาษณ์ในเรื่องของสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในนามผู้วิจัยและนักศึกษาปริญญาโทก็ต้องขอขอบคุณอาจารย์มารีน่า เบญจเหม ไว้เพียงเท่านี้ สุดท้ายผิดพลาดประการใดด้วยกาย วาจา ใจก็ต้องขอมาอภัยด้วย สุดท้ายขอให้อาจารย์นั้นมีสุขภาพ พลานามัยที่สมบูรณ์ และขอให้อัลลอฮ์ได้โปรดประทานวิสกี้ที่บริสุทธิ์ และใช้ชีวิตในโลกดunyaด้วยกับอามัลที่ดี และไปสู่อาคีเราะห์ที่บารอกะห์ด้วยครับ อะบิลลาฮีเตอาฟีก วัลอิติฮาซะห์ วัลซาลามุออลัยกุมวะเราะห์มาตุลลอฮิฮะบารอากาศู

ถอดเทปการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

1) นายเจมูอำหัด เจอะอามะห์	ตำแหน่ง ครูประจำการ
	หัวหน้างานกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
สถานที่ให้สัมภาษณ์	โรงเรียนอามานะศักดิ์
สัมภาษณ์เมื่อ	วันอาทิตย์ ที่ 13 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดในการสัมภาษณ์มีดังนี้

ผู้วิจัย : บิสมิลลาฮิรเราะฮฺมานิรเราะฮิมี อัสลามุอะลัยกุมวะเราะฮฺมาตุลลอฮฺฮิวะบารอกาทุฮฺ คุร็ับ กระจะหมว่าที่ ร.ต.อาทิตย์ นูระบ้ำฟ นะครับ เป็นนักศึกษาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นะครับ ซึ่งในวันนี้ผมก็จะมาขอสัมภาษณ์นะครับเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี นะครับ ซึ่งการสัมภาษณ์เนี่ยนะครับก็จะมี 3 ตอนด้วยกัน กล่าวคือ ตอนที่ 1 ก็จะเป็นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์นะครับ แล้วก็ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี แล้วก็ตอนที่ 3 ก็จะเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งการสัมภาษณ์ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ นะครับ ซึ่งอาจารย์เองก็เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ทางเราได้คัดเลือกนะครับ ที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษาที่ผ่านมา ก่อนอื่นก็อยากจะให้อาจารย์ได้แนะนำตัวเล็กน้อย คุร็ับ เรียนเซญูคุร็ับ

เจมูอำหัด เจอะอามะห์ : อัสลามุอะลัยกุมวะเราะฮฺมาตุลลอฮฺฮิวะบารอกาทุฮฺ ผมชื่อ นายเจมูอำหัด เจอะอามะห์ ตอนนี้เป็นครูประจำการอยู่ที่โรงเรียนอามานะศักดิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เป็นครูสอนที่นี้ก็ประมาณ 10 กว่าปีแล้ว คุร็ับ

ผู้วิจัย : แล้วก็ตอนนี้อาจารย์สอนอยู่วิชาอะไร ระดับไหนครับ

เจมูอำหัด เจอะอามะห์ : ตอนนี้ผมสอนอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือ ป.4 ป.5 และ ป.6 วิชาพลศึกษา และดูแลเกี่ยวกับวิชาลูกเสือและเนตรนารีด้วยครับ

ผู้วิจัย : ปัจจุบันอาจารย์อยู่ตำแหน่งอะไรครับ ตำแหน่งครูผู้สอนใช่ไม่ครับ

เจมูอำหัด เจอะอามะห์ : ตำแหน่งครูผู้สอนครับ

ผู้วิจัย : ครับ แล้วก็วุฒิการศึกษาครับ

เจมูอำหัด เจอะอามะห์ : ปริญญาตรี

ผู้วิจัย : ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ใช่ไม่ครับ ขนาดโรงเรียนที่อาจารย์สอนอยู่คือ ขนาดใหญ่ใช่ไม่ครับ

เจมูอำหัด เจอะอามะห์ : ขนาดใหญ่ ใช่ครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้ มาสู่ตอนที่ 2 แล้วนะครับ อาจารย์คิดว่าสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เนี่ยจะมีการแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีไม่ครับ เช่น การแต่งกาย การใส่ผ้าคลุม การใส่กางเกง การติดเครื่องหมาย อะไรลักษณะนี้อะครับ อาจารย์คิดว่ามีไม่ครับการแต่งกายลักษณะอย่างนี้ ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้ให้ข้อเสนอแนะไว้

เจมูอำหัด เจอะอามะห์ : ก็มีครับ คือ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีทั้งในเรื่องของชุดเครื่องแต่งกาย และการติดเครื่องหมาย และสีของผ้าคลุมศีรษะ

ผู้วิจัย : ลูกเสือทุกประเภทเลยใช่ไม่ครับ ทั้งลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

เจมูอำหัด เจอะอามะห์ : ครับผม

ผู้วิจัย : สภาพการปฏิบัติจริงเนี่ยะโดยภาพรวมแล้ว อาจารย์เห็นเป็นอย่างไรครับในจังหวัดปัตตานี ประมาณกี่เปอร์เซ็นต์ได้

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ตอนนี้นำจะประมาณ 80-90 % นะครับ การแต่งเครื่องแบบของลูกเสือ และเนตรนารี ระดับประถม และมัธยมก็จะเป็นไปตามที่กำหนด

ผู้วิจัย : ที่นี้ อาจารย์คิดว่า การแต่งเครื่องแบบ ลูกเสือและเนตรนารีตามที่สำนักจุฬาราชมนตรี แนะนำไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเนี่ยะ ในเรื่องของการแต่งกายเนี่ยะ อาจารย์คิดว่ามันมีปัญหาไม่ครับที่กำหนดมาว่าต้องแต่งเครื่องแบบลักษณะอย่างนี้อะครับ

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ถ้าการแต่งกายในปัจจุบันไม่มีปัญหาอะไร เพราะมันตรงกับหลักการของศาสนา เช่น เนตรนารีจากเดิมสวมหมวกก็มาใส่ผ้าคลุมแทน จากเสื้อแขนสั้นก็มาเป็นเสื้อแขนยาว และถ้าเป็นนักเรียนชายปัจจุบันกับเมื่อก่อนก็เปลี่ยนไป จากกางเกงขาสั้นมาเป็นขยาวครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้ปัญหาที่ดูจากการเก็บข้อมูลเชิงสถิติและก็มีข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเนี่ยะ ที่เขาเสนอแนะมาในแบบสอบถามเนี่ยะนะครับ เขาติงมาเรื่องของการใส่ชุดที่สวมลงไปใ้ในกระโปรงอะไรเนี่ยะ อาจารย์มีข้อเสนอแนะยังงัยกับประเด็นนี้ครับ

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ชุดเนตรนารี 2 ท่อนหรือชุดที่จะต้องสวมในกระโปรงกับชุดแขนยาว แบบที่ติงว่าก็จะเป็นชุดแขน เพราะถ้าเป็นชุดแขน นักเรียนก็ไม่ต้องไปสวมเสื้อใ้ในกระโปรง ถ้าเป็นชุดแขนมันจะยาวมันก็คล้าย ๆ กับชุดสวมใส่ละหมาด แต่ถ้าเอาง่าย ๆ ก็สามารถใส่ละหมาดได้เลย

ผู้วิจัย : ก็คือหมายถึงชุดแขนยาวเลยจะติงว่าใช้ไม่ครับ

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ใช่ครับ

ผู้วิจัย : และอีกหนึ่งประเด็นก็คือ การใช้เข็มขัดที่เป็นหน้าเสื่ออะไรอย่างนี้ อาจารย์มีข้อคิดเห็นอย่างไรกับเรื่องนี้ครับ

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ครับ เข็มขัดหน้าเสื่อบางโรงเรียนเขามีปัญหากับการที่ใช้เข็มขัดที่มีรูปสัตว์ แต่ก็ถ้าตามระเบียบแล้วเนี่ยะที่จริงมันก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ถ้าตามหลักการอิสลามก็คือมันจำเป็นและ

มันก็ได้ถึงขั้นฮารอม เองง่าย ๆ เราสามารถที่จะใส่ได้ แต่เวลาเราจะละหมาดเราก็สามารถถอดออกได้

ผู้วิจัย : ซึ่งหน้าเสื่อนี้ มันก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหลักศรัทธาอะไรของเราที่ใช้ไม่ครับ

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ใช่ครับ ไม่เกี่ยวเลย เราสามารถใส่ได้

ผู้วิจัย : ครับที่นี้ อาจารย์คาดหวังอย่างไรกับเครื่องแต่งกายของลูกเสือและเนตรนารีจากปัจจุบันที่มันเป็นลักษณะอย่างนี้ ในอนาคตอาจารย์คาดหวังอย่างไรครับ แบบว่าให้เป็นภาพรวมเหมือนกันทั่วประเทศ

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ภาพรวมทั้งประเทศก็อยากให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่งเครื่องแบบที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม ถ้าเป็นผู้ชายก็ใส่กางเกงขายาว เสื้อปกติ และติดเครื่องหมายตามที่กำหนด ส่วนเรื่องหมวกถ้าจะให้ดีผมคิดว่าน่าจะยังใช้เหมือนเดิม

ผู้วิจัย : คือว่าเป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : เพราะมันไม่ได้ขัดต่อหลักการแต่อย่างใด

ผู้วิจัย : ครับ

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ส่วนชุดเนตรนารี ขณะนี้ก็ได้แล้ว เป็นชุดแขนยาว นักเรียนหญิงก็ได้ปกปิดเอาเราะฮฺ แล้วก็ใส่ผ้าคลุมตามสีแต่ละประเภทที่กำหนด อาจจะให้ทั่วประเทศที่เป็นมุสลิมเป็นแนวทางเดียวกันทั้งหมด ไม่ต้องมาแบบนู้นมาเปลี่ยนพอขึ้นไปทางเหนือ ขึ้นไปทางกรุงเทพฯ พอลงมาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็แต่งเครื่องแบบไม่เหมือนกันก็อยากให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้วิจัย : แล้วมันจะมีบางโรงเรียนที่ใส่หมวกชอกเกะหมวกอะไรนะที่เป็นหมวกแบบลูกเสือมาเลเซีย อาจารย์คิดยังงัยกับตรงนี้

เจ๊ะมุฮำหมัด เจ๊ะอามะห์ : ตามความคิดส่วนตัวนะครับ มันไม่เหมาะกับบ้านเรา หมวกนั้นมันจะไปเหมาะกับมาเลเซีย แต่ถ้าเอาไปใส่ให้กับคณะครูน่าจะดีกว่า ถ้าจะให้เด็กนักเรียนใส่มันไม่เหมาะสม หากเราขึ้นไปพบปะกับพี่น้องลูกเสือจังหวัดต่าง ๆ มันก็จะไม่เหมือนกันอีก เขาจะมองว่าเราแบ่งแยกอีก น่าจะนะครับ

ผู้วิจัย : แต่ถ้าว่ามองในแง่มุมมองที่ตีมันก็อาจจะเป็นเอกลักษณ์ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ได้ นะครับ อันนี้อาจารย์คิดอย่างไรครับ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ถ้ามองในแง่ดี ก็จะได้เหมือนกัน แต่ถ้าในมุมมองของผู้อื่นมันจะไม่เหมาะกับลูกเสือและเนตรนารี ที่จะต้องใส่ทับกับผ้าคลุม

ผู้วิจัย : อาจารย์หมายถึง ถ้าเป็นนักเรียนชายก็จะโอเคอยู่ แต่ถ้าเป็นผู้หญิงแค่ใส่ผ้าคลุมศีรษะก็พอเพียงแล้ว ตามที่ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ก็บอกว่าใส่ผ้าคลุมแทนหมวก แล้วก็แทนผ้าผูกคอ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : พอมีหมวกนี้ ก็กลายเป็นว่าซ้ำซ้อน ถ้ามีผ้าคลุมมีหมวกอีกมันก็ดูแปลก

ผู้วิจัย : ที่นี้เนี่ยะ สำนักจุฬาราชมนตรีเขาออกข้อเสนอแนะให้กับนักเรียนเอง ที่ว่าใส่ผ้าคลุมแทนหมวกกับผ้าผูกคอ แต่ผมอยากจะเพิ่มเติมสอบถามอาจารย์อีกนิดนึงกับเรื่องของครู จะสังเกตได้ว่าครูผู้หญิงเราเนี่ยะใส่ผ้าคลุม มีผ้าผูกคอ และยังมีหมวกอีกด้วย อาจารย์มีแนวคิดอะไร ยังไงกับเรื่องนี้ครับ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ก็เหมือน ๆ กับนักเรียนเองง่าย ๆ เลย ก็คือไม่สวย และก็ไม่เหมาะสมด้วย

ผู้วิจัย : ก็คือถ้าใส่ผ้าคลุมแล้วก็ไม่ต้องใส่หมวกแล้ว แต่ว่าตอนนี้เนี่ยะในระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเขาก็ยังไม่ได้ระบุชัดเจน และข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีเองก็ไม่ได้พูดถึงผู้กำกับด้วย คือตรงนี้มีข้อกังขาอยู่ ระหว่างนักเรียนกับผู้กำกับใช้ไม่ครับ ตอนนี้ในระเบียบที่ชัดเจนก็คือเรื่องของนักเรียน แล้วผู้กำกับเองก็ยังข้อถกเถียงกันว่า เอะตกลงจะใส่หรือไม่ใส่ เพราะในระเบียบพูดถึงเฉพาะเด็กนักเรียนอย่างเดียวเอง ก็คืออาจารย์ยืนยันว่าเป็นไปได้ก็อยากจะให้เป็นเหมือนกันกับเด็กนักเรียน

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ใช่ครับ

ผู้วิจัย : เรื่องเครื่องแต่งกาย อาจารย์ยังมีปัญหาอื่น ๆ อีกไหมครับ เกี่ยวกับเรื่องเครื่องแต่งกายที่จะแนะนำครับ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ปัญหาที่จะแนะนำก็คงไม่มีนอกจากแนะนำเกี่ยวกับสัญลักษณ์ที่บ่งบอกเกี่ยวกับลูกเสือจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่นที่อื่นธนู อาจจะเปลี่ยนเป็นสัญลักษณ์อะไรก็ได้ที่สื่อถึงจังหวัดจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าเปลี่ยนได้นะ

เพราะถ้าเปลี่ยนส่วนอื่นเดี่ยวนั้นจะต่างจากพวก แต่เพียงแค่มีสัญลักษณ์ที่อื่นธนูเท่านั้น ถ้าสามารถทำได้

ผู้วิจัย : คือให้เป็นสัญลักษณ์เฉพาะ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : พอขึ้นไปต่างจังหวัดที่นอกเหนือจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เขาจะได้อะไรนี้มาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ครับ ประมาณนี้ ถ้าทำได้ครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้ด้านที่ 2 ครับ ด้านเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทั้งในโรงเรียน นอกสถานที่ การจัดค่ายพักแรม หรือการเดินทางไกล อาจารย์คิดว่าสภาพการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีบ้านเราเนี่ยะ มีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีอย่างไรครับ มีหรือไม่มีครับ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : มีครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้สภาพการปฏิบัติจริง ณ เวลานี้เนี่ยะโดยภาพรวมมันเป็นยังไงครับอาจารย์

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ภาพรวมในปัจจุบันโรงเรียนเริ่มกระตุ้นมากยิ่งขึ้น เริ่มมีการเปิดกองปิดกอง แล้วก็ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นกว่าเดิม

ผู้วิจัย : ซึ่งแต่เดิมนะ บางคนไม่ทราบใช้ไม่ว่ามีข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรี เกี่ยวกับเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือที่ถูกต้องตามหลักการนี้เป็นลักษณะอย่างไร

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : แต่เดิมนะแค่วิชาอย่างเดียว พอถึงเวลาให้เด็กนักเรียนลงไปเล่น ไม่ได้สอน ปัจจุบันเขามีการเปลี่ยนแปลงก็คือเด็กนักเรียนเริ่มเรียน เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เริ่มมีกิจกรรมเกี่ยวกับระเบียบวินัย เริ่มเยอะขึ้น

ผู้วิจัย : แล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันเนี่ยะ โดยเฉพาะการเปิดปิดประชุมกองในโรงเรียน มันมีการปฏิบัติจริงมากน้อยแค่ไหนครับ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ง่ายๆ ๆ คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในตัวเมืองปัตตานีเนี่ยะก็ประมาณ 90 % ที่โรงเรียนเริ่มเปิดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ

ผู้วิจัย : อืม แล้วอย่างเช่น ตอนเปิดกองมันมีการร้องเพลงชาติ การใช้คำพูดที่มันสื่อไปถึงการเสียอาภีตะฮอะไรเนี่ยะ เขามีการปรับเปลี่ยน หรือว่าเขาไม่ทำเลยหรือตัดออกไปเลยหรือยังครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : บางโรงตามที่ได้ทราบ บางโรงก็มีการปรับเปลี่ยน บางโรงก็ยังทำตามสำนักงานลูกเสือแห่งชาติตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี คือ ร้องเพลงชาติ อ่านคุอา สงบนิ่ง เขาก็จะทำตาม แต่บางโรงก็มีการเปลี่ยนหรือเพิ่มเติม เช่น ในช่วงของการสงบนิ่ง ก็จะมีการกล่าวรำลึกในใจเกี่ยวกับพระเจ้า เช่น กล่าวในใจด้วยคำว่า สุบหานัลลอฮ อัลฮัมดุลิ้ลลาะห์ อัลลอฮอักบร ตามโรงเรียนนั้น ๆ ที่กำหนด

ผู้วิจัย : หน้าที่อาจารย์ทำอยู่นี้ อาจารย์ทำอย่างไรครับ คือตอนชักธงชาติ เดิมคือทั่วไปเนี่ยเขาบอกว่า กองคารพธงชาติวันท้าวรุช ซึ่งการเคารพธงชาติมันมีความหมิ่นเหม่ในเรื่องของหลักการยังไงครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : ตามที่โรงเรียนทำก็คือ กองร้องเพลงชาติ เลย คือไม่ได้ กองคารพธงชาติ คือมาเปลี่ยน

ผู้วิจัย : ส่วนตอนสงบนิ่งอาจารย์มีวิธีการยังไงครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : การสงบนิ่งก็ได้ปรับเปลี่ยนจากการที่ยืนเฉย ๆ จับหมวกแล้วก็สงบนิ่งก็มีการกล่าวในใจด้วยคำว่า สุบหานัลลอฮ อัลฮัมดุลิ้ลลาะห์ อัลลอฮอักบร สงบนิ่งประมาณนี้ ฟีกให้เด็กนักเรียนได้รำลึกถึงพระเจ้าด้วย

ผู้วิจัย : โดยภาพรวม ลักษณะการจัดกิจกรรม ประมาณนี้นะครับ สิ่งใดที่มันขัดต่อหลักการ อาจารย์ก็จะแก้ไขและชี้แนะ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : เราสามารถใช้ในเฉพาะโรงเรียนเรา แต่ถ้าไปข้างนอกเราก็จะใช้ตามที่ใช้ส่วนกลางใช้ แต่ถ้าเป็นไปได้เราอยากจะปรับเปลี่ยนใช้เฉพาะ

ผู้วิจัย : แต่ว่าเราก็สอนเพื่อให้รู้ว่าโดยหลักการของลูกเสือเขาอย่างนั้นนะ แต่หลักการปฏิบัติก็จะอีกแบบหนึ่ง ที่นี้อาจารย์คิดว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเนี่ย อาจารย์คิดว่ามันน่าจะมีปัญหาไม่ครับ ประมาณว่าโรงเรียนเราอีกแบบหนึ่ง ไปเจอโรงเรียนโน้นอีกแบบหนึ่ง เจอโรงเรียนนี้อีกแบบหนึ่ง อาจารย์คิดว่ามันมีปัญหาไม่ครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : มีปัญหาครับ

ผู้วิจัย : อาจารย์คิดว่าปัญหาที่พบบันเกิดจากอะไรครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : ปัญหาที่พบบันเกิดจากครูผู้สอน องค์ความรู้ไม่แน่น พอเขามาดูของเราไม่เหมือนกัน แล้วเขาเองก็ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม อบรมมายังไงก็ตามนั้น พอถึงเวลาเกี่ยวกับเรื่องอะกิตะฮู เราไปพูด เขาก็บอกว่าไม่เป็นไร

ผู้วิจัย : อาจารย์มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้อย่างไรครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : วิธีแก้ปัญหาก็คือ สข. จังหวัด น่าจะเรียกครูผู้สอนลูกเสือมาพบปะ และพูดคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักของสำนักจุฬาราชมนตรี ที่ออกคำแนะนำให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าพิธีการแบบนี้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนที่สามารถแก้ไขเราก็ใช้เฉพาะในส่วนของเรา

ผู้วิจัย : ควรจะมีการอบรมไม่ครับ แบบอิสลามิกสกาทท์ เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไปใช่ไหมครับ แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ย อบรม B.T.C. แบบมุสลิม อาจารย์เห็นด้วยไม่ครับแบบนี้

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : อันนี้ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งครับ

ผู้วิจัย : ทั้ง B.T.C. และ A.T.C. ประมาณนี้ใช่ไหมครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : ใช่ครับ เพราะบางโรงเรียนมา พอจะร้องเพลงชาติ เตรียมตัวเคารพธงชาติ ทำไปโดยเกี่ยวกับหลัก บางโรงก็ไม่ทำเลย เชิญธงชาติก็ไม่ทำ ถามว่าไม่ทำไม่ได้ไม่ ได้ แต่ถ้าตามระเบียบมันก็ต้องทำ

ผู้วิจัย : เราอยากจะทำ แต่เราจะทำอย่างไรให้ไม่ขัดต่อหลักการใช่ไหมครับ เมื่อกี้อาจารย์เสนอให้มีการพูดคุยเกี่ยวกับการอบรม และถ้าเป็นไปได้จะมีเอกสารเป็นคู่มืออะไรอย่างนี้ อาจารย์เห็นควรอย่างไรครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : ยิ่งดีเข้าไปใหญ่ มีรูปภาพ วีดีโอ ซีดี มีสื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน

ผู้วิจัย : อีกอันหนึ่ง มีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ย อาจารย์คิดเห็นอย่างไรครับ

เจ๊ะมุฮัมมัด เจ๊ะอามะห์ : ถ้ามีโมเดลสักโรงเรียนหนึ่งเป็นตัวอย่าง

ผู้วิจัย : อย่างโรงเรียนของอาจารย์ โรงเรียน อามานะศักดิ์ ซึ่งเดิมคนโน้นมาศึกษาดูงานเรื่องนี้ อาจารย์เห็นควรอย่างไรกับเรื่องนี้

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้ โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือ มาดูได้ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจาก สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมีให้ชัดต่อหลักการของ ศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน เช่น เรา แค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการ แก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้น

ผู้วิจัย : ส่วนในประเด็นที่ 3 ก็คือ อาจารย์คาดหวัง อย่างไม่ต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบ้านเรา

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : อยากจะให้ลูกเสือในสาม จังหวัดนี้ เอกชนเนี่ยดี และก็ใช้ระบบของลูกเสือให้ นักเรียนได้รู้จักจริง ๆ แล้วมันก็สามารถต่อยอดได้ เด็กนักเรียนพวกนี้ที่ได้เรียนลูกเสือสามารถนำมาใช้ ประโยชน์จากลูกเสือไปต่อยอดกับวิชาที่เขาเรียน มีระเบียบ วินัย มีความคิด มีทักษะชีวิต มีการบำเพ็ญ ประโยชน์ มันก็ใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้ ช่วยเหลือผู้อื่นได้

ผู้วิจัย : แล้วก็บูรณาการกับอิสลามด้วยใช่ไหมครับ เช่น เรื่องของการละหมาด การทำอิบาดะห์ อะไรเนี่ยะ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ใช่ครับ ลูกต้อง

ผู้วิจัย : อันนี้คือสิ่งที่อาจารย์คาดหวังในการจัด กิจกรรม ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันไม่ได้แบ่งแยกออกจากกัน ว่าลูกเสือก็คือลูกเสือ อิสลามก็ต่างหาก แต่ว่าเป็นเนื้อเดียวกัน อันนี้ก็เป็นสิ่งที่อาจารย์ได้ คาดหวัง นอกเหนือจากนี้อาจารย์มีอีกไม่ครับ ในเรื่องของการจัดกิจกรรม

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ส่วนการจัดกิจกรรมบาง โรงเรียน เช่น ลูกเสือสำรอง มันก็ยังใช้อาคร่าอยู่ เราจะทำดี บางโรงเรียนก็ไม่ได้สอนอะไรเลย เด็กประถม ป.1- ป.3 บางโรงเรียนก็สอน บางโรงเรียนก็ไม่สอน แต่โรงเรียนที่ผมสอนอยู่ที่สอน แต่พอจะมาปรับเปลี่ยนใช้ประโยชน์ เช่น อาคร่าเรา จะทำดี เราก็มาเปลี่ยนเป็นยาอัลลอฮฺเราจะทำดี

ผู้วิจัย : คือเปลี่ยนจากสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในหลักการ ให้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : นั่นคือ อยากให้โรงเรียน ทุกโรงเรียนมาดูวิธีการ เพื่อใช้ประโยชน์เป็นไปใน

ทิศทางเดียวกัน สามารถใช้ได้ เด็กนักเรียนก็จะสนุก และกล่าวคำนี้ตลอด มันก็จะติดคำว่า ฉันทองปฏิบัติตามอัลลอฮฺ และเชื่อฟังท่านนบี ฉันทองยืนตรงในเวลาละหมาด นี่ก็มันเป็น เป็นแนวทางเกี่ยวกับลูกเสือ มันใช้ประโยชน์ได้

ผู้วิจัย : แล้วก็เอาทักษะลูกเสือ เอามาใช้ใน ชีวิตประจำวันได้เลย อาจารย์ครับ พิธีการของลูกเสือ อันนี้แหละโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องพิธีการที่เราจะพบ บ่อยครั้งว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือที่ไม่ใช่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แต่เป็นโรงเรียนของรัฐที่มีนักเรียนมุสลิมที่สังกัดอยู่ อาจารย์คิดว่าสภาพการปฏิบัติจริงเรื่องของพิธีการ การเข้าค่ายลูกเสือ การประชุมกอง พิธีรอบเสาธง แคมป์ไฟ การทำแกรนฮาว ลักษณะอย่างนี้ อาจารย์คิดว่าสภาพการปฏิบัติจริงในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามเป็นไปบ้างครับ

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ถ้าว่าการปฏิบัติจริง ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดียวนี้ก็ไม่ ค่อยมีปัญหาสักเท่าไรแล้ว เพราะเรื่องของพิธีการ เพราะถ้าหากตามระเบียบก็จะมีพิธีการก่อนกิจกรรม เข้าค่าย เปิดแคมป์ พอมีกิจกรรมรอบกองไฟเขาก็จะ ปรับเปลี่ยน จากไฟเราก็อไฟ โดยใช้หลอดสีออน เปิดไฟปกติ และมีกิจกรรมการแสดงปกติ พอพิธีการ หลังจากจบการแสดงก็จะมีการสวดมนต์ก่อนเข้านอน แต่ของศาสนาอิสลามไม่มี ก็จะปรับเปลี่ยน แต่ถ้าจะมี โรงเรียน บางโรงเรียนมีเด็ก ศาสนาพุทธ บางโรงเรียนเขาให้ศาสนาอิสลามอยู่ด้านหลัง ศาสนา พุทธก็ทำพิธีการไป อิสลามก็ยืนเฉย ๆ ไม่ต้องทำ อะไร แคมป์บึง ก็ไม่ค่อยมีปัญหา

ผู้วิจัย : ส่วนบางโรงเรียนเนี่ยะ ที่อาจารย์เคยพบเห็น ไม่ครับว่า บางโรงเรียนคือเห็นว่าคิปปูไม่ทำเลย ตัดออกไปเลยกิจกรรมนั้น

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ : ถามว่าบางโรงเรียน กิจกรรมรอบกองไฟ เขาจะตัดเลย มันมีปัญหาเพราะ บางทีกิจกรรมรอบกองไฟมันจะทำให้เด็กสิ่งที่เด็กไม่ เคยกล้าแสดงออก จะมาแสดงออก เราอย่าตัด เราไม่เอารอบกองไฟ เราก็ไม่ต้องมีไฟ ต้องดู วัตถุประสงค์เป็นหลัก สิ่งที่เขาทำก็คือ อยากให้เขามี กิจกรรม รู้แล้วว่าแรก ๆ เขาทำเพราะอะไร เขาบูชาไฟ แต่พอหลัง ๆ มันก็เริ่มมีการปรับเปลี่ยน

ผู้วิจัย : ตอนนี้นำสำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะให้ใช้ชื่อว่ากิจกรรมนันทนาการในยามค่ำคืนใช่ไหมครับ

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : ใช่ครับ ทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก็ไม่ซีเรียสแล้ว สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้

ผู้วิจัย : อาจารย์คิดว่า การดำเนินพิธีการของลูกเสือเนียบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี อาจารย์คิดว่ามันยังมีปัญหาไหมครับ เหมือนประมาณว่า สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมาแบบนี้ แต่พอมาปฏิบัติแล้วเกิดความไม่สบายใจ พอจะมีไม่ครับเรื่องแบบนี้

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : มีบางส่วน และบางโรงเรียนครับ

ผู้วิจัย : เช่น เรื่องของการถวายราชสดุดี ให้เราไปยื่นไปเข้าร่วม การถวายพวงมาลา อาจารย์คิดอย่างไรกับประเด็นนี้

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : ถ้าจะให้ดี คือ ต้องตัดออกไปเลย เพราะบางที่มันมีโรงเรียนเอกชนที่มีเด็กไทยพุทธเยอะก็ทำได้ แต่เราเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามร้อยเปอร์เซ็นต์ตัดออกไปเลย เพราะทางสำนักจุฬาราชมนตรีเองก็สามารถตัดได้เสนอได้

ผู้วิจัย : แต่ที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมาก็คือ เอ้า...มีอีกประเด็นหนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องพิธีการ คือเรื่องของการร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี อาจารย์มีความคิดเห็นเรื่องนี้อย่างไรครับ

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : ถ้าเพลงนี้ ถ้าตามหลักมันไม่ได้ เพราะมันเป็นเกี่ยวกับการสรรเสริญ แต่ถ้าฝึกให้เด็กหัดร้องเฉย ๆ ได้ แต่ถ้าจะให้เด็กไปเข้าในพิธีการเลยอะไม่ได้ ที่โรงเรียนก็จะฝึกให้นักเรียนร้องเพลงนี้ แต่ว่าไม่รวมในด้านพิธีการ

ผู้วิจัย : คือเพลงไหนที่เสียงต่อหลักอะก็ตะฮ คือก็สอนให้รู้แต่ไม่ได้ให้ทำ เช่น เพลงถวายราชสดุดีอะไรประมาณนี้ใช่ไหมครับ

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : ใช่ครับ เวลาเข้าฐานกิจกรรมนันทนาการก็ให้เด็กร้องปกติ แต่เวลาภาคพิธีการไม่ได้ให้ทำ

ผู้วิจัย : อาจารย์คาดหวังยังงัยกับพิธีการลูกเสือเนียบมีข้อเสนอแนะ หรืออยากให้มีการปรับปรุงในเรื่องของการจัดพิธีการต่าง ๆ

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : เรื่องของการจัดพิธีการอยากจะทำให้ปรับปรุงแก้ไข อยากให้เป็นแนวทางเกี่ยวกับศาสนาเลย เช่น พิธีการมันจะมีในช่วงของเวลากลางคืน หรือก่อนนอนเราก็มีพิธีการเกี่ยวกับด้านศาสนา เช่น อิสลามก็ทำเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ ก็ทำเกี่ยวกับศาสนาพุทธ มันจะได้ไม่ต้องขัดกับระเบียบ ขัดกับหลักการของศาสนา

ผู้วิจัย : มีหลาย ๆ คนแนะนำมาว่า ถ้าลูกเสือแยกกับศาสนานี้คิดเห็นอย่างไรครับ เกี่ยวกับเรื่องนี้

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : ถ้าลูกเสือแยกกับศาสนา ความคิดเห็นมันไม่ได้แยกนะ ลูกเสือกับศาสนามันเข้าหาด้วยกันได้ เพราะลูกเสือมันก็เอามาจากศาสนาอิสลาม ในเรื่องของความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ เพราะลูกเสือทั้งหมดในหลักสูตรลูกเสือมันเอามาจากหะดีสทั้งหมดเลย ถ้าตามศาสนาอิสลามมาจากท่านนบีได้ทำ เหมือนทั้งหมดอยู่ในนั้น ปัจจุบันมากที่สุดในโลก คือ ลูกเสือมุสลิม ที่ไปทำฮัจญ์ก็จะมีลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ไปช่วยเหลือคนทำฮัจญ์ มาจากอินโดนีเซีย มาจากมาเลเซีย มาช่วยเกี่ยวกับการทำความสะอาด มาช่วยดูแลบำเพ็ญประโยชน์เยอะ มันอยู่ในหลักการของอิสลามอยู่แล้ว ลูกเสือถ้าเราไปมองคิดว่าลูกเสือมันเป็นของศาสนาอื่นหรือเปล่า ไม่ใช่ มันสามารถเชื่อมโยงกับอิสลาม

ผู้วิจัย : แสดงว่าองค์ความรู้ที่อาจารย์มีอยู่ในขณะนี้เนี่ย ถ้าเป็นไปได้ก็คือ น่าจะขยายไปสู่วงนอกใช่ไหม อาจารย์ เพราะบางคนไม่รู้เลย ลูกเสือคือเรื่องของศาสนาพุทธ อะไรเนี่ย

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : ใช่ ๆ เพราะบางคนไม่รู้คิดว่าลูกเสือเป็นศาสนาอื่น พอมาสอนปุ๊บไม่เอาละไม่เอาละ ฉะนั้นต้องกระจายความรู้ว่าลูกเสือมันกระจายมาจากจุดหนึ่งคือ ศาสนาอิสลาม กระจายไปเรื่อย ๆ

ผู้วิจัย : อันนี้คือสิ่งที่อาจารย์ได้คาดหวังเอาไว้ว่าในอนาคตจะเป็นลักษณะอย่างนี้ มีอีกไม่ครับว่าในอนาคตลูกเสือมุสลิมเราควรจะขนาดไหน

เจมุฮำหมัด เจอะอามะห์ : อยากจะให้ลูกเสือมุสลิมทั่วประเทศที่เป็นลูกเสือมุสลิม แม้กระทั่งลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ให้ทั่วโลกได้รู้ว่าเป็นการแต่งกายและวิธีการปฏิบัติแบบนี้ และก็เข้มแข็ง สามารถใช้ประโยชน์ได้ ปัจจุบันยังไม่เข้มแข็ง เพราะบาง

โรงเรียนก็ไม่สอนอย่างจริงจัง สอนไปก็ไม่ได้เน้นกับศาสนา ก็เลยอยากจะทำให้ลูกเสือเนียบต่อยอดก็จะมีเอกลักษณ์ตายตัว ว่าเป็นคือ ชุดลูกเสือมุสลิมแบบนี้ และก็ไปบำเพ็ญประโยชน์ให้เขา รู้ว่า นี่คือลูกเสือมุสลิม

ผู้วิจัย : ล่าสุดสูญญานูไปทำฮัจญ์ อย่างที่สนามบินหาดใหญ่ สังเกตดูก็จะมีลูกเสือมุสลิมก็เยอะนะ ก็จะไปบริการฮัจญ์

เจมุฮัมมัด เจอะอามะห์ : ใช่ครับ มีลูกเสือมาบริการแล้ว

ผู้วิจัย : สุดท้ายอาจารย์มีข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับ ด้านรูปแบบ การจัดกิจกรรม เรื่องพิธีการของลูกเสือที่กล่าวมาทั้งหมด อาจารย์มีข้อเสนอแนะอะไรอีกไม่ครับ

เจมุฮัมมัด เจอะอามะห์ : ก็เช่น การจัดชุมนุมลูกเสือมุสลิมแห่งประเทศไทย เพราะมีแค่การจัดชุมนุมลูกเสือโลก ก็อยากจะทำให้มีการจัดชุมนุมลูกเสือมุสลิมทั่วประเทศมาพบปะ มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้เขารู้ว่านี่คือสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุสลิมภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และมาร่วมทำกิจกรรม ให้เขาดูด้วยว่านี่คือมุสลิม

ผู้วิจัย : จะได้ว่าแนวทางว่าจะเป็นยังไงว่ากิจกรรมของมุสลิมเป็นอย่างไร ผมว่ามันทำทายนะครับ มันเป็นเรื่องที่ทำทายนะว่ามุสลิมที่มารวมตัวกันแล้วจัดกิจกรรมลูกเสือ ดูสิว่าภาคไหนจะมีไอเดียลักษณะอย่างไร อาจารย์คิดว่าถ้ามันเกิดขึ้นจริง ๆ มันจะฉายอะไรให้เห็นภาพ

เจมุฮัมมัด เจอะอามะห์ : มันจะฉายให้รู้ว่านี่คือลูกเสือและเนตรนารีที่เข้มแข็งกว่าเดิม จากอดีตที่เขาไม่รู้ว่าลูกเสือมุสลิมที่อ่อนแอ ปัจจุบันพอมีรูปแบบแล้วนำแนวทางเกี่ยวกับอิสลาม มันก็จะเข้มแข็งมากกว่าเดิม ปัจจุบันเขามองไม่ตี มองในเชิงที่ว่ามุสลิมมาแค่เรียนเฉยๆ พอถึงเวลาก็ปล่อยทิ้ง ก็คือไม่มีกิจกรรมอะไรที่ชัดเจน ตายตัว พอบางที่เจอโรงเรียนนี้อีกแบบเจอโรงเรียนนี้อีกแบบนี่

ผู้วิจัย : แต่ที่นี้พอมองอีกมุมหนึ่ง ภาคใต้กับภาคเหนือเนี่ยจะมองเห็นชัด ภาคเหนือเขาจะมีชุดลูกเสือของเขาโดยเฉพาะเลยนะก็จะไปชุดย่าม และมีผ้าผูกคออะไรเนี่ย แต่ที่อาจารย์แนะนำถ้าเป็นมุสลิมก็ออกมาเป็นสเต็ปเดียวกันทั้งหมด บางโรงเรียนใช้ผ้าคลุมแต่ใส่เสื้อแขนสั้น ใส่กระโปรงสั้นมันก็ยังขัดกับหลักการ

เจมุฮัมมัด เจอะอามะห์ : บางคนก็ผ้าคลุมยังไม่มีมีแต่หมวก

ผู้วิจัย : บางคนใส่ผ้าคลุมแล้ว ยังใส่หมวกทับอีกมันก็หลายขั้นตอนจนเกินไป อาจารย์มีเพิ่มเติมอีกไม่ครับ

เจมุฮัมมัด เจอะอามะห์ : น่าจะมีเพียงเท่านี้

ผู้วิจัย : ถ้าไม่มีอะไรเพิ่มเติม ผมในฐานะผู้วิจัยก็ต้องขอขอบคุณท่านอาจารย์เจมุฮัมมัด เจอะอามะห์อีกครั้งนะครับ และก็ขอให้อัลลอฮ์ตาอาลาได้ตอบแทนคุณงามความดีในเรื่องของกิจกรรมที่ได้ทำ และก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่า อาจารย์จะได้ให้ความร่วมมือทางด้านวิชาการและก็นำเสนอลูกเสือครั้งต่อไปครับ ขอขอบคุณครับ วัลลือลาฮิตาฟีก วัลลือตาฮะฮ์ วัสลามู อาลัยกัมวาเราะฮุมมาตุลลอฮิวาบารอากาศุฮ์

ถอดเทปการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

1) นายนิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด	ตำแหน่ง นายกสโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานี
สถานที่ให้สัมภาษณ์	โรงเรียนอามานะศักดิ์
สัมภาษณ์เมื่อ	วันอาทิตย์ ที่ 13 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดในการสัมภาษณ์มีดังนี้

ผู้วิจัย : บิสมิลลาฮิรเราะฮมานิรเราะฮีม อัลฮัมดุลิลลาฮิร็อบบิลอาลามีน วะบิฮีนีสตะอีน ลาเฮาลาเวลาถูกวะตะอัลลาบิลลาฮิลออลียัลออลาซิม อัมมาบะอูดุอัลลามอะลัยกุมเราะเราะฮมาตุลลอฮฺฮิวะบารอกาตุย

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : วะอัยกุมสลามเราะเราะฮมาตุลลอฮฺฮิวะบารอกาตุย

ผู้วิจัย : ก็ขอความรักความเมตตาปราณีจากอัลลอฮฺ (ช.บ.) จงประสบแต่อาจารย์นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด ซึ่งวันนี้เองก็ ผมขอแนะนำตัวเองก่อนนะครับ กระผมว่าที่ ร.ต.อาทิตย์ นูระบ๊าฟ นะครับ เป็นนักศึกษาสาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลามวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานีนะครับ จะมาสัมภาษณ์อาจารย์เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนะครับ ซึ่งการสัมภาษณ์ในครั้งนี้เนี่ยะ นะครับ มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในะครับที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 ที่ผ่านมานะครับ ซึ่งในแบบสัมภาษณ์นี้จะมี 3 ตอนด้วยกันครับ อาจารย์ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ที่ให้การสัมภาษณ์ และที่ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนะ ก่อนอื่นให้อาจารย์ได้แนะนำตัวคร่าว ๆ ครับ เรียนเชิญครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : อัลลามอะลัยกุมเราะเราะฮมาตุลลอฮฺฮิวะบารอกาตุย ผมนายนิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด ก็เป็นครูสอนวิชาสามัญ วุฒิทางลูกเสือก็คือ 2 ท่อน และดำรงตำแหน่งนายกสโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานีครับ

ผู้วิจัย : ตอนนี้อาจารย์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือครูผู้สอนครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ผู้สอนครับ

ผู้วิจัย : ปัจจุบันอาจารย์จบการศึกษา

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ปริญญาตรี สาขาการบริหารการศึกษา

ผู้วิจัย : ปัจจุบันเป็นอาจารย์ที่ไหนครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : โรงเรียนอามานะศักดิ์ครับ

ผู้วิจัย : อาจารย์ครับ สิ่งที่จะพูดคุยมี 3 ประเด็นด้วยกัน ก็คือ ประเด็นที่ 1 เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ประเด็นที่ 2 การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และประเด็นที่ 3 พิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของเราครับ อาจารย์คิดว่าการปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเรื่องเครื่องแบบตามการเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีไม่ครับ ประมาณว่าปฏิบัติตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีกำหนดไม่ครับโดยภาพรวม

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : เอาเฉพาะที่โรงเรียนก่อนนะครับ หมายถึงโรงเรียนอามานะศักดิ์ ก็แต่งเครื่องแบบได้สอดคล้องค่อนข้างจะสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีครับ ส่วนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายโรงก็ได้พูดคุยกันมานะ มันอยู่ที่ศักยภาพของโรงเรียนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ความเข้าใจของผู้บริหารต่อกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เอาง่าย ๆ ว่า

บางครั้งท่านเหล่านั้นยังไม่เข้าใจกิจการลูกเสืออย่าง
ท่องแท้ อาจจะเป็นเพราะว่าสังคมที่เคยอยู่ หรือ
อาจจะเป็นชาวที่ไม่เหมาะสมในกิจกรรมรอบกองไฟ
ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในเรื่องของศาสนา
ซึ่งจริง ๆ แล้ว การจัดกิจกรรมรอบกองไฟหรือการที่
มีกองไฟก็เพื่อแสงสว่าง เพื่อสะดวกในการจัด
กิจกรรม ไม่ใช่เป็นการบูชาไฟแต่อย่างใด ซึ่งมันขัดกับ
หลักการของศาสนาอิสลาม แต่จริง ๆ แล้ว
จุดประสงค์ที่ใช้มันคนละอย่างกัน

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองโดยภาพรวมว่าในจังหวัด
ปัตตานีบ้านเราเนี่ยนะครับ เรื่องของการปฏิบัติจริง
ในเรื่องของการแต่งกาย เขาปฏิบัติมากน้อยแค่ไหน
ครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : อย่างที่พูดเมื่อกี้เนี่ยนะ
ครับว่าบางโรงเรียนก็ได้ดี แต่บางโรงเรียนก็ยังไม่ดีในเรื่องของ
งบประมาณ คือตามสภาพและเป็นไปตามความ
เข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วย
ครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองว่าหลังจากที่มีการปฏิบัติ
ลักษณะนี้แล้วเนี่ย อาจารย์มองอีกมุมหนึ่งไม่ครับว่า
มันมีปัญหาไม่ครับหลังจากที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้
เสนอแนะมาลักษณะอย่างนี้อะครับ ตัวอย่างเช่น
เนตรนารีอะครับ เอาเสื้อใส่ในกระโปรงแล้วก็ต้องเอา
กระโปรงออกข้างนอก อาจารย์มีข้อเสนอแนะจะตัด
เป็นชุดแยกยาว หรือเป็นชุดเดี่ยวหรืออะไรยังครับ
อาจารย์

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ที่เห็นอยู่ตอนนี้มัน 2
ลักษณะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางโรงเรียน
เอาเสื้ออยู่ข้างนอก บางโรงเรียนก็เอาเสื้ออยู่ข้างใน มันอยู่
ที่ศักยภาพของโรงเรียน ที่สามารถจะอธิบายต่อ
ผู้ปกครองของนักเรียนได้หรือไม่ ว่าการแต่งกายแบบ
นี้ได้หรือไม่ แต่ถ้าผู้ปกครองเห็นด้วยหรือไม่มีข้อ
คัดค้าน โรงเรียนก็สามารถทำได้ แต่อีกกรณีนี้ก็
สามารถเปลี่ยนเป็นมาตรฐานทั้งหมดคือ ชายเสื้อ
เอาไว้ข้างนอกกระโปรง ซึ่งก็จะเป็นข้อครหา และ
ไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในเรื่องของการ
แสดงสัดส่วนของร่างกาย ซึ่งมันจะดีมากเลยครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มีวิธีการในการแก้ไขปัญหานี้
อย่างไรครับ เช่น โรงเรียนนี้แต่งตัวอีกแบบหนึ่ง
โรงเรียนโน้นแต่งอีกแบบหนึ่ง ไปเจอโรงเรียนนั้นอีก

แบบ ไปกันคนละแบบเลย อะไรประมาณนี้อะครับ
อาจารย์มีวิธีการแก้ไขอย่างไรครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : เริ่มต้นก็คือ ลูกเสือเป็น
กิจกรรมที่ดี พูดถึงมีระเบียบวินัย มีจิตอาสา การ
ช่วยเหลือเกื้อกูล แต่ปัญหาใหญ่ในเรื่องของ
เครื่องแบบ เพราะว่าแต่ละโรงเรียนก็ไม่มีอะไรจะต้องไป
บังคับเขาว่าจะต้องทำแบบนี้ และก็ลูกเสือเองยังไม่
เป็นวิชาบังคับว่าจะต้องมีและต้องมีระเบียบที่ชัดเจน
ดังนั้นแต่ละโรงเรียนจึงมีอิสระของแต่ละโรงเรียนที่
สามารถทำได้

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์คาดหวังไม่ครับเกี่ยวกับการแต่ง
กาย โดยการแต่งชุดยูนิฟอร์มลูกเสือ และ
เนตรนารี อาจารย์คาดหวังในอนาคตนี้ในจังหวัด
ปัตตานี หรือจังหวัดใกล้เคียง หรือโรงเรียนที่มีบริบท
เป็นมุสลิม อาจารย์คาดหวังอย่างไรกับการแต่งกาย
ลูกเสือและเนตรนารี

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : โดยสภาพความเป็นจริง
แล้วนะครับ ลูกเสือและเนตรนารีมันควรจะมี
เครื่องแบบหรือยูนิฟอร์มที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

ผู้วิจัย : ของมุสลิมหรือว่า

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ของลูกเสือทั้งหมดครับ
โดยเฉพาะลูกเสือที่เป็นมุสลิม จะมีข้อจำกัดบาง
ประการ ระเบียบข้อบังคับตรงนี้น่าจะไม่มีปัญหาใน
การแก้ไข และแต่ละโรงเรียนถ้าเข้าใจในเรื่องของ
เครื่องแบบ ความจำเป็นของเครื่องแบบ ความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันหมดเนี่ย มันก็จะแก้ไขไปได้
ด้วยดี ข้อเสนอแนะก็คือ ต้องทำความเข้าใจกับ
ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาให้เข้าใจว่า
เครื่องหมายแบบที่เราจะให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่ง
มันขัดกับหลักการของศาสนาอิสลามตรงไหน ถ้าไม่
ขัดหรือขัดก็มาแก้ไขด้วยกันซะ แล้วออกแบบให้เป็น
เอกลักษณ์เฉพาะซึ่งไม่ขัดกับกฎกติกาของลูกเสือ
และของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย ซึ่งจริง ๆ
เครื่องแบบก็เป็นเพียงแค่เครื่องแบบซึ่งคอนเซ็ปของ
ลูกเสือจริง ๆ มันอยู่ข้างใน อยู่ที่ระเบียบวินัย
การช่วยเหลือตนเอง และการช่วยเหลือผู้อื่น

ผู้วิจัย : ที่นี้ที่กล่าวมาข้างต้น คือบางที่มันมีปัญหา
บางโรงเรียนคิดว่ามันต้องแต่งตัวแบบนี้ เลยไม่จัดการเรียน
การสอนลูกเสือและเนตรนารีเลย อาจารย์มีแนวทาง
อย่างไรเพื่อสร้างความเข้าใจว่ามันจะต้องเป็นอย่างนี้
นะ อย่างนั้นอะ อาจารย์มองยังงัยกับประเด็นนี้ครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : แต่ละโรงเขาก็มีคนที่เขา นับถือ ก็ต้องหาวิธีการให้คนที่เข้าใจเรื่องลูกเสือแล้วก็ เข้าใจในบริบทของศาสนาอิสลามด้วย มาให้ความ เข้าใจ ความกระจ่างในเรื่องเครื่องแบบเครื่องแต่ง กายของลูกเสือและเนตรนารี และกิจกรรมลูกเสือ บอกผู้บริหารสถานศึกษาให้เข้าใจว่าลูกเสือตรงไหนที่ ผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามก็จะได้แก้ไข คอนเซ็ปจริง ๆ ของลูกเสือแทบจะเป็นหลักการของ ศาสนาอิสลามเกือบทั้งหมดเลย ทั้งระเบียบวินัย ทั้งอะไรหลาย ๆ อย่าง ความสะอาดนั้นก็ เป็น ประเด็นหลักเลยว่าลูกเสือไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของ ศาสนา ปัญหาก็คือ เราต่างหากที่ไม่เข้าใจว่าปัญหา คืออะไร และเครื่องแบบก็สามารถแก้ไขให้เหมาะสม ได้ สำหรับลูกเสือที่เป็นมุสลิมในเรื่องของลูกเสือ เราเรียกว่าสเกาท์เขายังไม่เน้นหนักเท่าไรในเรื่อง ของเครื่องแบบ เขาก็จะเน้นเอกลักษณ์อย่างน้อยก็แค่ ผ้าผูกคอ

ผู้วิจัย : เป็นไปได้ไม่ครบอาจารย์ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามของเราส่วนใหญ่ เขาอาจจะไม่ ทราบเลยว่ามีความเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรี อยู่ในเรื่องระเบียบการแต่งกายของลูกเสือและ เนตรนารีอะไรประมาณนี้ เป็นไปได้ไม่ครบหากเขาไม่ ทราบข้อมูล ณ จุด ๆ นี้ เขาเลยถึงว่าอยากจะทำ อะไรตามอำเภอใจหรือว่าตามความเหมาะสมของ โรงเรียนอะไรประมาณนี้ อาจารย์มองยังใคร่กับ ประเด็นนี้

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : เรื่องการสื่อสารระหว่าง สำนักจุฬาราชมนตรีกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สื่อสารถึงผู้ปฏิบัติหรือไม่ นี่คืออีกหนึ่ง ประเด็นต่อมา คือ เขาเข้าใจหรือกลัวที่จะทำตามศักยภาพหรือไม่ก็ อีกประเด็นนี้

ผู้วิจัย : แสดงว่ามันมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันใช่ไหมครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ใช่ครับ มันมีปัจจัยหลาย ปัจจัยที่จะต้องแก้ไขและทำความเข้าใจและหาจุด ร่วมที่สมบูรณ์ที่สุดว่าไปด้วยกันได้มากน้อยแค่ไหน

ผู้วิจัย : แสดงว่าเรื่องอย่างนี้บางโรงเขาก็ จากที่ดู แบบสอบถาม บางโรงเขาไม่ทราบเลยว่ามีความหวัง จากสำนักจุฬาราชมนตรี แสดงว่าการสื่อสารระหว่าง องค์กรเนี่ยมันเกิดความขัดข้องใช่ไหมครับ อันนี้ที่ผม มองอะนะครับ ที่นั่นถ้าเป็นไปได้ว่าสำนักงานลูกเสือ แห่งชาติส่งเรื่องไปที่ สำนักจุฬาราชมนตรี

สำนักจุฬาราชมนตรีก็น่าจะส่งมาที่สำนักงานลูกเสือ แห่งชาติ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติส่งไปที่เขต การศึกษา หรือกระจายไปตามหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ องค์กรอะไรลักษณะนี้ะครับ อาจารย์มองว่าสมควร ที่จะเป็นอย่างนี้หรือไม่อย่างไรครับอาจารย์

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ครับ ในเรื่องการสื่อสาร เนี่ยมันแก้ปัญหาก็ไม่ยาก มันหาที่อยู่จากสำนักงาน การศึกษาเอกชนเนี่ย มันจะต้องมีที่อยู่ให้เขาอยู่แล้ว จะลองให้สำนักงานการศึกษาเอกชนส่งหรือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติส่งก็ไม่ใช้ปัญหา ปัญหา คือ จะทำอย่างไรให้เขาเข้าใจในระดับเดียวกันว่าเป็นไป ในทิศทางเดียวกัน มันอาจจะไม่ได้พร้อมกันทั้งหมด แต่ก็ค่อย ๆ ปรับปรุงกันไป อาจจะต้องใช้เวลากับ โรงเรียนบางโรงเรียนบางโรงเรียนที่อาจมีศักยภาพจะ ทำได้ภายในปีเดียว หรือ 2 ปี บางโรงเรียนใช้เวลา 4 ปี 5 ปี หรือ 10 ปี ก็ต่างกันไปตามสภาพ แต่จริง ๆ ก็ คืออยากจะให้มีกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนก่อน และก็เข้าใจว่าลูกเสือมีประโยชน์อย่างไรกับเยาวชน ของชาติอะนะครับ

ผู้วิจัย : อาจารย์มีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างเกี่ยวกับ เรื่องเครื่องแต่งกายกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และก็หลังจากนี้อาจารย์มีประสบการณ์ในการจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี หรืออาจารย์จะเสนอ ยูนิฟอร์มของทั้งลูกเสือชายและเนตรนารีหญิง อาจารย์มีอะไรจะนำเสนออีกไหมครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ในบริบทของสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ในการเข้าใจศาสนาเนี่ยก็ยังมีระดับ ที่แตกต่างกัน ยังไม่เป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ปัญหาใหญ่ก็อยู่ตรงนี้แหละ ทำอย่างไรให้เข้าใจใน เรื่องของลูกเสือว่ามันไม่ได้ผิดต่อหลักการของศาสนา อิสลามก่อน เสร็จแล้วก็พยายามจัดการเรื่อง เครื่องแบบให้ได้เอกลักษณ์เฉพาะที่มุสลิมสามารถ แต่งได้โดยที่ไม่ผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม หลักการของลูกเสือก็บอกชัดเจนอยู่แล้วว่าการที่จะ เป็นลูกเสือได้นั้นก็ต้องมีศาสนา

ผู้วิจัย : ที่นั่นมันมีประเด็นอยู่ว่า ระเบียบการแต่งกาย ของนักเรียนเนี่ยมันมีความชัดเจนอยู่แล้ว ผู้ชายต้อง แต่งเครื่องแบบแบบนี้ ผู้หญิงต้องแต่งเครื่องแบบแบบ นี้ แต่มันมีปัญหาอยู่ที่ผู้กำกับลูกเสือ เราจะ สังเกตเห็นได้ว่า ผู้หญิงที่เป็นผู้กำกับลูกเสือแต่ง เครื่องแบบลูกเสือแล้ว ใส่ผ้าคลุมแล้วยังต้องใส่หมวก

ใส่ผ้าผูกคออีก อาจารย์มองอย่างไรกับประเด็นนี้ครับ เพราะถ้านักเรียนเนี่ยะ จะบอกชัดเจนเลยว่า ผ้าคลุมศีรษะแทนการใส่หมวก และผ้าผูกคอ แต่สภาพปัจจุบันที่มันเกิดขึ้นยังมีบางโรงที่ใส่ผ้าคลุมศีรษะแล้วยังใส่หมวกอีก แล้วโดยเฉพาะครูผู้สอนใส่ผ้าคลุมแล้วต้องใส่หมวก และผ้าผูกคออีก อาจารย์มองยังไงกับประเด็นนี้ครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : คือ ถ้าเรามองว่าลูกเสือก็จะติดเครื่องแบบ แต่ถ้าเรามองที่สเก๊าท์ ลูกเสือนานาชาติเขา มันไม่ได้พิถีพิถันว่าเครื่องแบบต้องแบบนี้ มีสัญลักษณ์อย่างเดียวก็น่าจะผ้าผูกคอซึ่งเราเองเป็นคนไทยและเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ก็ควรที่จะตั้งเป้าว่าเราจะต้องก้าวไปสู่จุด ๆ นั้นให้ได้ ไม่ใช่ของเราขึ้นมาพิถีพิถันเรื่องเครื่องแบบอย่างเดียว ข้างในจะเป็นอย่างไร จิตอาสาอาจจะไม่มีก็ตามใจ ซึ่งมันไม่ใช่คอนเซ็ปของสเก๊าท์หรือลูกเสือที่เราตั้งไว้ครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์คาดหวังกับประเด็นเมื่อคืนนี้เรื่อง การแต่งกายโดยเฉพาะเนตรนารีอะครับ อย่างสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของเรา อย่างใส่ผ้าคลุมแล้วหมวกหนีบที่ว่าเนี่ยะยังมี อาจารย์มองว่าสมควรในอนาคตนี่น่าจะเป็นยังไงครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : มองได้ 2 ประเด็นนะครับ 1.ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเหมือนกันทุกประเภทเรื่องหมวก มันก็ไม่ใช่เรื่องเดือดร้อน หรือเหนือบากว่าแรงที่จะใส่หมวกสำหรับมุสลิม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าลงทุนก็ไม่มากแค่หมวกใบเดียว ถ้าส่วนใหญ่ลงมติว่าไม่อยากจะใส่หมวกก็ต้องว่ากันอีกเรื่องหนึ่งครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มีโมเดลในใจไม่ครับว่า เครื่องแบบลูกเสือสำหรับมุสลิมแล้วที่ผู้กำกับลูกเสือมุสลิม อาจารย์มีโมเดลหรือรูปแบบในใจไม่ครับว่าสมควรจะเป็นอย่างไรในอนาคต

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : มันก็อยู่ที่คอนเซ็ปของลูกเสือในประเทศไทยอีก ที่จะตั้งโมเดลว่า ลูกเสือมุสลิมไม่ต้องใส่หมวกก็ไม่เหมาะ หรือว่าส่วนใหญ่รับได้ไม่ สักคมประเทศไทยรับได้ไม่ เครื่องแบบลูกเสือไม่ใส่หมวก ถ้ายังรับไม่ได้เราไม่จำเป็นจะต้องไปเปลี่ยนแปลง แปลกกว่าเขาจนเกินไป ถ้าฟังในเรื่องผ้าคลุมนี่ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติอนุมัติและก็สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอยู่แล้ว

เพิ่มหมวกเข้าไปก็ไม่ถือว่าเป็นภาระที่ใหญ่เกินไป คนส่วนใหญ่รับได้ และเข้าใจ

ผู้วิจัย : แล้วเรื่องชุดละครีบบ้างอาจารย์ บางโรงเป็นท่อนยาวท่อนเดียว บางโรงเป็นสองท่อนแล้วก็ใส่ในกระโปรงอย่างนี้ อาจารย์มองยังไงครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : เรื่องชุดน่าจะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเลย ชุดลูกเสือมุสลิมก็เป็นมาตรฐานเลย แต่การที่จะหาชุดที่เป็นมาตรฐานเลยเนี่ยะเราจะต้องมาร่วมกันคิด ร่วมกันถกเถียงกันก่อนว่าควรเป็นลักษณะไหน ข้อดีข้อเสียอะไรอย่างไร

ผู้วิจัย : นี่ก็เป็นเรื่องเครื่องแต่งกายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเพื่อให้สอดคล้องกับมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้บ้านเรานะครับ

ผู้วิจัย : อาจารย์ครับเข้าสู่ประเด็นที่ 2 นะครับ การจัดการกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาครับ อาจารย์มองว่าสภาพการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเราเนี่ยะ มีการจัดการกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีไม่ครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ก็เหมือนกับประเด็นเรื่องเครื่องแต่งกาย บางโรงก็มีบุคลากรที่ผ่านการอบรมการจัดการกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมาก่อนข้างดี บางโรงบุคลากรทางด้านลูกเสือมีน้อยก็วัดได้จากศักยภาพของเขา ซึ่งตรงนี้จัดเป็นปัญหาเฉพาะโรง ไม่ใช่ทั้งหมดในกิจกรรมของลูกเสือเนี่ยะ หลายกิจกรรมก็ได้รับการผ่อนปรน ให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม โดยไม่ขัดแย้งใด ๆ ในด้านศาสนา เช่น การขอดูอา การสวดมนต์ การเคารพรูปอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นที่พอใจของผู้รู้เรื่องศาสนาทั่ว ๆ ไปแล้วนะครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้ตัวอย่างเช่น การจัดการกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาเนี่ยะ เช่น ในช่วงการเปิดประชุมกอง ตอนก่อนที่จะเรียนลูกเสือจะมีในสิ่งที่ใช้คำพูดประมาณว่า กองเคารพธงชาติ วันทนายู้อ อาจารย์มองยังไงครับกับประเด็นนี้ ซึ่งมีบางโรงจะแก้ไขว่า กองเคารพธงชาติ เปลี่ยนมาเป็น กองร้องเพลงชาติ วันทนายู้อ อาจารย์มองยังไงครับกับประเด็นนี้

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : มันก็เป็นเพียงแค่ว่ากล่าว ไม่ใช่ความเชื่อหรืออิบาตะห์ ศาสนาอิสลามเท่าที่รู้จัก

คือ การกล่าว มันอยู่ที่เราเจตนาของเรา ถ้าเจตนาว่า ไปกราบไหว้มันก็ได้ ไม่ถูกต้องตามหลักการของ ศาสนาก็ถือว่าผิด แต่กล่าวโดยที่ว่ามันไม่เกี่ยวกับเรื่อง ของศาสนา ตรงนี้อยู่ที่คำพูดครับ คำว่าเคารพ อยู่ที่ เคารพขนาดไหน ศาสนาอนุมัติแค่ไหน ก็ต้องมาให้คำ นิยามของคำเคารพ เคารพอะไร ลักษณะการเคารพ เคารพอย่างไร แค่นั้นตรงเท่านั้นเองไม่ใช่การกราบสัก หน่อย

ผู้วิจัย : ที่นี้พอมาถึงจุด ๆ นี้มันก็มีอีกประเด็นหนึ่ง ครับ เรื่องของการสงบนิ่ง บางสถานที่บางโรงเรียน เขาก็จะมีการแนะนำเวลาสงบนิ่งให้เรานึกถึง หรือ ระลึกถึงผู้มีพระคุณและก็พระผู้เป็นเจ้า โดยอ่านคำว่า สุขขานัลลอสย อัสสัมตุลลอสย อัสลอสยอุกัรบ์ แล้วก็นึก อยู่ในใจเสมอว่า เรากำลังทำในสิ่งที่อัลลอฮ์ตาอาลา ทรงใช้ อาจารย์มองยังไงครับกับประเด็นนี้ สมควร หรือไม่ว่างไรครับ

นิลุไฮมี ระเตนอาหมัด : เริ่มต้นก่อนนะครับ ในการ สงบนิ่งของลูกเสือก็คือการระลึกถึงผู้มีพระคุณ ซึ่งไม่ได้ผิดต่อหลักการของศาสนาอยู่แล้ว ส่วนการจะ กล่าวอะไรตามหลักการของศาสนาอิสลามก็เป็น เทคนิคที่โน้มน้าว และก็สามารถดึงผู้ที่ไม่เข้าใจลูกเสือ ว่าเป็นการเพิ่มศักยภาพในเรื่องของศาสนา เป็นการ ปฏิบัติศาสนกิจอีกวาระหนึ่ง หรือในมิติหนึ่ง

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีในสถานศึกษาเราเนี่ยะ ที่ผ่านมานอกจากโรงเรียนอามานะศักดิ์แล้วเนี่ยะโรงเรียน อื่น ๆ ที่อาจารย์ได้มีโอกาสได้ไปเยี่ยมชม ได้พูดคุย และก็ได้ไปร่วมกิจกรรมเนี่ยะครับ อาจารย์มองว่า มีปัญหาอะไรหรือไม่ครับในด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาครับ

นิลุไฮมี ระเตนอาหมัด : ตอนนี้ที่สังคมเห็นชัดเจน เลยก็คือ ลูกเสือจิตอาสาที่ไปช่วยทำความสะอาด และไปช่วยบริการในช่วงฤดูฮัจญ์ซึ่งจะมีปัญหาใน เรื่องขยะเพราะว่าญาติพี่น้องที่มาส่งฮัจญ์ญาติที่จะ ไปทำฮัจญ์ที่มหานครมักกะฮ์ เมื่อมีคนเยอะมันก็มี ขยะเยอะและอะไรที่มันสกปรก แต่ลูกเสือในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก็มีจิตอาสาที่จะมาช่วยทำ ความสะอาดและดูแลในช่วงฤดูกาลฮัจญ์ ซึ่งจะเห็นได้ ชัดเจนเลยว่าได้มาบำเพ็ญประโยชน์จริง ๆ ซึ่งในเรื่อง กิจกรรมลูกเสือไม่มีที่ไหนท้วงติงในเรื่องนี้

ผู้วิจัย : แล้วประเด็นที่ว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือ เมื่อใกล้ เช่น เรื่องการเปิดประชุมกอง ปิดกอง บางโรงเรียนที่เข้าใจก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่โรงเรียนที่ ไม่เข้าใจ หรือเป็นโรงเรียนของรัฐบาลที่มีนักเรียน มุสลิมอยู่ หรือโรงเรียนเอกชนที่ไม่ใช่ของมุสลิมตั้งแต่ เดิมเนี่ยะ มันก็จะมีปัญหาให้เห็นไม่ครบอาจารย์

นิลุไฮมี ระเตนอาหมัด : ก็อย่างที่พูดไปเบื้องต้นว่า การเข้าใจในกระบวนการของลูกเสือว่าเขาเข้าใจใน ระดับใดของผู้กำกับ และผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าเข้าใจคอนเซ็ปของกระบวนการลูกเสือจริง ๆ ก็สามารถอธิบายให้ผู้ปกครองนักเรียนให้เข้าใจว่า กิจกรรมลูกเสือมีอะไรในนั้น อะไรที่ขัดต่อหลักการ ของศาสนา ตรงไหนที่ทำได้ ก็มาคุยกัน ก็จะได้ ปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละพื้นที่ มันไม่ใช่ปัญหา ใหญ่ตรงนี้ ถ้าเข้าใจจริง ๆ ปัญหาที่มันเกิดก็คือการไม่ เข้าใจมากกว่า

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มีวิธีการแก้ไขอย่างไรกับปัญหา ที่มันเกิดขึ้น เช่น ผู้กำกับลูกเสือไม่เข้าใจ ผู้กำกับ ลูกเสือไม่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการของลูกเสือ แล้วก็ไปขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม อะไรประมาณนี้ อาจารย์มีแนวทางแก้ไขปัญหานี้ อย่งไรครับ

นิลุไฮมี ระเตนอาหมัด : ลูกเสือเริ่มต้นต้องคนรู้จัก ลูกเสือ ถึงจะเข้าใจลูกเสือ คนที่ไม่พยายามเปิดใจที่ จะทำความรู้จักลูกเสือ ทายังไงก็ยากที่เขาจะรับ ลูกเสือเข้ามาอยู่ในสถานศึกษาอยู่ในตัวของเขา ซึ่งจริง ๆ คำว่าลูกเสือเนี่ยะ ประชาชนทั่วไปก็ สามารถเป็นลูกเสือได้เพราะเป็นการบำเพ็ญ ประโยชน์ไม่ใช่จำกัดแค่คนเรียนอย่างเดียว ปัญหา ใหญ่เลยคือไม่เข้าใจลูกเสือ ปัญหาใหญ่ นั่นคือปัญหา ใหญ่ ถ้าพูดถึงบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม เมื่อก่อนเฉพาะศาสนา เมื่อมีรัฐมาช่วย อุดหนุนมาช่วยส่งเสริมโรงเรียนก็เจริญขึ้น สอนสามัญ แล้วก็สอนเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มันได้ เรียนศาสนา และได้เรียนสามัญอีกด้วยสามารถไปต่อ ยอดไปประกอบอาชีพได้ การทำความเข้าใจลูกเสือก็ ต้องใช้วิธีเดียวกันนั่นแหละครับ คือ มาแนะนำ แนะนำ ส่งเสริมให้สถานศึกษาเข้าใจว่า ลูกเสือจริง ๆ แล้วมันคืออะไร มีวาระอะไรแอบแฝง ซ่อนเร้นไม่ เพราะลูกเสือมันไม่มีอะไรแอบแฝงอยู่แล้ว คือเรื่อง บำเพ็ญประโยชน์ แต่ปัญหาความเข้าใจของ

ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เราเนี่ยะ ยังมีความเข้าใจที่คาดเคลื่อน ทำให้การจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาจึงมีปัญหา

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์คาดหวังขนาดไหนครับ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามตั้งแต่นี้ไปจนถึงในอนาคต มองยังไงครับว่าความคาดหวังเป็นยังไงครับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

นิสฺไฮมี ระเด่นอาหมัด : ครับ ก็ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบงานลูกเสือในระดับสูง อาจจะเป็นคณะลูกเสือแห่งชาติ ถ้ามีนโยบายลงมาชัดเจนว่าจะทำอะไรให้คนไทยทั้งประเทศทุกหย่อมหญ้า ทุกภาคส่วนของประเทศไทยเข้าใจในกิจการลูกเสือ มันก็จะต้องทำความเข้าใจจนได้แน่แหละครับ หรืออาจจะมึงบประมาณมาส่งเสริมทำความเข้าใจกับกิจการลูกเสืออย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ ทุกเรื่องเลยครับ

ผู้วิจัย : ครับต่อมารครับ จบในประเด็นที่ 2 มาคุยต่อในประเด็นที่ 3 เลยนะครับอาจารย์ ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับเรื่องของพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีนะ ครับ ทั้งในโรงเรียนเอย นอกโรงเรียนเอย ที่ไปจัดเข้าค่ายพักแรมอะไรประมาณนี้เนี่ยะนะครับอาจารย์ อาจารย์มองว่าสภาพการปฏิบัติจริงของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในด้านพิธีการอะครับ อาจารย์มองว่า การปฏิบัติตามที่สำนักจุฬาราชมนตรี ได้เสนอแนะมาน้อยแค่ไหนครับอาจารย์

นิสฺไฮมี ระเด่นอาหมัด : ก็อย่างบริบทเริ่มต้นโรงเรียนที่เข้าใจลูกเสือแล้วก็สามารถทำได้เต็มที่ ส่วนโรงเรียนที่ยังคลุมเครือก็ยังไม่กล้ารับมาเต็ม ๆ เขาก็ทำได้เท่าที่เขาทำได้ ในเรื่องกิจกรรมของค่ายหรือกิจกรรมลูกเสือต่าง ๆ เนี่ยะสำนักจุฬาราชมนตรีเองก็เป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ และเป็นผู้รับรอง ซึ่งตามหลักการของศาสนา ก็คือถือว่าสมบูรณ์ที่สุดแล้ว

ผู้วิจัย : ต่อมาก็คือ อาจารย์คิดว่า การดำเนินพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีเมื่อสักครู่เนี่ยะที่อาจารย์ได้กล่าวไป ในปัจจุบันเนี่ยะปัญหามันยังมีอยู่ไม่ครบ เช่น การถวายราชสดุดี การวางพวงมาลา การเล่นเกมกรรมรอบกองไฟ การลอดปากเสือ การทำแกรนฮาว อาเคร่า ข้าจะทำดีที่สุดอะไรเนี่ยะ อาจารย์มองว่าปัญหาอย่างนั้นมันยังมีไม่ครบอาจารย์

นิสฺไฮมี ระเด่นอาหมัด : ก็อยู่ที่คำกล่าว สำหรับบางกลุ่มที่เข้าใจก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร ส่วนกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจว่าเป็นเพียงแคว่จา หรือคำบางคำเราสามารถที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ คำบางคำจริง ๆ มันไม่ใช่ประเด็นปัญหามากมาย แต่เมื่อมีคนมาสกิดในเรื่องนี้ทำให้เกิดประเด็นขึ้นมา เพราะว่ามุสลิมเนี่ยะปัญหาใหญ่ของเขาก็คือ จะต้องปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม ทำแล้วต้องไม่ขัดต่อหลักการศรัทธา ในเมื่อสำนักจุฬาราชมนตรีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วทั้งประเทศว่าเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับเรื่องหลักการของศาสนาอิสลาม ได้ให้คำแนะนำมาแล้ว สำนักจุฬาราชมนตรีก็ได้ผ่านการคัดกรอง คิด และก็ดูอย่างเหมาะสมที่สุดแล้วว่าไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามแน่ ๆ อยู่แล้ว ปัญหา ก็จะเป็นความเข้าใจของบางกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้นเอง เราสามารถแก้ไขได้ ประเด็นหลัก ๆ ที่จะต้องแก้ไขเมื่อไหร่ที่เยาวชนมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระดับการศึกษาที่ถึงระดับมาตรฐาน ก็พอจะสามารถจัดปัญหาเหล่านี้ให้หมดไปได้ด้วยดีครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองว่า วิธีการแก้ปัญหาของเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีโดยเฉพาะการเข้าค่ายพักแรม การประชุมรอบกองไฟเอย การกล่าวคำปฏิญาณ อะไรก็แล้วแต่ที่มันเกี่ยวข้องกับด้านพิธีการในกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเนี่ยะครับ วิธีการแก้ไขปัญหานี้จะเป็นอย่างไรครับอาจารย์

นิสฺไฮมี ระเด่นอาหมัด : อย่างที่ผมดูลูกเสือต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ก็มีลูกเสือ กิจกรรมทั้งหมดก็ไม่แตกต่างอะไรจากเรา คำปฏิญาณก็เหมือนกัน ใช้ภาษาไทย ใช้ภาษามาเลเซีย ภาษาอาหรับ ภาษาอะไรก็ไม่เห็นแตกต่างกัน ปัญหาใหญ่เลยก็คือคนที่ไม่รู้ คนที่เป็นลูกเสือคนที่เข้าถึงลูกเสือเขาไม่รู้ เขาถึงการจัด มุสลิมไม่กล้าใครจะบังอาจ เรื่องที่ผิดหลักศาสนาให้กับลูกศิษย์ เพราะเขาต้องรับการรับผิดชอบตรงนั้น

ผู้วิจัย : ที่นี้การแก้ไขปัญหานี้ จากที่ฟังจากอาจารย์ได้ให้การสัมภาษณ์มาเมื่อสักครู่เนี่ยะ แสดงว่ามันมีการสื่อสารที่คาดเคลื่อนระหว่างสำนักจุฬาราชมนตรีเองกับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และก็แม้กระทั่งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติที่จะสื่อมาถึงผู้ปฏิบัติ ที่นี้วิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะอย่างนี้อาจารย์มองไปถึงอนาคตอย่างไรครับ หมายถึง คำแนะนำ

ของสำนักจุฬาราชมนตรีมีตั้งแต่ปี 2541 แล้ว อันนี้ ถ้านับเวลาที่ 10 กว่าปีแล้วนะครับ ที่นี้แสดงว่าเขา ไม่ได้ศึกษาทางด้านนี้ หรือว่าเข้าไม่ถึงข้อมูลเลยครับ อาจารย์

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : มันก็เป็นไปได้หลาย ประเด็นนะครับ ส่วนหนึ่งจากจะเข้าไม่ถึงข้อมูล อีกส่วนหนึ่งเราไม่ได้มาฟังถกกัน 3 ฝ่าย 4 ฝ่าย คณะ ลูกเสือแห่งชาติ สำนักจุฬาราชมนตรี ผู้บริหาร สถานศึกษาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วผู้รู้ในพื้นที่ ที่รู้ใน เรื่องของศาสนาที่เป็นที่เคารพนับถือของคนในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าเขามาถกกันหรือมา ค่อยกันเรื่องนี้ น่าจะทำให้ความเข้าใจและหาข้อสรุ ปยุติปัญหาทั้งหมดได้ครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้ใกล้เกือบจะสุดท้ายแล้วครับอาจารย์ อาจารย์คาดหวังอย่างไรกับการดำเนินงานทางด้าน พิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในอนาคตครับ อาจารย์

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ผมเองก็ถือว่าเป็นลูกเสือ คนหนึ่งที่เข้าใจอะไรพอสมควร การคาดหวังของผม มันจะไม่ได้ดีมันอยู่ที่เงื่อนไขของเวลา ถ้าให้เวลาและ อดทนสักหน่อยโดยที่ไม่ไปเร่งรัดจนเกินไปถึงจุดนี้ก็ คงจะเข้าใจทั้งหมด

ผู้วิจัย : คือ มีเพิ่มเติมอยู่ว่า เมื่อกี้ฟังดูแล้วการติดต่อ ประสานงาน การทำความเข้าใจเนี่ยะ อาจารย์มอง ยังไงกับเรื่องนี้ครับ เช่น ทางสำนักจุฬาราชมนตรีมาที่ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ มาสู่เขตพื้นที่การศึกษาแล้วก็กระจายสู่โรงเรียนแต่ละ โรงเรียน ที่นี้ผมมองอีกมุมหนึ่ง เป็นไปได้ไม่ครับว่า มุสลิมทั้งประเทศไทยมีทิศทางและแนวทางปฏิบัติทั้ง เรื่องการแต่งกาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลูกเสือสถานศึกษา และพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจารย์มอง ถึงขนาดนี้ไม่ครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ต้องเข้าใจคำว่ามุสลิมก่อน โดยหลักการของมุสลิมแล้ว มุสลิมต้องปฏิบัติไปใน ทิศทางเดียวกัน ปัญหาของเราก็คือ ระบบข้าราชการ ก็ดี ระบบที่เป็นอยู่ก็ดี ยังไม่สามารถเชื่อมโยงเข้าไป ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความจริงใจในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ เวลา ก็คงต้องแก้เป็นเรื่อง ๆ ไปครับ แต่ถ้าทุกส่วนมี

ความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหานี้เรื่องนี้ผมคิดว่าคงใช้ เวลาไม่นานก็คงแก้ไขได้โดยเร็ว

ผู้วิจัย : อาจารย์ครับ มีอีกประเด็นหนึ่งครับ นอกจาก สิ่งที่อาจารย์ได้กล่าวมาเมื่อสักครู่เนี่ยะ เป็นไปได้ว่า ถ้าทางสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ทำเป็นคู่มือสำหรับ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม แล้วก็ต่อไปนี่คนที่จะเป็นผู้นำกับลูกเสือและเนตรนารี ที่เป็นมุสลิมจะต้องมาอบรมคอร์ส สมมติ B.T.C. ก็เป็น B.T.C. สำหรับมุสลิมเฉพาะต่างหากอาจารย์ เห็นควรอย่างไรครับเกี่ยวกับเรื่องนี้

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : จะว่าดีมันก็ดี แต่จริง ๆ แล้วลูกเสือทั้งประเทศไทยก็อยากจะให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน ประเทศไทยเขาเรียกว่าเป็นภาวะ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่จำกัดว่าลูกเสือ นั้นจะเป็นแบบนั้นแบบนี้ ลูกเสือเป็นไปในแนวทาง เดียวกันได้เนาะครับก็คือลูกเสือทุกคนต้องมีศาสนา แต่ละศาสนาเขาก็ให้เกียรติศาสนาอื่น ๆ อยู่แล้ว ไม่จำเป็นจะต้องไปแยก เครื่องแบบมันก็เป็นแค่ เครื่องแบบ ลูกเสือถ้าสามารถเข้าถึงลูกเสือจริง ๆ แคยกสัญลักษณ์ การชู 3 นิ้ว เขาก็รู้แล้วว่าพี่น้อง ลูกเสือ หวังว่าประเทศไทยต่อไปก็เพียงแค่การใช้ สัญลักษณ์ 3 นิ้วก็ถือว่านั่นคือลูกเสือของประเทศ แล้ว

ผู้วิจัย : แสดงว่าลูกเสือในระดับสากลทุกอย่าง เหมือนกันทั้งหมดใช่ไหมครับ แต่มันจะมีประเด็น ปลีกย่อยที่มันมีศาสนาเข้าไปในพิธีการของลูกเสือ เท่านั้นเองใช่ไหมครับ ที่จะต้องให้มันชัดว่า อันไหนเป็น ของพุทธ อันไหนเป็นของลูกเสือสากลประมาณนี้ใช่ ไหมครับ ขออีกนิดหนึ่งครับอาจารย์ ข้อเสนอแนะ ทั้งหมดทั้งหมดเนี่ยะที่ผมได้สัมภาษณ์อาจารย์เนี่ยะ อาจารย์มีประเด็นไหนบ้างครับที่จะนำเสนอออกจาก ข้อคำถามที่กล่าวไปเมื่อสักครู่ครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : ก็คือลูกเสือไม่ว่าจะอยู่ที่ ไหน ถ้าเขาเข้าใจลูกเสือจริง ๆ จะไม่ก่อให้เกิดปัญหา อยู่แล้วครับ ทำแบบที่ลูกเสือควรจะเป็นไม่ใช่มีวาระ แอบแฝงหรือซ่อนเร้นในกิจกรรมลูกเสือ มาออกค่าย เพียงเพื่อหาโอกาสออกจากบ้าน เพียงแค่ได้ สนุกสนานไปกับเพื่อนลูกเสือ เองง่าย ๆ ซึ่งลืมไปว่า การออกมาปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือเนี่ยะ เน้นเรื่อง ระเบียบวินัย เรื่องความรักใคร่กลมเกลียว เรื่อง ศาสนาให้มันมีครบที่เป็นลูกเสืออย่างบริสุทธิ์ใจมันก็

จะไม่มีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ว่าเราจะแต่งรูปแบบลูกเสือแบบไหน ถ้าเขาเป็นลูกเสือจริง ๆ เขาก็ต้องมีระเบียบวินัยในตัวอยู่แล้ว มีจิตอาสาในตัว ในการรักพวกพ้อง รักพี่น้องลูกเสืออยู่แล้ว ตรงนั้นก็ถือว่าสำเร็จในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแล้วครับ

ผู้วิจัย : อาจารย์มองอีกจุดหนึ่งที่ว่า สมควรมีไมครบว่าจะต้องมีสถาบันการศึกษาที่เป็นต้นแบบของลูกเสือมุสลิม ประมาณนี้ครับ ทั้งเรื่องรูปแบบเรื่องของการจัดกิจกรรม แล้วก็เรื่องของพิธีการ หมายถึงว่าโรงเรียนอื่น ๆ สามารถมาดูงานที่โรงเรียนที่อาจารย์วางไว้ สมมติครับอาจารย์ สมควรมีไมครบในอนาคตรึครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : มีโมเดลที่ต้องยึดหลักแรกคือ เป็นโมเดลที่เป็นที่ยอมรับของโรงเรียนโดยเฉพาะในกลุ่มของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและไม่เป็นที่ขัดแย้งกับกิจกรรมลูกเสือโดยหลักใหญ่ถึงจะสร้างโมเดลขึ้นมาได้ ไม่ใช่สร้างโมเดลโดยที่คนอื่นเขาไม่เห็นด้วยไม่อย่างนั้นเขาก็จะไม่มาดู โมเดลที่เรายอมรับอยู่คนเดียว เป็นโมเดลที่ดีที่สุดมันจะต้องพิจารณาจากหลาย ๆ ส่วน หลาย ๆ มุม หลาย ๆ มิติ ทุก ๆ มิติที่เขายอมรับได้ก็จะเป็นโมเดลที่ดีที่สุดครับ ถ้ามีโมเดลดีขนาดนั้นทุกโรงก็ต้องมาดู เพราะทุกโรงคอนเซ็ปของการศึกษาก็คือ ทำอย่างไรให้ลูกศิษย์ได้ดี เจริญก้าวหน้าต่อไป ไม่ว่าจะเรียนสามัญหรือเรียนวิชาอื่น ๆ เรียนลูกเสือก็เช่นเดียวกัน เป็นบุคลากร หรือเป็นประชาชาติที่ดีต่อไปจากกิจกรรมที่เขาได้ปฏิบัติลูกเสือนี้ด้วย

ผู้วิจัย : เรื่องสุดท้ายแล้วครับ อินชาอัลลอฮ์ อาจารย์มองยังไงครับประเด็นที่ว่าในอนาคตจะมีการจัดงานชุมนุมลูกเสือมุสลิมทั่วประเทศ ซึ่งปัจจุบันจะมีงานชุมนุมลูกเสือโรงเรียนเอกชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ในอนาคตเป็นระดับประเทศทุกภาคส่วน ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคใต้ ไปร่วมชุมนุมเฉพาะมุสลิมอย่างเดียวไปร่วมของการจัดงานชุมนุมลูกเสือมุสลิม อาจารย์มองอย่างไรครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : จริง ๆ ส่วนนั้นผมไม่เห็นด้วย ถ้าเป็นเฉพาะลูกเสือมุสลิม เพราะลูกเสือก็คือลูกเสือไม่ควรแบ่งแยก เพียงแค่ทำความเข้าใจ และให้เกียรติซึ่งกันและกันในเรื่องส่วนต่างของศาสนา

อิสลามก็ให้เกียรติในส่วนพิธีกรรมของศาสนาพุทธ คริสต์ และศาสนาพุทธ คริสต์ ก็ให้เกียรติการปฏิบัติศาสนกิจของศาสนาอิสลาม ตรงนั้นก็คือเราคือพี่น้องลูกเสือไม่มีการแบ่งแยกเรื่องศาสนา จะเป็นลูกเสือมุสลิมแห่งประเทศไทยมันก็เกิดการแบ่งแยกที่ชัดเจน โอกาสที่จะเกิดการชุ่นเคืองกันหรือเป็นการแตกกันออกมาค่อนข้างจะชัดเจนเกินไป มันไม่เหมาะสมเพราะประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มันต้องอยู่ให้ได้โดยสังคมโดยรวม เราก็อยู่ของเราแบบนี้อยู่แล้วทุกศาสนาก็อยู่ด้วยกันดีในประเทศไทย ถ้ามาจัดกิจกรรมที่เห็นชัดเจนว่าแบ่งส่วนนั้น ส่วนนี้ ส่วนตัวผมไม่เห็นด้วยครับ

ผู้วิจัย : นอกเหนือจากที่พูดคุยกันมาทั้งหมดครับ อาจารย์ อาจารย์มีไอเดียหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรองกับเด็ก ๆ มุสลิมบ้านเราไหมครับ

นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด : มุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ยะ ยังอ่อนในเรื่องของการศึกษา เมื่อการศึกษาอ่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำอย่างอื่นมันก็ต้องปรับปรุงไปทั้งหมด トラバโตที่การศึกษาไปถึงระดับหนึ่งก็สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเขาให้เห็นชัดเจนว่าการเรียนหรือการศึกษาเนี่ยะสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตเขาได้กว่าเดิม ทุกเรื่องก็ตีไปหมด ไม่ว่ากิจกรรมลูกเสือ การเรียน การใช้ชีวิตในสังคม การช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยมิได้แบ่งแยกศาสนาหรือแบ่งแยกเหล่า แบ่งแยกใครเป็นใครถือคอนเซ็ปเดียวกันก็คือเราเป็นคนไทย พี่น้องร่วมประเทศ ตรงนั้นถือว่าดีที่สุดแล้วครับ

ผู้วิจัย : อันนี้ก็คือข้อเสนอแนะของอาจารย์นิลุไฮมี ระเด่นอาหมัด ขอขอบคุณที่อาจารย์ได้ให้การสัมภาษณ์ในเรื่องของสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ไม่มีสิ่งอื่นใดที่จะตอบแทน นอกจากขอคำจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) และขอให้อัลลอฮ์ (ช.บ.) ให้อาจารย์และครอบครัวมีพละนาหมยที่สมบูรณ์แล้วมีอายุที่ยืนยาวในการทำอิบาดะฮ์ต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) และขอให้อัลลอฮ์ (ช.บ.) ตอบแทนในความรู้ของอาจารย์ด้วยนะครับ วัละลาฮิตะฟีก วัลฮิตายะฮ์ วัลลามูออลัยกุม วัละเราะฮ์มาตุ้ลลอฮียี วัละบารอากะฮ์

ของเราเนี่ยะ ทุกวันนี้แต่งเครื่องแบบเป็นไปตามที่
ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีไม่ครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : หมายถึง
แบบที่ใส่ขาสั้นขายาวนะหรือ

ผู้วิจัย : เหมือนว่าสำนักจุฬาราชมนตรีแนะนำให้ใส่
เป็นขายาว ซึ่งผู้ชายเราจะไม่ค่อยเห็นปัญหาสัก
เท่าไร ของผู้หญิงบางโรงเป็นชุดแขกยาว บางโรงใส่
สองท่อน บางโรงเอาเสื้อนอกกระโปรง บางโรงเอา
เสื้อใส่ในกระโปรง บางโรงใส่ผ้าคลุมแต่ใส่เสื้อแขนสั้น
อาจารย์มองว่าการแต่งเครื่องแบบของเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ เป็นไปตาม
ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีได้เสนอแนะ
อย่างน้อยแค่ไหนครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : โรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามนะ โดยทั่วไปแล้วก็ปฏิบัติ
ตามนะ โรงเรียนที่มีการสอนจริง แต่ว่าส่วนหนึ่งที่เขา
ยังไม่เข้าระบบ ไม่ชอบที่จะมาแต่งตัว ไม่มีการเรียน
การสอนตรงนั้น ตรงนั้นจะเป็นเปอร์เซ็นต์ที่เยอะกว่า
แต่ว่าโรงเรียนที่เขาใส่ เขาจะอิงตามข้อเสนอแนะของ
สำนักจุฬาราชมนตรีโดยภาพรวม

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองยังไงครับว่า แต่ละที่แต่งกาย
แบบนี้ บางโรงแต่งแบบนี้ ปัญหามันเกิดจากอะไร
ครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : เรื่องการ
แต่งกายยูนิฟอร์มผมมองว่า อันนี้ตัวผมเองไม่ได้มี
พื้นฐานที่นี้โดยกำเนิด แต่ว่าวิธีคิดอะไรมันก็มี อาจจะ
มีความคิดในฐานะที่เป็นคนนอกอยู่เล็ก ๆ กระจุก
พื้นเพเดิมอยู่ทางนอกจอก ก็ในเรื่องการยอมรับ
เรื่องเครื่องแบบ การแต่งกายในวงการข้าราชการเอง
ของครูเนี่ยะก็มีหลายดีไซน์ ก็มองว่าเขายังไม่
ให้ความสำคัญกับเรื่องเครื่องแบบสักเท่าไร ฉะนั้นพอ
มาจับเรื่องลูกเสือซึ่งเป็นประเด็น อย่างโน้นก็ได้ อย่าง
นี้ก็ไม่ได้เขาก็ยังไม่นิ่ง เพราะเรื่องนี้เนี่ยะถ้าจะเอาให้
เป็นหนึ่งเดียว ก็รูปแบบที่เรียกว่ายูนิฟอร์มจริง ๆ คง
ต้องให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติประกาศให้เป็น
ทางการเลย ว่าต้องเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น ผู้หญิงต้อง
แบบนี้เท่านั้น มันก็จะมีน้ำหนักกว่า เป็นยูนิฟอร์ม
ชนิดหนึ่ง คราวนี้มันอยู่ในสภาพว่า เป็นคำวินิจฉัยของ
สำนักจุฬาราชมนตรีประมาณนี้ครับ

ผู้วิจัย : ที่นี้อย่างที่เรารู้เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ครับ
อาจารย์มองว่า บางโรงก็ใส่ผ้าคลุม ไซ้หมวกทับอีก

ที่นี้มันสื่อถึงการสื่อสารระหว่างครูที่สอนลูกเสือเอง
กับองค์ความรู้ที่เขามีอยู่อย่างไร ปัญหามันเกิด
จากส่วนนี้ด้วยหรือไม่อย่างไรครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : คือเอาละ
เรื่องผ้าคลุม แน่นอนชัดเจนว่า ก็ยังดีใจว่าเขายังรู้
เรื่องว่าเด็กจะต้องคลุมผ้า ไม่ถึงกับเลยเถิดไปว่า
จะต้องถอดผ้าคลุมเพื่อจะใส่หมวกอย่างเดียว อย่างนี้
คือความดี ด้วยความที่อาจจะเป็นผู้บริหารหรือครู
ลูกเสือในโรงเรียน วัลลฮุอะลิมนะ แต่ว่าผมคิดว่า
น่าจะไม่ใช่มุสลิมหรือเป็นมุสลิมแต่ที่ไม่ค่อยรู้เรื่องสัก
เท่าไร ก็เลยให้ใส่หมวกทับผ้าคลุมอะไรอย่างนี้ มันก็
เลยกลายมาเป็นภาพที่ออกมาเป็นอย่างนั้น ถ้าคนที่
เขาจริงจัง ๆ และรู้จักลูกเสือ และรู้ข้อเสนอแนะของ
สำนักจุฬาราชมนตรีอย่างนี้ มันก็คงไม่ทำ เป็นอย่าง
นั้นมากกว่า

ผู้วิจัย : ที่นี้ปัญหาที่เราได้พบกันทุกวันนี้เนี่ยะ
การแต่งกายก็ดี การแต่งเครื่องแบบก็ดี ทั้งของ
นักเรียนเอง ทั้งของผู้กำกับ ปัญหาที่เราได้พูดไปเมื่อ
สักครู่นี้อาจารย์มีวิธีการแก้ไขปัญหาในลักษณะนี้
อย่างไรครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ก็ถ้าใน
โรงเรียนเนี่ยะ เรื่องเครื่องแบบหรือเรื่องเครื่องแต่ง
กายเนี่ยะก็มาว่าที่หลักการ ตอนนี้นั้นยังไม่เป็น
ประกาศของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ถ้าในระดับ
โรงเรียนเนี่ยะ ผู้บริหารก็ควรจะต้องชัดเจนว่าจะเอา
แนวทางใดแนวทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางกรณี
ของเมื่อครั้งที่ยกตัวอย่างในเรื่องของผ้าคลุมกับหมวก
ก็ควรที่จะเอาเรื่องของหลักการของศาสนา และไม่คว
รทำให้มันเป็นสิ่งที่ต้องผิดกับหลักการของศาสนา
เราเองก็ต้องเป็นแบบอย่าง เพราะลูกเสือเองก็เป็น
กระบวนการศีลธรรมภาคปฏิบัติมันก็ไม่ควรที่จะขัดต่อ
หลักการของศาสนาใด ๆ

ผู้วิจัย : คือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเขาเสนอแนะมาว่า
ให้ใส่ผ้าคลุมแทนหมวกและผ้าผูกคอใช่ไหมครับ คือ
ตามคำวินิจฉัยของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะ
กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและอนุญาตให้มุสลิม
ผู้หญิง แต่ว่าหนังสือกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับ
เครื่องแบบเนี่ยะ มันก็อนุโลมเฉพาะนักเรียน
แต่ปรากฏว่า ผู้กำกับลูกเสือที่เป็นผู้หญิงไม่ได้มี
ระเบียบที่ชัดเจน ก็ในปัจจุบันเราก็จะเห็นครูที่เป็น
ผู้หญิงที่สอนลูกเสือก็จะใส่ผ้าคลุมด้วย และก็ใส่หมวก

ปีกด้วยอีกชั้นหนึ่งเนี่ยะ อาจารย์คิดว่าจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้อย่างไรครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ก็ถ้าเขาเป็นมุสลิม และเขาเข้าใจข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีและอิกมะฮ์ของมันแล้วเนี่ยะว่าทำไมถึงต้องมีข้อเสนอแนะออกมาแบบนี้ เขาก็ไม่ควรทำ เพราะถ้าเขาจะเป็นลูกเสือสำนักจุฬาราชมนตรีมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องลูกเสือ ถ้าเขาจะไม่เลียงบาลีเขาก็คือลูกเสือ แต่เขาเป็นครูลูกเสือสะดุ้งเข้าไป จริง ๆ เขาต้องแต่งเป็นแบบอย่างสะดุ้งเข้าไป ถ้าเขายังใส่อยู่ก็อาจจะเป็นเพราะเขาอยากใส่ หากเป็นเพราะว่าเขาอยากใส่ก็แสดงว่าเขาไม่ใส่ใจต่อคำสอนของศาสนา เพราะฉะนั้นสำนักจุฬาราชมนตรีก็ไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับงานที่เขาอยากใส่ และที่นี้ก็เหมือนกับว่าเขาใส่หมวกไปเที่ยว เขาก็ใส่ มันก็เป็นเรื่องของเขาอะนะ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองว่าในอนาคตอาจารย์คาดหวังอย่างไรกับเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในอนาคตที่อาจารย์คาดหวังไว้

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ถ้าพูดถึงความคาดหวังอะนะ มันเลยไปถึงขั้นว่า คิดว่าเครื่องแบบเนี่ยะ ไม่ใช่ลูกเสือมุสลิม ผมว่าลูกเสือจริง ๆ เนี่ยะ ลูกเสือไทยเนี่ยะค่อนข้างที่จะหากินกับเครื่องแบบได้ยากมากด้วยกับเครื่องแบบขาสั้น ถ้ามว่าเด็กเนี่ยะหากไปสัมผัสภาณณ์ดูนะ ก็จะประมาณว่าเด็กกาเฟรเนี่ยะ หรือเด็กมุสลิมเนี่ยะชอบไม่กับเครื่องแบบ ถ้าบอกว่าเขาสามารถใส่ขายาวได้ ผมก็เชื่อว่าเขาก็จะเลือกใส่แบบขายาว เพราะกิจกรรมมันบังคับอยู่แล้ว แล้วที่นี้เองเนี่ยะเครื่องแบบยังไม่จูงใจให้เขาอยากใส่ มันยังไม่ผิดที่ใคร ฉะนั้นเรื่องเครื่องแบบเนี่ยะ ต้องปฏิรูปกันยกใหญ่

ผู้วิจัย : อาจารย์มองไปถึงขั้นไหนครับว่าจะต้อง

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : อาจจะมีเสื้อตัวเดียว อันนี้ที่เคยคิด ว่าอาจจะจะเป็นเสื้อตัวเดียวเสื้อก็อาจจะจะเป็นเสื้อแขนนี้แหละ จะใส่กับกางเกงอะไรก็ได้ แต่เป็นสีน้ำเงินกรม ให้สีมันเข้มกันและดูเป็นยุคสมัย หรืออาจจะเป็นกางเกงยีนก็ได้ อันนี้ยกตัวอย่างคล้าย ๆ กับลูกเสืออเมริกา แต่จะเป็นเสื้อแขนยาว แต่เวลาใส่ให้ใส่ในกางเกงนะ (ลูกเสือโต) ถ้าลูกเสือเล็กก็ใส่แขนสั้น แต่เป็นกางเกงยีน

ผู้วิจัย : ในกรณีผู้หญิงอาจารย์มองยังไงครับกับความคาดหวัง

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ผู้หญิงถ้ามองบริบทบ้านเราแล้วเนี่ยะ ทั้งภาพรวมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ บางโรงเรียนใช้ผ้าคลุมยาว บางโรงเรียนใช้ผ้าคลุมใหญ่ ที่นี้ในเรื่องนี้เนี่ยะเสื้อเนี่ยะแทบไม่ต้องไปยุ่งกับเขามาก แต่ถ้าจะใส่ก็ใส่เป็นชุดถุงเสื้อเลย มันก็จะปิดได้อย่างมิดชิด

ผู้วิจัย : ก็หมายถึงว่าเป็นชุดแขกแหวบประมาณนั้น

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ชุดอาจจะแขกหรือไม่แขกแล้วแต่ดีไซน์ มัธยมต้นอาจจะเป็นเสื้อถุง มัธยมปลายอาจจะเป็นเสื้อบายะฮ์ ที่นี้ถ้าจะเป็นเด็กเล็กลงมาหน่อยอาจจะเป็นเสื้อกระโปรง แต่โดยภาพรวมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ผ้ามันจะยาว เสื้อจึงไม่ได้เน้นมาก ถ้าจะเน้นก็จะเป็นเสื้อที่ปกปิดมิดชิด ซึ่งในเรื่องของการติดเครื่องหมายแทบจะไม่มีเลย อาจจะมีเข็มกลัดเป็นชื่อเป็นอะไรอย่างนั้นนะ จะเป็นสีไปก็ได้แล้วแต่หมู่เหล่า

ผู้วิจัย : อะไรประมาณนี้อะนะ ในเรื่องของเครื่องแบบคร่าว ๆ มาสู่ประเด็นที่ 2 ในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี อาจารย์มองว่าสภาพการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันให้ความสำคัญมากน้อยแค่ไหนกับการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ในปัตตานีเนี่ยะ เริ่มมีมากขึ้น เริ่มมีครูให้ความสำคัญมากขึ้น จุดที่สำคัญที่สุดเท่าที่เห็นเนี่ยะ ครูเริ่มแต่งเครื่องแบบลูกเสือให้เห็นบ้าง แล้วรู้ก่อนค้างข้างชัดเจนว่าไม่ใช่ครูสังกัดอื่น โดยเริ่มจากเรื่องของเครื่องแบบ เรื่องดีไซน์การออกแบบเครื่องแต่งกายของครู แล้วก็นักเรียนก็เริ่มจะเยอะขึ้นอีกด้วย

ผู้วิจัย : สภาพความเป็นจริงก็คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เริ่มดีขึ้น เริ่มมีขึ้น เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้น ที่นี้อาจารย์มองว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีปัญหาไม่ครับที่เขาจัด ๆ กันอยู่

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด ออลมุฮัมมัดอาลี : ช่วงปี 59 ที่ผ่านมา เขามีช่วงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มันก็ถูกเอามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือค่อนข้างเยอะขึ้น เพิ่มการเรียนรู้ทักษะหลาย ๆ อย่าง ได้สบายมาก ที่นั่นมันขึ้นอยู่กับโรงเรียนด้วยว่าเขามีความพร้อมและองค์ความรู้มากน้อยแค่ไหน ประยุกต์เป็นหรือไม่

ผู้วิจัย : ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน อย่างเช่น การเปิดกอง การใช้คำพูดว่า กองเคารพชาติอะไรอย่างนี้อะครับ บางโรงเรียนก็มองว่า มันไปขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็การสงบนิ่งมันจะเบี่ยงเบนไปในเรื่องของการศรัทธาหรือไม่อย่างไร อาจารย์มองอย่างไรกับประเด็นนี้ครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด ออลมุฮัมมัดอาลี : อยู่ที่โรงเรียนว่าเขาเข้าใจลูกเสือมากน้อยแค่ไหน เขาเข้าใจลูกเสืออย่างไร เข้าใจลูกเสือไทย เขาจะปิดประตูตั้งแต่เริ่มต้นในเรื่องของการทำความเข้าใจที่ถูกต้อง แต่ว่าถ้าเข้าใจลูกเสือ เหมือนลูกเสืออาหารหรือลูกเสือที่เป็นลูกเสือสากลเขาก็จะเข้าใจอีกมุมหนึ่งของมันในแต่ละอย่าง แต่ว่าถ้าเขาติดขัดกับเรื่องลูกเสือไทย ผมเชื่อว่าหลายโรงเรียนเริ่มกลับมาใส่ชุดเครื่องแบบเขาเองไม่ทำ ที่นี้คนที่ทำเขาเองมีความเห็นมันน่าจะรวมเด็กได้ มันน่าจะสร้างวินัยให้กับเด็กได้ โดยที่ผ่านมากกระบวนการของมัน

ผู้วิจัย : สำหรับในแต่ละโรงเรียนมันก็จะจะมีปัญหาในลักษณะนี้ที่เกิดขึ้น อาจารย์พอจะมีแนวทางการแก้ไขกับกลุ่มคนที่มีทัศนคติอย่างนี้อย่างไรบ้างครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด ออลมุฮัมมัดอาลี : คือถ้าในระดับครูผู้ปฏิบัติเนี่ยะ ผมเชื่อว่า ครูส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติตามผู้บริหารหรือตามนโยบาย คือ ถ้าในระดับนโยบายระดับผู้บริหารมานั่งคุยกันว่า นำร่องจัดกิจกรรมแบบนี้อะไรยังงี้ แล้วก็ออกมาเป็นแนวทางเป็นกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ สข.อำเภอก็มาคุยกัน โรงเรียนที่มีความพร้อมก็ทำก่อน เรื่องเครื่องแบบถ้ายังไม่มี สำหรับผมนะ เรื่องเครื่องแบบเอาไว้หลังก็ได้ ควรเน้นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้เป็นเรื่องของความพร้อม อยากให้มีเรื่องของหลักการลูกเสือหลัก ๆ หลักการเปิดกอง หลักการสอน โดยใช้กระบวนการหมู่ ระบบหมู่ โดยเน้นสิ่งเหล่านี้ไปก่อน เครื่องแบบเนี่ยะเอาไว้ให้พร้อมหรืออาจจะมียก

เดือนนึง สัก 3 วัน 4 วัน เนี่ยะ แต่ว่าในบริบทของโรงเรียนเอกชนนะ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์คาดหวังกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากน้อยแค่ไหน

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด ออลมุฮัมมัดอาลี : จริง ๆ มันใช้ได้ผลตลอดเลยนะ ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาที่เรียนลูกเสือหรืออก สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุก ๆ วิชา ที่นี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าเขาจะเอาไปอธิบายยังไง ยิ่งเด็กนักเรียนเป็นหลักพัน สองพันคน ถ้าใช้กระบวนการหมู่มันก็จะมาทดแทนกระบวนการสภานักเรียนอะไรต่ออะไรหรือไปคู่กันเลยก็ได้ โดยเอากระบวนการหมู่เข้าไปใส่

ผู้วิจัย : แล้วอาจารย์คิดว่าในอนาคตต่อไปการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมจะดีขึ้นกว่าเดิมหรือว่าจะยังไงในมุมมองของอาจารย์

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด ออลมุฮัมมัดอาลี : หลัง ๆ มานี้ สข. ได้จัดโครงการโดยให้ผู้บริหารเข้าร่วมการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่ก็จะผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว เรื่องลูกเสืออะ จนมาถึงรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ แล้วหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่รับรู้เรื่องลูกเสือและก็มองว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นสิ่งที่บังคับและมันสามารถประยุกต์เอาอิสลามเข้าไปใส่ได้แล้วก็ไม่ได้ขัดอะไรกับอิสลาม ถ้าเอามาปรับใช้แบบรู้เรื่อง

ผู้วิจัย : อาจารย์มองไปถึงการจัดอบรมผู้บริหารจัดอบรมครู แล้วก็เอาครูปฏิบัติพร้อมกับนักเรียน อาจารย์มองอย่างไรถ้าอนาคตอาจจะมีคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่เป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลาม อาจารย์มองอย่างไรบ้างครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด ออลมุฮัมมัดอาลี : ต้องมีครับ ต้องมี ที่เราใช้อยู่เนี่ยะ เป็นแนวทางหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแบบลูกเสือไทยตามหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งตัวนี้เหมือนคู่มือ เหมือนแบบเรียน หรือคู่มือครูมันก็ต้องมีแบบเรียน ถ้าแบบเรียนคู่มือครู หลักสูตรตัวที่เราใช้อยู่มันก็มาจากส่วนกลาง ที่นี้ตัวบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลาม แล้วก็สามารถเอารายละเอียดต่าง ๆ มาอะแด็ป แอปไฟลได้ เช่น วิชาพิเศษ จริง ๆ แล้ว โครงสร้างหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ก็สามารถเอาเรื่องการท่องจำอัลกุรอานมาใช้ได้ ส่วนของวิชานักเทศน์ แต่ว่าส่วนกลางเขามองไม่เห็นหรอก เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสามัญ ใครจะมาทำเรื่องนี้ซึ่งเป็นเรื่องที่แปลกมาก ถ้าต่อไป โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจับกลุ่มกัน แล้วบูรณาการเอาหลักการเรื่องนี้มาและเป็นการ เสริมแรงโดยการให้เครื่องหมายด้วย มันเป็นเรื่องที่ ก่อให้เกิดการพัฒนาเยาวชน ตามเป้าหมายของ ลูกเสือ ลูกเสือก็ได้แต่ตัวของคนที่เรียนในวิชาลูกเสือ เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันมุสลิมก็ไม่ได้หันออกไปนอก หลักการของศาสนาด้วย ก็แสดงให้เห็นถึงความเป็น นี้อะเดียวกัน โดยไม่ได้แยกว่าศาสนาอิสลาม ลูกเสือ ก็ลูกเสือ โดยใช้หลักการลูกเสือมาใช้ โดยไม่ใช่ เชื้อคลุ่เหมือนดังปัจจุบัน

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองไปถึงการอบรม เช่น B.T.C. A.T.C. เป็นไปตามที่ว่ามิใช่วิทยาการที่เป็นมุสลิม แล้วก็อบรมครูที่เป็นมุสลิมไปในแนวทางลูกเสือ อิสลาม อาจารย์มองอย่างไรกับประเด็นนี้ สมควรที่จะมีไม่ครบในอนาคต

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ครูผู้สอน จริง ๆ แล้วเมื่อเขามีวิธีการสอนหรืออะไรใหม่ ๆ เข้า มาเนี่ยะ ผมว่าจำเป็นทุก ๆ วิชา และลูกเสือก็จำเป็น เพราะว่าหากมีแต่หลักการ แต่แนวทางการปฏิบัติมัน เปลี่ยนก็สมควรให้เขามากระตุ้นในการนำมาใช้

ผู้วิจัย : ส่วนใหญ่อบรม B.T.C. สไตล์แบบลูกเสือ แบบทั่ว ๆ ไป แต่ในพื้นที่ที่บริบทสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้อยากให้เน้นเฉพาะกิจเลยหรือเปล่า ว่าการ อบรม B.T.C. สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม ก็ให้เป็นแนวทางของลูกเสือมุสลิมอะไรอย่าง นี้ ถ้าเป็นไปได้

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : คืออย่าง นี้ ผมมองว่าคนที่ผ่านมาแล้วกับการอบรม B.T.C. แบบทั่วไป B.T.C. ทั่วไปไม่ได้หมายความว่า B.T.C. แบบลูกเสือไทย อันนั้นถ้าผ่านไปแล้วเราก็ไม่ต้องมา นั่งจัดอบรมใหม่ ส่วนคนที่ยังไม่ผ่าน แนะนำว่าควร และต่อไปสำนักงานลูกเสือแห่งชาติควรจะมี หมายเลขพิเศษหรืออะไรก็ตาม เช่นเรื่องของวุฒิบัตร หรือหลักสูตรเฉพาะที่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้

แต่สำหรับคนที่ผ่าน B.T.C. มาแล้วหรือ A.T.C. หรือวุฒิตัดแล้ว ควรจะมีหลักสูตรความรู้ทั่วไปที่เป็น หลักสูตรวันเดียวเพิ่มเติมเข้ามา เรื่องของศาสนาว่า อะไรได้ อะไรไม่ได้ แล้วไม่ใช่อบรมเฉพาะมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยเลยที่ครูไทยพุทธต้องมาสอนเด็กนักเรียน มุสลิม แล้วบางโรงเรียนเนี่ยะ ไม่มีครูมุสลิมที่จะสอน ลูกเสือเลย เนื่องด้วยเรื่องของเครื่องแบบ อะไรต่อมิ อะไร คือมีองค์ความรู้ไม่เท่ากันเขา ก็จำเป็นที่จะต้อง เปิดให้กับทุกคน

ผู้วิจัย : อันนี้คือความคาดหวังของอาจารย์ที่อาจารย์ กล่าวไปเมื่อสักครู่นี้คือ อบรม B.T.C. เหมือนทั่วไป นั้นแหละส่วนหนึ่ง ส่วนคนที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ก็จะต้องให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เปิดไฟอีกช่องทางหนึ่ง เพื่อเป็นทางเลือกที่จะให้การ อบรมเพิ่มเติม

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : วิทยากรก็ ไม่จำเป็นต้องเป็นลูกเสือเพียว ๆ เลยก็ได้ มีผู้รู้ ศาสนามาร่วมด้วย มานั่งฟัง ผู้รู้ทางด้านศาสนาถ้า ปัจจุบัน หากเป็นไปได้คณะกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดควรมีคุณวุฒิทางด้านลูกเสือไว้บ้างก็จะเป็น การดี เพื่อที่พวกเขาจะได้มาช่วยกัน

ผู้วิจัย : นี่ก็คือความคาดหวังที่อาจารย์ได้มอง นะครับ ที่นี้ด้านสุดท้ายแล้วครับอาจารย์ก็คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ปัจจุบันมันมี พิธีการบางอย่างที่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม มันก็เลยทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ไม่จัดเลย เช่น การจัดกิจกรรมรอบกองไฟ ทั้ง ๆ ที่มี ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่พูดถึงว่าไม่ จัดเป็นกิจกรรมรอบกองไฟ แต่ให้จัดเป็นกิจกรรม นันทนาการภาคกลางคืนแทนซึ่งหลาย ๆ โรงเรียนยังไม่เข้าถึงจุด ๆ นี้หรือทางที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้ให้ ข้อเสนอแนะนั้นคือเรื่องที่หนึ่ง เรื่องที่สอง เช่น การทำแกรนฮาวของลูกเสือสำรองอะไรอย่างเนี่ยะ บางคนไม่จัดเลย หรือบางคนเขากลัวความเสี่ยงต่อ การเสียชีวิตการศรัทธา อาจารย์มองว่าปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเรื่องของพิธีการ เนี่ยะ ที่เขาปฏิบัติกันอยู่ทุกวันเนี่ยะเป็นไปตามที่ สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะไม่ครับ มีหรือไม่มี อะไรประมาณนี้ครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : เอาว่าโรงเรียนที่จัดกิจกรรมลูกเสือ หมายถึงไปเข้าค่ายอะไรแบบนี้อะนะครับ เอาในโรงเรียนก่อนนะ เอาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมในโรงเรียนก่อนนะ ก็ยังไม่เต็มร้อย แล้วก็เขาเรียกว่าอะไรดีนะ การประยุกต์หรือการที่จะทำให้สอดคล้องกับหลักการยังไม่ต้องพูดถึง พูดถึงการสอนที่จะสอนให้ เป็นไปตามสาระที่กำหนด ตามองค์ความรู้ของลูกเสือ ตามคู่มือไม่ก็ไม่เกิน 60 % ที่นี้ถ้านอกสถานศึกษา เช่น การไปเข้าค่ายเท่าที่สัมผัสว่าน่าจะ 60 - 70 % บางโรงเรียนไม่จัดเลยไปรอจัดตอนเข้าค่ายเลยที่เดียวอันนั้นอีกประเภทหนึ่งอีก สำหรับโรงเรียนที่จัด เวลาจะไปเข้าค่ายก็จะเอาลูกเสือไปให้ทหารฝึก แล้วก็โยนไปให้เขา แล้วก็กิจกรรมก็แล้วแต่ไม่มีนั้นไม่มีนี่ แล้วครูก็คือนอนอะไรอย่างนี้ก็มีเยอะ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองว่าปัญหาที่มันเกิดขึ้นในเรื่องของพิธีการบางโรงเรียนออกไปเลยไม่ทำ บางโรงเรียนก็ทำแต่หาสิ่งอื่นมาทดแทน อีกประเภทหนึ่งก็คือ พยายามศึกษาว่าสำนักจุฬาราชมนตรี หรือผู้มีความรู้ทางด้านศาสนาเนี่ยมาชี้แนะในเรื่องของพิธีการของลูกเสือ อาจารย์คิดว่าหลังจากที่สำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทางแล้วเนี่ย มันยังมีปัญหาอีกไม่ครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : มีครับ มีปัญหา แน่นนอนแหละ ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตามมันก็ยังไม่เป็นข้อชี้ขาดอะนะ แต่เป็นข้อเสนอแนะอะไรอย่างนี้อะนะ พอเป็นอย่างนี้ปุ๊บมันยิ่งอ่อนไป และโรงเรียนในสังกัด สช. นี้ก็จะรับเรื่องนี้เนี่ยแบบแบ่งรับแบ่งสู้ เพราะว่าถ้าเสี่ยงได้ก็จะเสี่ยง คำว่าเสี่ยงคืออะไร คือว่า ถ้าเขาไม่มาตรวจก็ไม่อะไรมาก

ผู้วิจัย : มันจะเป็นสไตล์แบบนี้ไม่ครับอาจารย์ แบบว่าสำนักงานลูกเสือแห่งชาติประสานงานกับสำนักจุฬาราชมนตรี สำนักจุฬาราชมนตรีก็ออกข้อเสนอแนะ พอสำนักจุฬาราชมนตรีก็ออกข้อเสนอแนะเรียบร้อยแล้วเนี่ย เอกสารเหล่านี้ก็ไม่ได้เกิดการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ต่างคนก็ต่างไม่รู้ งั้น ๆ กันไปเห็นใครทำอะไรก็ตามเขาอะไรอย่างนี้ อาจารย์มองอย่างไรครับกับประเด็นนี้

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ประเด็นนั้นก็ประเด็นหนึ่ง อีกประเด็นหนึ่งก็คือว่าส่วนใหญ่

เรื่องขององค์ความรู้ที่มาจากส่วนงานราชการมันก็จะอิงอยู่ในส่วนของโรงเรียนรัฐ พวกนี้ก็อาจจะรับรู้เนื่องจากหนังสือมาถึงเขา และครูในโรงเรียนรัฐที่จัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมเนี่ยผมก็ไม่ค่อยมั่นใจว่าจะมีมากนัก ส่วนใหญ่ก็จะคุ้นชินกับระบบเดิม ๆ ที่จะมาแบบนี้มาโดยตลอด ในส่วน สช. เนี่ย บางอย่างอาจจะยังไม่ถึง ถ้าโรงเรียนที่มาถึงบอกตามตรงว่า ถึงแม้ว่าสำนักจุฬาราชมนตรีออกข้อเสนอแนะแล้วเนี่ยจะทำสิ่งนั้นมาแทนสิ่งนี้ ทำสิ่งนี้มาแทนสิ่งนั้น ด้วยความรู้สึกละเป็นโรงเรียนเขาเรียกว่าอะไร ถ้าพูดบริหารไม่ใส่ใจในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีเนี่ย ผู้ปฏิบัติก็คงจะแบบว่าปากว่าตาขยิบ ก็คือจะไม่ปฏิบัติเต็มร้อย ถึงจะให้สำนักจุฬาราชมนตรีประกาศมาว่าทำได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ในเรื่องนี้แต่เขาก็ยังไม่เต็มร้อย เพราะว่าเนื่องจากว่าเขาถูกบีบในเรื่องของคาบสอนวิชาศาสนา ไม่ใช่ว่าจะมาลดตอนที่รัฐบาลประกาศนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เขาลดมานานอยู่แล้ว เพราะทุกอย่างมันถูกบีบมาโดยตลอดแล้วเมื่อกี้ที่พูดถึงก็คือว่าบางโรงเรียนก็เลยพลอยไปจัดลูกเสือรวบยอดเอา เขาถือว่ากิจกรรมลูกเสือก็คือว่าจะให้ผ่านที่ก็ไปเข้าค่ายไปอัดอยู่ในค่าย และการเข้าค่ายก็แค่ 3 วัน บางโรงเรียนมีหน้าซำยังพาลูกเสือและเนตรนารีไปให้ทหารฝึกอีกเนื่องจากครูฝึกไม่ได้ และสอนไม่ได้ แต่งตัวเป็นเฉย ๆ แต่พอจะสอนจริงก็องค์ความรู้และทักษะก็ยังไม่ถึงขั้น

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองว่าในอนาคตเนี่ยอาจารย์คาดหวังกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ย อาจารย์คาดหวังถึงขนาดไหนครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ต้องสร้างเครือข่ายกัน สำหรับคนที่มีความตั้งใจที่จะพัฒนาเด็กด้วยกระบวนการของลูกเสือ กระบวนการคุณธรรมและขบวนการศีลธรรมภาคปฏิบัติเนี่ยอะนะ ไม่ต้องเรียกลูกเสือก็ได้หรือว่าเรียกอะไรก็ได้ เพราะถ้าแปลเป็นภาษามลายูมันดูน่าเกลียด ก็เรียกเป็นอะไรก็ได้ จะเรียกว่าอัลกาซาฟก็ว่าไป

ผู้วิจัย : อย่างที่อาจารย์พูดไปเมื่อสักครู่เนี่ย ตามที่ผมเข้าใจอะนะครับ เป็นไปได้ไหมที่อาจารย์กำลังจะสื่อให้เห็นว่า การที่จะออกคำวินิจฉัยของสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ย อย่างน้อยต้องตั้งคณะกรรมการ

ขึ้นมาโดยมีตัวแทนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปร่วมเป็นองค์คณะ แล้วถกกันตรงนั้นแล้วก็ออกมาเป็นข้อสรุปเพื่อไม่ให้เกิดเป็นข้อกังขาอะไรประมาณนี้ใช่ไหมครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : การที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจะทำเรื่องนี้นะจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านลูกเสือ ด้านศาสนา ที่ผมทราบอะนะ แต่ยังขาดการมีส่วนร่วมของสมาพันธ์โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าเป็นในส่วนของจังหวัดปัตตานีก็ควรที่จะเพิ่มเติมคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเข้าไปด้วย คือเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ และน่าจะมีภาคีวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อย่างที่ชัด ๆ ก็ในจังหวัดปัตตานีก็คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในคณะศึกษาศาสตร์ และอีกส่วนหนึ่งก็จะอยู่ในวิทยาลัยอิสลามศึกษา นอกจากนั้นก็จะมีที่มหาวิทยาลัยฟาฏอนี 3 องค์ประกอบเนี่ยะก็น่าจะไปพร้อม ๆ กันไปนั่งระดมความคิดเห็นกันแล้วออกมาเป็นแนวทาง รู้งมั้งไม่รู้มั้งเกี่ยวกับลูกเสือไม่เป็นไรแต่ก็ขอให้ได้มีส่วนร่วม และเขาก็จะรู้ว่ามันเดินทางมาถึงตรงไหนแล้ว

ผู้วิจัย : แล้วอีกอย่างหนึ่งมันก็จะเป็นการบอกเสียในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นแบบนี้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อที่จะได้เป็นเอกภาพตามที่อาจารย์กำลังพูดถึง อาจารย์ครับผมขอต่อเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีต่อเลยนะครับ อาจารย์มองว่าในปัจจุบันเนี่ยะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเรื่องพิธีการต่าง ๆ เนี่ยะ โดยเฉพาะลูกเสือสำรองหรือการทำแกรนฮาวเนี่ยะ เช่น มันจะมีช่วงหนึ่งที่กล่าวคำว่า อาคร่า จะทำดีที่สุด การจัดแคมป์ไฟ อาจารย์มองว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีไหมครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะนะครับ สำหรับลูกเสือสำรองเนี่ยะในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานีเนี่ยะ ยังมีไม่ค่อยเยอะ น่าจะสัก 10 % มั้ง ที่ยังมีการจัดการเรียนการสอนบ้างแต่ก็พยายามเลี่ยง ๆ อะนะ เพราะว่าลูกเสือสำรองในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะไม่ค่อยเน้นมากสักเท่าไรกับการทำเรื่องแกรนฮาว

ถึงแม้ว่าจะมีบางโรงเรียนที่ขยายระดับชั้นเรียนจากระดับมัธยมมาสู่ประถมบ้างก็ตาม ก็ยังไม่มีโรงเรียนไหนที่ชัดเจนในเรื่องพิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะของลูกเสือสำรอง อย่างเช่น โรงเรียนที่ลูกสาวเรียนอยู่เนี่ยะก็ไม่มีหรือกในการทำแกรนฮาว คือจะสอนอย่างอื่นโดยที่จะเลี่ยงเรื่องนี้ไปเลย

ผู้วิจัย : โรงเรียนส่วนใหญ่ในเรื่องของพิธีการเนี่ยะเขามองว่าอันไหนที่เขาไม่สบายใจเขาก็ไม่ทำ และอันไหนที่เขาโอเคเขาก็ทำ แต่โดยลึก ๆ แล้วเนี่ยะตามที่สำคัญหาราชมนตรีได้เสนอแนะบางที่เขาอาจจะไม่ทราบในสิ่งที่สำนักจุฬาราชมนตรีมีข้อเสนอแนะใช่ไหมครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ในเรื่องข่าวสารของสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะ อย่างที่บอกไปเมื่อสักครู่เนี่ยะ ถ้าจะได้รับเอกสารจริง ๆ ก็น่าจะเป็นในส่วนของโรงเรียนของรัฐบาลมากกว่า ในส่วนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็อาจจะยังไม่ถึงหรืออาจจะไม่ได้รับเลย

ผู้วิจัย : อาจารย์มองว่าการปฏิบัติทั้งหมดเนี่ยะในส่วนของภาคพิธีการของลูกเสือในทุก ๆ กิจกรรมเลยเนี่ยะ อาจารย์มองว่ามันมีปัญหาไหมครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : กับผู้ปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะกับนักเรียนเอาที่ละส่วนนะ ถ้าหากพูดถึงผู้บริหารโรงเรียนเนี่ยะอยากจะให้มี และอยากจะให้ครูได้ทำที่นี้พอครูถูกสั่งให้ทำก็อยากทำนะแหละ แต่ครูเองเขาก็ยังขาดองค์ความรู้ หรือทักษะต่าง ๆ ก็ยังดำเนินการไม่เต็มที่เท่าที่ควร ที่นี้จะหาตำรา จะหาแนวทางที่เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติว่ามุสลิมสามารถทำได้หรือสิ่งนี้ทำไม่ได้อะไรอย่างเงี้ยะไปอบรมก็จริงแต่ก็ไปอบรมแบบทั่วไปมาจึงไม่รู้สำหรับมุสลิมแล้วสามารถปฏิบัติอะไรได้แค่ไหนอย่างไร แบบทั่วไปนี้หมายถึง อบรมแบบลูกเสืออื่น ๆ เขาอบรมแต่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับมุสลิมได้หรือพอมานเจอหนังสือเนี่ยะ ก็มีแต่ตัวหนังสืออย่างเดียวเลยโดยที่ไม่มีภาพประกอบในการอธิบายมันก็ไม่สามารถนำลงมาสู่การปฏิบัติได้จริง ถามว่าเด็กเนี่ยะตอนนี้เนี่ยะเราอย่าดอะไรไปเนี่ยะเขาก็เอา เด็กมันไม่รู้หรือว่าต้องมีชุดต้องมีเครื่องแบบนะ ในขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองเองเนี่ยะก็ต้องกระตือรือร้น ถ้าโรงเรียนไหนมีลูกเสือเนี่ยะ ผมเชื่อว่าโรงเรียนใหญ่ ๆ เขาก็จะ

มีการขายของเขา เช่น ขอไม่เอ่ยชื่อก็แล้วกัน อยู่ในอำเภอสายบุรี เขาถึงขั้นมีลูกเสือสมุทรเพราะเขาให้ความสำคัญและเขาก็มองว่าจุด ๆ นี้เป็นจุดขายสำหรับเขามันก็เป็นภาพลักษณ์ที่ดีด้วย ปกติโรงเรียนนั้นเครื่องแบบของเขาทางเก่งก็จะเป็นสีขาวอยู่แล้วอะไรอย่างเนี่ยะ และเขาเองก็มีความสอดคล้อง และความพร้อมในเรื่องของเครื่องแบบอยู่แล้ว เขาก็เลยสามารถทำเป็นลูกเสือเหล่าสมุทรได้เลย แต่ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนผมไม่รู้ว่าเขาจัดการเรียนการสอนแบบลูกเสือสมุทรจริงมากน้อยแค่ไหน

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ว่าครูไม่มีความพร้อมบ้าง ในเรื่องของพิธีการก็ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามมาปรับใช้เนี่ยะ อาจารย์มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไรครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ก็นี่แหละครับส่วนหนึ่งทางสโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานีก็กำลังทำอยู่ และทำอย่างต่อเนื่องด้วย คือ พัฒนาครูรุ่นใหม่ซึ่งเป็นครูที่ปฏิบัติหรือครูที่สอนอยู่แล้วส่วนใหญ่ก็จะเป็นข้าราชการที่อยากจะได้คุณวุฒิทางลูกเสืออะไร B.T.C. และ A.T.C. อะไรอย่างเนี่ยะ ที่นี้สำหรับการฝึกอบรมในชั้น A.T.C. ก็มีการต่อกันอีกเยอะคืออยากจะมาอบรมพัฒนาตนเองอะนะ และอย่างที่บอกแหละ พอทางสโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานีจัดเองเนี่ยะก็จัดร่วมกับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เขาก็มองว่ามันเป็นองค์กรทางศาสนาด้วย คือผ่านการคัดกรองมาแล้ว เขาก็เกิดความมั่นใจ เขาก็เลยอยากจะทำกัน และเราก็มีวุฒิปัตของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติให้ด้วย เขาเองก็อยากได้เครื่องมือ บางคนเนี่ยะเขาอบรม B.T.C. มาแล้วแบบทั่วไป เขาก็มาอบรมเพิ่มอีกว่าแนวทางการจัดลูกเสือและเนตรนารีสำหรับอิสลามเนี่ยะเขามีแนวทางอย่างไร

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์คาดหวังขนาดไหนครับกับเรื่องของพิธีการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในอนาคตเนี่ยะ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : คือเราต้องมีบุคลากรทางด้านลูกเสือเยอะ ๆ เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาครูผู้สอน หรือวิทยากรทางลูกเสืออีกหลาย ๆ คนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และทักษะ

อีกหลายระดับแม้กระทั่งในเรื่องของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ตรวจการลูกเสือที่เป็นมุสลิมที่มีความรู้ความสามารถทางด้านลูกเสือโดยเฉพาะอะไรอย่างเนี่ยะ มีความรู้ในด้านระเบียบการต่าง ๆ ของลูกเสือและมืองค์ความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามด้วย ถึงเมื่อก็เนี่ยะผมได้เสนอไปว่า จริง ๆ แล้วเนี่ยะถ้าหากว่ามีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเนี่ยะที่สามารถจะรู้เรื่องและเข้าใจในกระบวนการของลูกเสือได้บ้างอะนะ อย่างน้อยก็คือขั้นวุฒิปัตผู้นำอะไรอย่างเนี่ยะมันก็จะทำให้ภาพความหวาดกลัว หวาดระแวงว่าอะลูกเสือเขาสอนอะไร และความน่าเชื่อถือมันก็จะเกิดมากยิ่งขึ้น จริง ๆ แล้วหลักสูตรผู้นำเนี่ยะมันสามารถใช้ได้ทั่วไปเลยไม่จำเป็นต้องเป็นสายครูอย่างเดียว เช่น ผู้บริหาร นักพัฒนา แม้กระทั่งพวกนายอำเภอเองก็ยังมีเลย แต่ทำไมเราไม่เอา

ผู้วิจัย : อาจารย์กำลังมองเหมือนกับกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เหมือนกับว่าจะไปตรวจฮาลาลบริษัทหนึ่งเนี่ยะจะมีความรู้ทางศาสนาอย่างเดียวเนี่ยะไม่พอก็จะต้องมืองค์ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์กับการผลิตด้วยอะไรอย่างนี้ใช้ไม่ครับ และจะเป็นไปได้ดีและสวยกว่าด้วย

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : อย่างน้อยเขาจะได้ไม่ต้องระแวงและจะรู้ด้วยว่า อันไหนทำได้อันไหนทำไม่ได้ เขาเองก็ได้เป็นเครื่องมือหรือว่าเป็นกลไกในการที่จะอธิบายให้กับสำนักจุฬาราชมนตรีอีกชั้นหนึ่ง ว่าอย่างนี้ได้ อย่างนี้ไม่ได้ ที่นี้จุฬาเองแต่ละท่านที่มาดำรงตำแหน่งเนี่ยะก็เข้ามาตอนอายุมาก ๆ แล้ว กรรมการกลางเองก็ไม่ได้รู้ระบบที่เกี่ยวข้อกับกระบวนการลูกเสือว่าทำไมต้องทำอย่างนี้ และมีที่มาอย่างไร และมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร บางคนก็มีความรู้เฉพาะศาสนาอย่างเดียวไม่มีองค์ความรู้ทางด้านลูกเสือเลยอะไรอย่างเนี่ยะและมุสลิมบางคนที่อยู่ในวงการของลูกเสือก็มีความรู้ทางด้านลูกเสืออย่างเดียวไม่มีความรู้ทางด้านศาสนาเลยมันก็เลยเกิดความไม่ลึกซึ้ง ผมว่ามันจะต้องมีทุก ๆ ระดับนั่นแหละ เช่น ผู้ตรวจการก็ควรจะต้องให้มิมิทั้งจากสายผู้สอน ขณะนี้มันเป็นเรื่องยกกระบีในกระบวนการของลูกเสืออะนะจะแต่งตั้งผู้ตรวจการกันที่ก็ต้องมีพิธีการรื้อ จะมาว่าคนในองค์กรศาสนาเองก็ไม่ได้

ผู้วิจัย : อันนี้ก็คือส่วนของความคาดหวังในเรื่องของพิธีการลูกเสือและเนตรนารีอะนะครับ ที่นี้โดยภาพรวมแล้วเนี่ยะอาจารย์มีข้อเสนอแนะอะไรนอกเหนือจากนี้ไม่ครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ก็ยังหวังอะนะครับ ถ้าอยากให้ลูกเสือเป็นสิ่งที่เข้าถึงมันไม่ใช่ปัญหาที่มันเกิดขึ้นเฉพาะมุสลิมอะนะครับในเรื่องของการยอมรับเรื่องลูกเสือ จริง ๆ เด็กไทยโดยทั่วไปเนี่ยะถ้าหากว่าให้เลือกเนี่ยะก็จะมีไม่มากนักที่จะเลือกลูกเสือ แต่ที่ทำอยู่ทุกวันนี้เพราะเหตุบังคับเลยถึงต้องเรียนลูกเสือ ที่นี้ลูกเสือเองก็ต้องมีการปฏิรูปหลาย ๆ อย่าง ทั้งในเรื่องของรูปแบบเครื่องแต่งกาย กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือไม่ต้องไปยึดยึดพิธีกรรมทางศาสนา มาก เน้นพิธีการทางลูกเสืออย่างเดียว พิธีการต่าง ๆ เนี่ยะ ลูกเสือไทยเองบางอย่างเขาก็ไม่ยอมรับนะ ระเบียบก็ควรมีไว้ในระดับหนึ่ง เพราะว่าเรื่องระเบียบ วินัยก็เป็นสิ่งที่ดีแหละ แต่เราจะมาสอนให้เด็กนักเรียนทั้งหมดฝึกเหมือนกับทหารเลยมันก็คงไม่ไหว ที่นี้ทำให้คนได้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะความเป็นพลเมืองเนี่ยะก็จะโอเคมากแล้ว

ผู้วิจัย : ก็คือสามารถทำให้เกิดความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับบริบทที่เป็นอยู่

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ไม่ใช่เพียงแค่ว่าปรับตัวอย่างเดียว ต้องมีความเป็นยุคสมัยด้วย เพราะยุคสมัยปัจจุบันเนี่ยะ หน้าที่พลเมืองกับการคลายตัวของกรอบยอมรับเรื่องของสิทธิหน้าที่ความเป็นประชาชน

ผู้วิจัย : เหมือนกับแบบนี้ไม่ครับ ประมาณว่ามีหลักสูตรแกนกลางที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน แล้วมันก็จะมีส่วนที่นำแกนกลางนำไปปรับใช้ในพื้นที่ในบริบทสังคมที่ตัวเองอยู่ หรือสอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ อะไรประมาณนี้หรือเปล่า

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : อย่างนั้นก็ ได้ พูดถึงถ้าดีไซ์ออกมาเป็นแกนกลางใช้ไม่ ถ้าเป็นแกนกลางในการพัฒนาเยาวชนมันก็ยังไม่มียุทธวิธีที่ชัดเจน ผมกลัวว่ามันจะเป็นอีกแนวไปอีก มันก็ต้องมาคุยกันอีกแหละว่า ปฏิรูปลูกเสือครั้งใหญ่เนี่ยะในห่วงก็ปีกว่ากันไปอะนะ ก็เปลี่ยนไปในรูปไม่ต้องเน้นในเรื่องของวินัยมากจนเกินไป แต่ไปเน้นเรื่องของจิต

วิญญาณ จิตสาธารณะ หรือสิ่งที่สังคมเรากำลังต้องการหรืออะไรต่าง ๆ นานาก็ว่ากันไป เพราะว่าลูกเสือพัฒนามาจากสมัยที่สังคมไทยพุดง่าย ๆ ว่า ยังล่าหลังพุดง่าย ๆ ว่าร่วมยุคร่วมสมัยกับรถไฟ และปัจจุบันรถไฟเองก็ไม่ต่างไปกว่าเดิม ลูกเสือก็จะกลายเป็นแบบรถไฟหรือป่าว เราต้องมองถึงในสิ่งที่สังคมเรากำลังต้องการอะไรในทศวรรษข้างหน้าอะไรอย่างเนี่ยะ ลูกเสือเองก็ควรจะเป็นลักษณะอย่างนั้น ก็ควรจะเป็นเหมือนรถไฟในปัจจุบันที่จะต้องเตรียมรางคู่ได้แล้ว เตรียมการเรื่องความเร็วสูงแล้ว อันนี้ยกตัวอย่างอะนะ

ผู้วิจัย : ที่นี้อาจารย์มองภาพรวมแล้วเนี่ยะตัวอย่างเช่นอาจารย์ เป็นไปได้ไม่ครับว่าในอนาคตเนี่ยะ จะมีการจัดงานชุมนุมลูกเสือโดยการแยกออกเป็นเอกเทศเลยอะโรอย่างนี้เนี่ยะ หรือเพื่อต้องการความเป็นเอกภาพของมุสลิมในประเทศว่าในประเทศไทยไม่ใช่ว่ามีลูกเสือไทยพุดอย่างเดียววะ อิสลามเราก็มีเช่นเดียวกันอะไรประมาณนี้เนี่ยะ หรืออาจารย์มีทัศนคติกับเรื่องนี้อย่างไรครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ก็การจัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติใช้ไม่ละ ผมมองว่าอย่างที่จัดอยู่เหมือนในปัจจุบันเนี่ยะก็ดีอยู่แล้ว แต่ที่นี้จำนวนมุสลิมที่ควรจะได้เข้าไปร่วมในงานชุมนุมเนี่ยะเราจะไปกำหนดสัดส่วนไม่ได้ เพราะฉะนั้นพอเรามีโอกาสเนี่ยะเราก็จะฝังตัวอยู่ในกลุ่มของโรงเรียนรัฐแค่เพิ่มสัดส่วนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเข้าไปด้วย มันก็สามารถจะมีพลังมากเพียงพอในการจัดพิธีกรรมทางศาสนาเราได้ เช่น การละหมาดวันศุกร์ ถ้ามันตรงกับวันศุกร์ ปกติงานชุมนุมเนี่ยะจะมีสามศาสนา ทุกศาสนา และจะมีองค์กรที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เข้าไปร่วมจัด จริง ๆ แล้วไม่จำเป็นที่จะต้องไปจัดแยกหรือดีเสียอีกที่เราจะได้คาดหวังให้ผู้คนเสียด้วยซ้ำ เพื่อที่จะได้นำเรื่องศาสนาเข้าไปด้วย โดยการทำให้เขาดู เดินให้เขาเห็น จะได้เป็นแบบอย่างให้กับเขาว่าอิสลามมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากแค่ไหน แล้วด้วยเครื่องแบบเครื่องแต่งกายเนี่ยะไม่เหมือนเขาอยู่แล้วเขาจะได้มองว่าลูกเสือมีแบบนี้ด้วยหรือ ซึ่งมีความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรมส่วนมากก็จะมีการจัดงานชุมนุมเฉพาะลูกเสือมุสลิมย่อยในแต่ละพื้นที่นะ พูดถึงก็จะได้ชัดเจน จะได้ทำให้เห็นแลกเปลี่ยนกันว่าโรงเรียนฉันทำแบบนี้

สอนแบบนี้ มีแนวทางแบบนี้ ถ้าไม่แกนฮาวจะเอาอะไรต่อ ถ้าไม่อย่างนั้นจะเอาอย่างไร มันก็จะเป็นในเรื่องของการบอกต่อกันไป จากที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้มีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติโรงเรียนอื่น ๆ ก็จะได้เข้าใจ และเห็นภาพไปด้วยว่าสิ่งนี้ทำแบบนี้ละ ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีก็จะได้ทั่วถึงและเห็นภาพในที่สุดหลังจากที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการจัดงานชุมนุมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แม้กระทั่งผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมเองก็สามารถเข้ามาร่วมได้เพื่อจะได้เรียนรู้ว่ามุสลิมเขาปฏิบัติอะไรกันยังไงเหล่านี้เป็นต้น

ผู้วิจัย : อันนี้ก็เป็แนวทางในการที่จะไปปรับใช้ในโรงเรียนเอกชนธรรมดา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนของรัฐบาลที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วยเหล่านี้เป็นต้น อันนี้ก็เป็เรื่องราวที่ผมได้สัมภาษณ์อาจารย์อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี อาจารย์จะมีอะไรนำเสนอหรือเพิ่มเติมอะไรอีกไม่ครับ

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี : ก็คงไม่มีแล้วครับ ก็คงประมาณนี้แหละครับ

ผู้วิจัย : ถ้าันก็ต้องขอขอบคุณกับอาจารย์อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี ที่ให้ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นในการสัมภาษณ์เรื่องของการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ก็ต้องขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอให้อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ทรงตอบแทนในความรู้ และขอให้อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ให้ชีวิตที่ยืนยาวและความบารออะฮ์ลิริมงคล และริสกีที่ฮาลาลให้กับท่านอาจารย์ด้วยเทอญ อามีน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ด้วยกาย วาจา และจิตใจ ผมก็ต้องขอมาอัพไว้ ณ ที่นี้ด้วยครับ
วะบิ้ลลาฮีเตอาฟัก วัลฮิตายะฮ์ วัสลามุออลัยกุมวะเราะฮ์มาตุลลอฮ์ฮิ วะบารอากาตุฮ์

ภาคผนวก จ
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

(Manuscript)

State of Actual Practice and Expectation of Boy Scout and Guide Activities Management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province

Artit Noorabaf¹ Ahmad Yisunsong²

ABSTRACT

This study aimed to 1) study level of states of actual practice and expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province, 2) compare states of actual practice and expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province, 3) compare actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations and instructors, 4) compare expectation of boy scout and guide Activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations and instructors, 5) compare states of actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and school' size, 6) compare expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and school' size and 7) compile problems, provide guidelines to problem solving and develop boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province.

The samples used in this study includes 48 school administrators and 148 boy scout and guide instructors of Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province and thus making a total number of 196 samples. And additional 6 samples were included for interview. The research data was collected by using

¹ Graduate (Islamic Educational Administration and Management)

² Ph.D. (Higher Education), Assistant Professor.

questionnaires and interview. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Multiple Comparison.

The results of this study were as follow: 1) the overall level of states of actual practice and expectation of boy scout and guide activities management in the Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province were found to be moderate, 2) the comparison of overall level between states of actual practice and expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province were found to be significantly different, 3) the comparison of overall level of states of actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception were found to be significantly different, 4) the comparison of overall of expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception were found to be insignificantly different, 5) the overall and each dimensional level of the states of actual practice of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and schools' size were found to be significantly different, 6) the overall and each dimensional level of the expectation of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province between administrations' and instructors' perception based on sex, age, education background, work experience and schools' size were found to be significantly different and 7) as regard to the problems and guidelines to solving problem and development of boy scout and guide activities management in Islamic Private Schools under Private Education Office, Pattani Province, administrators and instructors have made following reflections, arranged from high to low score : 1) there were no unified uniforms for boy scouts and guides in the Islamic private schools and thus the National Scout Organization of Thailand should set clearly the uniform and symbol for Muslim boy scouts' and guides' ware. The relevant authority should make official declaration and impose on Islamic private schools and the schools which conduct Islamic boy scouts and guide activities to use the prescribed uniform and symbol, which would be practical guides for all Islamic private schools, 2) lack of budgets for conducting boy scouts and guides activities and thus the government should give support by providing more budget for boy scouts and guides activities management so that the schools can afford to provide the

related materials to be used for this activities, especially tools, equipment, and the medias, 3) Some formats and procedures of scout's and guide's ritual are contradictory to the principles of Islamic faith. Thus, the National Scout Organization of Thailand, together with Sheikhul Islam Office should collaboratively provide guidelines or methods relating to the ritual practices for Muslim boy scouts and guides. Having these guidelines or methods word enable the Islamic private schools and the schools which conducts Islamic boy scouts and guides activities to have cohesive practices with regard to this matter. In addition, these guidelines or methods must be official declared and imposed on Islamic private schools so that unified practices can be possible.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

(นิพนธ์ต้นฉบับ)

สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
อาทิตย์ นูระบ๊าฟ¹ อะห์มัด ยี่สุนทรง²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 2) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 3) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน 4) เปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน 5) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน 6) เปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน 7) เพื่อประมวลสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี รวมทั้งสิ้น 196 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน จำนวน 48 คน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบที (t-test) ค่าการทดสอบเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง 2) สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัด

¹ นักศึกษาปริญญาโท (สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม)

² ค.ต.(การอุดมศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยรวมแตกต่างกัน 3) สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกัน 4) ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 6) ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 7) สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ผู้บริหารและครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ 1) ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนกลางควรกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วยเพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน 2) งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรม ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนถึงประกอบการจัดกิจกรรม 3) รูปแบบและขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีควรออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ

บทนำ

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกรุอานว่า

﴿فَسَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (النهل : 43)

ความว่า “ตั้งนั้นผู้เจ้าจงถามผู้ที่มีความรู้เถิด หากมันผู้เจ้าไม่รู้”
(อันนะหฺล : 43)

จากความหมายของโองการแห่งพระเจ้าผู้เป็นเจ้าข้างต้น ได้บ่งบอกให้มนุษย์ทุกคนจำเป็นอย่าง ยิ่งที่จะต้องศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะในทัศนะของอิสลามแล้วไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงทุกคน ล้วนแล้วแต่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาความรู้ เพราะการศึกษาหาความรู้ นั้นเป็นฟิรฎุ³ เหนือมุสลิมทุกคนซึ่งสอดคล้องกับวจาณะของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ที่กล่าวว่า

«طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ»⁴

ความว่า “การศึกษาหาความรู้ นั้นเป็นฟิรฎุเหนือมุสลิมทุกคน”

การศึกษาหาความรู้ นั้นจะเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาจิตวิญญาณ ร่างกาย และจิตใจของมนุษย์ ให้เติบโตเป็นบุคลากรที่ดี มีคุณภาพ และการศึกษานี้เองจะเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะสร้างคนให้อยู่ใน กรอบหรือครรลองครองธรรมที่ติงามได้ โดยเฉพาะผู้ซึ่งที่ถูกเรียกว่าเป็นมุสลิม นั้น ย่อมหนีไม่พ้นต่อ การศึกษาหาความรู้ ซึ่งอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาเป็นบ่อเกิด แห่งความสุขของมนุษย์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า และในขณะที่การศึกษาหาความรู้ นั้นจัดอยู่ในระดับ สูงส่งอันจะนำไปสู่อารยธรรมของประชาชาติเพื่อให้เกิดความมีเกียรติในชีวิต ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้ส่งเสริมประชาชาติของท่านให้มีการศึกษา เพราะการศึกษาหาความรู้ นั้นคือการเรียนรู้ในทุก สาขาวิชาให้เป็นแนวทางสู่การเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมอิสลาม อันได้แก่ กฎกติกากฎที่ประชาชาติ มุสลิมใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้การศึกษาในอิสลามจึงมิใช่เป็นหน้าที่เฉพาะ สถาบันการศึกษาเท่านั้นแต่เป็นความรับผิดชอบในทุกหน่วยงานของสังคม

ในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม ศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542) สำหรับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นั้นเน้นการปฏิบัติผ่านกระบวนการลูกเสือ ซึ่งได้รับการบรรจุให้เป็นกิจกรรมในหลักสูตร โดยเฉพาะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาต้องนำไปปฏิบัติกิจการ ลูกเสือเป็นกระบวนการที่ทั่วโลกยกย่องและยอมรับ เป็นวิธีการฝึกอบรมคนให้รู้จักความเป็น ประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกจากนี้วิชาลูกเสือยังสอนให้

³ ฟิรฎุ คือ กฎข้อบังคับ

⁴ หะดีษบันทึกโดย Ibnu Majah หะดีษหมายเลข 224

นักเรียนมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และปฏิบัติตนตามกฎของลูกเสือ มุ่งพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ (ปรัชญา นนทะสี, 2557 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยาพร ธรณินทร์ (2537 : 22) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาด้านลูกเสือของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปี 2536 พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนที่ได้ผลดีในการสอนเด็กนักเรียนไทย คือ กิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากมีการจัดระบบแบบแผนการฝึกอบรมที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นกิจกรรมที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน

กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่บังคับตามหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนเป็นคนดีใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 27) ทั้งนี้เพราะปรัชญาของการลูกเสือ คือ การทำให้นักเรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักเรียนรู้ในเชิงทฤษฎี รู้จักคิดตัดสินใจแก้ปัญหา และการมีงานทำรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรม (วาสนา เจริญเปลี่ยน, 2553 : 210) ในหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจึงได้กำหนดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ลูกเสือสามัญชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และลูกเสือวิสามัญชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตามหลักการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมบริการด้านต่าง ๆ และฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผ่านช่วงชั้นตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาชีพลูกเสือ (คณะลูกเสือแห่งชาติ, 2551)

ปัจจุบันสภาพและปัญหาที่เด่นชัดที่สุดในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี คือ เรื่องเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งทำให้นักเรียนที่เป็นมุสลิมไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีได้ในทุก ๆ กิจกรรมและเป็นไปตามวิสัยทัศน์ และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพราะสภาพและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นในรายละเอียดบางอย่างขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติ จึงปฏิบัติกิจกรรมในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวางแผนและวางนโยบายในการบริหารกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับหลักการอิสลามในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน
5. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน
6. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน
7. เพื่อประมวลสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน จำนวน 48 คน จาก 48 โรงเรียน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน จากประชากรทั้งหมด 240 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 49) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 57) โดยการสุ่มจากครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 148 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนตัวอย่างครูเพื่อให้ได้สัดส่วนที่สมดุลกัน ในแต่ละขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีจำนวนทั้งหมด 31 โรง จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 8 โรง ขนาดกลาง 13 โรง และขนาดเล็ก 10 โรง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านลูกเสือและเนตรนารีที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิที่ได้รับเครื่องหมายวุฒดัดตั้งตั้งแต่ 2 ท่อนเป็นต้นไปหรือครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนของรัฐหรือเอกชน ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์สอนลูกเสือและเนตรนารีไม่น้อยกว่า 10 ปี

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่าระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีน้อยที่สุด ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลางเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังน้อยที่สุดสอดคล้องกับ สุจริยวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ ระวีวรรณ ไตรคุ้มตัน (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของบุคลากรโรงเรียนระดิงหินประชาสรรค์ สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับสมพิชญ์ วงษ์ด้วง (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าสภาพและปัญหาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสภาพการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทในภาพรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. แบบมุสลิมหรือที่จัด สอดคล้องกับสภาพบริบทมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจจะผ่านการฝึกอบรม ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. มาแบบทั่วไปจึงมีความคิดว่าถ้าจัดแบบที่อบรมมา คงจัดไม่ได้สำหรับสภาพบริบทในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหรืออาจจะไม่ทราบหรือไม่มี เอกสารคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี จึงทำให้ขาดความตระหนัก องค์กรความรู้ และความเข้าใจ ตลอดจนทักษะที่ถูกต้องในการดำเนินงานลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพราะถ้าสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานีจัดให้มีการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือแบบมุสลิมหรือจัดสอดคล้องกับสภาพบริบทมุสลิม ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและมีเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติรวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนัก จุฬาราชมนตรีให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แล้ว จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการดำเนินงานลูกเสือและ เนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งในเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและ เนตรนารีในสถานศึกษา และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งสอดคล้องกับสมาคมวางแผน ครอบคลุมแห่งประเทศไทย (2553 : 113) ที่กล่าวว่าผู้กำกับลูกเสือถ้าผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ จะเข้าใจในอุดมการณ์ วิธีการ วัตถุประสงค์ของของงานลูกเสือ จะช่วยให้การดำเนินงานลูกเสือมี ประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับสุเมธ สุจริยวงศ์ (2553 : 76) กล่าวว่า ผู้กำกับลูกเสือในระดับ ปฏิบัติการถ้าผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ จะเข้าใจในการปฏิบัติงานลูกเสือ ทั้งงานธุรการ การบริหารกลุ่มกองลูกเสือและการวางแผนการฝึกอบรม ในขณะที่สภาพการปฏิบัติจริงในการจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมียุทธศาสตร์ ร่องลงมา คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารีน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ไม่ได้จัดให้มีการ ฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือแบบมุสลิมหรือจัดสอดคล้องกับสภาพบริบทมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามและจัดทำเอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้กำกับลูกเสืออยู่เป็นประจำ จึงทำให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้กำกับลูกเสือขาดความเข้าใจในการดำเนินกิจการลูกเสือในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้อง กับจงกล เทียมหมอก (2547 : 71) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับ ลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้กำกับลูกเสือ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก การให้ความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มวุฒิ

ทางลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือมีปัญหาสูงสุดเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ยังมีผู้กำกับลูกเสือที่มีวุฒิทางลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นอยู่มาก เพราะในการอบรมผู้เข้ารับการอบรมต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง อีกทั้งสถานที่อบรมอยู่ห่างไกล อีกประการหนึ่งเป็นเพราะความไม่ชอบกิจกรรมลูกเสือเป็นการส่วนตัว เช่น ไม่ถนัดในการร้องเพลง การต้องทำกิจกรรมกลางแจ้ง การต้องแต่งเครื่องแบบที่ยุ่งยาก ร้อน อึดอัด ทำให้ไม่มีใจรักที่จะพัฒนาความก้าวหน้าในการอบรมเพิ่มวุฒิของตน อีกทั้งยังสอดคล้องกับทองขาว อรรถยานนท์ (2548 : 85 อ้างถึงใน สมพิชญ์ วงษ์ดวง, 2557 : 146) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการลูกเสือสามัญในสถานศึกษาของอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัญหาสูงสุดในการบริหารกิจการลูกเสือสามัญในสถานศึกษาของอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คือ การจัดส่งผู้กำกับเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเข้ารับวุฒิทางลูกเสือ ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี มีความคาดหวังมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทัศนคติต่อสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแบบทั่วไปที่ว่า ถ้าทำแล้วมันจะขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ว่ามีแนวทางหรือไม่ที่จะให้ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี จัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และสามารถจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามก็เลยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่ควร แต่พอทราบว่ามีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและอาจเป็นไปได้ดีกว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาอยู่แล้ว แต่พอผู้บริหารและครูผู้สอนทราบว่ามีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแบบบูรณาการศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว จึงยังคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนัก

จุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอีกด้วยเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เท่าที่สามารถดำเนินการได้ เพราะขาดความตระหนัก องค์กรความรู้ และความเข้าใจ ตลอดจนทักษะที่ถูกต้องในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจยังไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. แบบมุสลิมหรือที่จัดสอดคล้องกับสภาพบริบทมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจจะผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้ง B.T.C. และ A.T.C. แบบทั่วไปมา จึงมีความคิดว่าถ้าจัดแบบที่อบรมมาคงจัดไม่ได้สำหรับสภาพบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจจะผ่านการฝึกอบรมมาอย่างไร้ก็ปฏิบัติตามนั้นซึ่งสอดคล้องกับเจมูฮำหมัด เจอะอามะห์ (2560) ที่กล่าวว่า “ปัญหาที่พบมันเกิดจากครูผู้สอน องค์กรความรู้ไม่แน่น พอเขามาดูของเราไม่เหมือนกัน แล้วเขาเองก็ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม อบรมมายังไงก็ตามนั้น” และหรืออาจจะไม่ทราบหรือไม่มีเอกสารคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “หนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานี้ยาวนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ย ขาดการเผยแพร่ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มี การเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำอะไรก็ตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น” อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับนิสฺไฮมี ระเด่นอามะห์ (2560) ที่กล่าวว่า “บางโรงก็จัดได้ดี แต่บางโรงก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพ และเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ” ทั้งในเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และยังสอดคล้องกับสมชาย สุขเกษม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สุนทร ทัด, 2549 : 97) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารงานกิจการลูกเสือ ได้แก่ ขาดผู้สนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และขาด

งบประมาณในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับเจมูฮำหมัด เจอะอามะห์ (2560) ที่กล่าวว่า “วิธีแก้ปัญหาที่ถ้า สข.จังหวัด น่าจะเรียกครูผู้สอนลูกเสือมาพบปะ และพูดคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ออกข้อเสนอแนะให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าพิธีการแบบนี้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนที่สามารถแก้ไขเราก็ใช้เฉพาะในส่วนของเรา และควรมีการอบรมแบบอิสลามิกสเกาท์ (Islamic Scout) เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไปใช่ไหมครับ แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ย อบรม B.T.C. แบบมุสลิมประมาณนี้ครับ และถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะมีเอกสารเป็นคู่มือ มีรูปภาพ วีดีโอ ซีดี มีสื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน อีกอันนึง ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ย ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือมาได้ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้นครับ”

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังขาดความตระหนัก องค์กรความรู้ และความเข้าใจ ตลอดจนทักษะที่ถูกต้องในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหรืออาจจะยังไม่ทราบหรือไม่มีเอกสารคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีทั้งในเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี สอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “หนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานี้เนี่ยมันนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ย ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มีภาระเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำอะไรก็ตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น” ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีก็เลยไม่กล้าที่จะดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ ด้าน แต่จะดำเนินการเฉพาะบางด้านที่สามารถดำเนินการได้ที่คิดว่าไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งด้านหลักการศรัทธา และด้านหลักการปฏิบัติ และจะคิดแก้ไขเองก็เกรงว่าจะขัดต่อ

ข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งขัดกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ถ้ามีเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีก็อาจจะดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีได้ในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ก็เรื่องพิธีการบางอย่าง อย่างที่บอกครับ คือ เราไม่รู้ พอเราไม่รู้ว่าการลูกเสือเป็นยังไง พิธีการเป็นยังไง ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะ และมันจะมีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่า ศาสนาเราสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ได้ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้ มีโอหนเสี้ยก็ตัดไปซะ ยังใช้มืออื่นได้ ทำไมในเรื่องของพิธีการ ก็ถ้าหากว่ามันไม่รู้เรื่องเนี่ยมันเป็นปัญหาอย่างยิ่ง ยิ่งที่ว่าเราจะทำอะไรแบบไหน แล้วก็อยากจะให้ครูเรา ครูที่รับผิดชอบ และผู้บริหารต้องเข้าใจพิธีการ และก็ศึกษารายละเอียด”

4. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 นั้น สืบเนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อาจจะยังไม่สบายใจเกี่ยวกับการที่จะต้องปฏิบัติในเรื่องของพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ พิธีการ แต่มีบางพิธีการที่สามารถปฏิบัติได้ก็จะปฏิบัติหากไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ก็เรื่องพิธีการบางอย่าง อย่างที่บอกครับ คือ เราไม่รู้ พอเราไม่รู้ว่าการลูกเสือเป็นยังไง พิธีการเป็นยังไง ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะ และมันจะมีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่าศาสนาเราสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ได้ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้” ทั้ง ๆ ที่มีข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีออกมาแล้วก็ตาม และยังสอดคล้องกับรูนี กาลอ (2560) ที่ กล่าวว่า “ประเด็นปัญหาที่เราต้องหาข้อยุติว่าจะเอาแบบไหน ลักษณะยังไง ก็คือที่เราเสนอไปข้างต้นแล้วว่า ถ้าเราได้มีโอกาสได้คุยกันทั้งสำนักจุฬาราชมนตรีทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แล้วก็มีความเห็นว่าจะเป็นตัวแทนของ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา เป็นตัวแทนมาพูดคุย ประมวลว่ากรรมการยกร่าง แต่ก็มีผู้นำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะว่าบางทีมีแต่ครู

อย่างเดียวก้อโอเค แต่ในเรื่องปัจจัยรายละเอียดปลีกย่อยในด้านศาสนาลึก ๆ” เพื่อให้เป็นมติเอกฉันท์ และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เห็นด้วย และหรือคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

5. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

5.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีเพศต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี ทั้งเพศชายและเพศหญิงในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันยังขาดความจริงจัง ความเอาใจใส่ และการให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ จึงทำให้การปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านเพศไม่ได้ส่งผลต่อสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแต่อย่างใด สอดคล้องกับวีรยา คำแหง (2552 : 110) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวงจรเดมมิ่งในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่าประชากรที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีอายุต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุมากกว่า อาจจะยึดติดกับสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ จึงไม่ศึกษาหาข้อมูล และหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ที่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หรืออาจจะไม่ทราบว่ามีเอกสารจากสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เกี่ยวกับรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ก็เลยไม่ได้ดำเนินการทางด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีอย่างจริงจัง แต่อาจจะมีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีรุ่นใหม่ จะมีการศึกษาข้อมูล หาข้อเท็จจริง และเปิดใจเข้าร่วมการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทั้งในระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ที่ไม่แตกต่างกันนั้น ก็อาจจะเป็นเพราะว่าทุกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเป็นปกติอยู่แล้ว แต่บางโรงเรียนก็ไม่ได้แต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีตลอดจนไม่ได้จัดพิธีการทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเท่านั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับจنگล เทียมหมอก (2547 : 73) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาไม่ได้ส่งผลต่อองค์ความรู้

ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้นจะได้มาก็ต่อเมื่อได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในระดับต่าง ๆ ซึ่งการที่จะได้มาซึ่งองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้นไม่มีสาขาเฉพาะทางที่สามารถจบหลักสูตรในระดับปริญญาการศึกษาทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ หากแต่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเฉพาะทาง ด้านผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี และการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีนั้นก็จะมียุทธศาสตร์ของวุฒิทางลูกเสือในแต่ละระดับ และแต่ละประเภทที่แตกต่างกันออกไป เช่น ประเภทลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ และจะมีระดับวุฒิทางลูกเสือ เช่น B.T.C. , A.T.C. , W.B. , A.L.T.C. , A.L.T. , L.T.C. และ L.T. คือระดับคุณวุฒิสถูที่สุดทางด้านลูกเสือ และผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมาในแต่ละระดับก็จะมีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าครูผู้สอนที่จบปริญญาทางด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์วิชาชีพครูมาก็อาจจะได้เข้ารับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือมาแล้วในระดับ B.T.C. ในช่วงก่อนที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ข้อจำกัดของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อาจจะได้จบปริญญาทางด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์มาโดยตรงจึงเป็นไปได้ว่า ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีมาในระดับ B.T.C. จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมพิชญ์ วงษ์ดวง (2557 : 146) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ ที่ว่า ถ้าทำแล้วมันจะขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของเครื่องหมายและพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูล

และหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ว่ามีแนวทางหรือไม่ที่จะให้ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และสามารถจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม ก็เลยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่มีข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมแล้วก็ตาม และอาจเป็นไปได้อีกว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเป็นปกติอยู่แล้ว แต่บางโรงเรียนก็ไม่ได้แต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีตลอดจนไม่ได้จัดพิธีการทางด้านลูกเสือและเนตรนารี เท่านั้นเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับโชคชัย แร่ทอง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยปกติแล้วโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็มีความที่แตกต่างกัน และแต่ละบริบทนั้นก็ย่อมมีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่แตกต่างกันออกไป อาจจะเน้นเฉพาะด้านหรือเฉพาะเรื่องที่สามารถจะดำเนินการได้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เลยทำให้สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา นนทะสี (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษา ครูผู้สอนลูกเสือ และนายหมู่ลูกเสือในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

6.1 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานีในปัจจุบันมีครูเพศชายคิดเป็นร้อยละ 41.38 น้อยกว่าครูเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 58.62 จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนไม่ได้แบ่งแยกงานว่างานใด เป็นของครูผู้ชายหรือครูผู้หญิง ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดูแลในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกัน อีกทั้งยังมีการประชุมปรึกษาหารือในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคาดหวังตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านเพศไม่ได้ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับชาญกิจ พุกชากิจ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพศชายและเพศหญิง มีทัศนะต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

6.2 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุมากกว่า ก็อาจจะยึดติดกับสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ จึงไม่เปิดใจที่จะศึกษาหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และวิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หรืออาจเป็นไปได้ว่าไม่ทราบว่ามีเอกสารจากสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และวิธีการของลูกเสือและเนตรนารี หรืออาจจะทราบแต่ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีก็เลยไม่ได้คาดหวังกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และวิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเท่าที่ควร จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคาดหวังเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านวิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีรุ่นใหม่จะมีการศึกษาข้อมูลหาข้อเท็จจริง และเปิดใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านวิธีการของลูกเสือและเนตรนารีตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อายุต่างกันโดยรวมมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับจنگกล เทียมหมอก (2547 : 73) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีอายุแตกต่างกันมีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6.3 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาอาจจะไม่ส่งผลต่อองค์ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้นจะได้มาก็ต่อเมื่อได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในระดับต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมาในแต่ละระดับก็จะมีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันอาจเป็นไปได้อีกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและ

เนตรนารีมาแล้วบ้าง แต่ไม่ทราบว่า มีเอกสารจากสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แต่พอทราบว่า มีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมพิชญ์ วงษ์ด้วง (2557 : 146) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

6.4 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อาจจะมีทัศนคติต่อสภาพและปัญหาแบบเดิม ๆ ที่ว่าถ้าทำแล้วมันจะขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ว่ามีแนวทางหรือไม่ที่จะให้ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และสามารถจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม ก็เลยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เท่าที่ควร แต่พอทราบว่า มีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผลการ

เปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีโดยรวมไม่แตกต่างกัน และอาจเป็นไปได้อีกว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาอยู่แล้ว แต่พอผู้บริหารและครูผู้สอนทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปทราบว่ามีเอกสารข้อเสนอแนะจากสำนักจุฬาราชมนตรีไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแบบบูรณาการศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว จึงยังคงคาดหวังตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีที่เสนอแนะต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอีกด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับโชคชัย แร่ทอง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.5 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยปกติแล้วโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็มีความที่แตกต่างกัน และแต่ละบริบทนั้นก็ย่อมมีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีที่แตกต่างกันออกไป อาจจะเน้นเฉพาะด้านหรือเฉพาะเรื่องเท่าที่สามารถจะดำเนินการได้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เลยทำให้ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา นนทะสี (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนลูกเสือ และนายหมู่ลูกเสือในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพิธีการของลูกเสือและ

เนตรนารีที่ไม่แตกต่างกันนั้น ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานียังไม่ค่อยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในบางพิธีการ ซึ่งสอดคล้องกับอัศบลูละห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “เรื่องพิธีการบางอย่าง อย่างที่บอกครับ คือ เราไม่รู้ พอเราไม่รู้ว่ากระบวนการลูกเสือเป็นยังไง พิธีการเป็นยังไง ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะ และมันจะมีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่า ศาสนาเราสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้ ในขณะเดียวกัน นักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยะมีหลายทัศนะ บางโรงบอกว่าทำได้ บางโรงก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงที่จัดได้ก็ทำไปตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็นอย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ทำแบบนี้ก็จะได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็นแค่คำภาษาไทยที่ดีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่งคุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของจัดการเรียนการสอนในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่านหรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุดให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ” อีกทั้งยังสอดคล้องกับรุสนี กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ประเด็นปัญหาที่เราต้องหาข้อยุติว่าจะเอาแบบไหน ลักษณะยังไง ก็คือที่เราเสนอไปข้างต้นแล้วว่า ถ้าเราได้มีโอกาสได้คุยกันทั้งสำนักจุฬาราชมนตรีทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติแล้วก็มีตัวแทนอาจจะจะเป็นตัวแทนของ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา เป็นตัวแทนมาพูดคุย ประมวลว่ากรรมการยกร่าง แต่ก็มีผู้นำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะว่าบางทีมีแต่ครูอย่างเดียวก็โอเค แต่ในเรื่องปัจจัยรายละเอียดปลีกย่อยในด้านศาสนาลึก ๆ” เพื่อให้เป็นมติเอกฉันท์และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

7. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนากิจการลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

7.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนากิจการลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของรูปแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้แต่งรูปแบบ

ลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุดคือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภทจะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วยเพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และแต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะต้องเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควรเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมันก็โอเคครับ แต่ว่าพอถึงที่โรงเรียนจริง ๆ เนี่ยะ โรงเรียนจะใช้หรือไม่ใช้เนี่ยะมันอยู่ที่ว่าโรงเรียนของเขาเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือจริงจังมากน้อยแค่ไหน แค่นั้นเองครับผม ” และการบริหารจัดการในเรื่องของเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเองไม่มีความเป็นเอกภาพในหมู่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเอง เช่น เนตรนารีบางโรงเรียนใส่ชุดสองท่อน บางโรงเรียนใส่ชุดแซกยาว บางโรงเรียนปล่อยชายเสื้อออกนอกกระโปรง บางโรงเรียนสวมใส่ในกระโปรง ตลอดจนสีของผ้าคลุม (ฮิญาบ) ก็ไม่สอดคล้องกับประเภทของลูกเสือ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “มันเป็นความไม่เป็นเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบที่เราได้ปฏิบัติ ก็คืออย่างที่ว่านั้นแหละ ทำตาม ๆ กันไป ปัญหามันก็เลยเกิดว่าผิดมั่ง ถูกมั่ง อะไรมั่ง ฉะนั้นอย่างนี้ดี ฉะนั้นอย่างโน้นดี ฉันทเห็นด้วยกับอย่างนี้” ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเองยังขาดองค์ความรู้ต่าง ๆ ในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับบุรุษณี กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “ไม่ได้ศึกษารายละเอียด ส่วนมากก็จะปฏิบัติตาม ๆ กัน เห็นเพื่อนแต่งยังไง ก็แต่งไปยั้งนั้นหรือไม่ก็ถามบ้าง แต่ถามบางคน คนที่เขาอยากจะถามใคร เขาก็ไปถาม ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลว่าคนนั้นรู้ชัดแจ้งแค่ไหน โดยเฉพาะในเรื่องของเครื่องแต่งกาย เพราะบางคนเขาก็ถามไป เนี่ยะ เธอแต่งตัวแบบนี้ ออเตียฉันจะแต่งบ้าง แบบนั้นกะ ก็แบบไม่ได้ศึกษาหนังสือ ซึ่งทั้ง ๆ ที่หนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะระบุชัดเจนมาก ” ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิม ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “และก็อีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานั้นนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะ ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มีภาระเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะ

ทำให้เครื่องแบบนี้มันเป็นเอกฉันท์ ใครคิดจะทำอะไรก็ทำตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น”

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนาแนวทางที่มากที่สุด คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม รองลงมา คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังขาดงบประมาณในการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับนิสฺฮะมี ระเด่นอาหมัด (2560) ที่กล่าวว่า “บางโรงก็จัดได้ดี แต่บางโรงก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพ และเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ” ทั้งในเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี และยังสอดคล้องกับสมชาย สุขเกษม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สุนทร ทัด, 2549 : 97) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานกิจการลูกเสือ ได้แก่ ขาดผู้สนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม และในขณะเดียวกันผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีบางท่านอาจจะไม่เชี่ยวชาญทางด้านถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษในการนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีเองยังขาดความตระหนักในเรื่องการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมที่เป็นกิจจะลักษณะ ตลอดจนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานียังมีข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ด้านพื้นที่ คาบสอน และอัตรากำลังของผู้กำกับที่มีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบและขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานียังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี หรือไม่ก็อาจจะเกรงว่าถ้าจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีแล้ว มันจะขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเอง จึงเกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้มากนักน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลละห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ย ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ ในขณะที่เดียวกันนักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยะมีหลายทัศนะ บางโรงบอกว่าทำได้ บางโรงก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงที่จัดได้ก็ทำไปตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็นอย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ทำแบบนี้ก็ได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็นแค่คำภาษาไทยที่ดีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่งคุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่านหรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ดีทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุด ให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ”

7.2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด และเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมกับให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะต้องเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอาจจะยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี จึงทำให้ขาดเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด ตลอดจนเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างยังขัดต่อหลักการอิสลาม อีกทั้งไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนาซึ่งสอดคล้องกับมารีน่า เบญจเหม (2560) ที่กล่าวว่า “อาจจะเกิดจากความเข้าใจของคุณครู เรื่องแรกนะคะที่มีความคิดเห็นก็คือ เรื่องความเข้าใจของคุณครู คุณครูเขาอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย หรือในส่วนที่สำนักจุฬาราชมนตรีแนะนำว่าสามารถแต่งเครื่องแบบได้และเหมาะสมกับบริบทที่เป็นอยู่ เป็นไปได้คะว่าอาจจะยังไม่แพร่หลาย คุณครูบางท่านอาจจะยังไม่รับรู้ตรงนี้เนี่ยอะคะ ว่าลูกเสือสามารถแต่งเครื่องแบบได้ตามบริบทของศาสนาอิสลาม สามารถแต่งชุดยาว แต่งขายาวได้ตามหลักการของศาสนาได้เลยโดยที่ไม่ผิดต่อระเบียบของลูกเสือ” อีกทั้งส่วนกลางไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และการประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐบาลที่ไม่ใช่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วยก็ยังไม่มีการที่ชัดเจนอีกด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับฮัสnulละเกาะห์ กาลอ (2560)

ที่กล่าวว่า “มันเป็นความไม่เป็นเอกภาพในเรื่องของรูปแบบที่เราได้ปฏิบัติ ก็คืออย่างที่ว่านั้นแหละ ทำตาม ๆ กันไป ปัญหามันก็เลยเกิดว่าผิดมั่ง ถูกมั่ง อะไรมั่ง ฉะนั้นอย่างนี้ดี ฉะนั้นอย่างโน้นดี ฉะนั้นเห็นด้วยกับอย่างนี้ และก็อีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมาเนี่ยมันนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ย ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มีภาระเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำให้รูปแบบนี้มันเป็นเอกฉันท์ ใครคิดจะทำอะไรก็ทำตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น” และในขณะเดียวกันครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเองยังขาดความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายพร้อมกับเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนอีกด้วย ซึ่งครูผู้สอนเองก็ต้องแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ ตลอดจนเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีก็ควรจะเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ รองลงมา คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนาแนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ รองลงมา คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอาจจะไม่เชี่ยวชาญทางด้านถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่จะนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ เพราะส่วนใหญ่ครูที่สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือครูที่สอนวิชาสามัญ จึงทำให้ยากต่อการถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่จะนำมาปรับใช้ในการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี ขณะเดียวกันภาครัฐเองก็ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับนิสฺไฮมี ระเด่นอาหมัด (2560) ที่กล่าวว่า “บางโรงเรียนก็จัดได้ดี แต่บางโรงเรียนก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณคือตามสภาพ และเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ” และยังสอดคล้องกับสมชาย สุขเกษม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สุนทร ทัด, 2549 : 97) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานกิจการลูกเสือได้แก่ ขาดผู้สนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม ในขณะเดียวกันผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีเองก็ควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ และการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเองก็จัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่สามารถจัดได้ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบและขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถี่ความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ส่วนแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุดคือให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมและประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรียังออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมยังไม่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และการประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อให้เป็นเอกภาพในการปฏิบัติก็ยังไม่มีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับฮัสบูลเลาะห์ กาลอ (2560) ที่กล่าวว่า “มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ยะ ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ ในขณะที่เดียวกันนักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยะมีหลายทัศนะ บางโรงเรียนบอกว่าทำได้ บางโรงเรียนก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงเรียนที่จัดได้ก็ทำไปตามปกติ

ไม่ว่าเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็นอย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ก็ตั้งใจตั้งใจเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ทำแบบนี้ก็จะได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็นแค่คำภาษาไทยที่ตีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่งคุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องพิธีการเนียะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่านหรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุด ให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ” ในขณะเดียวกันทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จัดให้มีการฝึกอบรมทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี กับวิทยาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีประเด็นข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้กำหนดนโยบาย

1.1.1 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกำหนดแนวทางหรือระเบียบข้อบังคับในการแต่งเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท และประกาศใช้อย่างเป็นทางการสำหรับลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมทั้งในโรงเรียนของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

1.1.2 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกำหนดแนวทางหรือระเบียบข้อบังคับในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทในสถานศึกษาสำหรับมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการสำหรับลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมทั้งในโรงเรียนของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

1.1.3 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีร่วมกำหนดแนวทางหรือระเบียบข้อบังคับในการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทสำหรับมุสลิม

และประกาศใช้อย่างเป็นทางการสำหรับลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมทั้งในโรงเรียนของรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

1.1.4 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาอิสลามและการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีจัดทำเอกสารคู่มือในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

1.1.5 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักจุฬาราชมนตรีจัดตั้งศูนย์กลางในการประสานงาน (Islamic Scout Center of Thailand) และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมในประเทศไทยและลูกเสือมุสลิมนานาชาติ

1.1.6 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติแต่งตั้งคณะทำงานส่วนกลางหรือคณะผู้ทรงคุณวุฒิลูกเสือมุสลิมในการประสานงานและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม

1.1.7 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีระดับต่าง ๆ แต่ละประเภท สำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีมุสลิมและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีต่างศาสนิกเพื่อให้รู้วิธีการ และแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2.1 แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นสารสนเทศ และเป็นแนวทางให้กับผู้เกี่ยวข้องใช้ศึกษาวางแผนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

1.2.2 ผลการสำรวจสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่ได้ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ควรนำผลการศึกษาไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.3 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในระดับต่าง ๆ แต่ละประเภทให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลามและเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดหลังจากการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

1.2.4 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรวางแผนและดำเนินการพิจารณาและจัดสรรงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง ตลอดจนการวางแผนพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอน สนับสนุนและจัดงบประมาณในการพัฒนาให้บุคลากรในสังกัดมีความรู้ และคุณวุฒิทางลูกเสือเพิ่มขึ้น

1.2.5 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรมีการประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และนำผลการประเมินนั้น มาใช้ในการกำหนดทิศทาง และแนวทางการพัฒนา การบริหารงานลูกเสือให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

1.3.1 ผู้บริหารควรมีการดำเนินการร่วมกับครูผู้สอนในการศึกษาหลักการของศาสนาอิสลามเพื่อถอดบทเรียนและนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เพื่อกำหนดพันธกิจ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการบริหารงานลูกเสือ มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา วัตถุประสงค์ วิธีการ และหลักสูตรลูกเสือ โดยจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศสำหรับวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้มีความพร้อม เพื่อที่จะได้กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาลูกเสือให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.3.2 ผู้บริหารควรดำเนินการแบ่งสายการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาลูกเสือในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และการกำหนดบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้บังคับบัญชาลูกเสือในสถานศึกษาให้ชัดเจน และให้อิสระในการบริหารกิจกรรมในกองลูกเสือของตน

1.3.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนที่มีความรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารงานลูกเสือ และเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับครูผู้สอนเห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือและควรกระตุ้นให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางลูกเสือเข้ารับการฝึกอบรม และให้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับสูงขึ้นโดยให้การสนับสนุน ด้าน งบประมาณ เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูผู้สอน โดยนำผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือมาประกอบการพิจารณา ความดีความชอบ สนับสนุนให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ ในวันที่มีการสอนลูกเสือควรกำหนดให้ครูทุกคนแต่งเครื่องแบบลูกเสือ

1.3.4 ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ และสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามในเรื่องการประชุมชายหมู่และการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือและจัดห้องลูกเสือและสถานที่จัดกิจกรรมลูกเสือให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือได้ปฏิบัติกิจกรรม ส่งเสริมและทำความเข้าใจให้ครูจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรอย่างถูกต้อง คือ มีการเปิดและปิดประชุมกองเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ ให้มีการดำเนินการเข้าค่ายพักแรม โดยคณะครูในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูและลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น

1.3.5 ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบและควบคุม ให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ และเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ปรับปรุงให้มีระบบการประเมินที่ชัดเจน มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือของครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ มีการกำกับติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ประเมินผลการจัดกิจกรรมของครูและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงาน และนโยบายเพื่อพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ

1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1.4.1 ครูควรศึกษาหลักการศาสนาอิสลามเพื่อถอดบทเรียนและนำมาปรับใช้ในการ

จัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ

1.4.2 ครูควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม และบริบทของสถานศึกษาแล้วนำมาใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือจัดทำแผนระยะสั้น ระยะยาว และกำหนด แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือไปบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ

1.4.3 ครูควรดำเนินการจัดหมู่ การตั้งกองลูกเสือ กลุ่มลูกเสือ และการกำหนดตัวผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ผู้บริหารแต่งตั้งให้มีตำแหน่งทางลูกเสือถูกต้องตามโครงสร้างการบริหารงานลูกเสือของคณะลูกเสือแห่งชาติ

1.4.4 ครูควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเข้ารับการฝึกอบรมให้มีคุณวุฒิทางลูกเสือในระดับสูงขึ้นไปและเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในวันที่มีการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ

1.4.5 ครูควรประชุมนายหมู่และการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสืออย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประชุมมาใช้ในการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักการของศาสนา จัดให้มีการเปิดและปิดประชุมกองเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ การวางแผนและดำเนินการเข้าค่ายพักแรมโดยคณะครูในโรงเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนางานลูกเสือในโรงเรียน

1.4.6 ครูควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ

1.4.7 ครูควรจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้ ปรับปรุง ระบบการประเมินผลการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือและ สอบวิชาพิเศษ ตลอดจนนำผลการประเมินมาปรับปรุง แผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประเมินผลการใช้แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ได้จากการศึกษาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ได้จากการศึกษาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาแนวทางต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมระหว่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับโรงเรียนรัฐบาล

2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบหรือโมเดลในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมในประเทศไทย ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

2.5 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการบริหารงานลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน และศึกษาค้นคว้าแนวทางในการจัดทำให้ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2.6 ควรมีการศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินกิจการลูกเสือและเนตรนารีของมุสลิมในกลุ่มประเทศอาเซียน และหรือกลุ่มประเทศอาหรับเพื่อถอดบทเรียนและนำมาปรับใช้กับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมในประเทศไทย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2552.ร่างแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กรุงเทพมหานคร.

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย.2542.พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมาย
ภาษาไทย.อัลมะดีนะฮ์ อัลมุเนาะเราะฮ์ : ศูนย์กษัตริย์ฟาฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย.2553.คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต.
กรุงเทพฯ.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.(2542, 19 สิงหาคม).ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116
(ตอนที่74), หน้า 24.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2557.การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และAMOS.พิมพ์ครั้งที่
ที่ 15.กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซิเนสเซอร์แอนด์ดี.

วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัย :

จنگล เทียมหมอก.2547.ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

จรวัยพร ธรณินทร์.(2537 กรกฎาคม-สิงหาคม).การพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาด้านลูกเสือ.
วารสารกรมสามัญศึกษา 37(58) : 20.

ชาญกิจ พฤกษากิจ.2547.การศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของ
ผู้บังคับบัญชาลูกเสือขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี.วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.

โชคชัย แร่ทอง.2540.การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.วิทยานิพนธ์
การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ปรัชญา นนทะสี.2557.สภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ระวีวรรณ ไตรคุ้มตัน.2553.ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของบุคลากรโรงเรียนระดับ
หิโนประชาสรรค์ สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนนทบุรี.หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพมหานคร.

วาสนา เจริญเปลี่ยน.2553.การศึกษาการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในเขต
จังหวัดราชบุรี.วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม
2553) หน้า 210.

วีรยา คำแหง.2552.สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวงจรเดม
มิ่งในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สุนทร ทัด.2549.การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่าม่วง
จังหวัดกาญจนบุรี.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุเมธ สุจริยวงศ์.2550.สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
มีนบุรี กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมพิชญ์ วงษ์ด้วง.2557.การดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ระบบออนไลน์ :

คณะลูกเสือแห่งชาติ. (2551).หลักการจัดกิจกรรมลูกเสือ หลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรม
ลูกเสือ.[ออนไลน์]. <http://www.scoutthailand.org/scout.page/?id=id.04&i=43> สืบค้น
เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559.

บุคลากร :

เจมูอำหมัด เจอะอามะห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนอามานะศักดิ์ ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

นิสุโฮมี ระเด่นอำหมัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ
สโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานี ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

รุสนี กาลอ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนบ้านกอแลปีละ ที่ตั้ง ตำบลปะกาอะรัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

มารีน่า เบญจเหม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนชุมชนบ้านกะมียอ ที่ตั้ง ตำบลกะมียอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2560

อับดุลเราะฮ์มาน ฟุอัด อาลมุฮัมมัดอาลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ
สโมสรลูกเสือมุสลิมจังหวัดปัตตานี ที่ตั้ง ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

ฮัสnulเลาะห์ กาลอ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาทิตย์ นูระบ๊าฟ เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนบ้านย็อริง ที่ตั้ง ตำบลตันหยงดालอ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2560

Prince of Songkla University
Pattani Campus

